

ספר

זהר תורה

הוא פירוש הזוהר הקדוש על התורה

מאת התנא רבי שמעון בר יוחאי ז"ל

מסודר על כל פסוק הפירושים והענינים השייכים לו. וגם הפירושים והענינים של הפסוקים הנמצאים בשאר מקומות הזוהר נלקטו ונקבצו ונסדרו במקומם בלשון הזוהר עם העתקת לשון הקודש שורה לעומת שורה ועל ידי זה יוכלו כל באי שיערי זהר תורה לכנוס ולטייל בפרדס הזוהר ויתקיים מה שאמר אליהו לבר יוחאי שספר הזוהר יתגליא לתתאי בסוף יומיא ובניניה ושבתם איש אל אחותו וגו'.

וכדי להקל על המעיין הצנתי הפירוש

זיו הזוהר

על פי דרך המקובלים המפורסמים מפורשי הזוהר.

כל זה הכינתי בעזרת השם יתברך אני הקטן

יהודה יודל ראזענבערג במה"ר ישראל יצחק ז"ל

מגזע ר' יהודה חסיד ז"ל.

מלפנים רב בווארשא, לאדו, מדינת פולין, אה"כ ראב"ד בערי מוראנשא ומאנמריאל, מדינת קאנאדא, מחבר הספרים — ידות נדרים, רפאל המלאך, ילקוט אליהו הנביא, קריאה הקדושה, מקוה יהודה, ועוד ספרים בכתובים.

בעיר ניו־יארק

תגאל מהרה

נדפס בשנת

ספר שמות

ZOHAR" OF THE HOLY BIBLE

Second Book of "Exodus" - "Shamos"

Translated in Hebrew by

Rabbi YODEL ROSENBERG

נדפס בדפוס המהולל והמשובח, "טריץ פרעם, אינג.", 28-4-מטע סטריט, ניו־יארק,
Printed by The TRIO PRESS, Inc., City, U S A, 1927

Copyright 1924
Washington D C

תפלה זו תיקנה איש האלתי תרמ"ם וצ"ל וטוב לאומרה קודם לימוד הזוהר הקדוש

י"ושב "המרומים" ומשניה "התחתונים" אלוה "לכל" "הנאצלים" ייחיד "מיוחד".
אדון "דחיל" "נאמן" "ידין". מאציל כל נאצל. בודא כל נברא. יוצר כל נוצר. עושה
כל נעשה. מי יגיע להשיג אחד מאלפי אלפים ורבי רבבות גודל מעלות נפלאות
מעשיך. כל שכן גודל יצירותיך. ומי יחשוב לדעת אחד מאלפי אלפים ורבי רבבות
סתרי סודות הצפונים בבריאתיך. כל שכן וקל ותומר שאין ביכולתנו להשיג קצת מן
הקצת וחלק מן החלק של אלה אלפי אלפים ורבי רבבות מן אצילותיך. שארון אחד
ייחיד ומיוחד מתייחד עמם יחוד גמור. לכן אב הרחמן סלח ומחל והעבר
על כל חטאתי ועונותי ופשעי שחטאתי ושעויתי ושפשעתי
לפניך מיום היותי על הארמה עד היום הזה. שכל רמ"ח אברי ושס"ה גידי ונפשי
ורוחי ונשמתי כצאן בלי רועה תעינו ופגמנו את אשר לא נוכל לתקן אם לא בשפע
הרב הבא מלמעלה מרום מעלת סדר הצנורות לתקן הפגם שגרמנו. יהי רצון מלפניך
י"י אלהי ואלהי אבותי שתזכך נפשי רוחי ונשמתי שאהיה ראוי והגון לעורר מיין
תתאין על ידי לימוד ספר הזוהר הקדוש. גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך. וזכני
לאור באור תורתך. ואבינה נועם רזי סודותיה ללמוד וללמד לשמור ולעשות. ויד
נועם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננתו. יהי רצון
אמרי פי והגיון לבי לפניך י"י צורי ונאלי :

(יכוין) נפת לים עסת יחו ננר יפת ולך אאו

שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב וגו'. אמר רבי שמעון למדנו בכל מקום שנלו ישראל שמה גלתה השכינה עמהם. וכאן בגלות מצרים מה כתוב. ואלה שמות בני ישראל וגו'. כיון שכתוב בני ישראל מהו את יעקב. הבאים אתו צריך לומר. אלא אלה שמות בני ישראל. הן מרכבות ומחנות עליונים שירדו עם יעקב ביחד עם השכינה בגלות מצרים. (ז) עוד א"ר שמעון כאשר ירדה השכינה למצרים. ירדה חיה אחת ששמה ישראל בדמות הזקן הוא (ח) וארבעים ששים קדושים עמו. וכל אחד ואחד אות קדושה עמו מהשם הקדוש (ט) וכלם ירדו עם יעקב למצרים. וש"כ ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב (י) א"ר יצחק כך נשמע שאמר בני ישראל ואח"כ את יעקב. ולא נאמר אתו. (י) שאל ר' יוסי לר' אלעזר ב"ר שמעון. קשה לי מה ששמעתי מן המנורה הקדושה (י) שהיה אומר ואלה שמות בני ישראל. זהו זה ישראל הזקן (י) וכל אותן החילות והמחנות שהיו יורדים בגלות עם יעקב. לפי שכתוב את יעקב (י) מה זה שכתוב איש וביתו באו (י) א"ל ודאי כך הוא. שהרי למדנו כל המקבל מאחר הוא נקרא בית לזה שנותן לו (י) וע"כ כתוב איש וביתו באו. (י) שאל ר' יהודה לר' אלעזר ב"ר שמעון. כיון ששמעת סאבך פרשת ואלה שמות בסוד עליון. מה זה שאמר איש וביתו באו. א"ל זה הדבר שאמר אבי. הם היו מלאכים העליונים שהם במעלה יותר על אלה שהם למטה מהם. והו שכתוב איש וביתו באו (י) וכך אמר אבי. כל אותן המלאכים שבמדרגה העליונה נקראים גברים וזכרים. יאיהן שבמדרגה תחתונה מהם נקראים (נקבות) בית. כאשר נקבה המקבלת מן הזכר. ר' יצחק היה עומד לפני ר' אלעזר ב"ר שמעון. א"ל האם ירדה השכינה למצרים עם יעקב (י) א"ל ולא. והרי כתוב אנכי ארד עם מצרימה. א"ל בוא וראה השכינה ירדה למצרים עם יעקב. ושש מאות אלף מרכבות קדושות עמה. וזהו שכתוב כשש מאות אלף רגלי. שלמדנו שש מאות אלף מרכבות קדושות ירדו עם יעקב למצרים. וכלן עלו משם כשיצאו ישראל למצרים. וש"כ ויסעו בני ישראל מרעמסס סכותה כשש מאות אלף רגלי וגו'. שש מאות לא נאמר אלא כשש מאות. כמו שיצאו אלן כך יצאו אלן (י) ובוא וראה סוד הרב. כיון שיצאו אלה מרכבות הקדושות ומחנות הקדושים. ראו ישראל יודעו שהיו מתעכבים בשבילם. וכל החפון שעשו ישראל בשבילן היה

שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב וגו'. אמר רבי שמעון תנין בכל אתר ד' ישראל גלו. תמן שכינתא גלתא עמהון. והכא בגלותא דמלרים מאי כתיב. ואלה שמות בני ישראל וגו'. כיון דכתיב בני ישראל מהו את יעקב. הבאים אתו אלפריך למימר. אלא אלה שמות בני ישראל אינון רתיבין ומשריין עלאין דנחתו עם יעקב בהדי שכינתא בגלותא דמלרים. (ז) תו א"ר שמעון כל נחתת שכינתא למלרים. נחתת חיה חדא דשמה ישראל בדיוקנא דההוא סבא (ח) ולרבעין ותרין שמשין קדישין עמיה וכל חד וחד את קדישא עמיה משמא קדישא (ט) וכלהו נחתו עם יעקב למלרים הה"ד ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב (י) א"ר יצחק ממשמע דקאמר בני ישראל ואח"כ את יעקב. ולא נאמר אתו. (י) שאל ר' יוסי לר' אלעזר ב"ר שמעון. קשה לי מה דשמענא מבוליגא קדישא (י) דהוא אמר ואלה שמות בני ישראל. ואלה שמות בני ישראל (י) וכל אינון חילין ומשריין דהוו נחתין לגלותא בהדי יעקב. דכתיב את יעקב (י) מהו דכתיב איש וביתו באו (י) א"ל ודאי הכי הוא. אלא הא תנין כל המקבל מאחרא היהו ביתא מההוא דיהיב (י) וע"ד איש וביתו באו (י) שאל ר' יהודה לר' אלעזר ב"ר שמעון. כיון דשמעת מאבך פרשת ואלה שמות בראו עלאה. מאי קאמר איש וביתו באו. א"ל ההוא מלה דהוא אמר אבא. אינון הוו מלאכין עלאין דאינון לעילא על תתאי מנהון. היינו דכתיב איש וביתו באו (י) והכי אמר אבא. כל אינון מלאכין דבדרגא עלאה אקרין גוברין דוכרין. ואינון דבדרגא תתאה מנהון אתקרון (ניקבתא) בית כאתתא נוקבא דמקבלא מן דכורא ר' יצחק הוה קאים קדישא עמיה דר' אלעזר ב"ר שמעון. א"ל שכינתא נחתא למלרים עם יעקב (י) אמר לי ולא. והא כתיב אכני ארד עםך י"לרימה. א"ל תא חיה שכינתא נחתא למלרים את יעקב. ושית מאה אלפין רתיבין קדישין עמה. והיינו דכתיב כשש מאות אלף רגלי. דתנין שית מאה אלפין רתיבין קדישין נחתו עם יעקב למלרים וכלהו סליקו מתמן כד נפקו ישראל ממלרים הה"ד ויסעו בני ישראל מרעמסס סכותה כשש מאות אלף רגלי וגו'. שש מאות לא נאמר אלא כשש מאות כנוולא דנפקו אלן כך נפקו רגין (י) ותא חיי רזא דמלה בענדא דנפקו אלן רתיבין קדישין משיריתא קדישתא חמו ישראל וידעו דהוו מתעכבין בנייהון. וכלהו בהילו דעבדו ישראל בנייהון הוה

טראה מקומות (6) ד 97 ב (3) ד 97 ז (2) ד 97 ז

זו הזהר

פרישת ואלה שמות (6) פי' החיה היינו החיות ובה האלהות של עולם היצירה הנקרא עלמא דרבנרא המספיע לעולם רגשיה הנקרא עלמא דנוקבא. וזה העולם הוא שורש נשמת יעקב שנקראת ישראל וירר ששם בה אלתות עם השכינה בגלות קיום ישראל בגלות (7) מ"ב ששים היינו מ"ב מלאכים שאות הראשונה משמותיהם היא מן השם מ"ב הנרבו בהר"ת של תפלת אנא בכח והוא בעולם היצירה (8) כי ואלה בני מ"ב מהר"י (7) כך נקרא ר' שמעון בר יוחאי. (9) היינו כח האלהות שבעולם היצירה (10) ולא כתוב אתו (11) וכי יש בני בית למלאכים (12) בזה סתורין איש וביתו שגדת הסלכות והשכינה הקדושה נקראת בית לבח האלהות של עולם היצירה המספיע בה בבחי' איש (13) מכיון זה התיירץ הוא כנוצר קודם רק שהוא בלשון אחר. מלאכים שבמדרגה העליונה היינו של עולם היצירה. ובמדרגה התחתונה היינו של עולם רגשיה שהם מ"בבה השכינה הקדושה (14) פי' בלבדה (15) פי' שהשש מאות אלף ב"י למשה כהשש מאות שלמעלה :

היה [ינ] וזהו שכתוב ולא יכלו להתמרמה. שהיה לו לומר ולא רצי להתמרמה. אבל לא כתוב אלא ולא יכלו [ינ] והכירו ממש שכל בני ישראל היו בני ישראל שברקיע [יד] וזהו שכתוב בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב. וע"כ לא נאמר ואלה שמות ב"י הבאים מצרימה אתו. אלא ואלה שמות ב"י הבאים מצרימה את יעקב. הבאים מצרימה בתהלה. ועם מי את יעקב. אמר ר"י קל וחומר. ומה כאשר ניצל יעקב מלבן כתוב. ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלהים. כאשר ירד בגלות והקב"ה אמר אנכי ארד עמך מצרימה. אינו רץ הואיץ והארון ירד שירדו שמשויו עמו. וזה שכתוב הבאים מצרימה את יעקב רבי יעקב דכפר דנן אמר בשם ר' אבא. מי הם בני ישראל שנוכח כאן. הם הנקראים בני ישראל ממש [טז] (א) ר' יהודה אמר ח"ו. בשעה שאמר הקב"ה אנכי ארד עמך מצרימה. התעלה על דעתך שהשכינה ירדה עמו בשעה שהיא ממש. אלא בזמן שהיתה ירדה לבניו או ירדה השכינה. וש"כ אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עליה. כל זמן שתהיה לך עליה. כביכול יש עליה גם לי. ובשעה שתהיה לך ירידה. כביכול אנכי ארד עמך. וכאשר מת יוסף וכל אחיו והיתה להם ירידה. עמדה רשטינה וירדה עמהם. כמו שירדו אלה כך ירדו אלה. א"ר יוסי ב"ר יהודה מה כתוב קודם לזה. וימת יוסף בן מאה ועשר שנים וגו'. בזמן ההוא שמת יוסף וכל השבטים והיתה להם ירידה. ירדו בני ישראל בגלות. והשכינה ומלאכים העליונים ירדו עמהם. וש"כ ואלה שמות ב"י. שהם נחשפו על הראשונים לרדת בגלות ר' דוסתאי אמר בכל יום ויום היו באים והלכו להם [מז] הבאים מצרימה. ולא כתוב אשר באו. וזהו שכתוב הבאים מצרימה בתהלה את יעקב. ואח"כ כאשר היתה להם ירידה. איש וביתו באו. ובא וראה בני יעקב כלם היו מתים בזמן ההוא. וירדו אלה ואלה [יז] ר' יוסי ור' אלעזר אמרו פרשה זו ענינים עליונים יש בה. שלמדנו בשעה שירדו אלה המרכבות ומחנות הקדושים. צורות השבטים החקיקות למעלה כלם נכנסו לדור עמהם. וש"כ איש וביתו באו. וכתוב ראובן שמעון לוי וגו'. למדנו שא"ר אלעזר בן ערך. בזמן שהלכו ישראל בגלות. התאספו כל הנשמות של השבטים למערת הככבלה. צעקו ואמרו. זקן זקן [יח] המכאוב ומיצר של הבנים אין נלאה בעולם הזה. כל בניך משתעבדים בעבודה קשה. עם אחר עושים בהם כל הנקמות שבועלם. באותה שעה נתעורר רוח הזקן. שא"ר רשות וירד. או קרא הקב"ה לכל מרכבותיו ומחנותיו ומלכם בראשם. וירדו כלם עם יעקב ועם בניו. השבטים ירדו בחייהם עם אביהם. והשבטים ירדו כמותם עם אביהם. וש"כ ואלה שמות ב"י וגו'. וכתוב ראובן שמעון לוי וגו'. ובוא וראה מתים היו וירדו. וכתוב ויוסף היה במצרים [יט] א"ר אבא בזה נקראו כרחם אב על בנים:

ויהי

הוא [יב] והיינו דכתיב ולא יכלו להתמרמה. דהוה ליה ליימרו ולא רלו להתמרמה. אבל לא כתיב אלא ולא יכלו [יג] ואתידעו ממש דכלהו בני ישראל הוו בני ישראל דרקיעא [יד] והיינו דכתיב בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב. וע"כ לא נאמר ואלה שמות ב"י הבאים מצרימה אתו. אלא ואלה שמות ב"י הבאים מצרימה את יעקב. הבאים מצרימה בקדמיתא. ועם מי את יעקב. אמר ר"י קל וחומר. ומה כד אשתויז יעקב מלבן כתיב. ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלהים כד נחת בגלותא וקב"ה אמר אנכי ארד עמך מצרימה. לאו דינא הואיל ופטרונא נחתא דייחתון שמשויו עיזיה היינו דכתיב הבאים מצרימה את יעקב. רבי יעקב דכפר חנן אמר משמיה דר' חזא. מאן אינון בני ישראל דהכל. אינון להתקרון בני ישראל ממש [טז] (א) ר' יהודה אמר ח"ו. בשעתא דאמר קב"ה אנכי ארד עמך מצרימה. סלקא דעתך דשכינתא נחתא עמיה זכהיא שעתא ממש אלא בשעתא דהוה ירידה לבטוי נחתא שכינתא. ה"ד אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עליה כל זמנא דיהויו לך עליה. כביכול עליה אית לי. ובשעתא דיהויו לך ירידה. כביכול אנכי ארד עמך וכד מית יוסף וכל אחיו והוה לון ירידה. קמת שכינתא ונחתא עמהון. כמה נחתו אלין כך נחתו אלין. א"ר יוסי ב"ר יהודה מאי כתיב לעיל מניה. וימת יוסף בן מאה ועשר שנים וגו'. זכהיא שעתא דמית יוסף וכלהו שבטין וזכה לון ירידה. נחתו בני ישראל בגלותא. ושכינתא ומלאכי עלאי נחתו עמהון. ה"ד ואלה שמות ב"י. דאינון תמוספו על קדמאי למיחא בגלותא... ר' דוסתאי אמר בכל יומא ויומא הוו חמין וחולין לון [מז] ה"ד הבאים מצרימה. ולא כתיב אשר באו. והיינו דכתיב הבאים מצרימה בקדמיתא את יעקב. ולבתר כד הוה לון ירידה. איש וביתו באו. ותא חוי בני יעקב כלהו הוו מתין זכהיא זמנא. ונחתו אלין וחולין [יז] ר' יוסי ור' אלעזר אמרו האי פרשתא מלין עלאין אית בה. דתמן בשעתא נחתו אלין דתיבין ומשריין קדישין. דיוקניהון דשבטין דגליפין לעילא כללו עאלו למיחד שמעון. ה"ד איש וביתו באו. וכתוב ראובן שמעון לוי וגו'... תניא א"ר אלעזר בן ערך. בשעתא דלזלו ישראל בגלותא. אתכנסו כללו נשמתהון דשבטין למערתא דכפלתא. לוחו ואמרו. סבא סבא [יח] כתיבא דבנין לאו זלחתא זעלמא דין. בניך כללו משתעבדין זקשיו עם חמין עבדין זכהו נוקמין דעלמא. זכהיא שעתא חתער רוחיה דההוא סבא רשותא שאיל זכחית. קרא קב"ה לכל רחיביו ומשרייתיה ומלכהון זרחשיבון. ונחתו כללו עם יעקב ועם שבטיו. שבטין נחתו חיין עם זבובון. ושבטין נחתו מתין עם זבובון. ה"ד ואלה שמות ב"י וגו'. וכתוב ראובן שמעון לוי וגו'. ותא חוי מתים הוו ונחתו. וכתוב ויוסף היה במצרים [יט] א"ר אבא זכהיא חתקרי כרחם אב על בנים:

ויסי

מראה מקומות (א) 97 ע.

זיו הזהר

[יב] כי ראו יציאת המלאכים משם: [יג] כי יראו להשאר במצרים בלי מלאכי מעלה שהנינו עליהם: [יד] שכל אחד העין עליו מלאך מולו: [טז] אולי כוונתו שאותן המלאכים שבאו עמהם למצרים הם נקראים בני ישראל ממש. כי אלו הם שנבראו מן התורה ותפלה ומעשים טובים של נשמת יעקב שנקראת ישראל כי שרשה מסרת התפארת: [טז] כיון לראות מה טובם של ישראל במצרים וחזרו לרקיע. ולפיכך כתוב הבאים בלשון תמידיות. ואח"כ בשהתחיל הגלות והצרות נשארו למטה להנין על ישראל: [יז] פי' שנשמות השבטים ירדו ג"כ למצרים להנין על ישראל: [יח] היינו יעקב יעקב: [יט] פי' היינו נשמת יוסף:

א) ויהי כל נפש יולאי ירך יעקב שבעים נפש. ר' חייא הוה יתוב קמיה דרבי שמעון א"ל מה חמת אורייתא לזמני בניו דיעקב דלינון תריסר בקדויותא. ולבתר כן שבעים. דכתיב כל הנפש לבית יעקב הבאה מנרימה שבעים. וכתיב ויהי כל נפש יולאי ירך יעקב שבעים נפש. ומאי טעמא שבעים ולא יתיר. א"ל לקבל ע' אומין דלינון בעלמא. וחזינון הוו אומי יחידה לקבל כליון. ה"ד ילך גבילית עייס לחספר בני ישראל. והיינו דכתיב (ז) כי כארבע רוחות השמים פרשתי אתכם. לחזוהי דלינון קיימין בגין דישראל. בארבע לא נאמר אלא בארבע. כמה דלי אפטר לעלמא בלא ארבע רוחות. כך אי אפטר לעלמא בלא ישראל.

ג) ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במד מדמד. א"ר יצחק שלשה דם הדיחים את השכינה מהעולם. וגירמים שמדורו של הקב"ה לא יהיה בזה העולם. והאנשים צועקים ולא נשמע קולם. ואלה הם: מי ששוכב עם נדה. לפי שאין טימאה חוקה בעולם כמימאת הנדה. טימאת הנדה קשה מכל טימאות שבעולם. הוא נטמא וכל המתקרבים אליו נטמאים עמו. בכל מקום שהילך נדרות השכינה מלפניהם. ולא עוד אלא שגורם חלאים רעים על עצמו ועל זרע ההוא שייליד. כי כאשר יקרב אדם אצל הנדה. אותה הטימאה קיפצת עליו. ומתפשטת בכל איבריו. הזרע שיליד בטימאה ההיא נמשך עליו רוח טמא. וכך ימיו ידיה בטמאה. שהרי הבנין והיסוד שלי הוא בטימאה גדולה וחוקה מכל טימאות שבעולם. כי מיד שיקרב אדם אצל נדה. קיפצת עליו איתה הטימאה. שכתוב ותדו נדה עליו: מי ששוכב עם בת אל נכר. שמכניס ברית קודש ואות היסוד ברשות אחר [כ] שכתוב ה' ובעל בת אל נכר. ולמדנו שאין קנאה לפני הקב"ה כמו קנאת הכרית הקדוש. שהוא יסוד השם הקדוש וסוד האמונה. מה כתוב ויהל העם לזנות אל בנות מואב. מיד ויחר אף ה' בישראל. וע"כ נדרות השכינה מלפניו. מי שמשקר בברית הקודש שנחתם בבשר האדם. כאלו משקר בשמו של הקב"ה. מי שמשקר בחותם המלך משקר במלך עצמו. אין לו חלק באלהי ישראל. אם לא שמתקן בכח תשובה גדולה: מי שהורג בניו זה העובר ההוא שנתעברה אשתו. וגירם לו שיהיה נרגם במיעיה. זה סוהר בנין הקב"ה ואמנות שלו. וי לאיש הזה. וי לו. מיטב לו שלא היה נכרא בעולם. זכאים הם ישראל. שאע"פ שהיו בגלות מצרים נשמדו מכל שלשה אלה. מנדה מבת אל נכר ומדרגת זרע. ועסקו בפרסום כפריה ורביה. שאע"פ שנגזרה הגזרה כל הבן הילוד דיאורה תשליכוהו. לא נמצא ביניהם מי שיהרג עובר במיעי האשה. כל שכן אח"כ. ובזכות זה יצאו ישראל מן הגלות. מנדה. שלמד ר' חייא מהו שכתוב ויעש את הכיור נחשת ואת כנו נחשת במראות הצובאות. מכני טה זכו הנשים לזה. לפי שהיו נשמרים בגלות מצרים. שלאחר שנטדו באו דנשים לבעליון מקיטמות. והסתכלו במראה עם בעליהן. והיו מעוררות אותם לפריה ורביה. מבת אל נכר. שכתוב יצאו כל צבאות ה' מארץ מצרים. וכתוב שבטי יה עדות לישראל. עדות לישראל ודאי [כז] ואלה שמות

טראה מקובלות א) דף ס: ג זכרי' ב' ג דף ג: ד) מנאי נ

א) ויהי כל נפש יוצאי ירך יעקב שבעים נפש. ר' חייא היה יושב לפני רבי שמעון. א"ל מה ראתה התירה למנות בני יעקב שהם שנים עשר בתרלה. ואח"כ שהם שבעים. שכתוב כל הנפש לבית יעקב רבאה מצרימה שבעים. וכתוב ויהי כל נפש יוצאי ירך יעקב שבעים נפש. ומה טעם שבעים ולא יתיר. א"ל זה כנגד ע' אימות שבעולם. והם היו אימה יחודה כנגד כלם זש"כ יצב גבלת עמים למספר בני ישראל. והווי שכתוב (ז) כי כארבע רוחות השמים פרשתי אתכם. להראות שהם מתקיימים בעבור ישראל. בארבע לא נאמר אלא בארבע. כמי שאי אפשר לעולם בלי ד' רוחות. כך אי אפשר לעולם בלי ישראל.

ג) ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במד מדמד. א"ר יצחק שלשה דם הדיחים את השכינה מהעולם. וגירמים שמדורו של הקב"ה לא יהיה בזה העולם. והאנשים צועקים ולא נשמע קולם. ואלה הם: מי ששוכב עם נדה. לפי שאין טימאה חוקה בעולם כמימאת הנדה. טימאת הנדה קשה מכל טימאות שבעולם. הוא נטמא וכל המתקרבים אליו נטמאים עמו. בכל מקום שהילך נדרות השכינה מלפניהם. ולא עוד אלא שגורם חלאים רעים על עצמו ועל זרע ההוא שייליד. כי כאשר יקרב אדם אצל הנדה. אותה הטימאה קיפצת עליו. ומתפשטת בכל איבריו. הזרע שיליד בטימאה ההיא נמשך עליו רוח טמא. וכך ימיו ידיה בטמאה. שהרי הבנין והיסוד שלי הוא בטימאה גדולה וחוקה מכל טימאות שבעולם. כי מיד שיקרב אדם אצל נדה. קיפצת עליו איתה הטימאה. שכתוב ותדו נדה עליו: מי ששוכב עם בת אל נכר. שמכניס ברית קודש ואות היסוד ברשות אחר [כ] שכתוב ה' ובעל בת אל נכר. ולמדנו שאין קנאה לפני הקב"ה כמו קנאת הכרית הקדוש. שהוא יסוד השם הקדוש וסוד האמונה. מה כתוב ויהל העם לזנות אל בנות מואב. מיד ויחר אף ה' בישראל. וע"כ נדרות השכינה מלפניו. מי שמשקר בברית הקודש שנחתם בבשר האדם. כאלו משקר בשמו של הקב"ה. מי שמשקר בחותם המלך משקר במלך עצמו. אין לו חלק באלהי ישראל. אם לא שמתקן בכח תשובה גדולה: מי שהורג בניו זה העובר ההוא שנתעברה אשתו. וגירם לו שיהיה נרגם במיעיה. זה סוהר בנין הקב"ה ואמנות שלו. וי לאיש הזה. וי לו. מיטב לו שלא היה נכרא בעולם. זכאים הם ישראל. שאע"פ שהיו בגלות מצרים נשמדו מכל שלשה אלה. מנדה מבת אל נכר ומדרגת זרע. ועסקו בפרסום כפריה ורביה. שאע"פ שנגזרה הגזרה כל הבן הילוד דיאורה תשליכוהו. לא נמצא ביניהם מי שיהרג עובר במיעי האשה. כל שכן אח"כ. ובזכות זה יצאו ישראל מן הגלות. מנדה. שלמד ר' חייא מהו שכתוב ויעש את הכיור נחשת ואת כנו נחשת במראות הצובאות. מכני טה זכו הנשים לזה. לפי שהיו נשמרים בגלות מצרים. שלאחר שנטדו באו דנשים לבעליון מקיטמות. והסתכלו במראה עם בעליהן. והיו מעוררות אותם לפריה ורביה. מבת אל נכר. שכתוב יצאו כל צבאות ה' מארץ מצרים. וכתוב שבטי יה עדות לישראל. עדות לישראל ודאי [כז] ואלה שמות

טראה מקובלות א) דף ס: ג זכרי' ב' ג דף ג: ד) מנאי נ

זיו הוהר

[כ] פי' שזה החטא גורם שהשפע דקדושה המוכנת לישראל תלך מן הקדושה למקום טומאה שברשות אלהים אחרים: [כז] שהשם ית עדות לישראל שכלם היו גנים בשרים. כידוע שזה השם נחתם לכל שמות משמותיהם בתחלה ובסוף:

שמות ב"י. שבמי בני ישראל. דבר אל ב"י. ואם תשאל
הרי כתוב והוא בן איש מצרי. הרי ודאי אחד היה ופרסמו
הכתיב. שכתוב ושם אמו שלומית בת דברי למטה דן.
פריה ורביה. שכתוב ובני ישראל פרו וישרצו וירבו וגו'.
ומכל אלו נשתמרו ישראל. בני ישראל נכנסו. בני ישראל
יצאו. זש"כ ואלה שמות בני ישראל :

שמות בני ישראל שבמי בני ישראל דבר אל ב"י. ואי תימא
והא כתיב והוא בן איש מצרי. הא ודאי חד הוה ופרסמו
קרא דכתיב ושם אמו שלומית בת דברי למטה דן.
פריה ורביה דכתיב ובני ישראל פרו וישרצו וירבו וגו'.
ומכל הני אסתמרו ישראל. בני ישראל עאלו. בני ישראל
נפקו. הסי' ואלה שמות בני ישראל :

(א) ויקם מלך חדש על מצרים. א"ר שמעון ביום ההוא
נתנה לו ממשלה לשרו של מצרים על כל שאר
העמים. שלמדנו קודם שמת יוסף לא נתנה ממשלה
לשר של מצרים על ישראל. כיון שמת יוסף או ויקם
מלך חדש על מצרים. ויקם כזה שהיה שפל וקם. (ג) בוא
זראה שיוסף הוא סוד ברית העליון [כג] כל זמן שנתקיים
הברית. נתקיימה השכינה בין ישראל בשלום כראוי. כיון
שנשתלק יוסף סוד ברית העליון מן העולם. או השכינה
וישראל כלם יצאו בגלות. והרי ביארנו שכתוב ויקם
מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף. והכל היה
מלפני הקב"ה כראוי. (ג) ובספרו של רב המנינא הוקן
כך נאמר. מהו שכתוב ויקם מלך חדש על מצרים. בוא
זראה כל אומית העולם וכל מלכי העולם לא נתחזקו
בממשלתם אלא בשביל ישראל. מצרים לא היו מושלים
על כל העולם. עד שבאו ישראל ונכנסו שם בגלות. אז
התגברו על שאר אומות העולם. ככל לא נתגברו על
כל אומית העולם אלא בשביל ישראל שיהיו אצלם בגלות.
אדם לא נתגברו על כל אומית העולם אלא בשביל
ישראל שיהיו אצלם בגלות. שהרי אומית האלה היו
בשפלות בין שאר העמים. וחלשים היו סכלם. ובשביל
ישראל נתגברו. מצרים. שכתוב מבית עבדים. עבדים
ממש נקראו. שהרי מצרים בשפלות של שאר האומות
היו. בכל. שכתוב (ד) הן ארץ כשדים זה העם לא היה.
אדם. שכתוב (ה) הנה קטן נתחזק בגוים כווי אתה מאד.
וכלם לא לקחו גבורה אלא בשביל ישראל. שבאשר ישראל
בגלות אצלם מיד מתגברים על כל שאר אומות העולם.
טפני מה. לפי שישאל האם בלבדם עומדים נגד כל אומות
העולם. וכאשר נכנסו ישראל בגלות מצרים מיד היתה
תקימה למצרים. ונתגברה ממשלתם למעלה על כל שאר
האומות. שכתוב ויקם מלך חדש על מצרים. ויקם. תקימה
היתה להם. שנתגבר וקם הממונה ההוא שר של מצרים.
ונתנה לו גבורה וממשלה על כל הממונים של שאר
האומות. שהרי בתהלה נתנה הממשלה לאותו הממונה
שלמעלה. ואח"כ להעם שצו למטה. ולפיכך ויקם מלך
חדש על מצרים. והו הממונה שלהם. חדש היה. שעד
יום הזה לא היתה לו ממשלה על שאר האומות. ועתה
עמד לשלוט על כל שאר אומות העולם. ואו נתקיים
(ו) תחת שלש רגזו ארץ תחת עבד כי ימלך. (ז) רבי
הייא אמר ויקם מלך חדש. חדש ממש היה. רבי יוסי
אמר שהיה סודש גורות מה שלא חידש מלך אחר מקודם
לוה. אשר לא ידע את יוסף. כל הטוב ההוא שעשה
יוסף בארץ מצרים. שכתוב ויבא יוסף את הכסף ביתה
פרעה. ורחיה אותם בשני רעבון. כל זה לא זכר. ועשה
עצמו כאינו מכירו. ר' יוסי ור' יהודה היו יושבים ועוסקים
בתורה לפני רבי שמעון. א"ר יהודה זהו שכתוב ויקם
מלך

(א) ויקם מלך חדש על מצרים. א"ר שמעון ביום ההוא
נתנה לו ממשלה לשרו של מצרים על כל שאר
העמים. שלמדנו קודם שמת יוסף לא נתנה ממשלה
לשר של מצרים על ישראל. כיון שמת יוסף או ויקם
מלך חדש על מצרים. ויקם כזה שהיה שפל וקם. (ג) בוא
זראה שיוסף הוא סוד ברית העליון [כג] כל זמן שנתקיים
הברית. נתקיימה השכינה בין ישראל בשלום כראוי. כיון
שנשתלק יוסף סוד ברית העליון מן העולם. או השכינה
וישראל כלם יצאו בגלות. והרי ביארנו שכתוב ויקם
מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף. והכל היה
מלפני הקב"ה כראוי. (ג) ובספרו של רב המנינא הוקן
כך נאמר. מהו שכתוב ויקם מלך חדש על מצרים. בוא
זראה כל אומית העולם וכל מלכי העולם לא נתחזקו
בממשלתם אלא בשביל ישראל. מצרים לא היו מושלים
על כל העולם. עד שבאו ישראל ונכנסו שם בגלות. אז
התגברו על שאר אומות העולם. ככל לא נתגברו על
כל אומית העולם אלא בשביל ישראל שיהיו אצלם בגלות.
אדם לא נתגברו על כל אומית העולם אלא בשביל
ישראל שיהיו אצלם בגלות. שהרי אומית האלה היו
בשפלות בין שאר העמים. וחלשים היו סכלם. ובשביל
ישראל נתגברו. מצרים. שכתוב מבית עבדים. עבדים
ממש נקראו. שהרי מצרים בשפלות של שאר האומות
היו. בכל. שכתוב (ד) הן ארץ כשדים זה העם לא היה.
אדם. שכתוב (ה) הנה קטן נתחזק בגוים כווי אתה מאד.
וכלם לא לקחו גבורה אלא בשביל ישראל. שבאשר ישראל
בגלות אצלם מיד מתגברים על כל שאר אומות העולם.
טפני מה. לפי שישאל האם בלבדם עומדים נגד כל אומות
העולם. וכאשר נכנסו ישראל בגלות מצרים מיד היתה
תקימה למצרים. ונתגברה ממשלתם למעלה על כל שאר
האומות. שכתוב ויקם מלך חדש על מצרים. ויקם. תקימה
היתה להם. שנתגבר וקם הממונה ההוא שר של מצרים.
ונתנה לו גבורה וממשלה על כל הממונים של שאר
האומות. שהרי בתהלה נתנה הממשלה לאותו הממונה
שלמעלה. ואח"כ להעם שצו למטה. ולפיכך ויקם מלך
חדש על מצרים. והו הממונה שלהם. חדש היה. שעד
יום הזה לא היתה לו ממשלה על שאר האומות. ועתה
עמד לשלוט על כל שאר אומות העולם. ואו נתקיים
(ו) תחת שלש רגזו ארץ תחת עבד כי ימלך. (ז) רבי
הייא אמר ויקם מלך חדש. חדש ממש היה. רבי יוסי
אמר שהיה סודש גורות מה שלא חידש מלך אחר מקודם
לוה. אשר לא ידע את יוסף. כל הטוב ההוא שעשה
יוסף בארץ מצרים. שכתוב ויבא יוסף את הכסף ביתה
פרעה. ורחיה אותם בשני רעבון. כל זה לא זכר. ועשה
עצמו כאינו מכירו. ר' יוסי ור' יהודה היו יושבים ועוסקים
בתורה לפני רבי שמעון. א"ר יהודה זהו שכתוב ויקם
מלך

מראה מקומות (א) 97 עו : (ב) וישן קמד. (ג) 97 ו. (ד) יסמי כ"ג (ה) עובד' א' (ו) פשי ל' (ז) 97 א.

מלך חדש על מצרים. תנין דליהו קס מגרמיה. מה דהוה שפל קס. ולא אחזי למלכה. ובעותרה קס. א"ר שמעון כלא הכי הוה כנוונה דאחשורוש. דלא אחזי למלכה וקס מגרמיה. וקס בעותרה. ובעא לאודא לישראל מעלמא ארף הכא התי לא אחזי למלכה וקס מגרמיה. ובעא לאודא לישראל מעלמא דכתיב ויאמר אל עמו וגו' הבה נתחכמה לו וגו'. וכד הוה קס מלכה לעילא קס מלכה לתתא

א ויאמר אל עמו הבה עם בני ישראל וגו' א"ר שמעון תה הוי דהא על כל פנים מלכא בלשנה דממנה על מלכא הוה. והכי הוה. דריבא דרסתה לא אחזי חלא מלך מלכיס סתס. והיינו ממנה רבדנת על מלכא פרעה מלך מלכיס פרעה ממש. ובגין כך כתיב ויאמר כלומר אכניס בלכסון מלכא דא. כד"ל (ג) כי ה' אחז לו קלל את דוד. מחשבתא דלכא בלכד. וכן ויאמר בלכו הלכין מאה שנה יולד וכן ויאמר המן בלכו ארף הכא נמי אכניס מחשבתא בלכסון דימרון רב ועלום ממנו. מאי ממנו ראונו לומר מזינה להין אינון אחזי בלכיייהו דהילא ותוקפא דילכון רבדנא ותקופא מינו מסולפנא דילכין. ר' ינחק אמר כל אומין דעליא מכיין תוקפא מזריהון וישראל נגדון חיליהון מקב"ה ואינון אחזקרון עמא דה'. ולא עמא דסולפנא ר' יהודה אמר כלא אחזקרון עמו. דכתיב ויאמר אל עמו. והתם כתיב ראה רחמי את עני עמי. עמי ממש. ישראל חזקרון עם ה'. ושאר אומין חזקרון עמו דסולפנא דילכין. דכתיב (ג) כי כל העמים ילכו איש בצס אלוהיו ואחזינו נלך בצס ה' אלוהינו לעולם ועד א"ר אבא האי פסוקא הוה ליה למימר הנה עם ישראל. או בני ישראל רב ועלום מינו. מהו עם בני ישראל חלא עם בני ישראל ממש מהדיא ישראל דלעילא [כג] דחשיבו דעם בני ישראל הוה. ולא עם ה'. וכתיב ויקולו מפני בני ישראל. ולא כתיב מפני עם בני ישראל חלא מפני בני ישראל ממש ויאמר אל עמו. יבז להון עיטא למעבד עמהון ציטא. א"ר תנחום ידעין הוה מלכא בלכסנינות להין שסופן למלקי בגין ישראל. ובגין כך חזקיס סולפנא דלהון למעבד עמהון ציטא.

ד תלכא בעשתא דמסר קב"ה לישראל מלכא דמלכא גזר עלייהו ז' גזרות שישעבדו בהון מלכא. ה"ד וימרו את חיהם בעבודה קשה בחמר ובלבנים וגו'. ולקבליהון שבעה למס. ובני ישראל פרו וישרלו וירבו ויעלמו במלך מלך ותמלא הארץ אותם:

מלך חדש על מצרים. למדנו שהוא עמד מעצמו. מי שהיה שפל קס. ולא היה ראוי למלוך. אלא בכח עשרו קס. א"ר שמעון הכל כך הוא כסו באחשורוש. שלא הו' ראוי למלוך ועמד מעצמו. וקם בכח עשרו. ובקש להאביד לישראל מהעולם. אף כאן לא הו' ראוי למלוך ועמד מעצמו. ובקש להאביד לישראל מהעולם. שכתוב ויאמר אל עמו וגו' הבה נתחכמה לו וגו'. וכאשר היה קס מלך למעלה קם המלך למטה:

א ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל וגו' א"ר שמעון בוא וראה שהרי על כל פנים זה המלך המושל שר של מצרים היה. וכך הוא. שהרי ברוב הפרשה לא נאמר אלא מלך מצרים סתם. והוה השר הגדול של מצרים. פרעה מלך מצרים. זהו פרעה ממש. ולפיכך כתיב ויאמר. כלומר הכניס בלכס דבר זה. כמש"כ (ג) כי ה' אמר לו קלל את דוד. והוה מחשבתא דלכא בלכד. וכן ויאמר בלכו הלכין מאה שנה יולד. וכן ויאמר המן בלכו. אף כאן כך שהכניס מחשבה בלכסם שיאמרו רב ועלום ממנו. מהו ממנו. כוונתם על השר שלהם. הם אמרו בלכסם. שהכח והגבורה של ישראל גדול וחזק כמנו. מהשר שלהם. ר' יצחק אמר כל אומות העולם ממשכינים להם גבורה מהשר שלהם. וישראל ממשכינים גבורתם מהקב"ה. והם נקראים עם ה'. ולא עם של שרים. ר' יהודה אמר כאן נקראים עמו. שכתוב ויאמר אל עמי. ושם כתוב ראה דאיתי את עני עמי. עמי ממש. ישראל נקראים עם ה'. ושאר אומות נקראים עמו של השר שלהם. שכתוב (ג) כי כל העמים ילכו איש בצס אלוהיו ואחזינו נלך בצס ה' אלוהינו לעולם ועד. א"ר אבא זה הכתוב היה לו לומר הנה עם ישראל. או בני ישראל רב ועלום ממנו. מהו עם בני ישראל. אלא עם בני ישראל ממש. ישראל הוה שלמעלה [כג] שחשבו שעם בני ישראל הם. ולא עם ה'. וכתוב ויקוצו מפני בני ישראל. ולא כתוב מפני עם בני ישראל. אלא מפני בני ישראל ממש. ויאמר אל עמו. נתן להם עצה לעשות עמהם רעה. א"ר תנחום יודעים היו המצרים באצטגנינות שלהם שסופם ללקות בשביא ישראל. ולפיכך הקדים השר שלהם לעשות עמהם רעה.

ד ולמדנו בשעה שמסר הקב"ה את ישראל לשר של מצרים נזר עליהם ז' גזרות. שישעבדו עמהם המצרים. וש"כ וימרו את חיהם בעבודה קשה בחמר ובלבנים וגו'. וכנגדן שבעה למס. ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במלך מלך ותמלא הארץ אותם:

ה הבה נתחכמה לו רבי יוסי אמר אין הבה אלא לשון הזכנה לעשות דין. כמש"כ הבה נרדה. (ו) הבה תמים. ר' יוחנן אמר הבה לשון הסכמה והזמנה. כמו הבה נבנה לנו עיר. (ז) דבו לכם עצה. דבו לה' בני אלים. ר' יצחק אמר הבה נתחכמה לו. נהיה בדסכמת הדין אליו. פן ירבה. ורוח הקודש אוקרת. כן ירבה וכן יפרץ. ומלאכי השרת היו להם לשכים ולצנינים [כד] זש"כ ויקוצו

ה הבה נתחכמה לו רבי יוסי אמר אין הבה אלא לשון הזמנה למעבד דינא כד"ל הבה נרדה. (ו) הבה תמים. ר' יוחנן אמר הבה לשון הסכמה והזמנה. כמו הבה נבנה לנו עיר. (ז) דבו לכם עצה. דבו לה' בני אלים. ר' ינחק אמר הבה נתחכמה לו. נהוי בדסכמת דינא לצניס פן ירבה ורוח הקודש אוקרת. כן ירבה וכן יפרץ. ומלאכי השרת הוה לכו לשכים ולצנינים [כד] ה"ד ויקוצו

מראה מקומות א) דף יז. ט) שמואל ב' ע"ג (ג) מ"ה ד' (ד) דף יח. ס) דף יט. ו) שמואל א' י"ד (ז) שופטים ב'

זיו הזהר

[כג] גיל לפרש רחנה ירוע שכל אומה ולשון יש לה שר בשמים. ונשמות אותן האנשים שמהם יצאו האומות ונקראות על שמם. כמו נומר וסנוג וסרי ויון עמון וסואב. הן משולבות עם השרים שבשמים בהשתתפות להגות האומות. ופרעה חשב על האומה הישראלית שנשמת יעקב הנקראת ישראל בהשתתפות עם שר בשמים הם הממונים להנהיג עם ישראל וגורלם כגורל שאר האומות. ולכן נקראים בני ישראל כמו בני עמון וסואב והשאר. ולא ידע שהם עם ה' ורק בירו כל עיני התנהגותם. ולפיכך ויקוצו מפני בני ישראל מכ"כ: [כד] וישראל מכ"כ: [כד] וישראל נקראים בזה העולם מלאכי השרת על שם אמונתם ועבודתם להקב"ה:

ויקוצו מפני בני ישראל. שהו מתרחקים ממלאכי השרת כמותן קוצים שמתרחקים מהם אנשים. א"ר יודאי א"ר יצחק מה היתה מחשבתם של מצרים לכנוע מישראל פריה ורביה. והשר הממונה עליהם למה הכנים בלבם כך. אלא אמר להם שעתיד בן אחד לצאת מישראל. שיהיה נעשה דין באלהינו על ידו. ר' שמעון ברבי יוסי אומר מה שכתוב הבה נתחכמה לו פן ירבה והיה כי תקראנה מלחמה. נתנבאו על העתיד כמו שקרה להם. וגובה גם הוא על שונאינו. נתנבאו על מחנות העליונים שהיו שוכנים ביניהם. ונלחם בנו. נתנבאו על מה שכתוב ה' ילחם לכם וגו'. ועלה מן הארץ. כמש"כ ובני ישראל יוצאים ביד רמה :

(א) ויעבדו מצרים את בני ישראל בפרך. א"ר אלעזר רבי שמעון אביו. מה ראה הקב"ה להוריד את ישראל למצרים בגלות. א"ל שאלה אחת אתה שואל או שתיים. א"ל שתיים. גלות למה. ולמצרים למה. א"ל שתיים הן ומחובת להיות אחת. א"ל עמוד והתחוק. בשבילך יתקיים למעלה בשמך זה הדבר. אמר בני אמר פתח ואמר סוד הדבר הוא שלמדנו בעשרה מאמרות נברא העולם. וכאשר תבין רק שלשה הם. והעולם נברא בדם. בדכמה בתבינה ובדעת. והעולם לא נברא אלא בשביל ישראל. וכאשר בקש לקיים את הע"ם עשה לאברהם בסוד החכמה. ליצחק בסוד התבונה. וליעקב בסוד הדעת. וע"ז נאמר (ג) ובדעת חדרים ימלאו. ובשעה דריא נתיסד כל העולם. ומשנולדו ליעקב י"ב שבטים נתיסד הכל כדמיון שלמעלה. כאשר ראה הקב"ה שמחה גדולה של עולם ההתהוות. שנתיסד כדמיון שלמעלה. אמר פן ח"ו יתערבו ישראל בשאר עמים. ויפגמי ע"י זה כל העלמיות. מה עשה הקב"ה. היה מטלטל לכלם כמקום למקום עד שירדו למצרים. להיות סדרם בין עם קשה עורף. שמבויס מנהגי ישראל ומואסים איתם להתחתן בהם ולהתערב עמהם. וחושבים אותם לעבדים. הזכרים מאסו בהם ודנקבות מאסו בדם. עד שנתיסד הכל בזרע קדוש. בין כך ובין כך נשלם עון שאר עמים. שכתוב (ג) כי לא שלם עון האמורי וגו'. וכאשר יצאו. יצאו זכאים קדושים. שכתוב שבטי יה עדית לישראל :

(ד) וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי. א"ר יוסי וילך איש. זה עמרם. ויקח את בת לוי. זו ייכבד. ובת קול ירדה ואמרה לוי להודיג בה. שהרי קרוב זמן נאולת ישראל על ידי הבן שיוולד מהם. והקב"ה עזר בזה. שלמדנו שהשכינה שרתה על ממתם. ומחשבתם בדבקות אחת היתה בהשכינה. וע"כ לא זוה השכינה מדבן הווא שהולידו. לקיים מה שכתוב והתקדשתם איתם קדושים. אדם המקדש עצמו מלמטה. הקב"ה מקדשו למעלה. כמו שהמחשבה שלהם היתה בדבקות ד-כינה. כך התדבקה השכינה במעשה ההוא ממש שעשו. א"ר יצחק זכאים הם הצדיקים שהמחשבה שלהם רבוקה תמיד בהקב"ה. וכמו שהם מתדבקים בו המיד. כן גם הוא מתדבק בהם ואינו עוזבם לעולם. וי לרשעים שהמחשבה שלהם והדבקות שלהם רחוקות ממנו. ולא די להם שמתרחקים ממנו. אלא שמתדבקים בצד הטומאה. הוא וראה עמרם שנדבק בהקב"ה יצא ממנו משה. שהקב"ה לא סר ממנו לעולם. והשכינה התדבקה עמו תמיד. אשרי חלקו :

ויקוצו מפני בני ישראל. דהו מתעקלי ממלאכי השרת ככני קוני דמתעקלי כהו אינשי. א"ר יודאי א"ר יצחק מה הוה מחשבתהון דזלרתי לממנע מישראל פריה ורביה ושולטנא דממנא עליהון דאעיל בלצבון כך. ללא חמר להון הוון ידעין דומין ברה חדא למיפק מישראל. דיתעביד דינא באלהנא על ידיה. ר' שמעון ברבי יוסי אומר הא דכתיב הבה נתחכמה לו פן ירבה והיה כי תקראנה מלחמה. נתנבאו על העתיד כפי מה שאירע להם. ונוסף גם הוא על שונאינו. נבאו על משריין עלאין דהוון שריין בגוייהון. ונלחם בנו. נבאו על מה דכתיב ה' ילחם לכם וגו'. ועלה מן הארץ. וכני ישראל יוצאים ביד רמה :

(א) ויעבדו מצרים את בני ישראל בפרך. א"ר אלעזר רבי שמעון רביו מה חזית קב"ה לנחתא ישראל למצרים בגלותא ח"ל חדא שאלתא את שאל או תרין. א"ל תרין. גלותא למה ולמצרים למה. א"ל תרין אינון ואתחזרו להך קול בקיומך. בנייק יתקיים לעילא משמך האי מלה. אימא צרי הימא פתח ואמר רוא דמלה היא דתנן בעשרה מאמרות נברא העולם וכד תסתכל תלתא אינון. ועלמא כהו אתצרי. בחכמה בפתויה ובדעת ועלמא לא אתצרי ללא בגייהון דישראל. כד צעא לקיימא עליוא עד לאברהם בצוה דחכמה. לילחך בצוה דתבונה ליעקב בצוה דדעת. ובכחי אתקרי (ג) ובדעת חדרים ימלאו ובהיה שעתא אשתכלל כל עלמא ומדאיתלידו ליעקב תריסר שבטין אשתכלל כלא כנוונא דלעילא. כד חזא קב"ה הדוותא סגימיה דהוי עלמא תתאה דאשתכלל כנוונא דלעילא חזר דילמא ח"ו יתערבון בשאר עממין וישתחר פגומתא בכלהו עלמין. מיה עד קב"ה. טלשל לכלהו מהכא להכא עד דחזו לזכרים. למידר דזכריהון צעס קפי קלי. קבל דזכרין גימטריהון ומזכרין להון לאתהתנא כהו ולאשתרצא בהדיהו. והשיבו להון עבדן. גוברין געלן צהון ונוקבתא געלן צהון. עד דאשתכלל כלא בזרעא קדושא. בין כך ובין כך שלים חובא דשאר עמין דכתיב (ג) כי לא שלם עון האמורי וגו'. וכד נפקו נכפי זכאין קדישין. דכתיב שבטי יה עדות לישראל :

(ד) וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי. א"ר יוסי וילך איש. דא עמרם. ויקח את בת לוי. דא יוכבד. וצת קול נחתת ואמרת ליה לחזווגא צה דהא קריב זמנא דפורקנא דישראל על ידא דצרה דיתוליד מנייהו. וקב"ה סייע ציה. דתינן שכינתא שריא על ערסייהו. ורעותא דלהון בדבקותא חדא הוה צה בשכינתא וע"ד לא אתעדי שכינתא מהסוה צרה דאולידו. לקיימא מאי דכתיב והתקדשתם והייתם קדושים צר נש דמקדש גרמיה מלרע. קב"ה מקדש ליה לעילא. כמה דרעותא דלהון הוה בדבקותא דשכינתא. הכי אתדבקה שכינתא בהסוה עובדא ממש דעבדו א"ר יצחק זכאין חינון לדיקיא דרעותא דלהון בדבקותא דקב"ה תדיר וכמה דלוינון מתדבקן ציה תדיר. הכי נמי אינון אתדבקן צהו ולא שביק לון לעלמין. ווי לרשיעא דרעותא דלהון ודבקותא דלהון מתרחקת מניה. ולא די לנו דמתרחקן מניה. ללא דמתדבקן בצערא אחרא. תא חזי עמרם דאתדבק ציה בקב"ה נפק מניה משה דקב"ה לא אעדי מניה לעלמין ושכינתא אתדבקת בהדיה תדיר זכאה חולקיה :

ותהר

ותהר

וְתַהֲרָה האשה ותלד בן ותרא אותו כי טוב הוא. מהו כי טוב הוא. א"ר חייא שניולר מהול. לפי שסוד הברית נקרא טוב. שכתוב. (ה) אמרו צדיק כי טוב [כה] ר' יוסי אמר נהירו דשכינתא דנהיר ביה חזאת. דבשעתא דאתיליד אתמליא כל ביתא נהורא. דכתיב ותרא אותו כי טוב הוא. וכתיב וירא אלהים את האור כי טוב וע"ד כי טוב כתיב. וכלא הוה. ותלפניהו שלשה ירחים. ג' ירחים מאי קא מיירי. א"ר יהודה רמו הוא דקא רמו. דלא אשתמודע משה בזאת עלאה עד ג' ירחים. דכתיב בדחם השלישי ללאת ב"י מארץ מצרים דהא כדון אתיביב תורה על ידו. ושכינתא אתמליא וסריא עליו לעניסיהו דכלא. דכתיב ומשה עלה אל האלהים ויקרא אליו ה' וגו'. ולא יכלה עוד הלפינו. ועד ההוא שעתא לא אשתמודע מלוליה בקב"ה. וכדון כתיב משה ידבר והאלהים יענוו בקול ותקח לו תיבת גמא. רמו על הארון לוחות קיימא עאלין בגויה. תיבת גמא ארון הברית חיבו. ותחמרה בחמר וצופת דהא הארון הוה מחופה מלגו ומלצר ר' יהודה אמר דא הוה אורייתא. דאחמרה קב"ה צילות עשה וצמנת לא תעשה ותשס בה את הילד אלו ישראל כד"ג (ג) כי נער ישראל ואהבבו ותשס בסוף. דלא הוו פקודי אורייתא חומרא למעבד [כו] עד דעלו ישראל לארעא לסוף ארבעין שנין. על שפת היאור. על מימרא דאינון דמורים אורייתא וחוקה לישראל (ג) ותדר בת פריעה לרחוץ על היאור בשעתא דהוו פסקי ישראל מחורייתא מיד ותדר בת פריעה לרחוץ על היאור הוה נחתא זדת הדין לאסתחאה מרמא דישאל על עלבונא דאורייתא. ונערוותיה סולכות על יד היאור. אלין אורייתא דאינון אוליין ונדפין אצתרייהו. על יד היאור. על סבת עלבונא דאורייתא ואינון דמורים צה. דרפו ידיהו מינה ותפתח ותראהו את הילד והנה נער בוכה. א"ר יהודה כל דברי העולם תולין בתשובה ותפלה שמתפלל האדם להקב"ה. וכל שכן מי ששופך דמעות בתפלתו. שאין לך שער שלא יכנס בו הרמעות. מה כתוב ותפתח ותראהו את הילד. ותפתח. זו השכינה ששורה על ישראל כאם על הבנים. והיא פותחת תמיד בזכותן של ישראל. כיון שפתחה ותראהו את הילד. אלו ישראל שנקראים (ד) ילד שעשועים. שמתאהבים לפני רבונם בכל. ומיד שמתחננים לפני הקב"ה חוזרים בתשובה ובוכים לפניו. כבן הבוכה לפני אביו. מה כתוב והנה נער בוכה. כיון שבוכה נקרעין כל נזרות רעות שבעולם. מה כתוב ותחמול עליי. מתעררת עליו ברחמים ומרחמת אותו. ותאמר מילדי העברים זה. שהם רכי לבב. ולא מילדי עכו"ם שהם קשה עורף וקשה לב. מילדי העברים רכי לב מאבותם ואמותם אשוב לפני רבונם. ותקרא את אם הילד. שהיתה בוכה. זש"ב (ה) קול ברמה נשמע נהי בני תמרורים רחל מבכה על בניה וגו'. הוא בוכה ואם הילד בוכה. א"ר יהודה לעתיד לבוא מה כתוב (ו) בבכי יבואו ובתחנונים אובילים. מהו בבכי יבואו. בזכות בני של אם הילד שהיא רחם. יבואו ויתאספו מן הגליות. יא"ר יצחק נאולת ישראל אין תולה אלא בבכי. כאשר יושלמו ויכלו

וְתַהֲרָה האשה ותלד בן ותרא אותו כי טוב הוא. מהו כי טוב הוא. א"ר חייא שניולר מהול. לפי שסוד הברית נקרא טוב. שכתוב. (ה) אמרו צדיק כי טוב [כה] ר' יוסי אמר נהירו דשכינתא דנהיר ביה חזאת. דבשעתא דאתיליד אתמליא כל ביתא נהורא. דכתיב ותרא אותו כי טוב הוא. וכתיב וירא אלהים את האור כי טוב וע"ד כי טוב כתיב. וכלא הוה. ותלפניהו שלשה ירחים. ג' ירחים מאי קא מיירי. א"ר יהודה רמו הוא דקא רמו. דלא אשתמודע משה בזאת עלאה עד ג' ירחים. דכתיב בדחם השלישי ללאת ב"י מארץ מצרים דהא כדון אתיביב תורה על ידו. ושכינתא אתמליא וסריא עליו לעניסיהו דכלא. דכתיב ומשה עלה אל האלהים ויקרא אליו ה' וגו'. ולא יכלה עוד הלפינו. ועד ההוא שעתא לא אשתמודע מלוליה בקב"ה. וכדון כתיב משה ידבר והאלהים יענוו בקול ותקח לו תיבת גמא. רמו על הארון לוחות קיימא עאלין בגויה. תיבת גמא ארון הברית חיבו. ותחמרה בחמר וצופת דהא הארון הוה מחופה מלגו ומלצר ר' יהודה אמר דא הוה אורייתא. דאחמרה קב"ה צילות עשה וצמנת לא תעשה ותשס בה את הילד אלו ישראל כד"ג (ג) כי נער ישראל ואהבבו ותשס בסוף. דלא הוו פקודי אורייתא חומרא למעבד [כו] עד דעלו ישראל לארעא לסוף ארבעין שנין. על שפת היאור. על מימרא דאינון דמורים אורייתא וחוקה לישראל (ג) ותדר בת פריעה לרחוץ על היאור בשעתא דהוו פסקי ישראל מחורייתא מיד ותדר בת פריעה לרחוץ על היאור הוה נחתא זדת הדין לאסתחאה מרמא דישאל על עלבונא דאורייתא. ונערוותיה סולכות על יד היאור. אלין אורייתא דאינון אוליין ונדפין אצתרייהו. על יד היאור. על סבת עלבונא דאורייתא ואינון דמורים צה. דרפו ידיהו מינה ותפתח ותראהו את הילד והנה נער בוכה. א"ר יהודה כל דברי העולם תולין בתשובה ותפלה שמתפלל האדם להקב"ה. וכל שכן מי ששופך דמעות בתפלתו. שאין לך שער שלא יכנס בו הרמעות. מה כתוב ותפתח ותראהו את הילד. ותפתח. זו השכינה ששורה על ישראל כאם על הבנים. והיא פותחת תמיד בזכותן של ישראל. כיון שפתחה ותראהו את הילד. אלו ישראל שנקראים (ד) ילד שעשועים. שמתאהבים לפני רבונם בכל. ומיד שמתחננים לפני הקב"ה חוזרים בתשובה ובוכים לפניו. כבן הבוכה לפני אביו. מה כתוב והנה נער בוכה. כיון שבוכה נקרעין כל נזרות רעות שבעולם. מה כתוב ותחמול עליי. מתעררת עליו ברחמים ומרחמת אותו. ותאמר מילדי העברים זה. שהם רכי לבב. ולא מילדי עכו"ם שהם קשה עורף וקשה לב. מילדי העברים רכי לב מאבותם ואמותם אשוב לפני רבונם. ותקרא את אם הילד. שהיתה בוכה. זש"ב (ה) קול ברמה נשמע נהי בני תמרורים רחל מבכה על בניה וגו'. הוא בוכה ואם הילד בוכה. א"ר יהודה לעתיד לבוא מה כתוב (ו) בבכי יבואו ובתחנונים אובילים. מהו בבכי יבואו. בזכות בני של אם הילד שהיא רחם. יבואו ויתאספו מן הגליות. יא"ר יצחק נאולת ישראל אין תולה אלא בבכי. כאשר יושלמו ויכלו

מראה בקומות (ח) יעני' ג' (ג) כושע י"א (ג) דף י"ב. (ד) יעמי' י"א (ה) יעמי' י"א (ו) שם

זיו הזהר

[כח] כי ספירת היסוד נקראת בשם יסוד צדיק [כט] כי להסדר היה דין חוק לארץ ולא נתחייבו ככל המצות רק במצות של זבח. מה שהיה אפשר לקיים בדבר:

בית

ויכלו דמעית הבכי שבכה עשו לפני אביו. שכתוב וישא עשו קריו ויבדק. א"ר יוסי בכיה זו שבכה עשו. ואותן דמעות. הורידו לישראל בגלות שלו. כשיכלו אותן דמעות ע"י בכיית ישראל יצאו מן גלותו. וש"כ בבכי יבאו ובתחנונים אובילים:

סתרי תורה

(א) רבי חזקיה אבר כך למדנו. וילך איש מבית לוי רקב"ה. כמ"ש"כ ה' איש מלחמה [כז] מבית לוי. זה מקום שהחכמה העליונה ודנהר ההוא מתחברים יחד ואין נפרשים לעולם [כח] מבית לוי. שהשרה את הלויתן להיותו לשכחה בעי"ם. כמ"ש לויתן זה יצרת לשהק בו [ג] ויקח את בת לוי. זה הקב"ד. מקום שמואר הלבנה מאור [גח] ותהר האשה ותלד בן. האשה זדאי [גכ] כמ"ש לזאת יקרא אשה. בתחלה בת לוי. כך הוא בודאי. וכי בת לוי בתחלה ועתה אשה. אלא כך למדנו. אשה טרם שנודתה נקראת בת פלוני. לאחר שנודתה נקראת אשה. וכאן בת ואשה הכל במדרגה אחת הוא [גד] ותצפנהו שלשה ירחים. אלו ג' ירחים שהרין הקשה שורה בעולם. ואיזה הם. תמוז אב וטבת. מכאן נשמע שטרם שירד משה לעולם היה הוא שכיח למעלה. ועל כן נודתה עמו השכינה מן היום שנולד. מכאן אמר רבי שמעון שרוחות הצדיקים שכיחים הם למעלה קודם שיורדים לזה העולם. ולא יכלה עוד הצפינו ותקח לו תיבת נמא. מהו תקח לו תיבת נמא. שכתוב לו בסימניה. שיהיה נשמד מדין הים הצפים בים הגדול [גז] כמו שכתוב שם רש"י ואין מספר. והיא כסתה לו שיהי' נשמד מהם במחסה יקר שר שני גונים לבן ושחור [גח] והניחה לו למשה לשוט ביניהם להיותי ניכר ביניהם. לפי שעתיד הוא לעלות ביניהם פעם אחרת לקבל התורה. ותרד בת פרעה. זו היא הבאה מצד שמאל של הרין הקשה כמו שאמרנו. לרחוק על היאור. על היאור דוקא ולא על הים [גט] ואם תשאל הרי כתוב (ג) ומטך אשר הבית בו את היאור. ומשה לא הכה אלא את הים. וקראו הבתיב יאור. אלא זה היאור שהכה אהרן על ידי משה. וחשב הכתוב כאילו הוא עשה. כדמיון זה כתיב ויפלא שבעת ימים אהרי הכות ה' את היאור. והלא אהרן הכהו. אלא כיון שבא מכה דקב"ה קראו הכתוב הכות ה'. ואח"כ קראו בשם משה. ונעדרותיה הילכות על יד היאור. אלו שאר סוגות הבאים מצד הים. ותפתח ותראו את הילד. ותראוהו. הלא ותרא צריך לומר. מהו ותראוהו. והרי א"ר שמעון שאין לך תיבה בתורה או אות אחת בתורה שאין בה סודית יקרים ועליונים. אלא כך למדנו. שרושם של המלך והמטרונה נמצאו בו [גו] היינו הרושם של וא"ו ה"א.

סיד

טראה מקובות (א) שנת קפד. (ב) שמות י"ז

ויכלון דמעות בכי דכסה עשו קריו אביו דכתיב וישא עשו קולו ויבדק א"ר יוסי אותו בכי דכסה עשו ואינון דמעין. אחיתו לישראל בגלותיה. כיון דיכלין אינון דמעין בצכי דישראל יפקון מן גלותיה. סה"ד בצכי יבאו ובתחנונים אובילים.

סתרי תורה

(א) רבי חזקיה אבר הכי אוליפנא וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי [כז] וילך איש דא קב"ה. כד"א ה' איש מלחמה [כח] מבית לוי דא קב"ה. אחר דכתיב עלאה והסוף נהרל ויתחברן כהדא ולא מתפרשין לעלמין [כט] מבית לוי. דאשרי לויתן לחירו בעלמא. כמה דכתיב לויתן זה יצרת לשחק בו [ג] ויקח את בת לוי. דא קב"ה אחר דנהירו דסיקרא נהיר [גח] ותהר האשה ותלד בן האשה ודאי [גכ] כד"א לזאת יקרא אשה. בקדמיתא בת לוי. הכי הוא ודאי. וכי בת לוי בקדמיתא והסתה תהה אלא הכי אוליפנא אתתא עד לא אזדונת אתקריית בת פלוני. בתר דאזדונת אתקריית אשה. והכא בת ואשה כלל בתר דגנא הוא [גד] ותצפנהו שלשה ירחים אליו ג' ירחין דדינא קשיא שריא בעלמא ומאי נינהו תיזו אב וטבת מהכא משמע דעד דלא נחת משה לעלמא שכיח הוה הוא לעילא וע"ד אזדונת ביה שכינתא מן יומא דאחילוד מכאן א"ר שמעון רוחיון דלזיקא שכיחין אינון לעילא עד לא יתחון לעלמא. ולא יכלה עוד הלפינו ותקח לו תיבת נמא. מאי ותקח לו תיבת נמא. דחפת ליה בסימניה למהוי נסיר מלינון נוני ימא דאשין בימא רבא [גז] כמו דכתיב שם רש"י ואין מספר. והיא חפת ליה למהוי נסיר מנייהו בחפו יקרא דתרין גוויין חיוור ואוכס [גח] ואנה ליה למשה למיכס בינייהו לאשתמודע בינייהו. בגין דזיין הוא לסלקא בינייהו זמנא אחרת לקבלא אורייתא ותרד בת פרעה. דא היא דאחיתא מסערא שהאלא דדינא קשיא כמה דאחמר. לרחוק על היאור. על היאור דייקא ולא על הים [גט] ולא תימא הא כתיב (ג) ומטך אשר הבית בו את היאור. ומשה לא מהא אלא ימא. וקרייה קרא יאור. אלא יאור הוה דמהא אהרן על ידא דמשה. ושוייה קרא דהיכו עבד. כהאי גוונא וימלא שבעת ימים אחרי הכות ה' את היאור. ואהרן הכהו. אלא על דאחיתא מסערא דקב"ה קרייה קרא הכות ה'. לבתר קרייה בשמא דמשה. ונעדרותיה הילכות על יד היאור. אינון שאר סוגות דאחיתא מסערא דא. ותפתח ותראו את הילד. ותראוהו. ותראו מצעי ליה. מאי ותראוהו. והא א"ר שמעון לית לך מלה באורייתא או את חד באורייתא דלא אית ביה ריון יקירין ועליון. אלא הכי אוליפנא רשימא דמלכא ומטרונתא אשתכחת ביה [גו] ואינון רשימא דוא"ו ס"א.

מיד

זיו הזהר

[כז] כאן מצינו דוהר איך נשמת משה. ג' תרישיה בתחלה מן זיון חכמה ובינה והניעה לחפארת אח"כ ליסוד ואח"כ נתעברה המלכות עם נשמתו בעת שנתעברה ויכבר עם גופו. וכוה תבין המסר: [כח] זה תפארת. [כט] זה זיון חכמה ובינה אבא ואימא תריין דיעין ילא מתפרשין: [ג] זה יסוד. [גא] זו מלכות: [גב] זו מלכות שנתעברה עם נשמת משה בעת שנתעברה ויכבר עם גופו. ולכך כתוב ותהר האשה בה"א הירוע ולא כתוב ותהר אשתו [גג] ספירת מלכות כך היא. טרם הזדווגתה עם האיש שהוא עלמא דבדוא נקראת בת. וע"י זונה נקראת אשה: [גד] פ"י שכבתה והצפינה נשמתו מפני המקשרינים והשרים רצפים ומשוטטים בעולם המלכות: [גה] היינו כחות ואורות של חסד ונבונה. [גו] יס רבו על מלכות ויאור רבו על עולם הבינה מקום הפתקת הדינים. והיינו ענין יתרוציה של מלכות בסים של בינה להחתיק הדינים שבמלכות: [גז] פ"י שהבירה נשמתו שכאה מן זיון קב"ה ושכינתיה ששרשן

מיד ותחל עלי ונוי' עד כאן למעלה. מכאן ולהלאה לתת [נה] צר הכי קרא דתיב ותלכ אחותו מרחוק. אחותו דמאן הווו דהאי דקרא לכנסת ישראל אחותי [נש] כד"ה פתחי לי אחותי רעיתי. ירחוק. כד"ה ח) מרחוק ה' נראה לי [מ] ירחק דאינון זכאין עד דלא נחתו לעלמא חתמוידיען הינון לעילא לגבי כלל וכל שכן משה. ומשיע דכשתהוון דהדיקיא חתמך מאתר עלאה כמה דאוקימנא. ורזא דמלה חוליפנא דמשמע דאז ואם אית לכסיתא כמה דלית אז ואם לגופא צד"עא. ומשמע דכלל ספירין זין לעילא זין לתתא מדבר וקובא כלל התית ותשתכת. והא אוקמוס רזא דתיב תוליא חתך נפש היה חתך. דא כנסת ישראל נפש חיה. נפשא דאדם קדושה עלאה. כמה דלתתא התא רבי אבא וכסקיה חמר ודאי שפיר קחורת וכוני הוא כלל. זכחה חולקיה דזשה נביאה מסימנא על כל שאר נביאי עלאה. ע"כ:

מיד ותחל עלי ונוי' עד כאן לעילא. מכאן ולהלאה לתת [נה] צר הכי קרא דתיב ותלכ אחותו מרחוק. אחותו דמאן הווו דהאי דקרא לכנסת ישראל אחותי [נש] כד"ה פתחי לי אחותי רעיתי. ירחוק. כד"ה ח) מרחוק ה' נראה לי [מ] ירחק דאינון זכאין עד דלא נחתו לעלמא חתמוידיען הינון לעילא לגבי כלל וכל שכן משה. ומשיע דכשתהוון דהדיקיא חתמך מאתר עלאה כמה דאוקימנא. ורזא דמלה חוליפנא דמשמע דאז ואם אית לכסיתא כמה דלית אז ואם לגופא צד"עא. ומשמע דכלל ספירין זין לעילא זין לתתא מדבר וקובא כלל התית ותשתכת. והא אוקמוס רזא דתיב תוליא חתך נפש היה חתך. דא כנסת ישראל נפש חיה. נפשא דאדם קדושה עלאה. כמה דלתתא התא רבי אבא וכסקיה חמר ודאי שפיר קחורת וכוני הוא כלל. זכחה חולקיה דזשה נביאה מסימנא על כל שאר נביאי עלאה. ע"כ:

ג) ויפן כה וכה וירא כי אין איש. ראה באותן חמשים אותיות שמיחדים ישראל לרקב"ה ואימרום ככל יום שמע ישראל פעמים. שיש בהם כ"ה כ"ה שני פעמים [זח] וזאת לא ראה בו. ר' אבא אמר ויפן כה. ראה אם יש בו מעשים טובים. וכה. אם עתיד לצאת ממנו בן טוב. מיד וירא כי אין איש. ראה ברוח הקודש שאין עתיד לצאת ממנו בן טוב. שאמר ר"א כמה רשעים יש בעולם שם לידים בנים טובים יותר מן הצדיקים. וזה הכן הטוב שג' מן רשע הוא יותר טוב. להיוונו מהור טמא. אור מהוך השך. הכמה מתוך כסילות. וזה הוא טוב מהכל. וירא כי אין איש. וירא שכתוב כאן היינו שהסתכל ברוח הקודש. וליפוך נתן עיניו בו והרגו. והקב"ה היה מסבב הכל שילך אל הבאר ההיא. כמו שהלך יעקב אל הבאר. שכתוב וישב על הבאר. ביעקב כתוב וירא והנה באר. במשה כתוב וישב בארץ מדן וישב על הבאר. לפי משה ויעקב אע"פ שבמדרגה אחת היו. נתעלה משה בזה יותר ממנו [מנ] שאל ר' יוסף לר' יצחק. באר ההיא שראה יעקב וראה משה. אם זו היתה אותה הבאר שהפרו אברהם ויצחק. א"ל לא. אלא בשעה שנברא העלם נבראה באר הזאת. ובערב שבת בין השמשות נברא פה שלה. וזאת היא הבאר שראו יעקב ומשה:

ג) ויפן כה וכה וירא כי אין איש. ראה באותן חמשים אותיות שמיחדים לישראל כ"ה כ"ה שני פעמים [זח] וזאת לא ראה בו. ר' אבא אמר ויפן כה. ראה אם יש בו מעשים טובים. וכה. אם עתיד לצאת ממנו בן טוב. מיד וירא כי אין איש. ראה ברוח הקודש שאין עתיד לצאת ממנו בן טוב. שאמר ר"א כמה רשעים יש בעולם שם לידים בנים טובים יותר מן הצדיקים. וזה הכן הטוב שג' מן רשע הוא יותר טוב. להיוונו מהור טמא. אור מהוך השך. הכמה מתוך כסילות. וזה הוא טוב מהכל. וירא כי אין איש. וירא שכתוב כאן היינו שהסתכל ברוח הקודש. וליפוך נתן עיניו בו והרגו. והקב"ה היה מסבב הכל שילך אל הבאר ההיא. כמו שהלך יעקב אל הבאר. שכתוב וישב על הבאר. ביעקב כתוב וירא והנה באר. במשה כתוב וישב בארץ מדן וישב על הבאר. לפי משה ויעקב אע"פ שבמדרגה אחת היו. נתעלה משה בזה יותר ממנו [מנ] שאל ר' יוסף לר' יצחק. באר ההיא שראה יעקב וראה משה. אם זו היתה אותה הבאר שהפרו אברהם ויצחק. א"ל לא. אלא בשעה שנברא העלם נבראה באר הזאת. ובערב שבת בין השמשות נברא פה שלה. וזאת היא הבאר שראו יעקב ומשה:

ג) ולכהן מדן שבע בנות ותבאנה ותדלנה ונוי' א"ר יהודה אם זו היא הבאר היא אותה הבאר של יעקב. הרי כתוב בו ונאספו שמה כל העדרים וגללו ונוי'. וכאן בנות יתרו לא נצרכו לזה. אלא ותבאנה ותדלנה בלא טירח אחר. א"ר חייא יעקב הסיר את ראבן מן הבאר. שהרי כתוב כאשר נאספו שמה כל העדרים. והשיבו את האבן. וביעקב לא כתוב וישב את האבן. שהרי לא נצרך לזה אח"כ. כי בתחלה המים לא היו עולים. כיון שבא יעקב עלו המים לנגדו. ואבן ההיא לא היתה עוד על פי הבאר. ולכיון ותבאנה ותדלנה. ד) א"ר אלעזר אשרי הלך של הצדיקים. יעקב ברח מפני

ג) ולכהן מדן שבע בנות ותבאנה ותדלנה ונוי' א"ר יהודה אם זו היא הבאר היא אותה הבאר של יעקב. הרי כתוב בו ונאספו שמה כל העדרים וגללו ונוי'. וכאן בנות יתרו לא נצרכו לזה. אלא ותבאנה ותדלנה בלא טירח אחר. א"ר חייא יעקב הסיר את ראבן מן הבאר. שהרי כתוב כאשר נאספו שמה כל העדרים. והשיבו את האבן. וביעקב לא כתוב וישב את האבן. שהרי לא נצרך לזה אח"כ. כי בתחלה המים לא היו עולים. כיון שבא יעקב עלו המים לנגדו. ואבן ההיא לא היתה עוד על פי הבאר. ולכיון ותבאנה ותדלנה. ד) א"ר אלעזר זכאה חולקיהו דלדיקיא. יעקב ערק מקמי

מראה מקומות א' ימ"י ל"א ט' ד' י"ב: ג' ד' י"ב: ז' ד' י"ב:

זו הזהר

האותיות וא"י ה"ה מן השם הוי"ה ב"ה. [נת] מעתה תהיה לדבר סוד העולם הנשמי: [נס] פ"י כיון שסרסו באלו הספוקים על השתלשלות נשבת משה לא ניהא לו לומר שאחותו היינו צפורה כי היא היתה אחותו רק מצד הגופות לכן דורש אחותו יסו על השכינה הקדושה: [מ] פ"י מן גולם החכמה שנקרא אבא שהוא רחוק מלהשיגו נשפע אור היושעה למלכות. וכן כאן היתה מצפה לאור יושעה משם: [מל] כי בהפסוק שמע ישראל יש כ"ה אותיות: [מנ] באר סרסו על מלכות. על הבאר פ"י נבזה יותר מסדרה זו:

מפני אחי ונודמן לו באר. כיון שהבאר ראתה איתו. דכירו המים את רבונם [יג] עלו נגדו ושטחו עמי. ישם נודנה לו בת זוגי. משה ברח מלפני פיעה ונודבנה לי באר ההיא. והמים ראו אותו והכירו רבונם ועלו אליו. וישם נודנה לו בת זוגי. מה בין משה ליעקב. יעקב כתיב בו. ויהי כאשר ראה יעקב את רחל וגו'. ויגש יעקב ויגל את האבן וגו'. משה מה כתיב בו. ויבאו הרועים ויגרשוהו ויקם משה וישיען וגו' [מד] בודאי ידע משה כיון שראה שהמים עלי לנהי. כי שם תודמן לו בת זוגי. ועוד שהרי רוח הקודש לא סרה ממני לעולם. יבו היה יודע שצפירה תהיה בת זוגי. אמר משה. ודאי יעקב בא לכאן הכים עלו נגדו. נודמן לו איש אשר אפסי אל ביה. ונתן לו כל מה שנצרך. גם אני כך. עיד לכדנו שיתרו כומר לע"ז היה. כיון שראה שע"ז אין בה כחש נפרש מעבדתה. ויקם עליו העם ונדרוהו. כיון שראו את בנותיו היו מגרשים אותן. שהרי בתהלה רעו הרועים את צאנו. כיון שראה משה ברוח הקודש שעל דבר הע"ז עשו כך. מיד ויקם משה וישיען וישק את צאנם. ונעשה משה קנאי להקב"ה בכל :

(א) ותאמרן איש מצרי דצילנו מיד הרועים. ר' חייא אמר הרי ביארנו החכמים שנצנצה בהן רוח הקודש. ואכרו ולא ידעו מה שאמרנו. משל לאדם שהיה יושב במדבר. והוא ימים שלא אכל בשר. ויום אחד בא דוב לטרוף כבש אחד. ברח רכבש והרויב דרף אחריו. עד שהגיעו אצל האיש ההוא למדבר. ראה האיש את הבבש החוקי בו ושחטו ואכל הבשר [מה] :

(ב) וישמע אלהים את נאקתם ויזכר אלהים את בריתו וגו'. את בריתו. זו השכינה. את אברהם. לאברהם צריך לומר. אלא את אברהם הייט ההתחברות ודודנות שלה בהאבות [יז] את אברהם זהו מערבית דרומית. את יצחק זהו צפונית מערבית. ואת יעקב זהו ויוג אחד. כלל אחד. ויוג שלם כראוי — :

(ג) וירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך דבנה. מה הטעם של סנה. א"ר חייא משה' לבלך שמת בנו. מה עושה. כופה את מנתו בשביל אבלות בנו. ואינו מתקן מנתו. אלא שנוטל קוצים ודרדרים מנדה תחת מנתו ושייב עליה. כך הקב"ה כיון שנלי ישראל נחרב דמקדש. נטל קוצים ודרדרים ודניחם תחתיו. וז"ל וירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך דבנה. לפי שישאל היו כנל ת' :

(ד) ויאמר משה משה ויאמר דנני. אמר הולך דרכם מפני מה כתיב משה משה. בלי הפסק טעם. מדוע לא כמו שכתוב אברהם אברהם שיש טעם מכפיק באמצע. אלא לפי שאברהם עתה נשתלם. מה שלא היה מקודם לזה. לפי שבזמן ההוא היה מקבל עליו דברית מילה :

מראה מקומות (א) דף י. (ב) וירא ק"י (ג) ויגל ק"ט (ד) נגל ק"ט

זו הזהר

חייא אחי ונודמן ליה בירא כיון דבירא חמל ליה. מיה אשתמודעו לחאריכוון [מג] וסלקו לגביה יהוה צדקיה ותמן חזוונת ליה בת זוגיה. משה ערק מקמי פרעה וחזרין ליה הדיא בירא וזיין חמו ליה ואשתמודעו לחאריכוון וסלקו לגביה. ותמן חזוונת ליה בת זוגיה. מה בין משה ליעקב יעקב כתיב ביה ויהי כאשר ראה יעקב את רחל וגו' ויגש יעקב ויגל את האבן וגו' משה מה כתיב ביה. ויבאו הרועים ויגרשוהו ויקם משה וישיען וגו' [מד] בודאי ידע הוה משה כיון דחמל זייל דסלקין לגביה. דתמן חזוונת ליה בת זוגיה ותו דהא רוח קודשא לא אשתדי זוגיה לעלמין. יביה הוה ידע דלפורס תהיו בת זוגיה. אמר משה ודאי יעקב חמל לירכא וזיית סליקו לגביה. חזוונת ליה בר נש דהכניס ליה לביתיה ויהיב ליה כל מה דאלפריך אלא חוף הכי תי חולפינא דיתרו כומר לעכו"ם הוה כיון דחמל דע"ז לית בה זייתו אשתפסא מפולחנא דילא קמו עיזא ינדוכו. כיון דחמו צנתיה הווי מתרכין לין. דהא בקדושתא אינון הווי רעאן עאניס כיון דחמו משה צרות קודשא דעל מלס דע"ז הווי עבדי. מיד ויקם משה וישיען וישק את לאנס ואשתבדי קגאס לקב"ה בכלא :

(א) ותאמרן איש מצרי הצילנו מיד הרועים. ר' חייא אמר הלא אוקוריהו חכמים דנלללל צבו רוח קודשא ואמרו ולא ידעו מה אמרו לבר נש דהוה יתיב במדברא. והווי וזיין דלא אכל בשרא וימאל נש אמתא דובל דנלללל חד איירא. ערק חזירא דובל אשתריה. עד דמסו לגבי הסוה בר נש למדברא. חמל אימרא ואתקוף ביה ושחטיה ואכל בשרא [מה] :

(ב) וישמע אלהים את נאקתם ויזכר אלהים את בריתו וגו'. את בריתו. דא שכניתא חת אברהם. לאברהם מצטי ליה. אלא את אברהם דא הוה אשתריה וזיין דילס בצאבן [מז] את אברהם דא הוה מערבית דרומית. את יצחק דא הוה צפונית מערבית. ואת יעקב דא הוה וזוג אחד. כלל אחד. וזוג שלם כדקא יאות — :

(ג) וירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה. מלי טעמא סנה. ח"ר חייא למלאך דזיית צריס מלי עביר כפא ליה לערסיס על אכלא דצריס. ולא אתקין ליה לערסיס אלא נעל כזבין ודרדרין ואשיל חמות ערסיס ושכיב עליה כך קב"ה כיון דחמלנו ישראל ואתחבר מקדשא. נעל כזבין ודרדרין ושוו חמותיה. הס"ד וירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה. צנין דישאל הווי בגליתא :

(ד) ויאמר משה משה יחזיר סנני. חזיר סנני וינאק מלי טעמא דכתיב ישה זשה ולא פסקא סעזיא למה לא כמו דכתיב חזרה חזרה אברהם דפסקא טעמא אלא צנין דאברהם סתא שלום הוה. מה דלא הוה מקדמת דנא. צנין דצהסוה זמנא קביל צריס. ומה

ומנ מי הבאר סרבו על שפע תחסים שנשפע לסיכות עמי קדושת משה. ולכן הוא נקרא רבונם וכן יעקב ; [מד] ג"ל החילוק כי ויגש היינו עבודה יתירה מן ויקם שהוא כבת גרול וכמת בלי שום פסק [מה] פ"י הנב"ל הוא שהרוב היינו האיש מצרי שהרגו משה. והכבש שברח מאימת הרוב היינו משה שברח מאימת הריגתו לאיש מצרי. והאדם הרעב היושב במדבר ומצפה לאכילת בשר היינו צפורה שהיתה מצפה להגשא לאיש. וכמו שהרוב גרם שתברח הכבש להאיש שבמדבר. כן האיש מצרי גרם שיוברח משה אל צפורה ; [מו] התחברות השכינה באכהן היינו בהסמיות חסד נבורה תפארת. וידוע שהשכינה שרויה במערב. ודרום היינו יסין חסד. צפון היינו נבורה שסאל. ועיקר חזיונו הוא את יעקב סרת תתפארת. ובוה יוכן כל המאמר :

אזה דהוה אפכסי עד כען מנייה אפחוי ליה אסתא בגין דא אית פרישו בגין אברסה דהסתא לחברסה דקדמיתא תבל ימשה יויד דאתילוד אספקלריא דהסתא הוה עימיה דכתיב יתרא אתו כי טוב הוה וכתוב יירא אליהם את האור כי טוב דמשה יויד אפסקר דדרגא דיליה. בג"כ משה משה ולא אפסיק שמיא:

(א) **ויאמר** אל תקרב אלם של נעליך ועל רגליך וגו'. א"ר אלעזר וכו' אחיזי נעל הכא אלא אפחוי דפקוד ליה על תתא לאפסרה מנה ולאודינא באתא אחרא דהיכרו קדישא עילאה ואיסי שכינתא אעבר ליה מהאי עלמא ואוקים ליה בגלגל אחרא ועל דא כל מה דהיב מיתא לבר נש בתלמא שב. נעיל זאניה מן ביתא ביש כגון סגליה מחי שמיא בגין דהעבר רגליה דתינון קיימא דבר נש מהאי עלמא וכניס לון לעלמא אחרא אחר דזומא שארי ביה דכתיב (ג) מה יפי פליוך בנעלים בת נדיב. ירוח דילגה בין חבריה איסו (ג) רבי חוקיה אחר של נעליך ועל רגליך האי קרא אוקימיה דפריס ליה קב"ה מחתתיה בגין לאתדבקא בשכינתא דכתיב כי היקום אשר תמה עיניו עליו אדמת קודש הוא. אדמת קודש דא שכינתא אפדוקתא קדישא אפדוקתא ימשה בשהיא שמיא לעילא דקדון קב"ה קשיר ליה דהיביתא דלעילא ואתפקד רב זימא על ביתא איסו גזור וקב"ה עביר דכתיב ופלתה האדמה חת פיה וגו' וכתוב ייסי ככלותו לדבר וגו' ותקע האדמה וכתוב קימיה ה' של שובה ה'. (ד) וביסוע דאנפו כחפוי סיסרל כתיב (ה) של נעליך וגו' דלא אפסרש מאתתיה אלא בזמנין ידוען. דהא לא אפסרש עימיה שכינתא כל כך ולא אפחוי ליה. דכתיב (ו) ויפל ירושע על פניו ארלה. זכאה חולקיה דמשה. דמחריה בעי ביקריה על כל שאר בני עלמא:

(ו) **וארר** להילוי מיד מנרים א"ר חייא וארר. ארר יבטי ליה. אלא וארר בקדמיתא איימתי. כד נחת יעקב למנרים. ולמה. להילוי מיד מנרים. דלחלמל לא הוה בניימיה לא יכלין לחסבל גלותא כד"א עמו אנכי בצרה חללכו ואכבדו.

(ח) **ויאמר** אליהם אל משה אהיה אשר אהיה וגו'. א"ר שמעון תא חוי הסיך נחית מדרגא לדרגא. לאודעא רוא דשמיא קדישא למשה [מן] בקדמיתא אהיה כללה דכלא סתים דלא אפגליא כלל. וסימנך (ט) ואהיה אללו חיון וגו' וכתוב (י) לא ידע אנוש ערכה וגו' [מת] לבתר אפיק רוא דשירותא עלאה. ראשיתא דכלא [מע] וסהוא נהרא אימא עלאה אפערטא וזמינא לאולדא [נ] ואחר תשר אהיה. זמינא לאולדא לאולדא ולתקא כלל. לבתר שחי לאולדא ולא כתיב תשר אלא אהיה. כלומר רשמיא יפיק ויתתקן כלל [נא] בתר דפיק כלל ויתתקן כל חד וחד באפריה. שבק כלל ואחר. כה תאמר אל

מראה מקומות (ח) תת קט (ג) שיר (ג) פקודי רכנ. (ד) כנעתיך קמת. (ט) יוסע כ' (ו) שם (ז) האינו נת. (ח) אחרי מות סם (ט) מפלי ח' (י) חוב כ"מ

מילה. ומה שהיה נעלם ממני עד עתה נתגלה לי לבסוף. לפיכך יש הפרש בין אברהם שלכם ה לאברהם שבתחלה. אבל משה מיד שנולד אור המאיר היה עמו. שכתוב וירא אתו כי טוב הוא. וכתוב וירא אלהים את האור כי טוב. שמישה נתקשר מיד במדרגה שלו. לפיכך כתוב משה משה בלי טעם מפקוק:

(א) **ויאמר** אל תקרב אלם של נעליך מעל רגליך וגו'. א"ר אלעזר מה ענין הנעל כאן. אלא נתבאר שפקד לו על אדות אשתי. להתפרש מטנה ולהורונו בבחינת אשה אחרת של אור העליון הקדוש. והיינו השכינה. העביר אתו מעולם הזה והקים אתו בעולם אחר. וע"כ כל מה שהמת נותן לאדם בחלום הוא טוב. לוקח בגדיו מן בית הוא רע. כגון שלוקח מנעליו. מה הטעם. לפי שהעביר רגליו שהן יסוד האדם מזה העולם. ואספן לעולם אחר. מקום שמינה שורה בו. שכתוב (ג) מה יפי פליוך בנעלים בת נדיב. יסוד הרבר ידוע בין החברים. (ג) רבי חוקיה אמר של נעליך מעל רגליך. זה הכתוב נתבאר שהפריש הקב"ה מאשתו. כשיביל להתרבק בהשכינה. שכתוב כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא. אדמת קודש. זו השכינה. דבקת קדישה נדבק משה בשעה ההיא למעלה. שאז קשר לו הקב"ה בהחביונות שלמעלה. ונתמנה להיות ממנה גדול על הבית. הוא גזר והקב"ה עשה. שכתוב ופעתה האדמה את פיה וגו'. וכתוב ויהי ככלותו לדבר וגו' ותבקע האדמה. וכתוב קומה ה'. שובה ה'. (ד) ובירושע שפניו כפני הלבנה כתוב (ה) של נעליך וגו'. כי לא נפרש מאשתו אלא בזמנים ידועים. שהרי לא נזרנה עמו השכינה כל כך ולא נראתה לו. שכתוב (ו) ויפל ירושע על פניו ארצה. אשרי חלקי של משה. שרבונו חפץ בכבודו על כל שאר בני העולם:

(ו) **וארר** להצילו מיד מצרים. וארר. ארר צריך לומר. אלא וארר בתחלה. אימתי. כאשר ירד יעקב למצרים. ולמה. להצילו מיד מצרים. כי לולא שהיה בנירים לא יכלו לסבול הגלות. במש"כ עמו אנכי בצרה אהלגנו ואכבדו:

(ח) **ויאמר** אלהים אל משה אהיה אשר אהיה וגו'. א"ר שמעון בוא וראה איך ירד ממדרגה למדרגה. להודיע סוד שם הקדוש למשה [מן] בתחלה אהיה. זהו כלל הכל סתום שלא נתגלה כלל. וסימנך (ט) ואהי אצלו אמין וגו'. וכתוב (י) לא ידע אנוש ערכה וגו' [מת] אח"כ הוציא סוד ההתחלה העליונה. ראשית הכל [מע] והנהר הוא אם העליונה נתעברה והוכנה להוליד [נ] ואמר אשר אהיה. מוכנת להוליד ולתקן הכל. אח"כ התחילה להוליד. ולא כתיב אשר אלא אהיה. כלומר עתה יצא להתגלות ויתקן הכל [נא] לאחר שיצא ונתגלה הכל ונתתקן כל אחד ואחד במקומו. הניח הכל ואמר. כה תאמר אל

מראה מקומות (ח) תת קט (ג) שיר (ג) פקודי רכנ. (ד) כנעתיך קמת. (ט) יוסע כ' (ו) שם (ז) האינו נת. (ח) אחרי מות סם (ט) מפלי ח' (י) חוב כ"מ

זין הזהר
[מן] רוא דשמיא קדישא היינו סוד העשר ספירות. ובוה יובן הנ' פסוקים בג' אמירות שהשיב השי"ת למשה על שאלתו מה שמו. אמרה א'. ויאמר אלהים אל משה אהיה אשר אהיה. אמרה ב'. ויאמר כה תאמר לבנאי אהיה שיחני אליכם. אמרה ג'. כה תאמר אל בני הוי"ה אלהי אבותיכם אלהי אברהם וגו'. בכל אמירה נרמז סוד אחר: [מת] זו ספירת כתר דלית מחשבה תפיסא ביה: [ימן] זו ספירת חכמה הנקראת אבא. ונרמזת כתיבת אש"ר. אותיות רא"ש. המורה על ראשית הכל: [ז] זו ספירת בונה שבהורח השם אהיה. וכשהיא בבחינת עיבור עם הו' ספירות התחתונות נקראת אש"ר אהי"ה. שאז חכמה ובונה אבא ואיסא תיין רעין דלא אפסרשן. וכשהיא בזמן הלידה והתגלות מטנה הו' ספירות התחתונות אוהא נפרדת סן אבא ולא נזכר אצלה אש"ר רק השם אהי"ה בלבד. וע"ז מרמזת אמירה ב': [אל] ש"י מן ספירת בונה שנקראת אימא ויצאין להתגלות בפירוט הו' ספירות התחתונות של ו' יפי הבנין שנקראות אמירה ב' בדרך כלל בהשם הוי"ה ב"ה:

אל בני הוי"ה אלהי אבותיכם וגו'. זה הפרט וזה הקיים [נג] וכשעה היא הבין משה סוד שם הקדוש נסתר ונגלה. והשני מה שלא השיגו שאר בני העולם. אשרי חלקו :

רעיא מהימנא

א) זה שמי לעולם וזה זכרי לדר דר. זה שמי י"ה. וזה זכרי וזה. שמי עם י"ה. שם"ה. זכרי עם ו"ה. רמ"ח. הכל תרי"ג. היינו תרי"ג מצות שנתנו לבנים הקדושים. להיות לרם חלק בשמו. וש"כ כי חלק ה' עמי. ע"כ :

ב) פקד פקדתי אתכם וגו'. א"ר חייא בוא וראה כתוב פקד פקדתי אתכם. היתכן פקד פקדתי. והרי פקודה שייך בהקדושה ברנית נקבה [נג] יאו היא בגלות היתה. ואיך אמרה פקד פקדתי מי שאינו עומד ברשותו מה יכ"ל לפקד ומה יכ"ל לעשיה. אלא פקד מלמעלה פקדתי מלמטה [נד] כפני מה. לפי שהיא כבר היתה עליה זכירה. שכתוב ויזכר אלהים את בריתו. וכיון שכתוב ויזכר הרי זכירה כבר נתמנה עליה. ולפיכך אמרה אה"כ פקד פקדתי. שהרי סימן הנאולה החזיקה מקודם לזה :

ג) ויהי בדרך במלון ויפגשוהו ה' ויבקש המיתו. ויבקש המיתו למי. למשה. א"ל הקב"ה הרי אתה הולך להוציא את ישראל ממצרים. ולהכניע מצר ומלכות גדול. ואתה נשכח סמך הברית. כי בנך לא נימול. מיד ויבקש המיתו. למדנו שורד גבריאל בשלהבת אש לשורפי. נרמו נחש שרף אחד כלבוע את משה בקרבו. מפני מה נחש. שא"ל הקב"ה אתה הולך להרוג נחש גדול וחזק. ובנך לא נימול. מיד נרמו לנחש אחד שיהרג אותי. עד שראתה צפורה זמלה את בנה וניצל. וש"כ ותקח צפורה צור. מהו צור. אלא זו רפואה. ומהו הרפואה. זו שכתוב ותכרת את ערלת בנה. שנצנץ בה רוח הקודש [ה] :

ד) ויאמר פרעה מי ה' אשר אשמע בקולו וגו'. א"ר אבא בוא וראה בפרעה הרשע הרוא. שהוא אמר לא ידעתי את ה'. ופרעה היה חכם מכל מכשפיו. אלא וראי השם אלהים היה יודע. שהרי כתוב הנמצא כזה איש אשר רוח אלהים בו. ולפי ששמה לא בא אצלו אלא בשם ה'. ולא בהשם אלהים. וזה היה קשה לפניו יותר מהכל. שהוא היה יודע שהשם אלהים הוא המושל בא"י. וברשם ה' לא היה יודע. וע"כ היה קשה לו השם הזה. והוא שכתוב ויחוק ה' את לב פרעה. שהשם הזה היה כחוק את לבו והקשה אותו. ועל כן לא הודיע לו משה ענין שם אחר. אלא השם ה' בלבד. וזה נתבאר :

מראה מקומות א) תנא רפח : ב) וילא קט : ג) לך נג : ד) מקן קט

זיו הזהר

אל בני ישראל הוי"ה אלהי אבותיכם וגו'. זה פרט וזה קיומם [נג] ובהסיו שעתא ידע משה רוא דמיה קדישא סמיס ונגיל. ואתדבק מה דלא אתדבקו שחר בני עליות. זכמה חולקיה :

רעיא מהימנא

א) זה שמי לעולם וזה זכרי לדר דר. זה שמי י"ה. וזה זכרי וזה. שמי עם י"ה. שם"ה. זכרי עם ו"ה. רמ"ח. וכלהו תרי"ג. דהיינו תרי"ג פקודין דתתייבזו לנגין קדישין. למחוי לון חולקא בשמי. הס"ד כי חלק ה' עמו. ע"כ :

ב) פקד פקדתי אתכם וגו'. א"ר חייא תא חזי כתיב כקד פקדתי אתכם. וכי פקד פקדתי. והח פקידה בנוקבא קיימא [נג] ובהסיו זמנא בגלותא סות. והיכי חמרת פקד פקדתי.. מאן דלא קיימא ברשותיה מה פקד ומה עבד. אלא פקד מלעילא פקדתי מלמטה [נד] מאי עמא. בגין דהוי זכירה הות עלה מקדמת דנח דכתיב ויזכר חלסים התי בריתו. כיון דכתיב ויזכר ה' זכירה אחינא עלה. ויגין כך חמרת לבתר פקד פקדתי. דהא סימנא נקטת מקדמת דנח :

ג) ויהי בדרך במלון ויפגשוהו ה' ויבקש המיתו. ויבקש המיתו לזמן. למשה. א"ל קב"ה וכי תת אזיל לאפקה ית ישראל ממצרים. ולאכנעו מלכא רב ושליסא. ואת אנשיית מנך קיימא. דבך לא חתגור. מיד ויבקש המיתו תלנא נחת גבריאל בשלהבת דאשא לאוקדיה. ותתמיו חד חויא חתוקדא לשפח ליה בגויה. אחמי חויא ח"ל קב"ה את חויל לקטלא חויא רבבא ותקיסא. ובך לא חתגור. מיד אתרמיו להד חויא לקטלא ליה עד דחית לפורה וגורת לצרה ואשתויב. הס"ד ותקם לפורה כיר מהו לור. אלא חסייתא. ומאי חסיותא. דכתיב ותכרת את ערלת בנה. דלנגלא זה רוח קודשא [נה] :

ד) ויאמר פרעה מי ה' אשר אשמע בקולו וגו'. א"ר אבא תא חזי בהסיו רשע דפרעה. דתיבו חור לא ידעתי את ה'. ופרעה הכיס היה מכל חרשי. חלא ודאי שחא דלחסיס סוס ידע. דהא כתיב הנמלא כזה איש אשר רוח חלסים בו. ובגין דמשה לא חתא לגביה חלא בשמא דה'. ולא בשמא דלחסיס ודא סוס קשיא קמיס מכלא. דתיבו סוס ידע דהת שחא דא חויא שליט בחרעא ובשמא דה' לא סוס ידע. וע"ד קשיא קמיס שחא דא. ודא סוס דכתיב ויחוק ה' את לב פרעה. דמלה דא סוס חתקיף לגביה וחקשי ליה ועל דא משה לא אודע ליה מלה דשמא חמרא. אלא שמא דה' בלחזו. ואוקמוס :

[נג] פי' שאמירת נ' שנוכר בה השם הוי"ה כ"ח זה רמז על הפרט. כי מה שבתחלה היו ה' ספירות התחתונות נכללין בהיבנה בכח"י עיבור יצאו אח"כ להתגלות בפרסיות בבחינת לידה. והן הם קיום העולם שבשביל זה נקראין ז' ימי הבנין. כל זה ר' לטבין בספרי קבלה [נג] פי' כשרת המלכות והשכינה הקדושה; [נד] פי' שניתן לה מלעילא זה הכת של פקד ע"י הוכירה שבתחלה; [נס] להבין שהמילה תהיה רפואה להצלה. ואפשר שהשם צפורה מורה כך. כי צפורה ציונה צור"פ"ה. צור היינו רפואה. וס"ה בני' מילה.

תולדות משה רבנו ע"ה ממדרש הנעלם. נכתב בלשון קודש.

(א) וַיִּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לֵוִי וַיִּקַּח אֶת בַּת לֵוִי. א"ר יוסי תאנא באותה שעה שנלך לוי. נמלו הקב"ה ובחרו מכל אחיו. והושיבו בארץ והוליד לקת. וקת הוליד לעמרם. והוא הוליד לאהרן ומרים. פירש מאשתו והחזירה. באותה שעה היו המשוררים של מעלה עומדים ומשיררים. גער בהם הקב"ה ונישתכך השיר [ו] עד שנמה קו ימינו והושיט לעמרם. מה מעם נקרא עמרם. שיצא ממנו עם רם על כל רמים. ולא נזכר שמו כאן. מה מעם לא נזכר שמו. ר' יהודה אמר בשם רבי אבהו מכני שבצנעא הלך. ובצנעא חזר לאשתו כדי שלא יכירו בו. הה"ד וילך איש. ולא נאמר וילך עמרם כפרהסיא. ויקח את בת לוי. אף היא בצנעא חזרה ולא נזכר שמה. רבי אבהו אמר וילך איש. זה גבריאל. דכתיב (ב) והאיש גבריאל. שהלך הוא והחזירה לעמרם. ר' יהודה אמר עמרם שמש היה. ולא נזכר שמו. מפני שדליכה זו לא היתה ממנו להודונו לאשתו אלא מלמעלה. רבי יצחק אמר באהרן ומרים לא נאמר וזוג אבותם בתורה. ובמשה כתוב ויקח את בת לוי. להורות שהשכינה נקראת על שם לוי. ולא היה עמרם ראוי להוליד למשה עד שנמל חלק בשכינה והוליד למשה. הה"ד ויקח את בת לוי. ולפיכך כתוב ותרא אותי כי טוב הוא. רבי אלעזר אמר זכה עמרם שיצא ממנו בן שזכה לקול גדול. דכתיב והאלהים יעננו בקול. ועמרם זכה לבת קול. דכתיב ויקח את בת לוי. כלומר בת קול. ולפיכך כתוב וילך. כלומר שהלך למדרגה זו. תאנא בשנולד משה ייחד הקב"ה שמו עליו. דכתיב ותרא אותו כי טוב הוא. וכתוב טוב ה' לכל. וכתוב מעמו וראו כי טוב ה':

האנשים המבקשים את נפשך ויאנחו בני ישראל מן העבודה. ויאנחו לא כתב אלא ויאנחו [ו] כלומר נאנחו למטה כיון שאנחה היתה בשבילם למעלה. ר' ברכיה אמר בני ישראל שלמעלה היו. ומי הם בני ישראל שלמעלה. אותם שנקראים בני עבודה. כלומר אותם שהם מן העבודה של מעלה. ותעל שועתם אל האלהים. שער אותה שעה לא עלתה שועתם לפניו. ויועקו. א"ר יצחק שלשה ענינים יש כאן. אנחה. שועה. צעקה. וכל אחד יפורש בטעם אחד. אנחה. שכתוב ויאנחו בני ישראל. צעקה. שכתוב ויועקו. [היינו כמו ויועקו] שועה. שכתוב ותעל שועתם. וכל אחד בלבונו יפורש בטעם אחד. וכלן עשו ישראל. ר' יהודה אמר צעקה שועה עברו. אנחה לא עברו. כך נשמע מרבותיב ויאנחו. שלמעלה היתה האנחה בשבילם. צעקה ושועה מה דפרש ביניהן. א"ר יצחק אין לך שועה אלא בתפלה. שנאמר שמעה תפלתי ה' ושועתי האזינה. צעקה שצועק ואינו אמר כלום. א"ר יהודה הולכך גדולה צעקה מכולן. שצעקה היא בלב. הה"ד (ג) צעק לבם אל ה'. וזו קרובה להקב"ה יותר מתפלה ואנחה. שכתוב כי אם צעק יצעק אלי שמוע אשמע צעקתו. וגדולה צעקה שקורעת גור דינו של אדם מכל ימיו. ר' יצחק אמר גדולה צעקה שמושל על מדת הדין שלמעלה. ר' יוסי אמר גדולה צעקה שמושל בעולם הזה ובעוה"ב. ובשביל צעקה נחל האדם העוה"ו והעוה"ב. שכתוב (ד) ויועקו אל ה' בצד להם מצוקותיהם יצילם:

(ה) וּמֹשֶׁה הָיָה רֹעֵה אֶת צֹאן יִתְרוֹ. א"ר יוסי תרע לך שכל זמן שהרועה חכם לנהל את צאנו. הוא מוכן לקבל ע"ו כלכות שמים. ואם הרועה ציטר. עליו נקרא (ו) תקוה לכסול ממנו. א"ר יהודה משה חכם היה. והיה בקי לנהוג את צאנו. בוא וראה מדות. שנאמר (ז) והנה רועה בצאן. ללמדך שדוד חכם גדול היה. והיה רועה צאנו כדון וכשורה. לפיכך עשהו הקב"ה מלך על כל ישראל. ולמה צאן ולא בקר. א"ר יהודה ישראל נקראים צאן. שנאמר (ח) ואתן צאני צאן סרעיתי אדם אתם. וכתוב (ט) כצאן קרשים בצאן ירושלים. מה הצאן כשנקרבים על רכובתו. וזכה בשבילם לחיי דעולם הבא. כך המנהיג לישראל כדון וכשורה וזכה לחיי העולם הבא. ועוד הרועה את הצאן כשהצאן יולדת. נוטל הרועה אותם מלאים בחיקו. כדי שלא ילאו ויגעו. ומוליכם אחרי אבותם ומרחם עליהם. כך המנהיג לישראל צריך להנהיגם ברחמים ולא באכזריות. וכן אמר משה. כי תאמר אלי שאהו בחיקך וגו'. מה הרועה את הצאן. כשהוא רועה טוב מציץ את הצאן מן הרכובים ומן האריות. כך המנהיג לישראל אם הוא טוב מצילן מן האומות עובדי עכו"ם. ומדין של משה. ומדין של מעלה. ומדין לחיי העוה"ב. וכך משה רועה נאמן היה. וראה הקב"ה שכראי הוא דרעות את ישראל באותו הדרך כמש שהיה רועה את הצאן

י"הי בימים הרבים ההם. רבי יהושע המכניז אמר ויהי בימים הרבים ההם. סוף גלותם היה שהיו ישראל משועברים בכל עבודה. בימים הרבים ההם. שהיו רבים לישראל במצרים. ובין שנשתלם קץ גלותם מה כתוב. וימת מלך מצרים. מה מעם. שהוריד לשר מצרים ממעלתו ונפלא מנאותו. ובין שנפל מלך מצרים שהוא השר שלהם. וזכר הקב"ה לישראל ושמע תפלתם. א"ר יהודה בוא וראה שכן הוא. שכל זמן שהשר שירם נהנה לו שררה על ישראל. לא נשמע צעקתם של ישראל. כיון שנפל השר שלהם כתיב וימת מלך מצרים. ומיד ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויועקו ותעל שועתם אל האלהים. שער אותה שעה לא נענו בצעקתם אבל יש להבין הרי כתוב והנה מצרים נוסע אחריהם. וא"ר יוסי זה שר של מצרים הוא. ואיך נאמר וימת מלך מצרים. זה שר של מצרים. א"ר יצחק האי מלה קא מסייע להוא דלעילא. כתוב כאן וימת מלך מצרים. וכתוב שם והנה מצרים נוסע אחריהם. מלמד שאו לא היה מלך שהורידוהו מגדולתו. ולפיכך כתוב והנה מצרים. ולא כתוב מלך מצרים. ומה שכתוב וימת. כד"א כי מתו כל האנשים

מראה מקומות (א) דף י"ט. (ב) דניאל פ"ג (ג) איכה כ"ד (ד) תלים ק"ז (ה) דף כ"ו (ו) פסלי כ"ז (ז) שמואל א' פ"ט (ח) יחזקאל ל"ד (ט) כ"ס ל"ז

דיו הזהר

[ו] בשביל צרת ישראל בהגלות : [ז] גל לפרש שהיציץ ויאנחו כשוא תחת הוי"ד ולא כצירת. כי הנקודה ציר"ה תחת הוי"ד מורה על בנין נפעל ע"י אחר לכן מפרש כזה ש"י פירושים שנאנחו למטה ע"י האנחה שלמעלה. ורי ברכיה מפרש שנאנחו למעלה נשמות השבטים והמלאכים ע"י אנחה ישראל שלמטה :

הצאן. לכשבים כפי הראוי להם. ולנקבות כפי הראוי להן [ג-] ולפיכך כתוב ומשה היה רועה את צאן יתרו דיתנו. ולא שלי. דא"ר יוסי וכי מי שנתן את צפורה בתו למשה לא נתן לו צאן ובקר. והלא יתרו עשיר היה. אלא משה לא היה רועה את צאנו. כדי שלא יאמרו בשביל שהיה צאנו עמו היה רועה איתן בט"ב. ולכן כתיב את צאן יתרו הותנו. ולא את שלי. כ"ן מדין. א"ר תנחום אע"פ שהיה עובד עב"ס. בשביל שעשה עמי חסד היה רועה צאנו כ"ן וכשורה במרעה טוב שכן ודשן:

ה) וינהג את הצאן אחר המדבר. א"ר יוסי משה מיום שנידב לא זזה ממנו רוח הקודש. ראה ברוח הקודש שאותו מדבר הוא קדוש. ומוכן לקבל עיל מלכות שמים עליו. מה עשה הנהיג את הצאן אחר המדבר. רבי יצחק אמר אחר המדבר דוקא. ולא במדבר. שלא רצה שיכנסו בתוכו. אלא הרחיקם אחר המדבר:

ויבוא אל הר האלהים חורבה. הוא לבדו בלי צאן. אר"י זה האבן המושך ברזל. כאשר מחט קרוב אצלו כדלג עליו. כך משה והר סיני כשנראו זה עם זה דלג עליו. הה"ד ויבוא אל הר האלהים חורבה. א"ר אבא מוכנים היו מששת ימי בראשית זה עם זה. ואיתו היום נתרגש ההר למול משה. וכיון שראהו שנכנס לתוכו ודלג בו עבד ההר. מלמד ששמהים היו זה עם זה. א"ר ינאי יודע היה משה שאותו הר הוא הר האלהים. שכתוב ויבוא אל הר האלהים. דתנן מה ראה משה באותו הר. ראה עופות שהיו פורחים ופירשים כנפיהם. ולא היו נכנסים בו. ר' יצחק אמר ראה עיפית פורחים ומסים משם ונופלים לרגליו של משה. מיד הרגיש בענין והעמיד את הצאן אחר המדבר. והוא נכנס לבדו:

וירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה וגו'. א"ר תנחום שעת המנחה היתה שמת הדין שולטת בו.. נ) רבי יוסי אמר הכל נשתרש בשורש אחד. כתיב ויבא אל הר האלהים חורבה. וכתוב וכחרב הקצפתם את ה'. וכתוב וירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה. מתוך שהם עתידים להיות כסנה. כהאי דכתוב נ) קוצים כסחים באש יצתו. א"ר יהודה מכאן למדנו רחמנותו של כקום על הרשעים. שכתוב והנה הסנה בוער באש. לענות דין ברשעים. ודסנה איננו אוכל. אין בהם כליה. בוער באש. זה רמז ראש של גיהנם. אבל הסנה איננו אוכל להיות בהם כליה. ד"א וירא מלאך ה' אליו בלבת אש. מה מעם למשה בלבת אש. ולשאר נביאים לא. א"ר יהודה אין משה כשאר נביאים. דתנן מי שמתקרב לאש בו נשרף. ומטה התקרב לאש ולא נשרף. דכתיב ומשה נגש אל הערבל אשר שם האלהים. וכתוב וירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה. רבי אבא אמר זה של משה יש להסתכל בו בחכמה עליונה. על מה כתיב כי מן המים משייתוהו. כי מי שנתמשך מן מים אינו מתירא מאש. דתניא א"ר יהודה מן החכם שנשתלשל משה לא נשתלשל בן אדם אחר. א"ר יוחנן בעשר כדרגית נאחו. שכתוב בכל ביתי נאמן הוא. ולא כתוב נאמן ביתי. אשרי חלקו של אדם שרבינו מעיד עליו כך ד) ועיר א"ר יוחנן א"ר יצחק משה היה מהרהר ואמר שמא ח"ו יכלו ישראל בעבודה קשה הזאת. זש"כ וירא בסבלתם. לפיכך וירא מלאך ה' אליו בלבת אש וגו'. וירא והנה הסנה בוער באש וגו'. כלומר משועבדים הם בעבודה קשה. אבל והסנה איננו אוכל. זכאים הם ישראל שהקב"ה הבדיל אותם מכל העמים וקרא אותם בניו. כמו שכתוב בניו אתם לה' אלהיכם. ברוך ה' לעולם אמן ואמן:

לשון קודש

לשון הזהר

בגלל כבודן של בתיה בת פרעה שגדלה למשה. ויוכבד אשת עמרם שילדה את משה. נזכר כאן ההיכלות אשר בגן עדן עבור נשים צדקניות.

ה) רבי שמעון שאל לראש הישיבה ואמר לו. דבר אחר אבקש לדעת. אם תוכל להודיע לי. נשים בעולם ההוא אם זוכות לעלות למעלה. או איך הן שם. א"ל שמע רבי. שמע רבי. בזה יש לנו סוד גדול. לפי שאין גלגול הנסתרות אשר שם. אבל אקח רשות ואומר לך. לאחר שלקח רשות א"ל ראש הישיבה. על שאלה זו הראו לי מה שלא ידעתי במקום לזה. שמע רבי. ששה היכלות הראו לי בכמה תענוגים ועדושים. במקום שהפרוכת פרום בדנין. שדרי מהפרוכת דהוא והלאה אין הזכרים נכנסים כלל:

בהיכל אחר יש בתיה בת פרעה. וכמה רבבות וארפי נשים זוכות להיות עמה. וכל אחת ואחת

ה) רבי שמעון שאל לרז מתיבתא ואמר ליה. מלס חדא צעינה לינדע אי תיכול לאודעה לי. נכין צהסיא עלמא אי זכין לסלקא לעילא. או סייך חנינן תמן. א"ל חי רבי. אי רבי. דדא אית לן רזא יתירא. צנין דלא לגלסה סתרין דתמן חבל חיסיל רבו וניזאו לך לכתר דנעיל רשי א"ל רב מתיבתא על סאלתא דא חמוזי לי מאי דלא ידעא מקדמת דנא. אי רבי. סית סיכלין חמוזי לי צכסא ענינין ועונין. צאתר דפרוכתא פרישא צנתא דסא מיהסא פרוכתא ולהלסה לא עאלין דכורין כלל

בהיכלא חדא אית בתיה בת פרעה. וכמה רבבות וארפי נשין זכין וזכין צהסיא. וכל חדא וחדא

מניסו

מראה מקומות ה) דף כ"א ג) דף כ"ב ז) דף כ"ג ח) דף כ"ד ט) דף כ"ה י) דף כ"ו

זו הזהר

וגם זכין צריך להיות מנהיג ישראל שיוכל להלך כנגד רוחו של כל אהר ואהר:

מנייטו דוכתין דהכירין ועדינין בלא דוחקא כלל אית לה. תלת זמני בכל יומא כרוזי הכרוזי הא דיוקנא דמשה נביאה מהימנא אחי ובתיה נפקת להתר דפרגודא חדא דחית לה ומחאת דיוקנא דמשה וסגידת לגביה. ומחרה זכאה חולקי דרבתי נהירו דא ודח איהו ענונין דילה יתיר מכלהו. אהדרת לגבי נסין ואשתדלן בפקודי אורייתא. כללו בליטון דיוקנין דהוו צהאי עלמה. בלצוסת דהסורא כלצוסא דדכורין בר דלא נהרו הכי. ופקודין דאורייתא דלא זכו לקיימא לין צהאי עליית משתדלי צהו ובשעמייתו צהסורא עלימא וכל הכי נסין דיתבין צהדי צתיה צת פרעה אררין נכס סאגנות. דלא אנשערו צעירא דניהנס כלל

בהיכלא אחרא אית סרח צת חסר וכמה נסין רצוא ואלפין צהדה תלת זמנין בימא מכוזין קחיה הא דיוקנא דיוסף לדיקא אחי. ואיבי חדהת ינפקת לגבי פרגודא חדא דחית לה. ומחאת נהירו דדיוקנא דיוסף. ומחאת וסגידת לגביה ואחרת זכאה חתי יומא דאחערית צשורה דילך לגבי צהאי. לבתר אהדרת לגבי סאר נסין. ויתבדלן צתוסצחן דחארי עלימא ונלאודאש צחיה וכמה דוכתין וחידי אית כלל חדא וחלה. ולצתר אהדרן לאשתדלן בפקודי אורייתא ובשעמייתו :

בהיכלא אחרא אית יובבד אחיה דמשה נביאה מהימנא וכמה אלפין ורצבין צהדה. צהיכלא דח לכל מכרוזי כלל. אלא ג' זמנין בכל יומא ויומא אודת ומצחפת לחארי עלימא. איהו וכל ליטון נסין די צהדה וסרתא דומא מוזמין בכל יומא ואיבי בלהודא אחרת מהכא ותקת זריס סגידה אחות אחרן את התוף צידה וגו'. וכל חיונין נדיקיא די צגן עדן לייטין לקל נעיומו דילה. וכמה מלחכין קדישין אודתן ומצחכין עמה לשמח קדישא

בהיכלא אחרא אית דבורה אוח הכי וכל סאר נסין צהדה אודן ומזמן צהסורא שרתא דחיה אחרת צהאי עלימא אי רבי. אי רבי מאן חמי מדוס דלדיקיא ודנשין זכין דעדין לגבי קצה. לגו לגו דליטון סיכלין חית ארבע סיכלין סמירין דלחמן קדישין דלא אחמסרן לאתגלחא ולית מאן דחמי לין צכוליה יומא ליטון בלהודיהון חיה דחיה לך. וגוצרין אוח הכי ובכל לילה אחכלין כללו כחדא צגין דשעתא דזוגא איהו צפלגות ליליא. צין צהאי עלימא צין צהסורא עלימא זוגא דהסורא עלימא אהצבקותא דנשמתא צנשמתא נסורא צנהסורא. זוגא דהאי עלימא נופא צנופא וכלא כמה דאתחזי. זינא צתר זיניס זוגא צתר זוגא נופא צתר נופא. וזוגא דהסורא עלימא נסורא צתר נסורא. סיכלין דלרבע אחרן אקרין סיכלין דבנות צוסחות. ולא זכינא צהו לחחמי. זכאה חולקיהון דנדיקיא ניצירין ונוקבי דחזלי צהרה מישר צהאי עלימא. וזכחן לכללו ענונין דהסורא עלימא אי רבי. אי רבי אלחלא בר יוחאי אנת לא התמסר לנלחא צזוגא דהסורא עלימא אהצביד איבא יתיר מאיבא דאתעביד צהאי עלימא צזוגא דלחון צזוגא דהסורא עלימא צתאיובתא דלחון כחדא כד מתדבקן צשפתין דח עכ דח עבדי איבין ונפקי נכורין מנייטו ואתעבדי סרגין. ואינן נשחתין לגיוזין דמתניירין וכל הכי עיילין להיכה חדא. וכד מתנייר גיורא חדא פרחה מהסורא היכלא נשמתא ועאלת חרות נדפחא דשכינתא ונשקת ליה. צגין דחיה איבא דלדיקיא. ומשדרת לה לגו הסורא גיורא וסרתא ציה. ומהסורא זמנא

מן מקומות של מאורות ועדונים בלי דוחק כלל יש לה. ג' פעמים בכל יום כרוז מכרוזים. הרי הצורה של משה נביא הנאמן באה. ובתיה יוצאת למקום וליין אחד שיש לה. והיא רואה הצורה של משה ומשתחות לפניו. ואומרת אשרי חלקי שגדלתי מאור הזה. וזה הוא התענוג שלה יותר מהכל. חזרת אצל הנשים ועוסקות במצות התורה. כלן הן באינן הצורות שהיו בזה העולם. במלבושי אור כמלבושי איר של דוכרים. מלבד שאין מאירים כך. ומצות התורה שלא זכו לקיים אותן בזה העולם. הן עוסקות בהן ובמעמיהן בעולם ההוא. וכל אותן הנשים הישבות עם בתיה בת פרעה נקראות נשים שאננות. שלא צמטערו בצער של גיהנם כלל :

בהיכל אחר יש סרח בת אשר. וכמה נשים רבנות ואלפים עמה. ג' פעמים ביום מכרוזים לכניה. הרי הצורה של יוסף הצדיק באה. והיא משמחת ויוצאת אצל וילון אחד שיש לה. ודיא רואה האר של צירת יוסף. ומשמחת ומשתחות לפניו ואומרת. אשרי זה היום שנתעיררתי לבשר בשורתך אל זקני. אחר כך חזרת אצל שאר הנשים. ועוסקות בתשבות של רבין העולמים ולהורות את שמו. וכמה מקומות ושמות יש לכל אחת ואחת. ואח"כ חזרות לעסק במצות התורה ובמעמיהן :

בהיכל אחר יש יובבד אמו של משה נביא הנאמן. וכמה אלפים ודכבות עמה. בהיכל הזה אין מכרוזים כלל. אלא ג' פעמים בכל יום ויום מהללת ומשבחת לרבין העולמים. היא וכל אותן הנשים אשר עמך. ושירת הים מוזרות בכל יום. והיא בלצהרא אומרת מהפסוק ותקח פרים הנביאה אחות אררן את התוף צידה וגו'. וכל הצדיקים אשר בגן עדן שבעים נעומת הקול שלה. וכמה מלאכים קדושים מהללים ומשבחים עמה להשם דקדוש :

בהיכל אחר יש דבורה כמו כן. וכל שאר נשים עמך. מהללית ומזמרות באותה השירה שהיא אמרה בזה העולם. שמע רבני. שמע רבני. מי יזכה לראית השמחה של הצדיקים והצדקניות שעושים לפני הקב"ה. לפני ולפנים של אותן היכלות יש ד' היכלות נסתרים של האמהות הקדושות. שאינם נמסרים להתגלות. ואין מי שיוכל לראותם. כל היום הנשים בלכדן כמו שאמרתי לך. וכן גם הזכרים. ובכל לילה נכללים כלם ביחד. לפי שזמן היווג הוא בחצות הליילה. בין בעולם הזה בין בעולם ההוא. זיוג שבעולם הדיא היינו התחברות נשמה בנשמה. אור עם אור. זיוג שבעולם הזה הוא גוף בגוף. ודכל כראוי להיות. מין אחר מיני. היווג הולך אחר זיווג הדומה לו. גוף אחר גוף. והיווג של עולם ההוא הוא איר אחר אור. ההיכלות של ארבע האמהות נקראים היכלות של בנות בימות. ולא זכיות לראיתם. אשרי חלקם של הצדיקים זכרים ונקבת ההיכלים בדרך הישר בעיה"ט. וזכרים לכל התענים של עולם הדיא. שמע רבני. שמע רבני. אלמלא בן יוהאי אתה לא נכסר לגלגל זאת. כדיווג של עולם ההוא נעשה פירות יותר. מדפירות שנעשה בזה העולם מהיווג שלהם. כדיווג של עולם דהא בתשיקתם יחד. כאשר מתחברות דנשמת זו עם זו. עינין פירות ויוצאים ארות מהן ונעשין ניות. והן נשמת לגדים שמתניירים. וכל אותן הנשמות נכנסין להיכל אהר. וכאשר מתנייר נר אחד פוחדת מהיכל הדיא נשמה. ונכנסת תחת כנפי השכינה וכנשקת לה. לפי שהוא פרי הצדיקים. ושולחת לה לתוך נר דהא יש רה בנו. ומזמן הדיא

הוא נקרא גר צדק, והוא הסוד שכתוב (א) פרי צדק עץ חיים, מה עין החיים מציא נשמות, אף כך הצדק פירות שלו היא שעושה נשמות (ב) שמע רבי מה שאני אומר לך, בכל ר"ח ושבת ימיעד ויום טיב עלות נשמות הזכרים להתראות לפני מלך הקדוש, זכרים ולא נקבות, כמ"כ יראה כל זכורך, ובאשר דורות הנשמות הנורות בכמה דברים חדשים, והן סדרות הדברים לפני ראש הישיבה (ג) שמע רבי, בכל זמן שרירות הזכרים ע"פן למעלה, יוצאות הנשים בזמן ההוא ומתאספות לתוך היכל בת"ה, ומשמחת שם בכמה דברים עתיקים, ומשם יוצאות ונכנסות כלן והיא עמין לתוך היכל סרת, ומשמחת בכמה דברים חדשים גם ישנים, ומשם יוצאות והיא עמין ונכנסות לתוך היכל יובבר, וכן בכל אותן היכלות — :

וינא חקרי גר לזק, והיינו רוא דכתיב (א) פרי נדיק עץ חיים מה אילנה דחיי אפיין נשמתין, אוף הכי נדיק איבא דיליה דעבד נשמתין (ב) אי רבי מה אילמא לך בכל ריש ירחי ושבתו ויועדיה וזמניא אינון דכורין סלקין לאתחזאה קמי מלכא קדישא דכורין ולא נוקבין, כד"א יראה כל זכורך, וכד אהדרן מהדרן בכמה מלי חדתין, ואהדרן מלין קמי רב מתיבתא, (ג) אי רבי, בכל זמנא דרוחין דכורין סלקין לעילא, נסין ביהוא זמנא נפקי כלבו ומתכסוי לנו היכלא דבת"ה, ומדקין תמן בכיה מלין עתיקין ויתמן נפקין ועאלין כלבו והיא עייהן לנו היכלא דסרת, ומדקין בכיה מלין חדתין ועתיקין, ויתמן נפקין והיא עייהן ועייהן לנו היכלא דיובבר, וכן בכל מינין היכלין — :

פרשת וארא

(ו) וידבר אלהים אל משה ויאמר אליו אני ה', א"ר אבא בוא וראה כתוב וידבר אלהים אל משה, וזו גזרת הדין שעמדה עליו, מה כתיב למעלה וישב משה אל ה' ויאמר ארני, באל"ף דל"ת נו"ן וי"ד, ראה תוקפא של משה, בתחלת נביאתו לא נח רוחו במקום הזה (א) אמר ארני למה הרעתה לעם הזה וגו', ומאו באתי אל פרעה לדבר בשמך הרע לעם הזה והצל לא הצלת את עמך, מי הוא שיכיר לומר כך, אלא משה שידע שהרי סדרנה אחרת עליונה מויכנת לו, א"ר יצחק בתחלה כשניתנה לו הסדרנה שנקראת בית, ה' ספקד לה כאיש שספקד לביתו ואמר כל מה שרוצה בלי פחד, אף כך משה אמר לביתו ולא היה פחד (ב) דבר אחר וידבר אלהים, זו גזרת הדין, ויאמר אליו אני ה', זו סדרנה אחרת של רחמים, וכאן נתקשר הכל ביחד דין ורחמים, וש"כ ויאמר אליו אני ה', א"ר יוסי אם ה' נכתב וידבר אלהים אל משה אני ה', הייתי אומר כך, אבל לא כתוב אלא וידבר אלהים אל משה בתחלה, ואח"כ ויאמר אליו אני ה', משמע שהיתה סדרנה אחר סדרנה (ג) וא"ר יוסי משה אלמלא שהיה ארין הבית איש האלהים, ה' נענש על מה שאמר, אבל בשביל זה לא נענש, משל לאדם שנפלה לו כריבה באשתו (ד) ואמר לה דברים קשים, התחילה דיא להתרעם, כיון שהתחילה לדבר היה שם המלך, לקח המלך את הרבוז והיא שתקה ופסקה לדבר, אמר לו המלך, וכי לא ידעת שאני רוא המלך, ולפני דברת דברים האלה, כביכול אף כך משה, וישב משה אל ה' ויאמר, ארני למה הרעתה וגו', מיד וידבר אלהים אל משה, התחילה להתרעם, מיד לקח המלך את הרבוז ויאמר אליו אני ה', ולא ידעת שאני הוא המלך, ולפני דברת דברים האלה :

(ד) וידבר אלהים אל משה ויאמר אליו אני ה', א"ר אבא תא חזי כתיב וידבר אלהים אל משה דא גזרת דינא דקיימא עליה מאי כתיב לעילא וישב משה אל ה' ויאמר ארני באל"ף דל"ת נו"ן וי"ד, חזי תוקפא דמשה, בשירותא דנביאותיה לא נח רוחיה ביהאי אתר (א) א"ר ארני למה הרעתה לעם הזה וגו', ומאו באתי אל פרעה לדבר בשמך הרע לעם הזה והצל לא הצלת את עמך, מאן הוא דיימא כיון, אלא משה דידע דהא דגא אחרת עלאה זמין ליה, א"ר יצחק בשירותא דחתיכוב ליה ביותא, פקיד ליה כצר, כש דפקיד לביתיה ואמר כל מאי דבעי צלא דחילו, אוף הכי משה קאיר לביתיה ולא דחיל (ב) דבר אחר וידבר אלהים גזרת דינא ויאמר אליו אני ה', דגא אחרת דרחמי, והכא אתקשר כולא כחדא דינא ורחמי, הכ"ד ויאמר אליו אני ה', א"ר יוסי אי כתיב וידבר אלהים אל משה אני ה', היינא אחר הכי, אלא לא כתיב אלא וידבר אלהים אל משה בקדמיתא, ולבתר ויאמר אליו אני ה', דמשמע דגא בתר דגא (ג) ואמר ר' יוסי משה אלמלא דכוס מאריה דביתא איש האלהים, אתענש על מה דאמר אבל בנינו האי לא אתענש, לבר נש דנפל ליה קטטה בדביתיהו (ד) ואמר לה מילין, שראת היא לאתרעמא, כיון דשריאת מללא סוס תמן מלכא, נטיל מלכא מלס, והיא שתקת ופסקת למללא, אמר ליה מלכא וכי לא ידעת דאנא הוא מלכא ומקחאוי מלילת מלין אלין, כביכול אוף הכי משה וישב משה אל ה' ויאמר, ארני למה הרעתה וגו', מיד וידבר אלהים אל משה, שארי לאתרעמא מיד נטיל מלכא ילה ויאמר אליו אני ה', ולא ידעם דאנא הוא מלכא, ומקחאוי מלילת מלין אלין :

מראה מקובות (א) מני י"ל (ב) דף קפת, טס (ג) דף קפת, טס (ד) דף כב :

זו הזהר

פרשת וארא (א) היינו מרת הסלכות שהיא מרת הדין ונקראת ברשם אלהים ובהשם ארני ; וכן מרת הסלכות שהיא עלמא דנוקבא נקראת בית (ב) שבתחלה נתגלה אליו רשם אלהים מרת דסלכות ואח"כ נתגלה אליו מרת התפארת עלמא דנוקבא שהיא מרת הרחמים שנקראת בהשם היי"ה ב"ה : (ג) פ"י שהיא בת מלך :

וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי מפני מה נשתנה השם כאן מאלה שלמעלה. אלא משם למפך שהי' לי בת שלא נשאית. והי' לו אהב. כאשר הי' מבקש המלך לדבר עם האהוב ההוא. הי' יולד את בתו לדבר עמו והיה המלך על ידי בתו מדבר עמו. בא הזמן של בתי' להנשא. ביום ההוא שנשאית אמר המלך קראו לה לבתי גברת מטרונה. ואמר לה עד כאן דברתי על ירך עם מי שדברתי. בכאן יאיך אני אמר לבעליך. והוא יאמר לפני שיוצרך. לימים אבד לה בעלה דברים קשים לפני הכיך. טרם שהתהוה להשיב לו לקח המלך את הדבור. א"ל דאם אין אני המלך שדך עתה לא דיבר איש עמי אלא ע"י בתי. יאני נתתי לך את בתי ודברתי עמך בהתגלות. מה שלא עשיתי כן לאחד [ג] כך וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי. כאשר היתה בבתי טרם שנשאית. ולא דברו עמי פנים בכנים כמי שעשיתי לך. ואתה בהתחלת דבורך דברת לבתי בפני דברים האלה. לפיכך כתוב וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי. ושמי ה' לא נודעתי להם. לדבר עמדם במדרגה זו שדברתי עמך. ר' יוסי פתח. לדוד בזמור לה' הארץ ומלואה תבל ויושבני בה. הארץ. זו ארץ ישראל הקדושה [ו] שהיא קיימת לדורות שיהיה ממנו ולהתברך ממנו בתהלה. ואח"כ היא השקה לכל העלם. תבל ויושבני בה. אלו שאר ארצות השונות ממנה [ז] וביא וראה זאת הארץ נקראת ארץ ישראל. יעקב שהוא ישראל מדוע לא שלט על זאת כמשה [ח] שהרי כתוב וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי. ולא יותר. אלא הרי ביארני שיעקב לקח רבית שלמטה [ט] ונעזב ממני הבית שלמעלה. ועם הבית שלמטה היה מתקן הבית שלמעלה. בי"ב שבטים בשבעים ענפים. וזה נתבאר. וכשה לקח הבית שלמעלה יעזב הבית שלמטה. וע"כ כתוב שיעקב בה בשדי. גם שדי דיבר עמו הקב"ה ולא יותר [י] ושמי ה' לא נידעתי להם. לדבר עמדם במדרגה זו שהיא עלינה. ר' חייא אמר וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב. מוכרח שבאבות יעקב היה. שהוא שלמות הכל. בכלם כתוב אל אברהם אל יצחק. ובו נתיספת אות אחת. שכתוב ואל יעקב. נתיספה בו וא"ל להראות שהיא בשלמות יותר מכלם. ועם כל זה לא זכה להשתמש בה כבשר. גם הקימותי את בריתי אתם לתת להם את ארץ כנען. כשביד שנימולו. שכל מי שנימול נוחל את הארץ. שהרי אין ניהל את הארץ אלא צדיק. וכל מי שנימול נקרא צדיק. שכתוב [כ] ועמד כלם צדיקים לעולם וירשו ארץ. כל מי שנימול ונט' אות הברית דוח נקרא צדיק. כוא וראה כן יוסף. שכל ימיו לא נקרא צדיק. עד שנטר ברית ההוא את היסוד הקדוש. כיון שנטר לו נקרא צדיק. יוסף הצדיק [ל] רבי יהודה אמר וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב. ביעקב תוספת וא"ל. כי הוא מוכרח שבאבית. כמש"כ אלהי אברהם

וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי אמאי שני שמח הכה יחלין דלעילא חלא יליכח דהוה ליה צרתא דלא אתנסיבת יוהי ליה רחמיא כד בעי מלכא למללא צבסווא רחומא משדר צרתיה למללא עמיא וכוה ילכח על ידה דצרתיה ממילוי עמיא. אתא זמנא דצרתיה לאתנסיבת הוה יומא דאתנסיבת אמר ילכח קרנן לה לצרתא קרוספוניח מטרונותה ואמר לה עד הכא מללנא על ירך למאן דמלינח. מכתן ולהלאה אתה חיימא לבעליך. וסווא יומא למאן דלמסריך ליוזין חמר לה בעלמא מלין קמי מלכא עד דהיא סרתת למללא כשל מלכא מלה אמר ליה ולאו אתה מלכא דע"י יומא דך לא יולי אויב עמי חלא על ידה דצרתיה יאנה יביבנא לך צרתיה ומלינח עיך בצתגליה מיה דלח עבידנא לאחרא [ה] כך וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי. כד אויב צביתי ולא רתנסיבת ולא מלינו עמי הפסין בצתגין כמה דעבידנא לך והת צביותא דמולוך מלינת לצרתיה קמתי מלין חלין צביתי כך והרא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי. וכי"ו לה נודעתי להם. למללא עמיהו צדנא דך דעיך מלינח ר' יוסי כחה. לדוד מזמור לה' הארץ ומלואה תבל ויושבני בה הארץ דא ארעא קדישא דישראל [ו] דאויב קיימא לאתסקיא מיה ולהתברכא מניה בצדמותא ולבשר מנה חתסקיא עליוא כלא. תבל ויושבני בה דא שאר חרעאן דסתין מנה [ז] ותא חזי האני חרץ הקרי חרץ ישראל יעקב דאויב ישראל אמאי לא שלט על ידה כמשה [ח] דא כתוב וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי. ולא יתיר אלא יעקב הא אוקיינא כשל ביתא דלתתא [ט] ואסתבין עיני ביתא דלעילא ועס ביתא דלתתא חתקין ביתא דלעילא. צתריסר שבטין צבטעין ענפין. יתא אוקמיה משה כשל ביתא דלעילא וצבק ביתא דלתתא וע"ד כתיב ציעקב באל שדי בתל שדי מלין עמיא קב"ה ולא יתיר [ט] ושמי ה' לא נודעתי להם. למללא עמיהו צדנא דך דאויב עלאה ר' חייא אמר וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב תוספתא דאצבין יעקב הוה. דהוה שלימו דכלא. צבלוה כתיב אל אברהם אל יצחק וביה חתוסף את חד דכתיב ואל יעקב אסתוסף ביה וא"ל לאחזאה דאויב שלימו יתיר מכלוה ועס כל דא לא זכה לאסתוסף ביה כמשה וגס הקימותי את בריתי אתם לתת להם את ארץ כנען בנין דלתגורו דכל מאן דלתגור ירית ארעא דהא לא ירית ארעא אלא לדיק וכל מאן דלתגור אקרי נדיק דכתיב [כ] ועיך כלס לדיקוס לעולם יירשו ארץ. כל מאן דלתגור ונפיר סחי את קיימא אקרי נדיק. תא חזי מן יוסף דכל יומיו לא אקרי נדיק עד דנפיר הסווא צבית תת קיימא קדישא. כיון דנפיר ליה אקרי נדיק. יוסף הנדיק [ל] רבי יהודה אמר וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב ציעקב תוספת וא"ל. דאויב שלימו דאצבין. כד"א אלהי אברהם

מראה בקובות (ה) 97 כנ. (ט) יעטי' ס' (ז) 97 כו

זין הזהר

[נ] כוונת המשל י"ל בק צור. הבת שלא נשאית היינו השכינה הקדושה טרם שנוודגו בעוה"ז עם תבל נהלתה ישראל לסנותה וי"ב שבטי ישורון. האוהב שרצה המלך לדבר עמו היינו הצדיק שבמצא כוה"ז. הדבור ע"י בתו היינו שהצדיק לא השיג דבר אלהים אלא ע"י השכינה הקדושה. מכאן ולהלאה אמא אויבא לבעליך. היינו שצדיקי ישראל יוכלו להשיג דבריו נבואה מעולם היותר נבואה שנקרא עלמא דדבורא שהוא סלך עליון [ו] היינו מרת המלכות והשכינה הקדושה שכל השפע מעלמא דדבורא נשפע בה ואח"כ היא מחלקת השפע לכל באי העולם [ז] שהיה בבתי' בעל אליה. אוש אלהים. עדה"כ והוא ימשל בה: [ח] היינו כח הארת השכינה הקדושה בעולם הזה: [ט] פ"י שבשעת הדבור נתגלה להם להשיג ע"י אמצעות מרת המלכות רק מטרנה האחרונה מעלמא דדבורא שהיא ספירת היסוד שנקראת אל שדי. ומשה השיג בעת הדבור השם הוי"ה ב"ה והיינו ספירת התפארת הכולל כל עלמא דדבורא:

אברהם אִהוּ יצחק ואִהוּ יעקב. ביעקב תוספת וא"ו.
 א"ר ייסי אם כן דרבי כתוב (ה) אני ה' אלהי אברהם אביך
 ואִלֵּי יצחק. הרי ביעקב תוספת וא"ו. א"ל נכון הדבר.
 לפי שיעקב היה קיים. והכליל את יעקב ביעקב שנחשבו
 עיניו וחשוב כמות. שהרי כל זמן שהאדם קיים בעלם הזה
 לא נזכר עליו שם הקדיש. יע"כ הכליל את יעקב ביעקב.
 עכשי שמת יעקב בא הדבר במקומו [י] וש"כ יארא אל
 אברהם אל יצחק ואל יעקב. בתוספת וא"ו. באל שדי
 נגלתי להם. מתוך המראה שאינו מאיר כעצמו. ולא נגלתי
 להם מתוך המראה המאיר מעצמו [יח] ואפשר האמר
 ששמשו כמדרגה של בהינתן נקבה בלבד. לא ייתר. ביא
 וראה שאין נפרדים לעולם. וש"כ וגם הקימותי את בריתי
 אתם. שהרי הברית נתחבר עמד [יג] מן הקב"ה יש לו
 לאדם להתלמד. שהרי הוא אימר שאין פירוד ביניהם.
 שכתוב באל שדי. וכתוב וגם הקימותי את בריתי אתם.
 בישיב לקיים הברית ביחד אחד [יג] וגם הקימותי את
 בריתי אתם וגו'. הרי נתבאר שמי שזוכה לברית נחל
 הארץ. (ג) א"ר אלעזר לרבי שמעון אביו. זה הכתוב
 שכתוב וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב וגו'. מהו
 וארא. ואדבר צריך ציור. א"ל אלעזר בני סוד עליון היא.
 בוא וראה יש גונים הנראים. ויש גונים שאין נראים. ואלו
 ואלו הם סוד עליון של האמינה [יד] והאנשים אין יודעים אותם
 ואין מסתכלים בהם. ואלו הנראים לא זכה בהם אדם עד
 שבאו האבות והשיגו אותם. וע"כ כתוב וארא. שראו אלו
 גונים הנגלים. ואזיה גונים הנגלים. אלו של אל שדי [טז]
 שהם המראה של גונים העליונים [פז] ואלה נראים. והגונים
 שלמעלה מהם הנסתרים שאין נראים לא השיג אדם אותם
 מלבד משה [יז] וע"כ כתוב ושמי ה' לא נידעתי להם.
 לא נגלתי להם בגונים העליונים. ואפשר האמר שהאבות
 לא היו יודעים בהם. אלא היו יודעים אותם מתוך אלה
 הנראים [יח]. וע"כ כתוב וארא אל אברהם אל יצחק
 ואל יעקב באל שדי. באלה גונים הנראים. ושמי ה' לא
 נודעתי להם. אלה גנים עליונים נסתרים הזוהרים. שזכה
 בהם משה להסתכל בהם וע"כ כתוב וארא. במראה
 שאינו מאיר מעצמו שהוא בהתגלות [ט] כתוב בו ראה.
 וכמראה המאיר מעצמו שהוא בהסתר [כ] כתוב בו ידועה.
 שכתוב לא נודעתי :

(ג) וגם הקימותי את בריתי אתם לתת להם את ארץ
 כנען וגו'. א"ר שמעון כל מי שנישר לו לברית
 הזה. הוא גורם שיתעורר הברית הזה למקומו [כח]
 ונתברכים עליונים ותחתונים. מי מעורר ברית הזה למקומו.
 צדיקים דנמצאים בעולם. מניין כך. מכאן שכתוב וגם
 הקימותי

מראה מקומות (ה) נראית כ"ט (ג) 97 כג. (ז) 97 כו

אברהם אִהוּ יצחק ואִלֵּי יעקב. ביעקב תוספת וא"ו.
 ח"ר ייסי מי הכי הא כתיב (ה) אני ה' אלהי אברהם אביך
 ואִלֵּי יצחק הא בילחק תוספת וא"ו. א"ל שפיר הוה.
 בנין יעקב הוא קיים וכליל ליה ליעקב בילחק דלתחשבו
 עיניו וסוד כמות. דהא בעוד דכ"ג איכו קיים צהאי עלמא
 נח הדבר עליו שיח קדישא וע"ד כליל ליה ביצחק.
 הכתוב דרית יעקב אתה מלה בהתרים [י] הס"ד ומרא אל
 אברהם אל יצחק ואל יעקב בתוספת וא"ו. מאל שדי
 אסתוונא להו. מגי אסתקלריא דלח נהרה. ולא אסתוונא
 מגי אסתקלריא דנהרה [יח] ואי תיחא דהא
 אסתוונא ביעקבא בלחוד ולא יתיר תא
 חוי דלח חתכרין לעלמין. הס"ד וגם הקימותי את בריתי
 אתם דהא ברית אסתוונא עמה [יג] מקציה חית ליה
 לצד נח ליינף דהא איכו קאמר דלח פריש לין.
 דכתיב באל שדי יכתוב וגם הקימותי את בריתי אתם.
 ובנין לקימותי קימותי ביהודה חד [יג] וגם הקימותי את
 בריתי אתם וגו'. הוה התיר מאן דזכי לברית ירית
 לארשא. (ג) ח"ר אלעזר לרבי שמעון אביו מהו קרא
 דכתיב ומרא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב וגו'. מהו
 ומרא ומדבר מצעי ליה א"ל אלעזר ברי רזא עלאה איכו.
 תא חוי חית גוויין דמתחזין. וחית גוויין דלח מתחזין. ואלין
 ואלין אינון רזא עלאה דמסימותא [יד] וכי נשא לא ידעין ליה
 ולא מסתכלין ביה ואלין דמתחזין לא זכה בהו צד נח עד
 דהמו אבהו וקיימו עליהו. וע"ד כתיב ומרא דחמו אינון
 גוויין דלתגלין ויחן גוויין דמתגלין אינון דלח שדי [טז]
 דחיונו חיונו דגוויין עלהין [פז] ואלין אסתוונא. וגוויין
 דלעילא סתימין דלח אסתוונא לא קאים איניש עליהו
 בר משה [יז] וע"ד כתיב ושמי ה' לא ידעתי להם
 לא חתגלית לון בגוויין עלהין. ואי תיחא דאבהו
 לא חיו ידעי בהו. אלא חיו ידעי מגו אינון
 דמתגלין [יח]. וע"ד כתיב ומרא אל אברהם אל יצחק
 ואל יעקב באל שדי. בלחוד גוויין דמתחזין. וכמי ה' לא
 נודעתי להם חלון גוויין עלהין סתימין דזוהרין. דזכה
 בהו משה להסתכל בהו. וע"ד ומרא בלחוד אסתקלריא
 דלח נהרה דלחוד בהתגלות [ט] ביה כתיב ראה
 דהסתקלריא דנהרה דלחוד בסתימין [כ] כתיב ביה ידועה
 דכתיב לא נודעתי :

(ג) וגם הקימותי את בריתי אתם לתת להם את ארץ
 כנען וגו'. ח"ר שמואל כל זמן דנעיר ליה להאי ברית
 איכו גרים לתתרא להאי ברית להתרים [כח]
 ואתברכהו עלהין ותתאין. מחן אתער חאי ברית לתתרא.
 זכמן דהסתכחו בעליא. מנח לן. מהאי כתיב דכתיב וגם
 הקימותי

זיו הזהר

[ז] מי שנגשה השכונה הקדושה בשלמות על יעקב ובניו: [יח] אסתקלריא שאינה מאירה מעצמה היינו מרת המלכות עלמא דנוקבא
 טעמיה רובו השם שדי והוא כמו הלכנה שאין לה אור של עצמה אלא מן החמה וכן המלכות יבא לה האור מן אסתקלריא המאירה
 שהיא ספירת התפארת עלמא דדבורא ע"י ספירת היסוד: [יג] כי כל השפע נשפע לה ע"י היסוד הקדוש שנקרא ברית: [יג] שדי רובו
 על מלכות עלמא דניקבא. וברית היינו ספירת היסוד מעלמא דדבורא. וכן האדם צריך לקיים בבקר ורע וזעק ולערב אל תנח ירך:
 וצריך לדעת שיש ב' חוקים בכל הדרשות האלו על המשמעות אל שדי. יש דורשים שאל שדי הוא שם אחד ורובו על ספירת יסוד
 שנקרא כך. ויש דורשים שאל שדי משמעותו היא הכח של השם שדי ורובו על מרת המלכות שנקראת בהשם שדי: [יז] גונים הנראים
 היינו הספירות של מרת המלכות עלמא דנוקבא. וגונים שאינם נראים היינו הספירות של עלמא דדבורא הנכללין במרת התפארת:
 [טז] לפעמים נקראת מרת המלכות בהשם אל שדי כשתודג עם ספירת היסוד מעלמא דדבורא לקבלת השפע כנוכר בשערי אורה שער
 ב': [טז] מי שהספירות אשר במלכות מאירות באותן הגונים של הספירות אשר בעלמא דדבורא המשפיע בה. ולכן אפשר להבין
 להשג ירהכור מן הספירות של מרת המלכות את הספירות הנעלמות שבכלמא דדבורא [יז] שהשיג מרת התפארת בבחי' ראה. ולכן
 פני משה כפני חמה: [יח] מי באמצעית הארת הספירות הנגלות שבמרת המלכות: [יט] היינו מלכות: [כ] היינו תפארת:
 [כא] להשיע השפע במלכות דקדושה:

דקמיתו את בריתי אתם לתת להם וגו' את ארץ מגוריהם. מהו מגוריהם, כמש"כ ר' גירו לכם מפני הרב, לפי שהוא המקום המפיל פחד בעולם [כג] וע"כ כתוב גירי לכם מפני הרב, אשר נדו בה, מיום שנתקרבנו אצל הקב"ה פחד בה פחד, ויראה עליונה בה לשמיר מצותיו [כג] שאם בזה לא תשרה יראה על ראש האדם, אינו נתירא מהקב"ה לעולם, לפי שהוא מצותיו, כוא יראה בדתעוררת שלמטה כאשר נתעוררו ישראל אצל דקב"ה וצעקו לפניו, מה כתוב, ואזכר את בריתי, שהרי בברית היא זכירה [כד] ואו נתעורר השתיקת שותקשר הכל בקשר אחד, כיון שזה דברית נתעורר, הרי קשר של הכל נתעורר [כה] ואזכר את בריתי, שידווג במקימי, וע"ז כתוב לכן אמר לבני ישראל אני ה' (ג) ה' הייא אמר ואזכר את בריתי, ואזכר הרי זכירה, לפי שהוא למעלה, שזה המול שהיא למעלה ברמדדנה של בחינת זכר הוא בא על פקודה, שהוא בגלות למטה בהמדדנה של בחי' נקבה, כדמין זה וזכר אלהים את רחל [כו] כד"א ואזכר את בריתי:

ג) לבן אמר לבני ישראל אני ה' והוצאתי אתכם, רבי יהודה אמר כתוב מסדרם הוא, שכתוב והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים בתחלה, ואחר כך והוצאתי אתכם מעבודתם, ואחר כך וגאלתי אתכם, היה לו לומר תחלה וגאלתי אתכם, אחר כך והוצאתי אתכם, אלא שעיקר הכל מוכיר תהלה, שרצה דקב"ה לכשר להם בשבח של הכל בתחלה, א"ר ייסי והרי שבח של דכל הוא ולקחתי אתכם לי לעם ורייתי לכם לאלהים, זה נאמר אחר כך, א"ל בזמן ההוא לא היה להם שבח אלא הוציאה, שהשבו שלא יצאו מעבודתם לעולם, לפי שראו שם שכל האמורים והעבדים שהיו בנייהם היו מקשרים להם בקשר כשפים, ואין יכולים לצאת מהם לעולם, ולפיכך מה שה' חביב עליהם מהכל נתבשרו בזה תהלה, ואם תאמר אע"פ שיצאו, הרי אפשר שילכו חיילותם אחרים לרוע להם, ע"ז כתוב והוצאתי אתכם מעבודתם, וכי תאמר הרי יצאו וינצלו ולא תהי' להם נאולה, תלמוד לומר וגאלתי אתכם ברוע נטויה, יאם תאמר אפשר שלא יקבלם לעם, ע"ז כתוב ולקחתי אתכם לי לעם, ואם תאמר כשיקבלם לא יביאם לארץ, ע"ז כתוב והבאתי אתכם וגו' :

רועה הנאמן

ד) ולקחתי אתכם לי לעם והייתי לכם לאימה וידעתם כי אני ה' אלהיכם וגו', מצוה זו ראשונה לכל המצוות, התחלה הראשונה מכל המצוות ידעת את הקב"ה בכלל, בידו בכלל, לדעת שיש מושל עליין שהוא רבון העולם, וברא כל העולמות שמים וארץ וכל צבאם, וזה היא בכלל, וסוף של הכל בפי"ט, ידעת אהו בפרט, וכלל ופרט היינו ראש וסוף, סוף של בחי' זכר נקבה ביחד, האדם בעולם הזה הוא כלל ופרט, תקון עולם הזה הוא

הקמותי את בריתי אתם לתת להם וגו' את ארץ מגוריהם מהו מגוריהם, כד"א ח) גירו לכם מפני הרב בגין דחיה אתר לאשדי מגור בעלמא [כג] יש"ד גורו לכם מפני הרב אשר גרו בה מיוזא דאתקריבו לגבי קב"ה דחילו בה דחילו ודחילו עלאה בה למיעבד פקודין [כג] דחי ביהאי לא ישרי דחילו על רישיה דב"ג לא דחיל ליה לקב"ה לעלמין בשאר פקודין, תא חוי באתגריאל דלתתא כד התערו ישראל לגבי קב"ה וגווחו לקבליה, מהי כתיב וחזכר את בריתי דהא צברית היי זכיר [כד] וכדין התער תיזכותא לאתקשרא כלא בקשורא חד כיון דהאי ברית התער הא קשורא דכלא התער [כה] ואזכר את בריתי לאזדוגא ליה באתריה יע"ד לכן אמר לבני ישראל אני ה' (ג) ה' חייא אמר ואזכר את בריתי, ואזכר הא זכירה בגין דחיה לעילא דהאי יזולא דחיהו לעילא בדכורא התא על פקודה, דחיהו בגלותא לתתא צנוקבא, כניונה דא וזכר אלהים את רחל [כו] כד"א ואזכר את בריתי

ג) לבן אמר לבני ישראל אני ה' והינחתי אתכם רבי יהודה אמר האו קרא אפכה הוא דכתיב והינחתי אתכם מתחת סבלות מלרים בקדמיתא ולבתר והללתי אתכם מעבודתם ולבתר וגאלתי אתכם הוה ליה למיזר מעיקרא וגאלתי אתכם ולבתר והוללתי אתכם אלא עקרא דכלא בקדמיתא, דבעא קב"ה לבשרא לון בשבחה דכלא בקדמיתא, א"ר יוסי והא שבחה דכלא ילקחתי אתכם לי לעם והייתי לכם לאלהים ואמר ליה לבתר, א"ל בההוא זמנא לית להו שבחה אלא יניאה דחשיבו דלא יפקון יעבודתהון לעלמין, בגין דהו חזאן תין דכל אסירי דהו ציניו מקשרו לון בקשרא דמרכי ולא יכלין לנפקא ציניו ליעלמין ובג"כ מה דכתיב עליהו מכלא אתבשרו ציב, ואי תימא אע"ג דנפקו, הא דילמא יולון חיליהון בתרייהו לאבשא לין כתיב והללתי אתכם יעבודתם וכי תימא הא יפקון וישתובון ולא יחא לון פרוקא, ת"ל יגאלתי אתכם צוריע נטויה, ואי תימא לא יקבלם הא כתיב ולקחתי אתכם לי לעם ואי תימא כשיקבלם לא יביאם לארץ, הא כתיב והבאתי אתכם וגו' :

רעיא מהימנא

ד) ולקחתי אתכם לי לעם והייתי לכם לאלהים וידעתם כי אני ה' אלהיכם וגו', פקודא דא קדימה דכל פקודין, ראשיתא קדימה דכל פקודין למיעבד ליה לקב"ה בכלל מאי בכלל למנדע דאית שליטת עליה דחיהו רבין עלמא וברא עליין כלהו שמיא ומרעא וכל חיליהון, וזה חיהו בכלל, וסוף דכלא בפרט, למנדע ליה בפרט וכלל ופרט חיהו רישא וסוף, רוא דדכר ינוקבא כחדא, בר נש ביהאי עלמא חיהו כלל ופרט, תקונא דהאי עלמא חיהו

מראה מקומות (א) איוב י"ט ט) ואלא קט: (ג) 97 כ"י (ד) 97 כ"ט.

זיו הזהר

[כג] כיון שיש תכונת היצר בזה למנום אותו : [כג] בכתוב יראת ה' ראשית דעת, היינו להיות נוטף הכרית עדה"כ, והארם ידע את חוה אשתו, הראשית ליה היא הרפואה יראת ה' : [כד] כל זכירה היינו פקודת איוו ישועה להשפיע לזה העולם ע"י כפירת היסוד שנקרא ברית : [כס] קשורא דכלא היינו מרת המלכות שמתעוררת לקבל השפע מן ספירת היסוד, והתגוררת הואת נקראת בלשון המקובלים בשם סיין נוקבין, [כו] רחל רמו על מלכות עלא דיקבא, וכשבא לה שפע של ישועה סגלמא דרכורא נקראת השמעה זו בלשון זכירה:

דוא כלל ופרט [כז] לכיכך ראשית דכל לרעת שיש מושל ודיין על העולם. והוא רבין כל העולמים. יברא את האדם כעבר. ונפח באפיו נשמת היום. וזה הא בדרך כלל. כאשר יצאו ישראל מצרים לא היו יודעים את הקב"ה. כיון שבה משה אצלם. מצוה ראשית דואת למדם בתחלה. שכתוב וידעתם כי אני ה' אלדיכם דמוציא אתכם וגו'. ולולא מצוה הזאת לא היו ישראל סאמינים בכל אותן הגמים והגבורות שעשה להם במצרים. כיון שידעו מצוה זו בדרך כלל נעשה להם נסים וגבורות. ולסוף מ' שנה שעסקו בכל אותן מצות התורה שלמד להם משה. בין אותן הנודגות בארץ. בין אותן הנודגות חוץ לארץ. או למד להם בדרך פרט. וש"כ ה' וידעת דיום יהיבית אל לבבך. דיום דוקא. מה שלא ה' להם רשות מקודם לזה. כי ה' היא האלהים. זה בדרך פרט [כח] בפסוק זה כמה ריום וסודות יש בי. וזה הפסוק והפסק הראשון הכל ענין אחר. זה בכלל וזה בפרט. ואם תשאל הרי כתוב זו יראת ה' ראשית דעת [כט] יתורץ שזה הפסוק מוסב על דרך דפרט. לרעת ראשית מה זאת יראת ה'. ואע"פ שצריך דארם לויא טמני טרם שידע. אבל כאן אומר הכתיב שראשית דרעת הוא לרעת היראת ה'. היינו שזהו ראשית הידיעות ביריעת הבורא בדרך פרט. לפיכך מצוה הראשונה לנו היא לרעת את הקב"ה בכלל ובפרט. בראש ובסוף. וזה סוד הכתוב נ) אני ראשון ואני אחרון. אני ראשון בכ"ל. ואני אחרון בפרט. והכל בכלל אחד וסוד אחר . יכאשר נתן הקב"ה את התורה לישראל על הר סיני. דבור הראשון ה' אנכי ה' אלהיך. אנכי. טרמו על סודות עלינים גרלים. וכאן הוא הסיד של מצוה הראשונה לרעת איתו בדרך כלל. לפי שכתוב אנכי. הרי מוכח שיש אלהים מושל עליון על העולם. זו היא מצוה הראשונה בדרך כלל. ובפרט. לפי שכתוב ה' אלהיך [ל] וזה בדרך פרט. כמט"כ כי ה' אלהיך אש אכלה. והיינו כלל ופרט. מצוה הראשונה שצריך לרעת אותו בראש ובסוף כמו שביארני. ע"כ ד"מ :

ד) וידבר כשה כן אל בני ישראל ולא שמעו אל משה מקוצר רוח. מהו מקוצר רוח. א"ר שמעון יהודה שלא היו נוחים ולא יכלו לשאוב ר"ה. א"ר שמעון בקצר רוח. שעיר לא הופיע ויבל דעליון לתת לרם מניחה [לא] ודוח התהותן עוד לא שלט לעשות משכבו. ילכן ה' או קוצר רוח. ומי הוא. רוח התחתון שאמרנו :

וידבר משה לפני ה' לאמר הן בני ישראל לא שמעו אלי וגו' ואני ערל שפתים. מהו ערל שפתים. א"ר שמעון יהודה ואני ערל שפתים. והרי בתחלה כתוב לא איש דברים אנכי וגו'. כי כבר פה וכבר לשון אנכי. והקב"ה השיבו מי עם פה לאדם וגו'. ואמר לו ואנכי אהיה עם פך. התעלה על דעתך שלא היה כן ועתה אמר אני ערל שפתים

מראה מקומות ה) דברים ל' ב) מני א' ג) יעני' מ"ד ז' דף כס :

זיו הזהר

איו כלל ופרט [כז] צנ"כ רחמימח דכלל לינדע דאית שלים ודיין על עולם וחיסו רבון כל עליין. וברח ליה לבר נש מעכלא ונפח צאפוי נשמתא דחיי. ודא איוה צאורח כלל כד נפקו ישראל ממנרים לא סוו ידעו ליה לקצ"ה. כיון דהתא משה לצניסו. פקודה קדמאה דא חוליק לין דכתיב וידעתם כי אני ה' אלדיכם סמוליא התכס וגו'. ולאמלא פקודה דח לא סוו ישראל מיהימין בכל איון כסין וגבורין דעבד לון צמנרים כיון דירעו פקודה דא צאורח כלל ארעצידו להון כסין וגבורין ונסיף מ' שנין דקא אבתדלו בכל מינין פקודין דמורייא דחוליק לין יסב בין איון דמתכסגו צארעס בין מינון דמתכסגו לבר יארעה כדו חוליק לון צמנרים פרט סה"ד ה' וידעת דיוסוססביית חל לבצך הייב דייקא מה דלא הוה רשו יוקדמת דנא כי ה' הוא סהלסיס דח צמנרים פרט [כח] צמלה דח כמה ריום וסתרין הית צה ירע והסוה דקדמייתא כלל מלא הלא דא בכלל ידא צפרט. יחי תימא סה כתיב נ) ירחת ה' ראשית דעת [כט] תירוצא. דא צמירח פרט. למנדע מאן איוה ירחת ה'. ואע"ג דאית ליה לצנ"כ להחלא מניה עד לא ינדע אצל סכא כתיב ראשית דעת למנדע ליה דהא איוה קדמאה לינדע ליה צאורח פרט צנין כך פקודה קדמאה לינדע ליה לקצ"ה בכלל ופרט צרישא וצסופא ורזא דא ג) אני ראשון ואני אחרון. אני ראשון בכלל ואני אחרון צפרט וכלל בכלל דהא ורזא דחה . וכד יסב קצ"ה אורייתא לשרתל על עורא דסויו. מלא קדמאה איוה אנכי ה' חלוך. אנכי סלקא ליון עליון סגיון. וסכא איוה רזא דכקידה קדמאה לינדע ליה בכלל צנין דכתיב אנכי ה' קא קריין דהית אלהא כלוטה עלתא על עליא דח ה' פקודה קדמאה בכלל. יצפרט. צנין דכתיב ה' חלוך [ל] דא פרט כד"ח כי ה' חלוך אש אוכלה ודא כלל וכרס. פקודה קדמאה דלנעריך לינדע צרישא וצסופא כיוה דאוקיינא ע"כ ר"מ

ד) וידבר יסב כן חל צני ישרתל ולא שמעו אל משה מקוצר רוח. מאי מקוצר רוח. חז"ר יהודה דלא סוו נפשו ולא סוו לקישי רוחא א"ר שמעון מקוצר רוח דעד לא נפק ייבלא למיכב ליי נכיי [לא] ורזח צמנרים עד לא שלטא לינדע נימוסין וכדן כוס ערקו דרוחא. ומח איוה רוח צמנרים דקמחן :

וידבר ייבה לפני ה' לאמר הן בני ישראל לא שמעו אלי וגו' ואני ערל שפתים. מאי ערל שפתים. א"ר שמעון יהודה ואני ערל שפתים. ומה צקדמייתא כתיב לא איש דברים אנכי וגו' כי כד סו וכד לכוני חכיו וקצ"ה סוה אומיב ליה מי סס פה להדס וגו' יהוה חזיר ואנכי אהיו עם פך. סלקא דעתך דלא כוס כן. וסכתא אמר ואני ערל שפתים

[כז] כלל ופרט בחי' ובר זכחי' נקבה ביהר היינו הירונות של כח דמשפיע עם כח הסקבל. זה הדרך של כל הבריאה וזה היסוד והסוד של חכמת הקבלה שהשפע הנשפע מן סבת הסבות שהיא רוחני ביוהר. טרם שתגיע לקוה"ו כשתלשלת להתנשם קודם מן כלל לפרט ב' פעמים דרך ד' עולמות שהם ב' פעמים הירונות של בחי' זכר ונקבה ואסרו בדרך כשל אכא ואכא ברא וברתא על ד' העולמות אצילות בריאה יצירה עשיה. ואין כאן מקום לכאר זאת ויל גמור ותכין : [כח] מ' שהשפע בשפעת מן עלמא דדבורא שעליו רוסו השם הו"ה ב"ה אל האלהים המרסו על עלמא דנוקבא. וזה היסוד והסוד של האמונה הישראלית : [כט] מ' והלא יראת ה' מרסו על מלכות עלמא דנוקבא דרך הפרט שהיא ראשית הרעת. ואתה אומר שראשית הידועה הוא דרך הכלל : [ל] אלהיך מרסו על סדת המלכות והשכינה הקדושה הסחיקת לך שפע שמגיע אליה מעלמא דדבורא : [לא] יובל העליון היינו עולם הבינה שמשם נמשך החירות לעולם כסן וגדול שם הוא ועבר חמשי מאדוניו. ורוח התחתון היינו סדת המלכות שעליה נאמר ומלכותו בכל משלה :

שפתים. אי הכי אן היא מלה דאזשה ליה קב"ה בקדמיתא אלא הוא איכו. משה קלא ודבור דאיכו מלה דליה הוה בגלותא [גג] וסיה איכו אטיס לפרשא מלין ובגין דא אמר ואיך ישמעני פרעה בעוד דמלה דלי איכו בגלותא דליה דהא לית לי מלה הא אלא קלא וילא גרע דאיכו בגלותא וע"ד שפך קב"ה לחהין צהדיה. תא חזי כל זמנא דדבור הוה בגלותא קלא אסתלק מינה ומלה הוה אטיס בלא קול. כד התא ימשה התא קול ומשה הוה קול בלא מלה בגין דהוה בגלותא וכל ויאז דדבור הוה בגלותא משה איזל קלא בלא דבור והכי חזיל עד דקריבו לסורא דסיני ואתיסיבת חזייתא וצהסיא זינא אתחבר קלא בדבור וכדון מלה מליל ה"ה"ד וידבר אלהים הת כל הדברים האלה וכדון ימשה אסתכח שליט בימיה כדקא יאות קול ודבור כחדא בשלימו וע"ד משה אהרעים דחלה גרע מינה. בר ההוה זמנא דמלילת להתערימא עליו. בזמנא דכתביז ומאז צהתי אל פרעה לדבר בשמך. מיד וידבר אלהים אל משה. תא חזי דהכי הוה דשרא מלה למללא ופסק לם. בגין דעד לא משא זמנא. דכתביז וידבר אלהים וגו'. ופסק ואשליס קלא. ה"ה"ד ויאמר אליו אני ה'. בגין דדבור הוה בגלותא ולא משא זמנא למללא בגין כך משה לא הוה שליט בימיה בקדמיתא דליה קול ואתי בגין דבור לאפקא ליה מן גלותא. כיון דנפק מן גלותא ואתחברו קול ודבור כחדא צהירא דסיני. השהליס משה והתסי ואסתכח כדון קול ודבור כחדא בשלימו. תא חזי כל יומין דהוה משה במגרים. דבעא לאפקא מלה מן גלותא לא מליל מלה דליה דבור כיון דנפיק מן גלותא ואתחבר קול בדבור ההוה מלה דליה דבור אהיג ודבר לון לישראל אצל לא מליל עד דקריבו לסורא דסיני. ופתח צהורייתא דהכי אתחזי. ואזי תימא כי אמר אלהים פן ינחם העם [גג] לא כתביז כי דבר אלא כי איר. דליהו רעומת דלנא צהשאי והא חוקימנא :

(א) וידבר ה' אל משה ואל אהרן וילום אל בני ישראל וגו' ר' יוסי אמר וילום אל צ"י. לדברא לון צנתה כדקא חזי. ואל פרעה. לאצנהג ציה יקר ואוקוזוס. א"ר ייסא אמאי סמיך הכא אלה ראשי בית אבותם. אלא א"ל קב"ה. דברו לון לבני ישראל צנתה דע"ג דחינו יתבי צפולחנא קטיא. מלכין בני מלכין אינון. ובג"כ כתיב אלה ראשי בית אבותם. אלין דלת חזי ראשי בית צבהן אינון. א"ר חייא דכלהו לא שקרו נימוסיהן. ולא התערבו צעמא אחרא אלין אינון דקיימו צדוכתייהו קדישא ולא שקרו להתערבא צהו צמלרתי רבי אחא אמר בגין לאייתאם למשה ולאחרן. דאינון אתחזון לאפקא לכו לישראל ולמללא לפרעה ולרדאס ליה צחוסר. בגין דכלל רישיהו לישראל לא אסתכח כחזייהו

(ב) ויקח אהרן את אלישבע בת עמינדב אחות נחשון לו לאשה. א"ר שמעון ויקח אהרן את אלישבע. לבסמא לם למחדי לם. לחברא לם צמלכא צווננא שליט

אם כן איה דבר ההוא שהבטיח לו הקב"ה בתחלה. אלא סוד הוא. משה הוא בבחינת קול. ובהינת הדבור שהוא דבור שלו היה בגלות [גג] והוא היה ע"ל שפתים מלפרש הדבור. ובשביל זה אמר ואיך ישמעני פרעה. בעת שהדבור שלי הוא בגלות שלו. עהרי אין לי דבור. הלא אני רק בבחינת קול. והדבור שלי חסר. כי הוא בהגלות. וע"כ שיתף הקב"ה לאהרן עמו. בוא וראה כל זמן שהדבור הי' בהגלות נסתלק דקול ממנו והדבור היה אטיס בלי קול. כאשר בא משה בא דקול. ומשה היה קול בלי דבור. לפי שהדבור הי' בהגלות. וכל זמן שהדבור היה בגלות הלך משה בקול בלי דבור. וכך הלך עד שקרבו להר סיני ונתנה ההורה. ובזמן ההא נתחבר דקול עם הדבור. ואז היה מדבר הדבור. וצ"כ וידבר אלהים את כל הדברים האלה. ואז נמצא משה שלם בהדבור כראוי. דקול והדבור היו ביחד בשלמות. וע"כ התרעם משה שהדבור נגרע ממנו. מלבד בזמן ההוא שהי' הדבור מדבר להתרעם עליו. בזמן שכתוב יסא באהי אל פרעה לדבר בשמך. מיד וידבר אלהים אל משה. בוא וראה שכן הוא שדתחיל הדבור לדבר ונפסק. לפי שעיד לא הגיע הזמן. שכתוב וידבר אלהים וגו'. ונפסק והשלים הקול את האמירה. וצ"כ ויאמר אליו אני ה'. לפי שהדבור היה בגלות ולא הגיע הזמן שידבר. לפיכך לא הי' משה שלם בהדבור בתחלה. שהוא הי' בבחינת קול ובא בשביל הדבור להוציא מן הגלות. כיון שיצא מן הגלות ונתחברו קול ודבור ביחד בהר סיני. נשתלם משה ונרפא. ונמצאו אז הקול והדבור ביחד בשלמות. בוא וראה כל הימים שהי' משה במצרים. ובקש להוציא הדבור מן הגלות. לא הי' הדבור מדבר דבר. כיון שיצא מן הגלות ונתחבר הקול בהדבור. זה הכח שנקרא דבור הי' מנהיג ומנהל לישראל. אבל לא דיבר עד שקרבו להר סיני. ופתח לדבר בהתורה. שכן ראוי להיות. ואם תשאל הרי כתוב כי אמר אלהים פן ינחם העם [גג] לא כתוב כי דיבר אלא כי אמר. שהוא רצון הלב בלחש. וזה נתבאר :

(א) וידבר ה' אל משה ואל אהרן ויצום אל בני ישראל וגו'. ר' יוסי אמר ויצום אל ב"י. להנהיגם בנתח כראי. ואל פרעה. להנהיג בו כבוד כמו שביארנו. א"ר ייסא למה נסמך כאן אלה ראשי בית אבותם. אלא אמר לי הקב"ה. הנהיגו את ישראל בנתח. שאע"פ שהם עוסקים בעבודה קשה. מלכים בני מלכים דם. ולפיכך כתוב אלה ראשי בית אבותם. אלה שאתה רואה ראשי בית אבות הם. א"ר חייא שכלם לא בטלו מנהגיהם. ולא התערבו בעם אחר. אלה הם שנתקיימו במקומם הקדיש. ולא שקרו בגזעם להתערב בהמצרים. ר' אחא אמר ויצום היינו להבינם למשה ולאהרן. שהם ראויים להוציא את ישראל. ולדבר לפרעה ולרדוהו במקל. לפי שבכל ראשי ישראל לא נמצא כמוהם :

(ב) ויקח אהרן את אלישבע בת עמינדב אחות נחשון לו לאשה. א"ר שמעון ויקח אהרן את אלישבע. להמתיק לה לשמחה. לחבר אותה עם הסך בויוג שלם

מראה מקומות (א) ט. ט. (ב) שמיני נח

זי הזהר

לכו קול רמו על מרת התפארת ודבור רמו על מרת השלכות והשכינה הקרושה ששייך בה עין גלות : [גג] ואלהים היינו הך זה הכח שנקרא דבור. ומשמע מזה שהיה הדבור מדבר עוד קודם :

שלם [לך] שיהי' נשפע ברכות לכל העולמות על ידי אהרן. לפיכך הוי' נצרך אהרן להמצא בהארץ פנים בשמחה. הכל כרמיון שלמעלה. שהרי על ידו ברכות ישמחות נמצאות ר' אלעזר אמר ויקח אהרן. הכל כמו שנצרך. הכל כרמיון שלמעלה. בוא וראה ראוייה היתה בת שבע לדוד מיום שנברא העולם [לה] ראוייה היתה אלישבע לאהרן מיום שנברא העולם. מה בין זה לזה. אלא הכל אחד. אבל שם דרין וכאן לרחמים. כאשר נתחברה בדוד. לדרין להתגר למחות לשפוך דם. כאן נתחברה באהרן לשלום לשמחה להארץ פנים להתברך. ילכו נקראת שם בת שבע. וכאן אלישבע. אלישבע מורה על שנתחברה בהסר. בת שבע דרין. לירש ממלכות ולהתגבר :

א) וארעזר בן אהרן לקח לו מננות פיטאל לו לאשה ותלד לו את פינחס אלה ראשי אבות הלויים. א"ר אחא האם אלה ראשי. והרי הוא בלבדו היה. אלא לפי שפינחס רחיה כמה אפים ורובית מישראל. והוא החיה לראשי האבות. כתוב בו אלה. ועיד ותלד לו את פינחס אלה ראשי. האברה של ראש הלויים נמצאה כי. ומה שהם נגרעו ונשרפו הוא השלים והריוח הכהונה שלהם. ונתעברו כי נשמות שניהם. אברת ראשי הלויים נמצאה בו. ומי הם. נרב ואכיהו. הם הפרידו אות הברית ממקומו [נו] והוא בא וחבר אותם. לפיכך נתנה לו הירושה והרוח של שניהם. ונזכר כאן על שם העתיד להיות. ואם תשא' מפני מה נזכר כאן פינחס. אלא לפי שראה הקב"ה לאהרן. בשעה שאמר ואזכר את בריתי שעתידים שני בני אהרן לפגום את הברית הוה. ועתה כשהיה משלחו למצרים. בקש להעביר לאהרן שלא ילך בשליחות דואת. וכיון שראה הקב"ה שיעמד פינחס ויקים לו לברית הזו במקומו. ויהא הפנים שלרם. מיד נתב עליו הוא אהרן ומשה. אמר הקב"ה עתה הוא אהרן. הוא אותו אהרן שבתחלה. הוא אהרן ומשה אשר אמר ה' להם היציאו את בני מארץ מצרים וגו'. הוא אהרן ומשה. הם אהרן ומשה הוי' צריך לימר. אלא להכילי זה בזה. רוח במים. הוא משה ואהרן. להכילי מים ברוח [נו] וע"כ כתוב דוא. ולא הם :

ב) ואמרת אל אהרן קח את מטך והשך לפני פרעה וגו'. מפני מה מטה אהרן ולא מטה משה. אלא זה של משה הוא קדיש יותר. שנחקק עליו בנן דעליון השם הקדיש. ולא רצה הקב"ה למטא אותו באותן המנות של המכשפים. ולא עיד אלא להכניע לכל איתן הכחות הבאים מצד השמאל. לפי שאהרן בא בן הימין. ושמאל נכנע ע"י הימין [נה] ר' חייא שאל לר' יוסי. הלא גלי וידוע הוי' לפני הקב"ה שהם מכשפים ויכילים לעשות תנונים. מה זאת נבירה לעשת לפני פרעה תנין. א"ל לפי שמסם היא התחלת ממשלתו. ומתחלת ממשלתו התחיל להלקיח. ואז שטחו כל המכשפים. שהרי התחלת ההכטה של הניחוש שלהם כך היה

סלים [לך] לשמחה ברכאן לעליון כולו על ידך להסרן. בג"כ בעי כהנא לשמחה בנהירו דאנפין בחירו. כלא כנוונא דלעילא דהא על ידו ברכאן וחזיון משמחי. ר' אלעזר אמר ויקח אהרן. כלא כמה דתנסיך. כלא כנוונא דלעילא. תא חזי ראוייה היתה בת שבע לדוד מיומה דתנסיך עלמא [לה] ראוייה היתה הניכסא לאהרן מיומה דתנסיך עלמא מה בין האי להאי. מה כלה מה חבל הסס לדינא הכה לרחמי. כד לתהבירא בדוד. לדינא לאנחא קרבין לאיבדא דיון ככל באהרן לשלמא לחדוסי לנסיכו דאנפין לאתברא. וע"ד חקרי הסס בת שבע כהא אלישבע חלישבע לתהבירא בהסר בת שבע דינא. לירסה מלכותא ולא תקפא

א) וארעזר בן אהרן לקח לו מננות פיטאל לו לאשה ותלד לו את פינחס אלה ראשי אבות הלויים. ח"ר אחא וכו' אלה ראשי וכו' הוא בלחודו הוי'. אלא בגין דפינחס קיים כמה אלפין ורבען מישראל. וכוא קיים לרחבי ארבען כתיב ביה הלה תו ותלד לו את פינחס אלה ראשי. איבדא דרבי דליואי אשתכח ביה. ומה דליוני גרעו יאמרוקו הוא אשלים ורווח כהונתא דליוני. וכריא ביה טעוקת דתרווייהו איבדא דרבי דליואי אשתכח ביה ומתן ניבדו נדב ואבדוהו ליוני פריש את קיימא מהתריס [נו] והוא חתא והבר לון. בגין כך התייבט ליה יכיתא ורומא דתרווייהו ואדכר הכא על מה דליוני לבתר ואי תימא חמיא אדכר הכא פינחס. אלא חייא קודשא ב"ה לאהרן בשעתא דחזר ואזכר את בריתי. דזינין תרין בנייה דאהרן לאנפנתא ליה להאי ברית והשתא דקא חזר ליה למלרים צעא לתעבירא ליה לאהרן דלא למיחך בשליחותא דה כיון דחזר קב"ה דקאסי פינחס וקיים ליה להאי ברית בתריס. ואתקין עקייא דליוני. מיד הוי אהרן ומשה אמר קב"ה השתא הוי אהרן חייא אהרן דקדמיתא הוא אהרן ומשה אשר אמר ה' להם היציאו את בני מארץ מצרים וגו'. הוא אהרן ומשה. הם אהרן ומשה מבעי ליה. אלא לאכללא דא דהא. רוחא בייא. הוא משה ואהרן. לאכללא מיא ברוחא [נו] וע"ד כתיב דוא. ולא הם :

ב) ואמרת אל אהרן קח את מטך והשך לפני פרעה וגו' מאי טעמא אהרן ולא משה משה אלא שהוא דמשה חייא קדיש יותר דתנליף בגנתא עלאה בשמיא קדישא. ולא בעי קב"ה לאבדא ליה בחינין חושרין דתריס. ולא עוד אלא לאכפיש לון לכל חיוני דלתין מסערת דשמאלא. בגין דאהרן חתא מיימנא. ושמאלא חתכפיש דמיימנא [נה] ר' חייא שאל לר' יוסי. הלא גלי קמי קב"ה דליוני חרשין ועבדון תניינא מאי גבירתא חייא למעבד קמי פרעה תניינא חיל בגין דמתמן הוי שירותא לשילטניה. ומשירותא דשולטניה שארי לאלקאס. וכדון חדו כלוו חרשי. דהא ריש חכמתא דנחש דיליון סכי סו

מראה מקומות א) 97 ט : ט 97 כה

זו הזהר

[נד] דורש שאלישבע סרמו על מרת המלכות והשכינה הקדושה. וזהו שאמרן שאהרן היה שושבינא דמסרוניא לגרומ זיג ויחוד קב"ה ושכינתיה ע"י עבודתו הקדושה : [נה] כן גם בת שבע סרמו על מרת המלכות והשכינה הקדושה. [נו] שלא נשאו נשים : [נז] משה הוי' בבחי' רוח על שם מרת התפארת. ואהרן היה בבחי' מים על שם מרת החסד : [נח] כהן הוא בבחינת חסד שנקרא ימין :

היה [ג] מיד חוזר אותו התנין של אהרן לעץ יבש ובלע אתם. וע"כ תסמו והכירו שמשמלה עליינה יש בארץ. שרם חשבו שאין מלבדם בעולם שלמטה איזה משה אהרן שובל לעשות דבר. או ויבלע מטה אהרן, מטה אהרן דוקא. שנהפך לעץ ובלע אותם. וע"כ עשה אהרן שני אותיות. אחד למעלה ואחד למטה. אחד למעלה. זה תנין העליון המושל על אתן שלהם [מ] אחד למטה. ששלט העץ על התנינים שלהם. ופרעה הו' חכם יותר מכל מכשפיו. והבין שיט מושל עליון השולט על הארץ. מושל למעלה ומושל למטה. א"ר יוסי אפשר תאמר שהמכשפים כל מה שעשו לא הו' אלא למראות העין. שגדמה כן לא יותר. על זה מטיעוני ויהיו דוקא. שכתוב ויהיו לתנינים. וא"ר יוסי אפילו אותן התנינים שלהם נדפכו להיות עצים. ומטה אהרן בלע איתם. א"ר חייא ביא ראה מטה אהרן שהא עץ יבש. הקב"ה עשה בו התחלת המפתחים. ושתי שליחות בו נעשו. אחד שהא עץ יבש ובלע לאותן תנינים שלהם. ואחד שהרי לשעה קמנה נהפך להיות ברוח חיים ונעשה בריה. א"ר אלעזר ריבא רוחם של אותן האמרים שאין עתיד הקב"ה להחיות מינם. שאי אפשר להעשות מהם בריה חדשה. ובאו ויראו איתן הטפשים. הרחוקים מהתורה ורחוקים מדקב"ה. בידו של אהרן היה מטה עץ יבש. והקב"ה לטעה קמנה הפך המטה להיותו בריה משינה ברוח וגיף. וא"ה דנופים שהיו ברם רוחות ונשמת קדושות. ושמו מצות התורה ועסק בתורה יומם ולילה. והקב"ה טמנם בעפר. ואח"כ בזמן שתביא שמחה על העולם. על אחת כמה וכמה שיעשה איתם ברי' חדשה. א"ר חייא ולא עוד אלא שאתו הגוף שהו' הוא יקום. כן נשמע מהכתוב (ז) יחיו מתוך. ולא כתוב יברא שמשמעויותו היא להיות נברא מחדש. אלא יחיו. שעצם אהרן נשאר כן הגוף בארץ. ודוא אינו נרקב ונבלה בעפר לעולם. ובזמן הדוא ירכך איתו הקב"ה ויעשה אותו כשאור בעוסה. ויתעלה ויתפשט לארבע זויות. וממנו יתסר הגוף. ובר' איברי'. ורקב"ה יתן בו הרוח אח"כ. אמר לו רבי אלעזר כך הוא. ובוא וראה עצם דדוא כמה יתחבק. כמל. ככתב (כ) כי טל אירית טלך וגו'.

ג) והנה לא שמעת עד כה. א"ר אבא למדנו שהמדה צד"ק נקראת כ"ה. וכל הדינים נעדרים מן כ"ה. וזהו שאמר ר' אלעזר מדו מכה רבה. כלומר מכה מן כ"ה. זש"כ ונה לא שמעת עד כ"ה. כמו שדגוים משה. כתוב בזוא"ת תדע כי אני ה'. והכל אהרן. וכתוב ולא שת לבו גם לוא"ת. שעתידה להחריב הארץ:

ד) ויאמר ה' אל משה אמר אל אהרן קח מצד ונשה ידך על מימי מצרים על נהרותם על יא ירהם ועל אנשיהם יג'. א"ר יהודה זה דכתוב יש לעיני בני. איך הו' יכול ללכת לכל מקומות האלה. ועד הרי כתיב ויטלא שבעת ימים אחרי הכות ה' את האוור. את האויר כתב. וכאן נאמר על מימי מצרים על נהרותם על יא ירהם ועל אנשיהם. אלא מימי מצרים גילום היה. ומשם נתבלאו כל א"תן שאר אנשים ויאורים ומענות וכל מיבות שלהם. יע"כ לא נטה אהרן ידו להכות אלא לנילוס

היה [גס] מיד אתהדר הסוף תנינא דהסרן לאעה יבשא ובלע לון. וע"כ תווחו וידעו דשולטנא עלתה אית בצרעא דאינון חשיבו דהא לתתא בר מנייחו לא חית שלטנא למעבר מודי כדון ויבלע משה אהרן. משה אהרן דייקא דאתהדר לאעה ובלע לון. וע"כ עבד אהרן תנין חסין חד לעילא וחד לתתא חד לעילא. תנינא עלתה דשלטא על אינון דהסרן [ג] חד לתתא דשליט חגא על תנינא דילהון. ופרעה חכים הסוף חכל חרשיו. ואסתכל דשלטנא עלתה שליט על חרעא. שליט לעילא שליט לתתא. א"ר יוסי אית תימא חרשיו כל מה דעבדין לאו איסו חלל בחיזו דעניא. דהכי אחזיו ולא יתיר קא חשיע לן ויהיו דייקא. דכתיב ויהיו לתנינים וא"ר יוסי חפילו אינון תנינא דהסרן אהדרו לחזיו חסין. ומה דהסרן בלע לון. א"ר חייא תה חוי חוצרל דהסרן דליתו חעה יבשת. קב"ה שירותא דנס עבד ציה ומרי שליחותי ציה אתעבדו. חד דליתו חעא יבשת ובלע לאינון תנינא דילהון וחד דהא לשעתה אתהדר ברישא ואתעבדו בריה. ח"ר חלעור תפח רוחסון דחינון דחמיון דלא זמין קב"ה לחיחא מתיח ודיך יתעבדו זנייחו בריה חדתה ייתון ויחמון חינון ספשאין חייביא רחיקין מאוריתא רחיקין מניס. צדיה דהסרן הסוף חוצרל חעה יבשא וקב"ה לפוס שעתא חסרד ליה בריה משנית ברוחא וגופא חינון גופין דהיו צרו רוחין וכחתיין קדישין. ונעורו סקודי חורייתא וחסדלו צאוריתא יומה ולילי וקב"ה עמיר לון צרעת. לבתר צוייח דיחדי עלמא. על אחת כמה וכמה וכמה דיעבד נסו בריה חדתה. א"ר חייא ולא עוד חלל דההיא גיפת דהסוף יקום. חסע דכתיב (ח) יהיו חתיך ונת כתיב יברא דחשמע דצריין חינון חכל יהיו דהסרן גרמא חד יבתר יתן גיבת חמות חרעא וסהסוף לק חתרקב ולח חתכלי בפרס לגליון ובהסוף זמנה קב"ה ירכך גיה ויעביד ליה כחמירח צביסה ויסתלק ויתפשט לארבע זויין. וזמיה יסתכלל גוכה וכל שייכו וקב"ה יהיב ציה רוחם לבתר חמר ליה רבי חלעור הכי סוף ומה חוי הסוף גרמא ציה חתרקב. בשל דכתיב (ז) כי על חורות עלך וגו'.

ג) והנה לא שמעת עד כה. א"ר חנה תתנה חוי לד"ק חתקרי כ"ה. וכל דינון חתערין חכ"ה. ויהיו חמר ר' אלעזר חאי חכס רבה. כלומר חכס יתן כ"ה. הס"ד והנה לא שמעת עד כ"ה. כמה דחגוים משה. וכתוב בזוא"ת תדע כי חני ה'. וכלל חד. וכתוב ולא שת לבו גם לוא"ת. דזמיתא לחרעב חרעיס.

ד) ויאמר ה' אל משה אמר אל אהרן קח מצד ונשה ידך על מימי מצרים על נהרותם על יא ירהם ועל אנשיהם יג'. ח"ר יהודה חוי קרת חית לאסתכנה ציה ודיך יכול למסך לכל חני חתרי. ותו דהא כתיב וימלא שבעת ימים אחרי הכות ה' את האויר. חת האויר חתיב. ואת חמרת על מימי מצרים על נהרותם על יא ירהם ועל אנשיהם. חלל חוימי מנרים גילום חסוף. ומתמן חתמלין כל אינון חמר חמיון ויחורין ויחביעין וכל מימין דילהון. וע"כ אהרן לא נטה לזחחה חלל לנילוס

בראה מקומות (ח) יע"כ כ"ז ט ט ט (ג) גא קמס (ד) 97 נה

זין הזהר

[גס] כי כל חכמת הכשוף היא מכת מוטאת נחש דקדמוני. [מ] פ' תנין דקדושה כי אית זה לגוסת יה ע"ה אלהים:

דליות

לגילום בלבדו. יבוא וראה שכך הוא. שכתוב ולא יכלו מצרים לשנות מים כן היואר א"ר אבא בוא וראה בזמן שהדין שורה. עולם שלמטה יונק מן צד השמאל. יאז נקרא ה' חרב לה' מלאה דם. וי לאותן שיינקים או מסנה ושותים מסנה. שבזמן שהוא הים שיינק משני הצדדים היה נחלק לשני חלקים [כ]ן ואדום [מח] ואז השליך להיאיר החלק של מצרים. והכה למעלה והכה למטה. וע"כ ה' שותה הישראל מים והמצרי דם. ואפשר תאמר שבשביל מיאוס ה' ולא יתה. בוא וראה כאשר שתו הדם ונכנס במעיהם נתנפח יבקע. עד שמכרו להם ישראל מים בדמים. ואז שתו מים. לפיכך מכה הראשונה להם היה דם. רבי יצחק אמר בוא וראה בזמן שבקש הקב"ה לקחת נקמות מדעמים ועובדי ע"ז נתעורר צד השמאל. והלבנה נתמלאה דם מן צד ההוא [מנ] ואז נובעים מעיניה ונחלים שלמטה כל אותן אשר מצד השמאל דם. וע"כ העונש שלהם הוא דם. בוא וראה כאשר זה הדם נתעורר על עם בעבור דם הנרצחים. הוא מעורר עליהם עם אחר שיהרגו אותם. אבל במצרים לא רצה הקב"ה להביא עליהם עם אחר לעורר עליהם דם. לפי שישראל היו ביניהם ילא יצטערו. כיון שישבו בארצם. אבל הקב"ה רצה אותם בדם בנהרות שלהם. שלא יכלו לשתות. לפי שהשר שלהם היה שולט בנהר שהוא. פקד הקב"ה על השר שלהם בתחלה. כדי שתלקה יראתם בראשונה. לפי שהגילום היה אחד מן האילי"ם של ס. וכן שאר אילי"ם שלהם נבעו דם. וע"כ והיה דם בכל ארץ מצרים בעצים יבאבנים [מנ]. ר' חייא אמר אמור אל אהרן קח בנך ינשה ירך על מימי מצרים. מפני מה אהרן ולא משה. אלא אמר הקב"ה. אהרן מהקיימים רמים בטקומי [מד] יצד השמאל צריך להסתיך מים משם. אהרן שבא מן הצד ההוא יעירר לו. וכאשר צד השמאל יקה הכים ירפכו להם. בוא וראה שהתחנה מכל המדרגות נלקה לראשונה [מה] א"ר שמעון מן התחנה התחיל הקב"ה. ויד שלו הכתה בכל אצבע ואצבע. וכאשר הגיע המדרגה העליונה מכל המדרגות [מי] עשה הוא את שלו ועבר בארץ מצרים והרג כלם. ולפיכך הרג לכל הבכורים בארץ מצרים. לפי שהוא המדרגה העליונה והבכור לכל. ובוא וראה פרעה היתה מסלולו במים. שכתוב (ו) התיים הגדול הרובץ בתוך יארונו. לפיכך נדפך רגהו שלו לדם בראשונה. ואח"כ באו הצפרדעים שרסיעו כעיהם. ובקלות חזקים היו מקרקרות בכעיהם. ויצאו מן היואר ועלו ביבשה. וירימו קלות בכל הצדדים. עד שנפלו המצרים כפתים בבתיהם. וכיד הדבר שכלעשר אותה שעשה הקב"ה. כלם היו מתוך יד החזקה [מי] ויד ההיא התגברה על כל אותן המדרגות של השר שלהם. כדי לבלבל את דעתם. ולא היו יודעים לעשות דבר :

לגילום בלחודו. ותא חוי דכתי הוא. דכתיב ולא יכלו מצרים לשנות מים מן היואר.. א"ר אבא תא חוי בזמנא דדינא שריא עלמא תתאה ינקא מסטר שיחלה. וכדון חקרי א) חרב לה' מלאה דם. ווי לאיון דיונקין כדון מינה ותתסקיין זינה דזההוא זמנא ימא דיונקא מתרין סערין הוס תתפלג לתרין חלקין חוור וכווריק [מח] וכדון כדי ליחורה חולקה דמנרים ותלקי לעילא ותלקי לתתא. וע"כ שתתן ישחל מיה ומנרתי דמא. חי תימא בגין גיעולא הוס ולא יתיר. תא חוי שתתן דמא ועאל למעייסו ותסתלק ופקע עד דכוו מוזננין לון ישרחל מיה במיניא. וכדון שתתן מיה. בג"כ שירותא לתלקאסה לין הוס דתא. רבי יוחנן אמר תא נוזי בשעתא דכתי קב"ה לזיבז ניקחין מעיין עובדי ע"ז לתער שחלה ואתחילא סייעה דמא זיהוא ספרא [מב] וכדון נכעין מצועין ותחילין דלתתא כל חוטין דלסטר שמאלא דמא וע"כ דינא דליהין דמא. תא חוי כד האי דמא לתער על עייה בגין דמא דקטונין חיכו יתער עלייסו עייה אחת וקיל לין הכל במנרים לא בעת קב"ה לאייתא עלייסו עייה חרדא לתערה עלייסו דמא בגין דישרחל הוו בינייסו ולא ינשערין בגין דזיירין בחרעא דילסון. אבל קב"ה ייחא לון בדמא בנהרין דליהין דלא הוו יכלו לישתי בגין דשכניתא דלסון בלשא בזההוא נהר פקוד קב"ה לשולשיתא דלסון בקדמיתא. בגין דילקי דתלי דלסון בקדמיתא בגין דגילום חד מדחלל דלסון הוס וכן שאר דהלין דלסון נכעין דמא. סה"כ וסיי דם בכל ארץ מצרים בעינים ובחבנים [מנ]. ר' חייא אמר חמור אל אהרן קח מטה ונסה ירך על מימי מצרים. מאי עעמח אהרן ולא משה אלא אמר קב"ה. אהרן מיין קייזין דזוכתיה [מד] ובחאלא צעי לנגדא מיין מתמן. חרין דתני מהסוא ספרא יתער ליה. וכד שמחלל נקיש לון אוינין יתהדרון דמא תא חוי תתאה דכל דרגין אתמחי בקדמיתא [מה] א"ר שמעון מתתאה שרא קב"ה וידא דיליה מהא בכל אלבעא ותנבעא. וכד משא לדרגא עלאה דכל דרגין [מו] עבד חיכו דיליה ועבר בהרעח דמנרים וקפל כלא. וצניפי כך קפל כל צוכרין בהרעח דמנרים. בגין דלויסו דרגא עלאה וצוכרה דכלא. ותא חוי פרעה הוס שולטניה ציוח. דכתיב (ו) התיים הגדול הרובץ בתוך יארונו. בג"כ אתהפך נהרים דמא בקדמיתא לבתר נפרדעים דמשצטי לין. בקלין פסירין מקרקרון בגו מעייסו. ופקי מגו יאורא וסלקו ציבשתא. ורחיין קלין בכל סערין עד דליון נפלון כזמין בגו ציתא. ורוח דמלס כל איכון עשר חתיין דעבד קב"ה כלסו היו מגו ידא תקיפא [מז] והסוה ידה אתתקף על אוינין דרגין כלסו דשכנותא דלסון. בגין לבלבל דעתייסו. ולא הוו ידעי למעבד מידי :

ד) וי"ב אהרן תה ידו על זימי מנרים ותעל הלפרע. דמא הית וחוילדת ותתחילא חרעא מנייסו. והוו כלסו מסרין גרמייסו לאשא. דכתיב ובתנורין ובמשארותיך. ומאי

ד) וי"ב אהרן את ידו על מימי מצרים ותעל הצפרדע. אחת היתה ושרצה ונתכלאה הארץ מהם. והיו כדם מוסרים עצמם למות באש. שכתוב בתנורין ובמשארותיך. ומה

מראה מקומות ה) ישי' ג' ד' ט' ט' ג) יחזקאל כ"ט ד) דף כ"ט :

זו הזהר

[מח] ימא דיונקא מתרין סערין היינו מרת המלכות שנשפע בה חסדים וגם נבורות. והשליכה להיאור נבורות בלבד וכן מים שהוא חסד נעשה דם שהוא נבורה : [מנ] היינו מרת המלכות שנקראת לבנה : [מג] היינו אילי"ם שלהם שנעשו מן עצים ואבנים : [מד] הכהן שרשו חסד שהוא מים : [מה] היינו נוקבא דקליפה : [מו] פ' מדרגות הטומאה : [מז] היינו מרת המלכות דקדושה שיש לה עשר ספירותו בגוד עשר אצבעות ידיים :

ומאי סוּו אמרו . (א) בלשו באש ובמים ותולואו לרויה . ואי תימא אי סכי מאי איכפת להו למתואי דעאלין לאשא כל אינון עורדענין אלה כלשו עאלין לאשא ואזוין בתמורה ולא זמית ואזוין דזמית מאי קא עבדו . כתיבא סוּו בתמורה ועאלין בנז המא ומתבקעין ונפקו מנייהו אחרנין ואשתאבין בתיבא אהו ליזיל מינה הסוּו פתא אהדר עורדעניא במעיייהו ורקדן וריאון קלין עד דסוּו מתיס . ודא קשיא לון מכלא תא חוי כתיב ושרך סיורא לפרדעיס ועלו וצאו בציתך ובחדר משכבך ועל משתך פרעה אישו חלקי קדמא מכלשו ויתיר זכלוהו להוי שזיה די אלהא זכרך מן עלימא ועד עלימא דהוא פקיד עיבדין דבני נשא כלל מה דעבדין .. (ב) פרעה קדמא בשעתא דאתסיבית שרי לגביס רמו לאומינין וליירו סהי דיוקנא באדרים על ערסיס בתימלא . לא נח דעסיס על דעבדו דיוקנא דשרה בנסיורו וכד סליק לערסיס סליק לה עזיס . כל מלכא דתמא אשתריס סוּו חזי סהי דיוקנא מזיירא ליורא . וסוּו עהלין קמיס בדימין . וכד סליק לערסיס סוּו אהסיני ביהוה יור . בנין כך מכלא חלקי סכא יתיר מכלא . סהיך ובחדר משכבך ועל משתך ולבתך ובבית עבדיך ובעמך ובכלשו לא כתיב על משתך חלא ליה בלמודיה רבי אבא ארר קב"ה סליק על פרעה אינון עורדעניא דקלטון לא זמתיך תיר בנין דאתקיף בעמא קדישא דלא זמתיכך יתיבא וליני לשחא ליה לקב"ה ולא סוּו בנין בתיבא דיוכל למשתי ביהוה דדרי . ומנייהו אשתאבית ארעא ומקלטון סוּו יתיבין ורביין זמין . ואי תימא סוּו לא יכלין לקבלא לון אלה אי אריס בר נש מוסרלא או אבנא לקבלא חלא . אשתקעת ונפקין שית זייס מנו מעסא . ואזלי ושרפסי בארעא . עד דסוּו מתאמיני למקרב צהו

(א) ומה היו אמרים . (א) באנו באש ובמים ותוציאנו לרויה . ואם תשאל אם כן איזה נזק היה למצרים בזה שנבנה לאש כל אותן הצפרדעים . אלא שנכנסו כלם לאש והלכו בתנור ולא סתו . ואליה שמתו מה היו עושים . כשהיה הלחם בתנור נכנסו בתוך הלחם והיו מתבקעים . ויצאה מהם שריצה על אחרים ונבלעה בהלחם . כשאכלו מן הלחם . זה הפת לחם נהפך לצפרדעים במעיהם . ורקדו וקרקדו שם עד שמתו המצרים . וזה הי' קשה להם מהכל . בוא וראה כתיב ושרץ היאור צפרדעים ועלו ובאו בביתך ובחדר משכבך ועל משתך . פרעה נלקה לראשונה מבלם ויותר מבלם . יהי שם האלהים סבורך מן העולם ועד העולם . שהוא פוקד מעשי האנשים בכל מה שהם עושים . (ב) פרעה הראשון כאשר נלקחה שרה אליו . קריא לאומינים וציירו תמונה שלה בחדרו אצל מלתו על הכותל . לא נחה דעתו עד שעשו תמונת שרה בחקיקת עץ . וכאשר עלה על מלתו העלה התמונה עמו . וכל מלך שבא אחריו היה רואה אותה התמונה מצירת בצירה . ובא לו שחוק מזה . וכאשר עלה על מלתו היה נהנה מן הצורה הזאת . לפיכך המלך נלקה כאן יותר מהכל . וש"כ ובחדר משכבך ועל משתך . ואח"כ ובבית עבדיך ובעמך . ובכלם לא כתוב על מלתו אלא לו בלבדו רבי אבא אמר העלה הקב"ה על פרעה את הצפרדעים שקולם אין משתכך תדיר . לפי שהתגבר על עם הקדוש שקולם אין משתכך יומם ולילה מלשבת להקב"ה . ולא היו אנשי מצרים ביבולת לספר זה לזה . ומהם נשחתה דארץ . ומקולם היו התנוקות והיזרדים סתים . ואם תשאל מדוע לא יכלי להרגם . אלא אם הרים איש מקל או אבן להרוג אחת . נתבקעה ויגאו שש סמנה מתך כעיה . והלכו ונקרי בארץ . עד שהיו נמנעים מלקרב להם :

(ג) ויבא אהרן את ידו במטהו ויך את עפר הארץ ותהי הכנס בארם ובברמה . ביא וראה כל פרי שצימח בארץ . מן כח הממונה שלמעלה המשיפיע עליה הוא בא . והכל הוא כדמיון שלמעלה . יביא וראה שבעה רקיעים עשה הקב"ה . כדמיון זה ' ארצות . והן גבולות הנפרשים במקומותם . ' רקיעים למעלה . ' גבולות הארץ למעלה [מז] כדמיון זה למטה נפרשים סדרגות . ' רקיעים . ' גבולות הארץ . וביארו החברים בענין ' ארצות שהן כסדרגות דסילם זו למעלה מוּו [מז] יאותן ' גבולות דארץ שלמעלה כל אחד יאחד נתחלק לעשר . והם נפרדים לע' שרים המסוגלים על שבעים אומות . ואלו הארצות שהן גבולות כל עם ועם סובבות לארץ דקדישה של ישראל . כמשי"ב הנה מלתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה . ועשרה בתוכם נעלמים [ג] והם כלם שבעים הסיבבים לארץ דקדושה . כל זה הוא למעלה . וכדמיון זה למטה . ובוא וראה זאת הארץ גבול חלק מצרים . בזמן ההוא הושים הקב"ה אצבע שלו . ונולדו שלהובי אש בגבול ההוא . ונתיבשו כל אותן הגבולים המריבכים ממים . וכל ירק שצמח ממים שהיו נובעים או למטה נעשו בניים מעפר הארץ . והרי נאמר שארדן היה מכה אותם . אבל בשביל זה היה מכה ארדן . כדי להראות

(ג) ויבא אהרן את ידו במטהו ויך את עפר הארץ ותהי הכנס בארם ובברמה . תא חוי כל איבא דאתיליית בארעא מחילא דלעילא ממנח דאזדרע עליה איבו וכלא סוּו כנוונא דלעילא דתא חוי שבעס רקיעין עבד קב"ה כנוונא דא שבעס חרעאן ואינון תחיין דזמתיכך בצוכתייהו ' רקיעין לעילא ' תחומי ארעא לעילא [מז] כהאי גוונא לתתא מתפרשן דרגין ' רקיעין 'ו' תחיין ארעא וסא איקמוס תצריא צו' ארעין סוספסח דא על דא [מז] והינון ' תחומי ארעא לעילא כל חד וחד מתפרש לעשר והינון מתפלגן לע' מיין דמיין על שבעין עיין והסיא ארעא תחייה דכל עמא ועמא סחרל לארעא קדישא דישראל כד"א סה מעתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה . ועשרה בנווייהו עמירין [ג] ואינון ע' דסחרן ארעא קדישא ודא סוּו לעילא . כנוונא דא לתתא ות"ס סוּו ארעא תחומא דחולקא דמגריי ביהוה ומנא אוסיב קב"ה אלבעא דליה ואתילידו כפסירין ביהוה תחומא ואתיבשו כל אינון תחומין דרכיכו מיה . וכל ירוקה דמיין דנבעין כדן לתתא אהמואו קלטמן מעפרא דארעא ייהא אהמך דהסין סוּו מיה . חלא בנין דא אהסין סוּו מיה . לאחזאה

טראה מקומות (א) תליס ס"ו (ב) ד' (ג) ד' ל

זיו הזהר

ומה ' רקיעין היינו הו' ספרות של עלמא דכוורא המשפיעים שפע לארץ העיונית היינו סרת הסלכות עלמא דנוקבא בתוך ' תחומין שלה היינו הו' ספרות שלה . וכדמיון זה בעולם העשית עולם הנשמי יש לכל חלק הארץ רקיע סיהד שעל ידו תבא רצע לאותו חלק הארץ : ' יתן לפי דעת תבסי העאריפיה הכונה על התחלקות בדור הארץ לן תיקים שהם איא אפייקא אירופא אוהאליא אסעריקא ועוד ב' חלקים של ציר הצפוני וציר הדרומי : [ג] סיי שכל אתת כוללת עשר :

לראית שימינו של הקב"ה משברת השונאים. כמ"ש ימינך ה' תרעץ אויב. ברמיזן זה עתיד הקב"ה להביא על העיר רומא הגדולה, שכתוב (א) ונהפכו נחליה לופת ועפרה לגפרית. וע"כ כל עפר הארץ היה כניס בכל ארץ מצרים :

לאחוריה דיוינא דקב"ה תבר לשתיון. כד"א ימינך ה' תרעץ אויב כגיונא דא זמין קב"ה לחייתיה על קרתא דרומי רבתא דכתיב (א) ונהפכו נחליה לופת ועפרה לגפרית ועל דא כל עפר הארץ היה כניס בכל ארץ מצרים :

ייעש ה' כן יבא ערב כבר ביתה פרעה. מהו ערב. ערביבא. כמ"ש כ ובגד כלאים. ערביב. שדך לא תורע כלאים. מינים הרבה במפולת יד. ביא וראה כמה חילות נתעוררו למעלה ביחד. ובלבל אותם הקב"ה ביחד. כדי לבלבל כחותיהם ההוקים למעלה. וכל אותן הגבורות שעשה הקב"ה במצרים ביד אחת היה. שהרים ידו עליהם למעלה ולמטה. ומשם נאבדה רכבת מצרים. שכתוב (ג) ואבדה חכמת חמיו ובינת נבגו התתה. וביא וראה בתוב (ג) וסכסכתי מצרים במצרים. מצרים שלמעלה במצרים שלמטה. לפי שאותן הכותות שלמעלה סמונים על החילות שלמטה ונתערבו כלם. נתערבו למעלה. שלא יכלו המצרים להתקשר בשופים באותן המקומות שזיו מתקשרים בתחלה. שהרי נתבלבלו (גא) וע"כ הביא עליהם ערוב. חיות רעות מעורבבים זה בזה :

ייעש ה' כן יבא ערב כבד ביתה פרעה. מהו ערב. ערביבא. כמ"ש כ ובגד כלאים. ערביב. שדך לא תורע כלאים. זמין סגיון חרמות ידא. תח חזי חזא חילין לתערו לגולה כחד ובלבל לין קב"ה כחדא. זמין לבלבל חילייה תקופא לעילא וכל חילין גבוין דעבד קב"ה במלריס בידא חזא חזא דלריס ידוי עלייכו לעילא ותתא וזמין התחזותה הכיתח דמגריס דכתיב (ג) ואבדה חכמת חמיו ובינת נבגו התתה ותא חזי כתיב (ג) וסכסכתי מצרים במצרים ילריס דלעילא במגריס דלתתא בנין דחיון חילין לעילא זמין על חילין דלתתא ויתערבו כלסו. אתערבו לעילא דלא חזי מנרתי וכלי לתתא דהרשיכו דחיון דוכתי דחזי מתקשרי בקדויות. דהח התבלבלו (גא) וע"כ חיותי עלייכו ערוב. חיון דחזי מתערבו דא בדה

הנה יד ה' היתה במקנך אשר בשדה. שלש מיתות היה בכהמות. אחת דבר. יאחת אותן שדרג הברד. ואחת שהומתו בכורי הבהמיה. ומה היתה המיתה שלהן. אלא הרי כתוב הנה יד ה' היתה במקנך אשר בשדה. מפני מה לא כתוב בכלם יד ה' אלא כאן. אלא זו היא הוד בחמשה אצבעות. שהרי בתחלה כתוב אצבע אלהים היא. וכאן כל החמש אצבעות. וכל אצבע ואצבע הרגה מין אחד. וחמשה מינים היו. שכתוב בסיסים בחמורים בגמלים בבקר ובצאן. הרי חמשה מינים לחמש אצבעות שנקראות יד. לפיכך כתוב הנה יד ה' היתה וגו' דבר כבד מאד. שהיטתו מעצמם ונבגו מתיים. כי לאהר שלא חזרו רבצרים בתשובה אלו האותות טמש נהפכו ידרנו לכל הנשארות. ודב"ר גרף לבר"ד. מהו בין זה לזה. אלא זה בחולשות וזה בהתגברות הרוגו. ושתי אלה היו במקום אחד בחמש אצבעות. ביא וראה דבר. אלו האותות שהיטתו בחולשות. מיתה במיתה. שמה מעצמם. ברה. שנהפכי האותיות בתגבורת הרוגו והרג את כלם :

הנה יד ה' היתה במקנך אשר בשדה שלש מיתות היו בכהמות. אחת דבר. ומה היתה המיתה שלהן. אלא הרי כתוב הנה יד ה' היתה במקנך אשר בשדה. מפני מה לא כתוב בכלם יד ה' אלא כאן. אלא זו היא הוד בחמשה אצבעות. שהרי בתחלה כתוב אצבע אלהים היא. וכאן כל החמש אצבעות. וכל אצבע ואצבע הרגה מין אחד. וחמשה מינים היו. שכתוב בסיסים בחמורים בגמלים בבקר ובצאן. הרי חמשה מינים לחמש אצבעות שנקראות יד. לפיכך כתוב הנה יד ה' היתה וגו' דבר כבד מאד. שהיטתו מעצמם ונבגו מתיים. כי לאהר שלא חזרו רבצרים בתשובה אלו האותות טמש נהפכו ידרנו לכל הנשארות. ודב"ר גרף לבר"ד. מהו בין זה לזה. אלא זה בחולשות וזה בהתגברות הרוגו. ושתי אלה היו במקום אחד בחמש אצבעות. ביא וראה דבר. אלו האותות שהיטתו בחולשות. מיתה במיתה. שמה מעצמם. ברה. שנהפכי האותיות בתגבורת הרוגו והרג את כלם :

ה' ויחזק ה' את לב פרעה ולא שמע אליהם וגו'. א"ר יצחק לא מצינו מי שהקשה את לבו לפני הקב"ה כפרעה. א"ר יוסי הרי גם סיחון ועוג כך היו. א"ל לא כן. הם לנגד ישראל התגברו. אבל לנגד הקב"ה לא הקשו רודם כמו שדקשה פרעה את רוחו לנגדו. שהו' רואה בכל יום הנבירות שלו ולא הור בתשובה. א"ר יהודה בשם ר' יצחק פרעה היה מחוכם מכל טכשפיי. ובכל אותן דבתים ובכל אותן הדיעות הו' מסתכל. ובכל צד שלחם לא ראה נאותן של ישראל. ולא היה תולה באחד מהם. ועוד שהרי בכל הקשרים קשר על ישראל (ג) ופרעה לא חשב שיש קשר אחר של השכינה שהוא מושל על הכל. וע"כ היה מחוק את לבו. רבי אבא אמר לא החזיק

ה' ויחזק ה' את לב פרעה ולא שמע אליהם וגו'. פ"ר יצחק לא תשכחנה מאן דהתקוף לביס לגבי קב"ה כפרעה א"ר יוסי סיחון ועוג הכי נמי א"ל לאו הכי. חיון לגבי דישראל אתהקפו אבל לגבי קב"ה לא כמה דאתקוף פרעה רומיס לקבלים. וזהו חמי כל יוויא גבוראן דיליה ולא היה תב. א"ר יהודה א"ר יצחק פרעה חכים מכל חרשוי סוס ובכל חיון כתרין ובכל חיון ידען אסתכל. ובכל סערה דלחין לא חמה פורקנא דישראל. ילא סוס תלי בחד מונייסו יעוד דסח בכלסו קשירו קשר עלייכו דישראל (ג) ופרעה לא סבר דלית קשרא אחרא דייסומינא דלחיו שלים על כלא. וע"ד סוס אתקוף לביס. רבי אבא אמר לא אתקוף

מראה מקומות (א) יספי' ל"ד (ב) יספי' כ"ט (ג) סס (ד) דף גא. (ה) כבול נב :

זיו הזהר

(גא) נחלפו למעלה הממונים על הכחות הפועלים למטה בארץ ויא ידעו שמונם איך להשתמש בהם (גב) בכל כחות הסוסא פעל נעשה שלא יוכלו ישראל לצאת מהגלות. אבל מסעלה העליונה שהוא השם הו"ה ב"ה היה מבטל כל התפעלות שלו והוציא לחירות מאמילה לאורה :

החוקק לב כרעה אלא זה השם. שכאשר אמר משה כה אמר ה'. דבר זה כמשו החוקק לבו. וש"כ ויחוק ה' את לב פרעה. שהרי בכל החכמות שלו לא נמצא שהשם הזה מ"ט בארץ. וע"כ אמר מי ה' וגו'. ואח"כ אמר ה' הצדיק. א"ר יוסי אח"כ אמר חטאתי לה'. דפה שאמר כך אמר כך:

(א) הירא את דבר ה' מעבדי פרעה הניס וגו'. א"ר חייא אייב לא נלקה אלא בומן שיצאו ישראל מסצרים. אמר אייב אם בן כל הפנים שוים. הם ורשע הוא מכלה. פרעה החוקק בישראל ואמר מי ה' אשר אשמע בק"ל. ואני לא החוקקי בהם ולא עשיתי כלום. תם ורשע הוא מכלה. וש"כ הירא את דבר ה' מעבדי פרעה. זה אייב. ר' יהודה אמר אותן אבני ביד שהיו יורדים נתעכבו על ידי משה. ואח"כ עשו נקמת בימי יהושע. ולעתיד לבוא עתידים לירד אותן דנשארים על אדום ובגותיד. א"ר יוסי וש"כ (ג) כימי צאתך מארץ מצרים אראני נפלאית. ברוך ה' לעולם אמן ואמן:

התקוף לבל הפרעה אלא שאל דם יכר היה אמר משה כה אמר ה' דא מלס מוסי התקוף לביס הס"ד ויחוק ה' את לב כרעה דסא צכל חכמת דליס לא חסתכח דשאל דא סליס צארעא. וע"ד חמר מי ה' וגו'. ולבתר חמר ה' כנדיק א"ר יוסי לבתר חמר חטאתי לה'. הסוא פומא דלחמר דא אמר דא

(א) הירא את דבר ה' מעבדי פרעה הניס וגו' א"ר חייא חייב לא חלקי אלא בזמנא דנפקו ישראל ממצרים אמר אייב חי הכי כל אפיח בוי. תס ורשע דית יכלה פרעה התקוף צכו ציכראל וחמר חי ה' אשר חשיע צקילו והנא לא התקופנה צכו ולא עבידנא יודי תס ורשע סוח יכלה. הס"ד הירא את דבר ה' מעבדי פרעה דא חייב ר' יסודס אמר חייבן חצני צדא דסוו נחתינ התעכבו על ידוי דרשע לבתר עבדו נוקמין ציומי דיוסע ולוינא דלתי זמתינ לחתה חיינן דלסתרו על חדים וצניתיס. ח"ר יוסי הס"ד (ג) כימי נהתך מארץ מצרים אראנו נפלאות. ברוך ה' לעולם אמן ואמן:

פרשת בא

(ג) ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה. א"ר שמעון עכשו יש לגי' סודות שהם נוגעים למעלה ולמטה. מה כתוב בא אל פרעה. ד"ך אל פרעה ה' צריך לומר. מהו בא. אלא שהכניס הקב"ה בחדרים לפנים מחדרים אצל תנין אחד עליון החוק. שהרבה מדרגות נשתלשלות ממנו. ופי היא. זה סוד דתנין הגדול [א] ומשה נתיירא ממנו ולא קרב אלא אצל אותן יאורים. והן המדרגות שלו. אבל לגשת אליו נתיירא ולא קרב. לפי שראה אותו נשרש בשרשים עלינים. כיון שראה הקב"ה שנתירא משה. ושליחים סמונים אחרים למעלה אין יכולים לקרב אליו. אמר הקב"ה (ד) דנני עליך פרעה מלך מצרים התנים הגדול הרובץ בתוך יארו. ונצרך הקב"ה להתגר בו מלחמה ולא אחר. כמי שכתוב אני ה':

(ג) ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה. א"ר שמעון הסתא אית לנלאה ריזן דחיינן יתדפקין לעילה יתתא מאי כתיב צא אל פרעה לך הל כרעה מצעי ליה. מכו צא אלא דעיל ליה קב"ה חדרין צתו חדרין לגבי תנינא דא עלתה תקיפת דכמה דרגין משתלבין מניה. ומאן חייב רוח דתנין הגדול [א] ומשה דחיל מניה ולא קריב אלא לגבי חיינן יחורין. וחיינן דרגין דליה. אבל לגביס דחיל ולה קריב. צנין דחמא ליה משתלבן צשרסין עלאין כיון דחמא קב"ה דדחיל משה ושלוחן ממין חחרנין לעילא לא יכלין לקרבא לגביס אמר קב"ה (ד) הנני עליך פרעה מלך מצרים התנים הגדול הרובץ בתוך יארו. וקב"ה אנשריך לאגמא ביה קרבא ולה אמרל כיה דת חייר חני ה':

(ה) החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם וגו'. א"ר יצחק לא נצרכה התורה להכתב אלא מהחדש הזה לכם ראש חדשים. מפני מה. מפני שהתחלה היא מן הלבנה [ג] ועל בן התורה היתה צריכה להתחיל מכאן. שררי בהקב"ה נקשר זה הדבור [ג] ואין להקשות שלא

(ה) החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם וגו' א"ר יצחק לא אנשריך חרייתא לייכתב אלא מהחדש סוא לכם ראש חדשים מאי עמא מסיס דכיתתא דסיכרל סוי [ג] ועל דא חרייתא סיה אלשריך למכתב מהכא. דסא צקב"ה התקשר מלס [ג] ולא קשיא דלא

מראה מקומות (א) נגלה נג (ב) מיכה י' (ג) ד' לז. (ד) יחזקאל כ"ט ה' ד, לט

זיו הזהר

פרישת בא [א] זה שר המצרים שבשמים [ב] פי' שבפסוק זה נרמז יסוד אמונת ישראל שהתחלה שייכת להלבנה. והיינו התחלת בנין הזמן למנות חדשים עפ"י השבון סולר הלבנה כי למנין ההם אין היכר חודש. וזה סוד העבור שנמסר לישראל כי כל ענין הלבנה נרמז על מרת המלכות והשכינה הקדושה וכל התרי"ג סעות ות"ת ותפלה הם לחקן מרת המלכות בחי' נקבה שתתיחר עם קב"ה מרת התפארת בחי' זכר לקבל שפע. נמצא שכל העבודה מתחלת במרת המלכות מתחיל לעילא. וירדע שחורש ניסן הוא כנגד ספירת מלכות. וזה סוד הפסוק החדש הזה לכם דייקא. וכיון שזה הפסוק נרמז לנו יסוד האמונה לכן היתה צריכה התורה להתחיל בפסוק הזה: [ג] גם זה לחוק הקושי. ויובן שלפעמים נקרא בזוהר גם מרת המלכות בהשם קב"ה. ולפי"ז המכיון שהרבוז של הפסוק הזה נקשר במרת המלכות והיינו כנ"ל. ואם השם קב"ה כן מוסב על מרת התפארת יפורש המכיון שבהפסוק הזה נרמז שרק לישראל ניתן הכח ע"י עבודתם לסגול התקשרות ענין הרבוז הזה מלכות עם קב"ה מרת התפארת. ולכן נקרא כאן זה החודש נרמזו על מלכות בלשון זכר דרירש הזה ולא החדש הזאת. ודחירין על קושיה ר' יצחק לא נוצר כאן לפי שהוא יודע לכל כמובא בפירש"י בהתחלת התורה:

ללא כתיב זאת החדש הזאת דהא זיה ווא"ת כחד מתקשרין. וזאתר דלית ביה דכר ונוקבא כחדא לית שבחא אלא לדכורא. ועל דא רשבון הוא לכס לחדשי השנה. לחדשי השנה ודמי [ד] א"ר יהודה לכס תרי זמני למא. א"ר יצחק מנייכו אשתמע יתיר כמה דכתיב כי חלק ה' עמו. מתקשרותא דא לכס. ולא לשאר עמין

דברו אל כל עדת בני ישראל לחמרה. בעשור לחדש הוה ויקחו להם וגו'. אמאי בעשור א"ר אבא בזמנא דאנהירי יוצלא לסיירא [ה] דכתיב ציוצלא אך בעשור לחדש השביעי הזה יום הכפירים הוא. ויקחו להם חיש סה לבית אבות. אמאי. בגין דזמנא דא אלסרין למינד ליה דהא תנין במלתא דא אהבר כתרס תתאה. דיתאחדין ביה כל שאר כתרין תתאין. ועל דא פריש משה ואמר משכו וקחו לכס נתן. כמה דכתיב לאן ועבר ושפחה [ו] אחר קציה עבדו חתין עובדא לתתא ואנא אהבר תקפיהון לעילא וכמה דתתון תעבדון בזורא. דכתיב כי אם עלי אש. אוק הכי אנא אעביר אותו באש בנהר דינור. ומפני מה התנגד בעשרה ואתגכס בארבעה עשר. א"ר אבא דא דתקשרו ישראל ארבע מאות שנה. ותע"ג דארבע מאות שנין לא אשתעבדו בהו. מכל מקום הוילי והוה זמין לאתקשרא בהו. אשתשיב עליה כאלו אשתעבדו בהו כל ת' שנין. בג"כ מעבדון ליה ארבע יומין קשיורא ברכותיהו דישראל ולבצר ושחשו אותו כל קהל עדת ישראל בין הערבים. אמאי בין הערבים. בשעתא דהילא תלא ובשעתא דאתייסר מלה דא ליה על ידיו דאברהם דכתיב ויהי החדש הזה ותדרמה נפלה על אברהם. והנה אימה השכה גדולה נפלת עליו. אימה כתרס חדא חשכה. כתרס אחר. גדולה. זה שהיא גדול מכלם [ז] ואע"פ שביארנו כתוב זה על גאר שעבודם של ישראל. דכל נרמו בו. כדמין זה כתיב כי מחה אמהה. אתם מלמטה ואני מלמעלה. למדנו שלא יצאי ישראל ממצרים עד שנשברו כל השרים שלמעלה מממשלהם. ויצאו ישראל מרשותם. ונכנסו לרשות קדושה עליונה של דקב"ה ונתקשרו בו. וז"ל כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם. מפני מה עבדו הם. אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים. שהוצאתי אותם מרשות אחר ודכנסתי אותם ברשותי. א) למדנו שא"ר שמעון כתיב בעשור לחדש הזה וגו'. וכתיב אך בעשור לחודש השביעי הזה יום הכפירים הא. נשמע מזה כמו שנתבאר. שכתוב בעשור לחדש הזה. מה דמכין כאן. אלא בעשור. דבר זה בעשור תולה [ח] לחדש הזה. בחדש הזה צריך לימר. אלא המכין כשתבוא הארה לכדרגה זו. לכך כתיב בדיק לחדש הזה [ט] ויקחו להם איש שה לבית אבות שה לבית. למדנו שיש שלשה קשרים [י] בכור בהמה. בכור השבוי. בכור השפחה. שכל שאר הבחות נקשרים בהם בא"ה שלשה גונים שלמעלה. ובוה הבח שנקרא צאן נקשר הכל. והכל נכלל בצאן.

שלא כתוב זאת. החדש הזאת. שהרי ז"ה ווא"ת כאחד מתקשרים. ובמקום שיש בו בחינת זכר ובחינת נקבה כאחד אין השבח אלא לבחינת זכר. וע"כ ראשון הוא לכס לחדשי השנה. לחדשי השנה ודאי [ד] א"ר יהודה לכס שני פעמים למא. א"ר יצחק מהם נשמע יותר כמו שכתוב כי חלק ה' עמו. והיינו שהתקשרות הזאת היא רק לכס. ולא לשאר עמים:

דברו אל כל עדת בני ישראל לאמר. בעשור לחדש הזה ויקחו להם וגו'. למה בעשור. א"ר אבא בזמן שטאיר הויבל להלבנה [ה] שכתוב בויבל אך בעשור לחדש השביעי הזה יום הכפירים הוא. ויקחו להם איש שה לבית אבות. למה. לפי שבזמן הזה נצרך למשוך השדה. שהרי למדנו שבדבר הזה נשבר כתר התחתון. שנאחזים בו כל שאר כתרין התחתונים. ועל כן פירש משה ואמר משכו וקחו לכס צאן. כמו שכתוב צאן ועבר ושפחה [ו] אמר הקב"ה אתם תעשו עשה למטה. ואני אשבר תוקפם למעלה. וכמו שאתם תעשו באש. שכתוב כי אם עלי אש. כן גם אני אעביר אותו באש בנהר דינור. ומפני מה נמשך בעשור ושחטם בארבעה עשר. א"ר אבא לפי שבמצרים נתקשרו ישראל ארבע מאות שנה. ואע"פ שארבע מאות שנה לא השתעבדו בהם. מכל מקום הוילי שעתיד היה כך להתקשר בהם. מעלה עליו כאלו השתעבדו בהם כל ת' שנה. לפיכך מעבבים השנה ארבעה ימים קשור ברשותם של ישראל. ואח"כ ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל בין הערבים. למה בין הערבים. לפי שאז הדין תולה. יבאותה שעה נמסר דבר הגלות על ידי אברהם. שכתוב ויהי השמש באה ותדרמה נפלה על אברהם. והנה אימה השכה גדולה נפלת עליו. אימה. כתרס אחר. חשכה. כתרס אחר. גדולה. זה שהיא גדול מכלם [ז] ואע"פ שביארנו כתוב זה על גאר שעבודם של ישראל. דכל נרמו בו. כדמין זה כתיב כי מחה אמהה. אתם מלמטה ואני מלמעלה. למדנו שלא יצאי ישראל ממצרים עד שנשברו כל השרים שלמעלה מממשלהם. ויצאו ישראל מרשותם. ונכנסו לרשות קדושה עליונה של דקב"ה ונתקשרו בו. וז"ל כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם. מפני מה עבדו הם. אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים. שהוצאתי אותם מרשות אחר ודכנסתי אותם ברשותי. א) למדנו שא"ר שמעון כתיב בעשור לחדש הזה וגו'. וכתיב אך בעשור לחודש השביעי הזה יום הכפירים הא. נשמע מזה כמו שנתבאר. שכתוב בעשור לחדש הזה. מה דמכין כאן. אלא בעשור. דבר זה בעשור תולה [ח] לחדש הזה. בחדש הזה צריך לימר. אלא המכין כשתבוא הארה לכדרגה זו. לכך כתיב בדיק לחדש הזה [ט] ויקחו להם איש שה לבית אבות שה לבית. למדנו שיש שלשה קשרים [י] בכור בהמה. בכור השבוי. בכור השפחה. שכל שאר הבחות נקשרים בהם בא"ה שלשה גונים שלמעלה. ובוה הבח שנקרא צאן נקשר הכל. והכל נכלל בצאן.

אז

מראה בקוביות (י) 97 :

זיו הזהר

[ז] שנה בני' ספירה ומסירת מלכות היא דראשינה סתתא ל' יריא - [ח] פי' עולם הבינה בהעולם של מרת המלכות: [ט] ויש צאן בקדושה הירמו על ספירת התפארת. ועל שם זה נקראים ישראל בשם צאן. ככתוב ואתנה צאני פרייתי. ורע סת זר יש בכל בה בח אחד גדול שנקרא באן הכולל הבינה כחות הטובאה שעליו שלת יעקב לעשו שהכניע תחתיו כחות הטובאה שנקראים צאן ועבר ושפחה: [י] וי נלות אדם. ותן בזה יתרון למה לא כתוב בעשירי בהרש הזה. וירמו שעבודת קרבן סתת תרומ שעולם הבינה תפאיר ביום הכפירים הוא יופיע בהקרבת דק"ס ראייה לחדש הזה היינו למלכות ותפארת: [ט] כלמ"ד ולא ככ"מ"ת: [ז] פי' אלו ג' כחות הטובאה הגדולים שמהם נמשכים הבינה כחות. ולכן נקראים בתרים וגם בכורים:

אתקשר לאן בלאן ולא יוכל להתפרש מקשרו [א] ובהי כלהו אתקשרו וע"ד כתיב והיה לכם למשמרת . קטירו ליה בקטירתא ויהא אתקשר בידיון ברשותכון עד דתנכסין ליה ותעבדון ציה דינא ולזמנא דלתי כתיב ה' מי זה בא מאדום . וכתיב ב' כי זבח לה' בצנרה וכתיב והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא והיה ה' אחד ושמו אחד

נ) ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה והכיתי כל בכור וגו' אפי' ה' . והא כיה שליחין ומלאכין אית ליה לקב"ה אלא א"ר שמעון בגין דאיונין לח ידעו בין שפה דזיכרה להסוה דלא בזכרא בר קב"ה בלחידו כגוונא דא ד' והתיית תו על מנחות האשים ואמאי לריבין . אלא בגין דאיונין לא ידעו אלא מה דאתקשר לון למנדע כגון כל אלון מלון דומין קב"ה לאיתא על עלמא ומאי טעמא . בגין דקב"ה אעבר כרווא בכלהו רקיעין בהדיא מהה דומין לחיתא על עלמא כגוונא דא בשעתה דאחבלא אסתכח בעלמא בעי בר נש לאתכסיה בציתיה ולא יתחוי בשוקא בגין דלא יתחבל . כד"ה יאתם לא תללו חוס מפתח ביתו עד בקר מימיה דיכול לאסתתרא חין אבל מקמי קב"ה לא יוכל לאסתתרא מה כתיב ה' אס יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו כלם ה'

ו) שבעת ימים זנות תאכלו אך ביום הראשון תשביתו שאר מצותיכם כי כל אכל חמץ ונכרתה וגו' . וכתיב שבעת ימים שאר לא ימלא בצתיכם כי כל אכל מחמלת ונכרתה וגו' . א"ר שמעון הכי חוקימנא התי שאיר והאי מחמלת דרגא חד אינון וכלהו חד רשו חומרי חיונין שלטנין דממנן על שאר עמין וקרינן להו יגר הרע רשותא אחרא אל נכר אלהים החרים חוף הכי שאור ומחמלת וחמץ כלה חד אמר קב"ה כל חמץ שני קיימתו ברשותא אחרא עדיין לעס אחרא מכתו ולסלחא דאתין בני חורין אך ביום הראשון תשביתו שאר מצותיכם כל מחמלת לא תאכלו ולא יראה לך חמץ ח"ר יהודה אי הכי כל ימי שתה נמי אחאי שבעה יומין ולא יתיר . א"ל כל זמנה דתתחייב ב"כ לתתחזה גרמיה בן חורין הכי אלמריך כל זמנא דלא התחייב לא אלמריך . כל למלכא דעבד לחד בר נש רופינוס . כל אינון יומין דסליק להאי דרגא חדי ולב"ש לבושי יקר . לבתר לח אלמריך לשאת אחרא כסיר אינון יומין דסליק ליקורו דא ולבש אינון לבושי . וכן בכל שתא ושתא כהאי גוונא ישראל כתב שבעת ימים שאור לא ימלא בצתיכם דאינון יומי הדויתא יומין דסליקו ליקרא דא ונפקו משעבודא אחרא ובגין כך כשרין בכל שתא ושתא יומין דסליקו להאי יקר . נפקו מרשותא אחרא ועאלו ברשותא קדישא וע"ד כתיב שבעת ימים מלות תאכלו .

ז) בראשון בארבעה עשר יום לחדש צברצ תחלו מלת א"ר הייא כתיב ה' שבעת ימים תאכל עליו מלות לחם עני . לחם עני כתיב . והאי מלה אתערז צה חבדיו אבל תא חזי כד הו' ישראל במלרים הו' ברשותא אחרא . כד בעא קב"ה לקבצא לון לגביה

או יהי' נקשר צאן בצאן . ולא יוכל להפרד מקשרו [א] ועי"ז כלם יהיו נקשרים . וע"כ כתוב והיה לכם למשמרת . קטירו אותו בחבל . ויהיה מסור בידכם ברשותכם עד שתשחטו אותו ותעשו בו דין . ולעתיד לבוא כתוב ה' מי זה בא מאדום . וכתוב ב' כי זבח לה' בכנדה . וכתוב והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא והיה ה' אחד ושמו אחד :

נ) ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה והכיתי כל בכור וגו' אני ה' . והרי הרבה שלוחים ומלאכים יש לי להקב"ה . אלא א"ר שמעון שהם לא ידעו בין טפה של בכור לטפה שאינה של בכור . רק הקב"ה בלבדו . כדמין זה כתוב ד' והתיות תו על מצותה האנשים . ולמה נצרך לזה . אלא לפי ששלוחי מעלה אין יודעים אלא מה שנמסר להם לדעת . כגון כל אלה הענינים שעתיד הקב"ה להביא על העולם . ומאי הטעם . לפי שהקב"ה מעביר כרוז בכל הרקיעים אדית דבר ההוא שעתיד להביא על העולם . כדמין זה בזמן שהמשיח נמצא בעולם . צריך האדם להסתיר בביתו ולא יראה בשוק . כדי שלא ינוק . כמ"ש ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר . האמנם שמהם יש ביכולת להסתתר . אבל מלפני הקב"ה אין ביכולת להסתתר . כמי שכתוב ה' אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם ה' :

ו) שבעת ימים מצות תאכלו אך ביום הראשון תשביתו שאר מצותיכם כי כל אכל חמץ ונכרתה וגו' . וכתיב שבעת ימים שאר לא ימלא בצתיכם כי כל אכל מחמלת ונכרתה וגו' . א"ר שמעון כך ביארנו . היינו שאר והיינו מחמלת סדרנה אחת הן והבל אחד . רשות אחר הם . שיום דמנונים על עמים אחרים . ונקראים יצר הרע . רשית אחר . אל נכר . אלהים אחרים . וכן גם שאור ומחמלת וחמץ הכל אחד . אמר קב"ה כל אותן דשנים עמדתם ברשות אחר . עבדים לעם אחר . מכאן ולהלאה שאתם בני חורין . אך ביום הראשון תשביתו שאר מצותיכם . כל מחמלת לא תאכלו . ולא יראה לך חמץ . א"ר יהודה אם כן גם כל ימי השנה כך . י"ט שבעת ימים ולא יותר . א"ל כל זמן שמדויב האדם להראות את עצמו בן חורין כן נצרך . וכל זמן שאינו כהיית לא נצרך . משן אסתך שהרים לאיש אחר אהיית שר גדול . כל ארץ הימים שנתעלה לבדרגה זו היא משכח ולבוש מלבושי בכור . א"כ לא נצרך . לשנה אחרת הוא שומר אותן הימים שנתעלה לכבוד הזה ולבש אותן מלבושי שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם . ע"ה ימי שמחה . ימים שנתעלו לכבוד הזה ויצאו משעביד אחר . וכעביר זה שומרים בכל שנה ושנה אלה הימים שנתעלו לכבוד הזה . שיצאו מרשות אחר ונכנסו ברשות קדושה . וע"כ כתוב שבעת ימים מצות תאכלו :

ז) בראשון בארבעה עשר יום לחדש בערב תאכלו מצות . א"ר הייא כתוב ה' שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עני . לחם עני כתוב . בדבר זה כבר העירו החברים . אבל בוא וראה כאשר היו ישראל במצרים היו ברשות אחר . וכשרצה הקב"ה לקרבם אליו נתן

מראה כקומות (א) יעטי' ס"ג ט טס כ"ד טז ויאל קה (ד) יתחבל ל (ה) יימי' כ"ג (ו) דף ת . (ז) וי אל קנו . (ח) דנכים ס"ז

זיו הזהר

אלו פ"י בעבודה זו של המשכת השר ונקירתו ד ימים ירו' כשר ונעקר רכה רגיל דש ביה שנקרא צאן ע"י כח הצאן דקדושה ולא יוכל להתיר עצמו מקשרו לעשות רע לישראל וסמילא עי"ז גם שאר הכחות דמוס . והיו נעקדים ומקורשים :

נתן להם המקום שנקרא לחם עני. מי עני. זה דוד המלך. שכתוב בו (י) כי עני ואביון אני. וזה לחם עני נקרא מצה (יג) נקבה בלי זכר עניות היא. ונתקרב ושראל אצל מצה בתחלה. כאשר הקרובם יותר הכניסם הקב"ה בסדרנות אחרות. ונתחבר העלם של בחינת זכר בהעלם של בחי' נקבה. ואז מצה כשנתחברת עם העילם ש"ב בחי' זכר נקראת מצוה בתוספת וא"ו. ככתוב (ז) כי רמצי'ה הזאת. לפיכך מצה בתחלה יאח"כ מציה. (ג) א"ר שמעין מצת כתוב. כמ"ש מראת אלהים (יג) ולמה נקראת מצת. דין. מדת הדין רדושה. דין שנדבק בהשם הקדוש (יד) דין שלא היה תקיף כל זמן שהוא בתוך ישראל. שהרי הלכנה היתה פגומה. לפי שלא קיימו מצות פריעה ולא נתגיה אות הקדוש (טו) מ"רים היו בלי פריעה. אימתי נתפרעו. בזמן שכתוב שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו. ואע"פ שביארנו זה הכתוב בענין אחר. הכל נרמז בו וכך היה. ואפשר תאמר שבימי יהושע נתפרעו. לא כן. אלא שם היו איתן שכתוב (י) וכל העם הילודים במדבר בדרך וגו'. לארד שנתפרעו אמר הקב"ה. בתחלה אכלתם מצת. על שעמדה הלכנה בפגום. ונקראת לחם עני. מכאן ולהלאה זה הלחם במקום אחר יהיה. מה היא. ישכתוב הנני ממטיר לכם לחם מן השמים (יז) לא מן הלכנה בזמן ההוא. אלא מן השמים מטמם. כמו שכתוב ויתן לך האלהים מטל השמים. וישראל קדושים שימרים אותן הימים שנכנסו החת כנפי השכינה. ושימרים להם ההוא שבא מצדה. וע"כ כתיב את חג רמצי'ת תשמר וגו'. וכתיב ושמרתם את המצי'ת. מהו ושמרתם את המצות. כמ"ש ושמרתם את בריתי (יז) והכל במדרגה אחת עולה ונאדרו. ואם תשא' מדוע משה לא פרע להם. אלא בשביל ש"א יתעכבי וישראל שם עד שיתרפאי. וע"כ כתיב טבעת ימים תאכר עלי מצה לחם עני. כפני מה לחם עני. לפי כי בחפזן יצאת מארץ מצרים. וכתוב ולא יבאו להתמחה:

לנביא יסב לון אתר דלחם עני מאן עני. דא דוד מלכא. דכתיב ביה (ח) כי עני וחבינו אני והאני לחם עני חקרי ימיה (יג) נוקבא בלא דכורא מסכניתא הוי ומתקריבו לגבי מנה בקדמי'תא. כיון דקריבו לון יתיר עייל לון קב"ה בדלגין אחרנין. ומתחבר דכורא בנוקבא. וכדון מלס כד מתחברת דכורא אקרי מליס בתוספת וא"ו הס"ד (ג) כי היינוס הזאת בג"כ מלה בקדמי'תא ולבחר מנוס. (ג) א"ר שמעון יצת כתיב כד"א מרתת תלסיס (ג) ולמה אתקרי יצת. דינא דינא קדושא דינא דתמחזרת בשמ"א קדושא (יד) דינא דלא חוס תקיפא כל ההוא זמנא בזווינו דיכרתל דמא קיימא סיסרס בפנימיותא. בנין דלא אתפרעו ולא התגלוה חתי את קדושא (טו) גזירין הוו ולא התפרעו מומתי התכרעו ככתיב דכתיב שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו ואע"פ דמיקיימא חתי קרא במלה אחרא. כלל חוס ויאות ואי תיזה דכתיב יסוסע התפרעו לאו הכי. אלא איונו דכתיב (ז) יכל העם הילודים במדבר בדרך וגו'. בחר דתפרעו חזר קב"ה בקדמי'תא אכלתין מנת. דקיימא סיסרס בפנימיותא וחקרי לחם עני מכהן ולהלכה חתי לחם יצתת חרדל ליון חזי חוס דכתיב הנני מייטיר לכם לחם מן השמים (יז) לח מן סיסרת כהזאת זמנא אלא מן השמים יצתם כחוס דכתיב ויתן לך תלסיס ימיל השמים. ויכרתל קדושי'ן כפרין איונו וייוון דעזלו תחוס נדפי דכתיבא ונשנין ההוא נהמא דלחית מססרסא וע"ד כתיב את חג היצית תשמר וגו'. וכתיב ושמרתם את המצות ממי ושמרתם את המצות כד"א ושמרתם את בריתי (יז) וכלתם בחד דנבא סלקח ומתחמד. ואי תימא יחס הין לא פרע להו חזי אלא בנין דלא יתעכבין ויכרתל חתי'ן עד דיתסילו וע"ד כתיב טבעת ימים תאכר עליו יצת לחם עני מאי עגיו'ת לחם עני מטמם כי בחפזן יצאת מארץ מצרים וכתוב ולא יבאו להתמחה

(ס) ב"ר מחמצת לא תאכלו וגו'. א"ר אלעזר כתיב כל מדמצת לא תאכלו. וכתיב לא יאכל חמץ. אלא זה בחינת זכר וזה בחי' נקבה (יח) א"ר י"מ"ען אלעזר בני. בזה כתיב לא תאכלו. ובוה כתיב לא יאכל. למה לא כתב לא תאכלו חמץ. אלא הקב"ה שכל בעליו'תא גיון. דרני היא באזרה דאן. ודוכר שהיא נאחו בחי' על בדרה ויתר. נכתב אצלו לשון בקשה. וע"כ כתיב לא יאכל. לא תאכלו. א"ר אבי. דרני כתיב לא תאכל עליו חמץ. א"ל ריבה תיבית יתירות לכבוד דקרבן כסח (ט) אבל מתהלכה כתב ב"שן בקשה לא יאכל. ואח"כ באזרה לא תאכל. שריא קשה מטעמים. מדמצת מפני מה קשה יותר. לפי שריח ביתה יש שם. חמץ בחי' זכר. מדמצת בחי'

זיו הזהר

(יג) דוד המלך שרשו ספירת סלכות. ונקרא עני כי ספירת הסלכות שהיא עילמא דנוקבא אין לה מרטה שפע כלום אלא מה שבא אליה הארת השפע סגולתי'ת העליונים ע"י הודו'ת עם עלמא דכורא שנקרא ספירת תפארת. וכמה נקראת לחם עני ביון שטרפות על קדושת מדת הסלכות שנכנסו בה ישראל לדאשונה בעוד היותם במדרגה קנה בשעת נאוריהם מטעמים (יג) זה רסו שמצה מורה על מדת הסלכות שנקראת בשם אלהים וכשם אדני. והיינו מדת הדין. (יד) פ"י שהשם אלהים או השם אדני מצפה להורווג עם השם הקדוש שהוא השם הוי"ה ב"ה שני"ז נסתק הדין (טו) ע"י מצות פריעה נתגלה העשרה שנקראת אות הקדוש וזה גורם שתתבאר למעלה לגמרי קיימת הגולה שרוצה תמיד ליגן השפע דקדושה. ולפי שבמצרים לא קיימן ישראל מצות פריעה לא נתבטלה דכתיב קייפת הערלה ועי"ז היתה הלבנה פגומה. היינו שגרת הסלכות לא היתה בשלמות בשביל יניקת קליפת הערלה מן היסוד דקדושה: (טו) השמים רוסו על ספירת התפארת מדת הרחמים בהארת השם הוי"ה ב"ה. והיינו שפע להם סונו הלהם מן מדת הרחמים. ולא מן הלבנה פ"י לא מן התפארת שהוא מדת הדין. אלהים עה"כ בגי' לבנה. (יז) לפעמים נקראת גם מדת הסלכות בשם ברו'ת: (יח) הן שתי כחות הטובות מול. (יט) שמוחזר ביותר בשביל הק"ס שלא יהי' או חמץ בבית:

מראה בתקומות (ה) ת"ס פ"ו (ב) דגמ"ס ל" (ג) 97 מ (ד) ייב"ט ס' (ה) פ"ח כ"א

מראה בתקומות (ה) ת"ס פ"ו (ב) דגמ"ס ל" (ג) 97 מ (ד) ייב"ט ס' (ה) פ"ח כ"א

ניקבא רגליה ייכרית יות ברישא וסופא תביעא תביעא תביעא לה וצנין דה ייאן דאכלי חתך בפסח אקדימת ליה חותא ולינדע דמית הוה צלגליה דין ובעלזא דאמי דכתיב ונכרתה הפסח ההוא מלה אחיזי אתקריאת מנה אלא הכי תנינן **שדרי** צנין דחמר לעולמו די יאמר ללרומיני די. אוקי הכי מלה צנין דקח ישראלת ומכרתת לכל סמרין ציטין ועבדת קאעה צהו כנוונא דסדרי דמוזזה דמכרית לשהים ומזיקים דתרגעא אוקי הכי אויבי מצרתה לון מכל משכני קדושה ועבדת מריבה וקאעה צהו כדריא מסה ומריבה ועד כתיב מלה והא מסה צסתיך אויבי אלא תרגומי דמסה אויבו מלות:

רעיא מהימנא

א) **בל** יהמלת לא תאכלי חמר רעיא מהימנא אחיזי ימי ללא לזיכל חתך שבעת יומין וליזיכל צהון מלה יחיאוי לא תאכלי חמר וליזיכל אלא ו' ככזי לכת סג"ס הנכ"ל [כ] אויבין וסמרא דסוב ורע. כתיבא דלנו מינס [כא] קלושה דלצר חתך ואויבין חתך דכר מחילת נוקבא חנה דלנו שמירה ואויבין שבע הנערות הראויות לתת לה מצית סילך [כב] ולתמיר עליוהו ובמרתת את המלות מנה אויבי שמורה לבעלה דאויבין ו' וציה אתעביד מנו"ס [כג] ומאן דנפיר לה [אתקין לה] לנבי יתך דנניין ציאל מן מנה. ואויבין יום ס"ך [כד] ומני קמ"ה לברך לה שבע ברכות ליל פסח [כה] דאויבין שבע הנערות דילה סג"ס הנכ"ל ומני לאעברא מיסון חתך ויהמלת דאויבין ענניס הסוכין דמכסיין על כסוין דשבעת ככזי לכת דחמיר צרון ותבאנה אל קרבינה ולא נודע כי צהו אל קרבינה ומדליהו רע חשוך כחמר בתחלה דכל כך הסוכה דעננין דלהון דלא יכלין כהורה לאהרל להון דאויבין דא ולא נודע כי צהו אל קרבינה ע"כ ר"מ

בחי' נקבה. רגליה יורדות מית. בראש וסוף של התיבה נמצא מ"ת. ולפיכך מי שאיכל חמץ בפסח מקדמת לו מיתה. ועליו לדעת שהוא מת בעולם דוח ובעולם הבא. שכתוב ונכרתה הפסח ההוא. מצה. מפני מה נקראת מצה. אלא כך למדנו. **שדרי**. בשביל שאמר לעולם די יאמר לצרותינו די. אף כן מצה. לפי שז"א משרדת ומכרתת לכל צדדים רעים ועושה מריבה בהם. בדמיון השם שד"י של רמוזה. שמכרית לשרים ומזיקים שבשער הבית. אף כן היא מכרתת אותם מכל משכן קדוש. ועושה מריבה וקטמה בהם. ככתוב מסה ומריבה. ע"כ כתיב מצה. ואף שמשא היא בסמ"ך. אבל תרגומי של מסה הוא מצותא:

רעיא מהימנא

א) **בל** מחצת לא תאכלו. אמר רעיא מהימנא מפני מה צוה שלא לאכל חמץ שבעת ימים. ולאכל בהם מצה. ולמה כתיב לא יאכל ולמה לא תאכלו. אלא ו' ככזי לכת שצ"ס הנכ"ל [כ] הם מצד של טוב ורע. האור שמכפנים הוא מצה [כא] הקליפה שמכחיץ חמץ. ורם חמץ בחי' זכר. סדמצת בחי' נקבה. מצה שמכפנים היוני שמורה. והן שבע הנערות הראויות לתת לה מבית המלך [כב] ועליוהן נאמר ושמרתם את המצות. מצה היא שמירה לבעלה שהיא ו'. ועמו נגשה סצי"ה [כג] ימי שצומרה [מעלה איתה] אצל יתך לברך לה ו' ברכות בליל והן יום ה"ץ [כד] וצוה הקב"ה לברך לה ו' ברכות בליל פסח [כה] שהן שבע הנערות שלה שצ"ס הנכ"ל. וצוה להעביר מהן חמץ ומחמצה. שהם עננים חסידים דמכסים על המאורות של ו' ככזי לכת. שנאמר בהן ותבאנה אל קרבינה ולא נודע כי באו אל קרבינה. ומדליהו רע חשוך כאשר בתחלה. שכל כך גדול חשך דעננים שלהם עד שאין יכול האור להאיר להם. ולפיכך ולא נודע כי באו אל קרבינה. ע"כ ר"מ:

ב) **מושביו** וקחו לכם נאן לימספחתיכם וסחתי רפסח א"ר חייא חזירא דאויבי פסחא אמאי תלא דחלף דמלכא ואלסה דנהון הוה חזירא חמר קב"ה יצבעשור לחודס סיבי דחלף דילהון דחזירי ותפשו ליה יויה אסור ותפסו בתפסיה דילכון יויה חד ומרין יג' וציויה די אפיקו ליה לדונה ואתכנסו עליה ובספתא דחזירי הוה שמעין קל דחלף דילהון דתפסו בתפסיה דיסראל ולא יכלין לשזבה ליה הוה צכאן יויה קסיה עלייהו כאילו גריייהו אתקידו לקסלא חמר קב"ה יויה תפסו צכסותייכו יויה בתר יויה הרבעת יומין צנין דחזירין יויה תפסו וציומה רביעיה אפיקו ליה לקסלא ויחזיון ליה חמרתי הך חתון עבדין ציה דלא ודא קסיה לבי מן כל זכרתי דענד לון קב"ה אויבין דנין דיעבדון כדחזירין לכת דיינין ליה צירא דכתיב כסילי חלהיסה תשרפון צחם חמר קב"ה אל תאכלו מימנו נא דלא יימרין צריתא וצחתייתא דחללנא חללון ליה

ג) **פסח** הוא.

זיו הזהר

[כ] שהם שבתאי צדק סאדים חסה גוה כוכב לבנה. וחכמי אספרא. אמאי קורין להם **פלאנענין**: וכל[א] פי' שהניצוץ הקדוש דחזיר אותם כאיר פנימי הוא מן הארת מרת המלכות שנקראת מצה. וההיצוניות שלהן היא חמץ ומחמצת: [כג] הן השמשות שבת מלכות. וכיון שהן טוב מכפנים ורע מכחיץ. נצרך להשחר מהם כמו בקלופת נוגה. [כד] מצה גם ואיזו היוניו יחוד [ה] מלכות ותפארת קב"ה ושכינתיה. וע"י השמירה כראוי נתעורר יחודא דלעילא יתך חכמה ובינה אבא ואימא. [כז] כי בא"ת ב"ש מתהיפות דאייתיית ס"ס על יו"ד וצד"י על ה"א: [כח] כידוע שקודם אכילת מצה יש ו' ברכות. והוה שאכרו כל האוכל מצה בע"פ באלו בא על אוסתו מבית חסיו. והיינו ג"כ בלי השבע ברכות:

ליה הכי. אלא התקינו ליה נלי ולא מבושל. דאלו מבושל ידה מביסה ולא יראו אותי. אלא תקון שלו שיראו איתו כך מושרף באש. לפי שדחתו נודף. ועוד שראשו יהו ככף על כרעיו. שלא יאסרו שדחה או בהמה אחרת היא. אלא שוכרו י' שהוא אלהי שלהם. ועוד שלא יאכלו אותו בחשקית של רעב. אלא על השובע דרך קלון ובוזין. ועוד עצם לא תשכרו בו. אלא שיראו עצמותיו מושלבים בשיק. ולא יכלו להגילו. יע"כ בתוב ובאלהיהם עשה ה' שפטים. הרבה דינים — :

א) ועבר ה' לנגף את מצרים וראה את דם וגו'. א"ר
 אבא מהו יעבר. שעבר על חובות הדין של כתרין [התהוונים] שהיו נקשרים בכתרין אחרים שלמעלה [כז] והתירם מעבודתם עבר על דרכיו. בשביל לעשות בהם דין וישמר את ישראל. וכך הוא כל ועבר ועברתי ויעבר. שהקב"ה עבר על כל דרכיו. אי דין או לרחמים. כאן ועבר בשביל לעשות דין. שם ייעבר בשביל לרחם. (ג) ר' יוסי אמר ועבר ה' לנגף את מצרים. בוא וראה יש דין קשה ויש דין רפה. דין הקשה דוק. דין רפה רלש. וכאשר יונק זה הדין הרפה כן הדין הקשה. או שתגבר יהא חוק. בזמן שנעשה דין על ישראל. נעשה כזה הדין הרפה. ולא נתגבר בדין הקשה ההוא. וכאשר נעשה דין על עמים עיבדי עכו"ם. נתגבר זה הדין הרפה בדין הקשה שלמעלה. בשביל להיות חוק. וש"כ ועבר ה' לנגף את מצרים. ועבר. שנתמלא עברה ועם. ונתגבר בדין הקשה. וראה את דם על המשקה ועל שתי המזות ופסח וגו'. (ג) למדנו שא"ר יוסי זה הכתוב קשה. וכי וראה את דם ואח"כ ופסח משמע שע"י רכיבין נעשה כך [כז] ואפשר תאמר שפסח בזכות דם של מצוה. למה הו' דם מכהוין ולמה בג' מקומות הפתח. והרי כתוב (ז) הוא גלי עמיקתא. גו'. ובפני מה נצרך להיות בהתגלות דם על המשקה ועל שתי המזות. אלא למדנו כתוב וירא ה' וינאץ. כתוב וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ. ולמדנו שאין נאיאת ההשגחה העליונה. אלא כאשר נראה למטה עטרה. שנעשה מעשה מזה. ועד שנעשה מעשה למטה אין כשהדין למעלה לעניו. מצד הרחוק של ע"ו. שכה"ב השמרו לכם פן יפתה לבבכם. ובשנעשה מעשה או נתעוררה ההשגחה העליונה. ילפינך הכל בין לשוב בין לרע בעשיה תליה הדבר. א"ר יוסי כל שוקי מצרים היו מלאים ע"ו. עוד שבכל בית ובית היו נמצאים בני כשפים. שנתקשרו ע"י בשפיהם בכתרין תחת גוים שלמטה. ודיו מעוררים רוח מומא בהם. יסיד דדבר למדנו שכתוב ולקחתם אגדת אוב ונבלתם בדם אשר בכף. אגדת אוב לכה. בשביל לבער רוח רעומא מביניהם. ולהראות בפתהיהם באיתן ג' מקומות רישם האכונה שלמטה. אחד ככאן ואחד ככאן אחד ביניהם [כח] לפיכך פסח ה' על דפתח ולא יתן המשחית יג'. כעבור שיראה שם הקדוש רשום על דפתח. א"ר יהודה א"כ למה דם. הרי למדנו רושם ראמינה לבן ואדום וניין אחד הכילל בין ב' הגוונים [כט] א"כ ב' רבים היו.

אחד

מראה מקומות א) דף לו. ב) סקן רה. ג) דף נט. ד) דניאל כ"ב

זיו הזהר

[כז] כל כחות הדין וכחות הטומאה נקראים כתרין תחתונים והם נקשרים בלכות ליגן סמנה כח ונבורה: [כז] ובי הקב"ה ליסמן צדיק. [כח] ג קוין היינו כמובא לקמן שגרשם צורת אור. והיינו שגרשם על מוזות היסין קו אחד פסמן למשקה. קו שני ממעל על המשקה. קו שלישי על מוזות השמאלי נמוך מעט מן המשקה. וזהו ציור אות ה"א האחרונה מן השם הוי"ה ב"ה. והיינו סימן האכונה כי היא מורה על מרת המלכות: [כט] להורות שזה העולם מתנהג עפ"י תר"ד היינו חסד דין רחמים ועל זה כורים בני גוונים.

חד דחילה וחד דפסחא דחילה רחמי. דפסחא
דינא חזר יודעה לאו הכי אלף כמה דלוליאנא דחמוד
הכא דמה קב"ה לרחמי כאילו הוה חזור בנו גנוני
הס"ד ח' ואלעזר עליך וחרתך מתבוססת בדחך ואלמר
לך בדחך חיי וגו' ואל"ג דהוה סומקא אסתור לחמי
דכתיב דדחך חיי ובג"כ רש"י פתח בתלם סקרין.
חד הכא וחד הכא וחד בנייחו תלמי רבי חוקיה
סרין דמי אסתמו לקבל סרין כתרין דלסתרו לשילא
בההיא שעתא [ג] ר' יוסי אמר חד כתרא דכלילא כתרין
סערין סרין כרחמי ויכלא (ג) חזר אבא בכמה סרין
חס קב"ה על בניו עזר בניו ביהא וקב"ה חזר ליה כתיב
חמי וסוי לפתחך ואת שרי לנו ביתך ואלא
אוחיב לבר כפתחך למסור לך. וסבא חזר רש"י על פתח
רוח דמחוינותא דילי וחס שרי לנו ביקר. ואלא כשור לך לבר
דכתיב וחסא לא תלאו איש חסדו ביתו עד בקר וכתיב
יראה את הדם על המשקף וגו' ולא יתן חסדו לבר
אל בתיכם לנגוף. מו חזר אבא כנוונא דשמה קדישא
ה עבדו בההיא שעתא. מה שאל קדישא אסתור כתיב
שפתח דינא. אף הכא אסתור האי דילא כתיב שפתח דינא דכתיב
וראה את הדם על המשקף ועל שמי החזויות רש"י
דכלשו סומקא. לאסתחא דהא אסתור דינא למעבד
נוקחין ורוח דתלה כנוונא דסוי לשילא בההיא שעתא
כך צבי לאסתחא לתתא אי רחמי רחמי וחי
דינא דינא הס"ד ופסחא דסא אבא בסף והנעתה חל
החשקא ולזמנא דחמי כתיב (ג) מי זה בל מלחוס חזין
בגדים מצבדה דומין לאחזאה כלשו דיני למעבד נוקחין
וחתם לא תלאו איש חסדו ביתו עד בקר. מאי שפתח
חסדו דתינון חזר ילקח לא ליבשי ליה לאיוניס למחל כשוקא
ולאסתחא כשוקא בזמנא דדינא תליא בתתא דכיון דרשית
אסתיב למחבלא. מאן דפגש ביה אסוק והכא חסדו דדינא
אסתחא לא ציעה לנפקת לבר. סגי חזר חזר יוסי
בההוא ממש לאסתחא דינא למלרא. בההוא ממש אסתחא
רהמי לישראל הס"ד וראיתי את הדם ופסחתי עליכם וכן תתא
בכל איונין כפרין קדישין דלעילא כמה דלאסתחא
דינא אסתחא רחמי. וכלל בשעתא חזר. תני
רבי חוקיה כתיב (ד) ובג' ה' את חזרניס נגוף ורפא
נגוף למחריס ורפא לישראל. מאי ורפא. ממחי שניחולו
נכרכו רפואה. ותנא בלותה שעה שנגפו מלראי
בלותה שעה נתרפאו ישראל. דתניא חזר יוסי
מאי דכתיב ופסח ה' על הפתח מאי על הפתח ופסח
ה' עליכם מצמי ליה אבא על הפתח וכו פתח הנוף.
ואיזה פתח הנוף. זו מילה — :

(ה) ויחזי בחצי הלילה וה' הכה כל בכור וגו' אמר ר'
יוסי כמה פעמים שאלתי במה שכתוב ויהי
בחצי הלילה וה' הכה כל בכור וגו'. מפני מה לא היה
זאת ביום שיתגלה לכל פ"סום הנס. ופני מה כתו כל
אותן חלשים שאחר הרחום. ואותן בכורי דבהמות. ולא
מתו מלכים ושרים ואנשים גבורי מלחמה. כמו שהיה
בסמריב

אחד של מילה ואחד של פסח. של מילה רחמים. של פסח
דין. א"ד יהודה לא בן אלא כמו שלמרני. שהפך הקב"ה
דם ההוא לרחמים. כאילו הי' מראה לכן בתוך הגוונים.
וש"כ ח' ואעבר עליך ואיך מתבוססת בדחך ואימר
לך בדחך חיי וגו'. ואע"פ שר' אהרם נהפך לרחמים.
שכתיב בדחך חיי. ולפיכך נראה הפתח בג' מקומות.
אחד מבאן ואחד מבאן יאך בנייהם. רבי חוקיה למד
שנראו שני מיני דמים. כנגד שני כתרין שנתעוררו למעלה
בזמן ההוא [ג] ר' יוסי אמר כנגד כתר אחד שנכלל בשני
צדדים הנעלמים ברחמים ודין. ר' א"ר אבא בכמה מקומות
חס הקב"ה על בניו. עושה אדם בית. הקב"ה אל כתיב
חמי ותניח אותו לפתחך. אתה תשב תוך הבית. ואני
אשב מבחיך לפתחך לשמך. וכתיב אמר רש"י על הפתח
סוד האמונה שלי. אתה תשב בביתך. ואני אשמך בחוקי.
שכתיב יאתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר. וכתיב
וראה את הדם על המשקף וגו' ולא יתן חסדו לבר
אל בתיכם לנגוף. עוד א"ר אבא כדמיון אות ה' פתחם
הקדוש עשו בשעה ההיא. כט שהשם הקדוש נהפך בשעה
זו לדחך. כן גם נהפך דם הזה בשעה זו לדחך. שכתוב
וראה את הדם על המשקף ועל שמי החזויות. רש"י של
הכל היה אדם. להראות שהרי נהפך הכל לדחך לעשות
נקמית. וסוד הדבר כדמיון שהיה למעלה בשעה ההיא.
כך היה נצרך להראות למטה. אם רחמים רחמים. ואם
דין דין. וש"כ ומבליהם ברם אשר בסף והנעתה אל
דמשקף. ולעתיד לבוא כתיב (ג) מי זה בא מאדום חמין
בגדים מצבדה. שעתיד להתגלות כל הדינים לעשות נקמית.
ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר. מה הטעם.
לפי שלמדנו שא"ר יצדק לא נצרך לו לאדם להלך בשוק
ולהצטא בדחכות בזמן שהדין תולה בעירו. שכיון שנתנה
רשות למשחית. מי שפוגע בו ינוק. וכן כאן לפי שהדין
הזה נמצא לא נצרך לצאת לחוץ. למדנו שאמר ר' יוסי
שבוה הבח ממש שנמצא דין למצרים. נמצא באותו הבח ממש
רחמים לישראל. וש"כ כדראיתי את הדם פסחתי עליכם. וכן למדנו
שבכל איתן כתרין הקדושים שלמעלה. כמו שנמצא בהם
דין כך נמצא בהם רחמים. ודכל בשעה אחת. רבי
חוקיה למד כתיב (ד) ונגף ה' את מצרים נגוף ורפא.
נגוף למצרים ורפא לישראל. מהו ורפא. ממה שניחולו
נצרכו לרפואה. ולמדנו שבאותה שעה שנגפו המצרים
באותה שעה נתרפאו ישראל. כמו שלמדנו שא"ר יוסי
מהו דכתיב ופסח ה' על הפתח. מהו על הפתח. ופסח
ה' עליכם צריך לומר. אבל על הפתח זה פתח הנוף.
ואיזה פתח הנוף. זו המילה — :

(ה) ויחזי בחצי הלילה וה' הכה כל בכור וגו'. אמר ר'
יוסי כמה פעמים שאלתי במה שכתוב ויהי
בחצי הלילה וה' הכה כל בכור וגו'. מפני מה לא היה
זאת ביום שיתגלה לכל פ"סום הנס. ופני מה כתו כל
אותן חלשים שאחר הרחום. ואותן בכורי דבהמות. ולא
מתו מלכים ושרים ואנשים גבורי מלחמה. כמו שהיה
בסמריב

מראה מקומות (א) ותקאל פ"ז (ב) דף ט. (ג) יעני פ"ז (ד) ט"ז (ה) דף ט.

זיו הזהר

כן נצרך לנו לעשות הדגל של כלל אומה הישראלית. קו לבן מסעל. קו אדום מתחת. וקו ירוק כמראה עשב באמצע. כי זה סימן
האמנות שלנו. ויכולים גם כן לעשות צורת סגן דוד על הקו ירוק. שבאמצע הדגל: (א) ב' מיני דמים היינו של מילה ושל ק"ם עוררו
למעלה פעולת השני כתרין של רחמים ושל דין שהם תפארת ולכחות. ולדעת ר' יוסי נתעורר כתר אחר היינו מלכות אלא שאו נכלל
בה רחמים ודין:

אצל סגדדים עבתיב א) ויצא מלאך ה' ויך במחנה אשר יגו' ויכדו שבתם היו מלכות בני מלכות שרים ונציונים. שם נראה גברת שלוח אחד של דקב"ה יותר מזה. הריו יפה ה' להיות נבורתו של הקב"ה יותר. (ג) א"ר שמעון בוא וראה כתוב יהו בדני הלילה. בחצי צירף לומר או כדעות. כמו שאמר משה. ואם כן שאמרו החכמים. שלא יאמרו אצטנניו פרעה משה בדאי הוא. הריו דקושיא בגמ' עוסרת בג' אפרים שאפילו ישראל יאמרו כן. א' שאם כן היה לו לומר ויאמר משה כחצית הלינה. מפני מה אמר כה אמר ה' יג'. בלשון שאין השוער מבזבז. שהרי לא יתפשו בזה למשך אלא לארדנו. לפי שאמר כה אמר ה' ב'. שהרי משה אמר עד בכור השפחה אשר אחר הרחום. ולא היה קן. אלא עד בכור השבו אשר אחר בבית הבר. ואפילו ישראל יגאל כן. שהרי לא נכתרוו הרבנים. ג'. שהוא אמר בשם אדוני בחצית. וכתוב יהו בחצי הלילה. ועוד שאלת חברנו קשת ביותר כמסא כבוד שנים על בהמה אין להעמיסה. מפני מה ה' הגם בחצי הלילה ולא ביום. ולמה מתי כל איתן החלשים שאחר הרחום. אלא הבל סיד עליון הוא כתיב (ג) מי זאת עלה סן המדבר בתמדת עשן. מה עשן עלה בגיון לבן ושחרו. אף כן זה רכה' שנקרא זא"ת ינקרא אש"ה. כמשי"ב לואת יקרא אש"ה [ג] הכל נכלל בה בחצי הלילה לעשות משפטיו בשעה אחת. לכן לישראל ושחרו לעיבדו עביו"ם. ועד שרליה הוה לא נחלק אינו עושה משפטיו. מניין. מאברהם. שכתוב ויחלק עליהם לילה. שנחלק לעשית משפטיו. אף כאן משה אמר כחצית. מהו כחצית. כמשי"ב בעלית המנחה. כעלית גדיש. אף כאן כחצית כאשר ה"ק משעה דיע שלא יעשה משפטיו עד שיהלק. וכך היה שרא עשה הלילה משפטיו עד שנחלק. יבחי האחרין עשה משפטיו. וש"ב יהו בחצי הלילה. מהו בחצי. בחצי האחרין. בזמן שהוא שלמת ונמנמת זא"ת הו לעשית משפטיו תמיו. וכל משפטו שעשה בלילה. בחצי האחרין נעשה. וה' הכה כל בכור. וה' הא ובית דינו. וה'. הוא ומשפטיו. הכה כל בכור. משה לא אמר הכאה אלא ומת וגו'. מהו הכה. אלא שנתעירה המדה שנקראת ב"ה כמו שדנוססה שבתוב והנה לא שמעתי עד כ"ה ולמדנו שפרעה ה' חכם מכל ממשפיו. ונכתב ב' בוא"ת הו שנעשה בו דין. ושעתידה להחריב ארצו. כמו שאמר משה בוא"ת תדע כי אני ה'. ומה כתיב בו. ויפן פרעה. מהו ויפן. שהפנה לבי מסדשבה זו. כמשי"ב ויפן אהרן אי מרים. ויבוא אל ביתו ולא שת לבי גם לוא"ת. גם לרבות מה שעתידה להחריב ארצו. ולא שת לבו לנגד המדה שנקראת זא"ת. כל בכור. אף מדרגות עליונות ותחת נית במלי ממשפיתן. בארץ סגרים. כל איתן המושלים בארץ בכח הכמתם. מכבוד פרעה הו שב על כסאי עד בכור השכחה אשר אחר הרחום יכל בכור בהמה. כל אלה הן מדרגות עליונות ותחתונות שבכלו ממשפלתן יתרמו בפסוק הזה. סתם הדבר מכבר פרעה הו שב על כסאו. זה כתר התחתון שבממשלת מלכות העליונה [ג] עד בכור השפחה. זה כתר העמאל שהא למטה ממנו. שמשלתו

בסגדדים. דכתיב א) וילח מלאך ה' ויך בציחה חשור וגו'. ותנין כלשו מלכין בני מלכין רופינוס ופרדסני. הסס אחתיו נבורתה דהו שלוחא דליים יתיר מהאי. דהו יאות ליהווי דליים יתיר. (ג) א"ר שמעון תא חוי כתיב ויהי בחצי הלילה כתיב מצטו ליה או כתיב. כנוינא דאמר ישה. ואי כזה דאריי הדבא דלא ייתרון חגטנניו פרעה משה דלאי הוה. סא קושיא באתריה קיווח בני גיוני דאפילו ישראל ייתרון סכי חד דלאי סכי ליה ליתמר ויאמר משה כחנות הלילה אמאי קאמר כה אמר ה' וגו' כזה דלא חתנין שגחא דהא לא יתפסון בחמה הלא בפשטוא. בני דאמר כה אמר ה' תמי דהא משה חמר עד בכור השפחה אשר אחר הרחום. ולא הוה סכי. אלא עד בכור הסכי אשר בבית הסור. ואפילו ישראל ייתרון סכי דלא לא חתברו מלי. הלא דאיהו אמר משה דפשטוא כחמת. וכתיב ויהי בחצי הלילה ועוד שאלת דהכנה יתיר על משיל דלא יכול צירח למסבל. אחאי הוה בפלגות לילה ולא ציחא. ואחאי מיתו כל אינון הלשון דבאר רחיא. הלא כלא רוח עלאה הוה כתיב (ג) מי זאת עלה מן המדבר בתמדת עשן. מה עשן עלה חייר וואיס. לוף סאי כתר' דלקרי זא"ת ואחריי אש"ה. כדלא לואת יקרא אש"ה [ג] כלא כליל בה בפלגות לילה למעבד ניוסיוי בחד שעתא. חוור לישראל וחוסס לטובדי עכוס' ובעוד דהאי לילה לא התפלג לא עבד ניוסיוי. מנא לן מאברהם דכתיב ויחלק עליהם לילה. דאתפלג למעבד ניוסיוי. חף סכה משה אמר כחנות. מיאי כחנות. כד"ח כללית התורה. עלות גדיש לוף סא כללית כהפלג דמשה ידע דלא יעבד ניוסיוי עד דאתפלג. עד דאתפלג והכי הוה דלא עבד לילה ניוסיוי עד דאתפלג. ובפלגית בתרחה עבד ניוסיוי סה"ד ויהי בחצי הלילה. מיאי בחצי בפלגית בתרחה בזמנא דהויי שלח ואסתכח האי זמנא למעבד ניוסיון תדורח וכל ניוסיה דאתעבד בלילית בפלגית בתרחה התעבד. וה' הכה כל בכור וכו' הוה וצית דינו. וכו'. הוה ונמוסיו. הכה כל בכור. משה לא חמר הכה הלא ומת וגו'. מיאי הכה הלא דאתער כ"ה כמס דאגוס ישה דכתיב והנה לא שעתא עד כ"ה ותאנא פרעה חכים הוה מכל חרשו ואסתכל בהאי זמנא דיעבד ציה דינא. ותיין לחרבא חרעיה. כזה דאמר משה בזמנא דהו כי אני ה' ומאי כתיב ציה ויפן פרעה. מיאי ויפן דתפני לביס מההורא דה. כד"ח ויפן אהרן אל מרים ויבוא אל ביתו ולא שת לבי גם לוא"ת. גם לרבות סאי דווינא לחרבא חרעיה. ולא שוי לביס לקבלים דוא"ת. כל בכור. הפילו דרגין עליון ותחתון חתברו משלפסיון בחרץ יגריס כל אינון דבלטין בחרעם בחמתא ללסון מצבור כרעה היושב על כסאו עד בכור השפחה אשר אחר הרחום וכל בכור בהמה סא כהו דרגין עליון ותחתון דחתברו משלפסיון התריוו בפסוקא סתיו דילה מצבור פרעה היושב על כסאו דא כתיב תהא דקווישאל דמלכותא דלעילא [ג] עד בכור השפחה. דא כתיב שמאלא תחסה מינא. דקווישאל

כראה בקוביות א) מלכס כ' י"ט (ג) דף ג. (ג) ש"י ב' זיו הזהר [א] היינו סדת הסיכות עלמא דנוקבא נכלל בה בחצי הלילה לכן ושחרו חמר ודין : [ג] תיבת קווישאל היא קיצור מן תיבת קווישאל ושמעונו היא משלה גדולה מאד. ועיין בערך ערך קווישאל :

דקומוימא חתב ארבע רחין ארבע חסריין [ג] שמשלתו היא לאחר ארבע רחום שהן ארבע טרנות [ג] כך נשמע שכתב אחד הרחום ילא מן הרחוב, וכל בכ"י בהסמך, מושלים תחתונים שכתבתונים, נקבית מנקבות הנמצאת באתונות והטורים וכבהמות גדולות יקבנית, ומקבלים מהן כשפים גברים ונשים, עד בכור השבי אשר כבית הכור, איתן היוצאים מן הקליפה שנקראת שפחה, שבהם עושים כשפים לאסורים שעבדו בהם לעולם ויא יצאו לחירות, יבכח הבכחון על כדגות האלי היו מסרבים המצורים, שבהן עשו קשר לישראל שיא יצאו מעבדותם לעולם, יבד נתגלה הגבורה והמטילה של הקב"ה, וזכרון הזה לא יבלה מישראל לדורי דורות, שאם לא היה בזה כח גבורתו של הקב"ה, כל מלכי עמים וכל מכשפי עולם וחכמי עולם לא יכלו להוציא את ישראל מן העבדות, והקב"ה התיר הקשרים שלהם, ושיבך כל אותן הכתרים בשביל להוציאם, על זה כתוב (ז) מי לא יורא מ"ך הגוים כי לך יאתה כי בכל חבטי הגוים ובכל מ"כיות מאין כבוד (ז) ומה ששאלתם מפני מה לא ה' הגם ביום, למדנו שכתוב היום אדם יצאים בחדש האביב, וכתוב הציאך ה' אלהיך ממג ים לילה, אלא נתבאר שעיקר נאיית ישראל לא היתה אלא בלילה, שהלילה התיר הקשרים ועשה נקמות, והיום הוציאם ביד רמה, ושיב (ז) יצאי בני ישראל ביד רמה לעיני כל מצרים, וכתוב ימצאים מקברים את אשר הכה ה' בהם כל בכור, זה היא פרסום דגם יעוד כתוב כי אין בית אשר אין שם סת, שנעשה הדין בכלם בזמן שהיו נאספים כלם בביתם, ילא היו מפוזרים במדבר ובשדה, ועשה הלילה דמים בכל בשעה ההיא, ולמדנו שה' מאיר הלילה כיום תקפת המון, וראה כל העם דיני של דקב"ה, ושיב (ז) ולילה כיום יאר כחשכה בא רה, ובשעה שיצאו ישראל נמצאו כל הבכורים מהים בשוק לעיני כל, בקש להתקרב להם ילא יבלו, וזה ה' קשה להם מכל, ראו שישראל יוצאים לעיניהם בצד אחד, וראו את סתיהם בצד שני, ובכל היה פרסם הנס, שלא היה בזה מים שנברא העולם, (ז) א"ר אבא בא וראה בלילה ההוא שרצה הקב"ה להרוג כל אותן הבכורים, בשעה שנחשך הלילה באו המשוורים לומר לפניו, אמר להם אין עתה העת לזה, שהרי שירה אחרת מומרים בני בארץ, בשעה שנהלך הלילה נתעיר רוח צפון, ורקב"ה עשה אז נקמות, וישראל היו כומרים שירה בקול רם, ואז עשה אותם בני הורגן מהכל, ומלאכי מעלה וכל מהנית הרקיע היו שימעים קולם של ישראל — :

דקומוימא חתב ארבע רחין ארבע חסריין [ג] שמשלתו היא לאחר ארבע רחום שהן ארבע טרנות [ג] כך נשמע שכתב אחד הרחום ילא מן הרחוב, וכל בכ"י בהסמך, מושלים תחתונים שכתבתונים, נקבית מנקבות הנמצאת באתונות והטורים וכבהמות גדולות יקבנית, ומקבלים מהן כשפים גברים ונשים, עד בכור השבי אשר כבית הכור, איתן היוצאים מן הקליפה שנקראת שפחה, שבהם עושים כשפים לאסורים שעבדו בהם לעולם ויא יצאו לחירות, יבכח הבכחון על כדגות האלי היו מסרבים המצורים, שבהן עשו קשר לישראל שיא יצאו מעבדותם לעולם, יבד נתגלה הגבורה והמטילה של הקב"ה, וזכרון הזה לא יבלה מישראל לדורי דורות, שאם לא היה בזה כח גבורתו של הקב"ה, כל מלכי עמים וכל מכשפי עולם וחכמי עולם לא יכלו להוציא את ישראל מן העבדות, והקב"ה התיר הקשרים שלהם, ושיבך כל אותן הכתרים בשביל להוציאם, על זה כתוב (ז) מי לא יורא מ"ך הגוים כי לך יאתה כי בכל חבטי הגוים ובכל מ"כיות מאין כבוד (ז) ומה ששאלתם מפני מה לא ה' הגם ביום, למדנו שכתוב היום אדם יצאים בחדש האביב, וכתוב הציאך ה' אלהיך ממג ים לילה, אלא נתבאר שעיקר נאיית ישראל לא היתה אלא בלילה, שהלילה התיר הקשרים ועשה נקמות, והיום הוציאם ביד רמה, ושיב (ז) יצאי בני ישראל ביד רמה לעיני כל מצרים, וכתוב ימצאים מקברים את אשר הכה ה' בהם כל בכור, זה היא פרסום דגם יעוד כתוב כי אין בית אשר אין שם סת, שנעשה הדין בכלם בזמן שהיו נאספים כלם בביתם, ילא היו מפוזרים במדבר ובשדה, ועשה הלילה דמים בכל בשעה ההיא, ולמדנו שה' מאיר הלילה כיום תקפת המון, וראה כל העם דיני של דקב"ה, ושיב (ז) ולילה כיום יאר כחשכה בא רה, ובשעה שיצאו ישראל נמצאו כל הבכורים מהים בשוק לעיני כל, בקש להתקרב להם ילא יבלו, וזה ה' קשה להם מכל, ראו שישראל יוצאים לעיניהם בצד אחד, וראו את סתיהם בצד שני, ובכל היה פרסם הנס, שלא היה בזה מים שנברא העולם, (ז) א"ר אבא בא וראה בלילה ההוא שרצה הקב"ה להרוג כל אותן הבכורים, בשעה שנחשך הלילה באו המשוורים לומר לפניו, אמר להם אין עתה העת לזה, שהרי שירה אחרת מומרים בני בארץ, בשעה שנהלך הלילה נתעיר רוח צפון, ורקב"ה עשה אז נקמות, וישראל היו כומרים שירה בקול רם, ואז עשה אותם בני הורגן מהכל, ומלאכי מעלה וכל מהנית הרקיע היו שימעים קולם של ישראל — :

1) ויקם פרעה לילה הוא וכל עבדיו וגו'. חז"ל שמועין בוא וראה נקמה העליונה שעשה הקב"ה במצרים, שלש סתיות היו, אחד שעשו הבכורים במצרים שהרגו לכל מי נמצאו, ואחד שהרג הקב"ה בהצי הלילה, ואחד כשראה פרעה הסית בביתו בבגו ובעבדיו, עמד והודין עצמו והרג את השרים והנציבים וכל מי שיעצהו לסרב בעם ישראל, עד שהתורה מעידה עליו שהוא קם בלילה כמש, וכמו שהקב"ה בחצי הלילה הרג הבכורים ועשה נקמות, כן קם פרעה בארץ מצרים והרג, ועשה נקמות בשריו נציביו ושלישיו ובכל אותן הנסיכים, ושיב ויקם פרעה לילה, שעמד להרוג ולהכרות, דרכו של כלב כשמתים אותו

1) ויקם פרעה לילה הוא וכל עבדיו וגו'. חז"ל שמועין תא חזי נוקימא עלאה דעבד קב"ה במצרים תלת מותיו הוו, חד דעבדי בוכרין במצרים דקטילו כל אינון דאשכחו וחד דקטל קב"ה צלגית ליליה וחד כד חמא פרעה מותנא צביתיה צבנו יעבדו, קס וזוין גרמיה וקטיל אפרכין וסרכין וכל דאמלוכו ליה לסיבא צעמא עד דאורייתא חסידות עליה דהיסו קס צבילית ממש וכיה דקב"ה צפלגות ליליא קטל ציכרין ועבד נוקמין הסי קס פרעה בארעה דמנרים וקטל ועבד נוקמין וסרכין ואפרכויו ואמרכלויו וכל אינון רבצדין, הסי ד ויקם פרעה לילה, דקס לקטלא ולשילאס אורחיו דכלצא כד מחיין ליה

מראה בקומות (ז) ימ"י (ז) דף לח (ג) במדבר (ז) תים ק"ל (ז) ברשתק קמט, (ז) דף מס .

ארתו באבן, הוא רץ ונישך לכבב אהר, כך עשה פרעה. אח"כ הוא היה הולך בשוקים, והיה מכריז ואמר קימו צאו מתוך עמי, אתם הרגתם לכל בני העיר, אתם הרגתם הישרים והנעיבים וכל בני ביתי, וזש"כ ויקרא למשה ולאהרן לילה, ביום שיבדכם היה הכל, וברכתם גם אתי, שלא תהרגני, ואח"כ הוא בעצמו ליוה אותם והוציאם בן הארץ, כמו שכתוב ויהי בשלח פרעה את העם:

ליום באבנא איסו אתי ונישך לחבריה כך פרעה. לכתר איסו סוס אולג בשוקי, וזהו מכריז יאמר קימו לתו ייתך עמי אתון קשיתין לכל בני מתא אתון קסלתון סרכי והפרכי וכל בני ביתי ויקרא למשה ולאהרן לילה כיון דבידכון סוס כלא וברכתם גם אותי ללא תקטלון לי, ולכתר איסו בגרמיה אוזין לון והכיך לון מארגא. כזה דכתיב ויהי בשלח פרעה את העם

6) לַיְלָה שְׁמוּרִים הוּא אֵלֶּה לְרוּצִיָּאם טַאֲרָן מַצְרַיִם הוּא רִלְיָה הוּא אֵלֶּה שְׁמוּרִים וְנֹו', אִרְ שְׁמַעֲוִן בּוּא וּרְאָה שׁוּה דַפְסִיק קִשְׁה, כְּיוֹן שְׁאִמְרַ לַיְלָה סְהוּ שְׁמוּרִים וְלֹא שְׁמוּר, כִּי שְׁמוּר הִי' צְרִיךְ לוֹסְר, יְכַתּוּב הוּא רִלְיָה הוּא, בְּתַחֲלָה אִמְרַ לַיְלָה וְאַח"כּ לַיְלָה, אֵלֶּא כִךְ לְמַדְנֵי כְּתוּב 3) כִּי יִהְיֶה נַעֲרָה בְּתוּלָה, נַעֲר כְּתוּב, מַה הַטַּעַם, אִפִּי שְׂכַל זְמַן שְׁלֹא קִבְּרָה זְכַר נִקְרָאת נַעֲר, מִשְׁקַבְּלָה זְכַר נִקְרָאת נַעֲרָה, אִף כִּאֵן לַיְלָה קִרְם הַתְּיַחֲדָה עִם הַעַלְם שֶׁל בְּחַי' זְכַר, וְאַע"פּ שְׂכַתּוּב בּוּ שְׁמוּרִים [לָד] הַיּוֹנֵן בִּיְבֻל שְׂבָחַי' זְכַר הִי' מִיכַן לְתַתְּכַר עִמָּה, וְיִבְשַׁעָה מְתַתְּכַר עִמָּה בְּחַי' זְכַר כְּתוּב הֵא דְלַיְלָה דִּזְה לֵה' שְׁמוּרִים, שְׁמוּרִים זְכַר וּנְקִבָה, וְלַפִּיכִךְ כְּתַב רִלְיָה דִּזְה, וּבְמַקּוֹם שְׁנַמְצִיָּאם זְכַר וּנְקִבָה אִין הַשְּׁבַח אֵלֶּא לְיִזְכֹּר [לֵה] וְכֵן שְׂבָחוּ יִשְׂרָאֵל בְּתוּשְׁבַחְתָּם לְבַחֲנֵיהּ זְכַר וְלֹא לְבַחַי' נְקִבָה, כְּכַתּוּב זֶה אֵלִי וְאַדְו, שְׁאִין הַשְּׁבַח כְּמַקּוֹם שְׂוֹכֵר וּנְקִבָה נַמְצִיָּאם אֵלִי לְהִזְכֹּר, וְעַל זֶה מִיְהִלִּים יִשְׂרָאֵל, שְׂכַתּוּב 3) זֶה הִי' קוֹיֵנוּ לוֹ נְגִילָה וְנִשְׁמַדָּה בִּישַׁעֲוֵנוּ, לְכִי שְׂכַן עֲתִיד לַעֲשׂוֹת לָדָם, שְׂכַתּוּב 7) כִּימֹו צִאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֵרְאִנִי נַפְּאֻתָה, וְכִד נַפְּאֻתָה הוּא כִךְ דּוּא, כְּמוֹ כִּאֵן בִּיְצִיָּתָה מַצְרַיִם נִתְּכַר לַיְלָה עִם לַיְלָה, כִךְ עֲתִיד רַקְבָּה לַעֲשׂוֹת לָדָם, שְׂכַתּוּב 9) שׁוּמַר סַה מְלִיִּךָ שׁוּמַר סַה מְלִיִּיָּה, כַּה שֶׁם שְׁמוּרָה וְלַיְלָה, אִף כִּאֵן שְׁמוּרָה וְלַיְלָה, מַה שֶׁם שְׁמוּרָה וְלַיְלָה, אִף כִּאֵן שְׁמוּרָה וְלַיְלָה, וְלַיְלָה נִקְרָאת בְּשִׁבּוּל הַתְּחַבְּרוּתָה עִם דַּעַם שֶׁל בְּחַי' זְכַר, וְזש"כ 1) אַתָּה בִּקֵּר וְגַם לַיְלָה, בִּקֵּר, כְּמַטְט"ב וַיִּשְׁבַּם אַבְרָהָם בְּבִקֵּר, שְׁהוּא מְרִתוֹ מַטְט [10] וְכַתּוּב 2) הִי' בִּקֵּר תִּשְׁמַע קוּלִי, בִּקֵּר בְּמַטְט:

6) לַיְלָה שְׁמוּרִים הוּא אֵלֶּה לְרוּצִיָּאם טַאֲרָן מַצְרַיִם הוּא רִלְיָה הוּא אֵלֶּה שְׁמוּרִים וְנֹו', אִרְ שְׁמַעֲוִן בּוּא וּרְאָה שׁוּה דַפְסִיק קִשְׁה, כְּיוֹן שְׁאִמְרַ לַיְלָה סְהוּ שְׁמוּרִים וְלֹא שְׁמוּר, כִּי שְׁמוּר הִי' צְרִיךְ לוֹסְר, יְכַתּוּב הוּא רִלְיָה הוּא, בְּתַחֲלָה אִמְרַ לַיְלָה וְאַח"כּ לַיְלָה, אֵלֶּא כִךְ לְמַדְנֵי כְּתוּב 3) כִּי יִהְיֶה נַעֲרָה בְּתוּלָה, נַעֲר כְּתוּב, מַה הַטַּעַם, אִפִּי שְׂכַל זְמַן שְׁלֹא קִבְּרָה זְכַר נִקְרָאת נַעֲר, מִשְׁקַבְּלָה זְכַר נִקְרָאת נַעֲרָה, אִף כִּאֵן לַיְלָה קִרְם הַתְּיַחֲדָה עִם הַעַלְם שֶׁל בְּחַי' זְכַר, וְאַע"פּ שְׂכַתּוּב בּוּ שְׁמוּרִים [לָד] הַיּוֹנֵן בִּיְבֻל שְׂבָחַי' זְכַר הִי' מִיכַן לְתַתְּכַר עִמָּה, וְיִבְשַׁעָה מְתַתְּכַר עִמָּה בְּחַי' זְכַר כְּתוּב הֵא דְלַיְלָה דִּזְה לֵה' שְׁמוּרִים, שְׁמוּרִים זְכַר וּנְקִבָה, וְלַפִּיכִךְ כְּתַב רִלְיָה דִּזְה, וּבְמַקּוֹם שְׁנַמְצִיָּאם זְכַר וּנְקִבָה אִין הַשְּׁבַח אֵלֶּא לְיִזְכֹּר [לֵה] וְכֵן שְׂבָחוּ יִשְׂרָאֵל בְּתוּשְׁבַחְתָּם לְבַחֲנֵיהּ זְכַר וְלֹא לְבַחַי' נְקִבָה, כְּכַתּוּב זֶה אֵלִי וְאַדְו, שְׁאִין הַשְּׁבַח כְּמַקּוֹם שְׂוֹכֵר וּנְקִבָה נַמְצִיָּאם אֵלִי לְהִזְכֹּר, וְעַל זֶה מִיְהִלִּים יִשְׂרָאֵל, שְׂכַתּוּב 3) זֶה הִי' קוֹיֵנוּ לוֹ נְגִילָה וְנִשְׁמַדָּה בִּישַׁעֲוֵנוּ, לְכִי שְׂכַן עֲתִיד לַעֲשׂוֹת לָדָם, שְׂכַתּוּב 7) כִּימֹו צִאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֵרְאִנִי נַפְּאֻתָה, וְכִד נַפְּאֻתָה הוּא כִךְ דּוּא, כְּמוֹ כִּאֵן בִּיְצִיָּתָה מַצְרַיִם נִתְּכַר לַיְלָה עִם לַיְלָה, כִךְ עֲתִיד רַקְבָּה לַעֲשׂוֹת לָדָם, שְׂכַתּוּב 9) שׁוּמַר סַה מְלִיִּךָ שׁוּמַר סַה מְלִיִּיָּה, כַּה שֶׁם שְׁמוּרָה וְלַיְלָה, אִף כִּאֵן שְׁמוּרָה וְלַיְלָה, מַה שֶׁם שְׁמוּרָה וְלַיְלָה, אִף כִּאֵן שְׁמוּרָה וְלַיְלָה, וְלַיְלָה נִקְרָאת בְּשִׁבּוּל הַתְּחַבְּרוּתָה עִם דַּעַם שֶׁל בְּחַי' זְכַר, וְזש"כ 1) אַתָּה בִּקֵּר וְגַם לַיְלָה, בִּקֵּר, כְּמַטְט"ב וַיִּשְׁבַּם אַבְרָהָם בְּבִקֵּר, שְׁהוּא מְרִתוֹ מַטְט [10] וְכַתּוּב 2) הִי' בִּקֵּר תִּשְׁמַע קוּלִי, בִּקֵּר בְּמַטְט:

רְעִיָּא בְּהִיבְנָא

ח) וְהָיָה כִי יֵאָרְוּ אֲלֵיכֶם בְּנִיכֶם מִהַ עֲבָדָה הַזֹּאת לְכֶם, וְאִמְרַתֶּם זֶכַח פִּסְחָה הוּא לֵה' וְנֹו', פְּקוּדָה דַּח לְסַפֵּר בְּשַׁבַּח דְּיִצְיָתָה מִצְרַיִם, דְּקִיּוּהוּ מְיוּבָא עַל צַר נַשׁ לְתַשְׁתַּי בְּהַי שְׂבַחַה לְעַלְמִין, הַכִּי אֲוִקְיֻינָה כֵל צַר נַשׁ דְּהַשְׁתַּי צִינִיחַת מַנְרִים וְכִסְוֹה סְפִיר חֲדַי בְּהַדוּס זְמִין אִיּוּהוּ לְחַמְדִי בְּשִׁכְיִתָּה לְעַלְמַת דְּחַמְדִי דְּהוּא חֲדוּ מַכְלָא דְּהַאִי חִיּוּוּ צַ"נ דְּחַדְדִי בְּמַאֲרִיָּה וּקְצָ"ס חֲדַי בְּהַסוּה סְפּוּר, צִיָּה שְׂעַתָּה כְּנַשׁ קְצָ"ס לְכַל פְּמִלִּיא דְּלִיָּה וְאַמְרַ לֹון זִילו וְשִׁיעֵנו סְפּוּרָה דְּשַׁבַּח דְּלִי דְּקָא זַשְׁתַּנו צַי וְחַדְלָן בְּפִירְקִי, כְּדִין כְּלוֹה יִתְּכַסִּין וְחַתִּין וּמַתְּכַרִּין בְּהַדְרִיָּה דְּיִשְׂרָאֵל, וְשִׁיעֵנו סְפִירָה דְּשַׁבַּח דְּקָא חַדְלָן בְּחַדוּחַ כִּיּוּרְקָה דְּמַתְּרִיָּוִן [10] דְּקִין אֲתִיָּין, אֲוֹדַתָּן לִיָּה לְקְצָ"ס עַל כֵּל אֲוִיָּוִן נַסִּין וּבְצוּרָן, וְחַדְלָן לִיָּה עַל עַמָּא קְדִישָׁה

מַרְאָה מְקוּבוֹת 6) 97 (מ. 3) דְּנִיָּים כִּ"ג 3) יַעֲוִי כִ"ג 7) מִיָּה 1) 6) יַעֲוִי כִ"ג 1) 5) מַיָּים 1) 6) 97 עַי:

זִין הַזְהַר

[7] שְׁהוּא לְשׁוֹן רְבִיָּים: [10] וְלַפִּיכִךְ כְּתוּב הוּא: [10] מְרִתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם הִיא מְרַת חַמְסַר שְׁנִקְרָאת בִּקֵּר: [10] כִּידוּעַ דְּרַשְׁתָּ חוּלַי עַה"ס אִשְׁרַ מְרִית לָךְ מִצְרַיִם גַּיִם וְאַלְהִיָּו (שְׁמוּאֵל ב' ד') כִּי בְּכַל גְּלוּת יִשְׂרָאֵל גַּם שְׂכִינְתָא בְּגוֹלְתָא

רְעִיָּא בְּהִיבְנָא

ח) וְהָיָה כִי יֵאָרְוּ אֲלֵיכֶם בְּנִיכֶם מִהַ עֲבָדָה הַזֹּאת לְכֶם, וְאִמְרַתֶּם זֶכַח פִּסְחָה הוּא לֵה' וְנֹו', מַצִּיָּה זֹון לְסַפֵּר בְּשַׁבַּח שֶׁל יְצִיָּאתָ מִצְרַיִם, שְׁהוּא חִיּוּב עַל הָאָדָם לְסַפֵּר בְּשַׁבַּח הוּא לְעוֹלָם, וְכִךְ בִּיאֲרַנֵּי, כֵּל אָדָם הַמְּסַפֵּר בִּיְצִיָּאתָ מִצְרַיִם, וּבְסַפּוּר הַהוּא מְשַׁמַּח בְּחַדוּחַ, עֲתִיד הוּא לְשַׁמַּח בְּהַשְׂכִּינָה לְעוֹלָם הַבָּא, שְׁהוּא הַשְּׂמַחָה רִגְדוּלָה מְרַבְּב, אִפִּי שׁוּה דְּהַאִישׁ הִי' מְשַׁמַּח בְּרַבִּינֵי, וְהַקְבָּ"ה מְשַׁהֲעִישַׁע בְּסַפּוּר הַהוּא, וּבְאֹותָה שַׁעֵה טַאֲמַף הַקְבָּ"ה לְכַל פְּמִלִּיא שְׁלֹו יֵאָמַר לָהֶם לְכוּ וְשַׁמְעוּ סְפּוּר הַשְּׂבַח שֶׁלִּי שְׁמַסְפְּרִים בְּנֵי וְשַׁמְחִים בְּנָא לְהֵי, אֹו מְתַאֲסָכִים כְּלָם וּבְאִים וּמַתְּרַבְּרִים עִם יִשְׂרָאֵל, וְטוֹמְעִים כְּפִיר הַשְּׂבַח שֶׁל הַשְּׂמַחִים בְּשַׁבַּח הַגְּאוּלָּה שֶׁל רַבִּינָם [10] אֹו בְּאִים הַמְּלָאכִים וּמְשַׁבְּחִים לְרַקְבָּ"ה עַל כֵּל הַנְּסִים וְהַגְּבוּרוֹת, וּמַהֲלִילִים לוֹ עַל הָעַם דְּקַדִּישׁ

מַרְאָה מְקוּבוֹת 6) 97 (מ. 3) דְּנִיָּים כִּ"ג 3) יַעֲוִי כִ"ג 7) מִיָּה 1) 6) יַעֲוִי כִ"ג 1) 5) מַיָּים 1) 6) 97 עַי:

קדישא דאית ליה בחרטא. דתאלן סגדוה דפורקנה דמהריהו כדון אתוסף ליה חילא ונבורתא לעילא. וישראל ביהוה ספורת יבצא חילא למאריהו. כמלכא דאתוסף חילא ונבורתא כד משבחין נבורתיה ואלתן ליה. וכלהו דמלין מקתיה ואתתק יקריה על כליו. וזנון כן אית לשבחה ולהשתיי בספור דא חיה דאתת כניונא דא חובא חיהו על בר נש לתשתיי תדיר קמי קב"ה ולפרסומה ניסח בכל הינון ניסין דעבד וחי תיחא אחיי חיהו חובתה וסא קב"ה ידע כלא כל מה דהוה ויהיו לבתר דכא חמתי פרסומא דא קמיה על מה דאיהו עבד ואיהו ידע חלא דמי אנשדיך ז"ל לפרסומי ניסח ולהשתיי קמיה בכל מה דאיהו עבד. זנון דאיתו מלין סלקין וכל פמליא דלעילא ומכשפין ומחין לון וחודאן כליו לקב"ה. ומסתלק יקריה עליהו עילא ותתא כניונא דא חילא דאשתיי ומפרס חסאיו על כל מה דעבד. או תיחא למחי תנשדיך חלא מקשרנא קאסי תדיר קמי קב"ה. זנון להשתיי חובי בני נשא ולתמצע עליהו דינא. כיון דלקדיש ז"ל ומפרים חסאיו כל חד וחד. לא אשחור פשרא דפומא להוהא מקשרנא ולא יוכל למתבע עליה דינא דהא תדיר חבד דינא בקדמיתא. ולבתר משתיי ומקשרג פלוני עבד כן. ועל דא אנשדיך ליה לז"ל לאקדחא ולפרס חסאיו. כיון דמקשרנא חיי דא ליה ליה פשרא דפומא עליה וכדון אפרש מניה מכל וכל או תב בתיובתא יאות וחי לחו. הא מקשרנא אשתכח עליה ואמר פלוני דאתא לקמך בתיקשא דהפין צמים צמריה חובי כן וכך. וע"ד יאות לאודותא ז"ל בכל הני. זנון דישתכח עבדא מהימנא קמי קב"ה.

הקדוש שיש לו כארץ. השמים בשמחת הגאולה של רבונם. או נתוסף לו כח ונבורה למעלה. ישראל בספור הוא נתנים עזו לרבונם. כמלך שנתוסף לו כח ונבורה כאשר משבחים נבירתו ומהללים לו. וכלם ספחים ספניו ומתרוסם כבודו על כלם. ולפיכך נצרך לשבח ולספר בספור זה כמו שנסדר. כדמיון זה חוב הוא על האדם לספר תמיד לפני הקב"ה. ולפרסם דגם בכ"ה אותן הגסים שעשה לו. ואם תשאל מדוע הוא חייב. והרי הקב"ה יודע הכל כל מה שהיה ויהי' אחר"כ. ולמה נצרך פ"סום הזה לפניו על מה שהוא עושה והוא יודע. אי"א ודאי צריך האדם לפרסם דגם ולספר לפניו בכל מה שעשה לו. לפי שאלה הדברים עולים. וכ"ל פמליא שלמעלה מתאספים והואים הדבורים ומשבחים כלם להקב"ה. ומתרוסם כבודו עליהם למעלה ולמטה. כדמיון זה מי שמספר ומפרס חסאיו על כל מה שעשה. אם תשאל למה נצרך. ולא לפי שהמקשרג עומד תמיד לפני הקב"ה. בשביל לספר חסאיו האנשים ולהביע עליהם דין. כיון שמקדים האדם ומפרס חסאיו אהת לאהת. לא נשאר בתחון פה למקשרג דהוא. ואינו יכול לתבוע עליו הדין. שדרי תמיד הוא תובע הדין בתחלה. ואח"כ מספר ומקשרג. פלוני עשה כך. ולכך נצרך לו לאדם להתקדם ולפרס חסאיו. וכיון שהמקשרג רואה כך אין לו פתחון פה עליו. ואז נפרד סמנו מכל וכל. אם האדם חוזר בתשובה הרי טב. ואם לא. הרי נמצא המקשרג עליו ואומר. פלוני שבא לפניו בעזות מצח בעט ברבנו. חסאיו כך וכך. וע"כ טוב שהאדם יהי' נזהר בכל זה כרי שדרי' נמצא עבד נאמן לפני הקב"ה:

6) ויאמר ה' אל משה ואהרן זאת חקת הפסח וגו'. מצוה זו לשהות הפסח בין הערבים בי"ד בניסן. לזכרון פסח ההוא של מצרים. וזה הוא חוב על הכל. ככתוב ושתיי איהו כל ק"ל עדת ישראל בין הערבים. פסח זה צריך להיות נשמר מיום העשייה ולהלאה. שכתוב בעשור לחוד הזה ויקחו להם וגו'. מאי הטעם. לפי שאז סתתלת הלבנה להארד בתוקפה מיום העשירי והלאה עד שמשתלמת בחמשה עשר בו. והפסח יהי' נשחט בי"ד בשעה שהדין תעלה על העולם. סוד זה כרי לבטל הוהם מלפני ברית הקדוש [לח] ולהגות מן ריח ההוא הנודף מן צלי אש. וע"כ אינו בא אלא ע"י השובע. ולכך כתיב וכל ערל לא יאכל בו. מי שיש בו ברית קודש יאכל בו. מי שאין בו ברית קודש אל יאכל בו. שהרי זה הקרבן בא מן בני ברית בשביל לשבר תוקף כח הטימאה. להעביר הערלה מלפני ברית הקדוש. לפיכך קרבן זה בבני ברית נצרך להעשות ולא בבני ערלה. כאשר בא הקב"ה למצרים ראה דם פסח ההוא שהיה נרשם על הפתח. וגם דם ברית מילה איך היו נרשמים על הפתח. שכתוב ולקחתם אגדת אוזב ומבלתם בדם אשר בסף. כח האוזב הרי ביארנו שהוא מעביר רווחת רעים. וכל צד רוח רעה נתבטל ע"י התעוררת שלו בוטן נאולה העליונה של ישראל. ולעתיד לבוא יביא דקב"ה ליצר הרע וישחוט אותו. ועתה בנאולה זו כתוב ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל וגו'. לזכרון העתיד לבוא ולריות בוטן נאולה העליונה. והנגעתם אל הבשקף

6) ויאמר ה' אל משה ואהרן זאת חקת הפסח וגו'. פקודה דא למשח פסח בין הערבים בי"ד בניסן דזכרנא דהואו פסח דמלרים ודא חיהו חובתא על כלא כד"א ושחטו חוטו כל קהל עדת ישראל בין הערבים פסח דא אלשדיך למחי נשיר מעשרה יומין ולהלאה. דכתיב בעשור לחוד הזה ויקחו להם וגו'. מאי טעמא זנון דהא כדון שריחא סיסרא לאגדרא מעשרה יומין והלאה עד דהשתלים בתמיסר. ודליהו נכים צארביסר צשערא דדינא תליא על עלמא רזא דא לאעברת ויהמא זקמי ברית קדישא [לח] ולהתהנאה ביהוה ריחא דנדיף שוי נור. וע"ד לא חסיה חלא על שבעא וע"ד וכל ערל לא יאכל בו. מאן דאית ביה ברית קדישא ייכול ביה מאן דלא אית ביה ברית קדישא לא ייכול ביה. דהוי חובי ברית איהו לתצרא תוקפא דחילא אחרת. לאתצרא ערלה מקחי ברית זנו"כ האי חובי צבני ברית איהו למצבד ולא צבני ערלה כד אתה קב"ה למלרים חמא דא דהואו פסח דהוה רשום על פתחא ודמא דברית היך הוו קיימין על פתחא. דכתיב ולקחתם אגדת אוזב ומבלתם בדם אשר בסף אוזבא הא אוקימנא דאיהו מעבר רווחן צשין. וכל ספר רוח צישא מעבר צאשערותא דיליה צפורקנא עלאה דישראל. לזמנא דחיי יומי קב"ה לינר הרע ויכוס ליה. והשתא צפורקנא דא כתיב ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל וגו'. דזכרנא דזמנא דחיי ביהוה צורקנא עלאה. והנגעתם אל הבשקף

מראה מקומות 6) דף 6א.

זיו הזהר

למה זה הזוהר היינו קליפת הערלה השואפת תמיד לינק שפע הקדושה מן ספירת היסוד שנקרא ברית הקדוש כי הוא מעביר השפע מעלמות העליונים לעולם השלכות :

המשקף ואל שתי המזוזות וגו'. ברושם זה של אות ח'ד [מ] להראות בזה רושם ברית הקדוש, ומתבטלת הערלה מ'פני דם הברית שהו' רשים על דם הפסח, ובא דם על דם. כאשר עבר מסודית רדוא היה רואה דם וקפץ מן רבות. כמ"כ ולא יתן המסחות וגו'. ואם הקב"ה בלברו הי' הורג למה כהוב לא יתן המסחות, שנשמע שמשחות היה הולך ולא הקב"ה. אלא ודאי שהקב"ה היה הורג, והמסחות היה דו"ך למצוא עולה לישראל, וכיון שראה אותה הבטיל של הערלה בשני צדדים [מ] היה בורח גפרד סהם, ומפני שהרג הקב"ה כל אותן הבכורים של צד ההוא, נתן בכורי ישראל לפדיון, כדי שלא ימצא עלידם צד המיטאה עולה כלל, ובכל ענין שומר הקב"ה לישראל כאב לבנים :

המשקף ואל שתי המזוזות וגו'. בסאי רשימו דלת יו"ד [מ] לאחזקה רשימו דברית קדישא וחתבר ערלה חקמי דמא דברית דרשים על כלא יחתה דמא על דמא. כד עבר סהוא מסחית סוס חמי דמא ולודקף מזימא. כד"א ולא יתן המסחות וגו' מי קב"ה בלחודיו קטיל אחזי כתיב ולא יתן המסחות דמשמע דמשחית סוס אזיל ולא קב"ה חלא ודמי קב"ה סוס קטיל ומסחית סוס אזיל לתשכחא עילה לישראל כיון דסוס חמי סהוא מצדו דערלה בתרין סטרין [מ] סוס ערק ומתפרש ינייחו, ועל דקטיל קב"ה כל אינון בוכרין דסהוא סערת ישיב בוכרין דישתלה לפירקא. דלא יסגח עליהו סערת סהוא עילה כלל, ובכלל נסיר קב"ה לישראל כאבא על צנין

(א) בבית אחד יאכל וגו'. ועלם לא תשברו בו. מאי כתיב לעילא ואלכלו את השכר בלילה סוס ללי אש ומצות על סר רים יאכלהו. מצוה זו לאכל הקרבן פסח על מצות ומירום. מה ענין זה לזה, אלא להראות גלות השכונה עם ישראל בכל המדינות שלהם, שכתוב וימרו את ליהוה בעבודה קשה וגו'. יכאשר אנכלים הקרבן פסח ליראות כל מה שנעשה להם במצרים בכלת ההוא יבשעבד הרוא סה כתיב בזה, ועצם לא תשברו בו. כדי להראות בו כיוון וככל אותן אלהי מצרים, שהרי העצמת די מושיבים בשק, ובאו כלבים ונרדו אותם מסקים למקים, וזה הי' קשה להם מהכל, שהרי העצמות תקן הגוף הם, ודומים לגוף אחר [מ] וישראל השליכו איתם בשוק דרך כיוון, וע"כ כהוב ועצם לא תשברו בו, אדם לא תשברו, אבל הכלבים היו באים ומשברים אותם, ועד שדמצרים באו אח"כ, וכשהיו רואים אותן העצמות שנרדו הכלבים מסקים למקים ינפצים, היו המצרים מטמינים אותם תוך העפר, כדי שהכלבים לא ימצאום, וזה הי' כמיל ע"ו ביותר שבא מצדם, יתיר עם בזה כבדו של הקב"ה, יבנעני כל כדות אחרים, שירי או נבנעים יותר כאשר דבטור נמצא מצד שלהם, וע"כ ישראל לא שברו אתן, שכתוב יעצם לא תשברו בו :

(ב) והיה לאות על ידכה ולסימפת בין עיניך וגו'. פקודא דא חיסו פקודא דחקרי צנינה חתה דלת חקרי ימיה חלא קדישה ואלין חנין תפילין תפסה כל יד ותפלה כל ראש תקונה חתה ושפיר דגוינין עלאין וע"ד חקרון טוספות כד"ח ג) ישראל חבר כך התפאר וכתיב (ד) כי נער ישראל וחסכו. ישראל ושא שיע ישראל ישראל חסכו שפירו דגוינין עילא ותתא יוסף סליק ומתגבר בתרין גוינין דתרין דגנין בקדימתה כע"ד ובסיפת דני"ק כיה יתן ציה גוינין לחיוי ודוא דח ויסי יוסף יספ תאז ויסי מלאה שפיר בתרין סטרין דגנין בתרין גוינין עילא ותתא כתיב (ה) וסיפת היסד וסעז, היסד דא תפלה כל יד לחסכא ליה בתפילין כל ראש לאתמודא כחדת [מכ] ותפלה של

(א) בבית אחד יאכל וגו'. יעצם לא תשברו בו. מה כתיב קדם אכ"י את הבשר בלילה הזה עלי אש ומצות על סר רים יאכלהו. מצוה זו לאכל הקרבן פסח על מצות ומירום. מה ענין זה לזה, אלא להראות גלות השכונה עם ישראל בכל המדינות שלהם, שכתוב וימרו את ליהוה בעבודה קשה וגו'. יכאשר אנכלים הקרבן פסח ליראות כל מה שנעשה להם במצרים בכלת ההוא יבשעבד הרוא סה כתיב בזה, ועצם לא תשברו בו. כדי להראות בו כיוון וככל אותן אלהי מצרים, שהרי העצמת די מושיבים בשק, ובאו כלבים ונרדו אותם מסקים למקים, וזה הי' קשה להם מהכל, שהרי העצמות תקן הגוף הם, ודומים לגוף אחר [מ] וישראל השליכו איתם בשוק דרך כיוון, וע"כ כהוב ועצם לא תשברו בו, אדם לא תשברו, אבל הכלבים היו באים ומשברים אותם, ועד שדמצרים באו אח"כ, וכשהיו רואים אותן העצמות שנרדו הכלבים מסקים למקים ינפצים, היו המצרים מטמינים אותם תוך העפר, כדי שהכלבים לא ימצאום, וזה הי' כמיל ע"ו ביותר שבא מצדם, יתיר עם בזה כבדו של הקב"ה, יבנעני כל כדות אחרים, שירי או נבנעים יותר כאשר דבטור נמצא מצד שלהם, וע"כ ישראל לא שברו אתן, שכתוב יעצם לא תשברו בו :

(ב) והיה לאות על ידכה ולסימפת בין עיניך וגו'. מצוה זו היא מצוה שנקראת עיד בענין אחר, שלא נקראת מצוה בלבר אלא מצוה דקדישה, ואלו דן תפילין, תפלה של יד ותפלה של ראש, שדם תקן הפאר ודומי של גוים העליונים, ולכן נקראים טוספות. כמ"כ ג) ישראל אשר בק אפסאר, וכתוב (ד) כי נער ישראל ואדבהו, נער ישראל היינו שמע ישראל, וכן ישראל היינו הוי"ו שר דגוינים, למעלה ולמטה, יוסף ע"ה ונהעבר בשני גוונים של שתי סדרנות, בתחלה נע"ר ולבסיף צד"ק, כמה יפית בו הגוים לראית, וזהו הסוד ויהו יוסף יפה תאז ויפה סראה, יפה בשני צדדים בשתי סדרנות בשני גוונים למעלה ולמטה, כתיב (ה) ועשית הישר והטוב, הישר, זו תכלה של יד, להמשיכה בתפלה של ראש להתחדד כאחד [מכ] ותפלה של

מראה מקומות (א) דף מא: (ב) דף מג: (ג) ישי' מט"ז (ד) טושפ י"א (ה) דניס ו'

זיו הזהר

[לט] לקיל טובא דעה שרושם דם הי' בצורת אות ה"א, וי"ל שדם הקרבן פסח נרשם בצורת אות ה"א ודם רטילה נרשם בצורת אות יו"ד [מ] מי' ע"י השני סני דטום של פסח ומירה, [מא] היינו גוון ורבות דע"ז שלהם שהוא המול מלה שבשמים, [מב] כל העין כאן הוא סודות עטוקים שלא יובנו כי אם לבנין בספר ק"ץ היים בסוד התפילין, אבל זה יש להבין בקיצור שתפלה של יד עם ד' פרשיות שהי' מרבו על הכסה וכיה תפארת ומיכות של גולם המלכות שהוא כבוהית, ולמא דנוקבא, ותפילין של ראש על ד' פרשיות בד' בתום מרבו על הכסה וכונה תפארת ומלכות של עירבות היותר בבוהים שהן כבוהינת עליון דרכיאר והארם הסניתין גורם ויוג ויתוד שני מיני עולמות, וע"ז תורק שסן, הטוב על שבעה קני המנורה להשפיע שפע רב טוב לעמו ישראל :

של יד חקדים לשל ראש והלשכרין ללא להוי פרוזה
 צונייהו כלל מאן דמתעשרה בתפלין קהיס ברזא דגוינה
 עלאה יקאים צחינון תרין רזין דקאמרן כיוסף דאקרי
 נער וקרי לדיק ברזא דעבד נחמן וברזא דבן
 יחידהו וחלין חינון תפלה של יד ותפלה של ראש וחיוני כללה
 חדא בלא כרודה ארבע פרשיון תפלין גד' בתים צחינון
 תפנין של ראש וכמה דחיוני ד' פרשיון בתכלין של
 ראש חוף הכי כלהו בתפלין של יד צבית חחד דהא
 תפלה של יד לית לה מגרמה כלום הלל מה הנקרא
 מלעילא ורזא דא (א) כל הנחלים הולכים אל הים ויני
 דנקרא לון מלעילא חקרי תפלה ודתקדשת
 בקדושתהון חקרי קדישה וכדון חקרי מלכות מלכות
 שמים שלימה ד' פרשיון הא חוקימה רזא דלהין צביה דוכתי
 זכרון חינון ישראל דידעון רזא דא והלשכרין צ"ג נחמא
 לון כל יומה למחוי דזיוקנה עלאה ועליה כתוב (ז) ורחו
 כל עמי התרץ כי סם ה' נקרא עליך ויראו ממך ע"כ
 ברוך ה' לעולם חמן וחמן ע"כ ר"ח

של יד חקדים לשל ראש. ונצרך שלא להיות הפסק
 ביניהם כלל. מי שמתעטר בתכלין היא עימד בסוד דמיון
 העליון. ועימד באותן שני הסידות שאמרנו. כיוסף ונקרא
 נער ונקרא צד"ק. בסוד של עבד נאמן ובסוד של בן
 יחיד. ואלה הם תכלה של יד ותפלה של ראש. והם כלל
 אחד ב"י פרוד. ארבע פרשות של תפלין בד' בתים הן
 בתפלין של ראש. וכבו שרן ארבע פרשות בתפלין של
 ראש. כמו כן הן כלן בתפלין של יד בבית אחד. שהרי
 תפלה של יד אין לה מעצמה כלום. אלא מה שמקבלת
 מלמעלה. יהי רמז (ד) כל הנחלים הולכים אל הים. ומתוך
 שמקבלת השפע מלמעלה נקראת תכל"ד. ולבעבור שמתקדשת
 בקדישתם נקראת קדושה. ואז נקראת מלכות. מלכות
 שמים שלימה. ד' פרשות הרי ביארנו ס' דן בכמה מקומות
 אשריהם ישראל שיודעים סוד זה. יצריך האדם לרניח
 תפלין בכל יום. להיות בדמית העליון. ועליו כתוב (ז) וראו
 כל עמי התרץ כי סם ה' נקרא עליך ויראו ממך. ע"כ.
 ברוך ה' לעולם חמן וחמן. ע"כ ר"ח :

פרשת בשלח

(ג) ויהי בשלח פרעה את העם וגו'. א"ר שמעין בוא
 וראה כשיצאו ישראל מסצרים רוחם היה נשבר
 בתוכם [א] והיו שומעים תשבחות שלמעלה ולא יכלו
 לשבת. יבשעה שכל החילות והמרכבות העליונים יצאו
 עם השכינה. כלם נשאו שירות ותשבחות לפני הקב"ה. אז
 דעיר הקב"ה רוחם של ישראל והיו שומעים אותן התשבחות.
 ונתקיים רוחם בתוכם שלא נפרח מהם. האדם כאשר עוזב
 כלאבתו או מרגיש שבר עצמותו ושבר רוחו. כך ישראל
 כאשר יצאו מסצרים היו טעמים טעם מיתה והקב"ה
 רפאם. שכתוב וה' הולך לפניהם יום ויום. וכל דרדכים
 העלו ריח של רפואה שנכנס בגיפם ונרפאו. ומקל התשבחות
 שהיו שומעים היו שמחים ודגוה את רוחם. ופרעה וכל
 החילות שלו הלכו אחריהם ללוות אותם. עד שיצאו מארץ
 מצרים. וכן כל אותן השרים שימעלה הממונים עליהם
 ועל שאר עמים היו מלווים להשכינה ולכל ישראל. עד
 שחגו באיתם בקצה המדבר. וש"כ ויהי בשלח פרעה את
 העם וגו'. כי קרוב הוא. כי קרובה שבועה ההיא שהשביע
 אבימלך להאבית בשביל המוב ההוא שעשו הפלשתיים
 להאבות. שכתוב כחמד אשר עשיתי עמך תעשה עמדי
 ועם הארץ אשר גרתה בה :

(ג) ויהי בשלח פרעה את העם וגו'. א"ר שמעין תא
 חזי כד נפקו ישראל ממלרים רוחיהון הוה תביר
 צנווייהו [ח] והוון שמעין חינון תושבחהו ולא יכלון
 למחדי ובשעתא דכלהו אוכלסין ורתיבין נפקו
 צשכינתא כלהו חרימו תושבחהו ושיבין קרי קב"ה
 וחתער קב"ה רוחיהון דישירלה והוון שמעין חינון תושבחהו
 וקאים רוחיהון צנווייהו דלא פרחן צר נס כד חוהו צביק
 פולחנה כדון ידע תבירו דגרמיו תבירו דרוחיה כך ישראל
 כד נפקו ממלרים כדון טעמו טעמא דמותא וקב"ה
 חסי לון דתמיז וה' הולך לפנייהם יומם ויו' וכל חורחין הוון
 סלקין ריחין דאסותא ועחלין לגיפיהו ואתסיון וקל תושבחהו
 דהוון שמעין הוון חרלון וויחין צרוחיהון יפרעה וכל
 חינון אוכלסין דליה הוון חזוי בתרייהו ללוות לין עד דנפקו מחרשא
 דמלרים. וכן כל חינון רבציון דחמנו עליהו ועל
 שאר עמין חזויפו לה לשכינתא ולישראל כלהו עד
 דשירו צחיהם בקלס הידבר. הס"ד ויהי בשלח פרעה את
 העם וגו' כי קרוב הוא כי קרוב היה היום הימאה דחיוני
 אבימלך לאבית על ההוא שיבו דעבדו פלשתיים
 למצבנה. דתמיז כחמד אשר עשיתי עמך תעשה עמדי
 ועם הארץ אשר גרתה בה :

(ד) ויסב אלדים את העם דרך המדבר ים סוף. כדי
 להביא להם הדרך למקום הים [ג] א"ר יהודה
 מפני מה כשהיו ישראל במצרים כתוב שלח את עמי. כי
 אם מאן אתה לשלח את עמי. בני בכורי ישראל. ובזמן
 ההוא לא היו נימולים ולא נתקשרו בי כראוי. וכאן שהיו
 נימולים ועשו קרבן פסח ונתקשרו בו קרא איתם את העם.
 אלא בשביל ערב רב ההוא שנדבק בהם ונתערבו עמדם.
 קורא

(ד) ויסב אלדים את העם דרך המדבר ים סוף
 למקנה חורחה למלרים [ג] א"ר יהודה
 מאי שנא כד הוון ישראל צמקדים דתמיז שלח את עמי כי
 אם מאן אתה לשלח את עמי בני בכורי ישראל. וצביהו
 זמנה לא הוון גזירין ולא אתקשרו ציה כדקא יאות וכחז דהוון
 גזירין ועבדו פסחא ואתקשרו ציה קרי לון חת העם
 חלה צגין ההוא ערב רב רב דלחמדבכו צהו ואתערצו צהדיהו
 קרי

מראה מקומות (ה) קטת א' (ז) דגים כ"ח (ז) ד' מה (ז) ד' מה

זו הזהר

פרשת בשלח. ולא מן עול הגלות נשבר רוחם. [ג] כדי שיהי נקשה הנס של קריעת ים סוף :

קורא אותם את דעם סתם. כמש"כ ויגף ה' את העם על אשר עשו את הענין. ויקרה דעם על אהרן. וירא דעם כי בשש משה. וכן כלם. ובוא ראה אם לא היו אותן ערב רב שנתחברו בישראל לא ה' נעשה מעשה ההוא. ולא היו סתים מישראל כל אותן שמת. ולא ה' נגדם להם לישראל כי מה שנדרם. ובוא וראה שמעשה ההוא והטא ה"א כ"ס מה ש' נדרם גלותם של ישראל. שלמדנו בקש הקב"ה שישראל יהיו נמצאים בשעה ההיא כמלאכים העליונים. ולעשותם בני חורין סדק"ל. חירות מיתה. חירות משעבוד מלכות. כמש"כ חרות על הלוחות. א"ת חרות אלא חירות. וכיון שנעשה אותה מעשה נרמו הכל להיפוך. נרמו מיתה. נרמו שעבוד מלכות. נרמו שנשברו אותן לוחות הראשונות. נרמו שמתו מישראל כמה אלפים. וכל זה כשביד ההתחברות של הערב רב שנתחברו בהם. אף כאן בעבורם לא נקראים בני ישראל ולא ישראל ולא עמי. א"א דעם סתם. ואם תשאל שכתוב: והמישים עלו בני ישראל. והו כאשר עלו מצרים ועיד לא נתחברו עמהם הערב רב. קורא אותם בני ישראל. כיון שנתחברו עמהם. ככתוב וגם ערב רב עלה אדם. קורא איתם העם. ר' יוסי הקשה ואמר. כתוב כי אשר ראינו את מצרים היום לא תוספו לראותם עוד עד עולם. א"כ הלא בכל יום היו רואים להערב רב. א"ר יהודה ערב רב כתוב ולא מצרים. שהרי הרבה עמים אחרים היו דרים במצרים. ולא עיד אלא שכלם ניבולו. וכיון שניבולו אין נקראים מצרים. ועל פי משה קבלו אותם. והו מה שאמר הכתוב לך רד כי שחת עמך. סרו מהר מן הדרך אשר צויתם. צויתם כתוב [ג] והמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים. אחד מרמשה הו. ור' יוסי אומר המשה מישראל ואחד מהם. רבי יהודה אומר וחמשים. אחד מחמשים. א"ר שמעון לפי שהיובל ההוא הוגיאם מצרים [ד] לפיכך וחמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים. ולולא זאת לא היו עולים. וע"כ נתעבבו חמשים יום לקבלת התורה. וסמקנים ההוא יצאה התורה ונתנה לישראל. וע"כ כתוב וחמשים חסר וא"ו. שבכה זה עלו ב"י מצרים:

א) ויקח משה את עצמות יוסף עמו. מדוע העלה הוא עצמותיו. אלא לפי שהיה הראשון לדרת לגלות. ולא עוד אלא שהוא ה' לו סימן הגאולה. והשביע את ישראל על זה [ה] זש"כ כי השביע השביע את בני ישראל. וזה נתבאר. אשרי הלך של משה. שישראל היו עסקים ליטא כמ'ן מצרים. ומשה ה' עסק כשבוועתו של יוסף. ויש אומרים שארזו בנילוס היה. ובהשם הקדוש העלה אותו. ועיד אמר משה. יוסף רגיע זמן נאילתן של ישראל. ואמר עלה שור ועלה. ויש אומרים שבין מלכי מצרים ה' ארינו וישם עלה. ויש אומרים שביביל שלא יעשו אותו ע"ז דניחודו בנילוס. וסרח בת אשר הגידה לו למשה:

וה' הולך לפניו יוסם. הקב"ה ובית דינו. א"ר יהודה והו שלמדנו שהאבות הם סרכבה לרשכני. הולך לכניהם יוסם. זה אברהם. בעמוד ענן. זה יצחק. לנח הם הדרך. זה יעקב. שכתוב בו ויעקב הלך לדרבו. ולילה בעמוד

מראה מקומות ט' 97 ט

מראה מקומות ט' 97 ט
 [ג] ודרש צויתם לשון צויתם והתחברות. ומשמעותו סרו מהר מן הדרך אלה אשר אתם צויתם והכרת אותם לישראל. והם הערב רב: [ד] מ' שהופיע עליהם אור עולם הכינה שמשם בא החירות. ודרוש וחמשים לא מווינים אלא שהוא מספר חמשים. לפי שעולם הכינה יש בו חמשים שערי בינה: [ט] השביעם שלא ירחקו את הקץ לצאת קדם:

קרי לון את העם סתם. כד"ל ויגף ה' את העם על אשר עשו את הענין. ויקבל העם על אהרן וירא העם כי בשש משה וכן כלם. ותא חזי אי לא הו חיוני ערב רב להתחברו כיון בישראל לא התעבדו ההוא עובד. ולא מיונו מישראל כל חיוני דמיתו. ולא נרים לון לישראל כל זה דגרים יתא חזי ההוא עובד וההוא חובב מים גרים גלותם לישראל. דתינון בעת קב"ה דישתחון ישראל כההוא שעתה כמלאכי עמי. וליעבד לון חיוני מכלל חיוני מזוית חיוני מן שעבדו דשחר עינין כמד"ל חרות על הלוחות חל תקרי חרות חל חיות כיון דאתעבדו ההוא עובד גרימו כלל גרימו מותא. גרימו שעבוד מלכות גרימו להתחברו חיוני לוחי קדמאי. גרימו דמיתו מישראל כיה אלפינו ינייבו וכל דא בגין התחברות לחיוני ערב רב דהתחברו כהו אוף כהו בנייבו לח התקרין בני ישראל ולא ישראל ולא עמי חלא העם סתם ואי תומא וחמשים עלו בני ישראל כד הו סלקון ממרים ולא התחברו כהדיבו חיוני ערב רב קרי לון בני ישראל כיון דהתחברו כהדיבו חיה דכתיב וגם ערב רב עלה אדם. קרא לין העם ר' יוסי הקשה ואמר כתיב כי אשר ראינו את מצרים היום לא תוספו לראותם עוד עד עולם. אי הכי כל יומא הו המתין להסוף ערב רב. א"ר יהודה ערב רב כתיב ולא מרים דהא כיה שאר עמין הו דירי ציגרים ולא עוד אלא דכלהו התגורו. וכיון דהתגורו לא אקרין מיראי. ועל פייה דמשה קבילו לון. והיינו מה דאמר הכתוב לך רד כי שחת עמך. סרו מהר מן הדרך אשר צויתם. נותם כתיב [ג] וחמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים. חד מרמשה הו. ור' יוסי אומר חמשה מישראל ומד מנייבו. רבי יהודה אומר וחמשים. אחד מחמשים. א"ר שמעון בגין דההוא יובל סליק לון ממלרים [ד] בג"כ וחמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים ואי לאו לא סליקו וע"ד התעבבו חמשים יומין לקבלת אורייתא וההוא חסר נפקת אורייתא ואתיביבת. וע"ד וחמשים חסר. דבגין דא עלו בני ישראל ממלרים:

א) ויקח משה את עצמות יוסף עמו. אמאי סליק נרמו. אלא בגין דהו רישא לנחתא לגלותא. ולא עוד אלא דליבו סימנא דגאולה הו ליה. ואומי לון לישראל על דא [ה] ה"ס"ד כי השבע השביע את בני ישראל. והא דאמר. וכזה חולקא דמשה. לישראל הו עסקי למחל מיונת ממלרתי ויחם הו עסיק בהומלת דיוסף. ואית דממרי ארוגא בנילוס הו. ובשיח קדישא סליק ליה. ועוד אמר משה. יוסף רגיע זמן פורקנא לישראל. ואמר עלה שור וסליק. ואית דממרי צין מלכי מלרתי הו ומתמן סליק. ואית דממרי בגין דלא יעבדון ליה ע"ז סו יתיה בנילוס. וסרח בת הכר חוילת ליה למשה:

וה' הולך לפניו יוסם. קב"ה ובית דינו. א"ר יהודה היינו דתינון שכינתא בצהבתא כעלא. הולך לפניהם יוסם. דא חכרסם בעמוד ענן דא יחוק לנחיתם סדק. דא יעקב. דכתיב ביה ויעקב סלך לדרכו. ולילה בעמוד

זו הזהר
 [ג] ודרש צויתם לשון צויתם והתחברות. ומשמעותו סרו מהר מן הדרך אלה אשר אתם צויתם והכרת אותם לישראל. והם הערב רב: [ד] מ' שהופיע עליהם אור עולם הכינה שמשם בא החירות. ודרוש וחמשים לא מווינים אלא שהוא מספר חמשים. לפי שעולם הכינה יש בו חמשים שערי בינה: [ט] השביעם שלא ירחקו את הקץ לצאת קדם:

בעמוד אש להאיר להם. זה דוד המלך. וכלם מרכבה עליונה קדושה שילכו ישראל בשלמות דבר. ובשביל שיראו האבות נאולה בניהם. שכתוב ואנכי אעלך גם עלה. עם המרכבה [ו] ללכת יומם ולילה. מפני מה הלכי יומם ולילה יסכון ביממא ולא יסכון בלילה כפי אנשא דערקין כיון דקב"ה נסיר לון אחרי אולין ביימא ובלילה הלל להסתחא בזה שלימותה דכלה דלית ליומו חלה יומם ולילה [ז] א"ר אבא הכי אוקימנא וז' הולך לפנייה יומם בעמוד ענין דא אברהם ולילה בעמוד אש דא יחזק ואזי הכי יעקב אן הוא אלא במלח קדמא אחר ומזן שארי. כמה דכתיב וז' [ח] ולילה בעמוד אש הוה כדור בסערה דא ודא בגין דירדפון מנרתי בסריהון להתיקת שיא דקב"ה בריבוי ופרשו. ובגין למיול יממא ולילה אספקלריה דנסרא ודלא נהרא [ט] ותו בגין לאשעאה למלאי דימרון מקרה הוא. דכתיב ח' ניהלו שרי ליען וכתיב כ' משיב חמיים אמור וע"ד אולי ביממא ובלילה. רבי הנא אחר זכאה חולקיהון דירחל דקב"ה אפיך לון ממנרים למחוי חולקיה ואחסנתי. ותא חוי בסערה דיובלא אסתחא חירו לישראל [י] וכן לזמנא דאמי. דכתיב ו' והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול וגו' ובגין הוה יובלא עלאה אהעכבו חמסין יומין [יא] לקבלא אורייתא ולתקרב לגורא דסיני. ומזן דאולי ביממא אולי בלילה למחוי כלא חד יומא בין יממא ובין לילה וזה השתחא פרישו [יב] ולא עוד אלא דכלהו בנייהת אולין להעומא דנפשיהו ביימא דקב"ה אורייתא היו חייבין יומין שלמין יומי ולילי כדקא יתית דלית יום בלא לילה יתית לילה בלא יום ולילה יום אקרי יום אחד. וכיון דחולין חמסין יומין שלמין. כדן שחרו עלייהו אינון חמסין דחולין דיובלא [יג] ומסערה דיובלא אתייב להו אורייתא ובגין אולין יומא ולילה ד' אמר הוה ינוקא כתיב וז' הולך לפנייה יומם בעמוד ענין וגו' וז' זקוף טעם לעילא [יד] ח"ו אלא בזהיה שעתא כמה יאות וספירו הוה להאי כלה דחתכפיתא עד השתחא בגלותא [טו] והסתא אולת בזקיפו דישא דבבלוסהא בחדותא. וע"ד צוה' זקוף טעמא לעילא הולך לפנייה יומם עד הכא לא אחידע אזי הכי כלה אולה לקמיייהו אזי לא דהא טעמא אפסוק צוה' [טז] אלא אזי הוה תמן חבל מתן דאזיל קמיייהו אזי סבא עלאה מארי דבימא [יז] הוה דחומי ליה קב"ה יימו דברהם. דכתיב ה' יומם ולילה ה' חסדו. וכתיב אש לא בריתי יומם ולילה [יח] יומא לכל יומין כלילין ביה יומא דשאר כל יומין ודאי וע"ד אקרי יומם ולא יום ובגין כך הולך לפנייה יומם. הוא אולי ביממא וכלה אולת בלילה דכתיב ולילה בעמוד אש להאיר להם. דא כלה כל הד כדקא חוי ליה.

(ו) ויגד למלך מצרים כי ברח הטע ויגד מאן קאמר ליה חמיו ומרשו אסתכו לגביה ואודעוהו כי ברח הטע

בעמוד אש להאיר להם. זה דוד המלך. וכלם מרכבה עליונה קדושה שילכו ישראל בשלמות דבר. ובשביל שיראו האבות נאולה בניהם. שכתוב ואנכי אעלך גם עלה. עם המרכבה [ו] ללכת יומם ולילה. מפני מה הלכי יומם ולילה יסכון ביממא ולא יסכון בלילה כפי אנשא דערקין כיון דקב"ה נסיר לון אחרי אולין ביימא ובלילה הלל להסתחא בזה שלימותה דכלה דלית ליומו חלה יומם ולילה [ז] א"ר אבא כך ביארנו. וה' הולך לפנייה יומם בעמוד ענין דא אברהם. ולילה בעמוד אש. זה יצחק. ואם כן יעקב היכן הוא. אלא שבתוכה הראשונה הוא אמר ושם נרבו. ככתוב וה' [ח] ולילה בעמוד אש שה' מאיר בצד זה וכוה. כדי שירדפו מצרים אחריהם ויתכבד שמו של הקב"ה ברכבו ופרשו. וכדי ללכת יומם ולילה עם המאור המאיר מעצמו ועם המאיר שאינו מאיר מעצמו [ט] ועוד כדי להמעות למצרים שיאמרו מקרה הוא. שכתוב ח' ניהלו שרי צוען. וכתיב י' משיב חמסין אחר. וע"כ הלכו ביום ובלילה. רבי אבא אמר אשרי דלקם של ישראל שהקב"ה היציאם ממצרים להיות הלך נהרתי. וכוא יראה בצד של היובל נמצא חירות לישראל [י] יכן לעתיד לבוא. שבתוב ו' והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול וגו'. ובשביע ובל העליין הוה נהעכבו מקרה הוא. ולילה [יא] לקבל דתורה ולקרב להר סיני. וכיון שהלכו ביום הלכו גם בלילה להיות הכל יום שלם. הן עם היום והן עם הלילה. שלא יהי' נמצא פירוד בהם [יב] ולא עוד אלא שכלם הלכו בנחת לפי רצון נכש הם. וביום יקבלו התורה דיו המשים יום שלמים בימים וילית כראוי. שאין יום בלי לילה ואין לילה בלי יום. ולילה עם יום נקרא יום אחד. וכיון שהלכו חמשים בלי יום. אז הופיע עליהם אור חמשים יום של הי בל [יג] ובצד היובל נתנה להם התורה. ולכך הלכו יום לילה. ד' אמר העלם ההוא. כתוב וה' דויך לפנייה יומם בעמוד ענין וגו'. וה'. עמד טעם דוק למעלה [ד] למה. אלא בשעה ההיא כמה יופי ותפארת היה לכלה זו שנבעת עד עתה בגלותא [טו] ועתה היא מהלכת בהרמת ראש עם סגנונה בשבחה. וע"כ ביה' עמד טעם חוק למעיה. הילך לפנייה יומם. עד כאן לא נודע אש כלה זו דילכת לפנייה אז לא. שהרי טעם מפסין עומד ביה' [טז] אלא היא היתה שם. אבל זה שדלך לפנייה היא זקן העלין ארון הבית [יז] זה שנשבע לו הקב"ד. ומי הוא. אברהם. שכתוב ה' יומם ולילה ה' חסדו. וכתיב אם לא בריתי יומם ולילה [יח] זה היום שכל הימים נבללים בו. יום הראשי לשאר כל הימים בידאי. וע"כ נקרא יומם ולא יום. ולפיכך הילך לפנייה יומם. הוא הילך ביום והכלה הלכה בלילה. שכתוב יליה בעמוד אש ל-איר להם. זו הכלה. כל אחד כדאי לו.

(ו) ויגד למלך מצרים כי ברח הטע. ויגד. מי אמר לו. חמיו ומרשו נאספו ואלו והודיעוהו כי ברח הטע

מראה בוקמות (א) יעני יע (ב) כס מ"ד (ג) כס כ"ו (ד) כנק ק"ה (ה) תים מ"ב (ו) דף טו :

זו הזהר

[ו] גם לרבות מרכבת השכינה : [ז] ביום מופיע אור מהעורים של בחינת זכר. ובלילה מופיע סגולה של בחינת נקבה. וזה בלי זה אין שלמות : [ח] אות וא"ו מן וה' סרמו על קדושת יעקב [ט] האור שבלילה הוא מהלכה שאין מאירה מעצמה אלא מאור דחמה. וכן מאירה ספירת מרכבת מן ספירת התפארת. [י] עולם דבינה נקרא יובל [יא] נגד החמשים שערי בינה. [יב] מ' שלא יהיה פירוד בין עלמא דכורא לערמא דנוקבא : [יג] היינו הארת חמשים שערי בינה [יד] שהוא טעם פז"ר. [טו] שכנית כבודו יתברך נקראת כלה. [טז] טעם פז"ר הוא מן הסליקים. ונקרא טעם מפסיק וכיון שהוא מפסיק אין ברור שיה' הוא התולך לפנייה : [יז] היינו אור ספירת חסד שורש קדושת אברהם אבינו [יח] התורה הקדושה שיש בה תרי"ג מצות. רמ"ח מ"ג שהן אורות חסדים בחינת יום ושס"ה מ"ל"ת הן אורות גבורות בחינת לילה. לפיכך נקראת התורה בריתי יומם ולילה חסד וספירת חסד שהיא נגד יום הראשון של ששת ימי המעשה נקראת יומם לפי שהיא הכוללת לשאר הימים :

העם, ומפני מה אמרו כך, אלא שראו בחכמתם שהלכו יומם ולילה, אמרו כי בודאי בירחים הם, ולא עוד אלא שראו שאינם הולכים בדרך ישר, כמו שכתוב וישבו ויחנו לפני פי החירות:

ויקח שש מאות רכב בחור, שש מאות למה, א"ר ייסי כנגד מספר ישראל, שכתוב בשש מאות ארץ רגלי, בחור, כנגד הגברים שהם העיקר של ישראל, וכל רכב מצרים, שאר מרכבות שהן טפלות לאחרים כנגד רגל, שכתוב לבד מטף, והכל עשה בעצת מכשפיו והכמיו, וטלוישים על כלו, הכל בהכמה כנגד מדרגות העליונות, שרן שתים ואחת [ט] ר' יצחק אמר כתרנימו ומוריון, וריום היו בכל, ויקח שש מאות רכב בחור, ר' חייא אמר כתיב ה' יפקד ה' על צבא המרום במרים ועל מלכי האדמה על הארמה, בומן שהקב"ה נותן ממשלה לשרי העמים למעלה, או הוא נותן ממשלה להאומות שלהם למטה, ובאשר מורידם ממדרגתם למעלה, או מוריד לראיות שלהם למטה, ויקח שש מאות רכב בחור, זה השר שלהם, ונתבאר שהנהיג עמו מרכבות עמים אחרים, וכלם נפלו במדנה של סיסרא אח"כ, וזהו רכב בחור ואח"כ וכל רכב מצרים, כתיב ג' לסוסי ברכבי פרעה דמיתוך רעיתי, בוא וראה כדמות סוס נקבה נראתה להם לסוסים של פרעה וזה נתבאר [כ] אבל עוד יפורש לסוסי ברכבי פרעה, בוא וראה פרעה כאשר רדף אחרי ישראל מה עשה, לקח סוסים נקבות וקשר אותן במרכבותיו לראשונה, וסוסים זכרים קשר אותם לאחוריהם, והיו דוהרים הזכרים נגד הנקבות, והנקבות מיאנו ומיהרו ללכת, כיון שהקריב אצל ישראל לקח הנקבות והעמידן לאחור, וסוסים הזכרים מלפנים, להרע לישראל ולהתגר בם מלחמה, כדמיון זה וה' הולך לפנים יומם, ואח"כ חורה השכינה לאחוריהם של ישראל, שכתוב ויסע מלאך האלהים וגו', לפיכך כתוב דמיתוך רעיתי [כא]:

ופרעה הקריב וגו', זה הכתוב נתבאר שהקריב לכל חילותיו ומרכבותיו להתגר מלחמה, ועוד ופרעה הקריב, רבי יוסי אמר הרי אמרו שדקריב ישראל לתשיבה משל ליונה עם הנץ וכו' [כב] כך ישראל היו קריבים להים, והיו רואים את הים לפניהם הולך וסוער, והרים נללו למעלה, או היו מפרדים, נשאו עיניהם והיו את פרעה ומהנתו ויבני ניראות יבלסטראית, או ויראו סאר, מה עשו, ויצעקו בני ישראל, מי גרם זאת שקרבו ישראל אצל אביהם למעלה, פרעה, זהו שכתוב ופרעה הקריב:

ויאמר משה אל העם אל תיראו התיצבו וראו את ישעיה ה', א"ר שמעון אשרי הילקם של ישראל, בשביל שזה משה הרועה הולך ביניהם, כתב ד' ויוכר ימי עולם משה עמו, ויוכר ימי עולם, זה הקב"ה, משה עמי, שקראו הוה משה ככל ישראל, ולמדנו מכאן שמהניג דעם הוא ממש כל דעם, אם הוא זכאי כל העם זכאים, ואם הוא אינו זכאי כל העם אינם זכאים, ונגשים בשביליו, וזה נתבאר, התיצבו וראו, אין לכם להתגר מלחמה, שהרי הקב"ה ילחם בשבילכם, כמש"כ ה' ילחם לכם ואתם תחרישון:

מראה בקובות (א) יבני כ"ד (ב) זכ א (ג) ד' מנ, (ד) יבני ס"ג

זיו הזהר

העם ואמאי קאמרו דא אלל חמו בחכמתא דלהו, דהו אולי ימחא וליליא אמרו ודאי ערקין אינון ולא עוד אלא דהמו דלא הו אולי בהורח מישר, כיה דכתיב וישבו ויחנו לפני פי החירות:

ויקח שש מאות רכב בחור, שש מאות אמאי, א"ר ייסי לקבל ייניאל דישראל דכתיב כשש מאות הילך רגלי בחור לקבל הגברים דהינין עקרא דכל ישראל וכל רכב מגרים שאר רתיכין דהיונון ששלין לאחרנין לקבל הסף דכתיב לבד מטף, וכלה עבדי דעישא דהרשו ויחמיו ובלוישים על כלו, כלא בהכמתא לקבל דרגין עליון תרין וחד [ט] ר' ינחק אמר כתרנימו ומוריון וריון הו זכלא ויקח שש מאות רכב בחור, ר' חייא חיר כתיב ה' יפקד ה' על צבא המרום במרום ועל מלכי האדמה על האדמה זימנא דקב"ה יהיב שלטנותא לברברי עינין לעילא, יהיב להו לעמא דילסון לתתא, ובשעתא דנחית לון ידריהון דלעילא נחית לון לעמא לתתא ויקח שש מאות רכב בחור הא ממנא דלהון ואוקיאו דדבר רתיכין דבאר עינין וכלהו נפלו בחטיותא דסיסרא לבתר וסיינו רכב בחור ולבתר וכל רכב מגרים כתיב ג' לסוסי ברכבי פרעה דמיתוך רעיתי, תא חוי כדגימת סוסיא נוקבא אחזוי להון לסוסיאון דפרעה ואוקיאו [כ] אלל לסוסי ברכבי פרעה, תא חוי כרעה בשעתא דהו רדף אצתייהו דישראל מה עבד, נפל סוסיאון ויקבן וכפת לון ברתיכוי בקדמיותא, וסוסיאון דוכרלי כפת לון לאחוריהון, והו מווינין דוכרי לקבל נוקבי, ונוקבי לא בעלן ואומן למיזל, כיון דקריב לגבייהו דישראל נפל נוקבי וכו' לון לאחורי, וסוסיאון דוכרין לקדמין, לאצטא לישראל ולאצטא צבו קרבא כנוונא דא וס' הולך לפנים יומם ולבתר חורה שכינתא לאחוריהון דישראל דכתיב ויסע מלאך האלהים וגו' צגיני כך דמיתוך רעיתי [כא]

ופרעה הקריב וגו', האי קרא הא אוקמוס דאקריב לכל חילוי ורתיכוי לאצטא קרבא, ופרעה הקריב, רבי יוסי אמר הא אחמר דקריב לון לתשובה מתל ליונה עם הכץ וכו' [כב] כך ישראל הו קריבין לימא והו חמאן לימא קמיייהו חיל ועסיר, ונגללוהו זקפין לעילא הו דמילין, זקפו עינייהו וסמו לפרעה ולמשריתיהו ואצני גרין ובלסטראין, כדון ויראו מאל, מה עבדו וינעקו בני ישראל מאל גרים האי דקריבו ישראל לגבי אבוהון דלעילא, פרעה, הס"ד ופרעה הקריב:

ויאמר משה אל העם אל תיראו התיצבו וראו את ישועה ה', א"ר שמעון זכא הולקיון דישראל, דכא רעיא חכמה חויל בנווייהו, כתיב ד' ויוכר ימי עולם משה עמו ויוכר ימי עולם, משה עמו שקול הו משה ככל ישראל ואוליפנא מהא כי רעיא דעמא הוא מימס עמא כלשו, חי חיבו זכי עמא כלשו זכאן ואי חיבו לא זכי עמא כלשו לא זכאן ואתענשו צגיניה, והא אוקיאו התיצבו וראו לית לבו לאצטא קרבא, דכא קב"ה יניח קרבא צגיניון, כד"ל ס' ילחם לכם ואתם תחרישון

[ט] פי' שכמו שמדרגות הקדושה היינו העיאר ספירות הן בחינת שמים ואחת, פי' אחת יסנית ואחת שמאלית והשלישית מברכת ביניהן, כמו הסד ונבורה והספירית היא תפארת מרת הרה"ם, כן זה לעומת זה עשה אלקים שבהות הסי"א נ"ב נסדרו כך, ומהן משך פרעה כחות של מומאה הליחם עם ישראל, וכן השכינה מן השמים ירדה ונתראה בצורת סוס נקבה, [כא] כדמיון שעשה פרעה להרע כן עשה הקב"ה לחיטב, בתחלה הלכה השכינה מלפנים ואח"כ חורה לאחוריהם: [כב] שברחה להחבא בנקיק סלע ומצאה שם נחש:

תחרישון תא חזי הסוה ליליא כנש קב"ה לפלילא דיליה ידאין דיניסו דישראל ואלחלא לאקדומו אבין עלייסו דישראל לא אשתויבו מן דינח. רבי יסודה המר זכותא דיעקב אגין עלייסו דישראל. הס"ד ה' לילא ה' ס' שהי לנו יאמר נא ישראל. ישראל הוקן:

ג) ה' ילחם לכם ואתם תחרישון. א"ר אבא בוא וראה סהו מנה דנפיק מפומיה דר"ב סלקא וחתער אתרוסא לעילא חי לשב חי לבוס ובגין דא חת דיתב צענונא דשבתא חסיר ליה לאתגרא מלה דחול דהה פגיס פנימו צימא קדישא מין דיתב צענונא דמלכה לא יתחזי למשבק למלכא ויתעסק בהרחא ובכל יומח צעי לחזוהי עיבדה וילתערע אתערותא ממש דלגשריך. ובצבת צמלי דשנייה ובקדושת דיוחא צעי לתרבת. ול- צמלס אתרח תא חזי הכא כד אתקריב פרעה לאנחה קרבא צהי צישראל. צההוא ומנא לח צעי קב"ה דיתערון ישראל התרבותא לתתא כלל. דהא אתגריה לא לעילא ה' דהא אבין אקדומו ואתערו אתערותא דא לעילא. וויכיתא דלחון קאים קזיה. ולא צעא קב"ה דישראל יתערון לתתא כלל. הס"ד ה' ילחם לכם ואתם תחרישון. תחרישון ודחי. ולא תתערון מלה ולא אלגשריך לכו [כג] והכא התכליל אהא קדישא צאתון רשימן [כד] וסח אתגרו ציה צהירא. א"ר יוסי לרבי יהודה ודחי פנימא ה' צכל אתר רחמי איוס ואל"ג ונחם קרבא ועצוד דינא סהו דינא צהחיתא איוס והכא חזינא דכתיב ה' ילחם לכם ולא תתחזי צההוא דינא רחמי כלל דהא כתיב לא נשאר צהס עד אהר המר ליה מלה דא שמענא מרבי סתגן דאזר דלפילו הכא דינא צהחתי הוה. דתפא עליוסין ייח ויחיו ולבתר אפיק לין ימא. וקב"ה צעא ציקריסין וסתקצרו צהרעא. ולא צעית ארעא לקבלא לון עד לחיבוס לה קב"ה ימיוס וקבילת לין הס"ד נשית ייחיד תכלניו ארץ ובגין דא האי דינא צהחתי סוה. וע"ד לא צעא קב"ה דיתערון ישראל מלה צעלמח דחי יתערון ישראל מלה לא יתערון שמה דרהמי. ולא יתעצוד דינא צהחתי. הס"ד ה' ילחם לכם ואתם תחרישון. ללא תתערון מיד. דהא שמה דרהמי צעא לאתערע עלייסו למעצוד דינא צהחתי. וע"ד צעי ללא תתערון פנימו ותתערון חלה אתרח.

ג) ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי וגו'. א"ר יעקב צסטתא דשרו ישראל על ימא חזון לכיסי אוכלוסין לכמה חילין לכיסי מצרין מעילא ותתא. וכלאו צכנופוס עלייסו דישראל שריו צנלו מנו עאקו דלחון. ציה סתתא חזי ישראל עאקו מכל סערין. ייח צנלוסי דוקן קמייסו צהחייסו כל חונן אוכלוסין כל ארין מצריין דמכריס. ליליא עלייסו כיסי קטיגריין. שריו נווחין לקב"ה. כדון כתיב ויאמר ה' אל משה מה תלעק אלי. ותתא צסכיה דנניעותא הלי דייקת צעתי"א קילא כלא. ציה סתתא אתגלי עתי"א קדישא ושתתכח רעוא צכלסי עליון עליון כדון כהירו דכלא התהיכר. וכד התהיכר

תחרישון. בוא וראה כפ"ה הווא כנש הקב"ה צפמליא שלו והי דן דינש שי ישראל. ואלמ"א שקדמה זכית אבות ע"י ישראל לא היו ניצלים מן הדין. רבי יהודה אמר זכותו של יעקב הגינה על ישראל. וז"ל ה' לילא ה' שהיה לנו יאמר נא ישראל. ישראל הוקן:

ג) ה' ילחם לכם ואתם תחרישון. א"ר אבא בוא וראה דבור הווא שיוצא מפיו של האדם עילה. ומעורר התעוררות למעשה. או לטיב או לרע. ובשביל זה מי שיושב בעונג השבת אסור לו לעורר דבור של חול. שהרי פוגם פגם ביום הקדוש. מי שיושב בשמחתו על מלך אינו ראוי שיעזוב את המלך ויעסוק עם אחר. ובכ"ז יום צריך להראות מעשה. ולעורר התעוררות ממה שנגרף. וביום השבת בדברי שמים ובקדושת היום צריך לעורר. ולא בדבר אחר. בוא וראה כאן כאשר הקריב פרעה להתגר מלחמה עם ישראל. באותה שעה לא בקש הקב"ה שיעוררו ישראל התעוררות למטר כפ"ה. מפני שהיתה התעוררות למעלה. שהרי הקדוש קדמו ועוררו התעוררות הזאת למעלה. וזכותם עמדה לפניו. ולא רצה הקב"ה שישראל יעוררו למטה כלל. וז"ל ה' ילחם לכם ואתם תחרישון. תחרישון בורא. ואל תתעוררו דבור שלא נצרך לכם [כג] וכאן נכלל שם הקודש באותיות נרשמות [כד] והרי נתעוררו בזה החברים. א"ר יוסי לרבי יהודה הרי למדנו שבכל מקום שכתוב ה' רחמים הוא. ואע"פ שהתגר מלחמה ועשה דין. דין ההוא ברחמים היה. וכאן אנו רואים שכתוב ה' ילחם לכם. ואין נראה בדין ההוא רחמים כלל. שהרי כתוב לא נשאר בהם עד אחד. אמר לו דבר זה שמעתי מרבי שמעון שאמר שאפילו כאן היה הדין ברחמים. שכתב עליהם היום ומתו. ואחר כך השליכם הים לחוץ. והקב"ה בקש בכבודם ונקברו בארץ. ולא בקשה הארץ לקבלם. עד שהושיע לה הקב"ה ימינו קבלה אותם. וז"ל נמית ימינך תבלעמו ארץ. ובשביל זה היה הדין ההוא ברחמים. וע"כ לא רצה הקב"ה שיעוררו ישראל דבור בעולם. שאם יעוררו ישראל דבור לא יעוררו שם הרחמים. ולא יהי נעשה הדין ברחמים. וז"ל ה' ילחם לכם ואתם תחרישון. שלא תעוררו כלום. שהרי שם הרחמים צריך להתעורר עליהם לעשות הדין ברחמים. ולכך נצרך שי"א תעשו כנש ותעוררו כח אהר:

ג) ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי וגו'. א"ר יעקב בשעה שחנן ישראל לל הים. ראו דרבה צבאות הרבה חילות והרבה מדנית מלמעלה ומלמטה. וכלם התחברו ע"י ישראל. התחילו לדתפיל מתוך צרתם. באותה שעה ראו ישראל צרות מכל הגדלים. הים בדתרוכמות גליו לכניהם. לאתריהם כל איתן הגבאות. כל איתן המדנות של מצרים. למעלה הרבה מקבר גים עלידם. התחילו לעקק להקב"ה. על אותה שעה כתב ב ויאמר ה' אל משה מה תעקק אלי. ולמדנו בככרא דעניעותא. אלי דוקא. בהקדמי"ן הויה הכל. ואז הוביע הקדמי"ן הקד"ש. ונמצא רחמים בכל הגלמות. והאירו כל האורות. וכשהאירו

זיו הזהר
 [כג] כי נצרך להם או לעורר ישועה ורחמים מן עולם הוהר עליון. עורים הדבור: [כד] מן הראשי תיבות של ה' ילחם לכם ויגא ר"ש יי"ל או השם ילי"י ושניהם מן השם ע"ב. ומעולתם להוציא הב"ק מן הקליפות שלא יהי' בהם יגיעה וחיות מן הקדושה ועי"ז בחם בשל:

מראה בקומות (ט) ת"ס ק"ד (כ) 97 מ. (ג) 97 י.

וכשהאירו כלם יחד עשה הים משפמים עליונים. ונמסרו בידו העליונים והתחתונים. ולפיכך אמרו קשה לפני הקב"ה בקריעת ים סוף. מה המעם. לפי שקריעת ים סוף בהקדמון הקדוש תלה [כז] — :

תתהיך כלל כחלם עבד ימא ניווסין עלאין . ואתחזרו בידוי עלאין ותחאין יבג"כ אתחזר קשיל קחי קב"ה בקריעת ים סוף יחי עזרת בנין דקריעת ים סוף בעתיק"ל תליא [כז] —

6) ואתה הרם את מטך יגו'. הרם את מטך שבו נרשם השם הקדוש. נטה את ירך בצד השם הקדוש. וכיון שיראי המים את השם הקדוש יברח מפניו. ולכך ונטה את ירך לצד אחד. כי גדרים האחרים של המטה נגידך לנו לענינים אחרים. א"ר אלעזר רואה אני שלפעמים נקרא זה המטה מטה האלהים. ולפעמים נקרא מטה של משה. א"ר שמעון בספרו של רב המנינא הוקן יפה אמר שהכל אחד. בין שתאמר שהיא של הקב"ה ובין שתאמר של משה. כי זה המטה הוא לעורר צד הגבורה. וע"כ ונטה את ירך. יד שמאל שהיא בצד מרת הגבורה. א"ר שמעון וי לאיתן שאין רואים ואין מסתכלים בתורה. התורה תקרא לפניהם בכל יום. ואין יודעים אין משגיחים. בוא וראה בצד הגבורה נתעורר מים בעלם ויוצא מים. ועתה בקש הקב"ה לנגב המים. א"כ למה ונטה את ירך יד שמאל. אלא הרם את מטך לנגב המים. נטה את ירך להשיב המים. לעורר צד הגבורה ולהחזיר המים על מצרים. ולפי זה שני דברים יש כאן. שכתוב הרם את מטך ונטה את ירך על הים ובקעה. והרי מי התהום היו. אלא שהקב"ה עשה נס תך נס. כמש"כ קפאו תהומות בלב ים. והלכו ביבשה בתוך הים. וזש"כ ויבאו בני ישראל בתוך הים ביבשה :

6) ואתה הרם את מטך יגו'. הרם את מטך די ציה רשים שחז קדישא ארכין ירך בסשרא דכחא קדישא וכיון דחזון מיה שחא קדישא יערקין מקישיא ועל דא ונטה את ירך לסשרא חלה דסערין חסרין דהבוא משה אנערך לן למילין חסרין ח"ר אלעזר חזינא דוזמין אתקרי ח"ר ימיה משה האלהים ולומנין אתקרי משה דמשה ח"ר שחזין בסשרא דרב המנונא סבת ספיר קח"ר דכלל ח"ר בין תימא דקב"ה ובין תימא דמשה. והתי משה לאתערא סשרא דגבורה. ול"ד ונטה את ירך דשחאלא לחיבי בסשרא דגבורה ח"ר שמעון ווי לאומין דלא חמאן ולא מסתכלין באורייתא יאורייתא קארי קחייבו בכל יומא ולא ידעין ולא משגיחין תא חזי בסשרא דגבורה מתערי ח"ר בעליה ונפקין ח"ר והסתה בעי קב"ה לנגב מיה אחזי ונטה את ירך דחייבי שחאלא ח"ר הרם את מטך לנגב מיה ונטה את ירך לאתערא מיה לאתערא סשרא דגבורה ולהתבא מיה על מזרכי ובג"כ חרין מילין ככל. דכתיב הרם את מטך ונטה את ירך על הים ובקעו והא תהומי הוו אלא קב"ה עבד ניסא גו ניסא. כד"ר קפאו תהומות בלב ים. והוו חזין ביבשתה בנו ימא הס"ד יבאו בני ישראל בתוך הים ביבשה

7) ויסע מלאך האלהים ההליך לפני מחנה ישראל וגו'. א"ר אבא כמה איפיו כמה רבבות סחנות קדישות יש לו להקב"ה. בעלי הפנים העליונים. בעלי עינים. בעלי כלי זיין. בעלי יללה. בעלי תרועה. בעלי רחמים. בעלי דין. ולמערה מהם הפקיד להשכינה לשמש ברוכל לפניו. כנגד כל אלה יש להשכינה סחנות מוינית. בששים אופנים נמצאות איתן סחנות מוינית. וכלם אחזי חרב עומדים סביבה. חרב מהם ננסיס והרבה יוצאים. בשש נפיים ופרחו כל העולם. לפני כל אחד ואחד נחלי איש דולקים. לבושי אש ל המ. בכתפם חרב חדה מתלהפת בכל העלם לשמיר לפניו. וזש"כ ואת להט חרב המתהפכת לשמר את דרך עץ החיים. סוד דרך עץ החיים. זו השכינה הגדולה. שהיא הדרך לעץ הגדול והתקוף עץ החיים [כז] שכתוב הנה מטרי שלשמה ששים גבורים סביב לה סגבורי ישראל. ישראל שלמעלה. כלם אחזי חרב. וכאשר השכינה נוסעת כלם ניסעים עמה. וזש"כ ויסע מלאך האלהים. וכי מלאך דא"רדים נקרא. א"ר אבא בן הוי. בוא וראה כך א"ר שמעון. התקין הקב"ה לבניו היכל קדוש. היכל עליון. עיר קדשה. עיר עליונה. ירושלים עיר הקדוש נקראת. מי שמבקש ליכנס לפתך אינו נכנס אלא אם מן העיר הקדושה לוקח דרך המלך [כז] שהדרך ככאן נתתקן. וזש"כ זה השער לה צדיקים יבאו בו

7) ויסע מלאך האלהים ההליך לפני מחנה ישראל וגו'. א"ר אבא כמה איפיו כמה רבבות סחנות קדישות יש לו להקב"ה. בעלי הפנים העליונים. בעלי עינים. בעלי כלי זיין. בעלי יללה. בעלי תרועה. בעלי רחמים. בעלי דין. ולמערה מהם הפקיד להשכינה לשמש ברוכל לפניו. כנגד כל אלה יש להשכינה סחנות מוינית. בששים אופנים נמצאות איתן סחנות מוינית. וכלם אחזי חרב עומדים סביבה. חרב מהם ננסיס והרבה יוצאים. בשש נפיים ופרחו כל העולם. לפני כל אחד ואחד נחלי איש דולקים. לבושי אש ל המ. בכתפם חרב חדה מתלהפת בכל העלם לשמיר לפניו. וזש"כ ואת להט חרב המתהפכת לשמר את דרך עץ החיים. סוד דרך עץ החיים. זו השכינה הגדולה. שהיא הדרך לעץ הגדול והתקוף עץ החיים [כז] שכתוב הנה מטרי שלשמה ששים גבורים סביב לה סגבורי ישראל. ישראל שלמעלה. כלם אחזי חרב. וכאשר השכינה נוסעת כלם ניסעים עמה. וזש"כ ויסע מלאך האלהים. וכי מלאך דא"רדים נקרא. א"ר אבא בן הוי. בוא וראה כך א"ר שמעון. התקין הקב"ה לבניו היכל קדוש. היכל עליון. עיר קדשה. עיר עליונה. ירושלים עיר הקדוש נקראת. מי שמבקש ליכנס לפתך אינו נכנס אלא אם מן העיר הקדושה לוקח דרך המלך [כז] שהדרך ככאן נתתקן. וזש"כ זה השער לה צדיקים יבאו בו

מראה מקומות 6) דף סג ז' 97 ב' 7) דף נ"א

זו הזהר

[כס] ולא בכל זמנא מתרחש ניסא שנוכל לפעול ע"י עבודתנו להקשיך שמם ישועה ורחמים : [כז] היינו ספירת התפארת עלמא דכורא שנקרא ועיר אנפין ונס נקרא בשם ישראל רלעילא או ישראל סבא : [כז] היכל. ציון. ירושלים. כל זה סרסו על ספירת הסיבות עלמא דנוקבא המתלקת השפע לעולם הוה ע"י השכינה הקדושה. והיא הדרך והמבוא להמלך הקדוש. היינו לעלמא דכורא הנבונה סמנה שמשם נשפע אליה השפע :

בו כל שליחות ומצאנו ששקש המלך לשלוח יוצא מן השכינה. וכל שליחות שמלמטה אל המלך, אל השכינה נכנס החלה ומשם למלך. נמצא שהשכינה היא השליח של הכל, מלמטה עד למטה ומלמטה עד למעלה, ולבעבור שהוא שליח של דבר, כתוב ויסע מלאך האלהים ההולך לפני מרנה ישראל, ישראל שמלמטה, מלאך האלהים, זה שכתוב בו וה' הולך לפניו וגו', ומה שכתוב ללכת יומם ולילה היינו כמו שנתבאר [כז] ויש לשאול האם זה כבוד המלך שדמלמטה תתגר מלמטה, ושהוא תלך בשליחות, אלא זה דומה למלך שנוגד במטרונה כבודה, ראה המלך לכבדה על כל שאר המטרונות שבועות, אמר כלן ראיות לפלשים נגד זאת המטרונה שלי, היא תתעלה על הכס, מה אעשה לה, אלא שכל דבות שלי יהיה בידה, הוציא המלך כרונו, מעתה כל דברי המלך בידו המטרונה ימסרו, מה עשה, הפקיד המלך בידה כל דבלי ויון שלו, וכל אותן השרים מתגירי מלמטה, וכל אותן אבנים יקרות של המלך, וכל גנוי המלך, ואמר מעתה כל מי שיצרך לדבר עמי, לא יוכל לדבר עמי עד שיודיע מה המטרונה, כך דקב"ה מגודל החביבות והאדבה שלו בכנסת ישראל הפקיד הכל ברשותה, ואמר הן כל השאר לא יהי' נמצא כלום אצלן, ככתוב (ז) ששים המה מלכות וגו', אחת היא וזוהי תמתי, מה אעשה לה, אלא הרי כל ביתי יהיה בידה, הוציא המלך כרונו, מעתה כל דברי המלך בידו השכינה ימסרו, הפקיד בידה כל דבלי ויון שלו, רמזים הרבית קשתות חצים וחניתות, כדורי ברזל, עצים ואבנים, וכל אותן מתגירי מלמטה הקב"ה, וזש"כ דנה מתי' שלשמה ששים גבורים סביב לה כלם אחוזי חרב מלומדי מלחמה וגו', אמר המלך מכאן ולהלאה מלמתי נמסרת בידך, כלי ויון שלי ודשרים מתגירי מלמטה בידך, מכאן ולהלאה את תשמרני, וזש"כ שימר ישראל, מכאן ולהלאה מי שיצרך לי אל יובל לדבר עמי עד שיודיע לשיכנה, וזש"כ בוא ת יבא אהרן אל דקדש [כט] והוא עליהו של המלך בכל כמו שנתבאר, נמצא שהכל בידה, יזה הוא כבודה של השכינה, וזש"כ ויסע מלאך דאל ים וגו' כמו שנתבאר [ג] וילך מאחריהם, מפני מה מאדירים, כדי שיהיו נמצאים מלפניה בעלי מתגירי מלמטה, בעלי כדורים, בעלי רמזים והרבית, לבי שבאי מהנית אחרות להתגר מלמטה עם ישראל מלמטה, יע"ב וילך מאדירים, ולכדי שבשעה דהוא בא דשר דמ' על דכס נה' על מצרים, ואם שש מאית רכב מקטירנים, ועל כל רכב ייכב שש מאית שרים סביבים מקטירנים, וזש"כ ויקח שש מא' רכב בחור יכיל רכב מצרים, וכי דשש מאות רכב בחור לא היו רכבי מצרים, ימה נכתב וכל רכב מצרים, אלא כך לכדני, כמא"ל הוד מלוח לו שש מאות סביבות מקטירנים לעזר לו, וזש"כ ויקח שש מאית רכב בחור, אימה ייפא לו הקב"ה לסמא"ל, במלמטה סוסרא, שעקר דקב"ה לכל אתן המדרכות, נמסר ביד השכינה, וזש"כ (ג) נחל קישון גרם נחל קדומים וגו', יאעתיז לבא וימסרו כלם בידה, וזש"כ (ג) מי זה בא מדום המזין בגדים וגו', וע"כ וילך מאחריהם, שעתידה רשכינה בקץ הימים לעקרם מן העולם, ויסע עמוד הענן מפניהם וגו', מהו עמוד הענן הוד, ר' יוסי

בו כל שליחות דבני מלכה מצי מערונתא נפקא וכל שליחות דתתא לילכא, לבי מערונתא עיול בקדושתא ומתיין למלכה אשתכח למערונתא אויבי שליחא דכלת מעילא לתתא ומתתא לעילא וגל דא דתייבי עליה דכלא, כתיב ויסע מלאך האלהים ההולך לפני מרנה ישראל וישראל דלעילא, מלאך האלהים, הסי' צים וס' הילך לפניו וגו', והוא ללכת יומם ולילה כיום דלוקדוה [כח] וכו' יקרא הוא דמלכה דמערונתא תיול ויזה תנח קרבא ויזה אולת שליחא, חלק למלכה דלדודג במערונתא עליה, חזא מלכה ויקרו דליה על כל שאר מערונתא דעלמא אחר כלבו מסתכחין למיתא לקבל האי מערונתא דילי הוא סלקת על כלא מה מעביד לה אללא כל ביתי דילי יהא צידה הפיק מלכה כרונו, מהכא כל זילין דילכא צידא דמערונתא יתמסרון מאי עבדי, הפקוד מלכה צידה כל זיינין דיליה כל אינון מארי מניחי קרבא, כל אינון אצנין יקריין דמלכה, כל גנויא דמלכה אחר מהכא כל מאן דילעריך למללא עמי לא יוכל למללא עמי עד דלודע לה למערונתא כך קציה מסינות חביבותא ורחימותא דיליה בכנסת ישראל הפקיד כלל צרשותא ואמר הא כל שארי לא מסתכחי כלים לנבחה, כד"א (ז) ששים המה מלכות וגו' אחת היא וזוהי תמתי, מה מעביד לה אללא הא כל ביתא דילי צידה, אפיק מלכה כרונו מהכא כל זילין דמלכה צידא דמערונתא יתמסרון, אפקוד צידה כל זיינין דיליה רומחין וסיפין קשתין חנין ומרביץ, בלסערין קסעיריחין אפין אצנין, וכל אינון מניחי קרבא דקציה הסי' הנה מסתו כללמה ששים גבורים סביב לה כלם אחוזי חרב מלומדי מלחמה וגו', אמר מלכה זיכאן ולהלמה קרבא דילי תתמסר בידך, זיינין דילי ומארי ייניחי קרבא בידך, מכאן ולהלאה את הוי נפרא לי הסי' שומר ישראל, מכאן ולהלאה מאן דלעריך לי לא יוכל למללא עמי עד דלודע למערונתא הסי' צוא"ת יבא ההרן אל הקדש [כפ] וזוהי שליחא דמלכה בכלל כמה דחוקינא, אשתכח דכלא צידה ודא הוא הילך דמערונתא הסי' ויסע מלאך האלהים וגו' כזה דלתיז [ל] וילך מאחריהם, מאי טעמא מאחריהם צנין דישתכחו לקיחא מארי מניחי קרבא מארי בלסערות מארי רוחין יסיפין דהא הוו אתיין משריין אהרנין לאנחא קרבא בישראל יליעילא וע"ד וילך מאחריהם ותאלה צהיבא טעמא התא יצרבה שלענא דמזנה על מינראו וכנס שית מהה רתיבא זוקערגון ועל כל רתיבא ורתיבא בית מהה שלענין מיין קטירנין, הסי' ויקח שש מאות רכב בחור יכיל רכב יינרים, וכי כס מאות רכב בחור לא היו רכבי יינרים מאי טעמא וכל רכב יינרים אללא הכי תתגה סמא"ל הוה חוויף ליה בית ייחא ריבין מקטירנין לסייעא ליה, הסי' ויקח שש מאות רכב בחור אימהי אשליה ליה קציה לסמא"ל בקרבא דסיסרה העקר קציה לכל חינון רתיבין יתמסרון צידא דמערונתא הסי' (ג) נחל קישון גרם נחל קדומים וגו', ולזיכא דהוי יתיסרו כלבו צידת הסי' (ג) תי זה בא מדום המזין בגדים וגו' וע"ד בידך מאחריהם דזינא שכניתא צדוק יומים לתעקרא לין זין עליין ויסע עמוד הענן מפניהם וגו', מאן עמוד הענן דא, ר' יוסי

מראה בקבוצות (ז) שיר (ז) יפלים (ז) יפתי (ז) יוסי

זיו הזהר

לפי זה מלאך האלהים היינו השכינה הקדושה ומלאך משמעותו שליח, והיינו הך של וה' הולך לפניו כמבואר לעיל שמוסב על השכינה הקדושה: [כט] השכינה הקדושה נקראת וא"ת: [ל] נתבאר שזוהי השכינה שנקראת בשם מלאך על שם השליחות.

יוסי אמר זה הענין הנראה תמיד עם השכינה [לג] וזהו הענין שנכנס משה בתיכין. רבי אבא אמר הרי כתוב ויהי ה' לך לפניו יום [לד] אלא שהיא עזרת דצדיק והתפשטות הרושם שפי' וע"כ הלך זה הענין יומם. ככה"כ (ה) יומם יצוה ה' חסדו. ומצד החסד בא רגנן הזה. והוא נקרא חסד. יען אחר דלך ברייה נקרא עמיד אש [לז] רבי שבעין אמר עמיד רגנן יומם. זה אברום. ועמוד האש לירד. זה יצחק. וינתיים נמצאו בן השכינה [נד] ומה שא"ר אבא כך הוא ב דאי שטמדינה הואת נמצאו. ומה שכתוב ויסע מלאך האלהים ההלך לפני מרנה ישראל וילך מאחריהם. ויסע. שנסע מצד החסד והתדבק בצד הגבורה. לפי שרגיעה השעה להתלבש בדין. הוא וראה שבאותה השעה נשתלטה השכינה מהכל. ינחלה ע"ב שמים קדישים בשלשה אופנים. אופן אחד נתלבש בעטרות של חס"ד עליין. אופן שני נתלבש ברמחים של גבורה בששים שוטין של אש. אופן השלישי נתלבש בלבושי ארנבן. שריבש סוף העליין הקדיש. שנקראים תפארת. וזהו השם הקדיש הרקוק באותיות. וכך היא צרוף אותיות האלה. אותיות הראשונות נרשמות כסדר בדרך ישר. לפי שכל אותיות הראשונות נמצאות בהס"ד. הולכות בדרך ישר בסדר בתוקן. אותיות השניות נרשמות בגלגול לאחור. לפי שכל אותיות השניות נמצאות בגבורה. שיתגלה הדין ומיני הכחות הבאים מצד השמאל. אותיות השלישיות הן אותיות נרשמות ישר. להראות הגונים שמתעטר בסוף הקדוש [נז] וכל אלו האותיות בו מחיברות ומקושרות. וזהו מתעטר בעטרות שלו בדרך ישר. נרשם לצד ימין ולצד שמאל במלך שמתעטר בכל. באן נרשם דשם הקדוש חקיק בע"ב תיבית [נח] שהן התעוררות להאבות שהם המרכבה הקדישה העלינה — :

(ג) ולא קרב זה אל ז' כל הלילה. א"ר יצחק כשהיו ישראל עיברים את הים. באו מלאכים העלונים למר שיריה לפני הקב"ה בלילה הדיא. אמר להם הקב"ה והרי מעשי ידי טיבעים בים יאתם אימרים שורה. אז ויש קרב זה אל זה כל הליילה. וכמו בן בכל פעם אלא איבוד רשעים מן העולם. או עצבות נמצאת עליהם: ויהי

מראה מקומות (א) תלים פ"ג (ב) נחלתי נ

זיו הזהר

(נא) זה המלאך מיכאל שהוא מלאך של חסד: (נב) פי' דאם בן שמשע שאין זה מלאך אלא כח השית' בעצמו. ומתקן ר"א

שזה היה מין כח המבוגע בין גמיות האלוהות ובין כח של סראך דהיינו שהוא גבוה יותר מן כח המלאך וקרוב לריות כיון גמיות האלוהות ומפני שזה עמיד רגנן היינו דך של זה וה' הולך לפניו יומם כי זה ה' הרושם על כח התפשטות מדת החסד לישראל שנשפע להם ע"י הספירה שנקראת יסוד צדיק. וזה הרושם נקרא עמוד רגנן והוא עור ומזון של הספירה וסוד צדיק שפטיק לו שהחסדים יושפעו רק ליצרא ויא היו גלולים ע"י הס"א. כי זה נסוד רגנן הוא כמי מחיצה מסביב המחשיך בעד הס"א. וגם עתה הוא נגשה מחיצה דמחשיך למצרים שלא יראו את ישראל [נא] זה ה' רכה של צד הגבורה. [נד] פי' הן החסדים והן הגבורות פעלו עם ע"י היפנות אורם ובהם כדשכינה י [נז] היינו כח התפארת. מן ה' פסוקים וס"ג. ויב"א וי"ש יוצא השם הקדוש בן ע"ב תיבות משולשות כי בכל פסוק יש ע"ב אותיות. מן ויב"ק סדרן דאותיות ישר. כן ויב"א ה' לספרע ומן וי"ש הן נ"כ ישר והיינו כחות של חסד דין ורחמים. ואלו ה' כחות הם התעוררות קדושת ה' אבות אברהם יצחק ויעקב וכך הוא הסדר של השם ע"ב הפסוק וי"ש ישר. הפסוק ויב"א הפוך. הפסוק וי"ש ישר. כזה :

יוסי אמר דא הוא ענגא דאתחזי תמיד עם שכינתא [לא] ודא הוא ענגא דעאל משה בגויה. רבי אבא חזר כתיב וסי' הולך לפניו יומם [נב] אלא שיועל דנדי"ק הוא ופרישו דרשימו דיליה. וע"ד חז"ל הוא ענין יומם וכתיב (ה) יומם ינוס ה' חסדו. ומספרה דחסד פתח ענגא דא ודא חסד אתקרי וענגא אתרע חז"ל בליליא ומתקרי עמוד אש [נז] רבי שבעין אמר עמוד רגנן יומם דא אברום ועמוד האש ליליא דא יצחק ומתקרי וינתיים וינתיים וינתיים [נד] ומה דא"ר אבא הכי הוא ודתי דמהתי דרגא אשתכחו. ודתי ויסע מלאך האלהים ההלך לפני יחנה ישראל וילך מאחריהם ויסע דנפיל מיספורה דחסד ומתדבק בספורה דגבורה בגין דהא זמח שפתא להתלבש בדיוטא תח חזי כהסוד שעתא תתלים סיכורא מכלת ומתא שבעין ומתקן שייכן קדישון בתלת ספרין ספרא חדא אתלבש בעטרות דחס"ד עלאה ספירה תניחא התלבשת בזומתו דגבורה בשתין כילסו דנורה ספירה תליתי חתלבשת בלבושי ארנבן דלבוש מלכה עליה קדישה דחקרון תכאר"ת. וכזה שמה קדישא גליפא בתתיו נדופח דתתיון חלין חתון קדמאי רשימין כסדרן בארע יישר בגין דכלבו חתיון קדמאי שתכחו בהס"ד למחך צדורח מושר כסדורא ומתקן חתון תניני רשימין בגלגולא למרע בגין דכלבו חתון תניני משתכחו בגבורה לגלחה דיוני וזינין דתתיון יוספורה דשמתלח חתון תליתי חתיון חתון רשימין. לחזוהא גוויין לתעשרה ביחלכא קדישא [נה] וכלסו בים מתחברין ומתקשרין וזהו מתעטר בעטרות צדורה מיכר ורשים להי ספרא ולחתי ספרא כילכח דמתעטר בכלה הכח התרכיב ספרא קדישא גליפא בע"ב תיבין [נז] דמתגרי באברהם תמיכה קדישה עלתה —

(ג) ולא קרב זה אל ז' כל הלילה ח"ר יצחק כד הוו ישראל עברין ימה התו מלאכי עלאו למימר סירה קיני קב"ה כהסוד ליליא. ח"ל קב"ה ומה עובדי ידי שבעין בימא ומתין חתיון סירה כדון ולא קרב זה אל כל הלילה חוף הכי בכל זמנין דאיבוד רשעים איכו מעלמא. כדון עניבו אשתכח עליהו ויהי

מראה מקומות (א) תלים פ"ג (ב) נחלתי נ

זיו הזהר

(נא) זה המלאך מיכאל שהוא מלאך של חסד: (נב) פי' דאם בן שמשע שאין זה מלאך אלא כח השית' בעצמו. ומתקן ר"א

והו	ילי	סיט	עלם	מהש	ללה	אכא	כהת
הוי	אלד	לאו	ההע	יול	מבה	הרי	הקם
לאו	כלי	לזו	פהל	נדך	יי	מלה	חהו
נתה	האא	ירת	שאה	ריי	אום	רכב	ושר
יחו	להח	כוק	מנד	אני	חעם	רהע	ייז
ההח	טיב	וול	ילה	סאל	ערי	עשל	מיה
והו	דני	החש	עמם	נגא	נית	מבה	פוי
דמב	מנק	אייע	חבו	ראה	יבמ	היי	מום

(א) ויהי באשמרת הבקר וישקף ה' אל מחנה מצרים וגו'. א"ר יצחק פנין דקסין מוונותיו דב"ר קמי קב"ה בקריעת ים סוף הכל תרין גוונין אינון ותרווייהו צורה קשום חד בגין דקב"ה כל עובדו דדינא וקב"ה ועל דינא יקב"ה וקב"ה כל עלמא וכל יומא ויומא וכל יומא וזמנא דן כל עלמא דדינא ללדיקו ולרשעי ולכל בני עלמא כד"ל (ב) כי לדיק ה' נדקות אהב וכד חיסו דן בני נשא וממי צבתי נשא כמה הייבין יכמה סערין קמיס כדון קשה בעיניו למיכ"ב לין מוונת בכל זמנא בגין דהית ליה למיון חייביל ולחיונין הטאן ומיחו עביד גייוון לנו משרת הדון וון ומפרנס לון כביס חסד עלתה לתחמיך ומתנגיד על כל בני עלמא וביה חיהו זן ומפרנס לכלא. לנדיקו ולחסדי ולרשעי ולכל חיוון בני עלמא לכל חיוון ובעיני חקלא ועופי שמיא יקרני רחמים עד ביני כלמי. ולא אשתאר בעלמא דלויסו לת זן וייכנס לון אל"ג דקשה קמיס לפיס עובדין דבני עלמא בקריעת ים סוף וכי קריעת ים סוף קשה קמיס. והכתוב (ג) גיער בים ויבסחו (ד) הקולא לוי הים ויבסכו על פני הארץ והא כיוון דסליק ריפתה קמיס. כלל קמיס כאין הוא חשיב. ואת אמרת דקריעת ים סוף קשה קמיס חלה בזמנא דישראל אעברו לגבי ירח ובעל קב"ה למקרב לון ירח דסוף אתא רח"ב ההוא ייזנא דעל מנרים ובעל דינא מקמי קב"ה מיר קמיס ירחי דעלמא ירחי את צבי ליעבד דינא על מנרים ולמקרב ימא ליכרהל הא כלבו חייבין קרן וכל חורחך דדינא יקב"ה הלן פלמי ע"ז ואלין פלמי ע"ז אלין בגלוי עריות ואלין בגלוי עריות. הלן אבדי דמיון יתלן חוסדי דמיון כההוא גמלא הוה קשה קמיס למעבר על אירח דינא ולמקרב לון ימא דסוף והלילא לתבנה קב"ה זכיתא דהצרה דהקדים כלפרא למעבר פקודא דמיתריס ורעותח דיליס כדכתיבויבסכו אברהם בצקרא. כלבו התאבדו בימא בגין דכלל הסוה לילוח דדינא הוה קב"ה גלייכו דישראל מאי כתיב ויהי צחשמורת הבקר. אשנת קב"ה צוונתא דהצרה דלקדים צנפרא למעבר רעותח דמירס כדון חסדר ימח וערקו מיון מקייסו דישראל דכתיב וישב הים לפנות בקר לאיתנו ימינין ליתמינן לתנא"ו. להסוה תנאו דהתנה עמו קב"ה כד ברל עלמא. ותי לאיתנו. כתיב הכל לאיתנו וכתיב התם משכיל לחיתן החזרחי. דא אברהם וע"ד לפנות בקר. כההוא זיינא דלקדים אברהם למעבר רעותח דמאריס כדון התקרב ימא. וע"ד קשה הוה קמיס קריעת ים סוף [נ].

(ב) ויהי באשמרת הבקר וישקף ה' אל מחנה מצרים וגו'. א"ר יצחק למדנו שקשין מוונותיו של אדם לפני הקב"ה בקריעת ים סוף. זה יפרש בשני אופנים. ושניהם בדרך אמת. אחד. לפי שהקב"ה כל מעשיו ברין ובאמת. ועל הרין ועל האמת העולם עיסר. ובכל יום ויום ובכל זמן וזמן דן את כל העולם ברין. לצדיקים ולרשעים ולכל באי העולם. ככתוב (ז) כי צדיק ה' צדקות אהב. וכשהוא דן את האנשים. רואה בהם הרבה רשעים והרבה חוטאים לפניו. או קשה בעיניו לתת להם סוונת בכל זמן. לפי שיש לו לפרנס את הרשעים ואת החוטאים. והוא עשה עמהם לפניו משורת הרין. וזן ומפרנס אותם לפי חסד עליון שנמשך ונשפע על כל באי העולם. ובחסד העליון הוא זן ומפרנס לכל. לצדיקים לחסידים ולרשעים ולכל באי העולם. לכל חיות יבמות השדה ועופות השמים. מקרני ראמים עד ביצי כנים. ולא נשאר בעלם מה שהיא אי"ו זן ומפרנס אותם. אע"פ שקשה לפניו לפי מעשה האנשים בקריעת ים סוף. ועוד האם קריעת ים סוף קשה לפניו. הרי כתיב (ח) גוער בים ויבשה. וכתוב (ט) הקרא לפני הים וישפכם על פני הארץ. והרי כיון שעליהם בכתובה לפניו. הכל לפניו כאין הוא חשב. ואך נאמר שקריעת ים סוף קשה לפניו. אלא בזמן שישראל עמדו אצל הים. ובקש הקב"ה לקרוע להם הים סוף. בא רח"ב השר ההוא שער מצרים. ותבע דון מלפני הקב"ה. אמר לפניו. רבון העולמים מדוע אתה רוצה לעשות דין על מצרים ולקרוע הים לישראל. הרי כלם חוטאים לפניך. ועל דרכיך ברין ואמה. אלו עובדי ע"ז ואלו עובדי ע"ז. ואלו בגלוי עריות ואלו בגלוי עריות. אלו שופכי דמים ואלו שופכי דמים. או הו' קשה לפניו לעבור על דרך הרין ולקרוע להם הים. ואלטרא שהשניח הקב"ה בזכות אברהם. שהשנים בבקר לעשות מצות רבינו ורצין שלו. ככתיב וישבם אברהם בבקר. היו כלם אובדים ביום. לפי שבכל הלילה ההוא היה הקב"ה ברין על ישראל. מה כתוב ויהי באשמורת הבקר. שהשניח הקב"ה בזכותו של אברהם שהשנים בבקר לעשות רצין רבינו. או חסד הים וברחו המים מלפני ישראל. שכתוב וישב הים לפניו בקר לאיתנו. ולכדנו לאיתנו לתנא"ו. לתנאי ההוא שהתנה עמו הקב"ה כשברא העולם. ועוד לאיתנו. כתוב כאן לאיתנו. וכתוב שם משכיל לאיתן האזרחי. זה אברהם. והוה שכתוב לפנות בקר. בזמן ההוא שהשנים אברהם לעשות רצון רבנו. או נקרע הים. יע"כ היה קשה לפניו קריעת ים סוף [נ].

(ג) ויהי באשמרת הבקר וישקף ה' אל מחנה מצרים וגו'. א"ר שמעון ודאי כד אתצר חילה דלהון לעילא אתצר חילה דכל אינון דחמיון ציב כיון דאתצר חילה דכלאו לעילא כל בני דלתתא חתביו בגין חסי חילא דאתצר בקדמיתא ובג"כ ויסר את אופן מרכבתיו כתיב. וינסוהו צבדות דהח כד דא אתצר לא הוה אולין תא חווי דהכי הוה. דלח כתיב ויסר את חופני מרכבותיו או אופן מרכבתו. הלא ויסר את אופן מרכבתיו בגין חסי חילה דכלאו הוה מתדבקן ציב. ויחמר מלרים תנוסה מפני ישראל תח חווי כשעתא

(ד) ויהי באשמרת הבקר וישקף ה' אל מחנה מצרים וגו'. א"ר שמעון ודאי כד אתצר חילה דלהון לעילא אתצר חילה דכל אינון דחמיון ציב כיון דאתצר חילה דכלאו לעילא כל בני דלתתא חתביו בגין חסי חילא דאתצר בקדמיתא ובג"כ ויסר את אופן מרכבתיו כתיב. וינסוהו צבדות דהח כד דא אתצר לא הוה אולין תא חווי דהכי הוה. דלח כתיב ויסר את חופני מרכבותיו או אופן מרכבתו. הלא ויסר את אופן מרכבתיו בגין חסי חילה דכלאו הוה מתדבקן ציב. ויחמר מלרים תנוסה מפני ישראל תח חווי כשעתא

מראה כקבוצות (א) תרומה קט. (ב) תנים יא (ג) נחום ה' (ד) עמוס ה' (ה) דף מט.

זין הזהר

[נ] והיינו פירושו בשני אופנים של הענין קשה לפניו. כי הישועה לא ה' ביבולת לה. שות עפ"י מעשיהם כי אם או על פי התעוררות חסד עליון שהוא למעלה מן התורה. או על פי התעוררות זכות אבות לפנות בקר של אברהם אבינו.

בשעה שבקש הקב"ה להעביר צבאות פרעה למטה. רעביר תחלה לאיתי הכח שלהם למעלה כמו שביארנו. כי עשר העביר והעלה לאיתי מקום קדוש העליון שהיה מדרג את כל איתן המצבות. כיון שזה נתעלה. כל אלה המהות לא יכלו לנהל. וכיון שהם לא יכלו לנהל העבירו את השר ההוא של מצרים מממשלתו. והעבירוהו באש בוער. ואז ממשלת מצרים נתבטלה. וע"כ אמרו אנוסה מפני ישראל. מפני מה. לפי שראו את השר של מצרים נשרף באש. (א) רבני חייא אמר וינהגו בכבודות. מהו בכבודות. אלא מבאן נלמד שכזה הדרך שאדם רוצה ללכת מילויבים אותו. בפרעה כתוב ויכבד לב פרעה. באותו דבר דיליבי הקב"ה. בכבודות ממש. אמר לי הקב"ה. רשע אתה הכבדת את לבך. אני אוריד אותך בזה. וזהו וינהגו בכבודות. ויאמר מצרים אנוסה מפני ישראל וגו'. ויאמר מצרים. זה השר הממונה על מצרים. א"ר יוסי זה הרב קשה. כיון שהעבירו לו מממשלתו. אך היה ביכולתו לרדף אחרי ישראל. אלא ודאי כך הוא. אבל מה שכתוב ויאמר מצרים. זה מצרים שלמטה. כי ה' נלחם להם במצרים. זה מצרים שלמעלה. שכיון שנישבר כח שלהם למעלה. אז נשבר כחם וגבירתם למטה. וזה שכתוב כי ה' נלחם להם במצרים. במצרים דקא. זה הכח שלהם אשר למעלה. וזהו מה שביארו שזה סלך מצרים סתם [לח] יכך יפוש כאן ויאמר מצרים אנוסה מפני ישראל. לפי שראו שנישבר הכח והגבורה שלהם למעלה — :

(ג) ויבן מטה את ידו על הים וישב הים לפנות בקר לאיתני. א"ר יצחק בשעה שקרבו ישראל אצל הים. קרא הקב"ה להשר הגדול המבינה על הים. ואמר לו בשעה שבראתי העולם הפקדתיך על הים. ותנאי יש לי על הים שיקרע מימיו סלפני בני. עתה הגיעה השעה שיעברו בני בתוך הים. אח"כ מה כתיב וישב הים לפנות בקר לאיתני. מזה לאיתני. לתנאו שהיה לו עם הקב"ה כשברא את העולם :

(ג) ויושע ה' ביום ההוא את ישראל וגו'. וירא ישראל את מצרים מת. אותו השר הממונה על בשפת הים הגדול [יט] מת. מזה מת. כמו שביארו שהעבירו מן ממשלתו :

וירא ישראל את היר הגדולה וגו'. רבני חייא אמר כאן נשתלטה יד העליונה עם כ"ה האצבעות. ונשתלטה היר נשתכללה בבחינת הויטין [י] שבך למדנו הכל ביטין נכבד וביטין תלה הכל. וש"כ ימינך ה' נארדי בכח ימינך ה' תרעץ אויב. (ד) ד"א וירא ישראל את היר הגדולה וגו'. זה הכתוב אין ראשו טופו ואין סופי ראשו. בתהלה כתיב וירא ישראל. ואח"כ ויראו העם את ה' [מ] אלא א"ר יהודה. וכן ההוא שירד עם בניו בגלגל. וסבל עליו עול הגלגל. והכניס לבניו בגלגל. הוא ממש ראה כל אותן דנקמות וכל הגבורות שעשה רקב"ה במצרים. וש"כ וירא ישראל. ישראל ממש. וא"ר יהודה העלה הקב"ה לאותו הזמן ואמר לו. עמוד וראה בניך היוצאים מתוך

מראה מקומות (א) 97 ג. (ב) 97 מט (ג) 97 נ. (ד) 97 -

זיו הזהר

בשעתו דבני קב"ה לאעברת לאוכלוסין דפרעה לתחא אעבר בקדויות להסות הילתו להסות כמה דאקומוסא מס עבר. אעבר וסליק סתא חתר קדישא עלאה דהוה מדבר לכל אוינין יתיבין כיון דהאי אסתליק הנהו כללו מסוינין לא יכילו לדברת כיון דאוינין לא יכילו העברו ליה להסות מינא דילרתי ויטלפניו. ואעבר בגורח דלליק. וקדין שלעיתא דילרתי אעברו וע"ד אמרו אנוסה מפני ישראל ימי עשרה בגין דחיו מינא דמלריס חתיק דמורא (ה) רבני חייא חתר וינהגו בכבודות מהו בכבודות. הלא יכאן חולופנא דבדחתי דבדחתי דתתדבר ביה בר נש מדברין ליה בכרעה כתיב ויכבד לב פרעה. בהסות מלה דבר ליה קב"ה בכבודות ממש ח"ל קב"ה רבע את אוקור לבך. הלא אדבר לבך כהאי ע"ד וינהגו בכבודות. ויאמר מנרים חנוסה מפני ישראל וגו' ויאמר מנרים דא ממא דאתמני על מלרתי. ח"ר יוסי מלה קסיה כיון דאעברו ליה ממשלנותיה סייך יכול הוא למדקף דתבריייהו ד"ישראל אלא ודמי הכי הוא אצל דא ויאמר מנרים. מנרים דלתחא כי ס' נלחם להם במצרים וינרים דלעילא כיון דאתבר חילויסין זלעילא קדין אתבר חילא ותיקפא דלתין לתחא הס"ד כי ס' נלחם להם במצרים במצרים דיקא דה הוא תוקפת דלתין דלעילא. ודח הוא דאוקויה ילך מלריס סתם [לח] הכא ויאמר מנרים חנוסה מפני ישראל דחיו דהא אתבר זלעילא ותיקפא דלתין דלעילא —

(ג) ויבן מטה את ידו על הים וישב הים לפנות בקר לחיתנו א"ר יצחק בשעה דקריבו ישראל לים. קרא קב"ה ליימנא דרבנא דעל ימא ואמר ליה בשעתא דעבדית הלא עליה מניתי לבך על ימא ותנאי אית לי על ימא די יבזע מימיו מקמי בני. הסתא משה ענדא דיעברון בני בגו ימא לבתד מה כתיב וישב הים לפנות בקר לאיתנו מימי לחיתנו לתנאו דהוה ליה בקב"ה כד ברך עלתא

(ג) ויושע ה' ביום ההוא את ישראל וגו'. וירא ישראל את מצרים מת. הסוה שלפנא מינא דמלרתי חתיי לון קב"ה דאעבר ליה בנסר דיגור דהוה בשפתא דיםא רבא [לח] מת מימי עשרה ית כח דאוקויה דאעברו ליה מהסוה שלעיתא דיליה

וירא ישראל את היר הגדולה וגו'. רבני חייא אמר הכא אסתליס ידא וכלהו אלבען. ואסתליס ידה דאתכללה ביה בימינא [מ] דהכי מינן כלל בימינא אתכלול ובימינא תליא הס"ד ימינך ה' נארדי בכח ימינך ה' תרעץ אויב. (ד) ד"א וירא ישראל את היר הגדולה וגו'. האי קרא לאו רישיס סופיה ולאו סופיה רישיס בקדמיתא וירא ישראל ולבתר ויראו העם את ה' [ט] הלא א"ר יהודה הסוה סבא דנקת עם בניו בגלותא וסביל עליה גלותא. ואעיל לבניו בגלותא הוא ממש המא כל אוינין ניקמין וכל גבורתו דעבר קב"ה במצרים. הס"ד וירא ישראל ישראל ממש וא"ר יהודה סליק קב"ה להאי סבא ואמר ליה. קוס חמי בניך דנפקין מנו

[לח] מ' שנתבאר בכמה מקומות שבאם נכתב סתם סלך מצרים ולא נזכר השם פרעה או יש לפרשו על השר שלמעלה. וכן כאן שכתוב סתם כי ה' נלחם להם במצרים היינו השר שלהם: [ט] מ' בשפת ויזום מקום שביתא ד"גילויא' [מ] כי ה' אצבעות של יד השמאל שתי ה' גבורות נכללו בה' אצבעות של יד ימין שהן ה' חסדיות. והכל הן עשר ספירות: [מא] וכי לא ה' די במה שראו קודם להיותם עילוי ויראי שמים

מתוך עם חזק, עמוד וראה הגבורות שעשיתי בשביל בניך במצרים עמוד וראה בגאילת בניך, שהרבה כחות וגבורות עשיתי להם, ויעקב היה שם וראה הכל, זש"כ וירא ישראל את ה' הגדולה. (ח) אשר עשה ה' במצרים, אשר שמעו וכו' עתה עשה, והרי בקדם לזה נעשה, ומהו את ה' הגדולה אשר עשה ה', אלא יד אינה נקראת פחות מחמש אנבעות, הגדולה, שנכללות בה חמש אנבעות אחרות, ואז נקראת גדולה, וכל אנבע ואנבע עולה לחשבון גדול, והקב"ה עושה עמהן נסים וגבורות, וביד הואת נעקרו כל המדרגות מהשתלשלותן, ומבאן למדנו כן, כי בחמש אנבעות הראשונות כתיב ויחוק לב כרעה, כיון שנשלמו אותן חמש לא היה עוד הדבר ברשית פרעה, או כתוב ויחוק ה' את לב פרעה, וע"כ כתוב וירא ישראל את ה' הגדולה וגו', ויאמינו בה', ובי עד עתה לא האמינו בה', והרי כתוב ויאמן העם וישמעו וגו', והרי ראוי כל אותן הגבורות שעשה להם הקב"ה במצרים, אלא מהו ויאמינו, שהאמינו כמו שכתב ויאמר משה אל העם אל תיראו התיצבו וראו את ישועת ה' וגו', ר' יוסא שא"ל ואמר כתיב וירא ישראל את מצרים מת, וכתוב לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם, א"ר יוסי הרי מתים ראו להם, א"ל אם נכתב לא תוסיפו לראותם היום תינח כן, א"ל ר' אבא יפה שא"ת, אלא ברא וראה כתוב (ג) מן העולם ועד העולם, ולמדנו עולם למעלה ועולם למטה, עולם שלמעלה משם הוא ההתחלה על הארץ הנרות [מנ] עלים שלמטה שם הוא הגמר, והוא כל ל כהכל, ומהו העלם ש"כמה נתעורר גבורות להתהוננים, ובוה העולם עושה הקב"ה אותות לישראל ומומין להם נסים, וכאשר נתעורר זה העולם לעשות נסים, נשתקפו כל המצרים ביום על ידו זה העולם, ונודמו להם לישראל גם עם זה העולם, וע"כ כתיב לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם, עד שיתעורר עלם ההוא ויהיו נמסרים בדגוה, וכיון שנמסרו לו לדיון, בבן כתוב וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים:

מנו עמא תקיפא. קוס חמי גזרין לעבדות בנין בניך ביחלים, קוס חמי צפורקא דכרך דכמה חילין וגבורתן עבדות להו, ויעקב הוה תמן ומחא כלא, ה"ד וירא ישראל את ה' הגדולה (ח) אשר עשה ה' במצרים, אשר שמעו וכו' הסתא עכה והא מקדמת דנא חתעביר ומתי את ה' הגדולה אשר עשה ה' אלא יד לא חקרי פחות מחמש אנבעות הגדולה דכילין בה חמש הנבעות אחרתן, ואתקרו כדיו גדולה וכל הנבוא והנבעה סליק להוכנה רבת וקב"ה עביר בהו ניסין וגבורין, יבדחי חתעקרו כללו דרגין משלוליהון, ומכאן חוליסא דא, דבחימש אנבעות קראו כתיב ויחוק לב פרעה כיון דלשתלמו סיון חמש תו לא הוה מלה צרפתא דפרעה כדיו כתיב ויחוק ה' את לב פרעה, וע"ד וירא ישראל את ה' הגדולה וגו', ויאמינו בה', וכי עד הסתא לת האמינו בה', והא כתיב ויאמן העם וישמעו וגו', והא חזו כל סיון גבוראן דעבד להו קב"ה במצרים אלא מאי ויאמינו, הוה מלה דחזיר ויאמר משה אל העם אל תיראו התיצבו וראו את ישועת ה' וגו', ר' יוסא שקיל ואמר כתיב וירא ישראל את יחלים מת וכתיב לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם, א"ר יוסא מתין חמו להו, א"ל אי כתיב לא תוסיפו לראותם חיים הוה חזינא הכי, ח"ל ר' אבא יאות שחילתא, חלל תא חוי כתיב נו מן העולם ועד העולם, ומניין עולם לעילא ועולם לתתא עולם דלעילא מתמן הוה שירותא להלקא ציטיין [מנ] עולם דלתתא מתן הוה סיויא ואתכליל מכלא, ומתאי עולם דלתתא מתמן גבירין לתתאי, וצדחי עולם עביר קב"ה אתין לישראל ורחים לין ניסח וכד חתער סאי עולם לייגד כסין מנחחי חתקרו צימא על ידא דסאי עולם, ואתרחיס לין לישראל סאי עולם, וע"ד כתיב לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם, עד דיתגר הסוה עולם וית וסרון ציטיין, וכיון דלתמסרו ציה למתן, כדיו כתיב וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים.

ג) אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה', רבי אבא פתח ואמר עיינתי בכל התשברות שישבהו ישראל להקב"ה, וכלן פתחו באו, או ישיר ישראל, אז ידבר יהושע, או אמר שלמה, מה הנעים, אלא כך למדנו כל הנסים וכל הגבורות שנעשו להם לישראל, כשהאיר האור של הקדמוין הקדוש בעמרותיו, נחקקים ונרשמים בא"ז, בא"ף, ואל"ף בוי"ן, זה האור מבריק בדישן ומאיר לכל גז, וכאשר מתחברת הארץ האל"ף ומגעת לוי"ן, סרו זי"ן, זו ד' חרב לה' מלאה דם, או נגשה נסים וגבורות, לבעבור שנתהבר האר"ף גם לוי"ן [מנ] וזו היא שירה, היא השירה על כל הצדדים, והוה א"ז ישיר, ישיר, אז שר גרוד לומר, אלא דבר דוה תולה ומשלים לזמן ההוא, ומשלים גם לעתיד לבא, שעתידין ישראל ליטבה שירה זו, משה ובני ישראל, מכאן למדנו שרצויקים הראשונים, אע"פ שנתעלו במדרגת גלוינות שלמעלה, ונתקשרו בהקשר של צדור החיים, עתידים כלם להחיות בגוף, ולראות אותות וגבורות אשר יעשה

ג) אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה', רבי אבא פתח ואמר אסתכלנא בכל יסבתן דשבתו לקב"ה, וכלהו פתחו צאו אז ישיר יסבתן, אז ידבר יהושע, חו חמר שלמה, יחוי עניית אלא הכי תאלא כל נסין וכל גבורין דלתיגבירו להו לישראל, כד חתהיר נהירו דעמ"ק קדיש"ה בעערין, גליפין רשומין בא"ז, בחל"ף, וחל"ף בוי"ן חקיצ בהוכי ומהיר לכל עיבר, וכד חתהבר נהירו דחל"ף ומסי לוי"ן, יחזן בוי"ן, דא ד' חרב נה' מלתא דס, כדיו עביר נסין וגבוראן בנין דתהצר חל"ף עכ זי"ן [מנ] ודא הוה סתא שירתא סתא דכל סערין, ודא הוה א"ז ישיר ישיר סר מצליא ליה אלא מלה דת תליא וחללים לרהוה זמנא וחללים לזמנא דתני, דזינין ישראל לשבה שירתא דת משה יבני ישראל, חכאן חילוכא דנדיקיא קדמאי, חל"ג דהסתלקו דרגין עלחן דלעילא ואתקשרו בקשרא דגזירה דסוי זינין כללו לאחיא צנופא, ולמחמי אתין וניסין דקא עביר

סרארה בקובות 61 דף גג. (ג) דכ"ה פ"ז ט דף נד (ז) יס"י ל"ד

זיו הזהר
[מנ] עולם דל, ולא היינו עולם הבינה הנקרא אימא עלאה, עולם דר"ב היינו עולם המלכות הנקרא אימא תתא, ז"ן אתה א"ל ע"י ספירה הראשונה ספירת כתי"י שהוא מקרא דכלא וזאת ז' רסו על ספירת מלכות ספירה הגבוהה מן שכל ספירות התחתונות וכאשר מומיע אור גדול כזה או נעשה נסים וגבורות:

יעשה דקב"ה לישראל, ולימר שירה הזאת, וש"כ או ישיר
 משר יבני ישראל א"ר שמעין מה דמעם. לפי שכתוב
 (ז) כימי נאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, א-אני, אראך
 צריך לומר, אלא אראני כמש"ל שמי שראה בתחלה וראה
 ל-י שנית, וזהו אראני, כמו שכתוב אראנו בישע אלהים,
 ואראתי בישועתי, ובכן אז ישיר משה יבני ישראל את
 השירה הזאת לה', השירה של השכינה לדקב"ר [זד]
 לכדני כ"י אדם שאומר שירה הזאת בכל יום מכיון בה,
 הוא זכה לאסרה לעתיד לבוא, שהרי יש בה עולם
 העבר, ויש בה עולם הבא, ויש בה קשרי האמנה, ויש
 בה ימי שלום המשיח, את, לרבות כל אותן השבחות
 אחרות שאומרים העליונים והתחתונים, השירה הזאת, שיר
 זה צריך לומר, אלא השירה שמשבחת השכינה לדמ"ך,
 ומשה מלמטה למעלה אמר [מ-] וזה נתבאר, לה', בשביל
 שהאיר לה המלך את פניו, ר' יוסי אמר כל מיני דישפע
 שריו מטיפעים, המשיך המלך הקדוש אליה, ובשביל זה
 משבחת לי השכינה, א"ר יהודה אם כן למה כתוב משה
 ובני ישראל, והרי השכינה היתה צריכה לשבח, אלא
 אישיו חלקם של משה וישראל, שהם היו יודעים לשבח
 למלך בשביל השכינה כראוי, לבעביר שכל הכח ההוא
 והגבורה שלה תהא מאת המלך, ר' יוסא אמר השירה
 הזאת לה', זה היא הנרה היוצא מן העדן, שכל השפע
 ודרגיה יוצא ממנו להאיר הנרות [מז] ונשמע שמה שכתוב
 אח"כ אשירה לה' שזה הוא מלך הקדוש דעליון, ולכן
 לא כתוב אשירה לו [מז] ויאמרו לאמר, לדורי דורות,
 כדי שלא תשכח מהם לעולם, שכל מי שזוכה לשירה
 הזאת בעולם הזה, וזכה לה בעולם הבא, וזכה לשבח
 בה בימי המלך המשיח, בשמחתה של כנסת ישראל
 בדקב"ה, שכתוב לאמר, לאמר בזמן ההוא, לאמר בארץ
 הקדושה בזמן ששבנו ישראל בארץ, לאמר בגלות, לאמר
 בגאולתן של ישראל, לאמר לעולם הבא:

(ג) **אשירה** לה' כי נאה נאה וגו', אשירה לה' נשיר
 צריך לימר, מהו אשירה, אלא לפי שהיו
 משבחים תושבת השכינה [מח] לה', זה המלך הקדוש,
 כי נאה נאה, שעולה ומתעטר בכתריו לדמשיך ברכות
 וכחות וגבירות להעלות בכל, כי נאה נאה, נאה בעולם
 הזה, נאה בעולם הבא, כי נאה בזמן ההוא, נאה בשביל
 שיתעטר בכתריו בשמה שלמ"ר, סוס ורוכבו רמה בים,
 דכמשלה שלמטה ודממשלה י"מ מעלה שנאחזים זה בזה
 נמסרי בדים הגדול ודממשלה הגדולה ההיא, לעשות בהם
 נקמת, לסדרנו שאין הקב"ה עושה דין למטה, עד שיעשה
 דין בהירים ישרים למעלה, וש"כ (ג) יפקד ה' על צבא
 המרים במרום ועל מלכי האדמה על האדמה, רמה בים,
 א"ר ירדה באותו הלילה נתעוררה גבורה הקשה, שכתוב
 בו ויולך ה' את הים ברוח קדים עזה כ"י הלילה, בזמן
 ההוא בקשה השכינה בין המלך כל איתן החילית שלמטה,
 וכל איתן השרים שלמעלה, שיהיו נמסרים כלם בידה,
 וכלם נמסרו בידה לעשות בהם נקמות, וש"כ סוס ורוכבו
 רמה בים, בים סתם, למעלה ולמטה:

עיי
 מראה בקובות (ז) י"ב ז' (ז) 97 ג' (ג) י"ב ז' כ"ד

מראה בקובות (ז) י"ב ז' (ז) 97 ג' (ג) י"ב ז' כ"ד

עבד קב"ה לישראל ולימור שירתה דא ה"ד או ישיר
 ישה וכו' ישראל ח"ר שיעין יחמי שיעיה בגין דכתיב
 (ז) כימי נאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, אראנו
 מצעי ליה הלא אראנו ממש למחן דרזיה בקדמיתה יחמי
 ליה תנוית ודא הוא אראנו כיה דכתיב דרזיה בישע אלהים,
 ואראתי בישועתי, וכדן אז ישיר ישה וכו' ישראל את
 השירה הזאת לה' שירתה דמשרונותה לקב"ה [מז]
 תנין כל ז"ל דלמר שירתה דא בכל יומא ויכוון בה,
 וכו' למימרה לזמנא דלתי דהא אית בה עלמא
 דצד וזית בה עלמא דתי וזית בה קשמי מסיינותא וזית
 בה יומי דמלכא משיחא את לאעלא כל אינון תושבחהון
 אחריון דקאירי עלאי יתחוי השירה הזאת סור
 זה ימעי ליה הלא שירתה דקא יתשבתה משרונותה למלכא
 ישה יתתא לעילא קאיר [מח] והא חוקמה לה' בגין
 דלנהיר לה מלכא הנכה ר' יוסי חזר כל אינון יתחוי
 דהיו נדון משיך מלכא קדישא לקבלה בגיני כך
 משבחה ליה משרונותה א"ר יהודה או הכי תחוי כתיב ישה
 ובני ישראל והא משרונותה בעיא לשבחה הלא
 זכאה מולקוון דמשה וישראל דחיוון סוו ידעין לשבחה
 למלכא בגין משרונותה כדקא ימות בגין דכל הסוא חילא
 וצורה דילא יתתא מן מלכא ר' יוסא אמר השירה
 הזאת לה' דא הוא הנרה דנפיק מעדן דכל יתחא
 ורבו נפיק מניה לדלקא בלוינין [מז] וישמע לבתר
 דכתיב השירה לה' דא הוא מלכא קדישא עלאה וע"ד
 לא כתיב אשירה לו [מז] ויאמרו לאמר, לדרי דרין
 בגין דלא יתנסי מנייהו לעלמין, דכל מאן דזכי להאי
 שירתה בהאי עלמא, וכו' לה בעלמא דלתי, וכו' לשבחה
 בה ביומיו דמלכא משיחא במדוותה דכנסת ישראל
 בדקב"ה דכתיב לאמר לאמר בהסוא זמנא, לאמר בארעא
 קדישא בזמנא דשרו ישראל בארעא לאמר בגלותה לאמר
 בשירקא דלכו ד ישראל לאמר לעלמא דלתי

(ג) **אשירה** לה' כי נאה נאה וגו', אשירה לה' נשיר
 מצעי ליה, מאי אשירה הלא בגין דהו
 משבחה תושבתה דמשרונותה [מח] לה', דא יילכא קדישא
 כי נאה נאה, דלסיק ואתעטר בעטריו לאפקא דרכון
 וחילין וגבוראן לחסקא בכלא כי נאה נאה נאה בהאי
 עלמא, נאה בעלמא דלתי כי נאה בהסוא זמנא נאה בגין
 דיתעטר בעטריו במדוותה שלייתא סוס ורוכבו רמה בים,
 שלמטה דלתתא ושלמטה על העלמא דלתי דחיוון בה
 אתימרו בהסוא ימא רבא ושלמטה רבא, למעבד בהו
 נוקמין ותנין לא עבד קב"ה דינא לתתא עד דיעבד
 בשולטניהו לעילא, ה"ד (ג) יפקד ה' על צבא
 המרום בירום ועל מלכי האדמה על האדמה, רמה בים
 א"ר יהודה בים בלילא אתער גבורא תקיפה דכתיב
 ביה ויולך ה' את הים ברוח קדים עזה כל הלילה בהסוא
 זמנא בעתה משרונותה מן מלכא כל אינון אוכלוסין דלתתא
 וכל אינון שולטנין דלעילא, דיתמסרון בידה
 וכלאו אתמסרו בידה למעבד בהו נוקמין ה"ד סוס ורוכבו
 רמה בים בים סתם לעילא ותתא

עיי

מראה בקובות (ז) י"ב ז' (ז) 97 ג' (ג) י"ב ז' כ"ד

[מז] כי השכינה נקראת וא"ת [מח] מן ספירת מלכות עד ספירת כתר; [מז] מפרש שזה לה' הראשון היינו עולם הבינה שקור החירות
 שנקרא נהר היוצא מקדן, מ"ן מן ספירת התכונה, ואשירה לה' השני היינו ספירת התפארת שנקראת מלך הקדוש, [מז] כי לה
 הראשון הוא כינה ולה' השני הוא תפארת; [מח] ביון שכתוב אשירה בלשון נקבה בעבור הסופת אות ה'.

(א) עזי זמרת יה ויהי לי ליטועה, א"ר יוסי עזי זמרת יה. היינו אלה הנכללים זה בזה ואינם נפרדים זה מן זה. וישעיהם הן בחביבית ברצון אחד. שמשם נמצא השפעת הנחלים ומעניות להספיק לכל ולברך לכל [יג] לא יכזבו מימי המענית. כמש"כ (ג) וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו. וע"כ יהי לי ליטועה. שבשביל זה המלך הקדוש משפיע ומנחיל למטה [ג] ונתעוררה הימין לעשות נסים. זה א"ל ואניהו. היינו צדי"ק. שמשנו יוצאות הברכות בזוג. ואנהו. במקם ההא שהחביבית נמצאת בו. והי בית המקדש. אלהי אבי וארימננהו. משה אמר כך לעומת המקום שהלויים באים מצד ההיא [ד] וע"כ שלמות של הכל היא במקרא הזה. ר' יצחק אמר יהי לי ליטועה. זה המלך הקדוש [ג] וכך היא. ומניין. במקרא אחד מצינו כן. שכתוב: כי עזי זמרת יה ה' יהי לי ליטועה. וכך נשמע מזה שאמר ה' יהי לי ליטועה [ג] שזה המלך הקדוש (ד) ר' ייסא אמר זה א"ל ואנהו. שכל ישראל ראו על הים מה שלא ראה יחזקאל הנביא. ואפילו אותן הולדות שבמעי אמם היו רואים ומסבחים להקב"ה. ובלם היו אומרים זה א"ל ואנהו. אלהי אבי וארימננהו. כמש"כ אלהי אבי אברהם [ג] א"ר יוסי אם כן למה וארימננהו. הרי המדה אלהי אברהם למעלה היא. א"ל אעפ"כ נצרך וארימננהו. והכל ענין אחד. וארימננהו בכל [ג]. להכילי מי שיודע ליהרר שם הקדוש והגדול. שהרי זאת היא עבודה עליונה להקב"ה:

(ה) ה' איש מלחמה ה' שמו. א"ר אבא בוא וראה כאשריתעוררו הגבורות והמלחמות של הקב"ה. כמה שומרים של מדת הגבורה מתעוררים לנמש מלחמות בכל מקום. ולנמש הילות וגבורות לכל צד. אז הים סוער וגליו יתרוממו. והאניות ההולכות ושטות יורדות ועולות. וזעף נמצא. אז מתעוררים מתגורי מלחמה באבני בליסטראות. בעלי רמחים וחרבות צאים וקשתות. כמש"כ חצין שנונים. והקב"ה מתגבר בצבאותיו לעורר מלחמה. וי צאות שהמלך הקדש יעורר עליהם מלחמה. בכך כתוב ה' איש מלחמה. ומבאן מאלה האותיות ומכוס הזה יוצאים הרי מלחמה לאותן הרשעים. לאותן השונאים שחטאו להקב"ה. וצירופי האותיות נתגלו לבעלי האמת. והרי נתבארו הדברים. ה' איש מלחמה ה' שמו. כיון שכתוב ה' איש מלחמה לא נודע כי ה' שמו. אלא כמו שכתוב וה' המטיר על סדום וגו' [נו]:

מרכבות פרעה וחילו ירה בים. ר' יהודה פתח ואמר (ו) ראוך מים אלהים ראוך מים יחילו וגו'. בשעתא דעברו ישראל ית ימא אמר קב"ה למלאכה די ממנא על ימא פליג מייך א"ל למה א"ל בנין דבני יעברון בגוון. א"ל פורקא עסקת דקינסא קשוס. מלי שנא חלין מהלין א"ל על

(א) עזי זמרת יה ויהי לי ליטועה, א"ר יוסי עזי זמרת יה. היינו אלה הנכללים זה בזה ואינם נפרדים זה מן זה. וישעיהם הן בחביבית ברצון אחד. שמשם נמצא השפעת הנחלים ומעניות להספיק לכל ולברך לכל [יג] לא יכזבו מימי המענית. כמש"כ (ג) וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו. וע"כ יהי לי ליטועה. שבשביל זה המלך הקדוש משפיע ומנחיל למטה [ג] ונתעוררה הימין לעשות נסים. זה א"ל ואניהו. היינו צדי"ק. שמשנו יוצאות הברכות בזוג. ואנהו. במקם ההא שהחביבית נמצאת בו. והי בית המקדש. אלהי אבי וארימננהו. משה אמר כך לעומת המקום שהלויים באים מצד ההיא [ד] וע"כ שלמות של הכל היא במקרא הזה. ר' יצחק אמר יהי לי ליטועה. זה המלך הקדוש [ג] וכך היא. ומניין. במקרא אחד מצינו כן. שכתוב: כי עזי זמרת יה ה' יהי לי ליטועה. וכך נשמע מזה שאמר ה' יהי לי ליטועה [ג] שזה המלך הקדוש (ד) ר' ייסא אמר זה א"ל ואנהו. שכל ישראל ראו על הים מה שלא ראה יחזקאל הנביא. ואפילו אותן הולדות שבמעי אמם היו רואים ומסבחים להקב"ה. ובלם היו אומרים זה א"ל ואנהו. אלהי אבי וארימננהו. כמש"כ אלהי אבי אברהם [ג] א"ר יוסי אם כן למה וארימננהו. הרי המדה אלהי אברהם למעלה היא. א"ל אעפ"כ נצרך וארימננהו. והכל ענין אחד. וארימננהו בכל [ג]. להכילי מי שיודע ליהרר שם הקדוש והגדול. שהרי זאת היא עבודה עליונה להקב"ה:

(ה) ה' איש מלחמה ה' שמו. א"ר אבא בוא וראה כאשריתעוררו הגבורות והמלחמות של הקב"ה. כמה שומרים של מדת הגבורה מתעוררים לנמש מלחמות בכל מקום. ולנמש הילות וגבורות לכל צד. אז הים סוער וגליו יתרוממו. והאניות ההולכות ושטות יורדות ועולות. וזעף נמצא. אז מתעוררים מתגורי מלחמה באבני בליסטראות. בעלי רמחים וחרבות צאים וקשתות. כמש"כ חצין שנונים. והקב"ה מתגבר בצבאותיו לעורר מלחמה. וי צאות שהמלך הקדש יעורר עליהם מלחמה. בכך כתוב ה' איש מלחמה. ומבאן מאלה האותיות ומכוס הזה יוצאים הרי מלחמה לאותן הרשעים. לאותן השונאים שחטאו להקב"ה. וצירופי האותיות נתגלו לבעלי האמת. והרי נתבארו הדברים. ה' איש מלחמה ה' שמו. כיון שכתוב ה' איש מלחמה לא נודע כי ה' שמו. אלא כמו שכתוב וה' המטיר על סדום וגו' [נו]:

מרכבות פרעה וחילו ירה בים. ר' יהודה פתח ואמר (ו) ראוך מים אלהים ראוך מים יחילו וגו'. בשעתא דעברו ישראל ית ימא אמר קב"ה למלאכה די ממנא על ימא פליג מייך א"ל למה א"ל בנין דבני יעברון בגוון. א"ל פורקא עסקת דקינסא קשוס. מלי שנא חלין מהלין א"ל על

מראה ביקובות (א) 97 נה (ב) יעני' נ"ח (ג) יעני' י"ב (ד) 97. (ה) 97. (ו) 97. (ז) 97. (ח) 97. (ט) 97. (י) 97.

זיו הזהר

[מט] היינו הודונות של חכמה ובינה הנקראים אבא ואימא שהן תרין רעין דלא מתפרשין דבגבור קיום העולם; [נ] לעורר הודונות תפארת ומלכות הנקראים ברא וברתא שעיי' נשפע השפע למלכות ע"י ספירת יסוד צדי"ק שעליו נאמר זה א"ל ואנהו. [ב] כי משה משכב לוי בא. והיינו עולם הבינה דמינה דינין מתערין; [ג] היינו ספירת התפארת; [ד] ביון שבוה הפכוך נוסף השם הוי"ה שמתמו הוא ספירת התפארת; [ה] היינו ספירת התסוד. [ו] ויסי מקשה שאין שייך וארומסגהו ללא בספירת מלכות לרימה ע"י תורה ותפלה שתורג עם עלמא דכורא להשפעת שפע. אבל בספירת חסד מה הרמה שייך בה. ומתריץ שגם בה שייך הרמה שע"י עבודת ישראל נתיחד שם הגדול והקדוש ותתרומם ספירת התסוד למעלה ראש לקבל התסוד ולהשפיעם למלכות. והוה שאמר וארומסגהו בכל. פי' שבכל ז' ספירת הבנין שייך הרמה להכלילם בני ספירות הראשונות שעיי' יתמלאו כלם כשפע מן הנהר היוצא מעדן; [ז] פי' ה' איש מלחמה היינו תפארת. ה' שמו היינו מלכות שנקראת שמו. ונקראת גם כן בית דינו. וכך נרשם גם עה"פ וה' המטיר על סדום והיינו הוא ובת דינו;

על תנאי דא עבדית לומח כד ברחתי עליח. מה עבד קב"ה חסדך נבדחת דיליה וסתקמשו מיח הה"ד ראוך מיס חלסיס וגו' א"ל קב"ה קשול כל אינון אוכליסיין ולבתר חכמי לין לבר לבתר חפי ימח עלייסו הה"ד מרכבות פרעה וחילו ירה בים. א"ר חלשור פוק חמי כמה רתיכין עבד קב"ה לעילא כמה חוכליסיין כמה חילין. וכלהו קשירין אליו בחלין כלכו רתיכין אליו לחלין. דרגין על דרגין ומסערא דשחאלא מתערין רתיכין דלא קדישין שליסיין וכלכו דרגין ידיען לעילא כמה דסתמר וכלכו אחיסרו בידא צי דינא דמלכותה דהקרי ימח רבא לתתיה לין מדרגיכוין וכד צימריס כלת סוה ידא חלא. דלתתיה חכמו וסתחזיכו ביימא תתאה. הה"ד מרכבות פרעה וחילו ירה בים בים סתם ומחזר שליסיין טבעו בים סוף [ז] ומחזר שליסיין חא חתמר וכליסיס על כלו כלכו דרגין תרון ומד חלין על חלין [ח] בנינוא עלאה הכי חתעזיכו וכלכו חתמסרו בידהא לחתפרא משולפנייהו חלין וחלין תא חוי סא חתמר דכלכו עבר מחלא דעבד קב"ה צימריס כלת סוה ידא חלא. דשחאלא חכליל צימניה דעסר אלבען חלין דא בלא. לקבל עסר חמירין דקב"ה חתקרי בכו [ט] לבתר לקבליה כללא הכי דייח תקיף ורבי ושלשא. כד"ל וסתחרון הסבדו הה"ד מרכבות פרעה וחילו ירה בים וגו'. ולזימא דהתי זמין קב"ה לקבלא חוכליסיין וקומוחריסיין וקופטיריסיין וקלטרולסיין דהדוס הה"ד ח מי זה בא מתדיס חמוך בנדוס חבלרה

(ג) **ימינד** ה' נאדרי בכח וגו' מאי נאדרי נחדר מצעי ליה אלא בשעתה דשחאלא חתיח לחודווגא צימניאל כדון כתיב נחדרי בכח תרי [ע] ולעילס הכי סוא. צנין דשחאלא חתכח צימניה ומתכליל בה ח"ר שמעון כמה דהוקייניה הכי סוא דצ"ג חתכח דהתפלג מאי טעמא צנין לקבלא עמיא בת זוגיס דיתעבידו חד נוכח מיח כך ימינד חתכח דהתפלג מאי טעמא צנין לקבלא עמיא שחאלא [סא] וסכי סוא כללא חד צחד וע"ד צחד מחי ימכו הה"ד ימינד ה' תרען חויב תח חוי שירתא דא חתמר על סהוח זמנא. ועל זמנא דהתי ציימי דיתער יכלא מישוח דכתיב ימינד בדה"ד חויב. רענת לה כתיב חלא תרען מה כתיב צדקמייתא (ג) סכי חחור יימי מפני אייב צהסות זימיה סוא תרען חויב לזמנא דהתי וכלא הכי סוא תהרס קיינד סרבת לח כתיב חלא תהרס תשלח חרנד יחכלמו כקס כללא לזמנא דהתי ימינד ה' נחדרי בכח צימניה דא בעליא דין ימינד ה' תרען חויב צימניה דמלכת יימיה וברב נחוך תהרס קיינד לביחה גי יימני תשלח חרנד יחכלמו כקס לתחית המתים. שכתוב (ד) ויבית מישני אדמת עפר יקיצו. אלה לחוי עילם ואלה לחרפות לדראון עילם. על זמן ההוא א"ר שמעון אשרי הלקם של אותן שיצארי בעילם. וכו' דס. ביא וראה לא יצארי מבני העולם אלא איד דניט לים שקבלי עלידם את דכית הקדיש. ינכחו בבית הקדוש באותן שני דדריקוב כמ שנתבאר

ע"ה תנאי זה עשיתי לים כשבראתי דעולם. מה עשה דקב"ה. העיר נכרת יתכוצו המים. זש"כ ראוך מיס אלהים וגו'. א"ל קב"ה הרג כל אותן החילות. ואח"כ דשליכם החיצה. אחר זה כסה הים עליהם. זש"כ מרכבות פרעה וחילו ירה בים. א"ר אלעזר צא וראה כמה מרכבות עשה דקב"ה למעיה. כמה נבאות כמד חילות. וכלם נקשרים אלה באלה. כלם מרכבות אלה לאלה. מדרגות על מדרגות יפצד השמאל מתעירות מרכבת השמים שאינם קדושים. כלן מדרגות ידיעות למעיה כמו שנתבאר יכלם נססרו ביד בית דין המלכות שנקראת יס דגדול לשברם מפרגתם. וכאשר הם נשברים למעלה. כל אלה שלטת נשברים. ונאבדים בום התחתון. זש"כ מרכבות פרעה וחילו ירה בים. בים סתם. ומבחר שלישיין טבעו בים סוף [ז]. ומבחר שלישיין הרי נתבאר ברכות ב שלישיים על כל. שכל המדרגות הן שמים ואחת. אלה על אלה [ח] יכריסין למעלה כך גם הם נעשו. יכלן נססרו בידה לשברם מממשלתם אלה ואלה. בוא וראה הרי אמרו שכל עשר מבות שעשה הקב"ה במצרים כלן היו בכח יד אלה שהשמאל נכלל בימין. כי העשר אצבעות נכללות זו בזו. כנגד העשרה באמרות שהקב"ה נקרא בהם [ט]. ואח"כ כנגד כל המכות היתה רמכה של הים חוקה וגדולה ביותר. ככתוב ודאחרון רמכיה. זש"כ מרכבות פרעה וחילו ירה בים וגו'. ולעתיד לבנים ועתיד דקב"ה להרוג הצבאות עם הפרת והנצית והנטיכום של אדם. זש"כ (ו) מי זה בא מאדם דס'ן בנדוס מבצרה

(ג) **ימינד** ה' נאדרי בכח וגו' סוד נאדרי. נאדר צריך למה. אלא בשעה שהשמאל באה לרדווג בהימין. בכח כתוב נאדרי בכח. רמו על שתיים [כ] ולעולם כך הוא. לפי שהשמאל נמצאת בהימין יכלל בה. א"ר שמעון כמו שביארנו כהן. כי האדם נטמא שנהלק להיות חצי הגוף. מה הטעם. כדי שיקח עמי בת זוגי עשוי גוף אחד כמיש. כך הוא הימין נמצא שנהלק. מה הטעם. כדי שיקח עמו השמאל [סא] וכך הוא נעשה דכל אחד באדר. יע"כ באחת הוא ככה וד פא. זש"כ ימינד ה' תרען אויב. ביא וראה שירה הזאת נאמרה על זמן הרוא. ועל זמן העתיד בוטים שיתעורר מלך המשיח. שכתוב ימינד ה' תרען אויב. רענת לא כתוב אלא תרען. מה נכתב תהלה על החורבן. (ג) השיב אחור ימינו מפני איב. בזמן דהוא. הוא תרען אויב לזמן העתיד. והכל כן היא. תרס קיינד. הרסת לא כתוב אלא תרס. תשלח חרנד יחכלמו כקס. דכל לזמן העתיד. ימינד ה' נאדרי בכח. בזמן דזה בעלם דוד. ימינד ה' תרען אויב בזמן מלך המשיח. וברב נאיד תהרס קיינד. לכשיבא ג' ומג' תשלח חרנד יחכלמו כקס. לתחית המתים. שכתוב (ד) ויבית מישני אדמת עפר יקיצו. אלה לחוי עילם ואלה לחרפות לדראון עילם. על זמן ההוא א"ר שמעון אשרי הלקם של אותן שיצארי בעילם. וכו' דס. ביא וראה לא יצארי מבני העולם אלא איד דניט לים שקבלי עלידם את דכית הקדיש. ינכחו בבית הקדוש באותן שני דדריקוב כמ שנתבאר

מראה מקומות (ז) ימי סוף (ג) דף טו (ג) חזיר ב' (ד) י' י' י' י'

זין הזהר

[טו] ים סוף היינו סוף כל דרגין שהיא כפירת סיכות. [טז] אחת דסד ואחת דין ימין ושמאל. ואחת סכרוע באמצע שהיא מדת הדברים [יז] היינו דעזר ספירות ונקראין גם כן בשם עשר אצבעות ה' של הכוסים וד' של נבורות. [יח] היינו רבים מרוב שהיו ימין יש בה התכליות של יד שמאל. היינו שהחמש נבורות נכללות בהתמ'ה הסדים [כא] פי' כדי שתוכל להיות התכללות חסדים בנבורות ונבורות בחסדים :

שנתבאר [סג] והוא מן נומרי הברית ההוא. שלא הכניסו במקום שלא נצרך. אלה הם שיטארי ויכתבו לחיי עולם. מניין. שכתוב (א) והיה הנשאר בציון והנותר בירושלים כדוש יאמר לו. כל הכתוב לחיים בירושלים. כך נשמע משה שכתוב הנשאר בציון והנותר בירושלים. שכל מי שנימיל בראוי נכנס בשתי אלה המדרגות [סג] ואם ניטר ברית הזה בראוי ינוהר בו. עליי כתיב הנשאר בציון והנותר בירושלים. אלה ישארו בזמן ההוא. ועמם עתיד הקב"ה לחרש העולם ולשמה עמם. על זמן ההוא כתוב יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו. (ב) רבי חייה אמר ימינך ה' נאדריו בכח. זו התורה ועל כן ימינך ה' תרעץ אויב. שאין לך דבר בעולם שישבר כחם של העמים עובדי ע"ז. מלבד בזמן שישראל עוסקים בתורה. שכל זמן שישראל עוסקים בתורה נתחוק בחינת הומין. ונשבר כחם ונבורתם של העמים עובדי ע"ז. לפיכך נקראת התורה ע"ז. כמש"כ ה' ע"ז לעמי יתן. יבזמן שישראל אין עוסקים בתורה בחינת השמאל נתגבר. ונתחוק כחם של העמים עובדי ע"ז. ומושלים על ישראל ונזרים עליהם גזרות שאין ויכלים לעמד בהן. ועל כן גלו ישראל ונתפזרו בין העמים. זש"כ (ג) על מה אברהם הארץ וגו'. ויאמר ה' על עובם את תורתו. שהרי כל זמן שישראל עמים בתורה נשבר כחם ונבורתם של העמים עובדי ע"ז. זש"כ ימינך ה' תרעץ אויב. אמר ר' אלעזר ודאי כך הוא. שכל זמן שקיים של ישראל נשמע בבתי כנסיות ואם לא. אז הודים ירד עשו. וזה שלמדני הקל קול יעקב. וזהו לא. אז הודים ירד עשו. וזה נתבאר :

ד) וברוב גאונך תהרס קמיר. א"ר אבא בשם רב ייסא הזקן. וכך א"ר שמעון. עתיד הקב"ה להחיות לכל אותן המלכים שצוררו לישראל ולירושלים. לאנדריאנוס לרופינוס לנבוכדנצר לסנחריב ולכל שאר מלכי עמים שהאריבו ביתו. ולהמשיכם כבתחלה. ויתאכפו עמם שאר עמים. ועתיד הקב"ה להפרע מהם בהתגלות סביב ירושלים זש"כ (ה) וזאת תהי' המגפה אשר יגוף ה' את כל העמים אשר צבאו על ירושלים. אשר יצבאו לא כתב אלא אשר צבאו. בכך כתיב וברב גאונך תהרס קמיר. וזה על זמן ביאת המשיח נכתב. ושורה הוואת שירת עולם היא :

ו) וברוח אפיך נערמו מים זכהו זמנא. ולפיכך יש בשירר הזאת לזמן ההוא. ולזמן של מלך המשיח ולזמן של גוג ומגוג. נצבו כמו נד נזולים. לזמן של עולם הבא [סד] שדוא שמחת כל העולמות :

אמר אויב ארדף אשיג אחלק שלל. אמר אויב. זה המטונה הוא שרו של מצרים. בשעה שנתנה לו הממשלה על ישראל חשב לכליותה תחת ממשלתו. אלא שזכר הקב"ה גבעות עולם שהיו בנינים עליהם. ואל תאמר שרק זה השר בלבדו. אלא כל אותן השרים המכונים על כל העמים עובדי ע"ז. כאשר נתנה להם רשת ומשלה על ישראל. מבקשים כלם לכפות את ישראל תחתם. וע"כ איתן העמים שהם תחת ממשלת אותן השרים. גזרים כלם גזרות לכלות את ישראל. אלא שרקב"ר זוכר נב"ה

לאוקומנא [סג] והוא כפיך ליה להסיח קיים ולא עייליה באתר דלא אלמריך אלון אינין דשתארין ויכתבון לחיי עולם זמנא. דכתיב (א) והיה הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו. כל הכתוב לחיים בירושלים משמע הנשאר בציון והנותר בירושלים. דכל זמן דאתגזר באלון תרין דרגין עאל [ס] יאי נשיר להזיה קיים כדקא חיי ויזדסי ביה עליה כתיב הנשאר בציון והנותר בירושלים אלון ישתארין זכהו זמנא וזכו זמין קב"ה להדתא עלמא ליחזרי זכו על הזוא זמנא כתיב יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו. (ב) רבי חייה אמר ימינך ה' נאדריו בכח דא אורייתא וע"ד ימינך ה' תרעץ אויב. דלית מלה בגלגל דיתר חילוקין דעמין עובדי ע"ז. זכר בשעתא דישראל מתעסקין באורייתא דכל זמן דישראל מתעסקין באורייתא ייזנא חתתקף ואתרז חילא ומיקפא דעמין עובדי ע"ז ובגווי כך אורייתא התקריאת עון כדא ה' ע"ז לעמי יתן. ובשעתא דישראל לא מתעסקין באורייתא שמאלא חתתקף ויתתקף חילוקין דעמין עובדי ע"ז ושלטין עליהו וגזרין עליהו גזרין דלא יכלין לייקם זכו ועל דא חתגליהו ישראל ואתפזרו זכין עמיהו הה"ד (ג) על מה אברהם הארץ וגו' ויאמר ה' על עובם את תורתו דהא כל זמנא דישראל ישתלגין באורייתא אתרז חילא ותיקפא דכל עמין עובדי ע"ז. הה"ד ימינך ה' תרעץ אויב א"ר אלעזר והאי הכי הוא. דכל זמנא דקלויסין דישראל אשתמש בבתי כנסיות וצבתי מדרגות וכו'. כיה דתנינא הקל קול יעקב ואי לאו. הידים ידי עשו. והא אוקומנא .

ד) וברוב גאונך תהרס קמיר א"ר אבא בשם רב ייסא שכל והכי א"ר שמעון. זמין קב"ה לחיות לכל אינין מלכין דאעקו לישראל ולירושלים. לאנדריאנוס לרופינוס לנבוכדנצר לסנחריב ולכל שחר מלכי עמין דתריבו ביתיה ולשלאה לון כקדמיתא ויתכנסון עמיהו שאר עמין. וזמין קב"ה לאתפרעא מנייהו בהתגלות סביב ירושלים. הה"ד (ה) וזאת תהי' המגפה אשר יגוף ה' את כל העמים אשר צבאו על ירושלים. אשר יצבאו לא כתיב אלא אשר צבאו. כדן כתיב וברב גאונך תהרס קמיר. וזה לזמנא דאמי משיחא כתיב. ושירתא דא שירתא דעלמין הוא :

ו) וברוח אפיך נערמו מים זכהו זמנא. וזמנא דמלכא משיחא. ולזמנא דגוג ומגוג. נצבו כמו נד נזולים. לזמנא דעלמא דאמי [סד] דאיהו חדוואת דכל עלמין .

אמר אויב ארדף אשיג אחלק שלל. אמר אויב. דא הוא זמנא דברבא על מלכא בשעתא דתתייבז ליה שלטנותא על ישראל חשיב דיטלינין תהי סלעיה חלל דדכר קב"ה טורי עלמא דהו מנינין עליהו ולא תימא דא בלחודו. אלא כל אינין דברבין דמזמן על כל עמין עובדי ע"ז. כד איתייבז להו רשיתא ושלטנותא על ישראל כללו בעמין דיטלינין ישראל תחתייהו. וע"ד אינין עמין דתחות שולטניהו דאינין מינין כללו גזרין גזרין לשינאה לון חלל דקב"ה דכר עירי

טראה מקובלות (ה) יעי' ד' (ג) דף ח. (ג) ימי' ט' (ד) דף ח.

זו הזהר
[סג] ב' החלקים היינו מילה ופריעה : [סג] הקראות ציון וירושלים שהן יסוד ומלכות. כי מילה במלכות ופריעה ביסוד : [סג] א. א. ת שלא הארץ בהרים ובעות של שפע טיולמות העליונים .

נבעות עולם ומגין עליהם. וכאשר ראה משה כך התחיל לשבח לרַקב"ה ואמר. מי כמכה באלים ה' :

מי כמכה באלים ה' וגו'. א"ר שמעון יש עין אחד גדול עליון ותקוף. בו גיזונים עליונים יתרת נים. והוא מונב"ב בשנים עשר גבולין [כז] ומתחזק בארבעה צדדי העולם הסובבים אותו במקום תם. שבעים ענפים עולים בתוכו וגזונים ממנו [כח] פגוע שרשי. יונקים הענפים סביביו. יאלה הענפים הנמצאים בהעץ כאשר פגוע זמן ממשרתו שר כל ענף ענף. כלם סבבקים לכרות כל גיפו של העץ. שרוא רעיקר של כל הענפים. והוא המ של עליהם. וישראל דבקים בו. כאשר פגוע עליהם ממשרת גופו של העץ שר א חלקם של ישראל. סבבקים לשמיר איתם וליתן שלום בבלם. ולבך נקרבנים שבעים פרי החג ליתן שלום לשבעים הענפים שבתוך העץ. ולבך מי כמכה באלים ה'. מהו באלים. בעצום. כמש"כ ח) כי יבשו מאלים אשר המדתם. שהיא עץ שהיו עובדים לאיו צורה שרקקו בתוכו. הרי שעצום נקראים אילים. מי כמכה שיעשה כמש"כ ויראה על הכל. מי כמכה בכל רענפים הסיבבים להעץ. שא"פ שהיא הטושל הוא שומר לכל. שומר לכל השאר. יאנו רוצה לעשות עמדם כליה. מי כמכה נאדר בקדש. בזה רכה העליון שנקרא קדש [סז] נאדר בקדש ממש. ינקרא כח ה' נעים ה'. והרי נתבאר הדברים :

ג) נחית ימיך תבלעמו ארץ וגו'. א"ר שמעון בוא וראה ימינו של הקב"ה ממנו נתעורר כל הארות כל הברכות וכל השמחה. בו נכלל השמאל. כמו שיש באדם יסין ושמאל. והשמאל נכלל בריבון. והימין הוא כולל הכל. וכאשר נתעורר הימין גם השמאל נתעורר עמו. שרדי בו נאחו ונכלל. ובוא וראה בשעה שישא האדם את ידו בתפלה. ומכוון באצבעותיו למעלה. כמש"כ והיה כאשר ירים משה ידו ונגר ישראל. שרדי בהימין תלה הכל. וכתוב וישא אהרן את ידו. כתוב חסר [סח] אז דכנה לעורר ברכות למעלה. אבל דקב"ה אינו כן. בשעה שנושא הימין למעלה וי להם להתהת נים. שהרי כל עזרה וכל הברכות מסתלקות מהם. מניין. עכתוב נמית ימיך תבלעמו ארץ. מהו נמית ימיך. כתרנומו. ארימת ימיך. מיד תבלעמו ארץ. וכאשר דימין נמצא גם השמאל נמצא עמו. ואז אין הדינים שולטים בעלם. מפני מה. לפי שהימין נמצא עמו. ואם הימין נסתלק או השמאל מוכן. ואז דינים נתעוררים בעולם. והדין שורה בכל. ג) ר' יצחק אמר נמית ימיך תבלעמו ארץ הרי העירזו בזה החברים. שכאשר הוציא הקב"ה למצרים מתים מתוך הים. אמר לארץ אסוף איתם בתוכך. ולא בקשה עד שהושיט הקב"ה ימינו כנגדה והשביע אותה. או כלעה הארץ אותם. וש"כ נמית ימיך תבלעמו ארץ. א"ר אלעזר נמית ימיך להפרידה מן יד השמאלית. ואז נעשה בהם הדין :

נחית בחסדך עם זו נאלת נהלת בעוך וגו'. כמו שכתוב ג) כי ימיך וזרועך ואיר פניך בי רציתם. נחית בחסדך

מראה בקומות י' ע"ה א' ג' 97 ז' א' 97 ט' ד' תניס מ"ד

זיו הזהר

כיו דיינו ספירת המארת שיש בה י"ב גבולי אלכסון הספתעים מן י"ב צירופי הוי"ה ב"ה י' וסו] היינו ע' שרים של אומות העולם [סו] היינו ספירה החסר שנקרא קודש והוא כחו של אבא ש.ק.א. ועם דהיינו ער. וזר הכה והנוקם יוצא מן הערן ונשמע ד"ש הוי"ה דהיינו המארת ע"י הבינה. [סו] לשון יחיד לרסו על ידי אחת שהיא הימין :

סורי עלמח ואגין עליהו. וכד חמח חסה דא שרא לשחח לקב"ה ואמר. מי כמכה בחלים ה' :

מי כמכה בחלים ה' וגו' א"ר שמעון חילגא חד רברבא עלאה תקופא. ציה חסונו עלהין ותחאין והוא חסחה בתריסר תמוזין [סג] ותתקף בהרבע סערי עלמח דאסתחראן בדוכתייהו. שבעין ענפין סלקון בגויה וחסונו מניה [סד] בעקר שרשו ינקין חינון סהרניה. וחיונין ענפין דמסתחאן בחילגא כד יצוי עידן שלטניה דכל ענפא וענפא כלחו בגאן לשילאח כלל גופא דחילגא. דאיהו עקרא דכלהו ענפין הסוח דבליס עליהו וישראל חיונין ציה כד משח עליהו שלטנא דהסוח גופא דחילגא חולקה דישראל ציה לנטרא לון וליהיב שחא שכלהו וע"ד שבעים פרי הסג למויבז שליח לשבעין ענפין דבגו חילגא. וע"ד מי כמכה בחלים ה'. זאי בחלים חילגא כד"ח ח) כי יבשו מחילים אשר המדתם דהא חילגא דהו פלחין לתד דופסא דמחקקין בגויה. ואקרי אילים חילגא י"ו כמכה דיעבד כעובדך וירחס על כלל. מי כמכה בכל הסוח סהרניה דחילגא. דלע"ג דאיהו שלטא נעיר לכלל. נעיר לכל שחר. ולא ציה למעבד עיחין גמורא. מי כמכה נאדר בקדש. כהיה חילח עלאה דחקרי קדש [סז] נאדר בקדש ממש. וחקרי כח ה' נעים ה'. והא חוקמנא מילי

ג) נחית ימיך תבלעמו ארץ וגו'. א"ר שמעון תא הוי ימינא דקב"ה מניה מתערין כל נהירו כל צרכן וכל חידו ציה כליל שחאלא כמה דהיה צ"ג ימינא ושחאלא ושחאלא חתכליל ציינא וימינא הוא כליל כלל וכד חתגר ימינא שחאלא חתגר עיניה דהא ציה אחיד וחתכליל ותא הוי בשעתא דלריוס צ"ג ידיו גליתא ומכוון בהצבן דיליה לעילא כמד"כ והיה כאשר ירים משה ידו ונגר ישראל דהא ציינא תליא כלל. וכתוב וישא אהרן את ידו כתיב חסר [סח] כדון אתכיון לדברא לעילא וקב"ה לאו הכי. בשעתא דהריס ימינא לעילא ווי להו לתחוי דהא כל כיישתא וכל צרכאן אסתליקו מנייהו מלן דכתוב נמית ימיך תבלעמו ארץ מאי נמית ימיך כתרנומו. ארימת ימיך חידו תבלעמו ארץ. וכד ימינא אסתכח שחאלא חסתכה עמיס וכדון לא שלטין דינין בעליחא מאי עמח בגין דיינא חסתכה עמיס וחי ימינא אסתלק האי שחאלא אודמן וכדון דינין מתערין בעלמא ודינה שריא בכלל. ג) ר' יצחק חזר נמית ימיך תבלעמו ארץ הא חתערו ציה חצריא דכד חיוק קב"ה למלרתי מתין ותמות ימא. אחר נחרעא כניס לון בגווק. ולא בעלח עד דחושט קב"ה ימינא לקבלס ואומי לה. כדון בלגמתיין ארעא. סה"ד נמית ימיך תבלעמו ארץ א"ר אלעזר נמית ימיך לתפרסח לה משמאלא. וכדון חתעבד צכו דינה

נחית בחסדך עם זו נאלת נהלת בעוך וגו' כמה דכתוב ג) כי ימיך וזרועך ואיר פניך בי רציתם נחית בחסדך

מראה בקומות י' ע"ה א' ג' 97 ז' א' 97 ט' ד' תניס מ"ד

זיו הזהר

כיו דיינו ספירת המארת שיש בה י"ב גבולי אלכסון הספתעים מן י"ב צירופי הוי"ה ב"ה י' וסו] היינו ע' שרים של אומות העולם [סו] היינו ספירה החסר שנקרא קודש והוא כחו של אבא ש.ק.א. ועם דהיינו ער. וזר הכה והנוקם יוצא מן הערן ונשמע ד"ש הוי"ה דהיינו המארת ע"י הבינה. [סו] לשון יחיד לרסו על ידי אחת שהיא הימין :

בחסדך. לא דכתיב כי ימיוך. לא גדוליה נהלת צעוך. לא דכתיב וזרועך לא גבורים. אל נזה קדשך לא דכתיב ואור פניך כי רליית לא לדיק [ט] וכלו משתכחי בקרא:

א) נזהלו אלופי אדום וגו' אר" שיעון תא חוי בהסוא ומנא שלשיתא דמלרים הוה שליט על כל שאר עמין כיון דאתבר חילא דמלרים אתבר חילא דשאר עמין מכלן. דכתיב אז נבהלו הלופי אדום וגו' וכתיב שיעו עמים יגנון וגו'. בנין דכלהו הוו אחידן בפולחנא דמנרים. ואחידן בזמנריס לשייעא דלהין יבהסוא ומנא כלסו צעאן לשייעא דמנרים לאתתקפא וע"ד כיון דשמעו גבורן דגד קצ"ה ב"לרים. רפו ידיוסן ולא יכילו למיקס וחודעזעו כלסו והתברו משולשנתהוין

ג) תפל עליהם אימתה ופחד אימתה אימה יבשי ליה מאי חיימה. דהא לית לך את או ילה חדא בצאורייתא דלא חית צה רזין עלאין מאי חיימה אר" שיעון כלומר דחילו דשכינתא [ז]

תביאמו ותשמעו צהר נחלקך וגו' אר" שיעין תביאמו ותשמעו תביאם ותשמע מבשי ליה ייחי תביאמו אלא רוחא דקידשא חזר על חוין דהא דתרה דגור יוסטע והתגליא צהו גלייא דרשייה קדישא דשא דקצ"ה [ח] הלן אחידן ציה צאת יחי' והלן אתחזיאו למירת ארעא כיה דכתיב ג) ועיך כלס דיקוס לעלס יירשו ארץ דכל מאן דאתגור והתגליא ציה רשייא קדישא וקטיר ליה אקרי לדיק. בגיב לעולס יירשו ארץ וע"ד תביאמו וא"ו יתרה תביאמו לאינון דחזידן צאת וא"ו. ותשמעו כד"ה נגר ייעי י"סה ידי להסתפא. לאינון דחזידן צאת וא"ו ולחזיין צתראי חתגר מלה גליס לך מלה בצאורייתא או חת זעירת בצאורייתא. גליס צה רזין עלאין ופגיון קדישין. זכסה חולקיסין דידעין צהו:

בחסדך. זהו שכתוב כי ימיוך. זו גדוליה. נהלת בעוך. זהו שכתוב וזרועך. זו גבורה. אל נזה קדשך. זהו שכתוב ואור פניך כי רציתם. זה צדיק [ט] וכלן נרמזין בכתוב:

א) אז נבהלו אלופי אדום וגו' אר" שמעון בוא וראה בזמן ההוא כמשלת מצרים היתה שולטת על כל שאר העמים. כיון שנשבר הכח של מצרים נשבר גם הכח של שאר העמים. מניין. שכתוב או נבהלו אל פי אדם וגו'. כתיב שמעו עמים יגנון וגו'. לפי שכלם היו נאדוים בעבודת מצרים. ונקשרים במצרים לעזור להם. ובזמן ההוא בקשו כלם לעזר למצרים להתגבר. וע"כ כיון ששמעו הגבורות שיעשה הקב"ה במצרים. רפו ידיוסן ולא יכלו לעמד. ונודעזעו כלם ונשברו כמשמיליהם:

ג) תפל עליהם אימתה ופחד. אימתה. אימה צריך לומר. מרו אימתה. שהרי אין לך אות או היבה אחת בתורה שאין בה סודות עליונים. מרו אימתה. אר" שמעון כלומר אימה השכינה [ז]:

תביאמו ותשמעו צהר נחלקך וגו' אר" שמעון תביאמו ותשמעו תביאם ותשמע צריך לומר. מהו תביאמו. אלא רוח הקדש אמר כך על אותו דודו האדרון שכל ידושע. ונתגלה ברם דהגלות רושם הקדוש ט"ש דקב"ה [ח] אלה נאהים בו באות וא"ו. ואלה ראויים לירש את הארץ. כס שכתוב ג) ועמד כלס צדיקים לעלס יירשו ארץ. שכל מו שנטול ונתגלה בו רושם הקדוש. יש מר אותו כפגם נקרא צדיק. ובשביל זה לעלס יירשו ארץ. ולכך כתיב תביאמו בא"ו יתרה. תביאמו לאלה שנאהים באת וא"ו. ותשמעו. כמ"כ נצר מטעי מעשה ידי דתפארי. לאלה שנאהים באת וא"ו. ועל אותו דודו האדרון מיסב הדבר. ואין לך היבה בתורה או את קבנה בתורה. שאין בה סודות עליונים ומעשים קדושים. אשרי חלקם של המבינים בהם:

רעיא בהימנא

מכון לשבתך פעלת ה'. רמו על המצוה לבנית מקדש למטה כדמיון בית המקדש שלמעלה. כמ"כ מכון לשבתך פעלת ה'. ענודך לבנית ביהמ"ק למטה. ולהתכלל בתוכו בכל יום לעבד לו להקב"ה. שהרי הפלה נקראת עבודת הלב. ואותו בית הכנסת צריך לבנית אתו ביופי גדול. ולתקנו בכל תקניום. שהרי בית הכנסת שלמטה עימד נגר ביהמ"ק שלמעלה. בית המקדש שלמטה עומד כדמיון בית המקדש שלמעלה. ועימדים זה נגר זה. יבית הבקדש הזה כל תקוניו וכל עבודתו וכל הכלים שילו ורמ"משים כלם דם כדמיון שלמעלה. המשכן שיעשה מטה במדבר הכל היה כדמיון שלמעלה. בית המקדש שבנה שלמה המלך הוא בית מנוחה כדמיון ביהמ"ק העליון. בכל אותן תקנים להיות כהתקין שלמעלה בית בנייה ונהלה. וכן בית הכנסת צריך להיות בכל תקוניו יופי כדמיון העליון. להיותו בית תפלה לתקן תקניום ע"ו דהפלה כמי שנתבאר. וכל בית מקדש צריך שיהיו בו חלונות. שבה בוכין

רועה דנאמן

מכון לשבתך פעלת ה'. רמו על המצוה לבנית מקדש למטה כדמיון בית המקדש שלמעלה. כמ"כ מכון לשבתך פעלת ה'. ענודך לבנית ביהמ"ק למטה. ולהתכלל בתוכו בכל יום לעבד לו להקב"ה. שהרי הפלה נקראת עבודת הלב. ואותו בית הכנסת צריך לבנית אתו ביופי גדול. ולתקנו בכל תקניום. שהרי בית הכנסת שלמטה עימד נגר ביהמ"ק שלמעלה. בית המקדש שלמטה עומד כדמיון בית המקדש שלמעלה. ועימדים זה נגר זה. יבית הבקדש הזה כל תקוניו וכל עבודתו וכל הכלים שילו ורמ"משים כלם דם כדמיון שלמעלה. המשכן שיעשה מטה במדבר הכל היה כדמיון שלמעלה. בית המקדש שבנה שלמה המלך הוא בית מנוחה כדמיון ביהמ"ק העליון. בכל אותן תקנים להיות כהתקין שלמעלה בית בנייה ונהלה. וכן בית הכנסת צריך להיות בכל תקוניו יופי כדמיון העליון. להיותו בית תפלה לתקן תקניום ע"ו דהפלה כמי שנתבאר. וכל בית מקדש צריך שיהיו בו חלונות. שבה בוכין

ז"ו הזהר
ט"ו כרש וד הכסוק לרמו שנשפע כחות מן מרת החסר לישראל. וכן מרת הגבורה למצרים. והכל ע"י יסוד צדיק [ט] דורש אימתה בשמי היבות אימת ה"א. וכתב אות ה' רמו על השכינה הקדושה: [טא] ע"י מצות פריעה נאחו האדם ונקשר באות וא"ו הרמו על דהסמרת ועל היסוד:

(א) וכוון פתוחן ליה. היינו כדמיון שלמעלה. וע"ז כתוב
 (ב) משנה מן ההלכות מציון מן החרובים. ואפשר תאמר
 שגם בשדה טוב לרתכלל. כדי שרוח התפלה יעלה ישיר
 לשמים. לא כן שהרי אנו צריכים לבית. שהרי נמצא בית
 למטה כדמיון בית העליון. להטשיך מדור העיון למדור
 התחתון. ועוד שרתפלה ורוח הרוח הדין צריכה לעלות ולצאת
 סתך מקם צר בדרך ישיר נגד ירשלים. וע"ז כתוב מן
 המצר קראתי יה. נמצך מקום דחיק יצר שליח מתוכו
 רוח התפלה. שלא יטה ליטון ולשמאל. ובשדה אי אפשר
 לשלח את הקיל באיכו זה. והרי כדמיון זה קיל השופר
 נדחד לחוץ בדרך ישיר כתיך מקום צר ידילך יבוקע
 הקיעים. ועלה במעלה לעורר רצון ירמיהו למעלה. ואם
 תשאל הרי כתיב ויצא יצחק לשוח בשדה. יא כן יצחק
 שענין אחר היה בן מה שלא היה בכל העולם. יעד שזה
 הכתיב אינו בא להשמיענו כפשיטנו. כי ודאי בשר אחר
 הו' מרפאל [ג] וזה נתבאר. ע"כ ר"ב

(ג) **תניא** א"ר אבא אשרי הקים של אותם הדיכים קומר
 שירה הואת בעולם דור. שרם יוכי ליכר לה
 בעולם הבא. ושירה הזאת נבנית בעשרים ושתים אריות
 קדושת החקיקת. ובעשרה מאמרת. ודכל נרשם בשם
 הקדוש. והכל הוא שלמות שם הקודש. ונתבאר דכדכרים:

(ד) **עוד א"ר אבא** נוכחתי ענין אחד ששמעתי
 מהבנ רה הקד שה שמע משמו
 של רבי אליעזר. יום אחד בא לבניו גוי הכם יא ל. וכן
 זקן. על ששאלת אני רוצה להציע לבניך. אחת. אתם
 אימרים שיבנה לכם בית מקדש אהר. ודרו לא היה
 לדבנת אלא שהו פעמים. בית ראשון יבית שני. אבל
 בית שלישי לא נבנה. ומה שהיה לי לבנות כבר
 נבנה. יעיעים לא נמצא בתורה יותר. שהרי שני בתי
 ישראל קרא להם דכתיב. שכתוב (ה) גדול יהיה כבוד
 הבית דוד האחרון מן הראשון ועוד אתם אימרים שאתם
 קריבים למלך העליון יותר מכל שאר העמים. מי שנתקרב
 למלך הוא ישבח תמיד בלי צער בלי פחד ובלי דוחק.
 והרי אתם בצער בדוחק וביגון תמיד יותר מכל באי
 העולם. יאנהט כל יקרב אלינו צער יודוק ויגון כלל. אנהט
 קרובים למלך העליון. יאתם רחוקים ממנו. וע"כ יש לכם
 צער ודחק אבל ויגון. מה שאין כך לני. ועוד אתם כל
 תאכל נבלה וטרפה כדי שתהיו בריאים. ודניף שלכם
 יהיה בבריאות. ואנהט איכלים כל מה שאני רוצים. ואנהט
 דוקים בכח ובבריאות. וכל אברים שלנו בקיומם. ואתם
 שאינם איכלים הכל הנכם חרשים במחלית רעות ובשבירת
 ד"ב. יותר מכל שאר העמים. ואתם העם ששונא לכם
 איהיכם בכל. זקן וזקן. אל תען לי כלים שלא אשמע
 לך ולא אקבל ממך. נשא עינו רבי אליעזר ודצין בו
 ועשאו גל של עצמות. כיון שנח רוגזו דדור ראשי ובכה
 ואמר. ה' אדוננו מה אדיר שטך בכל הארץ. כמה היא
 חזק כח השם קדוש. שואן לך דבר בכל הארץ. וכמה חבובים
 הם דברי התורה. שאין לך דבר קטן שלא תמצאנו
 בהתורה. ואין דבר קטן מובא בתורה אשר לא יצא מפי
 הקב"ה. דברים דאלה ששאל רשע והוא אני שאיתי
 אותם יים ארד לאליהו. ואמר שהרי בהשיבה שברקיע
 נסדרו

בראה סקובות (א) גיאל (ב) סיר (ג) דק (ד) פתס רכ (ה) תני ב'

זיו הזהר

[פג] שרה הנקרא חקל הפוחין קדושין מקום משכן דוחות הצדיקים :

(א) וכוון פתוחן ליה כגונא ללעילא. וע"ז כתיב
 (ב) משניה מן החלונות מליץ מן החרובים. ואי תימא
 אפילו במקלא. בגין דרוחא להו סליק.
 לאו הכי. דהא אנו צריכין בית. לאשתכחא בית
 לתתא כגונא דבית עלאה. לכתתא דיוורא עלאה לדיוורא
 תתאה. ותו דהכחא ללותא וסכחא רוחא אלטריך לסלקא ולנפקא
 מגו עאקו צחורה מישר לקבל יריכלס. וע"ז כתיב יון
 המלך קראתי י. להלטרך אחר דחיק צעאקו לסדרה צנויה
 סכחא רוחא. דלא יסמי לימניא ולשמאלא. ובחקלא לא יוכל
 קלא לסדרה ליה הכי. והא כגונא דא קלא דסופר
 אלתחיא לצר צאורח מישר מגי אחר דחיק ואזול וצקע
 רקיעין וסליק בצליוקו לתפערר רוחא לעילא. והו
 תימא הא כתיב וילא יחקק לשוח בשדה. שאני יחקק
 דמלא אחרא סוכ ציה חס דלא חס בכל עלמא. ותו דהו
 קלא לאו להכי אתא דלחי צבדה אחר סוכ
 מללי [פג] וכה חוקימנא. ע"כ ר"מ

(ג) **תניא** א"ר אבא וכתה חולקיהו דלוינו דזכאן לוימר
 שרתא דא צבאוי עלמא דלוינו זכאן לוימר לה
 בעלמא דלתי. ושירתא דא אלתבני צעשרין ותרין התיון
 קדישין גליפין ובעשר אמירין וכלא אתרשים צבאיה
 קדישא וכלא בלימותא דשמא קדישא. והא אלתפערר מילי

(ד) **תו א"ר אבא** אדכרנא מלה דהא דשמענא
 מציונה קדישא דשמע מימיה
 דרבי אליעזר יומא חד אתא לקייהו גוי הכים וח"ל סבא
 סבא תלת צעיון צעיונא ליתצע מקך חד דתתין
 אמרין דיתבני לבו צי מיקדשא אחרא והא לא הוו
 למבני אלה תרין זמנין בית רחשוו וצית שני
 בית בלבי לה תשכח צאורייתא ומה דהוה ליה למבני כבר
 התבנין ולעולם ליה ציה יתיר דהא תרו צתי
 ישראל קרה לון קרא דכתיב (ה) גדיל יהיה כבוד
 סבית סוכ ההההין מן סרחשוו ותו דתתין אמרין דתתין
 קריבין למלכה עלמא יתיר ויכל שאר עיין מהין דמתקריב
 למלכה איהו הדי תדיר בלא נערא בלא דחילו ובלא דחוקי
 וכה תתין בלערא ובדחקא וביגונא תדיר יתיר מכל צני
 עלמא והגן לה אתקריב לן לערא ודחקא ויגונא כלל רבן
 קריבין למלכה עלמא. ותתין רחוקין מיניה וע"ז אית לבו
 נערה ודחקא הכלא ויגונא מה דלח אית לן ותו דתתין לא
 הכלי נבלה וערפס בגין דתהוין צריאין. וגופס דלכין
 להו בצריחותא אנו אכלינן כל מה דבעינן וחנן
 תקיפין צמלה וצבירותא וכל שיפין דילן צקוימייסו ותתין
 דלה אכלין חלשין בלכו צמרעין ציבין ובתצירו
 יתיר ויכל שחר עיין ותתין עיין דסני לכין
 הלההין בכלה סבא סבא לא תימא לי מידי דלא אשמעיך
 ולה אקבל מקך זקיף עיטוי ר' אליעזר וחשנה ציה
 ואתעביד תל דגרמי כיון דנה רוגזו אסדר ריבוס וצכה
 ואמר. ה' הווננו מה אדיר שטך בכל הארץ כמה
 תקיף מילא דשמא קדישא תקיפה בכל ארעא וכמה חציבין
 מלי דאורייתא דלית לך מלה ועירא דלא תשכח לה
 צאורייתא ולית מלה ועירא דלתיא צאורייתא דלא נפקת מפייהו
 דקב"ה. ילין חלין דשאל סכחא רבע אנה שאלנא
 יומא חד לתלוסו. ואמר דהא צמתיבתא דרקיעא
 אחרדו

אחזקו קוים דקב"ה וסכי הוא דכד נפקו ישראל
 זמנא דבזא קב"ה ליעבד לין בירעא כחזכין קדושין
 דלעילא יבעא לחזני לין ביתא קדושא, ולגתא ליה זמי
 שמי קדושין ילגעה לין לישראל גליבא קדושא כנונא דדיוקנא
 דלעילא סה"ד מתיאזו ומטבזו בזה נחתך בן
 אחר בזכין לשבתך פעלת ה', בהסוא דעגלת
 אנת ה', ולא אחרא זכון לשבתך פעלת ה', לא צימ ראשון
 זקדס ה' כוננו יודך לא צימ שני ותוויסו אומותא
 דקב"ה אינון ומדארגויו קוים בזמנא דמתיאזו לון קב"ה
 לכניסו בירעא וציתא אחזני על ידא דבר גב ובנין קד לא
 חתקיים ושלמה סוס ידע דבנין דסאי עיבדא דבר לא
 לא יתקיים וע"ד אחר אס ה' לא יבנה בית שוא עיזלו
 בנינו צי דסא לית ליה קיומא, ביומי דעורא גרס חסדס
 ואבדכין אינון למבני ולא סוס צימ קיומא ועד כען
 בנינא קדמא דקב"ה לא סוס בלגלזא ולומא
 דמתיאזו צימ יריסניס ה', איסו ולא אחרא וצנינא דא
 אן זמנא דבזא דב"ה, לית צימ קיומא כלל
 בית ראשון ובית שני יסית לון קב"ה כדרא חלגילת
 צימ ראשון בדתכסוף יבית שני בדתגליא וסאי צימ
 דאתקרי צימ שני לחזני בדתגליא דיתחזי לכל עליז
 אומנותא דקב"ה דלויס חדוה סליס ורעותא הלבא בכל
 קיומא סה"ד צימ ראשון דבדתכסוף חסתלק לעילא
 על גבוי סה"ד דחגלזא וכל עליזא יחזון ענני יקד
 דחזון על גבי סה"ד דחגלזא, יבנו חינון ענני,
 יסוי צימ ראשון בעובדא עיזרא, דסליק עד ריס יקד
 שמיא, וצנינא דא אן זמנא ועד כען לא סוס
 בעלמא, ואפילו קיפתא דירושלם לא ליסוי אומנותא
 דבר גב דסא כתיב (ח) ואני אהי' לה נאום ה' סומת חס
 סביב ונו' ה' לקדמא כתיב סכי, כל שכן ציתא דלויס
 דיוקנא דליה ועיבדא דא סוי אחזני לחזני צריבא
 כד נפקו ישראל ממצרים, ונפתק עד לסוף יומין
 בשורקנא בתראס:

שאלתא תנינא דאן קרבין למלכא עלאה יתיר מכל
 שאר עמין ודאי סכי סוא דישראל עבד לון
 קב"ה לבא דכל עלמא וסכי אינון ישראל בין
 שאר עמין כלבא בין שייפין, כמה דשייפין לא יכלי
 למיקס בעלמא אפילו רנעא חדא בלא לבא, סכי עמין
 כלסו לא יכלין למיקס בעלמא בלא ישראל ואוף סכי
 ירושלם גבו שאר חרעאן כלבא בנו שייפין ועל דא
 איסי באתנעותא דכולי עליזא כלבא נו שייפין וישראל
 מתגהגו נו שאר עמין כנונא דלבא נו שייפין, לבא
 חיסו רכיך וחלס, ואיסו קיומא דכל שייפין, לא
 ידעין מלערא וינונא כלל אלל לבא דביה קיומא
 וציה סוכלתנו, שאר שייפין לא אתקריב צהו כלל
 דסא לית צהו קיומא ולא ידעין מדי, כל שאר
 שייפין לא קריבין למלכא, דאיסו חכמתא וסוכלנותא דסריא
 במוחא אלל לבא, שאר שייפין רחיקין מניה ולא
 ידעין מניה כלל, כך ישראל קריבין למלכא קדישא,
 ושאר עמין רחיקין מניה.

שאלתא תליחוי, דישראל לא רכלין כנלות וטרפות
 וטנופא ולכלוכא דסקניס ורמשיס כשאר
 עמין, סכי סוא ודאי, דסא לבא דלויס רכיך וחלס,
 ומלכא וקיומא דכל שאר שייפין, לא נסיל למוויס
 אלל צריכו ומחוסא דכל דמא, ומוויס נקי וצריכא, ואיסו
 רכיך

שאלה שניה, שאנחנו קרובים למלך העליון יותר מכל
 שאר העמים, ודאי כך הוא שישראל עשה איתם
 הקב"ה שיהיו הלב של כל העולם, וכך הם ישראל בין
 שאר העמים כהלב בין האברים, כמו שהאברים אין יכולים
 להתקיים בעולם אפילו רגע אחד בלי לב, כך העמים
 כלם אין יכולים להתקיים בעולם בלי ישראל, ואף כך
 ירושלים בין שאר הארצות כהלב בתוך האברים, ולכך
 היא באמצע העולם כמו הלב בין האברים, וישראל
 מתנהגים תוך שאר העמים כדמיון הלב בין האברים, הלב
 הוא רך וחלש, והוא הקיום של כל האברים, הם אין
 יודעים סן צער ויגון כלל אלא הלב, שבו הוא קיום דחיות
 ובו היא הבינה, שאר האברים אין בהם התקרבות כלל,
 שהרי אין בהם קיום החיות ואין מבינים כלום, כל שאר
 האברים אין קרובים להמלך, שהיא החכמה והשכל השורה
 בהמיה, אלא הלב, שאר האברים רחוקים ממנו ואין
 יודעים ממנו כלל, כך ישראל קרובים להמלך דקדוש,
 ושאר העמים רחוקים ממנו:

שאלה שלישית, שישראל אין אוכלים נבלות וטרפות
 ומיאות ולבלוך של שקצים ורמשים כשאר
 העמים, ודאי כך הוא, שהרי הלב שהוא רך וחלש, והוא
 המלך והקיום של כל שאר האברים, אינו לוקח למנונו
 אלא דברור והוך של כל דדם, ומנונו נקי וברור, והוא

ר' יח'ש מהכל, ושאר פסולת הוא מניח לב' שאר האברים, ישאר דאברים אין משניחים ומדקקים בזה, אלא כל הפסולת והרע של רב' הם יזקקים, והם חוקים כראוי להם, יע"כ בב' שאר דאברים נמצאים ננעים שאת אי ספחה נגע צרעה, ובהלב אין ככל זה כלום, אלא הוא נקי וברור מכלם, אין בו מום כלל, כך הקב"ה לקח לו את ישראל, שהוא נקי וברור ואין בו מום, ועל זה כתוב (א) כלך יפה רעייתו ומוסו אין כך, בא ר' יוסי נשק ידיו ואמר, אלמלא לא באתי אלא לשמיע דבר זה די לי:

(ג) ויסע משה את ישראל מים סוף ויצאי אל מדבר שיר, א"ר שמעין בשעה ההיא שהיו ישראל עומדים על דים, והיו אימרים שירה, נגלה הקב"ה עליהם יכ' מרבבותיו וצבאיו, כדי שיכירו את מלכם שעשה להם כ' אלה הנסים והנבירות, וכל אחד ואחד ידע והסתכל במה שלא ידעו והסתכלו שאר נביאי העולם, שאם תרצה לומר שלא ידעו ולא השיגו חכמה העליונה, מן השירה דואת מינן שכלם בחכמה הסתכלו וידעו הדברים ואמרו, שאם לא כן איך אמרו כלם דברים אחרים שלא נמו אלה מאלה, ומה שאמר זה אמר זה, ולא הקדים כל אחד דבור זה לדבור זה, אלא כלם אמרו במשקל אחד, ורוח הקידוש הוביע בפי כל אחד ואחד, והדברים נאמרי מכלם כאילו יצאו מפי אחד, אלא ודאי כלם בחכמה העליונה הסתכל, וידעו דברי העליונים, ורוח הקידוש הוביע בפי כל אחד ואחד, ואפילו העיברים שבמעו אמם היו אומרים שירה כלם ביחד, והיו רואים כלם מה שלא ראה יחזקאל הנביא, ועל זה היו כלם מסתכלים כאילו ראו עין בעין, וכאשר נטרו השירה היו כלם מתענגים בנפשותם, והשתוקקו לראות ולהסתכל עוד, ולא היו רוצים לנסוע משם כרוב דהשתוקקת, כשעה ההיא אמר משה להקב"ה, בניך מגידל ההשתוקקת להסתכל כך אין רוצים לנסוע מן דים, מה עשה הקב"ה, הסתיר כבידו משם והרהיק לחיך להמדבר, ושם נתלה ולא נתלה, אמר להם משה לישראל כמה פעמים לנסוע משם ולא נסעו, עד שאהו בהם משה והראה להם וזו כבודו של הקב"ה במדבר, או מגדל השתיקות ורצין להסתכל דשע משה אותם, וש"כ ויסע משה את ישראל מים סוף ויצאו אל מדבר שיר, מהו מדבר שור, מדבר שהיו מבקשים להסתכל בו וזו כבודו של המלך הקדוש, וע"כ נקרא מדבר שיר, על שם ההסתכלות אשר ישם, וילכו שלשת ימים במדבר ולא מצאו מים, אין מים אלא תורה, שנאמר (ג) הוי כל צמא לכו למים, א"ר יוסא וכי מי נתן להם התורה באין, והרי עד אותו הזמן עיד לא נתנה להם התורה, א"ר אלעזר הם יצאו למדבר להסתכל, והקב"ה לקח וזו כבודו משם ולא מצאיהו, ולמדנו שהקב"ה תורה נקרא, ואין מים אלא תורה, ואין תורה אלא הקדוש ברוך הוא:

(ד) ויבאו מרתה ולא יכלו לשתות מים במרה וגו', א"ר שמעין כשדלכו ישראל במדבר נגלה להם רשות אחר של שאר דעמים, זה השולט במדבר נגלה יפגעו בו שם, וירא ישראל שאין זה אותו הזיו של כבוד מלכם, וש"כ ויבאי מרתה ילא יכלו לשתות מים במרה, מפני מה, כי מרים הם, לא נמתק לנפשותם כבראשונה, ילא

מראה מקומות (א) סיד ד' (ב) ד' ס' (ג) יסע' י"ב (ד) ד' ס' ילא

רכיך וחלם מכלל, ושאר פסולת אנה לכל שיפין וכל שאר שיפין לא יסניחין צהאי אלא כל כסולת וצוס דכלל כסלון, וחיונן בתקופו כמה דאתחיו לון, וע"ד בכל שאר שיפין חיות הצעצועין שאת או ספחה סגירו דנרעת וללצא לחו מכל הני כלום אלא חיהו נקי וברור יכולת לית ביה חיומה כלל כך קב"ה נסיל ליה לומרלך דלויס נקי וברור לית ביה חיומה על דה כתיב (א) כלך יפס רעייתו ומוסו אין כך, אתא ר' יוסי נשיק ידיו ואמר חילוו לא אתניה לגלמא אלא לישמע דא די'.

(ג) ויסע משה את ישראל מים סוף ויצאו אל מדבר שור, א"ר שמעין בשעה ההיא שהיו ישראל עומדים על דים, והיו אימרים שירה, נגלה הקב"ה עליהם וכל רחיכו וחיולו צנין דינדעון למלכיותו דעבד לון כל חיונן כסין ונבורתן, וכל חד וחד ידע והסתכל מה דלא ידעו והסתכלו שאר נביאי העולם, דמי תירח ללא ידעין ולא לדביקו חכמתא עלאה מן שירתא דה תחמי דכלהו בחכמתא הסתכלו וידעו מלין ואמרי דהו לחו ככי סיד יאמרו כלבו מלין אמדון דלא ספו מלין יחלין ומה דאמר דא אמר דא, ולא הקדים מלה דה לימלו דא, תלא כלסו כסוקולא חדא ורואח דקדשא כפימא דכל חד וחד ומלין התמרו זכלהו כחילי כפקין חזימא דה, אלא ודאי כלסו בחכמתא עלאה הסתכלו וידעו מלין עליון, ורואח דקדשא כפוס כל חד וחד, ואפילו חיונן דבצמי חחיון סוו חמרי שירתא כלסו כמדה, והיו מתרן כלבו מה דלא חתח יחזקאל כביאה ועל כך סוו כלסו מסתכלי כחילי חחיון עינא בעינא וכד סיימו מלין סוו כלסו מתבסמחן כנפשיהו ותאבין ליהימי ולאסתכלת ולא סוו צעאן לנגלא חחיון מסגולות תיחיבתא כסהיא שעתא חמר יסס לקב"ה צנין יסגולות תיחיבתא לאסתכלת כך לא צעאן לנגלא מן ייח מה עבד קב"ה אסתיס יקריה לבר ציידברת ותימן חתגלי ולא חתגלי חמר לון משה לישראל כיה ותימן לנגלא מתיון ולא כסלו עד דחמיד צהי יסס ואחזי לין וזי יקרא דקב"ה צידברת, כדון יסגולות תיחיבתא ורעותא לאסתכלת כסיל לון משה סה"ד ויסע משה את ישראל מים סוף ויצאו אל מדבר שור יחזי מדבר שור מדברת דסוו צעאן לאסתכלת ביה וזי יקרא דחלכא קדישא וע"ד לקרי מדבר שיר הסתכלותא תיון, וילכי שלשת ימים במדבר ולא מצאו מים, אין מים אלא תורה, שנאמר (ג) הוי כל צמא לכו למים, א"ר יוסא וכי מי נתן להם התורה הכא, והרי עד אותו הזמן עיד לא נתנה להם התורה, א"ר אלעזר הם יצאו למדבר להסתכל, והקב"ה לקח וזו כבודו משם ולא מצאיהו, ולמדנו שהקב"ה תורה נקרא, ואין מים אלא תורה, ואין תורה אלא הקדוש ברוך הוא:

(ד) ויבאו מרתה ולא יכלו לשתות מים במרה וגו', א"ר שמעין כשדלכו ישראל במדבר נגלה להם רשות אחר של שאר דעמים, זה השולט במדבר נגלה יפגעו בו שם, וירא ישראל שאין זה אותו הזיו של כבוד מלכם, וש"כ ויבאי מרתה ילא יכלו לשתות מים במרה, מפני מה, כי מרים הם, לא נמתק לנפשותם כבראשונה, ילא

מראה מקומות (א) סיד ד' (ב) ד' ס' (ג) יסע' י"ב (ד) ד' ס' ילא

זיו הזהר
ועני זה סמאל השולט על המדבר:

ולא עוד אלא דלתא לקטרגא עליהו זאי כתיב וינעק אל
 ה' ויורו ה' עץ. ואין עץ אלא תורה. שכתוב עץ חיים
 הוא למחויקים בה. ואין תורה אלא הקב"ה. ר' אבא אמר
 אין עץ אלא הקב"ה. שכתוב כי דאדם עץ השרה. עץ
 השרה בדאי. זה עץ של שדה הפוחים הקדושים [עד]
 וכאשר נתגלה ויו כבוד מלכם עליהם. או וישלך אל המים
 וימתקן המים. מהו וימתקן המים. שהקטיגור נעשה
 כסניגור:

(א) **שם** שם לו חק ומשפט ושם נסחו. א"ר אבא ב"א
 וראה בראשונה כשנבנו ישראל בביתו של
 הקב"ה לא נבנו כדאין. מה הנעים. לפי שנמילו ולא
 נתפרעו. ולא נתגלה בהם רושם הקדוש. כיון שבא לבאן
 מהו כתיב. שם שם לו חק ומשפט. שם נבנו ישראל
 בשני החלקים הקדושים. ע"י התגלות ההיא שנתגלה הרייטם
 שלהם. והם נקראים חק ומשפט. חק. כמ"ש. ונתן מרף
 לביתו וחק לנערותיה. ומשפט. כמ"ש. משפט לאלהו
 יעקב [ע"ה] ושם נסחו. במצות אית הקדוש הוא. כמ"ש. כ
 כי חק לישראל היא. בספרו של ר' יבא דוקן נזכר
 שאמר זה הדבר על המטה הקדוש הוא [ע"ה]. (ג) ר' א
 אצור אמר כאן יש לעיין. למה כתוב כאן שם שם לו
 חק ומשפט ושם נסחו. אבל ודאי כוד הדבר שבאן ה'
 הנסיון על המים. לפי שהמטרים היו אומרים שבנייהם של
 ישראל היו פהם. והיו הרבה בישראל שחשדו לנשיהם
 בוד. עד שהקב"ה הביאם למקום הזה יבקש לבדוק אתם.
 מה כתוב ויורו ה' עץ וישלך אל המים. אמר דקב"ה
 אכשה. משה מה אתה ר"ה. הרי הרבה טריבות נמצאות
 אצלכם כאן. ואני מבקש לבדוק כאן. שני ישראל. כתיב
 שם הקדוש והתגלך המים. ויבדקו בלם הנשים והנביאים.
 ולא יהו נשאר תלינה על בני. ועד שיבדקו כלם כאן
 לא אשרה שמי עליהם. כיר ויורו ה' עץ וישלך אל
 המים. זה השם הקדוש דהיא שהיו דכחן כתב לבדוק
 נשי ישראל. או שם שם לו חק ומשפט ושם נסחו. ואם
 השאל תינה נשי ישראל. אבל דם למה יבדקו. אלא אף
 דם נזרכו ללבדק. אם לא נבמאו כנשיהם ש" מצרים.
 ונשי ישראל אם לא נבמאו בדמטרים כל איתן הנשים
 שהיו בנידם. וכלם הן הגברים והן הנשים יצאו זכאים.
 ונמצא שורע ישראל דם קדושים זכאים. או דשרה דקב"ה
 שמו בנייהם. ועל כן על דמים ודאי שם שם לו חק ומשפט
 ושם נסדו:

(ג) **ויאמר** אם שמע תשמע לקול ה' אלהיך. א"ר יצחק
 ב"א וראה כל מקום שנאמר ויאמר בתם.
 או ויקרא בתם. או אמר בתם. היא בלאך הברית ולא
 אחר [ע"ה] ויאמר. שבת ב ויאמר אם שמע תשמע ונ'.
 ויאמר ולא אמר כי הוא. ויקרא. שכתוב ויקרא אל משה.
 ולא אמר כי היה. אמר. שכתוב אל משה אמר עלה אל ה'.
 ולא אמר כי היה. אלא בכ"י אית מלאך הברית היה.
 והכל בהקב"ה נאמר [ע"ה] ה' ויסי אמר נשמע עמיה
 שכתוב וינעק אל ה' ויורו ה' עץ. מכאן נשמע שעליו
 מיסב ויאמר. מיבין כי שאמר דדבר. לקול ה' אלהיך.
 לקולי צריך לומר. אלא לקל ההוא נבננו בו [ע"ה] ר'
 אבא

ולא עוד אלא דלתא לקטרגא עליהו זאי כתיב וינעק אל
 ה' ויורו ה' עץ. ואין עץ אלא תורה דכתיב עץ חיים
 הוא למחויקים בה. ואין תורה מלא קב"ה ר' אבא אמר
 חין עץ אלא קב"ה דכתיב כי החדס עץ החדס עץ
 החדס ודאי דם עץ החדס דתפוחין קדושים [עד]
 וכד התגלו ויו יקרא דחלכהו עלייהו. כדון וישלך אל המים
 וימתקן המים זאי וימתקן המים. דקטיגורא סניגור
 סניגורא:

(א) **שם** שם לו חק ומשפט ושם נסחו א"ר אבא תא
 חזי בקדמיתא כד עהלו ישראל בקיימא
 דקב"ה לא עאלו כדקא יאות זאי עיית צגן דחתמורו ולא
 אתפרעו ולא התגליא כשיחא קדישא כיון דישו הכח
 מאי כתיב. שם שם לו חק ומשפט תמן עהלו ישראל
 בתרין חולקין קדישא צהסו גלויא דהתגליא כשיחא
 דלסון ואקרון חק ומשפט. חק כד"ה ותקן ערף
 לביתו וחק לנערותיה ומשפט כמה דת חמר ישפט להלוי
 יעקב [ע"ה] ושם נסחו צהסו חת קדישא כד"ה
 כי חק לישראל הוא. צספרה דרב יבא סבא
 חמר מלה על סהו חסרה קדישא [ע"ה]. (ג) ר' א
 אצור חמר סבא חיה לאסתכלא חזאי כתיב סבא שם לו
 חק ומשפט ושם נסחו. סבא ודמי רוא דמלה דסבא
 על מיה סבא צגין דמלגרו חו חמרי דבנייהו
 דישראל חו מנייהו וכוו חיה בישראל דחשדו לאנתמייחי
 דלא. עד דקב"ה מטא לין להתי חתר וצעה לחדק לין.
 מאי כתיב ויורו ה' עץ וישלך אל המים. חמר קב"ה
 למשה משה מיה את צעי. הא כמה סבילין קיימין
 נבייהו סבא ומה צעינא לחדק סבא כשיחא דישראל כתיב
 שחא קדישא ורזי לחיא. ויבדקו כלסו נסין וגיבדון
 ולא ישתחר לשו על צני ועד דיבדקו כלסו סבא
 לא חכרי שזי עלייהו. מיד ויורו ה' עץ וישלך אל
 המים. דא שחא קדישא סהו דהוס כתב כהנא לייבדק
 כשיחא דישראל כדון שם לו חק ומשפט ושם נסחו יחי
 תיחא כשיחא דישראל יהות. חיונו חזאי אלא ח'ף
 חיונו צעין לויבדק. דלא אסתהו צנשיחא דינתי
 וכשיחא דישראל דלא אסתהו צניחא כל חיוני צגין
 דהו צניייהו. וכלסו נפקו גוצרין וקוצין זכאין
 ואסתהו זכעא דישראל קדישא וזכחון כדון קב"ה
 אשרי שמי צניייהו. ועל דא על מיה ודמי שם שם לו חק
 ומשפט ושם נסחו

(ג) **ויאמר** אם שמע תשמע לקול ה' הליך ה' ינחך
 תא חזי צכל חתר דכתיב ויחיר סתם
 או ויקרא סתם או חיר סתם היא ילחכה דברית ולא
 אחרא [ע"ה] ויאמר. דכתיב ויאמר הם שיש תשמע ונ'
 ויהמר ולא קאמר חזן הוא ויקרא דכתיב ויקרא חל משה
 ולא קאמר מתן סבא חמר דכתיב והל משה חיר עלה חל ה'
 ולא חמר חזן סבא חלא צכל חני מלאכה דברית סבא.
 וכלת צקב"ה חמיר [ע"ה] ד' ר' יוסי חמר מישיע
 דכתיב וינעק אל ה' ויורו ה' עץ. מהכה מישיע
 ויאמר. ימשע מתן חמר מלה. לקול ה' אלהיך.
 לקולי מצעי ליה. אלא להסו קול דעאלו ציס [ע"ה] ר'
 אבא

מראה מקומות (א) ד' ס (ג) נבא קנד (ג) וירא קנ (ד) ד' ס

זיו הוהר

[עד] זה הני עין מקום משכן נשמות דצדיקים שנמשלו לתפוח. וכן שני דרקים קדושים היינו שתי דריושות של ספירת מלכות
 וספירת יסוד. מלכות נקראת חק. ויסוד נקרא משפט. על ידי מילה זכו לקדושת המלכות וע"י פרועה זכו יקרא שם היסוד. [ע"ה] אשור
 חסר כונתו כי שם נתן השי"ת בה נסי חרש להמטה שהיה ביד משה: [ע"ה] זו השכינה הקדושה: [ע"ה] ולא במלאך. [ע"ה] דעת ר' יוסי

אבא אמר, ויאמר, זה המלך הקדוש, ומה אמר, אם שמע תשמע לקול ה' אלהיך, ככתוב כי ה' אלהיך איש אוכלה הוא, זו השכינה הקדושה, והישר בעיניו תעשה, זה צד"ק, והאונת למציתיו, זה נצ"ח, ושמרת כל חקיו, זה הו"ד, כיון שהכנסו בא"ה ר"י או התקרבו למלך הקדוש [פ] אח"כ מה כתוב, כל המחלה אשר שמתו במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך, כי אני ה', זה המלך הקדוש, נשמע מכאן שכל מי שנטר רשע הקדוש הזה [כז] עולה ע"י זה עד מלך הקדוש העליון ר' יצחק אמר ודאי ע"י שזוכה בצד"ק זוכה בנצ"ח והו"ד, ושלשת אלה מתברכת בהן כנסת ישראל, ומי שזוכה בהן זכה בר"ך הקדוש, ונכנס בכל הארבע [פג] יכנגד ארבע קדושות דאל"ה נצרך שזה הרשע הקדוש יהי' נשמר מארבעה דברים, שמירה ש"ב כנסת ישראל לדור מנדה, שמירה של צד"ק להזהר משפחה, שמירה של נצ"ח להזהר מן גויה בת עכו"ם, שמירה של הו"ד להודר מן זונה, וע"כ לקיל ה' אלהיך, זו השכינה הקדושה, ובמה זמן ישראל לקבל פני השכינה, בזירות מן נדה, וע"ז כתוב ואל אשה בנדת טמאתה לא תקרב לגלות ערותה, מהו לגלות ערותה, זו כנסת ישראל, ובה נאהים ונקשרים ענינים אחרים שהשכינה נתקשרה בהם, וזה נתבאר, והישר בעיניו תעשה, זה צד"ק, ככתוב עיני ה' אל צד"קים, להזהר מן שפחה, וזה נתבאר על פי הכתיב ה' ייפחה כי תירש נבירתה, שגורם לצד"ק שיתרבה בשפחה [פד] והאונת למצותיו, זה נצ"ח, להזהר שלא יכניס רשע הקדוש בבת אל נכר, ולא ישקר בנצ"ח, שכתוב ג' וגם נצח ישראל לא ישקר, מי שנשמר מזה הוא קיים מצותיו, שכתוב כי לא השתחזה לאל אחר, ושמרת כל חקיו, זה הו"ד, להזהר מן זונה, ואז זוכה האדם להדבק במלך הקדוש כראוי, מכאן ולהלאה כל המחלה אשר שמתו במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך, זה המלך הקדוש, וע"כ הזהירם על אדות דבר שהוא שנתן להם ורשע בהם [פז] ילא יותר, ועד עתה לא נתנה להם התורה, אלא כיון שכתוב שם שם חק ומשפט [פח] מיד ויאמר אם שמע תשמע וגו' :

הבא חזר ויאמר דא מלכא קדישא ומאי קאמר חס שמע תשמע לקול ה' אלהיך כד"ה כי ה' אלהיך איש אוכלה הוא דא כנסת ישראל והישר בעיניו תעשה, דא צד"ק, והאונת למצותיו דא נצ"ח ושמרת כל חקיו דא הו"ד, כיון דשאלו באלין הא חסו למלכא קדישא [כז] לבתר מאי כתוב כל המחלה אשר שמתו בזמנים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך כי אני ה' דא מלכא קדישא חסמת דכל זמן דנטיג להאי רשימא קדישא [כז] מינא סליק עד מלכא קדישא תלתא ר' יצחק אייר ידאי זמן דזכי בצד"ק זכי בנצ"ח והו"ד, ואלין אלין תלתא דאתרביי בהו כנסת ישראל, ומאן דזכי בהו זכי בימלא קדישא ועאל בצלהי חרבעה [פג] ולקבל חרבעה אלין נשורי להו להאי רשימא קדישא מארבע מלין, נשורי דכנסת ישראל חסמתיה דנדה נשירו דצד"ק חסמתיה דכברה נשירו דנצ"ח חסמתיה דיתא דבת עכו"ם נשירו דהו"ד חסמתיה דזונה וע"כ לקיל ה' אלהיך, דא כנסת ישראל יצתה זכאן ישראל לקבלא אפי סבינתה בהסתמכותה מן נדה וע"כ כתוב ואל אשה בנדת טמאתה לא תקרב לגלות ערותה, מאי לגלות ערותה דא כנסת ישראל ובהאי חזיון ויתקשרן אלן חזיון דכנסת ישראל חסמתיה דבהי ויא חוקיינו ילי והישר בעיניו תעשה דא לדיק בתא דכתיב עיני ה' אל צד"קים, להסתירא משפחה ואל אוקיינא עלי דכתיב ה' וספחה כי תירש נבירתה דגריס לצד"ק דהתדבק בשפחה [פד] והאונת למצותיו דא נצ"ח, להסתירא דא יעיל רשימא דא בבת אל נכר ילא ישקר ביה בנצ"ח, דכתיב ג' וגם נצח ישראל לא ישקר, ומאן דנטיג להאי קיים מצותיו, דכתיב כי לא השתחזה לאל אחר, וביצת כל חקיו, דה הו"ד להסתמך מן זונה, וכדון אסתדק ב"ג בימלא קדישא דקת, יתות מלאן ולהלאה כל המחלה אשר שמתו בזמנים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך דא מלכא קדישא וע"כ הזהיר לון על הו"ד חס ממא דישב ורשע בהו [כז] ולת יתור, ועד כען לא התייבט להו חסמתיה, אלא כיון דכתיב חס חס חק ומשפט [פח] מיד ויאמר חס שמע תשמע וגו' .

ג) ויבאו אילמה ושם עשרה עינות מים ושבעים תמרים וגו', א"ר יוסי למדנו שיש לו עץ להקב"ה [פז] וזה העץ הוא גדול ותקף, ובו נמצא מוין לכל, והוא נגבל בשנים עשר גבילים במשקל [פז] ונתחזק בד' רוחות העולם, וע' ענפים נאדוים בו [כה] וישראל נמצאים בנוף עץ ההוא, ואותן שבעים ענפים מסכיב להם, וזהו שכתוב ויבאו אילמה ושם עשרה עינות מים ושבעים תמרים, וזה נתבאר בכמה מקומות, ומדו ויתנו שם על המים, אלא שכומן דהוא שלמו ישראל על אותן המים שהם תחת ענפי רעץ [פז] שנקראים המים הודניים :

ד) ויאמר ה' אל משה הרני מכטיר לבם להם מן השמים, א"ר יהודה בוא וראה בכל יום ויום נוסף

מראה מקומות א) משי ל' ב) ג' א"ל ע"ז ג) ד) סד . ד) ה' סא

זיו הזהר

ג) ויבאו אילמה ושם עשרה עינות מים ושבעים תמרים וגו', א"ר יוסי תניא חילנא אית לקב"ה [פז] והוא חילנא דכרבה יתקופא וביה אשתכח מוונא לכלא והוא אסתח בתיבסר תחיוין ביימלקא [פז] ואסתדק בד' רוחי עלמא וע' ענפי חזיון ביה [פח] וישראל חסמתיה בגופא דהוא חילנא ולינין שבעין חספין סחרגא להון, ויינו דכתיב ויבאו חילמה ושם עשרה עינות מים ושבעים תמרים, והא חוקמיה ואתיר בכתא אחר ומאי ויתנו שם על המים, אלא דהוא זמנת סלימו ישראל על אינון מילא דאינון תחת ענפי חילנא [פז] דלקרון המים הודניים

ד) ויאמר ה' חל משה סניי ממטיר לבם להם מן השמים, א"ר יהודה תא חזי כל יומא ויומא נסיף

זיו הזהר

שויאמר מוסב על המלך היינו עלמא דרבורא והוהיר לשמוע בקול המיכות והשכינה הקדושה, וכן הוא גם דעת ר' אבא : [פז] ון קדושת התפארת, [פח] לבל יפס כריתו כנשנ"ז כמבואר הלאה : [פח] היינו ד' קדושות של מינות יסוד הוד ונצח, ואז עוסד קרוב למלך היינו לקדושת התפארת שנקרא מלך וגם נקרא בשם ועיר אנפין : [פח] פ' שיושפע השפע לשרי עמים אחרים [פח] וזו מצות מילה ופריעה, [פח] כיון שנתן להם מצות מילה ופריעה הוהירם תיבא בענין שמירת הכרית הקדוש מן פגם של נשנ"ז : [פח] היינו ספירת התפארת עיר אנפין : [פח] היינו י"ב גבולי אלכסון מן י"ב צירופי השם הוי"ה : [פח] אלה הם ע' שרים של אוניות העולם : [פח] שישראל יחלקו להם השפע הנצרכת להם :

ניטף מל מן הקדמון הקדוש להתפארת שנקרא פני קמנות, ומתברכים כל שדה תפוחים הקד שים, ומן הפל הוא נמשך לאותן שימטה, ומלאכים קדושים נזונים ממנו כל אחד ואחד לפי טאבלו. זש"כ ה) לחם אבירים אבל איש, ומן המזון שהוא אכלו ישראל במדבר, א"ר שמעון כמה אנשים נזונים בזמן הזה ממני, ומי הם, החברים העמלים בתורה יומם ולילה, וכי תעלה על דעתך שנוונים מן המזון ההוא טמש, לא, אלא כעון א תי רמזין טמש, יהוא חשוב פי שנים, בוא וראה ישראל בשעלו ונדבקו במלך הקדוש, בשביל התגלית רושם הקדוש, או זכו לאכול מזון אחר עליון יותר כמה שרהי להם בתחלה, מתחלה כשיצאו ישראל ממצרים נכנסו בקדושת דלרם שנקרא מצה [ג] ועכשו זכו נכנסו לאכול לחם אחר עליון ממקום עליון יותר, שכתוב הנני ממטיר לכם לחם מן השמים, מן השמים טמש [ד] ובזמן ההוא היה נמצא לכם לישראל ממקום דוח, חברים העמלים בתורה ממקום אחר עליון יותר נזונים, מה היא, כמי שכתוב ה) החכמה תחיה בעליה, זה מקום עליון יותר, א"ל ר' אלעזר אם כי מפני מה חלטה נפשיתם יותר מאצל שאר אנשים, שרהי שאר אנשים הם בבח נבונה יותר נראים, א"ל יפה שאלת, בוא וראה כל מזנת בני העולם טימעהלם הם באים, זה הכזון הבא מן השמים וראיך הוא רמזן של כל העולם, והוא מזון הכל, והוא מזון גם ועב, והמזון ההוא הבא ממקום הגבורה יותר הוא מן דק יותר, וממקום שרדון נמצא הוא בא, וזה הוא המזון שאכלו ישראל כאשר יצאו ממצרים, והמזון שנמצא להם לישראל בזמן ההוא במדבר כמקום העליון שנקרא שמים הוא מין היותר דק, שנכנס יותר בהנפש מבבל האבירים, והוא נפרש יותר מהגוף, ונקרא לחם אבירים, והמזון היותר עליון מהכל הוא מזון החברים, הם העמלים בתורה, והם אוכלים מין של הרוח הנשמה, ואין אוכלים מין הגוף כלל, והיינו ממקום העליון הנכבד של הכל, שנקרא חכמה, לפיכך גוף החברים הוא ה"ש יותר משל שאר אנשים, שרהי אין אוכלים מזון דניף כלל, ואוכלים מזון של רוח ונשמה ממקום מרחק העליון ודנכבד מכל, ולפיכך מזון ההוא היא דק מן הדק יותר מהכל, אשרי חקם, זש"כ החכמה תחיה בעליה, אשרי חלקי של אותו הגוף שיכול להיות נזון במזון הנפש ג) רבי חייה אמר כאשר בא האיש לזה העולם אינו יודע כלום עד שיטעום לחם, כיון שאכל לחם נתעורר לדעת ולהבין, כך כאשר יצאו ישראל ממצרים לא הבינו כלום, עד שהטעום להם הקב"ה לחם טואת הארץ, שכתוב ד) ארץ ממנה יצא לחם [ג] ואז נכנסו ישראל להבין ולהכיר לו להקב"ה, ובקש הקב"ה שיבינו ישראל יותר במקום ההוא שמתגלה ומודיג לארץ זו [ג] ולא יכלו עד שמטעמו לחם ממקום ההוא, ואיזה היא, שמים, שכתוב הנני ממטיר לכם לחם מן השמים, ואז ידעו והבינו במקום ההוא, ועד שאכלו לחם ממקום ההוא לא ידעו כלום ולא הבינו:

נסיף טלה מעתיקא קדישא לזעיר אנפין, ומתברכהו כל חקל תפוחין קדושינ, ומהסוה טלח אנגיד לאינון דלתתה, וילחכין קדישין תתונו מניה כל חד וחד כפוס מיכליה סה"ד י) לחם אבירים אכל איש ומהסוה מזונא אכלו ישראל במדבר א"ר שמעון כמה בני נשא יתונון בהאי זמנא מניה ויתון אינון חבריה דמסתדלי בחורייתא יומי ויליני וכי סלקא דעתך מהסוה מזונא יומי לח אלה כעין הסוה מזונא יומי דסקול על חד תרין תא חוי ישראל כד עלאו ואתדבקו ביזלכת קדישא בניו גלויה דשימא קדישא כדון וכו ליזכל נהיח מהסוה עלהה יתיר יתיאי דהיה בקדושתא בקדושתא כד נשקרו ישראל מזונא עאלי צהיח דחקרי מנה [ג] וסהיח זכו ועתלו ליזכל נהיח אחרה עלהה יתמר עלהה יתיר דכתוב הנני ממטיר לכם לחם מן השמים מן השמים ממש [ג] ובההיא זמנא השתכה להו לישראל מהתר דה חבריה דמסתדלי צהייתיה מהתר אחרה עלהה יתיר תתונו מני הוה, כמה דכתוב ג) החכמה תחיה בעליה, אחר עלהה יתיר א"ל ר' אלעזר אי הכי אמאי חלטה נפשיהו יתיר יתמר בני עליה דהא סהר בני נשא צהיח וסוקפא יתיר אתתונון ה"ל יתוס טהילתה תה חוי כל מזוני דבני עליוח מליעילת קה תתיון הוה מזונא דהתי מן שמיא ארעהה דה יזונתה דכל עליוח יתיר מזוני דכולל והוה יזונתה גם ועב והסוה יזונת דהתי ילעילת יתיר הוה מזונת יתיר דקוק יתמר דזינא שכתבה קהתיא, ודה הוה יזונת דאכלו ישראל כד נכקו יזונת יזונת דלשתכה להו לישראל בהסוה זמנא במדברא מהתר עלהה דחקרי שמים, הוה מזונת יתיר דקיקה דעיל יתיר לכסא מכלא ומתפרש יתיר יזונת יחקרי להם אבירים מזונת עלהה יתיר מכלת הוה מזונת דהביח חינון דמסתדלי בחורייתא, דלכלי מזונת דרוחא ונשמתא ולא אכלי מזונת דגופא כלל והיינו מהתר עלהה יקורה על כלל, וחקרי חכמה, בנינו כך הליש גופא דהצריח יתיר מבני עלמא דהא לא אכלי מזונת דניכא כלל יתכלי מזונת דרוחא ונשמתה יתמר רחיקת עלהה יקורה יזלכת ובג"כ הוה יזונת דקיק מין דקיקא יתיר מכלא זכחה חולקתון, סה"ד החכמה תחיה בעליה זכחה חולקת דגופא דיכל להתוניה צמזונה דנשפא ג) רבי חייה אמר בר נש כד נפיק להאי עלמא לה ידע מדי עד דלשטעיס נהמא כיון דלכל נהיח אתער למנדע ולהסתמודיה כך כד נפקו ישראל ממצרים לא היו ידעו מדי, עד דהטעיס לון קב"ה לחם מהאי ארץ דכתוב ד) ארץ מיינה ינא לחם [ג] וכדון עלאו ישראל למנדע ולהסתמודע ליה לקב"ה ובעא קב"ה דינדעון ישראל יתיר בהסוה אתר דהיהו להאי ארץ [ג] ולא יכלו עד דשעמו לחם מהסוה אתר ומתן אישו, שמים דכתוב הנני ממטיר לכם לחם מן השמים, וכדון ידעו וסתכלו בהסוה אתר ועד דאכלו להם מהסוה אתר לא ידעו מדי ולא אסתמודעו:

ה) ויצא העם ולקמו דבר יום ביומו, א"ר יוסי כל האנשים בעלי האמינה צריכים בכל יום ויום לבקש מזונתם מאת הקב"ה, ולהתפלל תפלתם על זה, טה

ה) ויצא העם ולקמו דבר יום ביומו ח"ר יוסי כל איונו בני מהימניה צעתן בכל יומא ויומא לשאלא מזונייהו מקב"ה, ולאללה ללותהון עליה מאי

מראה מקובות (א) תליס פ"ח (ב) קהנת י' (ג) וילא ק"ו, (ד) איזכ כ"ח (ה) 97 סב

זיו הזהר

ב) בקדושת המלכות עלמא דנוקבא: [א] היינו קדושת התפארת עלמא דנוקבא: [ב] מן עולם המלכות שנקראת ארץ: [ג] מן עולם התפארת עלמא דנוקבא שנקרא שמים:

מה הטעם, לפי שכל מי שמתפלל תפלתו אל הקב"ה על מונו, גרם שיתברך כל יום על ידי עין ההוא שמונות כל העולם תורר בו, ואע"פ שנמצא אצלו מונו, צריך לבקש מלפני הקב"ה ולהתפלל תפלה על מונו בכל יום, בשביל שהיה נשפע על ידי ברכות בכל יום ויום למעלה, והוא כר"ך ה' יום יום, לכך אין לו לאדם לבשר מונו מן יום ליום אחר, כדי שלא לעכב ברכת היום ליום אחר, וז"כ יצא העם ולקטו דבר יום ביומו, יום ביומו דוקא, מלבד מערב שבת לשבת כמו שביארנו ומי שמבקש מ"קב"ה מונו בכל יום ויום הוא נקרא בן הנאמן, בן שבעירו נשפע ברכות למעלה ר' אבא אמר כתוב רוצה ה' את יראיו את המיחלים לחסדו, אלה הם המיחלים ומכבים בכל יום ויום להתפלל על מונו מאת הקב"ה והוא ריכם של אותן יראי שמים ויראי הטא, ואלה הרשעים הריוכים נלוו בדרכי התורה מה כתוב בהם (ה) הוי משכמי בכרך שבר ירדפו, וע"כ רוצה ה' את יראיו את המיחלים לחסדו דוקא, ובוה ניכרים אותן בני האמנה בכל יום ויום, והו שכתוב יצא העם ולקטו דבר יום ביומו, יום ביומו אמר, ולא דבר יום ליום אחר, וכך כך לפה, למען אנחנו היך בתורתו אם לא, בוה ניכרים אותן בני האמנה, שבכל יום ויום רולכים הם בדרך הישר בהתורה, רבי יצחק אמר דבר זה נשמע מכאן שכתוב (ג) צדיק אוכל לשובע נפשו, אהר שהשיב נפשו מתפלה ומתלמוד תורה, ר' שמעון אמר בוא וראה טרם שנתן הקב"ה את התורה לישראל רבדון בין בני האמנה, ובין הרשעים שאינם בני אמנה, ואין מקיימים התורה, ובמה רבדון אותם, כמון, כמו שנאמר אנחנו, וכך אותן שנמצאו שהם בני האמנה רשם להם הקב"ה ברישם כתר דחם"ד, ככתב המיחלים לחסדו, ולכך כתוב למען אנחנו, וכל אותן שאין נמצאים בני האמנה הוסר מהם כתר עליון הזה, והמן הכריז ואמר ובטן רשעים תרסו, ועם כל זה לא העדיף דמרו והמטעים לא דחסיר, למרנו שבשעה ההיא נתלמדו ישראל למטה כדמיון שלמעלה, כמי שביארנו שכתוב ויבאו אלימה ושם שהים עשרה עינת מים ושבעים תמרים וגו', ונתחוק עין הקדוש בישיבם עשר תרומים באיבעה צדדי העולם, ונתחוק בשבעה ענפים, ודכל כדמיון שלמעלה, בשעה הדיא נטף מל הקדוש מן הקדמון הנעים, ונשפע להתפאר שנקרא פני קנת, והוא המקום שנקרא שמים, ימן הטף הדיא של אור עליון הקדוש היה נמשך וירד המן למטר, וכאשר היה ירד היה כהפרד לחתיכות קטנות של קרח ונקרש למטה, וז"כ דק ככפיר על הארץ —

מאי פטעא, בגין דכל מאן דלילי ללותיה לגבי קב"ה על מונו, גרים דיתברך כל יומא על ידיו ההוא אילנא דמיון דכלא ביה, ואע"פ דאשתכח עיזיה מונוא צבי לחשאל קמי קב"ה ולגלא ללותא על מונוא כל יומא בגין דיתכחו על ידיו ברכאן כל יומא ויומא לעילא ודא הוא ברוך ה' יום יום וע"ד לא ליבצי ליה לאינש לבשלא מונוא מן יומא ליומא אחריוא דלא לעכב יומא ליומא אחרא הה"ד וינא העם ולקטו דבר יום ביומו יום ביומו דייקא בר מערב שבת לשבת כמה דלוקיינא ומאן דהחיל מונוי בכל יומא ויומא ההיא אקרי ברא מיהמנא ברא דבגוניה משתכחן ברכאן לעילא, ר' אבא אמר כתיב רוגה ה' את יראיו את המיחלים לחסדו, דא אינון דינכתן ומחכא, בכל יומא ויומא למבשי מונויהו מן קב"ה ודא היה מוכח דליונו דחלי קב"ה דחלי חסאה, וחיונו חייבא דלולין עקימין במדעי אורייתא מה כתיב בסו (א) הוי תשכמי בצקר סכר ירדפי וע"ד רולא ה' את יראיו את המיחלים לחסדו לחסדי דייקא וצבא אשתיודען אינון בני מיהמנא בכל יומא ויומא הה"ד וינא העם ולקטו דבר יום ביומו, יום ביומו קאמר ולא דבר יום ליום אחר, וכל כך לפה, ליען אכסנו הילך בתורתו אם לא, בכלן הכתי דגן אינון בני מיהמנא דכל יומא ויומא אינון אזלי בהרעה מיבד בהייתא ר' ינאק אמר מהכא (ב) נדיק חובל לבושע נפשו בטר דשבע נפשיה וינמללי ולמקרי בהייתא רבי שמעון אמר תא חוי עד לא יבצ קב"ה אורייתא לישראל אבהין בין מיון בני מיהמנא ובין אינון חייבא דלאי אינון בני מיהמנא ולה קיימין בהייתא ובמה אבהין לון בין כמה דאתיר חסדי וכל חינון דהשתכחו דליון בני מיהמנא רביס להו קב"ה ברהומו דהתרה דהס"ד, כד"א המיחלים לחסדו וע"ד למען חסדו וכל חינון דלא משתכחי בני מיהמנא אעדי מנייהו כתרם עלהה דא, ומנא חכרו ואמר וצטן רשעים תחסר ועם כל דא לא העדיף הירכה והמייטע לח חסירי תהנא בהסוה שעתא אשתליו יכרחל לתת כנוונא דלעילא כמה דה קיינא דכתיב ויבאו חלייה וסם שהים עשרה עינות מים ושבעים תמרים וגו' והתתקף חיללא קדישא בתריסר תחיוון בהרבע סערי עליחא ואתתקף בצבעין ענפין וכלא כנונא דלילא בהסיה שעתא נטוף עלת קדישא מעתוקא סתייחה ויילת לרישיה תיור אנפין אמר דלקרי שמים ומיהסיה עלא דנהורח עלאה קדישא הוה גניד ינחית מנא לתת וכד הוה נחית הוה מתפרש גלידין גלידין ואקריס לתתא הה"ד דק ככפור על הארץ —

(ג) ויבדדו צעיר וגו' הוה לפי אכלו לקטו אמר ינאק איש לפי אכלו לקטו וכי מהן דאכיל קיעה לקט מעט, ומי שאכל יותר לקט, ודרי בתב לא דעדיף דמרבח והמטעני לא דחסיר, אלא לפי אותן דאוכלים לקטו, והמטענות לפי אכלי לפי מי שהי צריך לאכלו, ולפיכך לא כתוב לפי אכילתו, ובמה הכתוב מדבר, דדוק איש בעבר או בשפחה ואמר שלי דוא, בא חברו ואמר שלי הא, קרבי לפני משה לדון, אמר להם כמה נפשו בביתך, כמה נפשות בבית חבירך, אמרו כך וכך, אז אמר להם משה לקטו מן ביום חסר, וכל ארד טבם יבא אנלי, למדר יצא ולקטו ויבאו לכני כשר, הניחו לפני הכון, היה מדר לי, ואם העבר ה' של זה נמצא העיטר ש' העבר כרסן של זה, שדרי צריך להיות עמר כל

לכל נפש ונפש מביתו. מרד לחבירו ימצא שחסר שם מאכל העבד בהמן של חבירו. ולא היה אצלו אלא עיסך אחד לכל נפש ונפש מביתו. או אמר שזה העבד שייך למוי שהמן אצלי. וש"כ איש רפי אביו לקטור. וכתוב עמר לנגלת מספר נפש היכם:

ערב וידעתם כי ה' הוציא אתכם מארץ מצרים ובקר וראיתם את כבוד ה', א"ר יוסא ערב וידעתם. במה ידע. אלא כך למדנו בכל יום ויום נמצאים משפטי הקב"ה. בבקר נתעורר חסד בעולם. ובזמן ההוא שנקרא ערב תולה הדין בעולם. והרי ביארנו שבעביר זה תקן יצחק תפלת המנחה. וע"כ ערב וידעתם. כאשר יתעורר הדין בעולם תדעו שבדיו הוציא ה' אתכם מצרים. ובקר וראיתם את כבוד ה'. שהרי בזמן ההוא נתעורר חסד בעולם ותן לבס לאכל. רבי חייו אמר להפוך. מה כתוב למעלה בשבתנו על סוד הכשר ינו. בשעה שהתלוננו על כשר נתעורר ערב כזה שבאתו זמן שנתעורר הדין נתעורר גם חסד בעולם [נד] וש"כ וידעתם כי ה' הוציא אתכם מארץ מצרים. תדעו חסד הוא שעשה עמכם בזמן הדין. והוציא אתכם מארץ מצרים. ובקר וראיתם את כבוד ה'. על ה'. א"ר יוסא אין הקב"ה משנה משפטי. אלא ש"טעי העולם גורמים השתנות. ומתפכים רחמים לדין כמו שנתבאר. לסדר ה' איעזר שמוזה המן עתידים הצדקים לאכל לעתיד לבא. ואפשר האמר שברמיון הזה. לא אלא במדרגה יתרה. שלא ה' כן בעולם. ומה הוא. כמו שבארנו שכתוב (א) לחוות בנועם ה' ולבקר בהיכלו. וכתוב (ב) עין לא ראתה אלהים זולתך וגו':

(ג) **דבר** אליהם לאמר בין הערבים תאכלו בשר ובבקר תשבועו לחם. א"ר יצחק בין הערבים שהיא שעת הדין תאכלו בשר. וכתוב הבשר עורנו בין שניהם ואף ה' חרה בעם. לפי שבין הערבים דין המלכות שולט. ובבקר תשבועו לחם. לפי שהשעה ההיא נקראת חסד. וכתוב חסד אל כל היום. וכתוב ויקרא אליהם לאיר ים. שהוא משעת הבקר. רבי הנחם אימר זה אדום וזה לבן. אדום לבין הערבים. שכתוב בין הערבים תאכלו בשר. ולבן בבקר. שכתוב ובבקר תשבועו לחם:

(ד) **ויאמר** משה אליהם איש אל יותר ממנו עד בקר. א"ר יהודה כל יום ויום מתברך מן יום העליון ההוא יום השביעי [יג] ומתברכים כל ששת ימים כל אחד ואחד בלבד. וכל יום משפיע ביומו מן הברכה ההיא שקבל מן היום העליון ההוא. וע"כ אמר משה איש אל יותר ממנו עד בקר. שרדי אין היום שולט ביום שאינו שצו [יז] וכל אותן החמשה ימים שולטים בהימים שלהם. ונמצא בהם מה שקבלו. ויום הששי נמצא בו יותר. ויוכן זה על דרך שא"ר אלעזר מפני מה כתוב יום הששי. ולא נאמר כך בכל שאר הימים. אלא כך ביארנו. הששי שהשביעה מומנת עצמה בו לדין שלחן המלך [מ] ולפניו נמצאו בו שני חלקים. אחד ליומו. ואחד להבין במשחת המלך עם המלכה. כי כליה הזה היא שמחת המלכה עם

לכל נפשא ונפשא מציתיה מדיד לדין ואסתבח חסדא הסוד מוכלה העבדא כהסוד מנא דליה אלא חד עומיא לכל נפשא ונפשא מציתיה אמר עבדא דדין הוא הס"ד חיש לפי אכלו לקטור וכתוב עמר לנגלת מספר נפשותיכם

ערב וידעתם כי ה' הוציא אתכם מארץ מצרים ובקר וראיתם את כבוד ה' א"ר יוסא ערב וידעתם במאי ידעין אלא הכי תאנא בכל יומא ויומא אסתבחו ניומיו קב"ה בלפרא התער חסד בלמיה ובהוא זמנא הארדי ערב תליה דנא בלמיה וזה אוקומים דמנוי כך יצחק תקן תפלת המנחה יג"ד ערב וידעתם כד חתגה דנא בעימיה מנדנן דבהסוד ינא אפיק ה' יתבין יימייהו ובקר ורחותם את כבוד ה' דזה בהסוד וינא התגה חסד בלמיה יתן לכו למיכל. רבי חייא אמר היפכא מחי כתיב לעינא בכתבתו על סוד הסדר וגו' ביום שנתא חתגה ערב דבהסוד וינא דאתער דנא חתגה ימי חסד בלמיה [יג] הס"ד וידעתם כי ה' הוציא אתכם מארץ מצרים תדעו כי ה' הוציא אתכם מארץ מצרים וראיתם את כבוד ה' א"ר יוסא חסד הוא שעשה עמכם בזמן הדין. על ה' ה' הוא ידוע [יג] וכל כך למא. בשמעו את תלמידיכם העולם גורמים השתנות. ומתפכים רחמים לדין כמו שנתבאר. לסדר ה' איעזר שמוזה המן עתידים הצדקים לאכל לעתיד לבא. ואפשר האמר שברמיון הזה. לא אלא במדרגה יתרה. שלא ה' כן בעולם. ומה הוא. כמו שבארנו שכתוב (א) לחוות בנועם ה' ולבקר בהיכלו. וכתוב (ב) עין לא ראתה אלהים זולתך וגו':

(ג) **דבר** אליהם לאמר בין הערבים תאכלו בשר ובבקר תשבועו לחם. א"ר יצחק בין הערבים שהיא שעת דדינה תאכלו בשר. וכתוב הבשר עורנו בין שניהם ואף ה' חרה בעם. לפי שבין הערבים דין המלכות שולט. ובבקר תשבועו לחם. לפי שהשעה ההיא נקראת חסד. וכתוב חסד אל כל היום. וכתוב ויקרא אליהם לאיר יום דהוי מנפח רבי תחום חויר דה סויק וזה חסד סומק בין הערבים. דכתוב בין הערבים תאכלו בשר. ויחיר בלפרא. דכתוב ובבקר תשבועו לחם

(ד) **ויאמר** משה אליהם איש אל יותר ממנו עד בקר. א"ר יהודה כל יומא ויומא יתברך ויהיה יומא עלתה יימא שביעיה [יג] ויתברכאן כל סיתא יימין כל חד וחד בלהדיו יכל יומא יהיב ציווא דליה מוסתה ברכה קביל מהסוד וימא עליה וע"כ חתג משה איש אל יותר ממנו עד בקר דזה לא שליש יומא ביומא דלך דיניה [יז] וכל חינון חייבה יימין שליטין ביומיוהו ואסתכר דכו מה דקבילו וימיה כתיבתה חסתכר ביה יתיר. וחולה דה כהה דא"ר אלעזר חתו דכתיב יום הששי ולא חתג הכי בכל שחר יומין חתג הכי אוקומיה. הששי. הזדרינה ביום משכונתא לחתקנה פתורא לילכא [יח] ובנין אסתכרו ביום חתון חילקין חד ליימיה ומד לתקונא כהדוותא דמלכא במשכונתא. וסודא ליליה הדוותא דמשכונתא בילכא וזווגא

מראה בקיבות (א) תלים כ"ז (ב) יעשי ס"ד (ג) שעות כ"א. (ד) דף ס"ג

זיר הזהר

(נד) פי' בעבור החלוא שהתלוננו על בשר נתעורר בערב זמן רדין דין היותר קשה עליהם שיערך להסתלק של חסד [נז] זו שכתב חבירו יתברך. [נו] היינו שיום השבת הוא מקור הברכה לכל ששת ימי המעשה: [נא] פי' שכל יום משפיע ביומו מן הברכה רק עבור יום שיוזן [נב] דורש היא יתרה של הששי לרסו על השכינה הקדושה:

עם המלך והודיגות שלהם, ומתכרבים כל ששת הימים כל אחר ואחר בלבדו. לפיכך צידך האדם לסדר שלהנו בליל השבת, כדי שינחהו עליו הברכות שלמעלה. והברכה אינה שורה על שלחן ריקן. ולפיכך תלמידו חכמים היודעים סוד זה ויזוג שלהם מערב שבת לערב שבת :

ר"א כי ה' נתן לכם השבת, כהי שבת, ויום שבו שובתים שאר הימים, והוא הכולל של כל שישה ימים האחרים ומטנו מתכרבים, ר' ייסא אמר וכן גם כנסת ישראל נקראת שבת, לפי שהיא בת זוג, וזו היא הכלה, שכתוב ושמתם את השבת כי קדש היא לכם, לכם ולא לשאר עמים. וז"ל בני וכן בני ישראל, וזאת היא ירושה של נחלת עולם לישראל :

י"בו איש תחתיו אל יצא איש ממקומו ביום השביעי, ממקומו, במקום שהוא יליך בו, וסוד הדבר ברוך כבוד ה' ממקום, וזה היא מקום [יג] וזהו הסוד שבתים כי המקום אשר אתה עומד עליו ארמת קדש הוא, מקם הידוע נקרא מקום, שניכר בו כבוד העליון, ולפיכך יזהר זה האדם שמתעטר בעטרה הקדושה שלמעלה [יד] שלא יוציא מפיו דבר של הל' בשבת, ואם יצא ממקומו דקדושה הוא מהלל יום השבת, הן בידיו במלאכה, הן בגלוי ללכת חוץ לאפים אמה, כל אלה חילול שבת הם, אל יצא איש ממקומו, והו מקום הכבוד דקדושה, שהרי לחיץ מטני אלהים אהרים הם, ברוך כבוד ה', זה הכבוד שלמעלה, ממקומו, זה רכביד שלמטה, וזהו הסוד של עמדת השבת [טז] לפיכך אל יצא איש ממקומו, אשרי חלקו של הו כה רבכבודו של השבת, וכאי הוא בעולם רזה ובעולם הבא :

(א) **וַיֹּאמֶר** ה' אל משה עבדך לפני העם וגו', א"ר הייא בכל מקום תבע הקב"ה עלבון הצדיקים ויתר על שלו, כאן אמר משה עוד מעט וסקלוגי, א"ל הקב"ה כשה אין עתה הזמן לתביע עלבונך, אלא עבדך לפני העם ואראה מי ישיט ידו נגדך, וכי ברשותם אתה עומד אי ברשותי, ומפך אשר הכית בו את היאור קח בידך והלכת, מה הטעם, לפי שהקץ בנסים היה, ושם הקודש העליון נרשם בו :

הַנְּנִי עמד לכניך שם על הצורך בחרב והכית בצור וינא מטנו מיס, א"ר הייא מהו צור, ככתוב הנור תמים פעלו, שאין לך כל שם ושם מה הן שבות הקדושים של רב"ה שלא יעשה נסים ונב רות, ויציא כל מה שנצרך לעולם, כל שכן להוציא כאן מיס, א"ל ר' יהודה הרי כתוב (ג) הן הכה צור ייובי מיס, מי ראה את השם, א"ל בוא וראה בכל מקום צור גבורה הא, וכאשר הקב"ה מבקש לכתין או לרכית נתעוררה גבורה זו, וגבורה הייא תמהין ותבה, וזהו שכתוב הן הכה צר ויובו מיס, ואם לא היה נתער זה הצור לרכות בכנס שנוצרך לא נבעו מיס ר' אבא אמר מיס בכל מקום ידוע הרבו [קז] והקב"ה בזה הצור נתעורר להשביע מיס, והרי אין זה ראוי להיות אלא מן מרת הגדולה [קח] וזה הוא אות ונס של הקב"ה, וע"ז הו' דוד משבח ואומר ההפכי הצור אגם מיס וגו', משמעות ההפכי היא לפי שאין דרכו של הצור

ויווגל ללהן, ומתכרכאן כל שיתא יומין כל חד וחד בלחודו בג"כ צעי צ"ג לסדרא פתוריה בלילא דשבתא בגין דישרי עליה זרכאן זלעילא, וזרכאן לח הסתכח על פתורא ריקניה בגין כך תלמודי חכמים דידעין רוח דא זיוגל ללהן יערב שבת לערב שבת

ר"א כי ה' נתן לכם השבת מחי שבת יומח דכיה נייחין שאר יומין והוא כללה הכל לחיין שיתא חחרטין ייניעו יתכרכין, רבי ייסא הייר וכן כיי כנסת ישראל חקרי שבת בגין דמיסיה צה זוגי ודא היה כלה דכתוב ושמתם את השבת כי קדש היה לכם לכם ולא לשאר עמין, הו"ל בני וכן בני ישראל ודא היה מחסנת יירות עלמין לישראל :

י"בו איש תחתיו אל יצא איש ממקומו ביום השביעי, מיקומו, וזהו מקום דתתחזי למיך, ורזא דיליה ברוך כבוד ה' מיקומו ודא איבו מקום [לט] ודא איבו רוח דכתיב כי היקום חסר התי גייר עליו חלמת קדש הית, אתר ידעא קריין ליה מיקום דהשתיידעא יקרא עלאה ובג"כ אהריותא לב"ג דקח מתעטרא דעטורא קדישא דלעילא [ק] דלא יבוק מחייה מלילא דהיל' בשבת, דאי יפוק מניה קח מתלל יומא דשבתא בידוי צעודתא, צרגלוי למיך לבד מתרין תלפין המין כל הלין חלולא דשבתא איוון, אל ינא איש מיקומו דא הייה חת' יקורא דקדישה דהא לבד מיסיה הלהים אהרים ניכוו ברוך כבוד ה' דא כבוד דלעילא מיקומו, דא כבוד דלתתא דא איבו רוח דעטרא דשבת [קז] בג"כ הל' ינא איש מיקומו, וכהא חלקיה מתן דוכי יקרא דשבתא וכהא איבו בעלמא דין ובעלמא דתי

(א) **וַיֹּאמֶר** ה' אל משה עבדך לפני העם וגו' א"ר הייא בכל חתר תבע קב"ה עלצינא דנדוקיא יתור על דליות, הכה חמר משה עוד מעט וסקלוגי ח"ל קב"ה ייסה לאו עידן הוא למתבע עלבונך, אלא עבדך לפני העם והחיי מהן יושיע ידוי לקבלך וכי ברשותייהו את קמיס או ברשותי ויטך אשר הכית בו את היאור קח בידך והלכת מחי טעיה מיסו דייחקק בנסין היס ושמה קדישה עלאה רשיחא ציה

הַנְּנִי עמד לפיך סס על הניר צרצב והכית בצור וינחו מימו מיס, א"ר הייא מהן נור כמד"א הניר תייס פעלו דלית לך כל שמה וסיח ייהיוון שמהן קדישין דקב"ה דלא עביד נסין וגבירתן, ואפיק כלא דהשתיך לעלמא כל שכן להפקא הכה מיא א"ל ר' יהודה הא כתיב (ג) הן הכה צור ויוזבו מיס, מאן חמי לשייה א"ל תא חזי בכל חמר צור גבורה חיסו, וכד צעי קב"ה למחאה או להלקאה אתער גבורה דא, והסיא גבורה מהי ולקי ודא כוח דכתיב הן הכה צור ויוזבו מיס ואי לחו דהתער הכי צור ולקי צהתר דאלפריך לא צעטין מיא ר' יצחא אמר מיס בכל מקום הא ידעיה [קז] וקב"ה צהתי צור אתער להקרא מיא דא לח אתחזי הלא מגדוליה [קח] ודא הוא את גיסיא דקב"ה, וע"ד שבת דוד וחמר ההככי הליר אגם מיס וגו', ומשמע ההפכי דהא לאו אורחוי לצור

כראה סקומות (ה) 97 סד (ג) תיס פ"ח

זו הזהר

[טז] מקום כבודו יתברך היינו מרת דרכות [ק] פי' עפרת השבת קודש : [קח] שאן רוא זמן עליית העורשיית והתקשרות עלמא דנוקבא עם עלמא דזכורא, [קט] שכתבו על חסדים : [קז] פי' מספירת חסד ולא מספירת גבורה שנקראת צור :

לדור בכך. וע"ד צלור עלאה אפי' ח"ט מחדר לתתא. ומה שמים דהסוף לתתא. סלע דכתיב והסולת להם מים מן הסלע. ובמה אפי' סלע מים צמילא לדור דלעילא.

א) ויקרא שם היקום יחיה וייריבה וגו' ועל נסתם את ה' לאמר הים ה' בקרבנו אם ח"ט. א"ר אבא וכו' טפשים היו ישראל שלא ידעו דבר זה. והרי ראי השכינה לפניהם וענני כבוד עליהם הסיבובים אותם. והם אמרו הים ה' בקרבנו אם אין. אישים שראו יו כד מ"כ על הים. ולמדנו שראתה שפחה על הים מה שיא ראה יחזקאל. והם נמצאו טפשים ואמרו הים ה' בקרבנו אם אין. א"א כד אמר רבי שמעון. בקשו לדעת בין כח דאלהות שהוא מקור הכל וסתום מכל הסתומים שנקרא אין. ובין כח האלהות דהחוקמן המקור שהוא פני קמנת ונקרא הוי"ה. וע"כ לא כתיב הים ה' בקרבנו אם לא. כמו שכתוב הילך בתורתו אם לא. אלא הים ה' בקרבנו אם אין. אם כן למה נענשו. אלא על שעשו פירות. ועשו זאת בדרך נסיון [קד] שכתב ועל נסתם את ה'. אמרו ישראל אם כך הוא נבקש בא פן זה. ואם אין כך הוא נבקש באופן אחר [קד] וע"כ מיד ויבא עמלק

הצור בכך. ולכך בצור העליון הוציא מים טמקים שלמטה. ומה שם המקום שלמטה. סלע. שכתוב והוצאת להם מים מן הסלע. ובמה הוציא זה דסלע מים. בכח הציר שלמעלה :

ב) ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים. א"ר שמעון סיד של חכמה יש כאן. מן גזרת דין הקשה באה מלחמה זו. ומלחמה זו נמצאת למעלה ולמטה. ואין לך דבר בתורה שלא יהיה בו סודות עליונים של חכמה. הנקשרים בהשם הקדוש. כביכול אמר הקב"ה. כאשר ישראל זכאים הם למטה נתגבר כח שלי על הכל. וכאשר אין נמצאים זכאים. כביכול מתישים כח שלמעלה ונתגבר הכח של הדין הקשה. בוא וראה בשעה שחטאו ישראל למטה מה כתוב. ויבא עמלק וילחם עם ישראל. שהדין בא לקטרן על הרחמים. כי הבל נמצא למעלה כמו שהוא למטה. ברפידים. ברפין ידים. שהפן ידיהם מתורתו של הקב"ה כמו שביארנו. א"ר יהודה שני פעמים התגיד עמלק מלחמה בישראל. אחר כאן. ואחר שכתוב וירד העמלקי והכנעני וגו'. א"ר שמעון למעלה ולמטה היתה המלחמה נגד הקב"ה. למעלה כמו שאמרנו. ולמטה היתה נגד הקב"ה. שהיו תופסים גברים וחתכו סהם האות ברית קודש. והיו משליכים אותם למעלה. ואמרו קח לך מה שכתבת. ועכ"פ נגד הקב"ה היה הקטרוג בכל :

ג) ויאמר משה אל יסוּסוּ בחר לנו אנשים ולא הלחם בעמלק. וכי מה ראה משה שסלק עצמו ממלחמה הראשונה הו שצוה דקב"ה עליה. אלא משה אשרי היקו שהסתכל והבין שורש הדבר. אמר משה אני אינן עשיתי למלחמה היא שלמעלה. ואתה יהושע דכך עצמך להמלחמה שלמטה. וזהו שכתוב והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל. ישראל שלמעלה. ולפיכך סלק משה עצמו מהמלחמה שלמטה. כדי להודרו בהמלחמה שימעה לנצח על ידו. א"ר שמעון וכי קלה היא בעיניך מלחמה זו של עמלק. בוא וראה כן היום שנברא העולם עד זמן ההוא. ומן זמן ההוא עד שיבא סוף המשיח. ואכילו בימי גוג ומגוג. לא תהי' מלחמה כזו. ולא בשביל חיילות גבורים ורבים. אלא בשביל

ד) ויאמר משה אל יסוּסוּ בחר לנו אנשים ולא הלחם בעמלק וכי מה חזק משה דסליק גרמייה יחיה קרבא קדמיה דקב"ה פקוד אלא משה זכאה חולקיה דהסתכל וידע עקרא דמלה. המר משה אלא חזיון גרמי להסוף קרבא דלעילא ואתה יסוּסע זמין גרמיך לקרבא דלתתא. והיינו דכתיב והיה כאשר ירים ידו וגבר ישראל. ישראל דלעילא ובג"כ סליק משה גרמייה מקרבא דלתתא בנין לאזהרוז בקרבא דלעילא ויתגבה על ידו א"ר שמעון וכי קלה היא בעיניך קרבא דא דעמלק תא חזי מן יומא דאתברי עלמא עד הסוף זמנא. ומסהסוף זמנא עד דיימי מלכא זישאח. ואפילו בזמנו דגוג ומגוג לא יסתבה כיתיה לזי בנין חילין תקיפין וסגיאון. אלא בנין

מראה טקומוות א) 97 ט 97 סה .

זיו הזהר

[קד] שתיים רעות עשו בזה. א' מה שעשו פירוד. כי כאשר הכל אחד ועבודת ישראל נמצאת עד אין סוף. ב' מה שעשו נסיון על זה : [קד] והאמת הוא שאין זה ב' מיני ענינים ואין לחשוב להתפלל לזה כלבד או לזה כלבד. כי הכל ענין אחד וקשר אחד למן. הרבנו במלכות. הקול בתפארת שהוא העויר. המחשבה ע"י ח"ט היא בני הראשונות :

בשכיל שבכל הצדדים של הקב"ה היתה מלחמה הווי ויאמר משה אל ידויע. מפני מה לירושע ולא לאחר. והרי בזמן ההוא עיד נער היה. שכתוב ויהושע בן נון נער. והרבה היו בישראל גבורים ממנו. אלא משה בדרכה דסתכל יודע. מה ראה. ראה לסמא"ל שהיה יורד מצד שלמעלה לעוור לעמלק למטה. אמר משה ודאי מלחמה חזקה אני רואה כאן. ויהושע בזמן ההוא היה נמצא במדרגה עליונה יותרת. אפשר האמר שבמדרגת השכינה נמצא בזמן ההוא. לא כן. שהרי במשה נזוונה ונקשרה. נמצא שיהושע נתקשר במדרגה שלמטה ממנה. וכמה. א"ר שמעון במקום הריא שנקרא נער [קן] וזהו הסוד שכתוב יהושע בן נון נער. נער ודאי. לא ימוש מתוך האהל. היינו שאמר ר"י מה זה שכתוב [ו] עניך תראינה ירושלים ניר שאין אדר כל יצען כל יסע יתרותי לנצה. ירושלים שלמעלה שנקרא אהל. כל יצען שלא תהי' נמצאת יותר לכת בני ת. יהי לא ימוש מתך האהל. היינו מה שנקרא אהל כל יצען. מלבד שבכל יום ויום היה יונק מן השכינה. כמו שדנער ההוא שלמעלה לא ימוש מתוך האהל יונק ממנה הסוד. כן זה דנער שלמטה לא ימוש מתוך האהל. יונק ממנה המיד. לפיכך כשראה משה שסמא"ל יורד לעור לעמלק אמר משה ודאי זה דנער יעמד כנגדו ויגלע עליו ויננה איהו. מיד ויאמר משה אל יהושע בחר לנו אנשים וגא דרחם בעמלק. שלך היא מלחמה זו שלמטה. ואני אודרו לרמלחמה שלמעלה. בחר לנו אנשים. צדיקים בני צדיקים יהיו ראיים ללכת עמך. א"ר שמעון בעה שניא למלחמה ידויע נער. דנער ר' ינער ש"פעלה ינתקן בכמה תקנים בכמה כלי ויין. שהכינה לו דשכינה למלחמה זו. לנקום נקמת דברית. יהו שכתוב חרב נקמת נקם ברית. וזהו דסר שכתוב וירלש ירושע את עמ"ק יאת עמי לפי חרב. לכו חרב ודאי ולא לכו רמחים ושאר כלי ויין. א"א בחרב דאי. היינו מה שנקרא חרב ניקמת נקם ברית. ומשה נתתקן לרמלחמה שלמעלה. וידי משה כבדים. כבדים במש. מכובד ה וקדש ה. לא נטמאי לעולם. מכובדות שראויות לרתגר בהן המלחמה שלמעלה. ייקחו אבן וישטפו תחתיו וישב עליה. לפי שישראל היו טרונים בצער ידיה עמדם בצער. יאהרן וחור תמכו בידיו מזה אחד ומזה אדר ויהיו ידיו אמינה וגו'. מהו תמכו בידיו. ימהו ידיו אמינה. וכי לבעבור שאהרן וחור תמכו לידיו היו ידיו אמינה. אלא משה הכל בדרכה עשה מה ישעשה. אהרן וחור זה מצד שלו זה מצד שלו ידיו באמצע [קן] וע"כ ויהיו ידיו אמינה בסיד דאמינה. אהרן בשכיל לערר צד של. וחור בשכיל שיערר צד של. והיו נאדוים בידו מכאן ומכאן לרמשך עזיה שלמעלה:

ג) והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל. כאשר ירים שרניף הופין על השמאל ונהבון כך בדפרשת ידיו. וגבר ישראל. וישראל שלמעלה. וכאשר יניח ידו וגבר עמלק. בשעה שישראל למטה היו מפסיקים מתכלה. לא יכלו ידי משה לדי בוקופד. או וגבר עמלק. מכאן למדנו שהגם שהכהו כניף ידי בדקרבת הקרבן לתקן עצמו בכל מ"ב ירכיבם ישראל ל"בצא בתפלה עמו. ולמדנו שבמלחמת עמלק

כראה בקוביות (י) יע"ל (ג) 97 10

בגין דבכל ספרין דקב"ה הוה האו קרבא. ויאמר משה אל ירושע אחיו לירושע ולא לכה ת. והא דהיא זינה דבזא הוה יכתוב וירושע בן נון נער וכמה היו בישראל תקופין מינה הלח משה בתכיתת אסתכל יודע מחו המא הוה לסיחיל דהוה נחית מסערה דלעילא לכויע לעמלק לתתה חמר מינה ודמי קרבא הכל תקופת התמוז. וירושע דהוה זינה דבגנא עלתה יתור אשתכח מי תיית דבשכינתה השתכח דהוה זינה לחו הכי דהא דמינה התנסיבת ותתחדת השתכח ירושע דהתחדת לתת מינה וצמה. ח"ר שיטין דהוה אחר דהתקרי נער [קן] וזהו הוא רוא דכתיב וירושע בן נון נער נער ודאי לא ימוש מתוך האהל. היינו דהמר ר"י מתי דכתיב א) עיך תראינה ירושלים כהן אהל כל יצען כל יסע יתדותיו לנצה ירושלים. ירושלים דלעילא דהקרי אהל כל יצען דלא ישתכח יתור למך גליתת ודח הוא לא ימוש מתוך האהל. הוה דהקרי אהל כל יצען תולד דבכל יומא ויומא הוה יניק משכינתה. כמה דהוה נער דלעילא לא ימוש מתוך האהל ויניק מינה דתירא כך האו נער דלתת לא ימוש מתוך האהל ויניק מינה דתירא ככ"כ כד חיה משה לסיחיל נחית לכויע לעמלק. חמר משה ודאי האו נער יקום לקבליה וישלע עליו לנחא ליה תיוד ויחמר זכה הל ירושע נחר לנו הכבש ילא הלחם צמלק. דילך הוה הו קרבא דלתתה ותנח אודרו הקרבא דלעילא בדר לנו הנשים זכאין בני זכאין דיתחזון ליהך עמך א"ר שמעון דשעתה דנפיק ירושע נער דהתער נער דלעילא וחתקן דכיה תקופין בכיה זינן דהתקופת ליה אמינה לקרבא דא לנקמה דברית ויהיו דכתיב חרב ניקמת נקם ברית ודא הוא רוא דכתיב וירלש ירושע את עמלק ית עמו לכו חרב לפי חרב ודאי ולא לפוס רומחון וזינן אלא דבחרב ידיו האו היא דהקרי חרב ניקמת נקם ברית וישה התתקן לקרבא דלעילא ידיו ישה כבדים כבדים ממש יקריין קריבין לא הסתתבן לגליון יקריין דהתחזון לאגנח דכו קרבא דלעילא ייקרו יתבן וישיו תחמו וישב עליה בגין דיסתכל בריין דנערה ויהא עמסון דלערהו. ואהרן ויחור תמכו בידיו מזה אחד ומזה אדר ויהיו ידיו אמינה וגו' מהו תמכו בידיו ומחו ויהיו ידיו אמינה וכי כל דההרן וחור תמיכו לידיו היו ידיו אמינה אלא משה כלת דהכמתה עבוד ייה דעציד אהרן וחור דא מסערה דיליה ידא מסערה דיליה ידיו דחזוניתה [קן] וע"ד ויהיו ידיו אמינה מהייכותה אהרן בגין דיתער סערה דיליה ויהו חמוקן בידיו יתקן ויכתן לאשתכח שיעת דלעילא

ג) והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל. כאשר ירים דוקף ויניח על שמאלו ותכונן שפרישו ידיו יגבר ישראל וישראל שלמעלה. וכאשר יניח ידו וגבר עמלק דשעתה דישראל לתתה ישתככו זמלותה לא יכלון ידי משה למיקם דוקפו וגבר עמלק יתקן אוליכנה דמע"ג דכנתה פריש ידיו בקרבנה לתקנה גרייה בכלה דעיון ישראל להשתכח גליתתהו עמי תתה בקרבא דא דעמלק

זו הזהר

היינו מדרגת המראך המור מ"ט שר דפנים שנקרא נער. והיא מדרגה נמוכה מסדרגת השכינה: [קן] פ"א אהרן קדושת הזהר י"ד קדושת הבירה. ונ"ש באמצע היינו קדושת התפארת וזהו סוד האמונה:

עמלק נמצאו עלינום ותחת נים. וע"כ וידו ידיו אמונה בסדר האמונה בראוי. וידו ידו אמונה. וידו ידו צריך לומר. אלא לפי שתילה הכ"ב במסין כתוב וידו יכתוב ידו. לפי שהמסין עיקר הכל. וכתוב ימנך ה' נאדרי בכח ימנך ה' תרעין אי"ב :

ויאמר ה' אל משה כתב זאת זכרון בספר וגו'. בא וראה מה כתוב למעלה ויהי' יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב. ויהי' לש. ויהי' צריך לומר. אלא ויהי' לש כמה שאמר ה' הולש על גוים. ויהי' היה הולש עליהם. והדרב נוקמת נקם ברית הרנה איתם. שכתוב לפי ריב כמו שנתבאר. כתב זאת זכרון. זאת הוקא [קח] ושים באוני יהושע. שהרי הוא עתיד להרג מלכים אדירים. כי מדה אמרה. מחה למעלה אמהה למטה. את זכר. זכרון שלמעלה ושלמטה. א"ר יצחק בתיב כי מחה אמהה. וכתוב תמחה את זכר עמלק. אלא אמר הקב"ה אתם תמחו זכרוננו למטה. ואני אמהה זכרוננו למעלה. א"ר יוסי עמלק עמוס אדירים רביא עמי. וכלם פדדי לרלחם בישראל מלבד עמלק. ולכיבוד יהושע היה הולש עליהם. רבי יוסא אמר ויהי' יהושע. ששבר הכח שדרם בלמעלה :

(ג) **ויבן** משה מזבח ויקרא שמו ה' נסי. א"ר אבא שני מזבחות הם למטה ושנים למעלה [קח] אהר. דכנינו של הכל. שנקרב עליו קמרת פנימית ודקר. עריא קשר האמינה. והכרן העליון מכלם היה מקשר קמרת זו בקשר האמונה [קח] וזה נקרא מזבח דודב. ומזה דקמרת נדבק ונקשר קשר האמונה בקשר אהר [קח] והשני. היינו מזבח אהר שנקרא מזבח דנהשת. זה הוא מזבח הרובין [קח] ומיכאל השר הגדול מקריב עליו קרבן נהוה לקב"ה. ולמטה יש מזבח דודב ומזבח דנהשת. בזה קמרת. ובה דלבים ואמורים. וע"כ כתוב (ו) שמן יקמרת ישמח לב ויבן משה מזבח וגו'. נגד מזבח דפנימו בנה זה. וע"כ נקרא ה' נסי. מדו נסי. שנתחוק הרושם של אות הברית הקדוש. שבאשר יביא עמלק לבטל הרושם הקדש זה כן ישראל. יקם זה המזבח כנגדו לנקים אותה הנקמה של אות הברית. וע"כ נקרא חרב נוקמת נקם ברית. ובה נתחוק אצל ישראל הרושם הקדוש. ומשה בנה נגד זה מזבח ויקרא לו ה' נסי. (ד) רבינו סי אמר ויבן משה מזבח לכפר עליהם. ויקרא שמו. שמו של סי. א"ר חייא שמי של המזבח ההוא. ה' נסי. כמ"כ ושם נסחו [קח] והכל ענין אחד. בשביל שנתפרעו ישראל ונתגלה אות הברית רושם הקדוש הרוא. מכאן לכפרנו שבאשר ימול איש את בני. ונתגלה בו אות הרושם הקדוש של הברית. זה נקרא מזבח לכפר עליו. ומה שמו. ה' נסי. כדמיון זה ביעקב שבנה מזבח. וכתוב ויצב שם מזבח ויקרא לו וגו'. למי קרא. לכנס הרוא שנקרא מזבח. ומדו השם שקרא לו. א"ר אלהו ישראל (ה) ויאמר כי יד על כס יה מרחמה לה' בעמלק מדר דר. מדר דר נכתבי הסרים. לרמוז על הדורות שלמעלה ודורות שלמטה [קח] א"ר יהודה בכל דור ודור דבאים לעולם אין קד דור שאין בו כן ויע הרע

דעמלק אשתכרו עליון ותחתיו וע"כ ויהי ידיו אמונה בהימנותא כדקה היו ויהי ידו אמונה. ויהיו ידיו מצבי ליה חלה בנין דתליח כלל בימנותא כתיב ויהי וכתוב ידו בנין דהיה עקרה דכלל. וכתיב ימנך ה' נאדרי בכח ימנך ה' תרעין אי"ב :

ויאמר ה' אל משה כתב זאת זכרון בספר וגו'. תא חזי מתי כתיב לעילא ויהי' יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב ויהי' לש. ויהי' צריך לומר. אלא ויהי' לש כמה שהתמר (ה) הולש על גוים יהושע את עמלק עליהו ויהי' חרב נוקמת נקם ברית קשל לון דכתיב לפי חרב כמה דתתמר. כתב זאת זכרון זאת דיקא [קח] וכיס צהוני יהושע דהא הוא זמין לקבלא ימנך אהרין כי מוח אמהה מחה למעלה חייחה לתתא הת זכר הוכרחה דלעילא ויתתא ה"ר יצחק כתיב כי מחה חייחה וכתיב תמחה את זכר עמלק אלא חיי' חיי' יתון דוכרחה לתתא ויגא תמחה דוכרחה לעילא ה"ר יוסי עמלק עמון אהרין חייתי עיייה וכלהו דחילו לקרחה בתי ציטרלה דר איוסו. ובג"כ יהושע את עמלק עליהו רבי יוסא חיי' ויהי' יהושע דתבר חילה דלס. ויגלה

(ג) **ויבן** משה מזבח ויקרא שמו ה' נסי. ה"ר הכה תרין יידיהון היינו לתתא ותרין לעילא [קח] הד פנימאה דכח דיתקריב ציב קמרת פנימיה ודקר קמרת דיהיימנותא וכמה עלה מכלל התקשר קמרתה דח צקמרת דיהיימנותא [קח] וזה הקרי מוזב חרב ויהי' התקשר ויתקשר קמרת דיהיימנותא בזה קמרת [קח] וזה מדמח אהרן דלקרי מוזב הנהשת דה הוא לכר [קח] וייבאל חרב הגדול ויקריב עליו קרבנה ייחאל דקב"ה ויתתא מוזב ה"ב ויוזב הנהשת דח קמרת וידא חלבים ואמורים וע"כ כתוב (ג) סין יקמרת שיהיה לב ויבן משה מזבח וגו' לקבל יהוה פנימיה בנה יהי וע"כ התקרי ה' נסי יתני נסי דרטיב רבייה דרת קיימא קדישא דששתה דעמלק תתא להעבדה יהי רשומא קדישא חיייהו דישראל. יהי מוזב קיימא לקבליה לנקמא יהוה ויקריא דת קיימא. וע"כ התקרי חרב נוקמת נקם ברית ובה התקת להו לישראל רשומא קדישא ויהי בנה לקבל יהי מוזב יקרי ליה ה' נסי (ד) רבי יוסי חיי' ויבן משה מוזב לכפרה עליהו. ויקרא שמו שמי דיתון ה"ר חייא שמי דמדבחה יהוה. ה' נסי. כד"ל וכס נסחו [קח] וכלל מלה דה על דתפרעו ישראל ואתגליה יהוה את קיימא רשומא קדישא מכאן חוליסנא דכיון דתתגור בריס דב"נ. ואתגליה ביה הת רשומא קדישא קיימא יהי התקרי מוזב לכפרה עליה ויהי שמי. ה' נסי כנוונל דה יעקב בנה מדבחה דכתיב ויבן שם מוזב ויקרא לו וגו'. למאן. להסיו אהר התקרי מוזב וזה שמי. ה' חל חלסי ישראל הו ויהמר כי יד על כס יה מלחמה לה' בעמלק מדר דר ויהמר כי יד על כס יה מלחמה מדיון דלעילא ומדיון דלתתא [קח] חיי' ר' יהודה בכל דרס ודרס דתתין לעליה ליה לך דור דלית ביה משהו זרעא

מראה מקובות (ה) יע"י י"ד ט"ו ל"ג (ג) פנסי כ"ז (ד) ד"ג ט"ו (ה) ד"ג ט"ו

ז"ר הזהר

[קח] זאת רמו על השכינה הקדושה : [קח] בהיכל העליון שברקיע השמים . [קח] זה המזבח רמו על בנה איסא עירא : [קח] פי' גע"ז מתאחדים ומתקשרים כל העשר ספירות [קח] זה המזבח רמו על המלכות איסא תתאה . [קח] שם נבאר פירושנו על דבר מצות בניה ופירועה. וכן כאן ה' נסי מרמוז על קדושת הברית : [קח] פי' סן דורותיו של עמלק. וליפין הכי' על שהס"א תמיד התסר יתקן ותבטל עד שתבער לנפרי. אבל הדורות דקדושה הם מלאים לפי שהם תמיד בהתמלאות שפע ותוספות חיים עד בלי די :

הדע ההוא, ורקב"ה מתגדר בהם מלחמה, א"ר יצחק עיניהם כתוב יתמו חטאים מן הארץ וגי', מן הארץ, בעולם הזה ובעולם הבא, ועל אותו הזמן כתוב בדברי נפשי את ה' הללויה, בריך ה' לעולם אמן ואמן:

זרעא זיטא, וקצ'ס אגח צבו קרצא, א"ר ילחק עלייכו כתיב יתמו חטאים מן הארץ וגי', מן הארץ, בעלימא דין ובעלמא דאתי, ציה זינא כתיב בדברי נפשי את ה' הללויה בריך ה' לעולם אמן ואמן.

פרישת יתרו

(א) וישמע יתרו כהן מדין יגי', א"ר אלעזר בזמן שעמים אחרים נכנעים, יבאים ומידים להקב"ה, כיון שהם נכנעים ומודים לו, או נשתלם בביר הקב"ה למעלה ולמטה, בשעה שבא משה לפרעה ואמר לו ה' אלהי העברים נקרא עלינו וגי', פתח הוא ואמר לא ידעתו את ה', ורצה הקב"ה שיתכבד שמי בארץ, כמו שהוא נכבד למעלה, כיון שהכה אותי ואת עמו בא והורה לו להקב"ה, שכתוב ה' הצדיק, הוא שהיה סוף המישל בכל הארץ, כיון שהיא היורה, כל שאר מלכים הודו, וכתוב או נבהלו אלופי ארום בא יתרו כומר עליון וגדול, מטונה הגדול שי כל אלהים אחרים, והורה לו להקב"ה ואמר עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלהים, או נתעלה ונתכבד הקב"ה בכבודו למעלה ולמטה, יאח"כ נתן התורה בשלימות הודיעה שהוא מושל על הכל, א"ר שמעון צ"ר אלעזר בנו, ע"ו כתוב יודוך עמים אלהים יודוך עמים כלם, (ב) רבי דייא אמר וישמע יתרו, זה הכתוב יש לעיין בו, בתחלה כתב את כל אשר עשה אלהים למשה, ואח"כ כתוב כי הוציא ה', אלא זהו סיד, את כל אשר עשה אלהים, זה השם שהגין על משה ועל ישראל, ולא סר מהם בנתיב, ואח"כ השם העליון הוציאם מסצרים, שהיו השם הקדוש שהוציאם בסיד של הובל היה [י] ד"א את כל אשר עשה אלהים למשה, כאשר נשפך לנהר, וכאשר הצילו מחרב פרעה, וישראל עמו, שכתוב וישמע אלהים את נאקתם, וכתוב וכאשר יענו אותו כן ייבה וכן יפרץ ר' יוסף אמר וישמע יתרו, וכי יתרו שמע ובל העלם לא שמע, הלא כתוב שמעו עמים ירגזון, אלא כל העלם שמע ולא נכנע, וזה שמע ונכנע ונכפף לפני הקב"ה ונתקרב ליראתו, ר' אבא אמר בכמה מקומות למדני שדקב"ה כל מה שהוא עושה למעלה ולמטה, הכל אמת פעולתו אמת, ואין לך דבר בעולם שיצרך האדם לדחותי מכני וינהג בו בזיון, שהרי כלם פע"ה של אמת הם, והכל נצרך להיות בעולם וזולא שנצרכים להעולם לא היה בראם הקב"ה, וע"כ אין לו להאדם לנהג בזיון בכל דברים הנמוכים שבעולם, בדבריו ובמעשיו של הקב"ה על ארת כמה וכמה, בוא וראה יתרו הוא שנתן עצה למשה על תקנת הדינים, וכן נצרך, והוא הוסיף שהורה להקב"ה וסדר לפניו תקנת משפטיו, להראות מה שכתוב כי המשפט לאלהים הוא, ולא לצד אחר, ורדינים לישראל נתנו ולא לאחר, ככתוב הקו ומשפטיו לישראל, ובוא וראה שלא ינהג

(ב) וישמע יתרו כהן מדין וגי' א"ר אלעזר בשעת דשאר עמין אתכפין אפיין ואודתן ליה לקצ'ס כיון דחינו אתכפין ואודתן ליה כדון חסתלים יקרח דקצ'ס עילא וסתח בשעתא דאתא משה לפרעה ואמר ליה ה' אלהי העברים נקרא עלינו וגי' פתח איהו ואמר לא ידעתי את ה' (בשעה קב"ה דיתייקר שמים בצרעא כמה דאיהו יקרא לעולם כיון דחלקו ליה ולעמיה אתא ואודו ליה לקצ'ס דכתיב ה' סגדוק איהו דהיה זלכת קרופיטוס דכל עלמא כיון דמיו תודו כל שחר זלכין אודון דכתיב או נבהלו אלופי הדיס וגי' חתח יתרו כומר עלתה ורצבא רב ממנא דכל עמין חרינין ואודו ליה לקצ'ס ואמר עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלהים כדון חסתלק ואתיקר קצ'ס ביקריו עילא יתחז ולצתר יסב חריותא בשליוני דלשנו על כלל חמר שמעון צ"ר הלעזר דכתיב על דה כתיב יודוך עמים אלהים יודוך עמים כלם (ג) רבי חייא חמר וישמע יתרו, האי קרא חת לאסתכלא ציה בקדמיותא כתיב את כל חמר עשה תלחים למשה ולצתר כתיב כי הוציא ה' אלא רזא דא, את כל חמר עשה תלחים דא סיית דתנין על משה ועל ישראל ולא אתדני מנייסו בגלותא, ולצתר שחא עלתה חפיק לון חייגרים דהא שחא קדישא דחפיק לון צרוא דיוצלה הוה [ח] ד"א חת כל חמר עשה תלחים למשה, כד חתריו לנהרה וכד שויב ליה יתחבצת דפרעה ולישראל עמו, דכתיב וישמע אלהים את נאקתם וכתוב וכאשר יענו איתו כן ייבה וכן יפרץ ר' יוסף חמר וישמע יתרו וכי יתרו שמע וכל עלמא לא שמעו, ובה כתיב שמעו עמים ירגזון חלא כל עלמא שמעו ולא חתברו וסחי שמעו וחתברו ואתכפית יקחיה דקצ'ס ואתקרב להחלטים ר' אבא חמר כתיב חמר תנינו דקצ'ס כל מה דעבד לעילה וסתח, כלת חויה קשוע ועובדא דקשוע ולית לך חלא בעלימא דבעי צ"ג לדחיה ליה מניה ולחנהגא ציס קלנה דהח כלהו עובדא דקשוע חיונו, וכלא חנשריך בעלמא ואי לאו דחנשריך לין עלייא לא עבד לון קצ'ס, וע"ד לא בעי צ"ג לחנהגא צבו קלנא צמלי בעלמא צמלי ובעובדו דקצ'ס על חת כתיב וכמה תא חזי יתרו הוא דיהב עישא למשה על תקונא דדינין הכי חנשריך ורזא דא דחודו ליה לקצ'ס יסדר קציה תקונא דדינוי לחחזה מאי דכתיב כי המשפט לתלחים היא ולא לסערה אחרא ודינוי לישראל התייבוי ולא לחמרא, דכתב חקו ומשפטיו לישראל, ותא חזי דלא ינהג

מראה מקומות (א) 97 טו (ב) 97 סט
 פרישת יתרו (א) מתיין שרשם אלהים היינו מרת דפריכות והשכינה הקדושה שהינה עליהם בגלותם, והשם הוי"ה היינו מרת הכינה איסא עירא שנקראת יובל ושם באה להם החירות והאולה:

ינגד אדם בינין באחר, ודברי הדין דבר הוא, (6) שהרי במשה כתיב וישמע משה לקול חותנו וגו'. פתח ואמר (3) על כן הודך בניים ה' ולשמך אומרה, דוד המלך אמר זה ברוח הקדוש, כאשר ראה שכבודו של הקב"ה לא סתעלה במעלה, ולא מתכבד בעולם, אלא מצד עמים אחרים, ואם השאל הלא הקב"ה אינו מתכבד בעולם אלא בשביל ישראל, כך הוא בודאי, שהרי ישראל הם נעשי יסוד המאיר להאיר, אבל כאשר עמים אחרים באים ומידיים בשעבוד לכבודו של הקב"ה, או נתקף יסוד המאיר, ומתחזק על כל מעשיו כחבור אחד, ונתגלה מטעם הקב"ה בלבו למעלה ולמטה, כדמיון זה בכל העולם יראה ופחד נפל עליהם מלפני דקב"ה, כיון שבא יתרו כומר הגדול של כל אלהים אחרים, ואז נדרוקה במעלת כבודו של דקב"ה על דבר, לפי שכל העינים כאמר שמעו נמיעת נבורתו של הקב"ה ועי, וכאם דסתכלו ביתרו שיזאו דבם וראש הממנה כל כל ע"ז שבעולם, כיון שראו שהוא בא והשתחיה להקב"ה, ואמר עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האללים, או התרחקו כלם מיראתם וידעו שאין בדם כמש, ואז נתכבד כבוד שמו הקדוש של דקב"ה בכל העדרים, ולכך נכתבה פרשה זו בתורה, ודחתלת פריטה זו היא בו ביתרו — :

(ג) ויקח יתרו התן משה וגו' ואת שני בניה, א"ר חייא וכו' בניה דם ולא בניו של משה, אלא לפי שהיא עמלה בדם בלי כעלה, קראה להם התורה בניה ולא בני, א"ר יוסי אע"פ שבניו של משה היו, דבר אמת הוא מה שנקראי בניה ביראי [ג] רבי אלעזר אמר דרו משה נזדווג במקום אחר קדוש עליון, ואין כבודו לקדושת בניו עתה, אע"פ שדיו בניו, ובשביל כבוד דמקום ההוא שנזדווג בו קרא להם בניה, ואח"כ קרא להם בניו, מה הטעם, לפי שכאותה שעה שבא יתרו ה' משה מדבר עם השכינה, לאחר שנפרש ויצא אצל חותנו, או כתיב ויבא יתרו התן משה ובניו ואשתו וגו', א"ר שמעון, אלעזר אלעזר, אני רואה בפרשה זו שאתה התחלת לדבר כראי, אבל גמר דבריך לא כן, וראי בשביל כבוד השכינה, שהיא חודגות העליונה שנגרמה חן במשה, כתוב בניה, ואם תשאל הרי כתיב ויבא יתרו התן משה ובניו ואשתו אל משה, הכל הוא כלל אחד [ג] ובניו בניו של יתרו, שדרו לאחר שבא משה אצלו היו לו בניו, וכך היה ביעקב, שכיון שבא אצל לבן, ועשה סדרו בביתו, דיו לו בניו, אף כאן במשה כך, כיון שעשה סדרו בבית יתרו היו לו ליתרו בניו, וכל בני ביתו הביא עמו להכניסם תחת כנפי רשכינה, וזהו שיתרו אמר לבישה אני התנדך יתרו בא אליך יאשתך ושני בניה עמך, ושני בניה כתיב, ולא כתב ושני בנות [ד] בניו דיו לו ליתרו, שכתוב (ד) ובני קניי התן משה עלי כעיר התמרים, ובניו דניחם להיות עם משה :

(ה) ויבא יתרו התן משה ובניו ואשתו אל משה אל המדבר וגו', א"ר שמעון כיון דכתיב אל משה אמהי כתיב אל המדבר, חנה עקרה דכלל ליה דכוס חמי אל המדבר, ומאן אויבו הר האלהים דת אויבו התר

ינהיג בני קלנא באחרא ומלא דהדייטא ילה אויבו (6) דהא בחשה כתיב וישמע משה לקול חותנו וגו', פתח ואמר (3) על כן הודך בניים ה' ולשמך אומרה, דוד המלך אמר זה ברוח קודשא, בשעתא דהמח דהא יקרא דקב"ה לא אסתליק בסליקו ולא אסתקרא בעלמא, אלא מסערה דהתר טיין ואי תיזא הא קב"ה לא התייקר בעלמא חנא בנייהו דישתל הכי הוא ודאי, דהא ישתל חינון הוו יכודא דהרנח לאהרנח הכל כד סהר עינין אסתן והודן ליה בשעבודא דיקרא דקב"ה, כדון התיקף יכודא דהרנח, ומתקף על כל עיבדו בשעבודא דהא וסליש קב"ה בלחודו עילא ותתא כנוונא דא כל עלמא דחילו ולימתא נפל עליהו מקיני קב"ה, כיון דהתא יתרו דהיו כומרם עלהה דכל פעוין החרנין, וכדון אסתקף יכוש יקרא דקב"ה על כלל בניו דכל עליה כד סוגי חמש נבורתיה דקב"ה ועו וכלהו הוו מסתכלן ביתרו דהיו חמיס ורז ממנא דכל פעוין דעליה, כיון דהא דהיו התא ופלא ליה לקב"ה ותייר עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלהים כדון כללו אסתקו מפולחניהו וידעו דלית בהון מיחזן, וכדון התייקר יקרא דשאל קדישא דקב"ה בכל סערין וע"ד אהרנס פרישתא דא בהירוימא וסודותא דכרשתא הוה ציה ביתרו — :

(ג) ויקח יתרו התן משה וגו' ואת שני בניה, א"ר חייא וכו' בניה וזה בניו של יישה אלא בניו דהויה אסתגלת אסתריהו בלא בלא קרא לון חוריימת בניה ולא בניו א"ר יוסי אע"פ דבניו דיישה היו ילה דקב"ה בניה ודאי [ג] ר' הלעזר אמר הוה משה הוה מודיין בחתך אחרא קדישא עלהה, ולאו יקרא דליה למקרי לון בניו הסתה אע"פ דבניו הוו ובנין יקרא דהסוה אחר דלודווג ציה קרא לון בניה סהא, לפתך קרא לון בניו, מאי טעמא בנין דההיא טעמא דמשו הוה משה ממלל בשכינתא לבתר דהתכרס ונשק לבניו חזיו כדון כתיב ויבא יתרו התן משה ובניו ואשתו וגו' א"ר שמעון אלעזר הלעזר אהא חמיטא דששתא דא דהת שארי מלה דקרא יתות, וסיומא לאו הכי ודאי בנין יקרא דשכינתא, אודוונתא עלאה דלודווג ציה בחשה כתיב בניה ותי תיזא הא כתיב ויבא יתרו התן משה ובניו ואשתו חל משה כלל אויבו כללל חנא [ג] ובניו בניו דיתרו, דהא לבתר דהתא יישה לבניה הוו ליה בניו, והכי הוה ציעקב דכיון דהתא לבניה דלבן, וכו' דיוקיה ציה הוו ליה בניו חוף הכי משה כיון דשוו דיוקיה ביתרו הוו ליה ליתרו בניו, וכל ביתיה חייית עייה למיעל לון חסות גדפי דשכינתא, והא יתרו חמר למשה הני התנדך יתרו בא אליך ואשתך ושני בניה עמך ושני בניה כתיב ולא כתיב ובני בניו [ד] בניו הוו ליה ליתרו, דכתיב (ד) ובני קניי התן משה עלו מעיר התמרים ובניו שבק עם משה :

(ה) ויבא יתרו התן משה ובניו ואשתו אל משה אל המדבר וגו', א"ר שמעון כיון דכתיב אל משה אמהי כתיב אל המדבר, חנה עקרה דכלל ליה דכוס חמי אל המדבר, ומאן אויבו הר האלהים דת אויבו התר

מראה בקובות (6) 97 סט. (3) תניס י"ח (2) 97 סט. (7) שופטים א' (6) 97 ספ.

זיו הזהר
[ג] כידוע שבח האם בהבנים ובה האב בהבנות : [ג] פי' שאין סתירה ברי כ"כ כ"כ כי מה שכתוב ובניו ואשתו רכל מיכב על של יתרו, [ד] לפי פירוש ר' אלעזר קשה שגם כאן ה' צריך לומר ואשתך ושני בנות עמה, אבל לפי פי' ר"ש שפיר שבני משה נקראים כאן בכל הספוקים בניה ולא בניו מסני כבוד השכינה :

המקום לגרים להתגורר [ה] וע"כ כתוב א"י משה אל המדבר, למשה. שיגור אותם ויכניסם תחת כנפי השכינה. א"ל המדבר היו באים ששם הוא הר האלהים לתקן נפשותם. ולפיכך עומד מקום ההוא בהסוד של הר [ו] שכל מי שבא להתגורר ויכה בו ונקרא גר צדק, והרי ביארנו שהגד אע"פ שמתדבק במקום העליון הקדוש הזה. כיון שעזב עמו ואבותיו נקרא גר. כמי שעושה מדורו במקום שלא ידע מקדם לזה:

(ה) **וַיֵּצֵא** משה לקראת חותני וגו'. א"ר חייא אהרן ראה למשה שיצא יצא עמו, א"עור ודנשיאים והקנים יצאו עמו, ראשו האבית קריאי העדה וכל ישראל יצאו עמו, נמצא שכל ישראל יצא כלם לקראת יתרו. מי ראה למשה שיצא והוא לא יצא, אהרן ולהנשיאים שיצאו והוא לא יצא, נמצא שבשביל משה יצאו כלם:

כתב לגיורו להתגורל [ה] וע"ד כתוב אל ישה אל המדבר לישה לגיורו לון ולהטנל לון תמות גדפי דשכינתא אל המדבר הון חתיין דתיסו הר האלהים לייעבד נפשיהו ובג"כ קיימל הסו"ל אחר צדוק דהר [ו] דכל יואן דלתי זכי צי"ס ולקרי גר נדק, וה"ל אוקימנל גר הל"ג דתפדק באתר דל עלחה קדישא כיון דשביק עייה ודבשתיו גר לקרי כיון דשוי מדוריה באתר דלל ידע מקדמת דנל:

(ה) **וַיֵּצֵא** משה לקראת חותני וגו'. ח"ר חייא אהרן חייא למשה דנפק ונפק עייה, אלעזר ונשיאי וסבי נפקי עייה רחמי אבהן ומעשיו כנישתא וכל ישראל נפקי עייהו, אשתכח דכל ישראל כללו נפקו לקבלה דיתרי יתו, חייא לישה דנפיק ולא יבוק לאהרן ולכרזב דנפקו ולא יבוק הכתבה דנפין ישה נפקו כלסון

סדר הסודות

רוא דרוין

(ט) **וְאֵתָהּ** תחזה מכל העם וגו'. כתוב זה ספר תולדות אדם, זה ספר מואתן ספרים סתימים ועמיקים. להבין חכמה דתמימה יתמוקה שנמסרה לאדם הראשון בדבר צירות האנשים, חכמה זו נמסרה לשלמה המלך, ונחל אותה וכתב בספרו, למדנו שמשה נתקשה בזה, עד שבאה השכינה ולמדה לו, והוא ראתה וביררה לכל איתן האנשים שנראי בפרצוף הראוי, ושם למד משה חכמה זו ונכנס בתוכה, זש"כ ואתה תחזה מכל העם, זה שכתוב בו יאתה ריא וינתיך לא יתמי, ואתה מחיה את כלם, ואתה ר' מן בערין, ואתה תחזה ותסתכל בזה, אתה ולא אחר [ו] לרבין ולהסתכל בהששים רבוא ישראל, בששה צדדים יש להסתכל בצורות האנשים, להבין החכמה על בוריה, ואלי דם, בשערות, בעינים, בחוטם, בשפתים, ברפנים, בידים באיתן קוי הידים, ובששה צדדים דאלה כתוב ואתה תחזה, בהשערות, בקמטים של המצה, בגבות העינים, מכל העם, בהענים, בדוקין שבעין יבקמטים תחת העין, אש"י ה"ל, שיש בהם כח לעמד בהיכל המלך, בהפנים, בצדיות רפנים, בקמטים של הפנים, בהרשומות שבהם יתקון, שונאי בצע, בידים בקי הידים וברדשויות שבהן, וכל הששה צדדים נרמזים כאן, שנמסרו למשה להסתכל ולהבין דחכמה הסתמה, וחכמה זו נוחלים צדיקי אמת כראוי, אשרי חלקם זה ספר תולדות אדם מוזמן לזמן, לפי מעשיו של האדם כך נולדים ונרשמים ומתהלכים בו הרשומות מוזמן לזמן, שהרי לפני הזמן שרוח הקידש שורה בתוכו כך הוא עישה תולדות, והרוח ההוא מראה רשומות מבחוץ, ובזמן שעובר וזו ממנו רוח דקודש, ובא שמה רוח טובא, רוח דטובאה ההוא מכשכש בתוכו, ומראי מבחוץ מראות ורשומות ידועות, דניכרים בו בהקמטים יבעערו מבדוין, אע"פ שהשערות והמצח והחוטם והעינים כל שאר הסיכונים עומדים על קומם, זרה פסין, זי"ן רי"ש ה"א א"א סמ"ך צד"ו, אלו דאיתיות מתהלפות תמיד בחכמה האמת, אות זי"ן ענין קיום השערות היא, וסימנך

(ט) **וְאֵתָהּ** תחזה מכל העם וגו'. כתוב זה ספר תולדות אדם, זה ספר מואתן ספרים סתימים ועמיקים, למדנו שמשה נתקשה בזה, עד שבאה השכינה ולמדה לו, והוא ראתה וביררה לכל איתן האנשים שנראי בפרצוף הראוי, ושם למד משה חכמה זו ונכנס בתוכה, זש"כ ואתה תחזה מכל העם, זה שכתוב בו יאתה ריא וינתיך לא יתמי, ואתה מחיה את כלם, ואתה ר' מן בערין, ואתה תחזה ותסתכל בזה, אתה ולא אחר [ו] לרבין ולהסתכל בהששים רבוא ישראל, בששה צדדים יש להסתכל בצורות האנשים, להבין החכמה על בוריה, ואלי דם, בשערות, בעינים, בחוטם, בשפתים, ברפנים, בידים באיתן קוי הידים, ובששה צדדים דאלה כתוב ואתה תחזה, בהשערות, בקמטים של המצה, בגבות העינים, מכל העם, בהענים, בדוקין שבעין יבקמטים תחת העין, אש"י ה"ל, שיש בהם כח לעמד בהיכל המלך, בהפנים, בצדיות רפנים, בקמטים של הפנים, בהרשומות שבהם יתקון, שונאי בצע, בידים בקי הידים וברדשויות שבהן, וכל הששה צדדים נרמזים כאן, שנמסרו למשה להסתכל ולהבין דחכמה הסתמה, וחכמה זו נוחלים צדיקי אמת כראוי, אשרי חלקם זה ספר תולדות אדם מוזמן לזמן, לפי מעשיו של האדם כך נולדים ונרשמים ומתהלכים בו הרשומות מוזמן לזמן, שהרי לפני הזמן שרוח הקידש שורה בתוכו כך הוא עישה תולדות, והרוח ההוא מראה רשומות מבחוץ, ובזמן שעובר וזו ממנו רוח דקודש, ובא שמה רוח טובא, רוח דטובאה ההוא מכשכש בתוכו, ומראי מבחוץ מראות ורשומות ידועות, דניכרים בו בהקמטים יבעערו מבדוין, אע"פ שהשערות והמצח והחוטם והעינים כל שאר הסיכונים עומדים על קומם, זרה פסין, זי"ן רי"ש ה"א א"א סמ"ך צד"ו, אלו דאיתיות מתהלפות תמיד בחכמה האמת, אות זי"ן ענין קיום השערות היא, וסימנך

מראה מקומות (ה) ביות ס (ו) 97 ע

זי הזהר

[ט] המדבר מרמו על סדר דמכות והמכיר דקדושה על שם כח הדבור, וכן גם הר האלהים מרמו על זה, וד"ר שנתגור מקשר נפשו ונשמתו בקדושת רשכיה [ו] רוא דהר האלהים נזכר לעיל, [ז] איתיה רמו על סדר הסיכות שחלקת שפע החיות כגולם הזה בפרשיות על השכינה דקדישה:

כיחזק זיין ומלמי קרעא דמחזק בבערע סוס. ודא האו
נורה דמחזק עלוי —

[עד כהן מן רזא דרזין. מכאן ואילך לשון סוסד]

ז) רזא דשערא. האו מאן דשגריה קייט וסלוק לבילא
על רישיה מחרי דרניו וסכו לביה קייט
כפיפסא [ח] לאו כשראן עיבדוי. כפיפסו אחרק
מינה שערע שעי יתיר ותלו לתת עב
חירו לשופו. וכוונא אשתכח ציה וחירו בלחודוי לאו סכי מחרי
דרזין איבו בהויזן רזין עלהין. ברזין זעירין לה
קיימא צבו. עיבדוי כשראן ולא כשראן
ג) או תלו לתת ולא שעי. לביה לא דחיל.
מחרי דדונה איבו. כסוף בעובדין דכשן. יתן קייט
ולא עביד וכד חירו סיב חדרר ליהוי דחיל
ויתן עובדוי. והכי מלי במלי דעלמא חבל במלי
דמיא יכלא ייאן דיקרב ציה. לה יתגלון ליה רזין
עלאין. אבל רזין זעירין עב איבו לכשרא לין זמלא זעירח
עביד רב ומלוי אשתמשו. ורזא דא זיין בהויזן
אתון דשיערה דמר שערע אכמא יתיר
נהיב. אכלא בכל עובדוי. במלי דעלמא כסחורא
וכדמי לון ותרן איבו דא חללא לחודוי. מתן דחיתבר
כדיה לא חללא ליומין סניחין חלא חללא מיד וסיהי חללא
פרחא מינה ורזא דא דאיו בכללא דלת ז שערע
אכמא דלא לביב. לזיטין חללא לזיטין לא
חללא. דא איבו דלשופו ולאשתדלא כדיה עב
לזמן קריב ולא לזין רחיק. דלא לזמן רחיק יתשוב
מחשבין. וצנין דלא יתפרשין מינה חירו
עב לזין קריב. דא יכלא דאורייתא או
יסתל אשתיה. וילחון ביה חרתין.
לית ליה רזא לזמן רחיק. דמיק לבא איבו. יתמי
בכנהוי ולא יכלין ליה סנהוי. ואיבו כרזא דלת י
דא קיימא בכללא דלת ז חלא י בלחודוי כרזא
דחתון דקייקן: שעה דמריס יכלא בעובדוי.
ורמא איבו. כפיין בבימיה חתווי דחיל חפא לבר. ולא
הכי לנו דא עד לה סיב. הי שגריה מיכיש לבתר
דיב. אהספך מכיח דהוי כקדויתא הן לעב הן
לביב והכי מלי שערע דריכיש בין עינו על גבי מיחא.
בהתר דלחג תפלין ולי בהתר חרעא דריכיש לאו סכי.
נהו חירו רמאח חלא מלריס דליכא ביכא בלחישו בלא חריות
קלא לזיטין דחיל חפא איבו. לזמנין לא ודא חירו כרזא
דת ז כד כליל בלא י. עד הכא רזין דשערע
למרי מדין. דידעי אורמי ורזא דאורייתא. לאשתדעא
סחורא דבי כשא —

ז) רזא דמצחא באת ג דאיסי שלימות דלת זיין.
לזמנין אשתכלילת כרזא דלת זיין.
ולזמנין איבי בלחודס. מלחא דאיסי דקיק ודא בלא עגולא. דא
סא

בראה מקומות א) דף פ. ב) דף ע. ג) דף פא:

ז) רזא דמצחא באת ג דאיסי שלימות דלת זיין.
לזמנין אשתכלילת כרזא דלת זיין.
ולזמנין איבי בלחודס. מלחא דאיסי דקיק ודא בלא עגולא. דא
סא

ז) רזא דמצחא באת ג דאיסי שלימות דלת זיין.
לזמנין אשתכלילת כרזא דלת זיין.
ולזמנין איבי בלחודס. מלחא דאיסי דקיק ודא בלא עגולא. דא
סא

ז) רזא דמצחא באת ג דאיסי שלימות דלת זיין.
לזמנין אשתכלילת כרזא דלת זיין.
ולזמנין איבי בלחודס. מלחא דאיסי דקיק ודא בלא עגולא. דא
סא

ז) רזא דמצחא באת ג דאיסי שלימות דלת זיין.
לזמנין אשתכלילת כרזא דלת זיין.
ולזמנין איבי בלחודס. מלחא דאיסי דקיק ודא בלא עגולא. דא
סא

ז) רזא דמצחא באת ג דאיסי שלימות דלת זיין.
לזמנין אשתכלילת כרזא דלת זיין.
ולזמנין איבי בלחודס. מלחא דאיסי דקיק ודא בלא עגולא. דא
סא

ז) רזא דמצחא באת ג דאיסי שלימות דלת זיין.
לזמנין אשתכלילת כרזא דלת זיין.
ולזמנין איבי בלחודס. מלחא דאיסי דקיק ודא בלא עגולא. דא
סא

ז) רזא דמצחא באת ג דאיסי שלימות דלת זיין.
לזמנין אשתכלילת כרזא דלת זיין.
ולזמנין איבי בלחודס. מלחא דאיסי דקיק ודא בלא עגולא. דא
סא

ז) רזא דמצחא באת ג דאיסי שלימות דלת זיין.
לזמנין אשתכלילת כרזא דלת זיין.
ולזמנין איבי בלחודס. מלחא דאיסי דקיק ודא בלא עגולא. דא
סא

ז) רזא דמצחא באת ג דאיסי שלימות דלת זיין.
לזמנין אשתכלילת כרזא דלת זיין.
ולזמנין איבי בלחודס. מלחא דאיסי דקיק ודא בלא עגולא. דא
סא

ז) רזא דמצחא באת ג דאיסי שלימות דלת זיין.
לזמנין אשתכלילת כרזא דלת זיין.
ולזמנין איבי בלחודס. מלחא דאיסי דקיק ודא בלא עגולא. דא
סא

ז) רזא דמצחא באת ג דאיסי שלימות דלת זיין.
לזמנין אשתכלילת כרזא דלת זיין.
ולזמנין איבי בלחודס. מלחא דאיסי דקיק ודא בלא עגולא. דא
סא

ז) רזא דמצחא באת ג דאיסי שלימות דלת זיין.
לזמנין אשתכלילת כרזא דלת זיין.
ולזמנין איבי בלחודס. מלחא דאיסי דקיק ודא בלא עגולא. דא
סא

ז) רזא דמצחא באת ג דאיסי שלימות דלת זיין.
לזמנין אשתכלילת כרזא דלת זיין.
ולזמנין איבי בלחודס. מלחא דאיסי דקיק ודא בלא עגולא. דא
סא

ז) רזא דמצחא באת ג דאיסי שלימות דלת זיין.
לזמנין אשתכלילת כרזא דלת זיין.
ולזמנין איבי בלחודס. מלחא דאיסי דקיק ודא בלא עגולא. דא
סא

ז) רזא דמצחא באת ג דאיסי שלימות דלת זיין.
לזמנין אשתכלילת כרזא דלת זיין.
ולזמנין איבי בלחודס. מלחא דאיסי דקיק ודא בלא עגולא. דא
סא

ז) רזא דמצחא באת ג דאיסי שלימות דלת זיין.
לזמנין אשתכלילת כרזא דלת זיין.
ולזמנין איבי בלחודס. מלחא דאיסי דקיק ודא בלא עגולא. דא
סא

ז) רזא דמצחא באת ג דאיסי שלימות דלת זיין.
לזמנין אשתכלילת כרזא דלת זיין.
ולזמנין איבי בלחודס. מלחא דאיסי דקיק ודא בלא עגולא. דא
סא

ז) רזא דמצחא באת ג דאיסי שלימות דלת זיין.
לזמנין אשתכלילת כרזא דלת זיין.
ולזמנין איבי בלחודס. מלחא דאיסי דקיק ודא בלא עגולא. דא
סא

ז) רזא דמצחא באת ג דאיסי שלימות דלת זיין.
לזמנין אשתכלילת כרזא דלת זיין.
ולזמנין איבי בלחודס. מלחא דאיסי דקיק ודא בלא עגולא. דא
סא

ז) רזא דמצחא באת ג דאיסי שלימות דלת זיין.
לזמנין אשתכלילת כרזא דלת זיין.
ולזמנין איבי בלחודס. מלחא דאיסי דקיק ודא בלא עגולא. דא
סא

ז) רזא דמצחא באת ג דאיסי שלימות דלת זיין.
לזמנין אשתכלילת כרזא דלת זיין.
ולזמנין איבי בלחודס. מלחא דאיסי דקיק ודא בלא עגולא. דא
סא

ז) רזא דמצחא באת ג דאיסי שלימות דלת זיין.
לזמנין אשתכלילת כרזא דלת זיין.
ולזמנין איבי בלחודס. מלחא דאיסי דקיק ודא בלא עגולא. דא
סא

וסימנך הויזן וכלי סלחמא של שמשין בשערותיו הי. וזהו
נור האידים עליו —

[עד כאן מן רזא דרזין. מכאן ואילך לשון הזהר]

א) ועוד זה ספר תלדות אדם. הצעורות. כסיד הצורות
של האנשים. לדבור על ידן מהות ותלדות
האדם. סדות של צירת האדם בשעות. במצח. בעינים.
בהפנים. בשפתים. בקי הרים ובאזנים. בשבעה אלה
נזכרים דאנשים:

סוד השערות. מי ששערותיו קשות ועולות למעלה
על ראשו. בעל כעס הוא. לבו קטוש

ככלי טפסא [ח] מעשיי אינם ביושר. בשותפות התרחק
ממנו: מי ששערותיו דלקת ביותר ותלוות למטה. טוב
הוא לשותפות. וריוח נמצא בו. והא בלבדו לא כן. בעל

סיד הוא באיתן סודות העליונים. ובסודות קננים אינו
עומד בהם. מעשייו לפעמים ביושר ולפעמים לא ביושר:

ג) אם שערותיו תלוות למטה ואינן חזקות. לבי אין מכרה.
בעל זרזן הוא. יכסף במעשים טובים. יפיה הם לפניו

ואינו עשה איתם. וכאשר יוקן מבקש להיות ירא שמים.
ונאה במעשיו. וכל זה בעניני זה העולם. אבל בעניני

השמים יצליח מי שיתקרב אליו. לא יהגלו לו סודות
עליונים. אבל סודות קננים ראוי הוא לשטרם. מן דבר קבן

עושה הרבה. ודבריו נשמעים. וסיד זה הוא זיין באיתן
האותיות שלמרני מארוננו: מי ששערותיו שהורות וצהובות

ביותר. יצליח בכל מעשיו. בעניני זה העולם במסחר
ובחומה לזה. פורן הוא. זה יצליח בלבדו. מי שיתחבר

עמו לא יצליח לימים רבים. אלא יצליח מיד. וזאת הגלחה
תפירח ממנו. וסוד זה שהוא בכלל את ז: מי ששערותיו

שהורות ואינן צהובות. לפעמים מליח ולפעמים אינו
מצליח. זה הא שלהשתתף ולעסוק עמו טוב לזמן קצר

ולא לזמן ארוך. שהרי לזמן ארוך יחשוב מחשבות שלא
יובל שותפו להפריש ממנו. ולפי שלא יוכל שיתפו להפריש

ממנו אח"כ טיב להשתתף עמו רק לזמן קצר. זה יצליח
בתורה אם יעסק בה. וגם יצליחו עמו אחרים בתורה.

אינו בעל סוד לזמן ארוך. בעל לב נשבר הוא. יראה
בשינאיו ולא יוכל שגאיו להרע ל. והיא בסיד את י

שאין עומד בכלל אות ז. אלא באות י בלבד. בסיד
אותיות הקמטות: מי ששערותיו מריטות. יצליח במעשיו.

ורמאי הוא. רעב בביתו. נראה לירא הטא מבחיין. ואינו
כן בפנים. כל זה טרם שנוקן. ואם שערותיו נמרטות לאחר

שנוקן. היא מתרפך ממנו שהי בתחלה. הן לטיב ורן
לרע. וכל זה במריטת השערות שכנגד בין עינו על המיח.

במקום הנחת תפילין. ואם במקום אחר של הראש לא כן.
ואין הוא רמאי. אלא בעל לשין הרע בלחש בלי הרבת

קל. לפעמים הוא ירא הטא. ולפעמים לא. וזה הוא בסד
של אות ז כאשר נכללת באות י. עד כאן דסודות של

השערות לגדולי תורה. הוודעים דרכי וסודות התורה.
להכיר נסתרות האנשים —

ז) סוד המצח הוא באות נ. שהוא שלימות אית זיין.
לפעמים נכללת בסוד של אות זיין.

ולפעמים היא בלבדה. מי שמצחו קצר וחד בלי עגול. זה
הוא

ז) סוד המצח הוא באות נ. שהוא שלימות אית זיין.
לפעמים נכללת בסוד של אות זיין.

ולפעמים היא בלבדה. מי שמצחו קצר וחד בלי עגול. זה
הוא

ז) סוד המצח הוא באות נ. שהוא שלימות אית זיין.
לפעמים נכללת בסוד של אות זיין.

[ת] היינו הרפום של הזגנין או של הצקת סמכיות שנעשה סן עצם היותר קשה:

הוא אדם שאין לו ישוב דעת. יחשוב שהוא חכם ואינו יודע. נבהל ברוחו. ניטף בשינוי ע"י לשון הרע כנחש. הקמטים שבמצחי גדולים ואינם בהתדברות. כשמדבר נעשים אהן הקמטים במצחו ויא בהתדברות. שאר דרש מות שכמנח כ"ם בהתדברות. איש כזה אין להתדבר עמו אלא לבעטים על זמן קצר. ולא על זמן ארוך. כל מה ש"א עשה וח"ב רב"ק רק לתועלת. אינו חושש לתועלת אדריס. אינו בעל סוד כלל. זה הוא ה' הולד רביל מנלה סוד. ואין דבריו נחשבים כלל. זה הוא בסוד אות ג' הנכללת באות ז"ן. ואינו נקרא נאמן רוח בהתקמטות: מי שמנחי קצר בענין. זה הוא איש חכם במה שמסתכל. לפעמים היא נבהל ב"ח. אוהב להיות בשמחה. רחמן הוא על רב"ל. מסתכל בדרכה ענינים. אם יעמל בתורה יהי חכם גדול. נ קמטים עליונים גדולים במצחי בשעה שהוא מדבר. ש"ש קמטים קמטים קמטים לעין אחת. וג' קמטים קמטים על עין השנית. ב"ה כשהיא כועס. זה הוא טוב יתר ככפי שנראה לעין. הוא משליך אחד כתפיו כל עניני עולם הזה. דן במעשיו הן בענינים אחרים ואינו חושש. והוא סג"ח בתורה. כל איש שיעסק עמו ירויח מן ענינים אחרים טבוח הע"ל. לפעמים נדבק רצונו בהקב"ה ולפעמים לא. ברין אינו מצליח. מתרחק הוא מן דין. וזה כוד של אית ג' בלבדה שאינה נכללת באות ז"ן. מתרחק מן דין ואינו עובד בו. והאדבה היא הצד שלו: מי שמצחו הוא בלי ענוה ודואו מצח גדול. זה הוא אדם שבכל פעם הן כאשר עמד והן כאשר דולך נכפף ראשו. זה נחלק לשני צדדים. והם צדדים של שגעון. צד אחד הוא שגעון נגלה. ואנשים אחרים יודעים שגעון. כי ניכר לפני הכל שהוא שומה. במצחו יש ארבעה קמטים גדולים. לפעמים כשמדבר נעשים אלו הקמטים במצחו. ולפעמים נתפשט עיר של מצחו. ולא נראים אותן קמטים. רק נראים קמטים אחרים גדולים במצחו למטה סמוך לעיניו. הוא מצדק לרנס. פיו גדול. הוא איש שאין בו תועלת. צד שני הוא שגעון דנסתר בו. והאנשים אינם מבינים בו. והוא מרחם במה שהיא יעמל. ואפילו בתורה. אבל של"א לשמה. אלא בשביל להתנאות בפני העם. והכל עושה בלחש ובנאות הלב. להראות שהוא צדיק. ואינו כך. כל עניניו אינם לטוב של הקב"ה. אלא בשביל אנשים. הישב מחשבות ומתנהג עצמו במנהג של כרסים כדי שיסתכלו בו. זה הוא בסך של אות ג' הנכללת באות ז"ן: מי שמצחו הוא בעגול והוא גדול. חכם הוא. דברן וזכרן. איש שהכל בו. סבין בכל מה שהוא ע"ל. אכילו בלי אימן שילמד לו. מצליח בכל מה שהוא ע"ל. יבטמן לפעמים מצליח ולפעמים לא. מן דבר קטון מסתכל בדברים גדולים. נבין נקרא. אינו הואג על עניני זה דעלם. ואף אם יודע שיתבויש בהם אינו הואג עליהם ואינו משיכם על לבי. רק הלבב הוא. שני קמטים עליונים גדולים במצחו. קמט אחד ממעל לעין אחת. וקמט אחד ממעל לעין השנית. ועוד נמצאים שלשה קמטים גדולים במצחו על אהן של העינים. כלבד קמט התחתון שהוא נחלק לשני קמטים ממעל להעינים. זה הושב מחשבות מבפנים ולא מבחוץ. לפי שאינו נחשב במעשיו בעיני דאנשים. בעל פהדן הוא לפי שעה ולא יותר. נח דהפייס. במעשיו החיונים לפני אנשים לפעמים לא נחשב בעיניהם א"א כנער. ולפעמים כחכם. זה הוא בסוד אות ג' שהוא בלבדה. ואינה נכללת באות ז"ן. וה"ש הוא. כי לא נכלל באלו אותיות הראשונות. אלא שנכפך למה

הוא צ"ג דלך תמיצבא דעמיה חשיב דליכו חכים ולא ידע התנהול ברוחם. נשך בלונטה כחיה. קמישין דמיחיה רברבן ולא חיון צוונא בשעתא דיליל התצדו איטון קמישין במלחיה ולא צוונא רשיין מהרעין די בינחיה כלסו צוונא דא צעי דלא להודינא ליה חלל זינא ועירא ולא זינא כני. כל מה דעצד וחשב איכו לתועלתיה. ולא חייס לתועלתא דמהרעין לאי חיה יחתי דרוין כלל דא איכו מ' הולך רכיל מנלה סוד ולא חשיב מלוי כלל דא איכו ברזא דהת ג' דכלילת בהת ז"ן ולא חקרי לחין רוח בקיומח תחא דקיק בענינא דא חיוס בר נש חכייח ציה דהסתכל לזינין התנהול ברוחם רחיוו דליס בהדוס רחיוו חיוס על כלל אסתכל צילין סניחין חי יסתכל באורייתא לכו חכיס יתיר תלת קמישין עליון רברבין בינחיה בשעתא דחיוס מליל תלת קמישין קריב לעינא דא ותלת קמישין על עינא חררה כני בשעתא דהרעין דא איכו עב יתיר זכמה דהתחיו חרמי צתר כספוי כל מלין דעלמח בין ציטדוי בין צילין מהרעין ולא חייס חללח בחוריייתא כל בר נש דישתל בהדוס יתיר חילין מהרעין דעליח לזינין התדבק רשימיה בקב"ה לזינין. לח בדיקה לא חללה אתרחק חיוס מן דינא ודוא דא חת ג' בלחודוי דלא תסתכלת בהת ז"ן אתרחק מן דינא ולא קאיס ציה ורחיוייתא חיה סערה דליס מנחא דליכו בלח ענינא יהוסי רברבן חאי חיוס צ"ג דכל זינין כד קחיס וכד חויל כסיף רישיס. חחי התפליג לתרין סערין וחיטן סערי שגעונח סערה חל חיוס שגעונח דהתחיו. וכני כסח מהרעין ידעין שגעונח דהתחיוידעא קמי כלל דליכו סכסא בינחיה חית ח"צע קמישין רברבין לזינין בשעתא דמליל קייס לין בינחיה ולזינין דהתפשט מנחיה במסכיס ולה התחיון חיון קמישין ותחתון קמישין אחרנין רברבין בשערה דעיניו חייך ליינח סויייה רברבן לחו חיוס בר נש לתועלתא סערה חררה חיוס שגעונח דהתכסי ציה יצני כסא לא מסתכלן ציה וחיוס התחכס בהת דהסתכל וחכילי בחוריייתא חכל לא לשיה חלל בגין להתנחם בפני עינא וכלל בלחישו ובנאות לבה. לחחוס דהיוס זכאה ולא חכני כל מלוי לחו חיון לשחא דקב"ה חלל בגין צני כסא וחשיב מחשבין וחכיוג גריייה ציניהגל דלבר דוהסתכלן ציה חחי חיוס ברזא דהת ג' די בכללח דהת ז"ן יחחא דליכו בענינא ורברבן פקוחח חיוס דרערו ודכרנו דכלל ציה. ידע בכל מה דהסתכל חכילו בלח חיונח דיליק ליה חללח בכל מה דהסתכל יבייחיונח לזינין חללה לזינין לה. חייילה ועירח חסתכל צילין סניחין. נבון חקרי לא חייס לחיון דעליח וחפילו דינדע דיתכסיף צחו לא חייס לן ולא סוי על לביס רכיד לבא חיוס. חיון קמישין עליון רברבין בינחיה חד קייטא על עינא חד וחד קייטא על עינא חתרא. ותסתכחו חת קמישין רברבין במנחוס על חיון דעינין. בר קייטא תתסח דליכו חתפלב על עיינין. דא חשיב מחשבין לגו ולא לבר. בגין דלא חשיב לבני כסח צעיבדוי ודחיל חיוס לפוס שעתא ולא יתיר לכייסה חתפייס בעובדוי דלבר ייקוי צני כסא לאי חיון חלה לזינין כריסח ולזינין בהכייס דא חיוס ברזא דהת ג' דח"ס בלחודוי דלא תסתכל בהת ז"ן והלכא חיוס. דלח תסתכל בחלון חתון קדמחי. חלל חסתיון לתח

לפת ׀ לאתכלל ציה ולא בהתון קדמאי. עד הכה רזין דחכמתא דמלחא:

6) רוא דעינין ברוא דלת ׀ צהיהא גוואל דסמרא לבר וכמה דיתבה עינא דיתבא על שליומו דלא שקיע. הכי לאו רמאה איכו ורחיק מרמאיתא. דלא אית ציה כלל. גיוני דעינין אינון הרבע. חוורו לבר דסמרא עינא כגוואל דכל בר כש. לנו מניה אוכמא דסמרא. ואתכליל חוורו ואוכמו כחדא לנו מניה ירוקא ואתכליל באוכמא. לנו מניה הסיא בת עינא נקודא אוכמא. דא איכו צ"ג דחיק דחיק ומדו כדו והכיב מחשבין לסב. ולא אשתלמו אינון מחשבין. גנין דסליק לון מיד מרעוטיה. אשתל דצמילי דלמא. וכד אשתל צמילי דשחיא אללח. הכי אלשריך לאתתקפא ציה לאשתלח באורייתא דסא יכלא צה. צביי עיני רברבין. וכסיין לתתא. באינון גוויין דעינא אית רשימין סומקין דקיין צהרמא אינון רשימין אוקיין אתון זעירין דעינא. גנין דחינון גיונין דעינא אי כהרין צהיירו. סהוא כהירו סליק אתון. לאתחזא לאינון מארי דמדון באינון רשימין סומקין דקיין. והכי איכו צלת ׀ וכלילא צלת ה' : 3) עיינין ירוקין דסמרין צחוורו. ומתערבין אינון ירוקין צההוא חוורו. רחמנא איכו. ואיכו חשיב דחיק לתועלתיה. ולא חשיב לנקא דאחרין כלום. גוואל אוכמא לא אתחוי ציה. חזיד איכו ולא מסמרא ציהא ואי סלקא צדיה מסמרא ציהא לא יתוב מניה מהימנא היובמה דאשתתודעא וצמה דלא אשתתודעא לאומהימנא איכו מארי דרזין איכו צמלה דאיכו רוא. עד דישמע להסוא רוא צאתא אחרא. כיון דשיע ליה גלי כלל. ולא עיני רוא כלל. דכל מלוי לאו אינון צהלימו. גוויי עינא דסמרין צחורי וצירוקא דא איכו ברוא דלת ה' ואתכליל צלת ׀ וצלת ׀. עיינין להסוין ירוקין צהענא אית ציה. וצנין צהעניס איכו פיס ממלל רברבין. ועביד גרמיה צבר כש רב צהרצבו. ומאן דאתתק ציה גלח ליה. לא אתחוי לרזין דהורייתא. דסא לא סכך צלציס אינון רזין. ועביד גרמיה רב צהו. ודא איכו ברוא דלת ה' דאתכליל צלת ׀ צלחודוי ואתתק מותא ׀. גנין דאיכו עביד גרמיה צהרצבו אתתק מניה את ׀. ולא אתקריב צהדיס. ודא כד איכו יליל עביד קמיפין סגיאין צמנחוס: עיינין חוורין דסמרין זעיר צירוקא מחרי דרוגא. ורמחמא איכו לרוב זימין וכד אתחילי רוגא לית ציה רחמו כלל ואתתק להכזריות לאו איכו מארי דרזין ודא חיו ברוא דלת ה' דאתכליל צלת ׀: עיינין ירוקין וחורין כחדא. וזעיר מגוין אוכס צהו. דא איכו מחרי דרזין אללח צהו. ומי שחרי צהגלחומא אללח וסליק סגיאין לא יכלין ליה ומיכו שלס עליכו צהלצני ואתכפיין קמיה. סא חיו ברוא דלת ב' דאתכליל ברוא דלת סמ"ך וע"ד איכו שלס אי שחרי ציה. עד הכה רזין דעינין לחינון מחרי דחכמתא.

7) רוא דאנפין לחינון מארי דחכמתא כניחא דיוקין דלנפין לחו סונון צהרצוין לבר אלל צהו רשימא דרזין פנימאין. דיוקין דחכסין מתהפכן מנו דיוקין דרשימו. דלנפין סתימין צרוס דסריא לנו. וזינו סהוא רוחא אתחוי לבר דיוקין דלנפין. דאשתמודען לגבי אינון חכימין. דיוקין דלנפין אשתמודען מנו רוחא. רוחא אית צבר כש דרזין דמתון חקיין

מראה מקובות 6) דף סג : 3) דף סג : 5) דף סג :

לאות ׀ להתכלל בה ולא באותיות הראשונות. עד כאן סודות החכמה של המצא:

6) סוד העינים היא בסיד של אית ׀. לפי איהו דניון הסוכב במחין. ולפי מושבה. עין היושבת בשלימות הראוי שאינה שקועה. זה אינו רמאי והיא רחוק מן רמאות. ולא נמצאת בו כלל. גינים שי העינים ארבעה הם. מראה לובן מבחין הסוכב את העין כמנו שרוא בכל האנשים. לפניו ממנו סוכב גון שדור. ונבלל לובן ושחור ביהו. לפניו ממנו גון ירוק ונבלל בהשחור. לפניו ממנו אישון בת עין נקודה שחורה. איש בעל עינים כאלה הוא בשמחה חסיד. וחושב מחשבות לטוב. ולא נשלמת איתן המחשבות. לפי שמעבירן מיד מן רצונו. עמלו בענינו זה העולם. וכאשר עמל בעניני שמים הוא מצליח. זה נצרך להחיק בו שיעמל בתורה. שהרי יצליח בה. גבות עיניו גדולים ומסכים למטה. באלו הגונים של העין יש גידין אדומות דקות באורך. אילו הגידין נקראים איתיות קטנות של העין. לפי שאלו גוני העין אם מאירים בהארה. הארה זו תעלה איתיות. להתגלות לפני גדולי התורה באותן גידין אדומות הדקות. וזה הוא באות ׀ ונבלל באות ה' : 3) בעל עינים ירוקות המסייבות בליבן. ומתערבים הירוק עם הלובן ההוא. רחמן היא זה. והוא חושב תמיד רק לתועלתו. ואינו חושב כלום לנק שר אחרים. גון שחור לא נראה בו. בעל תאווה הוא ולא מצד הרע. ואם תעלה בידו מן צד הרע לא ישוב ממנו. נאמן הוא בדבר הודוע. ובמה שאינו ידוע אינו נאמן. בעל סוד הוא דבר שהוא סיד. עד שישמע זה הסיד במקום אחר. כיון ששמע אותו מילה הוא הכל. ולא נשאר אצלו סוד כלל. שכל דבריו אינן בשלמות. גיני עין הסייבים לובן וצירוקא זה הוא בסיד אית ה'. ונבלל באית ׀ ובאות ׀: בעל עינים צהובות ירוקות שניין יש בו. ובשביל שנינו הוא פה מדבר גדולות. ועישה עצמו כאדם גדול בגדלות. ומי שמתוכח עמו מנצח אותו. אינו ראי לס דות התורה. שהרי לא יניחו בלבו אותן הסודות. כיון שעשה עצמו גדול בהם. וזה הוא בסוד אות ה' הנכללת באית ׀ בלבדו. ונתרחק מאות ׀. לפי שהוא מתרגל עצמו בגאות נתרדקה ממנו אות ׀. ולא התקרב עמו. וזה כאשר הוא מדבר עושה הרבה קמטים כמצחו: בעל עינים לבנות דכסייבות מעט בנין ירוק. זה הוא בעל כעס. וגם רחמן רוא הרבה פעמים. וכאשר יתמלא בכעס אין בו רחמנית כלל ונהפך לאכזרי. אין הוא בעל סיד. זה רוא בסיד אות ה' הנכללת באית ׀: בעל עינים ירוקות ורבנות ביחד. ומעט מן גין שחור מעורב בהן. זה הוא בעל סוד ומצליח בהם. ואם מתחיל להצליח הוא מצליח ועולה. משנאי אין יבוליס להרע לו. והוא מישל עליהם כממטלה. ונכניסם לבניו. זה הוא בסיד אות ב' הנכללת בסוד של אות סמ"ך. ע"כ היא מ"ל אם התחיל למשול. עד כאן סודות העינים לאותן בעלי החכמה:

7) סוד הפנים לאיתן בעלי החכמה דפנימיות. צורות רבנים אין הן בדרשומות שמתכוין. אלא בתוך הרושם של סודות פנימים. צורות הפנים מתהפכות מן צירות של רשומות. כי צורות הפנים הן סתימיות בהיות השורה בפנים. ומתוך זה הרוח נראה לחוץ צורת הפנים. שדן ניכרות אצל איתן החכמים. צורות רפנים ניכרות מתוך הריח. רוח יש באדם שסודות של איתיות חק קים

הקוקים בו. וכל האתיות הנימות תוך רוח ההוא. ולפי שעה עולות הרשימות של אותן האותיות לתוך הפנים. וכמו שאילו האותיות עולות כן נראים הפנים בצורות רשומות לפי שעה. במראה שאינו מתקיים. מלבד אותן בעלי החכמה שהמראה מתקיים בהם ואינו נשכח מהם. ציור האותיות בא מן צד שלמעלה. והציור של האם נצטייר ברוח ההוא למטה. הציור של האותיות נניזות בפנים. וציור האם בילט לחוץ. ציור האם הם כני אדם פני אריות פני שור פני נשר. והרוח עושה הציור של כלם סברוץ לפי שעה. לפי שכל מה שהוא מצד הרוח בולט לדוץ. ונראה ונגנן. וכל אלה הציורות נראות מצוירות בציור ש"י אותיות. אע"פ שהן ננזות. אלה ארבע הציורות נראות לפי שעה לאותן בעלי עינים. המבינים בסודות החכמה להסתכל בהם:

(א) ציור הראשון. כאשר האדם הולך בדרך אמת. אותן היוצעים בסודות רבינים

ויכילים להסתכל ולהבין בו. לפי שהרוח הפנימי מתוקן בו. ובוילט בו לחוץ ציור של הכל. וציור ההוא הוא צורת אדם. וזה הוא ציור שלם יותר מכל ציורים. וזה הוא הציור הנעבר לפי שעה לפני עיניו של רבמי לב. זה הציור כשמתכלים בפניו החיזון. עיני לבב המסתכלים נתעדרות באהבה אליו. ד' סימנים של איתיות יש בהפנים. גיד דק אחד בילט בשכיבה סגד הימין. וגיד דק אחד הכילל שני גידים אחרים הנאחזים בו בצד השמאל. ואילו ד' סימנים הם ד' איתיות הנקראים 'עדרת. הסימן של אות 'ע' הוא גיד הדק ההוא של צד ימין הבולט בשכיבה. אות ד' עם שתי איתיות ד' המח ברות בה. הן גיד דק ההוא רבול שני גידים אחרים שבצד השמאל. וזהו סיד הכתיב (ג) עדרות ביהוסף שמי. שכל מי שראה איתו נתעדררה אהבה בלבי אליו. והוא נשתלם באהבה צורה זו ש"י צורת אדם כילל כל הציורות. וכילן נכללות בה. זה האדם אינו נבהל ברוחו. בשעה שכועס הוא במניחה ודבריו במנוחה. ומיד נתפיים —:

(ג) ציור השני. אם זה האדם לא הלך כל כך בדרך

רע. והוא ניטה מן הדרך ההוא ושכ לרבני. לא שהוא רגיל תמיד ללכת בדרך הישר. אלא זה שהלך באותן דרכים הרעים סר ונטה מהם ושכ לרבני. זה הוא שרוח טוב התדיל לנוח עליו. שיתגבר על זרם הראשון שהיה בו. והוא בולט אצלו להן בהסתכלות העינים לפי שעה כמו צורת אריות דמתגבר. וזה האדם בשעה שבסתכלים בו ראה זו נורמת לו יתעביר בלבו צרת אריות המתגבר לפי שעה. זה האדם כשמתכלים בפניו החיזון א' הן עיני הלב של המסתכל בו לא תקער בהן אהבה אלי לפי שעה. אבל סיד חוזר הלב לארוב אותו. כשמתכלים בו מתבייש והושב שהכל סביבים מעשי. פניו אדמים כמכ סים ברם. לפי שעה מתדפכים ללבן או לירוק. שלשה גידים דקים יש בפניו. אחד לימין. והוא מתפשט בפניו ונאחו בי. עד שעולה על חוטמו למעלה. שני גידים דקים לשמאל. ועיד גיד דק אחד המתפשט למטה מאותן השנים. והוא נאחו בזה ובוה. אלו הן האיתיות הנקנקות בפניו. והן בילטת בשעה שהוא נבהל ואינו שוכנות. וכאשר היא מתדרט. מרגיל עצמו ללכת בדרך אמת הן שוכנות. ויס ד של א הן דאיתיות הוא

מראה מקומות (א) 97 עה. (ב) 97 עה (ג) 97 עה.

מקיקין בים. וכלשו אתיון סתייון נו הסו רוחא. ולפוס שעתא סלקין רשייון דחייון אתיון לנו אנפין וכזה דחייון חתיון סלקין הכי אתחיון הנפין דדיקנין רשייון לפוס שעתא בחיוו ללא קיימת בר חיון מארי דחכמתא דאתקיימן כזו ולא אתנשי מנייו. ויורא דאתיון מספרא דלעילא ויורא דחימא מלשיירא כהסו רוחא לתתא ויורא דחטון אתנניו לנו. ויורא דחימא בליט לבר כיורא דחימא פני אדם פני אריות פני שור פני נשר. ורוחא עבד ליורא דכלבו לבר לפוס שעתא בגין דכל מה דחיוו מספרא דרוחא בלשא לבר ואתחיו ותנניו וכל הכי דיוקנין התחיון מתגיימן בליורא דחטון מע"ג דחייון גייון. חלון ארבע דיוקנין התחיון לפוס שעתא לחיון יתרי דחייון דידעין בריון דחכמתא להסתכלא בהו

(א) ציורא קדמאה. כד חיל זיג באורח קש

חייון דידעין בריון דחכמתא ויסתכלן בים בגין דהסו רוחא לנו מתתקלא בים. ובלט לבר כיורא דכלא ויהוה יורא חיסו דיוקנא דאדם. וזה חיסו ליורא שלים יתיר מכל ליורון. וזה חיסו ליורא דלעבר לפוס שעתא קחו עיניו דחכמי לבא. האי כד מסתכלן בלפוס שעתא דלבר. עיינו דלבר דחיס לון. ארבע סימנין דחטון חית כזו כווייקא חד בליט כשכיבא מספרא דחימא וכווייקא חד דכליל תרין אחרנין דחטון בים כשסרת דשחלתא וחלון ד' סימנים חיון ד' חטון דחקרון 'עדרת. סימנא דלת 'ע' הסו כווייקא דמער ימינא דלעילא כשכיבו ד' חיון תרין חטון ות דמתחברן בים. חיון הסו כווייקא דכליל תרין אחרנין כשסר כיוחל וזה חיסו רוא דכתיב (ג) עדרות ביהוסף שמו. דכל מאן דחזא ליה סוס דחיס לים בלבו. וברחמו חתניס דייקא דא דאדם כליל כל דיוקנין. וכלשו כלילן בים האי לא כהיל ברומיה. בשעתא דרובגא חיסו כיימא ומלוי כיימא. ומיד אתפיים —:

(ג) ציורא תניינא. או האי בר נש לא חיל כל כך

כאורחא ביבא ולחסי ויהוה חורח ותב למחרי. לאו דהוה רגילא באורחי דמתקנן הלח חיסו דהוה בליון אורחי כיימא מתעדי וספי מנייו ותב ליאריס חסו חיסו דרוחא עבא סארי ליסרי עלוי להתתקבא על זוחת קיימא דכוס בים והוה בליט לבר באסתכלותא דעיינון לפוס שעתא כה דיוקנא דאריות דמתגבר יהאו כשעתא דחטון בים הסו חיוו גרים לים להעבר בלבים אריות דמתגבר לביס שעתא האי כד מסתכלן כהנפוי דלבר חיון עיינון דלבר לא רחיס לון לפוס שעתא ומיד תב לביה ורחיס לים. כד מסתכלן בים הכסוף והכיב דכלא ידעין בים. הכפוי חפיון דמא. לפוס שעתא מתהפך לחורא או לירוקא. תלת כווייקן חית כהנפוי חד לימינא דא אתפשט בלפוי ואתחיד בים. עד דסלקא לחוטמו לעילא תרין לשמאלא וחד דלתפשט לתתא מחיון תרין ואחיד כהאי וכהאי. חלון חיון אתיון דמתקנן בלפוי וחיון בלשין כשעתא דחיסו כהילו ולת ככיבו. וכד מתכבא והרגיל כחורח קשיב שכיבו. ורוא דחיון חיסו חיסו

היא **קריב**, שזה היה החוק מן הקדושה, ועתה אלה האתיות בולטין בפניו בשעה שהוא נבחר, ומוהרים כי קריב שיחור ויתקרב להקדושה, וזה הסימן **ק** מצד הימין, ואיתיות האחרית **ריב** מצד השמאל, ואע"פ שיעיד נידים דקים אחרים נראים בפניו, אבל אין בולטים לחוץ כאלה, מלבד בזמן שהוא הולך בדרך עקים — :

(א) **ציור השלישי**, אם הולך אדם בדרך לא טוב, וניטה ברכיו מן דרכי התורה, רוח קדושה יהיה בפנימותי מסתלק ממני, ורוח אחר נראה בי עם צורה אחרת, ובולט לחץ בהסתכלות העינים של חכמי לב לפי שעה **צורת שורר**, ובשעה שמסתכלים בו נודמים להעביר בלבו צורה הווא, ונראים בו ג' נגרים ארומים בפניו בצד הימין, שהם כמו גידין דקים ארומים, ושלישה בצד השמאל, ואלה הן האותיות הבולטות בו, אחד הוא גיד דק בענול, ושני נידים דקים אחרים עילוי, וכלם הם בענול, ואיש כזה עיניו שקועות, והסוד של אותיות האלה כך הוא, ניד אחד הוא אית ב, שנים האחרים הם רת, וכן לצד השמאל, וסימן לזה הוא סה בשכתוב ב, הכר"ת פניהם ענתה כם, ואלה האותיות הן בולטות בהפנים יותר על כל שאר גידין הדקים, ואם ישוב מדרך השמאל לישון נכפף רוח ההוא, ונתגבר הרוח דקדושה, אלו נידים הדקים הם בשכובה, והאחרים בלשטים לחוץ — :

ציור הרביעי, זה הוא ציור של אדם העומד תמיד להתקן עבור סיד פנמי בגלגול הראשון, זה הוא שנראה לחכמי לב **בצורת נשר**, רוח שלו היא רוח הלש, זה לא נראה בפנים שלו אותיות הבולטות לחץ, שהרי נאבדו ממנו ונשתקעו בזמן אחר בגלגול הראשון שאז נסתלקי ממנו, יע"ב אין בולטת בו, והסוד שלו להכירי היא, עיניו אינן מאירות בנצניות כשהוא בנימיה וכשדוא מספר שער ראשי וזקנו, לכו שרוחו אינו מאיר לו באותיות, ונשתקע ניצוץ ההארה שלו שהיה לו בגלגול הראשון, הוא אינו עומד בענין הסתכלות הפנים להסתכל בו, וסודו מרומם בהכתוב ג, ושבה אני את המתים שכבר מתו מן החיים אשר המה חיים עדנה [ט].. עד כאן סודות דפנים :

(ד) **סוד השפתים** הוא באות פ הנכללת בסוד של אית ס, בעל שפתים גדולות זה הוא אדם המדבר בלשון הרע, אינו מתבייש ואינו מפחד, בעל מחלוקת ודולף רכיל בין איש לרעהו, רז ומשיח מדנים בין אחים, אין היא בעל כוד, יכאשר יעמל בתורה היא מכסה סד, אבי בעל לשון הרע דוא, ואינו משים יראה בלבו, והסימן שלי הוא אית פ הנכללת באות ר, ואינה נבדלת באות ס, זה הוא שהיה ראוי להיות זכאי, אבל אין הוא ירא חטא, ולא נצרך לעסוק עמו, לפי שכל דבריו הם בפה ולא בניף; בעל שפתים עבית ונראות זקנות ואינן דקות והלקת, זה הוא איש בעל כעס ביותר, עושה רע במוד, אינו יכיל לסבול כל דבר, בעל לשון הרע בפרסום בלי בושה כלא, לפעמים עוסק בלצניות, זה הוא איש שנצרך להתרחק ממנו, ואם נתמלא כל כניו בשער

אינו **קריב** דא סוס רחיק, והסתא אינון אריון בלשין בלשניו בשעתא דאינו בשהילו, וסודין ביה קריב, וס חזא דא ק יסר יונא אריון אריון **ריב** חסר שיאלא, יאף על גב דשרייקי אריון אריון בלשניו לא בלשין לבד כסני, בר צוינא דהוא חזיל בצורחא עקומא — :

(א) **ציורא תליתאה** אי הסוא ביה חזיל בצורחא דלא מתתקף וסני אריון מחוכמי דחוייתא, הסוא רוחא קיבא אסתלק מניה, וריחא אחרא אריון ביה ודיוקנא אחרא ובלע לבד בהסתכלותא דעיניו דחכמי לבא לפי סתא **דיוקנא רשור** בשעתא דחיון ליה מגדן בלשית הסוא דיוקא, ואסתכלן ביה ג' קודמיו סיווקי בלשניו בשעתא דיומא, ואינון שרייקי סיווקין דקיקין, וית סתא שאלא, ואלין אינון אריון דבלשין ביה סד אינו שרייקא דקיק בענולא ותרין דקיקין חריון עליה, וכלבו בענולא, וכדון שקיעין עיניו, וכדא דחיון אריון, סד אינו ב, תרין אריון חיון רת, וכן לסאר שיאלא, וסיומא דא הסוא דכתיב (ג) הכר"ת פניהם ענתה כם, ואלין חיון חיון בלשין בלשניו על כל סאר שרייקין, ותי סב מחזאלא ליימיה התכפיה הסוא רוחא, ואתתקף רוחא דקדשא, אלין שרייקין סכנין, ואתריון בלשין לבד —

ציורא רביעאה, דא אינו לירא דבי דקייא פדיר לאסתקף על רוא דתלקדיון, האי רוחא חלשא האי לא אריון בדיוקנא הנשר, רוחא דליוס אינו דהא אריון מניס, ואסתקפו צוינא אחרא דתלקדיון, לאסתלקי מניה, וע"ד לא בלשין ביה, ורוח דליוס עיניו לא נהרין, בנילו סד אינו בחדוה וזומנא דספר שער ריסיס ודיוקניה בגין דרוחיה לא נהי ליה באריון, ואשתקע כניו דליוס דהוא בקדושתא, לא קייא באסתכלותא דלשין להסתכלא ביה, ורוח דהתי (ג) ושבה אני חת היתים שכבר מתו מן החיים אשר המה חיים עדנה [ט] עד סכא רוא דלשין :

(ד) **רוחא דשפון** אינו באות פ דלכלי ברוא דלות ס, שפון רברבן דא אינו ביה חזיל בליכח ביבא ולא אכסיף ולא דחיל מחרי דחילוקת ורכילא חיון בין האי להתי (ד) וישלה זקנים בין החים לאו אינו מארי דרוין וכד אסתדל באריויתא אינו מכסה ריון, אצל מחרי לביכח ביבא חיון, ולא סיי דחיו בלשית, וסיומא דליוס דא אות פ דלכלי באות ר, ולא אסתכלי באות ס, האי אינו דארתיו דחיו וזכה ולא דחיל חסאה חיון, ולא צעי לאסתדל ארתיו בגין דכל מלוי אינון בפומא ולא בנוסא; שפון עתיקין צעתיקין ולאי דקיקין האי אינו ביה מחרי דרעווא יסיר יארי דדיונא לא יכיל לייסבל מלס, מארי דליכח יסא בפרסום בלא כסופא כלל לזמין אסתדל בלינונתא האי אינו ביה דצעי לאתרחק מניה, אריון דיוקניה בשעתא

נראה מקומות (א) דף ע"ג י"ג (ב) קטל ד' (ד) דף ע"ה ס' מ"ב ר' זיו הזהר
 טו פ"י שיש ביכולת ליקן ולהשביח הפם ורקלקוי של המתים שכבר מתו מן וסן החיים אשר המה חיים עורגה עוד הפסם בגלגלי

בשעה. זה הוא שהלשון הרע מורה עליו בפרסום. אין לו בושה. עוסק במחלוקת. מצליח בעניני זה העולם. היאה נקטה בשונאיו. הוא קורץ בעיניו. עליו נאמר (ה) העו איש רשע בפניו. זה הוא בסוד של אית (פ) בלבדה. שאין נכללת באות (ס) כלל. ולפעמים נתחבר באית (ר). ובאות (ך) נכלל:

סוד האזנים. מי שאינו גדולות טפשות בלבו ושנעון ברוחו. מי שאינו קטנית ועומדות על מעמדו כראוי. חכם לב עם התעוררות הוא. מבקש לעסוק בכל דבר. וסוד שלו הוא אות י הנכללת בכל שאר האיתות. עד כאן סודות הצורות של האנשים —:

(ג) סוד הקוים. בענין בריאת האדם מה כתוב בו (ג) עור ובשר תלבישני וגו'. אם כן עיקר האדם מה הוא. אפשר תאמר יאינו אלא עור יבשר עצמות וגידיים. לא כן. שהרי בודאי עיקר האדם אינו אלא הנשמה. ומה שנאמר עור ובשר עצמות וגידיים כל אלו אינם אלא מלביש האדם בלבד. אינם אלא כלים לאדם. ואין הם עיקר האדם. יכשמות האדם נפשט מאותן מלבישים שהיו לבוש. עור ובשר זה מה שנתלבש בו האדם. וכל אותן עצמות וגידיים כלם הם בסוד החכמה העליונה כדמיון שלמה ל'. העור הוא כדמיון שלמעלה כמו שלמדנו באתן יריעת השטן. שכתוב נטה שמים כיריעה. עורות אלים מאדמים ועורות תחשים. הם פרטים על הלבשים שלמעלה הם כבים להלוש של התפשטות השמים. שהוא לבוש החצון. יריעות. פרטים על לבוש הפנימי שהוא כמו הקרום הסוכך על הבשר. עצמת יגידים היינו המרכבית וכך אותן החוליות הנמצאים בפנים. וכלם מלבושים לרפנימיות סוד האדם העליון שהוא הפנימיות. וכך הוא גם ד שלמטה. עיקר האדם הוא הפנימיות שבו. המלבישים שלו הם כדמיון שלמעלה. העצמות והגידים הם כדמיון איתן המרכבית והמחנות. הבשר הוא הסוכך על איתן החוליות והמרכבית והוא עומד מבחוץ. והוא בסוד התמשכות מצד הטימאה. העור הסוכך על הכל זהו א כדמיון א תן הרקיעים המוכבים על רכל. וכלם הם לבושים להתלבש בהם. והפנימיות שבפנים הוא סוד האדם. וכל הסוד שלמטה הוא כדמיון הסוד שלמעלה. וע"ז כתוב ויבא אלהים את האדם בגלמו וגו'. שסוד האדם שלמטה רכל הוא כמו הסוד שלמעלה. וכמו שבוה הרקיע שלמעלה הסוכך על הכל נרשמו בו רשויות. להבין ולדעת באותן רשויות שנקבעו בהם ענינים וסודות נעלמים. והם רשויות הביכבים ומולות שגדשמי ונקבעו בזה הרקיע דסכך מבחוץ. אף כך העור שהוא גם כן להאדם מבחוץ. והוא כהרקיע הסוכך על הכל. יש בו רשמה וקוים. והם הכיכבים ורמולות של העיר. להבין בהם ולדעת בהם ענינים וסודות נעלמים כמי בכוכבים ימולות. שיעיניו בהם חכמי לב ויסתכלו בהם. להבין ההסתכלות בהפנים עם הסודות שאמרנו קי הידים וקוי האצבעות בפנים כלם עומדים בסודות להכיר ענינים נעלמים. ואזי הם כוכבים המאירים לדסתכל תוך מול האדם באצרות עלינים: אצבעות האדם עומדות בסודות עליונים צורני האצבעות יש זמנים שמאירים בהם כוכבים לבנים דקים. ונראים כדור עדישים. והם שקעים במראיתם כמסמר על הקרש. ואין הם כאותן נקודות לבנות האחרות שאינן שקיעות אלא שעומדות ממעל. באותן שאינן שקיעות אין בהן טמש. אבל אלו שהן שקיעות ולבנות

בשרא. הו ליבנא ביסא אורי עליה צפרהסיא לית ליה כסופה חסתל ביחלוקת חנלה צילי דעלמא. חזי בשנחוי דה חיו קורץ בעיניו ע"ד חתמר (ח) העו איש רשע בפניו דה חיו צרזח דתת (פ) בלחודוי. דלח התכליל בחת (ס) כלל ולזמין אתחבר בחת (ר). וצפאי את (ך) התכליל

רזא דאודנין מחן דחודני רבדין שפשא בלביה ושנעווא בצלמיה מחן דחודני זעירין וקיימין על קיומא שקיפא דלבה באתגריחה חיוו לבי לאשתדלותא בכלל. ורזח דלביה דא חת י דתתכליל בכל שאר אתין. עד הכח רזין דדיוקנין דבני נשא —

(ג) רזא דשרטוטין. כד חתברי אדם מה כתוב ביה (ג) עור ובשר תלבישני וגו'. אי הכי האדם מה היה או תיית דלויי אלא עור ובשר ועצמות וגידיים ללו הכי דהא דחיי דהאדם ללו חיו חלא כחמקא יתליון דקארר עיר ובשר ענמות וגידיים כללו לא הו אלה מלבושא בלחודוי מאנין חיוון דבר נש וללו חיוון אדם וכד האי אדם חסתליון חתפשט מאיוון מאנין דקא לבים עור ובשר דתלביש ביה בר נש. וכל חיוון ענייות יגידים כללו צרות דחמתא עלאה כנוונא דלעילא עיר כנוונא דלעילא כמה דלולופינא בחיוון יריעות. דכתיב טסה שמים כיריעה. עירות חלים מחלמים ועורות תחשים. חיוון מלבושין דלעילא דמסככי מלבישא חתפשטותא דשמים דלויי חיוון מלבושא דלבר. יריעות חיוון מלבישא דלנו ואיכו קרומא דסכך על בשר ענמות וגידיים חיוון רחיון וכל חיוון חיוון דקיימין לנו וכללו מלבושין לפנימאה רזח דהס עלאה דחיו פנימאה. חיון הכי רזח לתתא. אדם חיו פנימאה לנו. מלבישין דלויי כנוונא דלעילא ענייות וגידיין כנוונא דקאררין בחיוון רחיון ומסיון בשר חיוו סכך על חיון מסיון ורחיון וקיימא לבר ודא רזח דתתמכא מסכרא חתרא עור דסכך על כלל דא חיוו כנוונא דלויין רקיעין דסככו על כלל וכללו מלבישין לאתלבישא ברו פנימאה דלנו רזח דאדם וכלל רזח לתתא כנוונא דלעילא וע"ד כתיב ויברא אלהים את האדם בגלמו וגו' דרזח דהס לתתא כלל חיוו צרוח דלעילא וכזה דצפאי רקיעא דלעילא דמסכך על כלל חתדשיו ביה רשומין לחתוחה וליידע בחיוון רשומין דתקציעו ביה מלין רזון סתימין ורזון רשומין דכוכביא ומולי דתתראו וחתקציעו צפאי רקיעא דסכך לבר חיון הכי עור דלויי סככא לבר צפאי ויחיו כרקיעא דסכך על כלל חית ביה רשומין ישרעושיין וחיון כוכביא ומולי דהאי עור. לחתוחה ברו ולמידע ברו מלין רזון סתימין ככוכביא ויזויה לעינא ברו חכמי לב ולאסתכלה ברו. למדע דתתכליתא בתנכין ציון דקחירין. שרעושי יזין ושרעושי חלבען לנו כללו קיימין ציון למדע בחיון סתימין. וחליון חיוון כוכביא דהריון לאסתכלא גו מולי בעסירין עליון אכנען קיימי ציון עליון טיפרי חכבען חית זמנין דהריון ברו כוכביין חורין דקיקין וחליון חיוון כולדא דלילפחין וחיוון שקיעין כהאי מסכרא על לוחא ולחי חיוון כחיוון חורין חכרין דלא שקיעין אלא דקיימין לעילא. צפאי דלח שקיעין לית ברו ממסא. אכל הני דשקיעין וחורין כולדא

מראה כקובות (א) מני כ"א (ב) דף ט (ג) חיו י' כורע

כזרע ערשים יש בהן ממש. ויש בהן סימן טוב להאדם בשמחה. שיצלה בא תו הוסן. או שנורה נגדה עליו וניצל ממנה (ח) קוי הודים וקוי האצבעות שבפנים. כפי מנהגי של האדם כן מתחלפים אלו הקוים מוטן לזמן. כמו שהקב"ה מחליף החילות ורזבנים בכיכבי השמים. יום זה כך. וליום אחר כך. כפי פעולת סוד האדם דפנימי כך נראים בהרקייע. שהרי לפעמים עימד בדין ולפעמים ברחמים. וברמיון זה ממש נראה מבחוץ. לפעמים בנזן זה ולפעמים בנזן אחר. וכך נראה בזה העיר של האדם התחתון. שהוא כמו הרקיע הכיכר על הכל. לכעמים בנזן זה ולפעמים בנזן אחר. ואלה הענינים לא נמסרו אלא לצדיקי אמת. לדעת וללמוד הכתה נר לה —:

(ג) **פתח** רבי שמעון ואמר. ואתה תהיה מכל העם אנשי חיל וגו'. תבחר לא כתוב אלא תהיה לפי דאיית העינים. במה. בהצורה של האדם. באלו ששה הצדדים שנתבאר. והכל נרמז בזה הכתוב. ואתה תהיה אחר בשערות. ככל העם שנים ברמזה. אנשי חיל שלשה ברפנים. וראי אלהים ארבעה ברענים. אנשי אמת חמישה בשפתים. שונאי בצע ששה בידים ברקוים שלהם. שכל אלה הם סימנים להביר בהם האנשים. לאותן שרוח הרכטה שורה עליהם. ואע"פ כן משה לא נצרך לזה. אלא מה כתוב. ויבחר משה אנשי חיל מכל ישראל. לפי שר"ח הקודש היה בא אליו והרדיע לו. וכו' היה רואה הכל. מניין. שכתוב כי יהיה להם דבר בא אלי. באים אלי לא כתוב. אלא בא אלי. זה רוח הקדש שדחה בא אלי. וכו' היה ידע. ולא היה נצרך לכל זה להסתכל ולעיין. אלא מיד לפי טעה היה משה ידע. החכמים רמכירים באותן הצורות עליהם להזהיר לבני העולם. וליתן רפ אה לראנשים לרכאות נפשותרם. וכאים הם בעלם הזה וזכאים הם בעולם דבא:

סתר תורה

סתר תורה

כתולדה דמלופחין אית דכו ממשא. ואות דכו סימנא טבא לבני דהו וילח בהסיא זמנא או גורס אתגור עליה וחסתיב מינס (ח) שרפוי ידיו ושרפוי אלבען לגי ככוס זמננא דכ"ג הכי תחלפי אינון שרפוי מוזמן לזמן כמה דקצ"ה אהלף חילין וזמין בכוכבי שמיא יוצא דא כך וליוצא אהרא כך כפי עובדיו האדם ולגו הכי אתחזין בהאי רקיעא דהא לזמין קאים דבינא ולזמין ברחמי וכהאי גוונא יצ"ש אחזי לבר. לזמין בהאי גוינא ולזמין בהאי גוונא וכהי תחזי בהאי ימכא דהרס תתאס דאיכו כרקיעא דהכי על כלל לזמין בהאי גוונא ולזמין בהאי גוונא ויזין הלון לא תתיסרו הלא לזכאי קאי ליעדע ולתלפא הכיתה סגיא —.

(ג) **פתח** רבי שמעון ואמר ואתה תהיה מכל העם אנשי חיל וגו'. תבחר לא כתוב הלא תהיה לפי סיון דעינין בתאי בדיוקנא דבר נש בתלון בית ספרין דקאחיתין וכלא בהאי קרא. יתסה תהיה חד בשפרא. מכל ה"ס תרין בתלחא אהי חיל תלת בחספין. יראי אלהים ארבע עינין הכי אית חס חספין. שגאוי שבע שית בידין בשרפוייהון דאלו חזין סימנין לאשתודעא דכו בני נאח לאזין דרוח הכיתה שריא עליהו ועכ"ד יתסה לא אשריך דא אלא מאי כתיב ויבחר יתסה אנשי חיל מכל ישראל בנזן דרוח קדש הוה חתי לנביא ואלדע ליה וביה הוה חתי כלל מלון דכתיב כי יהיה להם דבר בא אלי באים אלי לא כתיב אלא בא אלי דא רוח קדש דהוה חתי לנביא וביה הוה ידע ולא אשריך לכל דא לאשתכלא ולעינא הלא לפי טעה הוה ידע משה חזין דחסיודעא בחזין דייקין עליהו לאוסרל לבני עליה ולתיבה ריטיח לבני נכח ולחסי נפשייהו. וכתן חזין בהאי עינין וזמין חזין בגליח דהי

בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים וגו'. ששולט בני **אוריאל** ראש דמטנה. וכלש מאה וחמשה וששים רבבית מהנות עמו. כמספר ימי השנה. וכלם יש להם שם"ה בפתרות של מאורות. מן דמאור ההיא הי צא מתך חשמל העלין הפנימי שהוא גניו וסתים. ורס דות של האותיות הקדושות העליונות מהשם הקדוש תולין בו [י] והוא דסיד של איש תם. ארון הבית. איש האלהים. תם. כי שם הכיים וקשר התפילין. ויעקב איש תם היה. ובצורתו קים סד החשמל דפנימי העריון שדוא נעלם יגנוו. וכל מאורות דסת מים העלנים הוא ארוב ויוצאים ממנו. וכל דמחנות אהוים אותן הבפתחות של המאור דהוא היוצא מתוך ההשמל. והמאור ההוא נכלל בשני מאורות שהם אחד [יז] המאור הראשון הא איר הלכן שאין העין שילטת בו. וזה הוא האור הנגנו לצדיקים. בכתוב אר זרוע לצדיק וגו'. דמאור היני הוא אור דנוצץ והרוח כמראה אדם. ונכללים שני המאורות כדרך והו אחד [יח] וזה **אוריאל** ראש המטנה וכל אהן דמחנות נוסים

בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים וגו'. דשולט ביה **אוריאל** רב יימנא ותלת מאה ובתין וחמש רבוא משירין עמים כחושבן ייזי סת וכלשו אית לון כס"ה מפתחן כהודין ייהוה כהודא דנקא מני חסיל עלאה פנימיה גניו וכתים די ריון דאתין קדישין עלאין דשמא קדישא תלין ביה [י] ואיכו רוא דאיש תם מארי דביתת היס האלהים. תם דתמן סיומא וקשרא דתפילין ויעקב איש תם הוה. ובדיוקניס קיימא רוא דחשיל פנימיה עלאה עמיר וגניו. וכל כהודין סתימין עלאין נקיס היכו ונקפי מניס. וכלשו משירין נקפי אינון מפתחן דהוה כהודא דנפיק מנו חסיל וסיהו כהודא כליל דתרון כהודין ואינון חד [יא] כהודא קדישא היכו כהודא חוורה דלא טלשא ביה עינא ודא היכו כהודא דגניו ללדיקיא. כיד"ל אור זרוע ללדיק וגו'. כהודא תניינא היכו כהודא מנללא מלשטא כגון סומך ואתכלילו תרין כהודין כחד וסו חד [יב] וסלי **אוריאל** רב ממנא וכל אינון משירין ככלי

מראה בקובות (א) 97 ש: (ב) 97 פת

זין הזהר
 [א] זו ספירת תפירת ספירה שלישית מן הו' ספירות של ו' ימי הבנין שבמעשה בראשית והוא שולש כחדש השלישי. [יא] ספירת תפירת כלולה מן שתי ספירות שלפניה שהן חסד ונבונה אור לבן ואור אדום: [יב] כי מן התמונות חסד ורין נעשה סדרת הרמזים שמקורה ספירת התפירת:

ניטלים אור ההיא. יצפי שנכלל משני דמאיות נקרא תאומים. וע"כ שולט בו מור הוא שנקרא בסוד שלו תאומים. ובו נתנה התורה. ומכאן נשפעות מדרגות למטה עד שעוליות בינמות לדאיר העולם. כל שאר המולות אין להם פה ולטון. זה יש לו פה ולשון נבללים כאחד [ג] וע"כ כתוב על התורה (ז) והגות בו יומם ולילה. וימם כתיב נגד הלשון. לילה נגד הפה. והכל כלול כאחד. ובכל נהעלה המור תאומים. ועל סיד זה כתב תימם. והנה תימם בבטנה. אפשר תאמר שבשביל שנירם נאמר תימם. לא כן. שהרי עשו איני ע"ה בסד זה. אלא בשביל יעקב נאמר. ושכן זה שהיה במיעיה של אותה הזקנת משבח הכתיב. ולפי שדוה שם רשע ההוא נסתלקה משם אות א"ף. והכל סוד אחד. יעקב לקח בסוד שלו שני חדשים ניסן ויאר. והוא נכלל בהסיד של סיון שהוא תאומים. עשו לקח בסוד שלו שני חדשים תמוז ואב. והוא לא נמצא אלא באבד. שהרי אלול אין שלו. ואפילו אב רק ט' ימים שלי ירא יתרו. ולא נאבד ולא נמצא. ואין הוא בהסיד של תאומים. אלא נפרד לבדו ינמה לצד הטומאה בתהו וישטמה. כמו שכתוב (ג) האויב תמו דרבית לנצח. ולפי שיעקב הוא בבחינת תאומים נהנה התורה לבניו בחדש תאומים. וגם דת"ר היא בסוד תאומים. תורה שכתב ותידה שבעל פה. בחדש המשולש. לעם משולש. במדרגה השש לשת [יד] תורה מש לשנת תורה נביאים וכתובים. ודכל אחד. ע"כ :

(ג) בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים. כיסר רבו הייא. בזמן זה א שהגיעו ישראל להר סיני אסף רב"ה את זרע ישראל. ודיה משניח בכלם. ילא מצא כס"ל בכל זרע ישראל. אלא כלם היו זרע קידש. כלם זרע אמת. בזמן הדוא אמר רב"ה למשה. עתה אני מבקש ליתן התורה לישראל. מטעם אליו ע"י שתודיעם אהבתי להאבות. ואדברי שאני אהב איהם. וראיות שעשיתי להם. ואתה תהיה של הי לאמר להם אלה הדברים. א"ר יוסי א"ר יהודה כך אמר רב"ה למשה. בדבר הזה תהיה לי ציר נאמן לדמשיך את ישראל אלי :

ומישה עלה אל האיהים ונו'. לכמים שפרישות כנפי השכינה. כמ"ש (ד) ויט שמים ויירד. (ה) אשרי הלקי של משה שזכה לכבוד הזה. שהתורה מעידה עליו כך. א"ר יהודה כוא וראה מה בין משה לשאר בני העולם. שאר בני עולם כאשר עולים עלים לעשירות. עולים פגולה. עולים למלכות. אבל משה כאשר עלה מה כתוב בו. ומשה עלה אל האלהים. אשרי הלקי. רבי יוסי אמר מכאן אמרו החברים. הבא ליטהר מסייעין לו. שכתוב ימשה עלה אל האלהים. מה כתוב אחריו. ויקרא אליו ה' [טו] כי מי שרוצה להתקרב מקרבים אותו. ויקרא אליו ה' מן ההר לאמר. א"ר יהודה אשרי הלקי של משה. שעליו כתוב (ו) אשרי תבחר והקרב ישכן הצדיק. וכתוב בו ומשה נגש אל הערפל. ונגש משה לבדו אל ה' והם לא יגשו. כה תאמר לבית יעקב. אלו הנקבות. והגיד לבני ישראל.

אלו
טראה מקובות (א) יוסעס' (ב) תליס ט' (ג) 97 טת (ד) תליס י"ח (ה) 97 עט. (ו) תליס ס"א

זיו הזהר
[ג] הנם שכול בתולה יש ג"כ פה ולשון. אפשר שכול בתולה אין לה ציור פה אלא ככתוב נאלמתי דומיה. או יש לתרץ שכול בתולה כלו בחי' נקבה וכול תאומים אחד בחי' זכר ואחד בחי' נקבה. והיינו ענין פה ולשון. כי פה הוא בחי' נקבה. כדאיתא מלכות פה. ולשון הוא בחי' זכר. והנה סדרת יום בחי' זכר וסדרת לילה בחינת נקבה: [יד] היינו בשלישת ספירת תפארת כנוצר לעיל: [טו] לקיבו למדרגה יותר גבוה :

נעלי היתה נהירא וצנין דליל בתרין אקרי תאומים יע"כ בלע"ה ביה הוה מולא דלקרי צדוק דיליה תאומים וציה תחייבת אורייתא ויכאן התמצאן דנגין לתתא עד דלקין צמחין לאהר"ה עלמה כל שחר מזלי ליה לין פה ולשון והלוי אות ליה פה ולשון כלולא כהדא [ג] וע"כ צהורייתא כתיב (א) והגות בו יומם ולילה. וימם כתיב לקבל לשון לילה לקבל פה. וכלא כליל כהדא וכלא סליק תאומים ועל רזא דא כתיב תאומים והנה תאומים צמחה חו תיחא צנין תריוויכו קאמר לחו הכי דהא עשו לא סליק צדוק דא הלך צנין יעקב קחיר. ובצדא דא דהוה צמחה דהיהו דקת קא יצמח קרא. וצנין דהוה תימן הוה רשע הסתלק יתמין הל"ף. וכלה רזא דהא יעקב נטיל צדוק דיליה תרין ירחין ניסן וקויר. ואתכליל איהו צדוק דסיון דהוה תאומים עשו נטיל צדוק דיליה תרין ירחין תימן יהב ואיהו לה אשתכח ואתאביד דהא אלול לאו דיליה. ואפילו אב ט' יום תימן דיליה ולא יתיר. ואתחביד ולא אשתכח ולא איהו צדוק דתאומים אלא תתפרס להודים יסע"ה לסע"ה אחרא צאפיסה וסמונ. כיד"ה (ב) האויב תמו מרבות לנחם וצנין דיעקב איהו תאומים אתחייבת אורייתא לבניו צדוק תאומים. והורייתא צדוק דתאומים תורה שכתב ותורה שבעל פה צדוק תליתאי לעם תליתאי. צדוק תליתאין [יד] תורה תליתאי תורה נביאים וכתובים. וכלא חד. ע"כ :

(ג) בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים. תלתי ר' חייא. צהסוה זמנה דמנו ישראל לצורה דסיני כניס להו קב"ה לזרעין דישראל ואשכח ליה בכלהו. ולא אשכח פסלו בכלהו זרעא דישראל תלל כלהו זרעא קדישא כלהו בני קביע. צהסוה זמנה חזר קב"ה למשה הסתא אנה צני למיכא אורייתא לישראל חסיד להו צדחיוותא דתשון. צדחיוותא דרהימנח להו וצתתון דעבדות להו. והת הוי לי סליח והתיב מלין אלין. ח"ר יוסי ח"ר יהודה כך חזר קב"ה למשה צמלה דא הוי לי סליחא יחיימנח לחמשכח ישראל אבתראי

ומישה עלה אל האלהים ונו'. לאתרא דפרישן נדכוי דשכינתא כיד"ה (ד) ויש שמים ויירד (ה) זכאה מולקיה דמשה דזכי ליקרא דא דאורייתא חסידו צניכוס כך ח"ר יהודה תא חזי מה צין חסה לשאר צני עלמה. שאר צני עלמא כד סלקין סלקין לעתרא סלקין סלקין לרבו. סלקין למלכו. אבל משה כד סליק מחי כתיב ביה ומשה עלה אל האלהים זכאה מולקיה רבי יוסי חזר מכאן איררו הצדיק הבא ליעהר מסייעין אותו. דכתיב ומשה עלה אל האלהים מה כתיב צתרים ויקרא אליו ה' [טו] דמחן דבעי לאתקרבא מקרבין ליה. ויקרא אליו ה' מן הסר לאמר. ח"ר יהודה זכאה מולקיה דמשה דעליה כתיב (ו) אשרי תבחר ותקרב ישכון הצדיק. וכתוב בו ומשה נגש אל הערפל. ונגש משה לבדו אל ה' והם לא יגשו. כה תאמר לבית יעקב אלין נוקבי. והגיד לבני ישראל.

אליו

זיו הזהר
[ג] הנם שכול בתולה יש ג"כ פה ולשון. אפשר שכול בתולה אין לה ציור פה אלא ככתוב נאלמתי דומיה. או יש לתרץ שכול בתולה כלו בחי' נקבה וכול תאומים אחד בחי' זכר ואחד בחי' נקבה. והיינו ענין פה ולשון. כי פה הוא בחי' נקבה. כדאיתא מלכות פה. ולשון הוא בחי' זכר. והנה סדרת יום בחי' זכר וסדרת לילה בחינת נקבה: [יד] היינו בשלישת ספירת תפארת כנוצר לעיל: [טו] לקיבו למדרגה יותר גבוה :

אלו הזכרים. ר' שמעון אמר כה האמר. ככתיב כה הכרמו. וכתוב וחסידך יברכוב"ה. כל מר יברכו כ"ה [יג] כה האמר לבית יעקב. באמירה. וזה מצד דרין [יג] ותגיד לבני ישראל. ככתיב ויגד לבם את בריתו. לבני ישראל. הזכרים שבאים מצד הרחמים. כה האמר לבית יעקב. למקום שהוא שראי אדם. יתגד לבני ישראל. במקם השמים שהוא שראי אדם [יד] שראי יעקב וישראל לשני מדרגות נקעלו. ובמדרגה ארת עילום [טז] אלא ישראל שלימות של הכף נקרא. ותגיד לבני ישראל. אגלית להם חכמה. ולספר להם ברוח חכמה החסד וראמת שעשה להם הקב"ה. שכתב ויגד לבם את בריתו

א) אתם ראותם אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים. מהו כנפי נשרים. א"ר יודנה ברחמים. שכתב כנשר יעור קני יג'. וזהו הסוד שא"ר שמעון (ז) דרך הנשר בשמים. מרו בשמים. בדרמים. מה נשר נמצא ברחמים על בני. יבדן אצל אדירים. כד הקב"ה נמצא ברחמים אצל ישראל. יבדן אצל דגמים עובדי כו"מ:

ג) לא תגע בו יד וגו'. א"ר דקיה ימה הר סיני שהוא דר כמו שאר הרי דעולם. ולפי שנראה עליו כבוד המלך הקדוש כתיב לא תגע בו יד כי סקל יסקל אי ידה יורה. מי שמתקרב למלך לא כל שכן. ומה הר סיני שיכול האיש לנגע בו ידו בדרך כבוד ביראה. כתיב לא תגע בו יד. סתם יאפו"ו בדרך כבוד. מי שנגע בידו בדרך ביון לפני המלך לא כל שכן. רבי ייסא אמר כתיב אל תקרב אלם של נעריך מעל הנילך כי דמקם אשר אתה עמד עליו אדמת קדש היא. ומה משה שמן היום ענולד ויו הקודש העליון לא סר ממנו. כתוב בו אל תקרב אלם. שאמר ל. משה עד עתה איך כדאי להשתמש בכבודי של נעריך. ומה משה שהיה מתקרב רק ביראה להקדושה. כתוב בו כך. מי שמתקרב בדרך ביון אצל דמלך על אחת כמה וכמה:

ו) ויאמר אל העם היו נכונים לשלש ימים אל הנשו אל אשר. א"ר יוסי בזמן ההיא שקרבו ישראל להר סיני. בלילה שהוא היה אהר שלשה ימים שלא נזדונו לנשרים [כז] באו מלאכים העלונים וקבלו את ישראל באהבה. שהם מלאכים למעלה. וישראל מלאכים למטה. הם מקדשים עם העליון למעלה. וישראל מקדשים עם העליון למטה. ונהעטרו ישראל בשבעים כתרים בלילה ההוא. ומלאכים הערני נים אמרו (ז) אחת לני קבנה ושדים אין לה. שאין בהם מנות וכעשים טובים. מה נעשה לאחותנו. כלומר מה יקר ונדולה נעשה לאח תנו הזאת. ביום שהקב"ה יהגלה בהר סיני ליתן להם התורה:

ה) ויהי ביום השלישי בדיות דבקר. א"ר שמעון ביטעה שבקש הקב"ה להתגלות בהר סיני. קרא לכל דכסליא שרו ואמר להם. עתה ישראל כמו ילדים שאין יודעים משפטי. ואני מבקש להתגלות עליהם. אם אתגלה עליהם

חלון דוכרין. רבי שמעון חמר כה תאמר כד"ה כה תכרמי יכתוב וחסידך יברכוב"ה כלומר יברכו כ"ה [טו] כה תאמר לבית יעקב באמירה והיינו מספרה דדינה [יז] ותגיד לבני ישראל כד"ה ויגד לבם את בריתו לבני ישראל דוכרין דהו יספרה דרחמי. כה תאמר לבית יעקב להבוא אתר דלחמיזו להו ותגיד לבני ישראל כהווא אתר שלים דתחמיזו להו [יח] דהו יעקב וישראל לתרין דרגין הסתלקו יבדרגתה מה סלקין [יט] חלא וישראל שלימותה דכלה הקרי ותגיד לבני ישראל לאחזרה חכמתה ולהשתעי ברית חכמתה סיבו וקשו דעמד לון קב"ה דכתיב ויגד לבם את בריתו

א) אתם ראותם אשר עשיתי לימצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים וכו' כנפי נשרים ה"ר יודנה ברחמי דכתיב כנשר יעור קני יג' והיינו דהו דה"ר בייעון (ז) דרך הנשר בשמים וכו' כנפי נשרים ברחמי ייה נשר השתכח ברחמי על בניו וכו' וכו' וכו' כד הקב"ה השתכח ברחמי לבני ישראל וכו' וכו' עיניו עובדי כו"מ:

ג) לא תגע בו יד וגו'. ח"ר חוקים ומה עורה דסני דלויכו טורח כשאר טורי עלמת ובנין דתחמיז עליה יקרא דמלכא קדישא כתיב לא תגע בו יד כי סקל יסקל חו ירה ירה. מאן דקריב למלכה לא כל שכן ומה עורה דסיני דיכול ד"כ לאוישוי ביה ידא ארה יקר דדחילו כתיב לא תגע בו יד סתם ואפילו בהרה יקר. מאן דלוישוי ידיה בהרה קלנא לקבל מלכא לא כל שכן רבי ייסא אמר כתיב הו תקרב אלם של נעריך מעל הנילך כי דמקום אשר אתה עומד עליו דדמת קדש היא ומה משה דמן ייח דתתליד וישראל קדישא עליה לא אעדי ימיה כתיב ביה הו תקרב אלם דאמר ליה משה עד כען לא חנת כדחי להשתכח ביקרי. של נעריך. ומה משה דהו קריב רק דדחילו לקדישה כתיב ביה הכי מאן דקריב בהרה קלנא לבני מלכה על אחת כמה וכמה:

ו) ויאמר אל העם היו נכונים לשלש ימים אל הנשו אל אשר ח"ר יוסי כהויה שעתא דקריבו ישראל לפורה דיני כהווא ליליא ונכי תלתא יומין דלח אדוניו נהרתיייהו [כז] אתו מלאכין עלתון וקבלו לישראל בהחיותה איוון מלאכין לעילת. וישראל מלאכין לתת איוון מקדשין שמה עליה לעילת. וישראל מקדשין שמה עליה לתת והתעטרו ישראל בשבעין כתרים כהווא ליליא ומלחכי עלאי הוו חמרו (ד) החוט לנו קבנה ושדים אין לה. לית בהו זכוון ועודין טבין ייה נעשה לחמותנו כלומר ייה יקר ורבו נעביד לחמתה דא ביימא דקב"ה יתגלי בעורה דסיני למיכב להו אריייהא

ה) ויהי ביום השלישי כהויה הבקר א"ר שמעון כשעתא דקב"ה בעא להתגלה בעורה דסיני. קרא לכל שמילא דליה ואמר לון. השתא וישראל רבין דלח ידעין נימוסי ואנא בעי להתגלי עלייהו או אתגלי עלייהו

מראה מקומות (א) דף פ (ב) כפי ל' (ג) אמור קו. (ד) סז ח' (ה) דף כא.

זיו הזהר

[טז] מי' ימשיכו שפע למדת המלכות שנקראת כ"ה: [יז] כיון שזאת המלכות היא עלמא דגוקבא לכן היא בחי' דין. [יח] מי' להגביה בשמות נשי ישראל ולקשרם בקדושת מרת המלכות. ולבני ישראל בקדושת מרת התפארת. [יט] מי' שיעקב רמזו על קדושת המלכות ישראל על קדושת התפארת ועולים להודוין יחד. וזהו נקרא יחדו קב"ה ושכינתיה. [כ] היינו כשיטת ד' יוסי במסכת שבת פרק רע"ק דבר' עבוד פרישה ונפרשו. י' ימים עם ג' לילות ח' ליל ו' ליל ז'. ובשבת ניתנה התורה:

עליהם ככה הנבירה יא יוכלו לסבל. אבל אתגלה עליהם
 ברחמים ויקבלו משפט. זש"כ יהיה ביום השלישי. ביום
 רשמי וראי [כח] שרוא רחמים. סניין. שכתוב (א) ויש
 שמים וירד. ובמדה זו נתגלה הקב"ה לישראל. שהקדים
 להם רחמים בראשונה. ואח"כ נהנה להם התורה מצד של
 נבירה. ביום השלישי. שכך ראוי להם [כנ] כי בעבור זה
 נקראים ישראל. בהיות הבקר. שכתוב (ג) בקר לא עבית.
 שאם היה עבית. חשבת ה' נמצא ולא היתה נתגלה
 מדת החסד. ואימתי נתגלה חסד. בבקר. כמ"ש הבקר אור.
 שכאשר מאיר הבקר חסד נמצא בעיני יהודים מתכבדים.
 ובנו שאין הבקר מאיר אין הדינים מתכבדים. שכתוב
 (ג) ברי יחד כוכבי בקר ויריעו כל בני אלהים [ג]. כיון
 שניתקעים אותן הכיכבים והאיר השמש. על אותה רשעה
 כתב בקר לא עבית. ידסד נתעורר בעולם התתון. ועל
 רשעה הריא כתיב בהיות הבקר [גד] א"ר יוסי בהיות
 הבקר התחיל הקב"ה להתגלות על הר סיני. ולמדנו בהיות
 הבקר כאשר נתעורר זכרנו של אברהם. שכתוב בו וישכם
 אברהם בבקר. ויהי קלת וברקים. א"ר אבא קלת כתוב
 חסד. שני קלות שהתאחדו לאחד. זה יוצא מזה. רוח
 ממים ומים מרות. שנים שהם אחד. ואחד שהוא שנים [גה]
 א"ר יוסי קלת לשון יחיד. הוא קל הגדל והחוק שאינו
 נפסק לעולם [גי] זהו שכתוב בו קל גדול ולא יסף. שריו
 שאר קלת נפסקים. כמו שלמדנו בארבעה פרקים בשער
 הקול נפסק [גז] ואי דינים נתעוררים בעולם. וזו הקול
 שנכללים בו שאר הקוליות אינו נפסק לעולם. ואינו מתכבד
 מן דקיום השלם והתקף שלו למדנו שר' יהודה אמר
 מצד הנבירה נהנה הרורה. א"ר יוסי אם כן בצד השמאל
 היה [גח] א"ל נרפך ליסין. שכתוב מימינו אש דת למה.
 נמצא שהשמאל נרפך ליסין. וגם נמצא שהימין נרפך
 לשמאל. שכתוב ימין ה' נאדרי בכח וגו'. הרי ליסין
 נברת השמאל. וענן כבוד על ההר וגו'. ענן חוק הגשתקע
 במקומו ואינו נוסע מסקים למקים. וקל שופר חוק מאר.
 מתוך ענן החוק יצא הקול ההוא. ככתוב ויהי כשמעכם
 את דקול מתוך ההשך. א"ר יהודה ג' מיני השך היה.
 שכתב השך ענן וערפל. וקול ההוא היה יוצא לפניו
 מכלם. א"ר יוסי פנימיות של כלם היה. שבו כתוב קול
 גדול ולא יסף;

עליהם כחילא דגבירא לא יכלון לחסבל חבל אתגלי עליהו
 ברחמי ויקלון ימינסי הס"ד ויהי ביום השני. ביום
 השלישי ודמי [כח] דלחיו רחמי מלון דכתיב (א) ויש
 שמים וירד. וזהו התגלי קב"ה לשרחל אקדים
 להו רחמי בקדמיותה ולכתר אתיסיז להו חוריותה מסערא
 דגבירא ביום השלישי דהכי אתחיו להו [כנ] דגנינו כך
 ישרחל מקרון. בהיות הבקר. דכתיב (ג) בקר לא עבית.
 דאי הוה עבית. קדויותא אשתכח ולא מתגליא
 חסד והימתי התגליא חסד בצקר כד"א הבקר חיר.
 דכד נהיר נפרת חסד אשתכח בעלמא ודינן מתעבדן.
 ובזוינא ולא נהיר בקר דינן עד כען לא מתעבדן
 דכתיב (ג) בקר יחד כוכבי בקר ויריעו כל בני אלהים [גג] כיון
 דאתגבון לינן כוכביא וסוד שמאל. ביום גתא
 כתיב בקר לא עבית. וחסד התגב בעלמא תתזה
 בהיות גתא כתיב בהיות הבקר [גד] א"ר יוסי בהיות
 הבקר שריו קב"ה להתגלות צעירא דסיני ותחל בהיות
 הבקר כד התגב זכרתיא דרביהס דכתיב ביה וישכם
 חברהס בצקר ויהי קלת וברקים ח"ר חבא קלת כתיב
 חסד תינן קלון דלחדרו לחד דא נכקא מן דח. רוחא
 מנייה ויחא יירוחא תינן דחינון חד. וחד דחיו תרי [גה]
 ח"ר יוסי קלת חד. חיוה קלא ירצבא תקיפא דח
 כסתק לעליין [גו] הסוד דכתיב ביה קול גדול ולא יסף דהא
 חסד קלן חתפסקן דתגיל צהרצבא תקיפין גתא
 קלא חתפסק [גז] וכדון דינן מתעבדן בעלמא ויהי קלא
 דכליל חסד קלון ביה לא חתפסק לעליין ולא חתעבד
 ויקוייח שליט ותוקפא דליה תתא ר' יהודה חיר
 בסעך גבורה ארוייתא אתיסיבת ח"ר יוסי חו הכי בסעך שמאל
 הוה [גח] ח"ל חסדך לימינא דכתיב ימימינו חס דת לימי
 חסדך שמאלא דלחתחור לימינא והסבדן ימינא דחתחור
 לשימאלא דכתיב ימין ה' נאדרי בכח וגו'. סא לימינא
 גבורה דשימאלא וענן כבוד על ההר וגו'. עננא תקיף דקפי
 באתריה דלא נפיל וקול שיכר חוק מיהד.
 מנו עננא תקיף הוה נפיק סהו קלת. כד"א ויהי כשמעכם
 חת הקול יתוך ההשך. א"ר יהודה תלת חביבי הוה
 דכתיב חשך ענן וערפל. וסהו קלה הוה נכיק פנימיה
 וכלהו. ח"ר יוסי פנימיה דכלא הוה. דביה כתיב קול
 גדול ולא יסף

(ד) והר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליו ה' באש
 וגו'. א"ר חבא דבשעת דתננה דסיני הוה נפיק
 סליק חסא ומתעבד בהסוה תננה דתתגליא כחתכלא
 דא [כט] וסליק ונחית וכל ריחון ובוסיין
 דכנתנא דתנן הוה סליק סהו כנתנא. דהוון דחור וסויק
 וחוכס הס"ד (ה) מקשרת מור ולבנה מכל אבקת רובל.
 סהו תננא מאן הוה ח"ר יחק סכינתא דאתגלי תינן
 כד"א חו זא"ת עולה מן המדבר כתיבות עשן [ג] ח"ר
 יחקה למה לך כי הוה. סא קרא שליט הוה דכתיב
 ובר

(ד) והר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליו ה' באש
 וגו'. א"ר אבא בשעה שעשן הר סיני היה יוצא.
 עלה להב אש ונתעבד בעשן ההוא בדתגלות כמראה
 התבלת הזה [כט] והי' עולה ויורד. וכל מיני דוח דבשמים
 שבת על ה' מעלה עשן ההיא. בגוון של לבן ואדום
 ושחור. זש"כ (ה) מקשרת מור ולבנה מכל אבקת רובל.
 עשן ההוא מה היה. א"ר יצחק זו דשבינה שנללתה שם.
 כמס"כ מי זא"ת עולה מן המדבר כתיבות עשן [י] א"ר
 יהודה למה לך כל זה. דרי בקרא מפורש דא. שכתב
 ובר

מראה מקורות (א) ביאור כי כ"ג (ב) כ"ג (ג) מוכח ל"ח (ד) דף סד (ה) ש"כ ג'

זיו הזהר

[כא] יום רשמי רבו על ספירת התפארת ספירה שישית מן ז' ימי הבנין. והיא מרת הרחמים. והיא נקראת שמים; וכן כי השם
 ישראל מרבו על התפארת [כב] כל זמן הארת הכוכבים שהוא עוד לילה או ויריעו כל בני אלהים. פי' שאו שולטים בעלי הדין.
 [כג] כה"א הירוע לרבו שזה הבקר היינו מרת החסד [כד] דעת ר' אבא שהכתוב מרבו על שתי הסדות חסד ותפארת שהתאחדו לאחד
 להשמיע הקול. וכן נקראים שם ורות. מים חסד ורוח תפארת. והן חסד ורחמים. [כה] דעת ר' יוסי כי קלת שבבאן מרבו על מרת
 הדין שהשפע שיה אין ספק תמיד לגורך קיום התגלות [כו] היינו השפע הבאה מן מרת השליכות. מספק בזמן שליטת הדין;
 [כז] פי' סגד הדין. בתפיה. [כח] אתכרא היינו אשכל. ואין סובין. לכן נ"ל לרום כתכלא דא. ופירושו כמראה התבלת שנעשה ע"י
 תערובת ג' נוטים לבן ארום שחור; [כט] זא"ת רבו על השכינה הקדושה;

והר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליו ה' באש ויעל עשנו כעשן הכבשן. וכמה עינא דחמאן דא וידעין דא

והר סיני עשן כלי מפני אשר ירד עליו ה' באש ויעל עשני כעשן דבבטין. אשרי העם שראו זה וידע זה:

(א) וירי קיל השופר הילך וחוק מאד משה ידבר והאלהים יעננו בקול ח"ר הכח וישי קול השופר הכא אפליגי ספרי קדמאי. וכלהו צמד מלה אתתקפו. מית מתן דחמר קול השופר חרי. קיל חד השופר חרי (לא) ודייק לה מלל כתיב וישי השופר הולך וחוק אלף קול השופר. קול דנפיק מיסופר דידחי סופר חקרי כד"א (ב) וכיס ציוס יהוא יתקע בשופר גדול והאי חיוס סופר גדול. דביס נפקין עבדין לחירות עליזין והס אוקווס ואת מאן דתני ודייק דכלל חד. בגין דכתיב קול השופר קול דחקרי סופר. ומללן דחקרי קול. מזה דכתיב קול גדול ולא יסף (ג) והאי קול גדול חקרי סופר ועל דא קול השופר הולך כתיב. לאן הולך. חי תיחא להר סיני חו לישראל. יורד מצעי ליה. אלא חורייתא מיכא נפקא (ג) ומאתר דא דחיוס כללל דכל שחר קלין התייבס. וכד יסתכלון מלי כלל חד (ד) ועל דא לחוי קדמאי רשימין מהאי אתר חווי. ידא הוא רוא דמלא דכתיב חרות על הלוחית אל תקרי חרות אלא חירות. חירות ממש אתר דכל חירו ציה תילא ותא חוי לית לך מלה בצחורייתא דחמין חכריא דא הכי ודא הכי. דלא חויל כלל לאתר חד ולמביעא חד חתכנס. קול השופר הולך כד"א (ג) כל הנהלים הולכים חל היס. וכתיב הכל הולך אל מקום אחד וחוק מא"ד כיס דתנין כלי מחויק מ' סאה (ה) תו וחוק מאד. דלית לך מלה בצחורייתא חלכא חו תפירא דכד דסתכל ותנדע ביה דלח תשחח לה תקופא כפטיש דחזר עינין האי דחיוס הלכא מינך הוא. כיס דאוקמוס כי לא דבר רק הוא ייכס דאס רק הוא מכס חיוס וע"ד וחוק מאד כתיב מיס ידבר והאלהים יעננו בקול דחמר דא אסתכלו מלין עליזין הא אוקווס בקול בקולו של משה צהסוא קול דלחיד ציה משה (ו) הכא חוית להסתכלא. דחס חפכא חוס. דכתיב וידבר חלסיס. והכח כתיב משה ידבר. אלא חוית דחמרי בגין דכתיב ויחמרו חל משה דחס אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר עינו חלסיס וע"ד ייכס ידבר והאלהים יעננו בקול בקולו של משה. בגין דא השתח מלה בצחורייתא חכיווא דייסע בלחיוו ודא חוית דחוקימס קללות כחיוסס חורס משה מיכ עניו חירן מעניו לח חנין אלף מפי עלמו חללו מפי הנצורה וכללו מפי עלמו מפי חסוא קול דחיד ציה דחקרי חכי (ז) וספיר מלה וצספרא דהגרתא דצי רב חמרי חע"ג דחורייתא מפי הנצורה חממר כולה ייכס עניו של משה כמו כן חממר. ומאי חיוס. כגון קללית כחממס חורס. ולבחר אסתלילין צנצורה (ח) חס"ד משה ידבר והאלהים

טראה מקובות (א) ויקא ו (ב) יע"ז כ"ז (ג) קהת ח'

זיו הזהר

(ב) וירי קיל הש פר הולך וחוק מאד משה ידבר האלהים יעננו בקול. א"ד אכא ויהי קול השופר. כאן מהולקים ספרים הקדמונים. וכלם בענין אחד השתקעו. יש מי שאומר קול השופר הוא שני ענינים. קיל. אחד. השופר. שנים (לא) וכן מיכח שלא נכתב ויהי השופר הולך וחוק. אלא קיל השופר. חייני קיל שיוצא מן הש פר. שבדאי ש"פ נקרא. ככתיב (ב) והיה ביום ההוא יתקע בשפר גדול. וזה הוא שופר גדול. שבו יוצאים עבדים לחירות עולם. וזה נתבאר. ויש מי שלומד ומדייק שחבל אחד. לפי שכתוב קול השופר. חיינו הקיל שנקרא ש"פ. ומניין שנקרא קול. משה שכתוב קול גדול ולא יסף (ג) וזה הקול הגדול נקרא שופר. ועל כן קול השופר הולך כתוב. להיכן הולך. אפשר האמר דהר סיני או לישראל. יורד היה צריך לומר. אלא שהתורה מזה השופר יצאה (ג) ומסקים הזה שהוא הכלל של כל שאר הקולות נתנה התורה. וכאשר נעוין בדבריהם נבין שהכל אחד (ג) וע"כ לוחות הראשונים היו נרשמים במקום דוד. וזה סוד הדבר שכתוב חרות על הלוחות. א"ת חרות אלא חירות. חירות ממש. המקים שכל מיני חירות בו תולדה ובווא ודאה שאין לך דבר בתורה שאימרים דחברים זה כך וזה כך. שלא ילך הכל למקום אחד. ולמקור אחד הכל נאסף. קול השופר הולך. כמ"ש (ג) כל הנהלים הילכים אל הים. וכתוב הכל הולך אל מקום אחד. וחוק"ק פא"ד. כמו שלמדנו כלי מחויק מ' סאה (ה) ועוד וחוק מא"ד. שאין לך דבר בתורה שנראה חלש או כפירק. שכאשר תעוין ותשכיל בו לא תמצא אתו תקיף כפטיש המטבר סלעים. ומה שנראה חלש כמך הוא. כמו שבארו הכתוב כי לא דבר רק הוא מכס. שאם רק הוא. מכס הוא. וע"כ וחוק מאד כתיב. משה ידבר והאלהים יעננו בקול. במקום זה נכללו ענינים עליונים. חרי ביארו בקול. בקולו של משה. בקול ההוא שנאחו בו משה (ו) כאן יש לעיין. שהרי לדיפוך היה. שכתוב וידבר אלהים. וכאן כתיב משה ידבר. אלא יש אומרים לפי שכתוב ויאמרו אל משה דבר אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר עמנו אלהים. וע"כ משה ידבר והאלהים יעננו בקול. בקולו של משה. לפי שלא נמצא דבר בתורה כפיו של משה בלבד. וזו שאמרו קללות שבכמשה תורר משה ככי עצמו אמרם. כעצמו לא למדנו אלא כפי עצמו. הראשנת ככי הגבורה. ידשינית כפי עצמו. כפי הקיל הרוא שנארו בו משה שנקרא כך (ז) ויפה אמרו. ובספר הדגרות של חברי דייטובה נאמר. שאע"פ שהתורה כפי הגבורה נאמרה כ"ל. כפי עצמו יל משה כמו כן נאמרה. ימ"ד הא. כגין דקלית שבכמשה תורה. ואח"כ נתכלל בדגרה (ח) זש"כ משה ידבר והאלהים

(ג) מ' שיקול נקראת ספירת התפארת. ושופר נקראת ספירת דבינה שמשם בא החירות. והתפארת תולדת דבינה. ולכן נקראת הבינה בשם אימא עליאה. והתפארת נקרא בשם ברא. לפי זה יצא הקול מן ספירת תפארת (ג) לפי זה יפורש הקול כא מעולם הבינה; (ג) מ' שהכתוב מודיע שהופעת החורה היא מעולם הבינה ולפיכך כתוב הולך (ג) כי גם לפי דעת האומרים שזה הקול פרסם על התפארת סובן שהארה זו נשפעה תחלה מן הבינה להתפארת (ה) כן גם כאן חוק מלשון מחויק. ופי' שזה הקול שנשתלשל מן התפארת היה כחוקי הכח והאור והקדושה של סא"ד. ותיבת סא"ד בני' מ"ה. והיינו שם חוי"מ במלוי אלפי"ן (ו) והיינו אור ספירת התפארת: (ו) ידוע שהראשונות של תורת כהנים קשות יותר. והיינו כיון שנאמרו מפי הגבורה מרת המלכות ששרשה השם אלהים מרת חוין. והשניות שבכמשה תורה מפי עצמו של משה נאמרו. חיינו מן התפארת שהיא מרת הרחמים: (ז) דעת זו הפרש שכמו הקללות שבכמשה תורה נאמרו תחלה מפי עצמו של משה שהיא מרת המלכות ואח"כ בהמלכות נאמרו מפי הגבורה שהיא מרת המלכות ונשנו בה. כן גם כל החורה נאמרה תחלה מן התפארת ונתכללה

והאלהים יעננו בקול. משה ידבר. זה קולו של משה. והאלהים יעננו בקול. באותו הקל של משה:

(א) **יִרְדַּד מִשֶׁה אֶל הָעַם וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם.** א"ר יוסי מה אמירה זו שכתוב ויאמר אליהם, ולא כתוב מה אמר. א"ר יצחק בוא וראה דרך העולם הוא כאשר תבא שמרה לאדם, אין כאשר יבא צער. טרם שנודע לו הדבר אינו יכול לסבול. שררי לבו יפרח בקרבן לפי שעה. וכאשר נודע לו הדבר עומד על עמדו ויכול לסבול. וכאן לא רוי' כך, שהרי משה אמר להם כל מה שיהיה אח"כ. וההויק את לבכם בדברים, ולא יכלו לסבול. כל שכן אם לא ה' א מ ל-ס כ'ה, ולפיכך ויאמר אליהם תחלה וההויק את לבכם, אח"כ וידבר אלהים, ועם כל זה לא יכלו לסבול. שהרי למדנו א"ר יהודה א"ר חייא א"ר יוסי, כאשר שמעו דיבירו של הקב"ה פרחו נשמתם, ועלו נשמות לפני הקב"ה עד כסא הכבוד יצלו להתדבק שם, אמרה התורה לפני הקב"ה, וכי להנם נבראתי שתי אלפים שנה קודם שנברא העולם, להנם כתיב ביואיש איש מבני ישראל וכן הגר הגר בתוכם, ואל בני ישראל תדבר לאמר, כי לי בני ישראל עבדים, איה הם בני ישראל, באיתה שעה ההורה התורה נשמות ישראל כל אחת ואחת למקומה, התורה החויקה והאזה בהן בנישמיתיהם להרויין לישראל, וז"כ תורת ה' תמימה משיבת נפש, משיבת נפש במש, כי למדנו שאמר ר' יצחק בשעה שננלה הקב"ה על הר סיני נודעו ההר, ובשעה שהר סיני נודעו כל שאר ההרים שבע"ם נודעו, והיו עולים וירדים עד שהשיט הקב"ה את ירו עליהם יתשיבו, וקיל יצא והכריו, מה לך הים כי תנוס הירדן תסוב לאחור ההרים תרקרו כאלים וגו', והם השיבו ואמרו, מלפני אדן הירי חקך —

(ג) **וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לְאַמֵּר לְמַדְנֵי שְׂאֵר שְׂמֵעוּן.** וידבר, בשביל להכריו ולפרסם הדברים, שלמדנו בשעה שננלה דקב"ה והתחיל לדבר, עליונים ותחתונים רעדו, ונשמות ישראל פרוחו מרם, ולמדנו שהדבר ההוא היה פירח טאמעלה למטה, ונחקק בארבע הוחות העולם ועלה וירד, כאשר עלה היה שואב מן הרי אפרסמין השהיר, והיה שואב מן הטל ההוא שלמעלה [על] וסיבב מסביב לישראל והחזיר בהם נשמותיהם, ועוד היה סובב ונחקק במקומו בלוחות האבן, וכן כל דבור ודבור, וא"ר שמעון כל דבור ודבור היה מ"א בכל אותן דמעמים, בכל עניני גזרות, שכר ועונש, סידות ינסתרות, כבית איצר הזה שהוא מלא מהכל, ובשעה שהיה יוצא דביר ההוא היה נראה ארד, וכאשר נחקק במקומו נתגלה חסר הכביר ההוא שבעים ענפים שעלו בו [ז] והמשים כתרם חסר אחד מצד זה, והמשים חסר אחד מצד האחר [מז] ככתיב רזה בזמן שהוא מכה באבן, ככתוב (ד) וכפטיש יפוצץ סלע, וראו כל ישראל עין בעין והיו שמחים, וכ"ל הדורות האחרונים נודמו שמה, וכלם קבצו התורה בהר סיני, שכתוב כי את אשר ישנו פה וגו', ואת אשר איננו פה עמנו היום, וכלם כל אחד ואחד כראי לו היו רואים ומקבלים הדברים, אלהים, זו מרת הגבורה, את, שנתכללה בהימין, כמו שלמדנו את השמים שהיא מרת הימין [מכ] ואת הארץ שהיא מרת השמאל, שכתוב (ה) אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים, כל, להכליל

והאלהים יעננו בקול. משה ידבר. זה קולו של משה. והאלהים יעננו בקול. בזהו קול דמשה:

(א) **יִרְדַּד מִשֶׁה אֶל הָעַם וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם חֲרִי יוֹסִי יֵאָמֵר חֲמִירָה דַּל דְּכַתִּיב וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם וְלֹא כְּתִיב יֵאָמֵר קְאָמֵר חֲרִי יִצְחָק תַּח חַוֵּי אֲרוּחָא דְעִלְמָא הוּא כְּד חֲמִי חֲוֵי דְחֻוּתָא לְבָנִי אִו כְּד חֲמִי לְעֵרָא, עַד לֹא יֵדַע מִינֵיהּ לֹא יְכִיל לְמַסְבֵּל דְּהֵא לְבָא אֲתַפְרַח לְשַׁעְתָּא, וְכַד יֵדַע מִינֵיהּ קְאִים בְּקִיּוּמֵיהּ וַיְכִיל לְמַסְבֵּל, וְהִסְכָּח לֹאֻ סְכִי דְהֵא מִשֶׁה אֲמַר לֹון כָּל מַה דְּהוּס לְבַתֵּר, וְהַתְקִיף לְבִיּוּוּ בְּמִלּוּן, וְלֹא יְכִילוּ לְמַסְבֵּל, כָּל שְׂכָן אִו לֹא הֵיחַ לֹון מִינֵי וּבְגִיב וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם בְּקְדֻמִּיתָא וְהַתְקִיף לְבִיּוּוּ וּלְבַתֵּר וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם וְעַם כָּל דַּל לֹא יְכִילוּ לְמַסְבֵּל, דְּהֵא תִנּוּן חֲרִי יְהוּדַה חֲרִי הֵיחַ חֲרִי יוֹסִי, כְּד שְׂמִיעוּ מַלְא דְקַבְ"ה פְּרַחַת נְשִׁמְתֵיהּ וּסְלַקָּא נְשִׁמְתֵיהּ דִּישְׂרָאֵל עַד כּוּרְסֵי דְקַבְ"ה דְּלִילָה לְהַתְדַבְּקָא תַּמִּין חֲמִירָה חֲרִיּוּתָא קְמִיט דְקַבְ"ה וְכִי לְמַנְחָה הֵינֵחַ חֲמִירָה אֲלֵכִי בְּטִין עַד לֹא חֲתַצְרֵי עֲלִימָא לְמַנְחָה כְּתִיב בִּי יוֹסִי אִישׁ מִצְנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִן הַגֵּר בְּתוֹכֵהּ, וְאֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לְאַמֵּר כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים, אִין חֲוִינן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהַ שְׁעָתָא אֲסַדְרַת חֲרִיּוּתָא נְשִׁמְתֵיהּ לֹא יְשַׁחֵל כָּל מַה וְהַד לְהַתְרִיב חֲרִיּוּתָא חֲתִיקוּתָא וְחֲמִירָה בְּהוּ בְּנְשִׁמְתֵיהּ לְאַסְדְּרָל לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל הַסִּיד תּוֹרַת הֵי תַּמִּימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ יִשִּׁיבַת נֶפֶשׁ יוֹמֵם, (ב) תַּחֲלָא חֲרִי יִצְחָק בְּשַׁעְתָּא דְקַבְ"ה אֲתַגְּלֵי בְּעוֹרָא דְסִינֵי אֲוִדְעוּ עוֹרָא וּבְשַׁעְתָּא דְסִינֵי חֲזַדְגוּז כָּל שַׁחַר פּוֹרֵי עֲלִמָא אֲוִדְעוּ, וְהִוֵּי סַלְקִין וְהַתִּין עַד לְדִוּשֵׁי קַבְ"ה יְדִוּוּ עֲלֵיהֶוּ וְהַתִּישְׁבוּ, וְקַלָּא נַפְקָא וַיִּכְרַחוּ יֵה לָךְ הִים כִּי תִנוֹס הִירְדֵן תִּסּוּב לְאַחֹר הַהָרִים תִּרְקְרוּ כְּאֵלִים וְגו', וְהִוֵּינן תַּצְחֵן וְחֲמִירָן, מַלְפִּנֵי הַדָּון חֲמִילֵי חַקְךָ —**

(ג) **וַיְדַבֵּר מִלִּפְנֵי אֱלֹהִים אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לְאַמֵּר תַּחֲלָא חֲרִי שְׂמֵעוּן.** וידבר, צנין לחכמה, עליון, ותחתון אתחלקו, ונפקו נשיותהו דישראל ותחילא הוה מלה הים עמם מלעילא לתתא, ומתגלפא בחרבצ רוחי עלמא וסלקא ונחתא, כד סלקא אמתצאן מפורי דאפרסמונה דבוא, ואשתאבא בהסוח עלא דלעילא [על] והסחר בסהרניהו דישראל ומצת בהו נשיותהו, ואסחר ומתגלפא בחתריס בלוחי אבנא, וכן כל מלה ומלה, וחרי שמעון כל מלה ומלה הוה מליא בכל חונון שמעון, בכל חונון מלין גזרין אגריין ועונשין רזין וסתרין כהספוקא דא דחייבי מליא מכלא ובשעתא דהוה נפיק הסיא מלה התחזי חד, וכד הוה מתגלפא בחתריו אתחזין בהסיא מלה שצעין ענפין וסלקין בגוה [מ] והמסין כתרין חסר חד מהחיי גיסח והימין חסר חד מגיסח אחרח [מז] כפטיש דא בזמנא דחייבו צעם בענרא כד"ה (ד) וכפטיש יפוצץ סלע והוה המחן כל ישרא עינה בעינא והוה חלחן וכלבו דרין בתראין אודיינו לתמן וכלבו קבילו חרייתא בעורא דסיני דכתיב כי את אשר ישנו פה וגו' והת אשר איננו פה עיינו היום וכלבו כל חד וחד כדקא הוי ליה סו חונון ומקבלין ילין אלהים, דא גבורה את דמתכליל צימולא כמס דתינין את השמים לחייבו ימינא [מכ] ואת הארץ דחייבי שחלח דכתיב (ה) אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים כל, לאכלל

מראה בקומות (א) דף פד (ב) דף פד (ג) דף פד (ד) ימני כ"ג (ה) ימני פ"ח

זין הזהר

והאלהים שהיא מרת המלכות יעננו בקול. [על] זה המל שעתיד הקב"ה להחיות בו החתים, וכן להיות באר הישב בשבעים ישון, או עדין שאמרנו חז"ל שיש ע' פנים לתורה: [על] עדין שאמרנו חז"ל שיש לרש"י מ"ט פנים בהור וכן להיפוך, [מכ] שמים

לאכללה כל שאר כתרין [מן] הדברים דמתקשרן דא
 בדה. החלה. כל חינוך עממין כל חינוך רזין. כל חינוך
 סתרין גזרין ועושין לאמר לחמו ירופא לכלא. דכתיב
 תורה נזה לנו משה מורשה. ואי תימא לגלאה חיה דלא
 אנפריך לגלאה לכל בר נש. כתיב אנכי ה' אלהיך כי
 דלא ממיר וסתים [מד] כך יהיו מלין אלין פנירין
 וסתיוין בלבך —

א) אנכי ה' אלהיך חסד הונאתיך מארץ מנרים וגו'.
 חסד יהודה אורייתא מתכמה ובינה אתכלילת דכתיב

ב) שמש בני מוסר אביך ואל תפוש תורת אמך [מה] ר' הבה
 חסד אתכלילת. דכיון דבאלין תרין אתכלילת

אתכלילת בכלא בחסד. דבינה ברחמי חסד מלכא ומצויתא
 מסתמין כלא מסתמין בחסד דאלין מתכחין כלא מסתמין

ר' יוסה חסד חסדי דח סכינתא כיח דכתיב אנכי ארד עיך
 מגרימה ה' אלהיך כלח סליק לעילא לחסדי כלח חסד [מן]

ר' ינחק חסד חסדי דח סכינתא ופסקא פשיח כד"ח חסדי
 עשו בכורך [מן] ה' אלהיך דח קב"ה. כמ"ד מן השמים

השייעך חסד קולו וכתיב חסד ראייתא כי מן השמים דכתיב
 עיניך מן השמים דח קב"ה [מה] חסד הינתריך מארץ

מינרים חסד. אתר דכלא מתשרין ליה [מ] הונאתיך
 יימרך מינרים דח ייבולא [ג] כמה דתנין ייסערא דיובולא

נפקי ישראל מינרים ובג"כ חסדן זמנין הדכר יינתת
 מינרים בחורייתא חסדן יומין לקבלא דחורייתא חסדן שנין

לחיו העבדון מביח עבדים כמה דכתיב הכה כל בכור בארץ
 מינרים ותנין אלין כתרין תחילן דאתרחילו ביה

מינרים כמה דחית ביה לעילא חית ביהא לתתא. ביהא קדישא
 לעילא דכתיב ג' בחכמה יבנה בית ביהא תתא דלא קדישא

לתתא כמה דכתיב מביח עבדים —

ד) לא יסיה לך תלמים אחרים על פני. חסד ינחק חסדי
 חסדי לאפקא סכינתא [ג] על פני. לאפקא

חבי מלכא דכחו חסדיו מלכא קדישא [ג] חינוך שמים
 יהיה חינוך הוא שמי. דכתיב ה' חני ה' הוא שמי. הוא ושמים

הוא. בריך שמים לעלם ולעלמי עלמיה —

להכליל כל שאר הכתרין [מן] הדברים. שמתקשרים זה
 בזה. האלה. כל איהן הטעמים. כל אותן הסודות. כל אותן
 הנסתרות נורות ועינישין. לאמר. להיותם ירושה לכל. שכתוב
 תורה צוה לנו משה מורשה. ואפשר תאמר לגלות מה שלא
 נצרך לגלות לכל אדם. ע"ז כתוב אנכי ה' אלהיך. כמו
 שאני ממיר ונעלם [מד] כך יהיו מלין אלה הדברים נגזרים
 וסתיונים בלבך —

א) אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים וגו'.
 א"ר יהודה התורה מחכמה ובינה נכללת. שכתוב

ב) שמע בני מוסר אביך ואל תפוש תורת אמך [מה] ר' אבא
 אמר בכל המדות נכללת. לפי שאם בשתי אלה נכללת

בכלן נכללת. בהסדר. בדיון. ברחמים. אם המלך והמלכה
 מסכימים כלם מסכימים. במקום שאילו נמצאים כלם נמצאים.

ר' יסא אמר אנכי זו השכינה. כמו שכתוב אנכי ארד עיך
 מצרימה. ה' אלהיך. הכל עולה למעלה להיות הכל אחד [מן]

ה' יצחק אמר אנכי זו השכינה. ודמעה מפסיק. כמ"ש אנכי
 עשו בכירך [מן] ה' אלהיך. זה הקב"ה. כמ"ש מן השמים

השייעך את קולו. ובתוב אתם ראייתם כי מן השמים דברתי
 עמכם. מן השמים. זה הקב"ה [מה] אשר הוצאתיך מארץ

מצרים. אש"ר. זה המקום שכלם מאשרים לו [מה] הוצאתיך
 מארץ מצרים. זה היוכל [ג] כמו שלמדנו שמצד כח היוכל

יצאו ישראל במצרים. ולפיכך חסדים פעמים נזכר יציאת
 מצרים בתורה. חסדים יום לקבלת התורה. חסדים שנה

לחירות העבדים. מביח עבדים. ככתוב הכה כל בכור בארץ
 מצרים. ולמדנו שאלה הם בתרים ההתחונים שבכתוב דרש

המצרים. כי כמו שיש בית למעלה יש בית למטה. בית קדוש
 למעלה. שכתוב ג' בחכמה יבנה בית. בית החתון שאינו קדוש

למטה. ככן שכתוב מביח עבדים —

ד) לא יהיה לך אלהים אחרים על פני. א"ר יצחק אלהים
 אחרים. להוציא את השכינה [ג] על פני. להוציא

הפנים של המלך. שבהם מתגלה המלך הקדוש [ג] הם שמו
 והוא הם. הוא שמו. שכתוב ה' אני ה' הוא שמי. הוא ושמו

אחד הוא. ברוך שמו לעולם ולעולמי עולמים —

ו) לא תעשה לך פסל וכל תמונה. א"ר יוסי כל הצורות
 מזרות. חוץ מצורת אדם. כפני שצורה זו שולטת

בכל. דבר אחר לא תעשה לך פסל וכל תמונה. ה' יצחק
 פתח ז' אל התן את פיך לחמיה את בשרך וגו' למה יקפץ

האלהים על קולך. כמה יש לו לאדם להיות נזהר על דברי
 התורה. הרבה יש לו להיות נזהר שלא יטעה בדם. ולא

יוכיח מן התורה מה שלא ידע ולא קבל מרבי [ג] טבל
 מי שאמר דברי תורה מה שלא ידע ולא קבל מרבי.
 עליו כתוב לא תעשה לך פסל וכל תמונה. ועתיד דקב"ה
 לדרפע ממני בעולם הבא. בזמן שנשכחתו הבקש ליכנס
 למקומה הרחה ההוצה. ותכרת מהמקום ההוא הנצרך בצדור
 החיים

ו) לא תעשה לך פסל וכל תמונה. חסד יוסו כל פלופין
 שרי. בר מפלופא דאדם. דהא האי פלופא שליט

בכלא דבר אחר לא תעשה לך פסל וכל תמונה. ר' ינחק
 כתיב ז' חל תתן חת פיך לחמיה את בשרך וגו' למה יקפץ

האלהים על קולך כמה חית ליה לבר נש לחזקתא על פתגמי
 חורייתא כמה חית ליה לחזקתא דלא יעשי צדו ולא

יפיק יחורייתא מה דלא ידע ולא קביל מרביה [ג] דכל
 חסד דמיר צמלי דחורייתא חסד דלא ידע ולא קביל מרביה
 עליה כתיב לא תעשה לך פסל וכל תמונה. וקב"ה זמין
 לחתפיעא מיניה בעלמא דחתי. בזמנא דנשמתיה ציילא למיעל
 נדוכתה דחייך לה לבר. ותשתי מהסוה אתר דליריא בצנורא
 דחילא

זיו הזהר

טראה מקומות ה) דף פ. ג) משלי א' ג) משלי כ"ד ד) דף טו. ה) יעשי מ"ג ו) דף פו. ז) קהלת ה'

דוסו על ספירת התפארת שהיא מדת הרחמים ונוטה לחסד דימין * [מן] שאר הספירות וכל העולמות העליונים כלם נכללו ונתקשרו
 בהשפעת עשרת הדברות: [מן] מכאן שאסור לגלות סודות התורה לפי שאינו ראוי לשמע ורבי שאין לו דעת רביבים [מה] שתי
 הספירות חכמה ובינה נקראות אב ואם: [מן] פ' ה' אלהיך מוסב על ואת דבריה שנקראת אנכי [זיו] דברי חז"ל בזה ידוע: [מה] ו
 ספירת התפארת: [מש] זה עולם התבונה: [ג] זה עולם של ג' שערי בינה ששם בא כל מיני חירות [לא] שהשכינה הקדושה נקראת
 אלהים. והיא אור נאצל מן ספירת מלכות עלמא דנוקבא להופיע בעול. הזה לצורך הנהגה הפרטיות. ותשכן במקום ובאדם הראוים
 לזה. ואפילו למאן ראמר שהיא בכור נכרא אין לבעות ה"ז שהיא בכלל אלהים אחרים אלא שהיא סקופרת כמקור האלהות. וליה
 בתוב מאת ה' היתה ואת וגו': [ג] אפי מלכא היינו הספירות הקדושות שהן כלים לאורות של מלך הקדוש המופיע בהן. והכל
 שקופר יחד במקור האלהות. וגם נקראין הן שמותיו של הקב"ה: [ג] פ' שלא קבל מרבו התקדושות והיסודות שקליהם כנה התיודשי
 תורה שלו :

החיים של שאר הנשמות. ככתוב למה יקצף האלהים על קילך. קולך. זו היא נשמת האדם [ג]. א"ר חייא על זה כתוב כי ה' אלהיך אל קנא. מה המעם. משום שמקנא לשמו בכל. אם בשביל התכונות. הוא מקנא לשמו לפי שזר משקר בשמו. אם בשביל התורה. למדנו שהתורה כלה שם הקדוש היא. שאין לך דבר בתורה שאינו נכלל בהשם הקדוש. ולפיכך נצרך לרזהר כרי שלא נטעה בהשם הקדוש ולא נשקר בו. ומי שמשקר במלך העליון אין מכניסים אותו בהיכל המלך. ונכרת מעולם הבא. א"ר אבא כתב כן לא תעשה לך פסל וכל המנה. וכתוב שם פסל לך שני לורית אבנים. כלומר לא תעשה לך פסל. לא תעשה לך תורה אחרת שלא ידעת ולא אמר לך הרב. מפני מה. כי אנכי ה' אלהיך אל קנא. איני הוא העתיד להפרע מתוך בעולם הבא. בשעה שהנשמה תרצה ליכנס לפני. עתידים הרבה לשקר בה. [ה]. ולהכניסה תוך הגיהנם — :

דחייא דשאר נשמותיו כמה דכתוב למה יקצף האלהים על קולך. קולך לא הוה נשמתא דבר נש [גד] ח"ר חייא על דא כתיב כי ה' אלוהיך אל קנא מאי טעמא. מיכא דקני לשמים בכלא. אי בגין פרלוסין מקני לבייה משום דמסקר בשמים. אי משום אורייתא. תנין דחורייתא כלא שרא קדישא היא. דלית לך מלס באורייתא דלא כליל בשמא קדישא ובגינוי כך בעי לאודרהא בגין דהו יעשי בשמא קדישא ולא יסקר ביה ומאן דמסקר במלכא גלחא לא עאלין ליה לפלגורי דמלכא וישתני מעלמא דלתי א"ר אבא כתיב הכא לא תעשה לך פסל וכל תמונה. וכתיב הכא פסל לך שני ליתום חבנים כלומר לא תעשה לך פסל. לא תעשה לך אורייתא אחרת דלא ידעת ולא אמר לך רבך מאי עשיית כי חבני ה' אלוהיך אל קנא חנא הוא דומין לאתפרעה מידך גלחא דחתי בשעתא דנשמתא בעיא למיעל קמאי. כיה זמיון לשקרא צה [נה] ולעילא לה נו גינסם — .

א) לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא. א"ר שמעין אמר לו לאמר להזכיר שמו של הקב"ה לבטלה. שכל מי שזכיר שמו של הקב"ה לבטלה טוטב לו שלא נברא. ר' אלעזר אמר אין להזכיר שם הקדוש כי אם אחר היבה. שהרי שם הקדוש לא נזכר בתורה כי אם אחר שתי תיבות. שכתוב בראשית ברא אלרים. ר' שמעין אמר לא נזכר שם הקדוש אלא על עולם שלם. שכתוב ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים. טכאן שאין להזכיר שם הקדוש לבטלה. כי אם בברכה או בתפלה. ומי שזכיר שם הקדוש לבטלה שלא בברכה או בתפלה. כאשר נשמתו יצאת ממנו עתידים להפרע ממנו ולנקום ממנו נקמת. שכתוב כי לא יקה ה' את אשר ישא את שמו לשוא. ולמדני שא"ר יוסי מהו ברכה. זה שם הקדיש [נו] לפי שממנו נשפע ברכה לכל העולם. וברכה לא נמצאת על מקום ריק ואינה שורה עליו. זש"ב לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא :

ב) לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא. א"ר שמעין אמר ליה לבינ לאדכרא שרא דקב"ה בריקניא. דכל מאן דאדכר שמא דקב"ה בריקניא עב ליה דלא אדכרי ר' אלעזר אמר לא תנסריך למדכר שמא קדישא אלא בשר מלס דלא שרא קדישא לא אדכר באורייתא אלא בשר תרין מלין. דכתיב בראשית ברא אלהים. ר' שמעין אמר לא אדכר שמא קדישא אלא על עולם שלם. דכתיב ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים. מכאן דלא לאדכרא שרא קדישא בריקניא. הלא בצרכתא או בליתא. ומאן דאדכר שרא קדישא בריקניא דלא בצרכתא או בליתא. כד נשמתיה נפקת מיניה זמיון לאתפרעה מיניה ולנקמה מיניה נוקמין. דכתיב כי לא יקה ה' את אשר ישא את שמו לשוא. ותנין א"ר יוסי מהו ברכה. שיה קדישא [נו] בגין דמיניה משתכח ברכתא לכל עלמא וברכתא לא אשכח על אחר ריקניא ולא שריח עליו הסיד לא תשא את שם ה' אלוהיך לשוא

ג) זכור את יום השבת לקדשו. ר' יצחק אמר כתוב ויברך אלהים את יום השביעי. וכתוב במן ששת ימים תלקטוהו וביום השביעי שבת לא ידיה בו. כיון שלא נמצא בו מזון מה ברכה נמצאת בו. אלא כך למדנו. כל הברכות תלמעהל ושלמטה ביום השביעי תולת. ולמדנו מכני מה לא נמצא מן ביום השביעי. לפי שזה היום מתברכים ממנו כל ששה ימים דעליונים [נו]. וכל אהר ואהר ניהן מינו למטר. כל אהר ביומו. מאותה דברכה שנתברכו ביום השביעי. ולפיכך מי שרא במדרגת האמינה צריך לסדר דילין. ולדובין סע דה בליל השבת. כדי שיתברך שלהו בכל אותן ששת דימים. שהרי בא תי דזמן נזכנת ברכה שיתברכו כל ששת ימי השבת. וברכה לא נמצאת בשלחן ידיא ריק. ולכך צריך לסדר עלדנו בליל השבת בלחם ובחזון. ר' יצחק אמר אף גם ביום השבת כך. ר' יהודה אמר שצריך להתענג בים הז' ולאכל ג' סעודות בשבת. כינבול שיהו' נמנא שיבע יעונג בים דה בעולם. ר' אבא אמר בשביל שיוזמן ברכה באותן הימים עלטערה שכתברכים מהיום הזה

ד) זכור את יום השבת לקדשו. ר' יצחק חזר כתיב ויברך אלהים את יום השביעי. וכתיב ביום ששת ימים תלקטוהו וביום השביעי שבת לא ידיה בו. כיון דלא משתכח ביה מזוני מחי בצרכתא אשתכח ביה אלא הכי תאנא כל בצרכתא דלעילא ותרא ביומא שביעאה תליין יתחא אחזי לח אשתכח מנא ביומא שביעאה. משום דהו יומא יתברכין מיניה כל שיתא יומין עלאין [נו] וכל מה יחד יחב מזוניס לתתה כל מה דביומיו מהסיא ברכה דיתברכין ביומא שביעאה ובגינוי כך מאן דהוהו בצרכתא דמהימנותא בעי לסדרה כחורה ולתקנא סעודתה בליליא דשבתא בגין דיתברך פתוריה כל הימן שיתא יומין דהא בשהו זמנה אודמן בצרכתא לתברכא כל שיתא יומין דשבתא וברכתא לה אשתכח בפתוריה ריקניא. וע"ד בעי לסדרה פתוריה בליליא דשבתא בגיחוי ובחזוני. ר' יצחק אמר חפילו ביומא דשבתא גמי ר' יהודה חזר בעי להתענג בשביל יומא ולמיכל תלת סעודתי בשבתא בגין דשתכח שבעא ועבנא בשביל יומא בעלמא ר' חבה אמר לחזומנא בצרכתא בליון יומין דלעילא דמתברכין מהמי

מראה בקוביות ה' ד' טו כז (ג) 97 סה

זו הזהר

[גד] ככתוב ויכה באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה ותרנמו לרות סללא : [נה] לשקרא בה. יען כי זה התפאר בחייו שהוא רבי והור רגיל לומר חידושי תורה של תהו הסידים של בהו לכן לאחר מותו משקרים בו על דרך ליצנות שהוא רבי ואומרים שמיכח ללכת לכן עדן דרך הגידנם כדי שיעלה משם הרכה נשכות בדרך הצדיקים והוא הולך מעצמן לגיהנם ונשאר שם [נו] פ"י שניקף הכרבה היא הזכרת השם הקדוש שבוה אנו פועלים השפעת השפע מן השם יתברך לכל העולם. מה יש להנכות כמה גדולה היא הזכרת השם הקדוש. וממילא טובן שבאם ההזכרה היא לכמלה או הוא להיופך : [נז] היינו שש הספירות שרן כנגד ששה

זוהי יומא. וסאי ייזא מליא רישיא דזעיר זכנין [יח] מעלא דנחית מעתיקא קדישא סתימא דכלא [כג] ומעיל להקלא דתזמון קדישין תלת זמני מוכר עייל שבתא בגין דיתברכון כלסו כחדא. וע"ד צעי צ"כ להתגננה תלת זמנין אלין. דהא צהא תליא מהימנותא דלעילא בעתיקא קדישא בזעיר הנפין ובהקלא דתפוחין. וצעי צ"כ להתענגא צהו ולמחדי צהו. ומאן דגרעט סעודתא מנייסו אחזי כנימותא לעילא ועיניסיה דהסוא צ"כ סגי בגין כך צעי לכהרא פתוריה תלת זמני מוכר עייל שבתא ולא יסתכח כתיבין ריקניא ומשיי ברכתא עליה כל שחר יווי דשבתא וצחאי מלה חזוי ותלי מהימנותא דלעילא רבי שמעון אמר האי מאן דהבלים תלת סעודתי בשבתא קלא נפיק ומכרוז עליה א' אז תתענג על ה' והרכבתיך על צמתי ארץ והאכלתיך נחלת יעקב אביך. אז תתענג על ה' [כ] דא סעודתא חדא לקבל עתיקא קדישא דכל קדישין. והרכבתיך על צמתי ארץ [כא] דא סעודתא תנינא לקבל הקלא דתזמון קדישין. והרכבתיך נחלת יעקב אביך. דא הוה שלימו דלשתיים בזעיר הנפין [כב] ולקבלייסי צעי לאלהיא סעודתיה וצעי להתגננה בכלסו סעודתי ולמחדי בכל חד וחד מנייסו ייבוס דהיטין מהימנותא שלימיתא. ובגין כך שבתא איתיקר יוכל שחר זמני ומנין זמני דכלא ביה אסתכח ולא אסתכח הכי בכלסו זמני ומנין א"ר חייא בגין כך משום דשבתא כלא ביה הזכר תלת זמנין דכתיב ויכל הלויים ביום השביעי ושבת צייס השביעי ויבצר הלויים חת יום השביעי. ר' הוה כד הוה יתיב בסעודתא דשבתא הוה בכל חד וחד. והוה חזר דא ביה סגודתא קדישא דעתיקא קדישא סתימא דכלא [כג] בסעודתא אחרת הוה ממז דא הוה סעודתא דקדישא [כד] וכן בכלסו סעודתי. והוה חזר בכל חד וחד. כד הוה אכלים סעודתי חזר השלימו סעודתי דמהימנותא רבי שמעון כד הוה חזי לסעודתא הוה חזר הכי חתקינו סעודתא דמהימנותא עלאה. התקינו סעודתא דמלכה והוה יתיב וחד. כד תכלים סעודתא דליתיה סו ומכרוז עליה אז תתענג על ה' והרכבתיך על צמתי ארץ והאכלתיך נחלת יעקב אביך. א"ר אלגזר לאצוי אלני סעודתי ה"ך יתתקין [כה] ח"ל ליליה דשבתא כתיב והרכבתיך על צמתי ארץ. ציה בליליה מתברכא מערונותא וכלהו חקל תפוחין. ויתברכא פתוריה דצ"כ. וכתיבתא חתיספת. והסוא ליליה חדוה דמשונותא היי וצעי צ"כ למחדי צהודותא ולזיכל סעודתא דמפרונותא:

הוה. ובוה היום מלא ראש מדת דתפארת שנקרא פני קמני"ת [כז] מהטל שיוורד מן הקדמון הקדוש הסתים מהכל [כ] ינשפע הטל הזה למדת המלכות שנקראת שר"ה תפודי"ם דקדושי"ם. ג' פעמים מעת כניסת השבת. בשביל שיתברכו כלם כאחד. וע"כ צריך האדם להתענג ג' פ האלה. שהרי בזה הלילה אמנה העליונה. בהקדמין הקדוש. בפני קמנות. ובשרה תפוחים. וצריך האדם להתענג וישמח בסע דות האלה. ומי שגורעט סעודה סתן מראה פגם למעלה. וגריל עיניו זה האיש. לפיכך צריך האדם לסדר שלהו ג' פ מעת כניסת השבת. ולא יהיה נמצא שלהנו ריק. והשרה הברכה עליו כל שאר ימי השבת. וכדבר זה הוא כראה אמנה העליונה. רבי שמעון אמר כל מי שמשלים ג' סעודות בשבת. ק"ל יוצא ומכרוז עליו א' אז תתענג על ה' והרכבתיך על צמתי ארץ והאכלתיך נחלת יעקב אביך. אז תתענג על ה' [כ] זה רמז על סעודה אחת שהיא נגד קדמון הקדוש מכל הקדושים. והרכבתיך על צמתי ארץ [כא] זה רמז על סעודה אחרת שהיא נגד כדת המלכות שנקראת שר"ה תפודי"ם דקדושי"ם. והאכלתיך נחלת יעקב אביך. זה רמז על סעודה האחרונה שנשתלמט בהתפארת שנקרא פני קמני"ת [כג] וכנגד אותן הקדושות נצרך להשלים אלו הסעודות. ונצרך להתענג ולשמח בכל אחת ואחת מהן. לפי שהן מרמזות על האמינה השלימה. ולפיכך מוכרח השבת מכל שאר מיעדים וחגים. לפי שהכל נמצא בו. ולא נמצא כך בכל מיעדים וחגים. א"ר חייא דלבעבור זה שהכל נמצא בו נזכר ג' פעמים. שבתוב ויכל אלהים ביום השביעי. וישבת ביום השביעי. ויבצר אלהים את יום השביעי. ר' אבא כשהיה יושב בסעודת י"ג שבת היה שמח בכל אחת ואחת. והיה אומר זו הסעודה הקדושה של הקדמון הקדוש דסתום סדכל [כג] בסעודה אחרת היה אומר זו היא סעודתו של הקב"ה [כד] וכך היה אומר בכל הסעודות. והי' שמח בכל אחת ואחת. כשהיה נזכר הסעודות אמר נשלמו הסעודות של האמינה. רבי שמעון כשרדי' בא לסעודת שבת הי' אומר כך. הכיני הסעודה של האמינה העליונה. הכיני סעודת המלך. והי' יושב ויגמח. כשהיה נזכר סעודה השלישית היו כבדוים עליו. אז תתענג על ה' והרכבתיך על צמתי ארץ והאכלתיך נחלת יעקב אביך. שאל ר' אלגזר לאבוי. אלו דסע דות איך הוה תקנב [כה] א"ל על סעודת ליל שבת כתוב והרכבתיך על צמתי ארץ. בליליה דה מתברכת השכינה הקדושה וכל שדה התפוחים. ונתברך שלהנו של אדם. ינשמת האדם נתיספת. וליליה הזה הוא שמחת השכינה דקדושה. וצריך האדם לישמח בשמחתה ולאכל סע דת השכינה דקדושה:

בזימא

ביום

כראה בכובות א' יעני' נ"ח

זיו הזהר

ימי דבגשה: [נת] ספירת דתפארת היא שרש גוים היגירה נקרא בשם קמנות לפי ג'ך הספירות והעולמות הנגודים ממנו שנקראים אצילות ובריאה ששורשם דין הספירות כתר חכמה כונה [נג] עתיקא קדישא וזו ספירת חכמה שנקראת אבא. וכתביא דכלא סרזס על אור הכתר המאר ברתיקא קדישא. ולכך אומרים קדושת כתר [נד] על ה' פ"י מסעל להערים ששורשו הוה סתם השם הויה"ה ב"ה שבספירת דתפארת: [נה] סתם ארץ פרטו חסיד על גוים המלכות. ונקראת עדה תפוחים קדושים על שם מקום תולדות הנשמות ומקום משכן הנשמות של עם ישראל שנמשלו לתפוח כדאימה בנבואה שבת [נס] שורש יעקב אבינו הוה כספירת תפארת. כאן תקשים למה משנה הסדר לחשוב תהלה סעודת שהרית. אה"כ סעודת הלילה ואה"כ סעודה ג' ונ"ל לתרץ דהקרא אין חושב סדר הסעודות אלא השובת הסעודות לפי מדרגתן ולפי סדר הני' אבות כידוע שסעודת שחרית היא נגד קדושת אברהם. וסעודת הלילה נגד קדושת יצחק. וסעודה ג' נגד קדושת יעקב. [נט] פ"י שבכל ג' סעודות של שבת דיה ר"א מוכיר עתיקא קדישא. לפי שבגם תופיע הארת הכתר ג' ספירת הבינה בעת כל הני' סעודות. אלא שהתולדות ההארה ביול שבת דיא בכלכות. ובשחרית היא כבינה. ובסעודה ג' היא בתפארת: [נד] גלפע"ד פ"י סעודתא אחרא. כלומר שאינה של שבת אלא של יום טוב וכך הוה הנזכר בהסודים של הקוברים לומר כן בסעודות של יו"ט. ומה שאמר וכן בכלהו סעודתי גלפע"ד פירושו שכמו כן בכל סעודות מצוה אפילו בחול היה ירכו לומר דא היא סעודתא דקב"ה. ומה שהכפיל לומר והוה חזר בכל חד וחד. זה מוסב על סעודות יו"ט ועל כל סעודות מצוה: [נז] פ"י איך הוה סדר ההארות שלהן:

א ביום השבת על סעודה השנית כתוב אז תתענג על ה'. על ה' ודאי [ס] שבשעה ההיא נתגלה הקדמון הקדוש, וכל העולמית בשמחה, ישלמות ישיבת הקדמון הקדוש אנהני עיניו, וסעודתו היא ודאי, על סעודה השלישית כתוב והאכלתוך נהלת יעקב אביך. זו סעודת התפארת שנקרא פנ"י קבנ"ת שמשתלם אז בשלמות, וכל ששת הימים משלמות הוזה מתברכים, וצריך האדם לשמח בסעודתו ולהשלים אלו הסעודות, שהן סעודות הרימויות על אמונה השלמה של זרע קדוש מישראל, שהרי אמונה עליינה הוזה של ישראל היא, ולא של עמים עובדי כו"מ, ולפיכך אמר בני ובין בני ישראל, וביא וראה בסעודת האלה נזכרים ישראל שהם בני המלך, אדם מהיכל המלך, שהם בני האמונה, ומי שמחטר סעודה אהת כדן מראה פנים למעלה, ומראה בעצמו שאין מבני מלך דעליין דוא, שאין מבני היכל המלך היא, שאין מורע קדישת ישראל הוא, ונותנים עליו חימר השלשה עונשין כדנייה של גיהנם [סז] וביא וראה בכל שאר סעודים וחגים צריך האדם לשמח, ולשמח לעניים, ואם הוא שמח בלבדו יאני ניהו לעניים ענישו גדול, שהרי בלבדו שמח ולא נתן שמחה לאחר, עליו כתיב (ז) וזריתו פרש על פניכם פרש דניכם, ואם היא בשבת שמח בלבדו, אע"פ שלא נתן לאחר, אין נותנים עליו עונש כשאר סעודים וחגים, שכתוב פרש דניכם, פרש הניכם אמר ולא פרש שבתכם, וכתוב (ז) הדשיכם ומועדכם שנאה נפשי, ואלו שבת לא נאמר, ולפיכך כתוב בני ובין בני ישראל, ולפי שבה האמינה נמצאת יותר בשבת נותנים לו לאדם בשבת נשמה אדרת, נשמה עליינה, נשמה שכל השלמות בה, מעין עילם רבא, ולפיכך נקרא שבת, מהו שבת, זה שמו של הקב"ה, שם שהוא שלם מכל הצדדים, א"ר יוסי בודאי כך הוא, וי"ו לאדם שאינו משלים שמחתו של המלך הקדוש, ומה דאי השמחה שלי, אלו השלש סעודות של האמינה, הסעודות שאברהם יצחק ויעקב נכללים בן, וכלן הן שמחה על שמחה, אמונה שלמה מכל הצדדים, למדנו שביום הזה מתעשרים האבות וגם כל בנים היונקים, מה שאין כן בכל שאר דגים ומיעדים, כיום הזה רשעי הגידנם ניהים, ביום הזה כל הדינים נמתקים ואינם נתעדרים בעילם, ביום הזה התורה מתעטרת בעטרות שלמות, ביום הזה שמחה ועונג נשמע במאתים והמשים עולמות:

ב וראה בכל ששת ימי השבת, כאשר פניע זמן תכלת מנהה, שהן דקשה יולט וכל הדינים נתעוררים, אבל ביום השבת כשפניע זמן תכלת המנהה אז עת רצון הרצונות נמצא, והקדמון הקדוש סופיע אור הרצון שלו, וכל הדינים נמתקים, ונמצא רצון ושמחה בכל, ובה הרצון נסתלק כשה נביא הנאמן והקדוש מן העילם, כדי להודיע שלא נסתלק בדין, ואז בהארת הרצון של הקדמון הקדוש יצאה נשמתו ונגזרה בו, לפיכך ולא ידע איש את קבורתו כתיב, כמו שהקדמון הקדוש נסתר מכל הנסתרות, ואין מכירים בו עליינים ותחתונים, אף כן נשמה זו שננגזה בהארת הרצון המופיע בזמן תפלת מנהה של שבת כתוב בה ולא ידע איש את קבורתו, והוא נסתר מכל הנסתרות שבעולם, והדין אין שולט בו, אשרי חלקי של משה..

אשרי
בראה מקומות (ט) דף פח: (ז) מנאכי ז' (ג) יעטי א'

א ביוםא דשבתא בסעודתא תנינא כתיב אז תתענג על ה'. על ה' ודאי [סז] דהיה שעתא אתגליא עתיקא קדישא, וכלהו עליין בהוותא ושלמו ומדווחא דעתיקא קדישא, וסעודתה דיליה היא ודאי בסעודתא תלישתא דשבתא כתיב והאכלתוך נהלת יעקב אביך. דה היא סעודתא דועיר אנפין דכ"י בשלימותא וכלהו שיתא יומין מההיא שלמו מתברכין, ובעי ז"כ ליהדי בסעודתיה ולאשלמא חלין סעידתי דליון סעודתי מהימנותא שלמותא דזרעא קדישא דישראל דהה מהימנותא עלתה דה ליון היה ולא דעיון עובדי כומ"ץ ובג"כ חזר ביני ובין בני ישראל וראו חזי בסעודתי חלין השתיודען ישראל דליון בני מלכא דליון מהיכלא דמלכא דליון בני יהימנותא ימאן דפניס חד סעודתא מנייהו אחזי פנימותא לעילא ורחזי גרימיה דלאו יבני מלכא עלתה הוא דלחו מבני היכלא דיינכא הוא דלאו יזרעה קדישא דישראל הוא, ויבזין עליה הוימרה דתלת מלין דיונא דניהנס [סז] ותא חזי בכלהו שאר זמנין וחזין בעי בר נש לחדי, ולחמדי למסכני, ואי הוה חדי בלחודי ולא יסיב למסכני עונשי סני, דהא בלחודי חדי לא יסיב חדו לחמרא עליה כתיב (ז) וזריתו כרש על פניכם פרש דניכם, ואי חיוכו בשבתא חדי אע"ג דלא יסיב לחמרא, לא יבזין עליה עונשא כשאר זמנין וחזין דכתיב פרש דניכם, פרש דניכם קאמר ולא פרש שבתכם יכתיב (ג) חדשיכם ויועדיכם שנתה נפשי יחלו שבת לא קחמר וביני כך כתיב בני ובין בני ישראל וזשום דכל יהימנותא אשתכח בשבתא יבזין ליה לבג"כ כשמתא אחרת נשמתא עלתה נשמתא דכל בליון בה כדנמא דעליא דלמי, ובניי כך הקרי שבת, מהו שבת שמה דקב"ה שמה דליון סליס מכל סעודי א"ר יוסי דהי כך הוא ווי ליה לבג"כ דלא אשליס מדווחא דמלכא קדישא וימא מדווחא דיליה, חלין תלת סעודתי מהימנותא סעודתי דהצרכס יתק ויעקב כליון כהו וכלהו חדו על חדי, מהימנותא שלייתא וכל סעודי, תגלה צדדין יומא ייתעשרין אהין וכל בנין יקון מה דלאו הכי בכל סדר חגין וחזין צדדין יומא הייבא דניהנס מייחין צדדין יומא כל דינין התכניין ולא מתערין בעליא צדדין יומא אורייתא מתעשרת בעמרין בליון צדדין יומא מדווחא ותפוקה אשתמע צמחתן וחזין עליין.

א חזי בכל שעתא יומי דשבתא כד משא שעתא דללואא דמנחה דינא תקיפא שלטא וכל דינין מתערין אכל ציומא דשבתא כד משא עידן דללואא דמנחה רעיא דרעיון השתכח ועתיקא קדישא גליא רנון דיליה וכל דינין מתכניין ומשתכח רעיהא וחדו בכלל יבשאי רנון אסתלק משה נביאה מהימנא קדישא מעלמא בנין לינדע דלא ציונא אסתלק, וההיא שעתא ברנון דעתיקא קדישא נפקא כשמתיה ואתפירא ביה בנין כך ולא ידע חיש את קבורתו כתיב, מה עתיקא קדישא סמיד מכל סמירין, ולא יענין עללין ותחלין אוף הכי הלי נשמתא דאתפירא צהלי רנון דאתגליא בשעתא דליתא דמנחה דשבתא כתיב ולא ידע איש את קבורתו והיא סמיד מכל סמירין דעלמא, ודינא לא שלטא ביה, זכאה חולקיה דזשה..

זכאה

ח) אשרי חלקם של ישראל קדושים בעולם הזה ובעולם הבא, שהשבת ירושה להם מכל העמים עובדי כו"ז, וע"כ כתוב בני ובין בני ישראל.. ולפיכך שקול שבת כנגד כל התורה, וכל השומר שבת כאילו שמר כל התורה —:

שִׁשְׁתַּיִם ימים תעבד ועשית כל מצאתך ויום השביעי שבת לה' אלהיך וגו'. א"ר שמעון בורא וראה כל מצאתך כתוב, שהרי באיתן ששת הימים היא עבודת האנשים, ובעבור זה אין מודונים בהם החברים עם נשיהם, רק בזמן שלא נמצא עבודת האנשים אלא עבודת הקב"ה, ומה היא עבודתו, הודנות, עם המלכות להוציא נשמות קדושות לג"עם, ולכך בלילה הזה מתקדשים החברים בקדושת רבונם ומבינים לזה כלכם, ים לידים בנים טובים בנים קדושים שאין סדרך הישר לימין ולשמאל, בנים הם של המלך והמלכה, ועל אלה כתוב בנים אתם לה' אלהיכם, לה' אלהיכם ודאי [סח] לפי שהם נקראים בנים שלו, בנים למלך ולמלכה, והוא כונת החברים שיודעים סוד זה ובוה הם נדבקים, ולפיכך נקראים בנים להקב"ה, ואלה הם שהעולם מתקיים בזכותן, וכאשר עולה העולם ברין מסתכל הקב"ה בבניו האלה ומרחם על העולם למדנו כתיב כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ, ששת ימים ודאי ולא בששת, ואלו ימים קדושים העליונים נקראים הימים שהשם הקדוש נכלל בהם, והם נכללים בו, אשרי חלקם של ישראל מכל העמים עובדי כו"ז, עליהו כתוב ואתם הרבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום:

ב) **בבד** את אביך ואת אמך, ר' אלעזר אמר כבר את אביך, זה הקב"ה, ואת אמך, זו השכינה, דקדושה, את אביך, את תרמו לרבכילי שבניה העליונה, ר' יהודה אמר כבר את אביך סתם, ואת אמך סתם [סס] שהרי הכל נכלל בזה הענין, את, לרבות כל מה שלמעלה ושלמטה, ר' יצחק אמר לרבכליל בזה רבי, שהוא מכיאו לעולם הבא, א"ר יהודה זה נכלל בכלל ש"ה הקב"ה, ג) ר' יוסי אמר כבר את אביך, יאת אמך, הרי ביארו במאכל ומשחה ובכל צרכו, זה בחייו שמהויב בו, ולאחר מותו אפשר תאמר שהרי פטור הוא מכמו, לא כן, אלא שאע"פ שמת מחויב בנו בכבודו יתרו, שאם זה הבן הולך בדרך חטאים ודאי מבוזה לאכזו הוא, ידאי גירם לו בושה, ואם זה הבן הולך בדרך הישר ומתקן מעשיו, ודאי היא מכבד לאביו, מכבד אותו בעולם הזה אצל דאנשים, ומכבד אותו בעולם ההוא אצל הקב"ה, שהקב"ה מרחם עליו ומושיבו אצל כסא כבודו בודאי :

ד) **לא** תרמד אשת רעך, למדנו שהדביר הארון מעשרת הדברות שבתורה הוא לא תרמד אשת רעך, לפי שזה כולל את כלם, ומו שהומד אשת איש כאלו עבר על כל התורה, אמנם אין לך דבר שעומד לפני תשובה, וכל שכן אם קבל עונשו כמו רוד המלך, א"ר יוסי למדנו כל מי שחטא ונפרש מאיתו החטא, תשובה כונו מועלת לו יותר ה' למדנו שבאותו המשה דברות הראשונות נכלל הכל, באותן ה' דברות נהקקו ה' השניית, בודאי שהם חמשה תוך חמשה, כיצד, אנכי ה' אלהיך, כנגד לא תרצת, שלמדנו

א) זכאה מולקבו, יסאל קדיסין בעלמא דין ובעלמא דאתי דכפתה יי תא לכוין מכל עמין עובדי כו"ז, וע"כ כתיב בני ובין בני ישראל, ובנינו כך שקול שבת לקבל אורייתא וכל דנסיב שבתא כאלו נסיד אורייתא כלא —

שִׁשְׁתַּיִם ימים תעבד וגמית כל מצאתך ויום השביעי שבת לה' אלהיך וגו'. א"ר שמעון תח הוי כל מצאתך כתיב, דהא צליגון שיפת יומי עבידתייכו דכתיב נסח ובנין האי מלה לא מזדוני הנריא בר צוזנא דלא ישפתח מעבידותייכו דכתיב נסח אללא עבידתיה דקב"ה ויתו עבידתיה, וזוגא דמערותיתא לאפקא נסחתין קדיסין לעלמא ובג"כ צהאי ליליא חבריא מתקדשי בקדיסה דמחריכוו ומכווני לצייסו ונפקי בני יצעלי בנין קדיסין דלא סשהו לימינח ולשמאלא בנין דילכא ומערותיתא, ועל אלין כתיב בניס אתם לה' אלהיכם לה' אלהיכם ודאי [סח] בנין דללין אקרין בנין דליה בנין למלכא ולמערותיתא ובה דעתיכוו דחבריא דידעין רוח דח דתא מתדבקו ובנין כך הקרון בנין לקב"ה והכי ארתי דעלמא יתקיייא צנטיסו וכד סליק עליה דביתא הסתכל קב"ה צוזנוו בניו ומרחם על עלייה תתנא כתיב כי שבת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ שבת ימים ודאי ולא בשבת, והכי יומין קדיסין עלאין הקרון יומי דמזא קדישא תתכליל צבו והזנוו תתכליל ציה זכרה מולקיסו דיסראל יכל עמין עובדי כו"ז עלייסו כתיב ואתם הרבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום

ג) **בבד** את אביך ואת אמך, ר' אלעזר אמר כבר את אביך, דה קב"ה ואת תיך, דה כנסת ישראל, את אביך, את דייקא לחכללא כנינתא עלאה, ר' יהודה אמר כבר את אביך סתם ואת תיך סתם [סס] דהא כלא כוס צמינא הת לרבות כל ייה דלעילא ויתח, ר' יצחק איר לחכללא ציה רביס, דהוא אעיל ליה לבליח דאתי, ח"ר יסודה צכללא דקיי"ס סיי, ג) ר' יוסי חזר כבר את אביך ואת תיך, הא אוקימה צייכלא ומסתיא וכללא התי צחייני דהתייב ציה צתך דייית לוי תיחח סח פטור מניס סוא לאי סכי דת"ג דמיית אחתייב ציקריס יתיר דתי התי צרל אעיל צתרח תקלא ודאי מצוה לחצוי סוא ודתי עביד ליה קלגח ותי סתי צרל אעיל צלחה מושר ותקין עובדו, ודתי דת חוקיר לאביו, אוקיר ליה צהאי עלמח גבי צתי נסה חוקיר ליה צסהוא עלייה גבי קב"ה וקצ"ה חיים עליה ולאותיב ליה צכורסיח דיקריה ודאי,

ד) **לא** תהמד אשת רעך, תתנה מלה צתרחס דעשר חזיקין דאורייתא לת תחידי אשה רעך חייס צנין דהאי כללא דכלסו ומזון דחזיר דתתת דהרל כחלו עבר על אורייתא כלא צרס לא חית ילה דקיימא קמי תגיבה וכל שכן לוי קציל עונשם כדוד ייבא ח"ר יוכי תנין כל מלח דתז ותתפרס מהסוא חובס תגיבה קא יעליא ליה ספי .. ה) תללח צהתי חמס אחיין קדייאי כליל כלל, צהתי חיים חזירין אתגליפו חמס אחרנין ודאי חמס גו חמס, הא כילר, מנכי ה' אלהיך לקבל לא תרמח דתנין

מראה ביקומות א) דף פ"ג ב) דף פ"ג ג) נחזיר קטו ד) אחרי מות ט"ז דף א

זו הזוהר

[סח] ריינו מלכות איסא תתנא: [סס] הוא ספורש שסתם אב ואם כולל הכל, שלפעלה ושלפחה, כי בשנירם נאמר את לרבות :

ש"מדנו כי שני אלה בכלל אחד נכללים. שזה הרוצח כמעט הרמית והצלם של רבוני. שכתוב כי בצלם אצדים עשה את האדם, וכתוב (ז) ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם, א"ר חייא כתיב שוכך דם האדם באדם דמי ישפך וגו'. מי ששיפך דם כאלו ממעט הדמות והצלם שלמעלה, כלומר לא רק דמות זה המעיק אלא גם דמות אחר. כן נשמע יכתוב שופך דם האדם באדם דמו ישפך, באדם דעליין נוגע זה הפגם מן הדם שהוא שטף, מפני מה לפי כי בגלם אלהים עשה את האדם, ילביכך זה בזה ת"ה: לא יהיה לך, כנגד לא תנאף, שהרי משקך בשמו של הקב"ה שגרשם באדם, ובוה כסה וכמה עבירות וגו' וענישין תלויים, וכו' שמשקך בזה משקך בו ברביכך, שכתב (ג) בה' כגדו כי כמים זרים ילדו, וכתוב לא תשתה להם ולא תגבדם, יזה בזה תוליה: לא תשא, כנגד לא תגנב, שכתב (ג) חילק עם גנב שונא נפשו אלה ישמע ולא יגיד, וראי זה בזה ת"ה, שהרי הגנב מוכן לזה לישבע בשקר, מי שעושה זה עושה זה: זכור את יום השבת, כנגד לא תענה ברעך עד שקר, שא"ר יוסי שבת נקראת עדות, וצריך האדם להעיד על מה שכתוב כי ששת ימים עשה ה' וגו', וא"ר יוסי מהו שכתוב (ז) תתן אמת ליעקב, דיינו כמו שאמר ושמו בני ישראל את השבת, וכו' שמעיד שקר הוא משקר בעבת, שרשבת היא ערית של אמה, וכו' שמשקר בשבת משקר בכל היתרה לפיכך זה בזה תוליה: כבוד את אביך, כנגד לא תרדף אשת רעך, וא"ר יצחק כבוד את אביך, אביך ממש, שהרי מי שחובד אשת איש יה ליד בן, בן ההוא מכבד לאחר שאינו אביו, וכתוב כאן למען יאריכון ימך על הארמה אשר ה' אירך נתן לך, כנגד לא תחמד בית רעך שדחו וגו', מה שנתן לך יהו' שצ"ל ולא תחמד של אחר, ודאי זה בזה תוליה, ובאלה חמשה הראשונים נכללים ה' האחרונים. ולפיכך כתיב מיטינו אש דת לבו, שהכל נעשה ימין, ועל כן בחמשה קולות נתנה התורה, א"ר יהודה כלם היו חמשה תוך חמשה, כנגדם חמשה הימשי תורה, רבי אלעזר למד שבאלה עשרת הדברות נחקקו כל מצות התורה, גזירות ועונשין, טהרה וטומאה, ענפים ושרשים, אילנות ונטיעות, שמים וארץ, ימים ותהומות, שהרי התורה היא שמו של הקב"ה, כמו ששם הקב"ה נחקק בעשרה מאמרות [ע] כך היתירה נחקקה בעשרת הדברות, אלה עשרת הדברות הם שמו של הקב"ה, וכל התורה שם אחד היא, שמו הקדוש של הקב"ה כמש, אשרי חלקו של הויכח בה, מי שזיכה בהתורה וזכה בשמו הקדוש של הקב"ה, ר' יוסי אמר בהקב"ה ממש היא זוכה, שהרי הוא ויטמו אחד הוא, ברוך שמו לעולם ולעולמי ועולמי אמן:

ה) וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים ואת קול השבר, הרי אמרו שבאשר נגלה הקב"ה על הר סיני, כאשר נתנה התורה לישראל בעשרת הדברות, כל דבור ודבור עשה קול, וקול ההוא נחלק לשבעים קולות [עא] והיו כלם מאירים ונוצצים לעיני כל ישראל, והיו רואים עין בעין זיו הכבוד שלו, וש"כ וכל העם רואים את הקולות, רואים וראי, וזה הקול היה טהרה בו בכל אחד ואחד מישראל, ואמר יו, תקבלני עריך בכך וכך מצות שבתות

לתטון תרין אלני בכלל חמשה חתכלילן, דמאן דקפיד אזעיר דייחא וכלמא דיואריה דכתיב כי כנגס אלהים עשה חת החמד (וכתיב ז) ועל דמות הכסא דמות כמראה חמד חייא כתיב שופך דם האדם באדם דמו ישפך וגו' וזמן דשפך דמה דחמלו אזעיר דמותא ונלחח דלעילת, כלומר לא חועד דמותה דא חלא דמותא אחרא, מביע דכתיב שופך דם החמד באדם דמו ישפך, באדם עלתה מטי האז פנימותא ויהסוח דיה דחיסוד, מהי טעמת מביס כי בגלם אלהים עשה חת החמד ובגין כך חת צבא פניח לא יהיה לך לקבל לא תנאף, דהא משקך בשיחא דקב"ה דחמסוס ציה צבר נש וצדח ציה וכמה חובין וגו' ונשכין תלויין ויחן דמשקר צהרי ייסקר ציה ציילת, דכתיב (ג) בה' כגדו כי כמים זרים ילדו, וכתיב לא תשתה להם ולא תגבדם והא צבת תלוי: לא תבא, לקבל לא תגנב דכתיב (ג) חילק עם גנב שונא נפשו אלה וביע ולא יגיד, ודאי הא צבת תלוי דהא גנבה דהא חזוין לחיובא שסקרא מהן דעביד דא עביד דא זכור ית יום השבת לקבל לא תענה ברעך עד שקר, דמ"ר יוסי שבת סהדותא חקרי ובעי צ"ל לסדח על הא דכתיב כי ששת ימים עשה ה' וגו', וא"ר יוסי ימיא דכתיב (ז) תתן אמת ליעקב, כמה דלת חזר וביירו צני ישראלת הסבת, ויחן דלחסיוד שקרא ייסקר צבסת דהא סהדותא דקסו, ומאן דמשקר צבסת ייסקר צבוריתת כלל צניי כך הא צבת תלוי כדד חת הפוך לקבל לא תרדף אשת רעך ומ"ר יצחק כבוד את אביך, אביך ממש, דהא מהן דחזיוד חתתא ואלויד צר הכיח צר חוקיר לחמרא דלא אביו וכתיב הכא למען יאריכון ימך על הארמה אשר ה' אירך נתן לך, לקבל לא תחמד בית רעך שדחו וגו', האז דלתיבי לך יחא דילך ולא תחמד אחרת ודחי הא צבת תלוי, וצחלין חמש קדחוי כלילן חמש חתנין, וצנייכך כתיב מיטינו אש דת לבו דכלא חתעביד יציה ועל דא צבסתה קלין חורייתא חתיבת חזר יודח כללו הוו חיים גו חיים, לקבליון חתשה חוימי תורה תהיא ר' אלעזר צחלין עשר חמירין חתגלופו כל פקודי חורייתא, גזירין וטובטין דכיא ומסאבא ענכין וברשין חילגין ונטיעות, שמים וארעה, ימא ותהומי דהא חורייתא שמה דקב"ה חיהו מה שמה דקב"ה חתגלוי צעטר חייין [ע] חוף חורייתא חתגלופא צעטר חייין חלין עטר חמירין חייין שמה דקב"ה, וחורייתא כלל שמה חד חיהי שמה קדישא דקב"ה ממש זכאה חולקיה למאן דזכי צה מאן דזכי צבוריתת זכי צחיא קדישא דקב"ה, ר' יוסי חזר צקב"ה חיים זכי, דהא הוא ושמים חד הוא, צריך שמים לעלם ולעלמי עליון חין

ה) וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים ואת קול השבר, הרי אמרו שבאשר נגלה הקב"ה על הר סיני, כאשר נתנה התורה לישראל בעשרת הדברות, כל דבור ודבור עשה קול, וקול ההוא נחלק לשבעים קולות [עא] והיו כלם מאירים ונוצצים לעיני כל ישראל, והיו רואים עין בעין זיו הכבוד שלו, וש"כ וכל העם רואים את הקולות, רואים וראי, וזה הקול היה טהרה בו בכל אחד ואחד מישראל, ואמר יו, תקבלני עריך בכך וכך מצות שבתות

מראה מקורות: א) יחזקאל ח' ג) היצע ס' ג) רמב"ם כ"ט ד) מייכה י' ס) תרומה קמ

ע זיו הזהר

[ע] של מעשה בראשית, [עא] של ע' לשון

דבאורייתא ואמרו סן. אהדר ליה על רישיה ומתגלגלא עליה וזהו חתרי ציה ואמר ליה תקבלני עלך בצך וכך עושין דבאורייתא וזהו אמר סין לבתר אהדר ההוא קלא וכשיק ליה בפומיה ה"ד ישקני מנשיקות כיהו (f) א"ר אבה כתיב וכל העם רואים את הקולות רוחים שייעים מצעי ליה אלה הכי טיטן קלין אינון קלין סון מתגלפי בההוא חבוכה ועננא וקבלא. ומתחזיין בהו כמה דתתחזי גופא. וחיזין מה דחזיין. ושמעיין מה דשיעיין מנו ההוא חבוכה ועננא וקבלא. ומנו ההוא חזיו דהוו החיזין סון נהיזין בהיזיו עלאה. וידעיין מה דלא ידעו דרין אחרנין דלחו בתרייהו וכלהו סון חזיין חזין בהפין ה"ד כניס בפניס דבר ה' עמסס. ומחן סון החיזין תהגא ר' יוסי מינהירו דחיזין קלן. דלא הוה קול דלא הוה נהיר צניהירו דייסתכלי ציה כל גניזין וכל עיזיין וכל דרין דיימון ער מלכא מיחיא וצניני כך כתיב וכל העם רוחים את הקולות רוחים רוחים ממש א"ר הלגור וכל העם רוחים דחזיו מינהירו דחיזין קלין מה דלא חזיו דרין בתרתין חזינין. את הקולות כד"א (ג) ואר"ה ת ר' ותר"ה ל"ח כתיב. אלא את ה' חוף רבא וכל העם רוחים הקולות לא נחמר אלא את הקולות לאכשלה ההוא קלא תהרת לתת דכניס לון לגביה זיה דנפיק יינייסו [גכ] דציה חמתן ומסתכלן בתחמתה עלתה כל גניזין עלאין יכל רזין עיזיין וסתמיין מה דלא אתגליה לדרין בתרתין דלחי בתרייהו וכל לדרין דיימין לגלזין עד זינה דיייה זלכח ייחיא דכתיב (ג) כי עין בעין יראו צביס ה' גיון ואת הגפיות צקדומית צרקס וסתא לכידים כלא חד אכל מדתתקנו בתקוני לתתמוה התקנו לכידים וחת קל השפר א"ר יהודה קול שופר ייבטי ליה השופר ליה אלא ההוא קול דאקרי שופר דכתיב והעברת שופר תרועה צדס הסביעי צגור לחס ציוס הכפודים וזל אחקרי שופר [גכ] א"ר ייסי ייה שופר הפיק קלא השא ורוחא ויזיל חוף הכא כלא התכלי צהלי ייורה נפקין קלין אחרנין [גד] א"ר הלגור קול דנפיק משופר יישיע דשופר חד וקול נכיק מניה יאופר בקיימיה סביח וצניני כך כתיב קול השפר [גה] ר' יהודה אחר הכי קול השפר השפר כתיב חסר כד"א (ד) שפר דקרי להסווח [גי] ר' שמעון אחר קול השפר [גז] חזרם דקרי נפיק מניה הקרי שופר (ה) וא"ר אלגור וכל העם רוחים את הקולות כל חד וחד חמא כדקת חו ליה דתיב כל חד וחד סון קיימין שרין. חומיין חומיין וכדקא תתחזי להו חזיו כל חד וחד תאגא בההיא שעתא דקציה חתגלי צטר"א דסיני סון חזיין כל ישראל חזיין דחמי נהורח בעששתא [גח] ומסהוא נהורח הוה חזיו כל חד וחד מה דלא חמא ימוקאל נביאה מתי שעייר ייסי דחיזין קלין אתגלילו צדד כמה דחמינא. דכתיב וכל העם רוחים א"ת הקולות [גט] אכל צימוקאל סכינתא חתגלי צרמינו ולא יתיר. וזהו חמי כמאן דחמי

בראה בקומות (ח) דף פא. (ז) יעי' ו' (ג) יעי' נ"ב (ד) דילג ג (ה) דף פב.

זיר הזהר

שבתורה. והשיב הן. היה הקול מסבב לו על ראשו ונתגלגל עליו. ועוד הו' סתרה בו ואמר לו תקבלני עליך בכך וכך עונשין שבתורה, והיה משיב הן. אחר כך הו' מסבכו קול ההוא ונשקו על פיו. וש"כ ישקני מנשיקות פיהו. (ה) א"ר אבא כתיב וכל העם רואים את הקולות. רואים. שומעים צריך לומר. אלא כך למדנו. אותן הקולות היו נחקקים ברחשך ההוא והענן והערפל. והיו נראין בהם כמו שגראה גוף גשמי. וראו מה שראו. ושמעו מה ששמעו. מתוך הרשך ההוא והענן והערפל. ומתוך שהיו רואים מראה ההוא היו מאירים באיר עליון. וידעו מה שלא ידעו דורות האחרונים שבאו אחריהם. וכלם היו רואים פנים בפנים. וש"כ פנים בפנים דבר ה' עמסס. ומחיזין היו רואים. למד ר' יוסי מן האור של אותן הקולות. שלא היה קול שלא היה מאיר באור שמסתכלים בו כל הננו וכל הנעלם. וכל דורות שיבאו עד ימות מלך המשיח. ובעבור זה כתיב וכל העם רואים את הקולות. רואים ראייה ממש. א"ר אלעזר וכ"ה העם רואים. שראו מן האור של אותן הקולות כה שלא ראו דורות אחרונים אחרים. את הקולות כמש"כ (ג) וארא את ה'. וארא ה' לא כתוב. אלא את ה'. אף כאן וכל העם רואים דקולות לא נאמר. אלא את הקולות. צרבות אתם קול אחר שלמטה. המאסף אצלו כל השפע היוצא מהם [גכ] שבו היו רואים ומסתכלים בחכמה העליונה כל גניזי העליונים. וכל הסידות הנעלמים והנסתרים. מה שלא נתגלה לדורות האחרונים שבאו אחריהם. ולא לדורות שוב או לעולם. עד זוכין שיבאו מלך המשיח. שכתוב (ג) כי עין בעין יראו בשו"ב ה' ציון. ואת לפידים. בתהלה ברקים ועתה לפידים. אלא הכל אחד. אבל משנתתקנו בתיק נם להדגלות נקראים לפידים. ואת קול השפר. א"ר יהודה קול שופר צריך לומר. דשופר לבה. אלא זה קול דהוא שנקרא שפר. שכתוב והעברת שופר תרועה בחדש השביעי בעשור להרש ציוס הכפודים. וזה נקרא שופר [גכ] א"ר ייסי מה שופר מוציא קל מאש ורוח ימים. אף כאן הכל נכלל בזה. ומכאן יוצאים קולות אחרים [גד] א"ר אלעזר קול היוצא משופר. משמע שהשופר הוא ענין בלבדו. ורק קל יוצא ממנו. והשופר בקיומו עומד. ולפיכך כתיב קול השפר [גה] ר' יהודה אמר כך. קול השפר. השפר כתיב דבר. ככתוב (ד) שפר קרמי להחויא [גי] ר' שמעון אמר קול היטר [גז] המקום שיקרי יוצא ממנו נקרא שופר (ה) וא"ר אלעזר וכל העם רואים את הקולות. כל אחד ואחד דאף מדרגתו. שלמני שבלם היו עומדים שורות שרת. גבולים גבולים. וכמי שהיו ראים כך היו רואים כל אחד ואחד ולמדנו שכאשר נגלה הקב"ה על דר סיני. היו רואים כל ישראל כמי שרואה האור בעששית [גח] וכזה דאור היה רואה כל אחד ואחד מה שלא ראה ידוקאל הנביא. מפני מה. לפי שאותן הקולות נתגלו במקום ארד כמו שזכרנו. שכתוב וכל העם רואים א"ת הקולות [גט] אבל צימוקאל נתגלה השכינה בהמרכבה שלה ולא יותר. וזהו רואר כמי שהא, מאחור

[ענ] זה אור השכינה הקדושה בתוקפה ובמילואה שאינה נאסף השפע מעולמות הגליונים לחלקה בעולם הזה על פי השגחה פרשית. [עג] היינו גרים הבינה. [עד] כי הבינה אימא עלאה הולידה 'ז' כפירות התהנונות [עה] דעת ר"א שקול מרמו על התפארת שהוא תולדת הבינה שנקראת שופר. [עו] ר' יהודה מחזק דבריו הראשונים שמרמו על עולם הבינה שנקרא שופר. ומפרש עתה ראי' לדבריו כי שפר חסר הוא שם התואר להשם ש"פניו והוא מלשון יוסי. כי הבינה היא היופי מכל הספירות ששם היא הבתקת הידינים ומשם בא ההירות. [עז] דעת ר"ש ג"ב שזה קול השופר הוא הבינה אלא שמפרש שאין זה שם התואר אלא שם העצם על צבעה שהיא האם שהולידה הספירה הנקראת קול והיא התפארת. [עח] מגורה של זכוכית. [עט] שראו את השכינה בתוקפה ובמילואה

סאחורי כתלים רבים (א) א"ר יוסי ברבי יודרה פנים בפנים ראו ישראל זיו כבוד רבונם. ולא היה בהם סימם והגרים ומקומעים וחרטים. סומים נשמע מהכתוב וכל העם ראים. חגרים. שכתוב ויתעבי בתחתית ההר. מקומעים וח-שים. שאמר נעשה ונשמע. ולעזיד לביא כתוב (ג) אז ידלג כאיל פסח והרון לשן אדם :

(ג) לא תעשין אתי אלהי כסף ואלהי זהב. א"ר יוסי כתוב (ד) לי דכסף ולי הזהב. אע"פ שלי דכסף ולי הזהב. לא העשין אתי. אתי כלטר אותו בצורת אדם :

צטר כתיב סניחין (א) א"ר יוסי צבדי יהודה אבן צאפין חמי יבנהל זיו יקרא ליתריהון ילא הוה צהין סומין והגרון וקשעין והרסין סומין משמע דכתוב וכל העם רחוס גרון דכתיב ויתעבו בתחתית ההר קשעין והרסין נעשה ונשמע ולוינא דהתי כתיב (ג) אז ידלג כאיל פסח והרון לשן אדם :

(ג) לא תעשין חתי חלסי כסף וחלסי זהב א"ר יוסי כתיב (ד) לי הכסף ולי הזהב תג"ג דלי הכסף ולי הזהב. לא תעשין חתי חלסי כלומר חותי.

(ה) מזבח אדמה העשה לי וגו'. למדני כל מי שמקריב בנו לקריבן במצת מילה. כאילו הקריב כל קרבנות שבעולם לבני דקב"ה. וכאילו בנה מזבח ילם לפניו. לפיכך צריך לסדר מזבח מן כלי אחד מלא עפר למיזב עליו ברית קדש דזה. ינחשב לפני דקב"ה בא"ו וכת עיני עולות וקרבנות כבשים ופרים. וזה דכתיב לו יותר מבלב. שכתוב וזכרת עליו את עול תיך ואת שלמך וגו'. בכל המקום אשר אוכיר את שמי. מהו אוכיר את שמי. זו מילה. שכתוב בה (ו) סוד ה' ליראי ובריתו להודיעם וזו מזבח אדמה ודאי כמו שפירשתי. אדריו מה כתב. ואם מזבח אבנים העשה לו. רמו על גר שנתגיד. שהוא מעם קנה עירף וקשה לב. זה נקרא מזבח אבנים. לא תבנה אתהן גזית. מהו הסביון. שנצרך להביא בעבודת דקב"ה. יאין למיז אותו עד שישכח עבודה אדרת שעבר עד עתה. ויסור ממנו התקשית הרב. ואם נמיל בלתי הסרת ממנו אותו התקשית הרב ליכנס בעבודה הקדושה של הקב"ה. הרי הוא כמו פסל האבן. שח הכים איתו כצד זה ומצד זה. ונשאר אבן כבתהלה. לפיכך לא תבנה אתהן גזית. שאם ישאר בהתקנות בני. או כי דרבך דנפת עליה ותהליה. כלומר מילה זו שניטול לא תועיל לו כלל. לפיכך אשרי חלקו של זה המקריב קרבן הוה בשמחה ברצון לבני דקב"ה. וצריך לשמח בהלק רטנור דזאת. ככתיב (ז) וישמחו כל הוסי בך לעולם ורננו ותסך עלינו יעלצו בך איהבי שמך :

(ה) מזבח אדמה העשה לי וגו'. תנח כל מאן דקריב צריס לקרבנא צמלות מילס כאלו הקריב כל קרבנין דעלמא לקחיס דקב"ה וכאלו בני מדבחה בלייתיה קחיס צניגי כך צעו לסדרא מדבחה צמחא חד מילת הרעא למיזר עליה סאי קיימא קדושא ואתחביב קמי קב"ה כאלו הדבחה עליה עלוון וקרבינן עמחא וסורי וסוחא ליה יתיר מכלהי דכתיב וזכחת עליו חת עולותיך ואת שלמך וגו' בכל היקוס אשר תזכיר את שמי יהיו אוכיר חת שמי יח מילת דכתיב בה (ו) סוד ה' ליראי ובריתו להודיעם וזו מזבח אדמה ודאי כמו שפירשתי. צדקיס מלי כתוב. וחס מוצח אצניס תעשה לו. ריזו לגיורה כד אתגיייר דהוסי מעס קמי קדל וקמי לבא סאי לקרי מוצח אצניס לא תבנה אתהן גזית מחו סאי דצעי לתעלה ליה צפולתח דקב"ה. ולא יגזר יתוס עד דינסי פולתח אתה דעמד עד סכא. ויעדי מניס סהוא קסיו דלכא וחי אתגזר ולא תעדי מניס סהוא קסיו דלכא למיעל צבילגח קדושא דקב"ה. סרי סוח כסאי פסולא דלכא. דגזרי ליה מסחי גיבא ויהאוי גיסא ואתחאר אצנא כקדמיתא. צנ"כ לא תבנה אתהן גזית. דהו אסתחר צקשותיס. כי הרבך הנפת עליה יתהליה. כלומר סאי גזירו דתתגזר לא יהינא ליה. צנ"כ זכחה סולקיס דייחן דלקריב סאי קרבנא צמחמתא צבתי קמי קב"ה. וצני ליתחי צסאי סולקא. ככתיב (ז) וישמחו כל הוסי בך לעולם ירננו ותסך עלינו ויעלצו בך איהבי שמך :

(ח) בכל המקום אשר אוכיר את שמי אבא אליך וברכתך. אוכיר את שמי. תזכיר את שמי. ריך ל"ט. אלא בוא וראה סודות נסתרים במדותיו של דקב"ה. איתה המדה עכשית. כללם בה ומכורים אותה. ע"י נאמר במדה שאדם מודד בה מודדים לו [כ] וזהו בכל המקום אשר אוכיר את שמי. במדה היא שאוכיר את שמי. באותה המדה אבוא אליך וברכתך :

(ח) בכל המקום אשר אוכיר את שמי אבא אליך וברכתך. אוכיר את שמי. תזכיר את שמי. ריך ל"ט. אלא בוא וראה סודות נסתרים במדותיו של דקב"ה. איתה המדה עכשית. כללם בה ומכורים אותה. ע"י נאמר במדה שאדם מודד בה מודדים לו [כ] וזהו בכל המקום אשר אוכיר את שמי. במדה היא שאוכיר את שמי. באותה המדה אבוא אליך וברכתך :

רועה הנאמן

(ט) אנכי ה' אלוך. כאן הוא הסוד של מצוה הראשונה לדעת אתי בכלל. ואח"כ לדעת אותו בפרט. בכלל. לפי שכתוב אנכי הרי זה סביב ראשית דכל לדעת שיש אלהים מ"ל דעליין על העולם. שדוא רבון כל העולמים ובורא כל העלמים. שמים וארץ וכל צבאם. זאת הוא

רעיא מהימנא

(ט) אנכי ה' אלוך. ככא אלוך הוא דפקודא קדמיה למנדע ליה בכללא ילכתר למנדע ליה בפדעא בכללא צנין דכתיב הנכי סה קה ריזו דתשיתא דכלל למנדע דהית אלהא שלטא עליה על עמא. דאיהו צון כל עלמין וברא עלמין כלשו. שמיא ותרעא וכל חיליון. דא סיה

מראה מקומות (א) 97 פס (ג) יבטי' ליה (ג) 97 (ד) תני בני (ה) לך נס (ו) תניס כיה (ז) תניס כיה (ח) פתח נעט (ט) ואלת כה :

זיו הזהר

[א] שמי היינו מדת המלכות עלמא דנוקבא ואוכיר את שמי פירושו שאשפיע שפע למלכות ע"י יחוד והודוות עם אינו מדה של עלמא דנוקבא. ומעלות דכתוב כך הוא. ככל המדה שאודגו ואחבר אותה לשמי. למדת המלכות על פי תפירת ישראל. באותו רטוח אבוא אליך וברכתך בהשפעת מין השפע שלה. אם חסד תהי' השפעת חסדים. אם גבורה גבורות. ואם הפארת רפואה ורפואה :

הוא מצוה הראשונה בדרך כלל. ובפרט. לדעת שדוא
 מצניח בכל העולמות ובכל צבאם בכל רגע ורגע.
 והדרגתה של כח הטבע בידו היא. יהיא זן ומפרנס ימכלכל
 מקני ראמים עד בני כנים על ידי השבינה הקדושה. זה
 הוא בדרך פרט. לפי שכתוב ה' אלהיך. ככתוב כי ה' אלהיך
 אש אוכלה הוא [פג] היינו כלל ופרט. זו היא מצוה הראשונה
 שצריך האדם לדעת דאלהות של ראש וסוף [כג] וזה הסוד
 של ה' אני ראשון ואני אחרון. אני ראשון בכלל. יאני
 אחרון בפרט. והכל הוא כלל אחד וסוד אדר:

ב) **לא** תשא את שם ה' אלהיך לשוא. מצוה זו להשבע
 בשמי בדרך אמת [פג] ומי שנשבע שבועה הוא
 כולל עצמו בא הן שבע מדרגות העליונות ששמו של דב"ה
 בכלל בהן [כד] והרי שש הנה. אלא שזה האדם שנשבע
 שבועת אמת על פי בית דין כולל עצמו בהן. והוא השביעי
 לקיום שם הקדוש במקומו [כה] וע"כ כתיב ובשמו השבע.
 ומי שנשבע שבועה לרגם או לשקר גורם למקום שהוא שלא
 יתקיים במקומו. שבועה לקיים מצית דבנו גם זו היא
 שבועה של אמת. כאשר היצר דרע מקטרג לאיש ומכתה
 איתו לעבור על מצות רבונו. זו היא שבועה שרבוני
 משתבחה בה. וכך נצרך לו לאדם להשבע ברבונו על זה.
 וזהו שבח שלו. והקב"ה משתבחה בו. כמו בועז שכתוב
 נ ה' שכן עד דבקר. שהרי היצר דרע היה מקטרג
 בו לפתותו. והוא נשבע על זה —

ד) **זכור** את יום השבת לקדשו. מצוה זו לזכור את
 יום השבת. כמו שנאמר זכור את יום השבת
 לקדשו. דסוד של שבת דרדינתבאר בכמה מקומות שדוא יום
 הזכרון של מניחת דע"לם. והיא כלל התורה. ומי שזוכר
 שבת כאילו שמר כל התורה. והרי אמרו שזכירה השבת
 היא לקדש איתו בכל מיני קדושות. מי שזוכר לבלך צריך
 לברך אותו. מי שזוכר השבת צריך לקדש אתה. והרי
 אמרו שזוכר מרמו על הקדושה של בחינת זכור. ושומר על קדושת'
 של בחי' נקבה. יום השבת הוא סוד כל האמינה. יהולד כראש
 העלין עד סוף כל המדרגות [פז] שבת דוא דכל ג'
 מדרגות הן וכלן נקראות שבת. שבת העליון. שבת של
 היום. שבת של הלילה [פח] וכלן אחת וכלן נקראות שבת.
 וכל מדרגה כשהיא שולטת מוכנת לשאר המדרגות נטה
 באותה הממשלה שלה. וכשהיא באה לרופיע בעולם כלן
 באות להיות מוכנות עמה. כאשר בא ליל שבת דוא מוטין
 עמו לשבת של היום. ומטינו בהיכלו ונגנו עמו [כז] כיון
 שזה בא אז גם שבת העליון נמשך אליה. וכלם נגינום
 בהיכל של ליל שבת. ולפיכך מעודת ליל שבת המורה
 משל יום השבת [פט] כאשר בא יום השבת הוא כוזבן עמינתו
 אלה מדרגות האחרות. מדרגה העליונה ומדרגת דהתתנה.
 אהת

הוא פקודת קדושה בכלל. ובפרט למנדע אשגחיתא
 דיליה בעלמין בלבו וכל חליוסון בכל רגעא ורגעא
 והתנהיגותא חילא דטבעא צדיק. ואיכו זן ומפרנס ומכלכל
 מקני ראמים עד בני כנים על ידא שכינתא קדישא דא
 הוא צפרס בגין דכתיב ה' אלהיך כד"א כי ה' אלהיך
 אש אוכלה הוא [פג] והא כלל ופרט. פקודת קדושה
 דאנשיך למנדע צדישא ובסופא [פג] וזוא דא
 הני ראשון ואני אחרון אני ראשון בכלל. ואני אחרון
 בפרט וכלא בכללא דהא וזוא דהא:

ב) **לא** תשא את שם ה' אלהיך לשוא. פקודת דא לחוזה
 בשמיה צלוחה קשט [פג] ויחן דלומי שבועה הוא
 כליל גרמיה צהינון ז' דרגין עלאין דזחא דקצ"ה
 חתכליל צבו [כד] והא שיתא חוין. שהו צ"ג דחויני
 חויחה דקשט ע"פ צי דינא כליל גרמיה צבו ויהו צביעה
 לקיימא שמה קדישא צדיקתיה [כז] וע"ד כתיב ובשמו השבע
 ויחן דלומי חוזהא לינגא ולשקרא גרים לההוא חתר דה
 יתקיים צדוקתיה. חומחה לקיימא פקודה דיהיה דא אימי
 צביעה דקשט כד ההוא יגר דרע יקטרג לצ"ג ויפתי
 ליה למעבר על פקודה דזחאריה. דא ליהו חויחה דזחאריה
 השתבחה ציה והשריך ליה לצ"ג גם לחויחה ציחריה על דא
 יתיו צחא דיליה וקוב"ה יחצנה ציה. כגין ציעו דכתיב
 נ חו"ה סכני עד סקרא דהא יגר דרע הוה יקטרג
 ציה וחויני על דא —

ד) **זכור** את יום השבת לקדשו. פקודת דא לחיו דכיר
 יום השבת. כיה דלתייר זכור את יום השבת
 לקדשי רוא דשבת הא חוקיימא בכל חוין דוכתי יומא
 דיכננא דנייהא דעלמא וליהו כללא דלוייתא ומחן דנשיך
 שבת כאילו נער חוייתא כלא והא חתיך דוכננא דשבת
 לקדש ליה בכל זיני קדוין מחן דלדכר לילכא אנשיך
 לצרכא ליה מחן דלדכר שבת נריך לקדש ליה והא
 דחמר זכור לדכירה חיוה שייך חיוה לנוקבא
 יום השבת רוא דכל מייחנותא. דתלא מרישא
 עלאה עד סופא דכל דרגין [פז] שבת חיוה כלל תלת
 דרגין חוין וכלהו חקרון שבת. שבת עלאה שבת
 דיוחה שבת דליליה [פח] וכלהו חד וכלה חקרי שבת
 יכנ חד כד חיוה שלפת נטיל לחברי חוין לון צדיק
 צההו שלטנו דיליה וכד חיו חתי לעלמא כללו
 חתיין וחוינין צדיק כד חתי לילית חוין צדיק
 לשבת דייחא וחויין ליה צדיקתא יתשחר צדיק [פג] כיון
 דחתי חתיא שבת עלאה חתישך עליה וכלהו חוין
 צדיקא דלילית ובגין דא סעודתא דלילית חויר
 מדויחא [כט] כד חתי יחייא חוין צדיק לתרין
 חלין חריני. דרגא עלאה ודכנא תתתא דא
 דלתייר

כראה סקובות ח ישי" מ"ד ט 97 נא: ג' כות ג' ז' 97 נא.

זיו הזהר

[פא] זה סוסב על השבינה הקדושה ששייך בה הלשון אוכלה. על דרך הכתוב תנו עוז לארלים ע"י תפלה ועבודת הקרבנות יסגים
 טובים של תרו"ל. מצות. [פג] שהכל קשר איהות אחד בלי שום פירוד כלל. כדאיתא בהמאמר פתח אליהו כתר עיון איהו כתר
 מלכות. ועליו אתמר מניר מראשיה אחריו [כג] היינו בדעת הרמב"ם שחושב בסנין הרמ"ח ס"ע דמצוה של ובשמו השבת. דלא כהרמב"ן:
 [פד] היינו ז' ספירות התחתונות המשפיעות לשמו של הקב"ה מרת המלכות. ולכך מקשה הרי ש' רנה כי ספירה ז' היא דסביבית:
 [פה] מתרין ש"י שבועת אמת גורם האדם שרמלכות תודוג עם השש ספירות של עלמא דרביא. והנשבע לשקר גורם השכלה לרמכות:
 [פז] ראש העליון היינו ג' ספירות הראשונות כתר חכמה בינה. וסוף המדרגות זו ספירת המרכות י [פח] שבת הגליון היינו הארה מן
 ספירת הכתר בעולם של ספירת החכמה שנקרא עתיקא קדישא. זה במעודת שהרית שבת של היום היינו דארת הכתר בגולם
 התפארת שנקרא יום זה במעודה ג'. שבת הלילה היינו אור מרת המלכות וקחשיב מלמעלה למטה [פח] זה ענין היוזן של מלכות
 עם תפארת [פט] לפי שביל שבת הוא זמן היוזן וכליות הגולגות וגי קדושות מתחברות כאחת. שהמלכות מודנות עם התפארת וגם
 הארת שבת העליון נמשך לה. ולפיכך קירוש ליל שבת דאורייתא שגור בו השם אלהים ג"ם כירוע:

אחת שמאירה לו ואחת שמקבלת הארה ממנו [ג] וכלן ביחד נקראות שבת. וישלמות ביום השבת. ואלו הג' סדרגות הן הכלל והסוד של כל התורה. תורה שבכתב נביאים וכתובים. כי ששומר שבת בשומר כל התורה — :

א) כבד את אביך ואת אִמְךָ. מצוה זו שהבן מחויב בכבוד אביו ואמו. לפי שהיא מצותה מן השמיים טפית שמהן נוצר האדם. מן הטפה של אביו לבן העינים והעצמית והאברים. ומן הטפה של אמו שחור העינים והשערות והעור והבשר. ונדלו אותו בתורה ומעשים טובים. כי האדם מהיוב אלמד לבנו תורה. שכתוב ושנתת לבניך. ואם אין למדו תורה ומצות כאילו עשאו פסל. ועל זה כתוב לא תעשה לך פסל. ועתיד להיות בן סורר ומורה. ימכוה לאביו ואמו. ונולד ממנו הרבה ברכות. כי מפני שהוא עם הארץ חשוד הוא על הכל. ואפילו על שפיכת דמים יגלו עיניו ועבודה זרה. כי מי שהוא עם הארץ והולך למקום שאין מכירים אתו. ואינו יודע לברך דושדים אותו שהוא עבוס. ע"כ ר"מ :

דאגרי ליה ודא דאמאיהו מניס [ג] וכלא כהדא אקרי שבת ישלעין זיומא דשבת. ואלין תלת דרגין אינין כללא ורזא דכל אורייתא תורה שבכתב נביאים וכתובים. מאן דנסיב שבת נסיב אורייתא כלא :

א) כבד את אביך ואת אִמְךָ פקודה דא דברא איסו חייב ביקרא דלזבו והמיס בגין דאיסו משוקף מתרין ספין דמנהון נוגד בר נש. מטפס דלזבו חוורו דעיינין ונרמין ואזרין ומטפס דאמיה שחור די בעיינין ושערה ומטפס וזכרה וזכיהו ליה זאורייתא ועידין טבין דב"כ חייב לאולוף לבריה תורה. דכתיב ושנתת לבניך. ופי לא אולוף ליה אורייתא ופקודין כאילו עביד ליה פסל ובגין דא כתוב לא תעשה לך פסל ומיין להיות בן סורר ומורה ומזסו חזבו ואמיה. ונולד ממנו כמה זכרון דהואיל ואיזו עם הארץ חשוד איסו על כלא ומפילו על שפיכת דמים ונלו עריות ועבודה זרה. דמאן דאיסו עם הסרף ואזיל לחתר דלא אשתמדען ליה ולא ידע לברכא הסדין ליה דאיסו עבוס ע"כ ר"מ.

סתי תורה

סתי תורה

ג) אנכי ה' אלהיך וגו'. א"ר שמעון למדני שאנכי הוא כולל מה שלמעלה ושלמטה. הוא הכלל של העינים והתחיתנים. הוא הכלל שלחיות הקודש שנבללות בו. הכל הוא בהם ד של אנכי. לא יהיה לך. רמז על לבנה. והוא הסוד של י"ב חיות התחיתנות [ג] לא תעשה לך פסל. תבנית פסל מהמקום העליון הוא. מהמקום הקדוש הוא. פסל. פסולת הקדושה. שהוא סוד אלהים אחרים. וסוד הזה הוא ככתוב ג) וארא ודנה רוח סערה באה מן הצפון וגו'. וכל תמינה. וזה שכתוב ד) ואש מתלקחת [ג] כי אנכי ה' אלהיך. לבעבור ותעורר הלב כלפי מעלה. ולא לרדת למטה. ולא להקרב לפתח ביתה. אל קנא. שהקנאה היא במקום ההוא. וזה סוד הכתוב ה) תחת של"ש רגזה אר"ץ [ג] והיינו לא תעשה לך סוד של אחר. פסל סוד של שנים. וכל תמונה סוד של ש"ש. ואר"ץ הזאת רגזה על זה :

ג) אנכי ה' אלהיך וגו'. א"ר שמעון תינין אנכי ותאנין. כללא דעילא ותתא. כללא דעתיין ותתאנין. כללא דמיון קדישין דכלילן זיה. כלל הוא דיוזא דאנכי. לא יהיה לך. לתתא. רוח דמריסר חיון תתמין [ג] לא תעשה לך פסל. פסלו מהסוד אחר עלאה. מהסוד אחר קדישא. פסל. פסולת דקדושה. דאיסו רזא דעווא אחרא. ורזא דא כד"א ג) ומרא וסנה רוח סערה זאה מן הצפון וגו'. וכל תמינה. סה"ד ד) ואש מתלקחת [ג] כי אנכי ה' אלהיך. בגין לאתערא לבא לגבי עילא ולא לנחתא לתתא ולא למקרב לתרע זיתתא. אל קנא דקנאה איסו זכהיא אחר. ורזא דה ה) תחת של"ש רגזה אר"ץ [ג] ואיזו לא תעשה לך זר. פסל תינין וכל תמונה תלת. ואר"ץ דא על דא אחרגוזת :

ו) פקד עון אבות על בנים ועל רביעים. עין אחד יכול להיות נמוע פעם אחד וב' פעמים וגו' פעמים וד' פעמים. ונפקד בכל פעם על עינותיו הראשינים. האב נעשה בן ודור ג' ודור ד' [ג] וכל זה אם לא נתתן ואינו הויש

ו) פקד עון אבות על בנים ועל רביעים. חילא דהא דמיננז מד ותריין זמנין יתלת זמנין וארבע זמנין אהפקד על חובי קדמאי אב וכן שלישי ורביעי [ג] דהא הוא כד לא אהתקן ולא מיס

מראה בקוביות א) ד' ג' ב) ד' ג' א) יתקן ה' ד) ב' ה) י' ב' ו) ד' ג' א' :

זו הזהר

[ג] יום השבת שהוא זמן מסולת התפארת החיוב לאכל בו שתי סעודות. לפי שהתפארת מוסין עשו שתי דסדרנות. סדרנת העליונה היינו על ים התכמה שנקרא עתיקא קדישא שמקבל הארת הכתר ממנו. וסדרנת התחתונה היינו מרת המלכות שתקבל ממנו הארת דכתר ששפעה בו עבודה. לפיכך בסעודת שחרית שאו נתעלה התפארת עד עולם התכמה לקבל שם הארת הכתר. לכך נקראת סעודת עתיקא קדישא. ובסעודה ג' שאו יורד אור הכתר להאיר בהתפארת שנקרא ועיר אנפין שישיע זה האור להמלכות. לכך נקראת ועיר אנפין. [א] אלו ג' תחיות של כסא הכבוד סיבד דמות האדם. וכיון שארבע פנים לאחת הרי הם כמספר י"ב. ודמות הרביעית שהוא אדם הסך עור יותר ככתוב לא תעשון אתי. ואפשר בנתו על אלו הנרמזים ב"ב בקר: [ג] רוח סערה ענין נרול אש מתלקחת וננה הן ד' קליפות המוכנות לכסא הכבוד [ג] ארץ רבן על המלכות והשכינה הקדושה. ונקראת ג"ב בת. והיא בעלת תרי"ג אורות של דהרי"ג. מצות. ואמונת ישראל על פי תכמת הקבלה היא שהאור הבא מעצמות האלהיות הסובב כל עלמין לברוא עולם גשמי ולהחיותו בתמידית אי אפשר כי אם ע"י כמה וכמה השתלשלות והתרחקות מסקורו. דהיינו שמתחלה האגיל אורו לספירת כתר. ובשם לתכמה וכינה שנקראים אבא ואימא והם העולמות אצילות ובריאה. ומשם לתפארת ומלכות שנקראים ברא וברתא והם העולמות יצירה ועשיה. ורצון הכורא היה שעולם העשיה יתנהג על פי הברתא שהיא מרת המלכות והשכינה הקדושה בדרך התורה של תרי"ג מצות. והאמונת שלא רצו לקבל התורה של תרי"ג מצות בעטו כהבת לרחק אותה מן עולם העשיה וחקקו לעצמם ג' מיני אמונות. סוד של אחר בלי השתלשלות ע"י ספירות. וכך של שנים פועל טוב והשני פועל רע. וסוד של משולש מאב ואם וכן בלי הבת. זו כונת הוזהר כאן בתכנית הקצור בדרך רמז בלבד. כי לבאר כל זה באריכות נצרך ספר גדול: [ג] פי' שנשמה אחת תוכל להתנגלל ארבע פעמים. והיינו

חושש לתקן קלקולו. וההפוך מזה הוא עץ שעושה תקני כראוי ואינו נבשל בקלקול רק עומד על עממדי. עליו נאמר ועושה הסד לאלפים וגו' :

לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא. סיד זה ביאר החברים, לכו שדקב"ה כאשר יסד העולם רבינו תוך התהום צרור אחר חקק בשם קדוש. והשליכו יתך התהום, וכאשר המים רוצים לעלת ריאים סוד עם הקדוש חקק על הצרור הדוא. וז' זרים ומשתקעים ושבום לאדור. והשם דזה מתקיים עד היום הזה תוך התהום, ובשעה שנשבעים האנשים על אמת שבועה אמתית, עולה צרור הדוא ומקבל השב עה והוור ונתקיים על התהום. ידע אם מתקיים. זאותה שבועה האמתית מקיימת דעולם. יבשעה שנשבעים האנשים שבועה לשקר. עולה צרור הדוא לקבל השבועה, כיון שריאה שהיא שבועת שקר, או צרור הדוא שהי' עלה שב לאחור. והמים הולכים וצפים. דאיתית של הצרור הדוא פורחות לתוך התהום ומתפורות, והמים רוצים לעלות להצוף העולם ולדהורו כמקדם, עד שמרמו דקב"ה לממונה אהר יעזריאל. שהיא כמינה על ע' מפתחות בסוד השם דקדוש. ודוא נכנס אצל הצרור הדוא וחקק בו האותיות כמקדם, ואז מתקיים העולם והזדים המים ימקומם, ועל כן כתיב לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא :

א זכור את יום העבת לקדשי. זה הוא סוד דברית הקדוש, ולפי שבזה הברית מתקיימים כל דמקורות של אברי דג'ף. ודוא כולל הכל. כדמין זה שבת דיא כל דתרה, וכל סודות התירה בו תימים. וקיום השבת בקיום כל התורה. מי ששטר שבת כאילו יגור כל דרורד. (ג) זכור דוא סיד בהינת זכר, וכוד בהי' זכר דוא שמחבר כל המדרגות של עולם העליון (ג) את יום דשבת, לביית ערב שבת שהוא סדר דלילה (ו) וזו א"ת, לקדשו. שנצרך לקדושה מן העם הקדוש להתעטר בהם כראוי זכור, הוא מקום שאין לי שכרה ולא נמצא בו שכחה. שדרי אין שכחה במקום ברית העליון, וכך שכן למעלה (ז) ולמטה יש שכחה, והוא מקום שנצרך לזכר, ועליו כתיב (ז) זכור עון אבותיו וגו', ויש שם מניס דמוזכרים זכיות האנשים והמאיתם, ואין שכחה לפני כמא קדוש במה שהיא לפניו, וזו הוא לפניו בחינת זכור, וכל שכן לבעיד, לפי שהכל סיד בהי' זכר הוא, ושם נחקק סיד דשם קדוש יהו (י) למטה תצרך להתקדש (כ) ונכסה התקדש, כזכור, שהרי ככני מקבלת כל דקדושות וכל הברכות, וזה כאשר מתעטר הערב שבת על העם הקדוש כראוי בתפלות ובקשות, ובסוד קבלת שבת בשכחה, ואפשר האמר שזכיר לא נצרך לרתקדש, שהרי ממנו נשפעות כל קדושות העולם, לא כן שהרי זה נצרך להתקדש כיום (ח) וזה נצרך להתקדש בליילה, וכל הקדושות מקבלים אותם ישראל אח"כ, ומתקדשים בקדושת הקדוש ברוך הוא :

כבד

זיז לאתתקנא, וכפוכא דדא אילנא דאיכו אתתקן זירק חוי וקאים על קיומיה, כדון ועושה הסד לאלפים וגו' .

לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא. רזה דא הא אוקמוה חבריא, בגין דקב"ה כד כתיב עלמא חשבע גו תסומו לרורא הדא הקיקא בשמא קדישא ומשבע לה לגו תסומא וכד מיש בעטן לסלקת הייהן רזה דשמא קדישא הקיקא על הסוא לרורה ותייבין ומשתקעין וסדרין לאחורה ושמא דא קיימא עד יומא דא גו תסומא, ובשעתה דלויין בני נשא על קשיב צייורא דקשוב הסוא לרורא סלקא ומקבלא הסוא תימיה וסדרו ואתקיים על תסומא ועלייה אתקיים, והסוא תימיה דקשוב קייס עלמא ובשעתה דלויין בני נשא אומחה לשקר הסוא לרורא סלקא לקבלא להסוא תומחה כיון דחוי דמיסו דסקרא כדון הסוא לרורה דכוס סלוק תב לאחורה, ומיין אולין וספין, ותתון דסאלא נרורא פרתן גו תימיו ואתצדדן, וצטלן מיין לסלקא לחפיה עליורא ולאדדרא ליה כמלקדמין, עד דמיין קב"ה להד ממנא יעזריאל די מינא על שבעין זכתתן ברורא דשמא קדישא ועאל לנציה דכיה נרורה והקוק ציב ספין כיולקדמין וכדון התקיים עלייה וסדרו מיין לדוכתייה ועל דא כתיב לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא

א זכור את יום הסבת לקדשי דא איכו רזא דברית קדישא ובגין דכסאי ברית קיימין כל מקורין דשייפי נופא והיכו כלל כלא כנוניא דא שבת איכו כללא דחורייתא וכל ריין דלורייתא ציב תליין וקיימא דשבת כקיימא דכל אורייתא מתן דנטיד שבת כאלו נטיד חורייתא כלא (ג) זכור רזא דדכירא היכו רזא דדכורה דנקיט כל שייפי דעלייה עלתה (ג) תה ייס דשבת לאסנהיה מעלי שבתא דחיוו לילה (ז) ותה חיובי ח"ס לקדשו דתנעריך קדישה מנו עמא קדישא להתגטרה צהו כדקה חוי זכור אתר דלית ליה שכהה ילה קיימא ציב שכהה דהא לית שכהה צאתר דברית עלתה, וכל שכן לעילה (ז) ולתתה חיה שכהה, אתר דאנעריך להדכירא ועד כתיב (ג) זכור עון אבותיו וגו', ותיה מתן מימן להדכרן זכיון דבי' וחוביו ולית שכהה קחי כרסוא קדישא ייס דחיוו קחיה, ומאן איכו קחיה זכור, וכל שכן לעילה, בגין דכלא רזא דדכירא איכו ותמן אתגליף רזא דשמא קדישא יקן (ח) ולתתה אנעריך להתקדשה (ט) וצמא התקדש כזכור דהא מיניו כשיל כל קדושן וכל כרכחן וזה כד מתעטרה מעלי שבתא על עייר קדישא כדקאיאות צללותין ובצעותין, ובסודות הדודס ופי תימא זכור לא אנעריך להתקדשא דהא מניס נפקין כל קדושין דעלמא לחו הכי דהא דא אנעריך להתקדשא ביממה (ק) וזה הנעריך להתקדשה צליליא, וכל קדושין נפלון לון ישראל לצתה, ואתקדשן בקדושי דקודשא צריך הוא

כבד

מראה בקומות (א) ד' כ' (ב) ד' כ' (ג) ח' כ' (ד) ח' כ' (ה) ח' כ'

זו הזהר

בענין גלגול לתקן הכנסים שלו, ככתוב הן כל איה יפעל אל פעמים שלש עם נבר, אבל הגלגול שלא יענין תקון הפגמים אלא כשבול להטיב לעולם נשמה גדולה כזו נשלחת לפגמים להתגלגל אפילו עד אלף פעמים : (א) יום השבת נקרא ספירת התפארת גלגל דכורא, וזוא חבור של כל הספירות כדור (ב) א"ת לרבות סדר הלילה, היינו ספירת סביבות עלמא דנוקבא, ובשבת קודש סודותים לרסגך שפע מעולמות העליונים על כל ששת ימי המעשה עיי קדושת עם ישראל בעבודה על תורה ותפלה (ג) עתה יפורש שזכור מ"סו על סדר היסוד שנקרא אל חי, או חי הגולמים, כי על ידי סדר זה בא שפע התיות לכלם, ואין שם שכחה, כי שכחה שייך כמקום שם סתה נמצאת, ככתוב נשכחתי כמת מלב, ולא בחי העולמים, אבל בספירת המלכות שהיא בחינת דין שייך שכחה. (ד) כן בששה צירופים בידוע : (ט) למטה היינו במדת המלכות המסבלת השפע צריכה להתקדש כליל שבת עיי עם ישראל לקבלת שבת שמהא ראווה לקבירת השפע : (ה) פיי שביום נצרך גם הבהינת זכר להתקדש עיי עבודת ישראל כדי שיהיה ראוי או לקבלת השפע מן העולם הגלגל שנקרא

(ח) **כבד** את אבך ואת אמך. ככל מיני כבוד. ישמחה במעשים טובים. ככתוב (ג) גיל יגיל אבי צדיק. וזה הוא כבוד לאביו ואמו. כבד את אבך. כמ"ש (ג) כבד את ה' מדינת. מהונך מטמניך. מהונך מהונך [קח] בשמחת הושרה לשמח הלב. שרהי ו שמחת הלב. כדמיון זה זמרה בכל העולם הם מעשים טובים. והכן ההא משמח לב אביו ואמו. ויכבדם מהונך מטמ נך לכל מה שנצרכים. כמו שהארם מחויב לכבד להקב"ה כך הוא מחויב לאב ולאם לפי שש תפת אחד יש להם עם הקב"ה עליי. וכמו שמח יב לירא מרקב". כך מחויב לירא טאביו ואמו. ולכבדם יחד בכל מיני כבד. למען יאריכו ימך. לפי שיש ימים למעלה שר"ה בהם חיות האדם בזה העולם. ובוארנו בענין אותן ימי האדם בהעולם שלמעלה. שכלם קיימים לפני הקב"ה. ובהם ניכר חיי האדם. על האדמה אשר ה' אלהיך נותן לך. וזו הבטחה ליהנות מן אספקלריא המאירה [קח] וזה הסוד של על האדמה. וזו אספקלריא המאירה באותן ימים העליונים. שיאירו מן המקור של הכל — :

(ד) **לא תרצח**. לא תנאף. לא תגנב. יש מעם מפסיק בכל אלה ג' לא. ואם לא שרמעם מפסיק בלא תרצה לא יהיה תקנה לעולם. והיה אסור לנו להרג נפש בעינים. אע"פ שיעבור על התורה. אבל במה שהעם מבטח אסור ומיתר. לא תנאף. אם לא שהמעם מפסיק היה אסור אפילו להוליד. או לשמוח באשתו שמחה ש' מנה. יבמה שהמעם מפסיק אסור ומיתר. לא תגנב. אם לא שהמעם מפסיק היה אסור אפילו לנגב דעת רבו בתורה [קח] או דעת הרבם שיוכל להסתכל בו. או הדיון שרן הדיון לפי המענה שש מע. שנצרך לו לפעמים לנגב דעת הרטאי. ויפעמים לנגב דעת שני הבעלי דינים כדי להוציא הדין לאמתו. ובמה שרמעם מפסיק אסור ומיתר. לא הענה ברעך עד שקר. באן אין מעם מפסיק. לפי שאסור הוא לנמרי. ובכל דברי התורה גנו הקב"ה סודות עליונים. ולמד לאנשים את דרך להתתקן בו וללכת בו. ככתוב (י) אני ה' מלמדך להיעיל מדויך בדרך תלך. וכמו כן לא תחמד. אין מעם מסק כלל. ואפשר תאמר שאפילו חמדה לתורה אסור. כיון שאין מעם מפסיק. כוא וראה בכלם עשית התורה כלל. ובזה עשית הרפת. בותרעך שרהו ועברוננו. בכל עניני העולם. אבל התורה היא חמדת המדי. שעשעים של אוצר החיים. אריכת ימים בעולם הזה ובעולם הבא :

(ב) **העם ראים** את הקולת וגו' וירא העם וינעו וגו'. אלו עשית הרבות של התורה הם הכלל של כל מצות התורה. כלל ענינים שימעלה ושלמטה. כלל של כל עשרה מאמרות דבראשית. הם נחקקו על לוחות אבנים. וכל הסתרות שיש בהם נתגלו לעיני כלם. לדעת ולהסתכל בסוד של תרי"ג מצות התורה שנכללות בהם. הכל היה נראה לעינים. הכל היה בחכמה שיוכלו להסתכל בה לבן של כל ישראל. והכל היה מאיר לעיניהם. ובשעה ההיא כל סודות התורה וכל רזי עליונים יתחננים לא נבנע מהם. לפי שהיו רואים עין בעין וזו הכבוד של רבינם. מה שלא היה כיום

מראה כקובות (א) דף ג. (ב) עני כ"ג (ג) ע"ג (ד) דף ג. (ה) יעני מ"ח

זיו הזהר

עתיק קדישא: [קף] מ' סה שתנן אותו השי"ת בקול נעים: [קח] היינו מאור עולם התפארת המאיר בשאר הספירות כמו השמש בהכוכבים. והוא על האדמה. כי ארצה טיבו על סרת המלכות: [קח] דהיינו שילבר עמו איוו שעה יותר מן הוהן הקצוב לו :

(ח) **כבד** את אבך ואת אמך. בכל זמני יקר לזמני לח בעיני דכשרון כד"א (ג) גיל יגיל אבי צדיק וזה חיוו יקרא דאביו ודאמיו כבד את חבך. כד"א (ג) כבד את ה' מסוך. מסוך תימוך מסוך מהונך [קח] בחדיה דגנוול למחרי לב. דהא דא חדוה ללכ. כנוול דא כנוול בכל עליא עובדין דכשרון ויהוה ברא חדי לבא דאביו ודאמיו. ולכבדם מהונך מתייך לכל מה דחלשדכו כנוול דכ"כ אוקיר לקב"ה הכי אלשריך להבא ולחמא צנין דס תפוח חלל חית לון בקב"ה עליוס וכיהס דלשריך למדל לקב"ה. הכי חשריך למדל לחדיס ולחמיוס ולחיקוד לון כחדה בכל זמני יקר. למען יאריכו ימך צנין דחית יומין לעילא דמליון כבו חיי דכ"כ כהאי עליא. ולחוקינא על אינין יומין דכ"כ כהאי עליא לעילא דכלסו קיימין קיזי קב"ה וכהו אשתיודען חיי דכ"כ כס על סדמסא אשר ה' אלשך נית לך. אשעותא לאתטיא דאספקלריא דכשרא [קח] וירא דא על האדמה. דא אספקלריא דכשרא באינין יומין עליין. דכשרין מגו מצועא דכלא — :

(ד) **לא תרצח** לא תנאף. לא תגנב פסקא עמיא בכל חיי מלת לא. ואי לאו דפסקא עמיא בלא תרלס לא הוי תקונא לעליין ויהוה חסיד לך לקשלא נפשא בעליא הע"צ דיעבור על אורייתא. אבל ציה דפסקא עמיא חסיד וכדי לא תנאף. אי לאו דפסקא עמיא חוס חסיד אפילו לחולד או לזחדי בהתניס חדיס דמלוס וכיהס דפסקא עמיא חסיד וכדי לא תגנב אי לאו דפסקא עמיא חוס חסיד אפילו ליגנב דעתא דרביס דאורייתא [קח] חו דעתא דהכס לאסתכלא ציה חו דיינא דדיון דינא לפוס טבס. דהשריך ליה ליגנב דעתא דרמיה. וליגנב דעתא דאורייתו לאפקא דינא לנפולא. וכיהס דפסקא עמיא חסיד וכדי לא תענה ברעך עד שקר סכל לח פסקא עמיא צנין דחסיד סוח כלל וכלל ובכל מלי דאורייתא קב"ה שיי רזין עליין וחוליק לבני כפא חירח לחתקנא בה ולחך בה כד"א (ה) חיי ה' חלונך להועיל מדויך בדרך תלך חוף הכי לא תחמד לא פסקא עמיא כלל ואי תיחא אפילו חמודא דאורייתא חסיד כיון דלא פסקא. תח חיי ככלסו עבדת אורייתא כלל וכהאי עבדת פרט צית רעך דהו ועבדו וגו' בכל מלי דעלמא אבל חוכיתא חייס חמודת חדיס שבעונין דגנוי דחיי. ארכא דיויין בעליא דין ובעליא דחתי.

(ב) **העם ראים** את הקולת וגו' וירא העם וינעו וגו'. הכי עבר חזיון דאורייתא חיון כלל דכל סקרי אורייתא כלל דעילא ותתא. כלל דכל עבר חיון דכרתסית חיון דתחקו על לוחי אבנין וכל גנון דהו כהו חזיון לעיניו דכלל. לינדע ולאסתכלא ברהו דמדי"ג פקודין דאורייתא דכליון כהו כלל אסתיו לעיניו. כלל חיוס בסכלתנו לאסתכלא לבבא דוסתל כלסו. וכלל חוס כסוד לעיניו. כהסו שעתא כל רזין דאורייתא וכל רזין עליון ותחתיון לא חלגי מניויו צנין דהו חזיון עינת בעינא זיו יקרא דחמריסין. מה דלח חוס כהסו

מראה כקובות (א) דף ג. (ב) עני כ"ג (ג) ע"ג (ד) דף ג. (ה) יעני מ"ח

זיו הזהר

עתיק קדישא: [קף] מ' סה שתנן אותו השי"ת בקול נעים: [קח] היינו מאור עולם התפארת המאיר בשאר הספירות כמו השמש בהכוכבים. והוא על האדמה. כי ארצה טיבו על סרת המלכות: [קח] דהיינו שילבר עמו איוו שעה יותר מן הוהן הקצוב לו :

כיום הוא מיום שנברא העולם. שהקב"ה נגלה בכבודו על הר סיני. ואפשר האמר הרי למדנו שראתה שפחה על הים מה שלא ראה יהוקאל הנביא. יכול כמותו היום שעמדו ישראל על הר סיני. לא כן. לפי שכיום הוא שעמדו ישראל על הר סיני נפרח ההם מהם. וכל הגופות היו מצורצרים כצחצוח מלאכים העליונים. כאשר מתלבשים בלבושים מצורצרים לעשות שליחות רבונם. וכוה הלבוש דמצחצח נכנסים לאש ואין מפרדים. כדכתיב מלאך הוה של כניח. כאשר נתגלה לו נכנס בשלחבת יעלה לשמים. שכתוב (א) יעל מלאך ה בלהב הכובח. וכאשר נפרח מהם וזהו הדין נשאר ישראל גופות מצורצרים בלי מנופת כלל. ודנשמת שבתים הוה כוהד הרקיע לקבל האיר. כך הוה ישראל ירדו רואים ומסתכלים בכבוד רבונם. מה שלא היה כן על רים. שלא נפרח הוהם מהם בזמן הדוא. וכאן בהר סיני שנברח הוהם מן דנוף. אפילו עוברין שבמעיי אמן הוה רואים ומסתכלים בכבוד רבונם. וכלם קבלו כל אחד ארד כראוי לי. וים הוה אירי ישראל לפני שטחה לפני הקב"ה יתר מיום שנברא העולם. לפי שהוים שנברא בו העלם לא היה בקיים עד שקבלו ישראל הת רה. שכתוב (ב) אם לא בריתי יוםם ולילה דקית שמים וארץ לא שבתני. וכיון שקבלו ישראל התודד על הר סיני אז נתחוק דעיים. ונתקיימי שמים וארץ. ונדדע כבוד הקב"ה למעלה ולמטה. ונתעלה בכבודו על דכ"ל. ועל היום הוהו כתיב ה' מלך נאות לבש. לבש ה' עוז התאור. ואין עוז אלא תורה. שנאמר ה' עוז לעמיו יתן ה' יברך את עמו בשלום. ברוך ה' לעולם אמן ואמן. ע"כ ס"ת

בהסוה יומא מיומא דאתברי עליה דקב"ה אתגלי ביקריה על סורא דסיני. ואי תימא סא תימן דחממת שפחה על הים מה דלא חזא יחוקאל כביאה יכול כסאי יומא דקתו ישראל על סורא דסיני לאו סכי. בנין דהסוה יומא דקתי ישראל על סורא דסיני אעבר וזהו מנייהו. וכל גופין הוה מנתלחן כצחצוח דמלאכין עלאין כד מתלבשין בלבושי מנתלחן ליעבד שליחותא דמריהון ובהסוה מלבושא מנתלחא עלאין לאשא ולא החלין כנווח דהסוה מלאכא דזכות כד אתמוז ליה עלא בשליחא וסליק לסימא דכתיב (א) ויעל מלאך ה' בלהב היוצא וכד אעבר מנייהו הסוה יומא דאתברי ישראל גופין מנתלחן בלא טופא כלל ונשמתין דלגו כוהררא דרקיעא לקבלא כוהר. הכי הוה ישראל דהוה חמאן ויכתבין גו יקרא דמאריהון מה דלא היה הכי על יומא דלא התגבר וימא מנייהו בהסוה ומא וכהכא כסיני דכסא וזהו מנייהו ינושא אפילו עוברין דביעי ארץ הוה המחן ומסתכלן ביקרא דמאריהון וכלהו קבילו כל חד וחד כדקא חזי ליה. יהסוה יומא סוה חוה קמי קב"ה יתיר מיומא דאתברי עלמא בנין דיימא דאתברי עלמא לא הוה בקיומא עד דקבילו ישראל אורייתא דכתיב (ב) אם לא בריתי יוםם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתני. כיון דקבילו ישראל אורייתא על סורא דסיני כדון דתבסס עלמא יהתקיימו שמים וארעא ואשתמוע קב"ה עילא ותתא. ואסתלק ביקריה על כלא. ועל הסוה יומא כתיב ה' מלך נאות לבש. לבש ה' עוז התאור. ואין עוז אלא תורה שנאמר ה' עוז לעמיו יתן ה' יברך את עמו בשלום ברוך ה' לעולם אמן ואמן. ע"כ ס"ת

פרשת ואלה המשפטים

(ג) ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם. כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד וגו'. אמר ר' אלעזר בר בון ישראל שניטול. ויש בו רושם הקדוש יש לו מנוחה בשמטה. שהרי יטלו ויש שמטה הדין לנחש (א) וזו נקרא שבת הארץ. ודאי יש בה חירות ויש בה מניחה. כמו שהשבת היא מניחת הכל. כן גם שמטה היא מנוחה הכל. הוא מניחת הרוח ודגוף. ובאותה מניחת הארץ צריכים העבדים לנחה. ולפיכך ובשביעית יצא לרפשי חנני מהו חנם. אפשר האמר שאינו ניתן לאדוני כלום (ג) ארץ זה סוד. וכך למדנו. כתוב וברני את הדגה אשר נאכר במצרים חנם. חנם בלא ברכה. שלא היה עלינו במצרים העול שלמעלה. וכן וראה שעבדים פטורים מעול מלבד שלמעלה. וע"כ פטורים מן המצות. מהו עול מלכות שמים היינו כשוד דוה שניתנים עליו עול מתהלה. בשביל להניח ממנו מילה לעולם. ואם אינו מקבל עליו עול הוה אינו עושה

(ג) ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם. כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד וגו'. אמר ר' אלעזר כל בר ישראל דאתגור אריות ביה רשימא קדישא אית ליה נייחא בשמטה. דהא דליה סוה הוה שמטה לנייחא ביה (א) וזהו אקרי שבת הארץ. ודאי חירו אית בה נייחא בה כמה דשבת הוה נייחא דכלא הכי נמי שייעה נייחא דכלא נייחא הוה דרוחא וגופא. ובהסוה נייחא דארעא אלטריכו עבדין נייחא ובג"כ ובשביעית ילא לחפשי חנם מהו חנם. דלא יסיב למאריה כלום (ג) אלא דא רוא והכי איליפנא כתיב וברני את הדגה אשר נאכל במצרים חנם. חנם בלא ברכה. דלא הוה עלנא ביוצרים עול דלעילא. ותא חזי עבדין פטורין מעול מלכותא דלעילא וע"כ כסורין מן המלות מהו עול מלכות שמים. אלא כהאי תורא דיהבין עליה עול בקדמיתא בנין לאפקא זיניה עב לעלמא. ואי לא קביל עליה הסוה עול לא עבד

מראה מקומות (א) שופטים י"ג (ב) ירמיה' ל"ג (ג) נדר קת

זיו הזהר

פרשת ואלה המשפטים. (א) מפשטות דברי הוהר כאן נראה שסובר שעבד עברי יוצא לחפשי בהניע שמיסת דארין בתוך השש שלו. כאמרו לקבן ובהרווא נייחא דארעא אצטריכו עבדין נייחא. אבל דעת הפוסקים שאינו יוצא לחירות בשמיסת הארץ אלא בשנה השביעית לעבודתו כיון שס"ב על שש שנים. ואולי כונת הוהר שבשמיסת הארץ גם העבר יצא לחפשי חנם. לא יצא להשתחרר אלא כדי שיקבל עליו עול מלכות שמים כשנה הקדושה הוהת ע"י מנוחתו מן העבדות. ובאופן אחר יצא יחלים עבודתו לשש שנים כמו שנאמר: (ג) בלשון בתמיה:

עושה כלום. כן גם נצרך לו לאדם שיקבל עליו עיל בתחלה. ואח"כ יעבד בו בכל מה שנצרך. ואם אינו מקבל עליו עול הזה בתחלה אינו יכוף לעבד.. ועול הזה אינו שירה במי שהוא אסור באחר. וע"כ עבדים פטורים מעול מלכות שמים. ואם מעיל הזה פטורים. מכאן שאר פטורים. שהרי השאר אין שירה על האדם עד שיטעא אצלו עול הזה. ולפיכך היו ישראל איכלים במצרים הנם. ואף כאן יצא להפשי הנם. שהרי הוא עבד. וכ"כ מה שהוא עישה הנם הוא בלי עול מלכות שמים. ואע"פ שהנם היו מעשיו. יצא להפשי ותהיה לו מנוחה. ולאחר שהיא הפשי נמצאת בו מנוחה נותנים עליו עיל כן המקום ההוא שהיציא אותו לחכשו. ואם זה העבד מסרב לצאת להירות. כמ"ש ואם אמר יאמר העבד אהבתי את אדוני וגו'. הרי זה בידאי פוגם לטקום הזה. שעוב ע"י מלכות שלמעלה וקבל עליו עול אדוני. ילכך מה כתוב. והגישו אדניו אל האלהים והגישו אל הדלת וגו'. אל האל זים סתם. היינו אצל המקום ההוא שפגמו [ג] שהוא גם כן נקרא אלהים. ולאיוה מקום יקרב אצלי. אל הדלת או אל המוזה. לפי שזה המקום הוא הפתח שלמעלה [ד] ונקרא מוזה וזה נתבאר. וכיון שהוא נתכוין לפגום למקום הזה. פגם ההוא נשאר בו בנפשו. וש"כ ורצע אדניו את אוננו במרצע ועבדו לעולם. יהיה עבד תחת רגלי אדוני עד שנת ריובל. את אוננו למה. זה נתבאר.. אבל השמיעה בה השמטה תולה [ה] ומפני שהיא פגם שמיעה זו. תכנס השמיעה שלו וישאר הפגם בו. ילא ישאר הוא עבד לאדוני עד שיתקרב לטקום דהוא שפגם. ויהי נפגם הוא לפניו וישאר בו פגם ההוא. ולפיכך והגישו אדניו אל האלהים סתם כמו שנתבאר:

עבד מדי הכי נמי אלטרין ליה לציג לקבל עליו עול בקדמיתא ולבתר דיפלה ביה בכל מה דלטרין. ואי לא קביל עליה האי עול בקדמיתא לא יוכל לפלה. והאי עול לא שריא במאן דלויכו כפיט בזהרה. וע"ד עבדון פטורין מעול מלכות שמים. ואי מהאי עול פטורין מכל שאר פטורין. דכא שאר לא שריא עליה דציג עד דלשתכח גביה האי עול. וציג' הוה אכלי ישראל במלרים חנם. אף הכא ינא לחפשי חנם. דכא עבדא חוס. וכל מה דעביד חנם הוה בלא עול מלכות שמים. ואע"ג דחנם הוי עובדוסי. ינא לחפשי ויהא ליה נייחא. לבתר דלויכו בחירו ולשתכח ביה נייחא יסבין עליה עול מהסוה אחר דלפיק ליה לחירו. ואי ציג' יסב' ליפיק לחירו. כד"א ואס' אחר יאמר העבד אהבתי את אדוני וגו'. הא ודאי פגים ליה להאי דר'. דצבין עיל מלכותא דלעילא וקביל עול דמאריה ע"ג' מהו כתיב והגישו אדניו אל האלהים והגישו אל הדלת וגו'. אל האלהים סתם לגבי הסוה אחר דפגים ליה [ג] דהכי נמו אלהים חקרי ולאן אחר יתקרב לגביה. אל הדלת או אל המוזה. בנין דהאי אחר פתחא הוה דלעילא [ד] ומוזה חקרי וסא חמיר. וכיון דלויכו אכיון לתפגמו להאי אחר. הסוה פגיוו חתהר ביה בגופיה. הס"ד ורצע אדניו חת אוננו במרצע יעבדו לעולם. יהיו עבדא תחת רגלי דמאריה עד סתא דייובלא חת אוננו אמאי. וכל חוקמיה.. אכל שמיעה בזהו שמיעה תלוי [ה] ועל דהוא פגים להאי שמיעה יתפגם שמיעה דגויה וישתאר פגויה ביה. ולא ישתאר היא עבדא למאריה עד דיתקרב להסוה אחר דפגים ויתכנס הוי קיייה וישתאר ביה הסוה פגמו. וציג' והגישו אדניו אל האלהים סתם כמו דחוקמנא:

סודות הגיגורא

רוין דגיגורא

א) פתח רבי שמעון ואמר. ואלה דמשפטים אשר תשים לבנידם. הרנימו ואיין דיניא די תסדר קדמיהוין. אלה הם סדרי דגיגורא. דינים של הנשמות טנידותות כל אחת ואחת יקבל עונשה:

בי תקנה עבד עברי שיש שנים יעבד ובשביעית יצא להפשי רגם. דבריהם. הניע העת לגלות כמה סידות נעלמים בענין נגלו. כי תקנה עבד עברי שיש שנים יעבד. כאשר הנשמה מתחייבת בנלני. אם היא מצד הדיא של העבד כמ"ס דרין. שהיא כילף ששה צדדים [ו] כתיב בו שש שנים יעבד. נלניו ילה לא יתחייב איא שיש שנים. עד שמשלמת שש מדרגות מן המקום דהיא שנלקחה כישם. אבל אם דנשמה היא מצד הטביעה דקיישה. שהיא שביעית כודאי [ז] מה כתיב. ובשביעית יצא להפשי רגם. שרצדיק ודאי אין בו מלאכה. וכיון שאין בו מלאכה אין בו שיעבד. ודנשמה

א) פתח רבי שמעון ואמר. ואלה דמשפטים אשר תשים לבנידם. הרנימו ותלני דיניא די תסדר קדמיהוין. אלה הם סדרי דגיגורא. דינים דמשפטים דהתדנו כל חד וחד לקבל עונשיו:

בי תקנה עבד עברי שיש שנים יעבד ובשביעית יצא להפשי חנם. חצירה. עידן הכא לגלגה כמה רוין פטורין דלגולא. כי תקנה עבד עברי שיש שנים יעבד. כד נכיתת מתחייבת בגלגולא. אס הוי ייסערה דהסוה עבד כמ"ס דרין. דלויכו כליל סית סערין [ז] כתיב ביה שש שנים יעבד. גלגולא דלס לא יתחייבה הלא סית סנין. עד דהכלויית סית דלנין מהסוה אחר דמתכשילת. חל חס נכיתת הוי מסערה דכשיתת. דלויכו שביעית ודחי [ז] מהו כתיב. ובשביעית ינא לחפשי חנם. דנדיק ודחי ליה ביה מלחכס. כיון דלית ביה מלחכס לית ביה שעבוד. וכשמחא

כראה מקומות א' ד' ז'.

זיו הזהר

א) סתם אלהים היינו סדת המלכות והוא פגם שם במה שלא רצה לקבל עליו עול מלכות שמים בשנה הקדושה הזאת: [ז] הוה השער לדי כידוע תרע"א בנימטריא אליף דל"ת נו"ן וי"ד. וכן מוזה"ה גימטריא אדניו: [ה] הנה ידוע שהשמיעה היא כבינה ושמטה סיסו על סלכות לכן כך יפורש שהשמיעה בהאי שמיטה תל א. בהאי סוכב על השמיעה. היינו שהשמטה תולה בו דרביעיה. וכונתו שהשמטה היינו חירות ונקור החירות ידוע שהוא בעולם הבינה שקרא יוכל וזה העבד שפגם במדת הסיכות בעבור עבודתו פגם שלו מניע גם למקור השמיעה שהוא היובל לכן תרצע אוננו ויפגום כלי השמיעה שלו אצל הדלת ויעבד עד היובל. [ו] היינו שש הספירות שבעולם היצירה: [ו] שסקוה ספירה השביעית סדת המלכות של עולם האצילות:

וכשמתחיל לראות ממנו אחר צד זה ובשביעית לא לחפשי חנם. לית בה שעבודא.

א פתח רבי ייבא סבא ואמר. כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד ובשביעית יצא לחפשי חנם. תא חזי כל דכורא קתים בדיוקנא בעלמא דכורא. וכל נוקבא קתים בדיוקנא בעלמא דנוקבא בעור דלויכו עבדא דקב"ה אהדבק ביה באינון שש שנים קדמוניות [ט] ואי חעקר גרמייה מפולחניה [ט] יעקר ליה קב"ה מאינון שש שנים דעלמא דכורא ואתחזק לבר נש דלויכו יחית ספרין [י] יפלה ליה סית סנין ויתעקר יחית סנין דלעילא. לכתר נחית יתיך ואתחזק בעלמא דנוקבא הוה לא בעל לקיימא בדכורא נחית וקיימא בנוקבא אהתא נוקבא דלויכו שביעית וכעלמא ליה [יא] הוה יחאן ולהללא בעלמא דנוקבא איכו יחא יחא לא בעה לקיימא בה ובפירוקה דילה נחית לתא ואתדבק לתא ואתחזק בדכורא אהתא מחאן ולהללא דתעקר בעלמא דכורא ובעלמא דנוקבא הוה אתחזק בדיוקן עבדים דלויכו ומספרא אהתא השהא כיון דהכי הוה אנשירך פנס ליעבד ביה רסיון רבנא דהא כל פנס דמספרא אהתא חיה ומיובל ולהללא תהדר לנגילא ותב לעלמא כילקדיין. ואתדבק בהוה בעלמא דנוקבא ולא יתיך. אי זכה עבד תולדין בעלמא דנוקבא כללי רחא דכתיב (ז) בתולות אחרים רעותים יוצאות לך וזכאה איכו כד אתתקן וזכי לכך ואי לא זכה אפילו בגלגולא דיובלת הוה איכו כלל הוה דהא אתהדר זלח אבלימו ויזיו לאתנסבא בעלמא ולמעבד תולדין מאי כתיב ביה אש בגפו יצא בגפו ינא אי יחדאי יעול כהאי עלמא בלא תולדין. דלא בעל להשתלח כהאי וכפך יחאי עלמא יחדאי בלא זרעא חזיל כהבנא דקוספיתא עד ההוה אתר דעגרא תקיפה ועל תמן. מיד נסיב רוחא דהוה יחדאי דקא אשתביק יינוקביו ואויל יחדאי [ז] כחזיל דלא אתהדרת באתרא באיחא ונסיב ביה ויזיך נפק מנו ההוה התר דעגרא תקיפה הוה בלהודי. ואויל ומספרא בעלמא עד דקא אשתב כריתא לאתבא [יג] וסינו אש בגפו יצא בגפו ינא הוה דלא בעל לאתנסבא למחוי ליה תולדין אבל רס בעל חסה הוה דקא אתנסבי והשתדל באתמיה ולא יכלי הוה לא אתתרך כהוה אהתא. לא ייעול יחדאי ולא יביק יחדאי הלא רס בעל אשה הוה. קב"ה לא מקבא התר כל דיון תרגי דלא זכו לבני הלא אי זכין בעידין עבין מאי חזיב (ז) ואתתו להם בבית ובחיותותי יד וכס סוז ונסיב ויחבית ואתתו לאו מאי כתיב וילא אשתו עמו. תרווייהו אתיין בגלגולא וזכין לאתחברא כחדא כמלקדיין וזכאי לא נסיב אתתא דתרוכין. הלא הוה דתשתדל בה דקדמייתא ולא זכו. השהא יוכי כחדא אי יתקנין עובדין ועל דא וילא אשתו עמו:

ד אם ארנו יתן לו אשה וגו'. השהא אהדר קתח ניגס קדמיה להסוה דנפיק יחדאי בלא נוקבא כלל [יד] ויברך

והנשמה הבאה משם נאמר בה ובשביעית יצא לחפשי חנם. כי אין בה שעבד

א פתח רבי ייבא הוקן ואמר. כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד ובשביעית יצא לחפשי חנם. הוא וראה כל נשמת זכר עוסדת בצירה בעולם של בחינה זכר. וכל נשמת נקבה עוסדת בצורה בעולם של בחי' נקבה. ובזמן שהארם הוא עבד להקב"ה נדרבך בו בא תן שש שנים קדמית [ט] ואם הוא מרחק עצמי מעבודתו [ט] יעקר לו דקב"ה מאינון שש שנים של העולם בחי' זכר. ימסר לארם שהוא רבוק בהשגחה צדדים [י] שיעבד לו שש שנים ויעקר סן השש שנים ילמטה. אח"כ יורד משם ימסר בהעולם של בחי' נקבה. הוא לא רצה לעבד כבחינת זכר. יורד לעבד כבחי' נקבה. יבא העולם של בחי' נקבה שהיא שביעית ותקנהו [יא] הרי סכאן ולהלאה הוה עיסד כהע' של בחי' נקבה. ואם אינו רוצה לעבד בר' ובנאולה שלה. יורד למטה ונדרבך למטה ונאחו בצד הטומאה. סכאן ולהלאה לאחר שנעקר מהעולם של בחי' זכר ומהעולם של בחי' נקבה הרי נאחו באלי העבדים שהם מצד הטומאה. עכשו כיון שכך הוא נצרך לפנס. לעשית בו רושם של פנס. שהרי כל פנס מצד הטומאה הוה. וסן הויבל ולהלאה הוה חוזר לנגילא. וישוב לע' לא כמקדם. ונדרבך בעולם דהוה של בחינת נקבה ילא יותר. אם זוכה עושה תולדות אשר מהעולם של בחי' נקבה כלם. בס' ד הכתוב (ז) בתולות אחרים רעותים מביאת לך. יוכאיר א כאשר יתקן ויזכה לוה. ואם אינו זוכה אפילו בגלגול של הויבל להעמיד תולדות. הרי הוה כלא היה. שהרי חזר לוה העולם ולא נשתלם ביסיון אישא ולהעמיד תולדות. סד כתוב כי. אם בגפו יבא בגפו יצא. אם יחדאי יכנס כוה העולם בלי תולדות. שלא רצה כקדם לעסוק בור. גם עכשיו הוה יוצא כוה העולם יחדאי בלי זרע. דלך הוה כאבן בכף דקיע עד דמקום ההוה שנקרא צור החלמיש ונכנס שמה. סיד מנשב הרוח של איתו היורד שנפיר סן נקבתו ו- לך שפי [י] כמי דנחש שאינו מתדבר עם אחר בדרכו. ובגושב כו. ינדרך סיד לצאת מתוך דמקום של צור החלמיש הוה הוה אה. ויחולך ומשונטם בעולם עד שימצא גיאל שעל יד יוכל להייר לוה העולם [ג] וזהו אם בגפו יבא בגפו יצא. זה שלא יבא אשה לדעמיד לו תולדות. אבל אם בעל איש ר'א. שישא אשה יעבד להעמיד תולדות. לא עלה בידו. וד אי נרש כמי אחר דהוה. לא יבא בגפו ולא יצא בגפו. אלא אם בעל איש דהוה. קב"ה אינו מקפח שכר כל בידו. אע"פ שלא זכו לבנים. אלא אם זכי לעשית מעשים טובים מה כתוב (ז) ונתתו להם בביתו יכר מינו יד ושם טוב מבנים ובנות. ואם לא. מה כתוב. ויצאה אשהו עמי. שנייה באים בגלגול. ויזכין להתדבר יחד כמקדם. וזה אינו ניגס אשה גרושה. אלא זי שיעבד עמה מקדם יא זכ או. עתה יוכי ביהד אם יתקן מעשהו. וע"ז כתיב ויצאה אשתו עמו

ד אם ארנו יתן לו אשה וגו'. עתה חוזר דכתוב לענין הראשון. לזה שיבא בגפו בלי נקבה כלל [יד] כי אלו

מראה בקובות (א) דף קה (ב) תלוי מ"ג (ג) יב"ג י"ז (ד) דף ק"ו

זיו הזהר

זמן היינו שש רסבית מן חס' עד סלכות שהן בחינת עלטא דכורא. [ט] מירוש שלא רצה לקיים מצות פריה ורבויה [י] יחיד נמסר לעבד לארם דרבך בשש שניות של עלמא דכורא: [יא] היינו לאחר שסבל עונשו להיות עבד שש שנים מכפרת עליו השמטה סדת הסלכות שינא לחפשי ויעבד בעימא דנוקבא: [יג] זה סכאל שגפרד מנכבתו לילית כידוע בהסוד שסרם הקב"ה לזכר וצנין את ה.קבה: [ג] זה אחיו ע"י מצות יבום: [יד] היינו שלא נשא אשה כלל:

ויפרק ליה הכהן דוכתא דלקרי שביעית. והסוף שביעית לקרי ארניו. הדון כל הארץ איבו. אי דא ארניו חס עליו ותיבז ליה להאי עלמא יחידאי כמה דהוה. ויסיב ליה אתתא הסיח דמוצח אחיות עליו דמטין ואתחברו כחדא. וילדה לו בניס חו צנות. החסה וילדה תסיס לארניס כמה דאתמר [טו] דהא אי תב ואתקין הסוף אתר דפניס בחייו. התקבל קמי מלכא קדישא נטיל ליה ואתקין ליה על תקויו לבתר. ודא לקרי בעל תשובה. דהא ירית מותביה דהסוף אתר דהסוף כסר דנגיד ונפיק [טז] ואתקין גרמיס מיה דהסוף בקדויותא. כיון דאתקין ותב צתויבתא הא סליק על תקויו. דלית מלח בעלמא ולית מפתחא בעלמא דלח תכר הסוף דתב צתויבתא וחאי וסוף ינא בגפו. כמא דאתמר (א) על נבי מרזי קרת מה הסס עליוס וסליקו. אוף סכא עליוס וסליקו. אתר דמחריבון דתיבתא סלקין. ואפילו דיקוס גיורוס לא יכלין לזיקס תמן — :

שינאנו מקום ההיא שנקרא שביעית. ושביעית ההוא נקרא ארניו. ארין כל הארץ הוא. ואם ארניו זה ירדם עליו ויחזיר אותו לזה העולם בגפו כמו שהיה. ויתן לו אישה נרושה שדמוכה הרור עליה דמעות ויתחברו יחדו. וילדה לו בניס או בנות. האשה וילדיה תהיה לארניה כמו שנתבאר [טו] שהרי אם הור ותיקן מקים ההוא שפנס בחייו שמקידם. מתקבל לכני המלך הקדש. לוקח אותו ומתקנו על תקויו אחר כך. וזה נקרא בעל תשובה. שהרי נחל מישובו של מקום הנחר ההוא הנמשך ויונא [טז] והתקין עצמו מטה שהיה בתחלה. כיון שנתתקן והור בתשבה הרי נתעלה על תקויו. שאין דבר בעולם ואין מפתח בעולם שיא שברנו זה החזר בתשובה. וסרו והוא יצא בגפו. היינו ככתוב (א) על גפי מרמי קרת. כמו שם שבח והרמה. אף כאן שבח ירמה. להמקום שבעלי תשובה עולים. שאכילו צדיקים גמורים אין יכולים לעמד שם — :

(ב) תן אס בעל אשה הוא. אי איבו אשתל ונסיב אתתא. ולא בעא למצד תולדין הע"ג דמות ליה אתתא [יז] או אי הות לא בעתא [ועבד רביה] ועאל לססוה עלמא בלא תולדין. ולח חסגוה לפעל ידיו דמחריבון [יח] וינאה חסמו עיון הוה יעול בגפו דדכורא. וסויסי צנוקבא [יט] ואס ארניו יתן לו אשה ארניו דא איבו ארין כל הארץ. יתן לו חסה. מהכא דלחו צרשותא דב"ג קיימא למיסב אתתא. אלא כלא ציחאניס לעלות. יתן לו חסה דהא לחו צרשותא חויו ומתן איבו הסיח דלאו דליס ולח חזרמת לגביס דלויסי הות וזינא לאתרא. והקדיס התי צרחיו ונטיל לה. דא חתויבת ליה דלא אתחזיית ליה. וקב"ס חזיו להתי חתתא דזימית לאפקא תולדין בעלמא. הקדיס התי צרחיו ואתחזיית ליה. ועבד חזיון וזרע וזרעא צנתא דלאו דליסי. בג"כ האשה וילדיה תסיס לארניס והוא ינא בגפו [כ] חו עני מסכנא. כמה אשתל צנוקבא אלה והשתל ליטבד פירין צנתא דלאו איסי דליסי. ונפק צנוקבא ואי תימח חיוהי חו צנין דזרע צנתא אחרת דלאו דליסי. הא הכא קב"ס יסיב ליה הסיח גיתא למזרע ציס. דהח איבו מגרמיס לא נטל לה. אלא תא חזי כל מלין דקב"ס התי דקב"ס יסב ליה חתתא ועבד ולא סוה מלס צנוקבא התי דקב"ס יסב ליה חתתא ועבד צה פירין ואזיון. לאו התי כסחר צני בגלגל. ולא דמי מתן דאשתל צהוי עלמא לאסגאה אילנא ולח יכיל. למאן דלא בעא להסגאה ולאשתדל. והעקר ואפיל טרפין דאילנא ואזער חיצה דליסי האזי כיון דהס עליוס קב"ס ויסב ליה חתתא צרחיו קב"ס גבי יודיסי בקדמיתא. ונטיל מה דגרע הסוף מצועא וצנ"כ האשה וילדיה תסיס למדניס [ולא לדריס] והוא ינא בגפו ולצתר יתיב ויסתל על גרמיס לאכליווי גרעוסי. (ג) דהח קב"ס חזרתיא למצד דינא לכלא. וכד מטא זינא דהסוף להסכחא בעבד זנוסי. מהס עבד. קטיל לזין ונטיל לה הסוף צר זוגא דילס. ואיכו נפיק מהאי עלמא בלחודיו יחידלס.. ומחו ואס חמר יאמר. תרי זמני אי בעוד דליסי

(ג) ועוד אם בעל אשה הוא. אם הוא עמי ולקח אשה. ולא רצה להעמיד תולדות אע"פ שיש לו אשה [יז] או אם היא מיאנה בזה [ועשה כצוניה] יבא לעולם ההוא בלי תולדות. ולא השניחו על פועל ידי רבינס [יח] ויצאה אשתו עמי. היא חוזר לבוא לזה העולם בגפי של זכר. והיא בקבה [יט] ואם ארניו יתן לו אשה. ארניו. זה הוא ארין כל הארץ. יתן לו אשה. ככאן שאין הדבר ע"מ ברשותו של אדם לקחת אשה. אלא הכל במאזניס לעלות. יתן לו אשה. שהרי אין דבר ברשותו הוא. ופי היא האשה. זו שאינה זיון שלו ולא נודמנה אליו. כי הוא היה מוזמנת לאחר. ודקדים זה ברחמים ולקח אותה. ונתנה לו זו שאינה ראוייה אליו. שרקב"ה ראה שאשה הזאת עתידה להעמיד תולדות בעולם. ולפי שזה הקדים ברחמים נתנה לו. ונשא פירות כן הורע שזרע בגנה שאינה שלי. לפיכך האשה וילדיה תהיה לארניה והיא יצא בגפו [כ] דיו עני מסכן. כמה הוא עמל לריק. ינע ועמל לעשות פירות בגנה שאין היא שלו. ויצא ריקם ואם לשאל ככני מה. אם לפי שזרע בגנה אחרת שאינה שלו. הרי כאן דקב"ה נתן לו אותה הגינה להזייע בה. שהרי הוא מעצמה לא נבלה. אלא ביא והאה כל דדכריס שהקב"ה עושה כלם בדין הס. ואין כל דבר על הנס. זה שרקב"ה נתן לו אשה ועשה עמה פירית וילדות. אין זה כשאר בני גלגול. ואינו דומה מי שעמל בזה העולם להגדיל הארץ ולא גלה בירו. למי שלא רצה לעסיק בפריה ורביה אלא שהשחית ודפיל עליו הארץ יגרע דפירית שלו זה כיון שריחם עליו הקב"ה יתן לו אינה ברחמים. גיבה הקב"ה את שלו לראינה. ולקח לו מה שגרע המעין והוא. ולפיכך האשה וילדיה תהיה לארניה [לא לו]. ידא יצא בגפי [ואח"כ מיטל עליו שייבס ויעמל בעצמו דרשמים גרעונו (ג) שהרי דקב"ה דרבי לעשות דין לכל. וכאשר מגיע הזמן של האיש והוא שומעא ויקח את בת זוגו. מה עושה דקב"ה. במית לה ולוקחה ויאיש שהוא בן זינה. וזה יוצא מן העולם הזה בגפי יחידו ומהו ואם אמר יאמר. שני פעמים. אם בעוד שהוא

בראה מקומות (א) עני ט (ב) קט. (ג) קט. (ד) קט

זין הזהר

(טו) כאן מצטע כונתו שהבנים יהיו שויכים אליו והוא אביהם יחשב ויתוקן הפנס שלו שמקדם : [טז] היינו שיוכה להארה מעולם הבינה סקור התשובה ככתוב ולכבו יבין ושב ורפא לו [יז] זה נרע יותר מראשון : [יח] שכתוב כי לא תהו בראה ישיבת יצרה : [יט] פי' שהם יבאו בגלגול רינותם בכ"ו. זה לכרו וזו לכדה. ולא יודגו עור יחדו [כ] פי' שאע"פ שהוליד בניס בגלגול זה לא יחשבו שלו אלא הוא יצא בגפו כאילו לא הוליד. ויוכרח

שהוא עם אותה האשה הוא מרבה בתפלה ותחנונים בכל יום לשני המלך הקדוש. וכמו שהיה תחלה ברחמים כך הוא סופו ברחמים. וזה אמר יאמר. אמר. מתגלה כאשר הקדים ברחמים. יאמר. לבסוף שיתקבל ברחמים. ומה יאמר. אהבתי את אדני את אשתי ואת בני לא אצא מפשי. וברוב תפלותיו אוהב אותו הקב"ה ומתקן מעשיו. ומקבלו הקב"ה על ידי אהבה התשובה שלו ועל ידי רבוי תפלותיו. מה עושה הקב"ה. מה שהיה מוכן עבורו להחזירו בגלגול. שיוסבל עיניו בזה העינים על מה עושה מקדם. אין מחזירים אותו לזה העולם. אלא מקריבים אותו לפני הבית דין של הישיבה שברקיע. ורגים אותו ומוסדים אותו לבית המלקות. ורושם לו הקב"ה שזה נמסר לבית העונש. ופוגמים לו באזנו להיות תחת ממשלת הערלה עד זמן ידוע. ואח"כ נואלים אותו. ואם בתוך הזמן שנקבע לו כשעשו לו הפנים מניע היוכל. ואפילו אסרן קים אחד לייבס. נחשב לו למציאה כאילו מצא הזמן שלו עד היוכל. וכך הוא נענש ולא יותר. משהגיע היוכל הוא נאל ומכניסים את לפניו מפרוכת [כז]:

א) וכי ימכר איש את בתי לאמה לא תצא כצאת העבדים. וכי ימכר איש. זה הקב"ה. שנאמר בו ה' איש מלחמה. את בתי. אלי ישראל. שהם מצד הבת יחידה נקראו בתו [כח]: ואפשר האמר שיצאו כדמיון אלי שהיו מצד העבד שהוא מלמורן. שיצאו במנוסה ממצרים. לא תצא כצאת העבדים. וז"ל (ג) כי לא בחפזן תצאו ובמנוסה לא תלכין:

ועוד וכי ימכר איש את בתו לאמה. כוא וראה האדם כשנולד נותנים לו נפש מצד הבהמות המהורות הנקראות מפני הקדש. וזה יותר נותנים לו רוח מצד חיות הקדש. וזה יותר נותנים לו נשמה מצד כסא הכבוד. ושלישה אלה הן אמה עבד ושפחה להבת מלך [כט] וזה יותר נותנים לו נפש בדרך אצילות מצד הבת יחידה [כד] והיא נקראת בת מלך. וזה יותר נותנים לו רוח של אצילות מצד התכבדות שנקרא עמוד התיכין. ונקרא בן להקב"ה. וז"ל בניו אתם לה' אלהיכם. וזה יותר נותנים לו נשמה מצד הכמה ובניה שנקראים אב ואם. וז"ל ויפח באפיו נשמת חיים. מהו חיים. אלא הן האיתות יד [כה] עליהן אמר כל הנשמה תהלל ה' ונשתלם באיש הזה השם הוי"ה ב"ה. וזה יותר נותנים לו שם הוי"ה בשלימות האיתות יוד ה"א ואי"ה"א. שהוא נקרא אר"ם בדרך האצילות שלמעלה [כו] והוא נקרא אדם בדמות רבוננו. ועליו נאמר ורדו ברגת הים ונו'. וזהו הוא ממשלתו בכל דרקיעים ובכל האופנים והשרפים והחיות. ובכל היות וגבירות שלמעלה ושלמטה. ולפיכך כאשר האדם זוכה בנפש מצד הבת יחידה. והוא נקראת בת מלך. נאמר בו וכי ימכר איש את בתו לאמה לא תצא כצאת העבדים ודנשמה שנהחייבה בגלגול אם היא בתו על דקב"ה. אפשר האמר שנמסרת בנוף זר [כז] אשר שם ממשלת היצר רדע שהוא מצד סמ"ל. חס ושלום. שהרי כתוב (ג) אני ה' הוא שמי וכבודי

דאיכו צהלו אתה אסני ללותין ובעותין בכל יומא לגבי מלכה קדישא וכמה דהוה שירותא ברחמי הכי הוא סופא ברחמי וזה הוא אמר יאמר. אמר בקדמיתא כד אקדים ברחמי יאמר. כסופא ויתקבל ברחמי ומאי יאמר. אהבתי את אדני את אשתי ואת בני לא אצא מפשי ובסניאו דנליתין רחיס ליה לקב"ה ואתקין עובדיו קב"ה קביל ליה צההוה תיובתא ובאיוון סניאו דלליתין. מאי עבד קב"ה זה דהוה זמין לאהדרא ליה בגלגולא. למסבל עונשין צהאי עלמא על מה דעבד לא אהדר ליה להאי עלמא אלא קריב ליה לבי דינא דמתובתא דרקיעא ודיינין ליה ומסרין ליה לבי מלקיתא וחרסין ליה קב"ה דרך התמסר לבי עונשא וכניס ליה נחשו תחות שלעניה דערלה עד זמן ידועא וצת פרוק ליה ואי צההוה זמנא דקא עבדין ליה פגיומו משה יובלא אפילו יומא חד ליובלא. התחייב ליה כמה דהכחא ליה זמנא עד יובלא הכי ארענש ולא יתיר אתא יובלא אפרוק ועאלין ליה גי פרנודא [כח]:

א) וכי ימכר איש את בתי לאמה לא תצא כצאת העבדים וכי ימכר איש את קב"ה דאתה ביה ה' איש מלחמה את צמו. אלו ישראל. דליתין מסערא דבת יחידה התקיימו בתו [כט] ולי תירא דפקין בנונא דאלין דמסערא דעבד דהוה מלמורן דפקין צמיסה ממנסיס לא תצא כצאת העבדים ה"ד"ג כי לא בחפזן תאלו וצמיסה לא תלכין.

תו וכי ימכר איש את בתו לאמה. תא חזי בר נש כד חמילד יסבין ליה נפשא מסערא דבעירא דריכו דאתקין חופני הקדש וזה יתיר יסבין ליה רוחא מסערא דחיות הקדש וזה יתיר יסבין ליה נשמתא מסערא דכרסית יתלת חילין חילון אמה עבד וצפה דריתא דילנא [גכ] וזה יתיר יסבין ליה נפשא בחינת אצילות מסערא דבת יחידה [כד] ואתקיימת חוסי צרתא דמלכא וזה תי יסבין ליה רוחא דחילות מסערא דעמודא דאמנות. יאקרי בן לקב"ה. ה"ד צניס חסל לה' הליכס. וזה יתיר יסבין ליה נשמתא מסערא דחבא ותמא. ה"ד ופח צחפיו נכמת חיים. מאי חיים. תלל חילון יד [כה] דעליוכו אתמר כל הנשמה תהלל ה'. ואתתליס ביה סו"ס. וזה יתיר יסבין ליה הוי"ה בשלימו דאפון יוד ס"א ואי"ה"א דאיכו אד"ס אקרי צאורח אצילות דלעילא [כו] ואתקרי דיוקנא דיהירא ועליו אתמר ורדו בגנת הים ונו'. והאי חוסי כלגיותיה בכל רקיעין ובכל אופנים וברפסי וחיוון. ובכל חילון ותקיעין דלעילא ותמא ובנין דה כד בר נש זכי בנפש מסערא דבת יתירא ואיכו התקיימת צרתא ד"כ התיר ציה וכי ימכר איש את בתי לאמה לא תצא כצאת העבדים ונשמתא דאתחייבה בגלגול אי היא צרתא דקב"ה. הי תיירא דאודנן בנופה נוכחא [כז] דתמן שלעניתא דילך הכע דאיכו מסערא דחמ"ל הם ועלוס. דהא כתוב (ג) אני ה' הוא שמי וכבודי

מראה מקובות א) 97 דל (ג) יס"י מ"ג (ג) יס"י מ"ג

זין הזהר

א) ריקי השמים שבו השער להנשמות שיכנסו לצורו החיים לידות סויו השכינה נקרא בשם כרובת. כאשר ספרי. שהוא ריקע רק. [כז] היינו מצד השכינה הקדושה שפמנה פורחות נשמות ישראל. [כח] היינו נשמה נדולד שנקראת כרוא דכנכא. [כט] בה יחידה זו סרת המרכות דאצילות. [כס] השם י"ה הוא מקור להעולמות אצילות וברואר הככה ובניה אבא ואבא. [כז] שם הוי"ד כמילוי אלפ"ן בגימטריא מ"ה כססאר אר"ם דאיהו אורח אצילות כדאיתא בהסמאר פתח איתרו וזה דאיך נקרא אדם בשם דיוקנא דבאר ה על שם הכתוב נעשה אדם בצלמנו. ועל שם הכתוב ועל דמות הכתוב ועל דמות הכתוב אדם עליו למעלה. [כז] היינו לגר או למסור תלמוד חס:

וכבידי לאחר לא אתן. שהוא יצר הרע. וזה הגוף שהתשרה בו הבת מלך. אפשר תאמר שנבסרת בכתרים התחתונים שמצד הטומאה. חליצה וחם. עליה נאמר ודארץ לא תמכר לצמיתות כי לי הארץ.

א) ועוד וכי ימכר איש את בתו לאמה. זה הוא סוד עליון יותר מכל. בהעמוד שעמד אצל הגלגלים תוך אויר הכנשב להנשמות. יש גלגל אחר בגד זה. וגלגל אחד בצד השני. בצד זה מאוני צדק. ובצד השני מאוני מרמה. ואלו הגלגלים כל יניחו לעולם. והנשמות עולות ויורדות נכנסין וחוזרין. ויש נשמות עשוקות כאשר שולט אדם באדם. שכתוב (ג) עת אשר שלט האדם באדם לרע לו. לרע לו בדאי שזה העולם מתנהג כלו בעין הרעת טוב ורע. וכאשר מתנהגים בני העולם בדרך הטוב. עומד הגלגל וסבריע לצד הטוב. וכאשר מתנהגים בדרך הרע. סבריע הגלגל לצד הרע. וכל הנשמות הנמצאות בשעה ההיא בהגלגל צד הרע עושק אותן ונימלן. אבל לרע לו. כי אלו הנשמות מכניעות לכל אשר ימצאו מצד הרע וישיחיתו לו. והסוכן לזה ארון הקודש בעשק מן הפלשתים ואלים בהם לרע להם. וכמו כן אלו הנשמות הנעשקת מצד הטומאה הן לרע להם. ומה נעשה מאותן הנשמות. טובא בספרים הקדמונים שמהן נמצאים אותן חסידים אומות העולם. וגם ממזרים הלמדוי חכמים הקדומים לכהן גדול (ג) ע"ז כתוב וכי ימכר איש את בתו. זו השמה הבאה בגלגל בשביל מעשים רעים שבעולם (כח) לאמה. היינו לצד הטומאה בגלות רע ע"י גלגל החוזר שמשם היא נעשקה. כשיגיע העת להוציאה משם ודאי לא תצא כצאת העבדים (כט) וכל אותן נשמות הנעשקות מי הן. כאן יש סוד. אלו הן נשמות יודים הקטנים. כאשר הם עיר יונקים בן הכח של אבם. והקב"ה רואה שאם יתקיימו בעולם יבאשו רוחם ויחמצו כח טין זה. לוקט אותם בקטניות בעוד שניתנים ריח טוב. מה עישה. מניחם להעשק ביד האמה הריא. וזו היא לילית. שליש שנתנו ברשותה משמחת בתינוק הזה ועשקתי ומציאתי בן העלם. כאשר הוא עוד יונק מן הכח של אמו. ואפשר תאמר שאלו הנשמות יעשו טוב בעלם. לא כן. שכתוב אם רעה בעיני אדניה. שרואה שהמיץ זה האיש בגיממה זו לאחר זמן אם יתקיים בה (ד) זי נעשקת ואדרת לא נעשקת ועל אלה כתוב (ד) ואראה את כל העשוקים ינו. וזהו אם רעה בעיני אדניה אשר לא יעדה. לא באלף בתוב. ואפשר תאמר שהמינה רקב"ה להיות בצד הטומאה מן היום שנבראת. לא. אלא עתה בהחזרת הגלגל לו יעדה ביא. מה שלא היה מקודם לזה. ודפדה. מהו ידפדה. הקב"ה יפדה לה בזמן שהיא תעלה ריח טוב טרם שתחמיץ. ויא יעלה אותה לשמי כרום בישיבה שלו. ואפשר תאמר שבעבור שנעשקה לצד הטומאה יתנהג הקב"ה לחסדי אוכות העולם או כמזל הלמד חכם (כג) בא הכתוב מוכיח לעם נבוי לא ימשל למכרה ודאי. בגנוד בה. שנעשקה בעושק ע"י גלגל החוזר. אלא לישראל ודאי ולא לאחר. וכאשר תגא מן השביה של דגלגל לא תצא

כצאת בראיה תקומות (ה) 97 (ו) קמת (ז) 97 (ח) קמת (ט) 97 (י) קמת (יא) קמת

זו הזהר

וכבידי לאחר לא אתן דאיהו יצר הרע והאי גופא דשריא ביה צרמא דמלכא אי תימא דלודנן צכתרין תמלוי דמסאבו. חלילה וחם עלה חמתך והארץ לא תמכר ללמיתות כי לי הארץ —

א) תן וכי ימכר איש את בתו לאמה. דא הוא רוא עלאה יתורא זכלא. בעמודא דקיימא לשקלין גי אורא דכנשא אימ סיקלא דהא צהאי סערא ואימ סיקלא אחרא צהאי סערא. צהאי סערא מילוני לרק וצהאי סערא מילוני ירמא. והאי סיקלא לא סביך לעליון. ונשמתין סלקין יתחין עליון ותבין. ואימ נשמתין עשיקין כד שלטא חדס צהאי דכתיב (ג) עת אשר שלט האדם באדם לרע לו לרע לו ודאי דהאי עלמא אתנהג כלל צהילגא דדעת סוב ורע. וכד אתנהג בני עלמא צספרא דפיז סיקלא קיימא ואכרע לסערא דפיז. וכד אתנהג צספרא דרע. אכרע להסוא סערא וכל נשמתין דהוו צהאי סערא צסיקלא הוא עשיק לון ועליון לון אכל לרע לו. דאינון נשמתין כפיין לכל מה דאכתין יספרא צישא ושינאן ליה וסימנא דלד הרינא קדישא דאתעשק גו פלשתים ופלטי ציה לרע לון אוף הכי הכי נשמתין דאתעשקין מספרא החרא לרע לון. מהי חתעביד ייחיון נשמתין. חיונין צספרי קדמאי דמייכו הוו אינון חסידים הומוס העולם. ואינון מילוני תלמידי חכמים קדמין לכהנא רבא (ג) ע"ד כתיב וכי ימכר איש את בתו דא נשמתא בגלגלי על עיבדן ציבין דעלמא (כח) לאמה. להסוא סערא אחרא בגלותא צישא דסיקלא דחסיד וסוא אתעשקת. ללפקא לה מתחין ודאי לה תנה כנחת הסעדים (כט) וכל אינון נשמתין דמתעסקין מלון חיונין כהא איהו רוא אליון אינון נשמתין דניוקון ועירין כד חיונין יקני מנו תוקסא דלמסון וכצ"ה חמי דאי יתיקחין בעלמא יבאשו ריחוסון ויחמוון כחומץ דא לקיש לון ועירין צעוד דויבני ריחא. ייה עבידן ציבין לון לאתעשקה צידא דהסוא אמה. ודא אייה לילית דיון דלמסיביו צרפיה חדאת צהאי יטוקא ועשיקת ליה ואפיקת ליה מעלמא כד איהו יקני מתוקבא דחמיה ואי תימא אינון נשמתין דיעבדון סב לעלימא ללו הכי. דכתיב אם רעה בעיני אדניה. דחמיץ האו גצרא צה צתת יומין אי אתקיים צה (ג) דא חתעשקת וחרא לה אתעשקת ועל אליון כתיב (ד) ואראה את כל העשוקים וגו' ויינו אם רעה בעיני אדניה אשר לא יעדה לא צחלףין כתיב אי תימא דהא צהסוא סערא החרא חיונין לה קצ"ה מיומא דהות לא הלך הסתא בגלגלי סיקלא לו יעדה צוא"ו מה דלך הוט מקדמת דנא וספדה חאי וסדה פריק לה קצ"ה הסתא דסלקא ריחא עד לא חתמיץ וסליק לה לרומי מרימים צמתיבתא דיליה ואי תימא כיון דאתעשקת זכסוא סערא יסבי לה כמה דלמרו לחסידים שאר עינין ולליון חמורי ת"ח (ג) אחר קרל ואיכח לעס ככרי לא יימשל למכרה ודאי. צצני צה. דעשיק לה צעשיקין הגלגולא דסיקלא אלא לישראל ודאי ולא לאחרא וכד נכקת מן סיקלא לא תלח כלת

(כח) ולא מצד מעשה אלא שסובלת עבור מעשה רוב העולם (כט) אלא בנצחון שהכניע להם"א: (ל) בעבור שהריחה ריח הרג והבטא של הסערא אחרא בעת היותה נעשקת אצלה. (לא) לעיל אומר כשם ספרי קדמאי ש"עשה מהן חסידים אוה"ע או ממזרי ת"ה. ויש ספורים שהסכא פליג על הספרי קדמאי. ולי ראה לישיב שיש בי מינים בנשמות הנשקות. סין א' שהיו כבר בעולם. ובין ב' נשמות חדשות שנבראות בכל פעם. והן לא נברו בספרי קדמאי שכל הנשקות נעשה מהן חסידים אוה"ע וממזרי ת"ח אלא אומר מנייהן. יפירוש מנייהן דיי"ו שיש מהן שנעשין כן אבל לא כלן. ומכון שאלו שכבר היו בעולם יש להם כח הרע לקליפה כמו הארון. ואלו

כלאת העבדים, אלא מתעשרה בעשרהא בלתיא על רישי. ואי תימא דהאי סמרה אעילת לה בהסוה יוקא. לאו הכי. אלא נשלת לה וחדלת בהדה. ופרחת מן ידסא ועללת בהסוה אתר ואיסי פקידת להאי יוקא וחדלת ביה ומייכת ביה ותלויבת להסוה בשר עד דלבתר נטיל קב"ה נשתיסי וסוה לגופא. ולבתר כלל חיסו ברשותא דקב"ה [ג] ותו לעס נכרי לא ימשל לייסרה בצגדו צה, תא חזי בשעתא דנפקת מן טיקלא. והסוה סמרה צמדו [ג] רשיס לה קב"ה ומתיס לה צהר גישפוקא ופריס עלה לבוש יקר דיליה ומאן איכו סמא קדישא דלקרי עליה. ודא סוה בצגדו צה לבוש יקירא דילכא פריס עלה וכדון איכו נטירא דלא אחיסרת לעס נכרי תלא לישראל לחוד ידא איכו דכתוב (א) כיוי תלוה יסמרי. ועל רזא דא כתיב הכא לעס נכרי לת ימשל למכרה בצגדו צה. בעוד דלבוש יקר דילכא צה מאי רשו אית להסוה סמרה צה

(ג) רגו וכי ימכר איש את בתו לחמה אוסרותא לבר נש חית בסי קרתי. וכיה עיטין עבין עלחין אינון בכל מלי דאורייתא וכלהו קאסו בליחא קאסו. והסתודעין לגבי חתיין דידעי ואולי בלוחה קאסי. בזמנא דנעמא קב"ה ליצרי עימא סלוק ברעותא קזיה ולייר כל נשתיין דחיתן וזינין למיב צבני נסה לבתר וכלסו אתניירו קמיה בהסוה נירא ממש דזינין למיב צבני נסה לבתר. יחמא כל הד ומד דאית דמסון דזינין לאצחא אורחייסו בעלמא [ג] יבשעתא דמשא זמניסו קרי קב"ה להסוה כתיב. אחר לה זילי עולי צדך פלן צניק פלן אחיבת קמא אחריה דעליא די לי בעלייה דא דאנא יתבצו ביה. ולא איך לעלמא חמרא דיתעבדון בי וחסא מלוכלכא בינייסו. אחר לה קב"ה מן יומא דהתצרייתא על דא התצרייתא למיב בהסוה עלמא. כיון דחמלת נשיתא כך בעל כרחה נחתא ועללת תיין אורייתא דיהבת עיפא לכל עלמא חמלת הכי. אוסירת לבני עלמא ואמרת חמו כיה חס קב"ה עליכו. מרגלותא סבא דות ליה זבין לכו למגלא דתשתעבדון צה בהאי עלמא על דא כתיב וכי ימכר איש דא קב"ה אית צבו דא נשמתא קדישא. לאיס. למיבוי אחי משתעבדא בינייסו בהאי עלמא (ג) צמסו מנייסו בשעתא דמיטי זמנא לנפקא מהאי עלמא לא תלא כלאת העבדים לא תפוק ותשפכא בצובין. תיפוק בת חורין ברירא נקיס. צנין דיהני צה מחרה וישתצח צה. ויהיז לה אגר טצ צלחמתי דגנחא דעדן כד"ר (ד) והסביע צלחמחות נפשך. ודחי כד תיפוק ברירא נקיס כדקא יאות אכל אס רעה צעיני הדניס כד נפקת מלוכלכא צמנפי חובין. ולא אחחויית קייס כדקא יאות. ווי להסוה גופא דהתאביד מהסיה נשמתא לעלחין צנין דכד נשתיין סלקין צריין. ונפקין נקין מהאי עלמא. כל נשמתא ונשמתא עללת בספרא דאחחיתא דמלכא וכלהו צמנין יאחר דא סוה נשיתא דפלניא. זמינת תאל להסוה גופא נשבתא וכדון כתיב לו יעדה צוא"י וכד נפקת רעה צעיני חלביס דקא אסתהבא צובין וצמנפס דהסאין. כדון לא יעדה צאל"ף. אחחביד הסוה גופא

כצאת העבדים, אלא תתעבר בעטרה שלה בנישאת ראש. ואפשר תאמר שצד המומאה הבניסה באיתו התיניק, לא כן, אלא היא לקחה בעיושק את הנשמה והיתה משמחת עמה. אח"כ פרחת מידה ונכנסה בהתיניק ההוא. והיא פוקדת לאותו התיניק ומשמחת בו ותשחק לו ותחמד לבשרו. עד שלאחר זמן לוקח הקב"ה נשמתו והיא לוקחת גיפי. ולבסוף הכל הוא ברשותו של הקב"ה [ג] יעוד לעס נכרי לא ימשל למכרה בבגדו בה, בוא יראה כשתצא מהשביה של הגליל. וצד המימאה הוא בשמחה [ג] ירשם לה הקב"ה ויהתמנה בחותמו ויפרש עליה לבוש כבודו. ומה זה, זהו השם הקדוש שנקרא עליה. וזה הוא בבגדו בה. בגד לבוש הכבוד של המלך פרוש עליה. ואז היא נשמרת שלא תמכר לעס נכרי אלא לישראל בלבד. וזהו שכתוב (א) כימי אלוה ישמרני. ועל סוד זה כתוב כאן לעס נכרי לא ימשל למכרה בבגדו בה. בעוד שלבוש הכבוד של המלך בה. אין רשות לצד המימאה בה:

(ג) ועוד וכי ימכר איש את בתו לאמה, אודרה לאדם יש במקראית האלה, וכמה עצית טובות עליונות נמצאות בכל עניני התידה. וכלן אמת בדרך האמת. וידועות הן להחכמים הטבנים והולכים בדרך האמת. כוסן שבקש הקב"ה לברוא את העולם. ואלה ברוצן לפניו וצויר כל הנשמות העתידות להנתן באנשים אחר כך. וכלן נצטיירו לפניו באותה הצורה שמש שעתידה להיות בהאנשים אחר כך. והיא לכל אחד ואחד שיש מהם שעתידים להשתית לריבים בעולם [ג] ובשעה שמיניע זמנס קורא הקב"ה לנישמה ההיא. ואמר לה לכו ובואי זמנס פלוגי בנפך פליגי. משיבה רבינו לעולם. די לי ביה העולם שאני וישבת בו. ולא אלך לעולם אחר שישתעבדו בי ואודיה מל בלבת בנייהם. אימר לה הקב"ה. מן הייס שנבראת עבור זה נבראת להיות בעולם ההוא. כיון שרואה הנשמה כך בעל כרחה יורדת ונכנסת שמה. התורה שנתנת עצה מיכה לכל העולם ראתה כל זה. והיא מוהרת לבני העלם ואימרת. ראו כמה חס הקב"ה עליכם. מרגליות טיבה שהיתה לי מכרה לכם חנם שתשתעבדו עמה בזה העולם. על זה כתוב וכי ימכר איש. זה הקב"ה. את בתו. זו הנשמה הקדישה. לאמה. להיות אמה משיעבדת ביניכם בזה העלם. (ג) בבקשה מכם בשעה שיניע דומן שתצא מזה העולם. לא תצא כצאת העבדים. לא תצא מלוכלכת בעבירות. תצא בת חורין ברה יוקא. כדי שיטמח בה רבונה וישתבח בה. ויתן לה שחר טוב בעצח הגן עדן. כמו שכתוב (ד) והשביע בצחצורת נפשיך. כודאי אם תצא ברה ונקיה כראוי. אבל אם רעה בעיני אדניה. כשהיא יוצאה מלוכלכת בעבירות. ולא נראית טוב לפני דקב"ה כראוי. וי לאיתו הגף שדוא נאכר מן הנשמה ההיא לעולם. לפי שבאשר הנשמת עוליה זכאית. והן יוצאות נקיות מזה העולם. כל נשמה ונשמה נכנסת בספר גנוי דמלך. וכלן בשמיתן. והוא אוטר דהא נשמת פליגי. מזמנת תהיה לאותו הגוף שעזבה. על זה כתוב לו יעדה ביא"י. וכאשר היא יוצאה רעה בעיני אדניה. שנתלכלכה בעבירות ויבטמתי חמאים. או לא יעדה באל"ף. נאכר זה הגוף

מראה מקובות (א) אינו כ"ס ט דף טז. (ב) דף טז. (ג) יעני' ד"ה זיו הזהר
 החדשות אין להן עוד שום ידיעה בעניני זה העולם ועליהן אומר הסבא שהקב"ה שומרן ביותר: [ג] היינו שיגד כחיותי הסמים: [ג] כי תחשב שמואת הנשמה יתגדל רשע בעבור היותה אצלה תחת רשותה כמו יעקב אצל לבן: [ג] הקב"ה רואה בראיה שאינה צרחת להאדם להיות דוקא כן אלא שיש לו עוד הבחירה. כדאיתא במשנה הכל צפוי והרשות נתונה וכדכתב הרמב"ם שעל זה כתוב כי לא מחשבותי מחשבותיכם:

הניף מבנה, והוא לא תודמן לאיתו הנוף, מלבד נשמה
 ההיא שבעלה נתעורר לישוב בתשיבת הנוף, אז כתיב בה
 והפרה, (בכתוב f) פדה נפש מעבר בשחת [לה] והפרה,
 זה מסב על האדם, שהעצה עבדו היא שיפדה אותה ויחזיר
 בתשובה, ובשני אופנים אימר הקב"ה והפרה, שלאחר
 שיהזיר בתשובה יפדה לה סדרך הגיהנם, לעם נכרי לא
 יטשל למכרה, מי הוא עם נכרי, עלובה היא נשמת החוטא,
 כאשר תצא מזה העולם והאדם קלקל דרכי עמו, אם
 תרצה לעלות למעלה בתוך מהנות הקדושים, לפי שמחנות
 הקדושים עימדים בדרך ההוא של הנון עדין, ומחנות נכרים
 עומדים בדרך ההוא של הגינהם, אם זכתה רגשמה ושמירה
 ההיא של הפרשת מלבוש הכבוד העליון עליה, או הרבה
 מהנות קדושים מודמנים לה להתחבר עמה ולהכניסה לנן
 עדין, אם לא זכתה, או הרבה מחנות נכרים מודמנים
 להכניסה בדרך של הגיהנם, ואזתן מחנות של מלאכי
 הכלה עתידים לעשות בה נקמות, על זה בא הכתיב
 להוריע, לעם נכרי לא יטשל למכרה, אלו המלאכי חבלה,
 בכגרו בה [ו] היינו השמירה, שהקב"ה עשה לה שמירה
 שלא יטלט בה עם נכרי באיתה הפרשת השמירה עליה:

גופא מינה ואיחי לא אודמנת לגביה, בר ההוא
 דיארה אלתרי ותב צמיונתא דגופא דנין כתיב בה
 והפרה כד"א ח) פדה נפש יעצר בשחת [ל-] והכרה
 האי הוא כבר כש דעישא דיליה דיפרק לה יימז
 צמיונתא ולמדין סמרין קחמר קב"ה והפרה, דלברר
 דתב צמיונתא פדה לה מאורחא דגיהנם לעם נכרי לא
 יטשל למכרה מאן עם נכרי, עלובתא איחי נשמתא,
 כד נפקת מעלמא וביג אספי אורחיה בדה או
 צרית לסלקא לעילא גו משריין קדישין צנין דמשריין
 קדישין קיימין ביהוה אורחא דגן עדין, ומשריין ניכרחי
 קיימין ביהוה אורחא דגיהנם או זכתה נשמתא והסוא נשירו
 ופרישו דלבושא יקורא עליה, כימז משריין
 קדישין קח מתגדון לה להתחבר בדה וליישל לה לנן
 עדין לה זכתה כמה משריין וכבראין מתגדון למישל
 לה באורחא דגיהנם, ואינון משריין דיילחבי
 תכלה וזיימין למעמד בה נוקמין, על דא תתא קרא
 ולאבה לעם נכרי לא יטשל למכרה, תלין יילחבי הצנה
 צבדו בה [ו] איכו נעירא, דקב"ה עבד לה נעירא
 ללא יטלוש בה עם נכרי ביהוה פרישו דנשירו עליה

אח לבנו ייעדנה כמשפט הבנת יעשה לה, ביא ודא
 כמה יש לו לאדם לזוהר שלא יעקש דרכיו בעולם
 הזה, שאם זוכה האדם בעולם הזה ושימר להנשמה ישי
 כראוי, זה הוא האדם שהקב"ה רוצה בו, ומשתבח בו
 בכל יום בפמליא של ואימר, ראו בן הקדוש שיש לי
 בעולם ההוא, כך וכך עשה, כך וכך מעשיו מתוקנים, וכאשר
 תצא נשמה זו מע"ס הוה זכה נקיה וברה, הקב"ה
 מאיר לה בהרבה אורות, ובכל יום מכריז עליה זו היא
 נשמת פליגי בני, שמורה היא תהיה לניף הדוא שעובדה,
 וזהו שכתוב ואם לבנו ייעדנה כמשפט הבנות יעשה לה
 מהו כמשפט הבנות, כאן יש סוד להחכמים, בתוך סלע
 החוק רקיע דנעלם [ו] יש היכל אחד שנקרא היכל אהבה,
 ושם הם אותן איצרות הנסתרים, וכל נשיות הארבה של
 המלך נמצאה שם, ואותן שמות האהובות המלך נכנסין
 שמה, כיון שרמלך נכנס בהיכל ההוא של המלך, מה כתוב,
 וישק יעקב לדרל, הקב"ה מוצא שם לנשמה הקדושה ההיא,
 ומיד הא מקדים ונושק לה ימחבקה ומעלה אותה עמו
 ומשתעשע בה, וזהו כמשפט הבנות יעשה לה, בדרך שהאב
 עושה לבתו ההיביבה אצ"ל, שנושק לה וברבקר ניתן לה
 מתנות, כך עושה דקב"ה לנשמת הצדיק בכל יום, כמו
 שכתוב כמשפט הבנות יעשה לה, זהו שכתוב ג) יעשה
 למחכה לו, כמו שהבת הזאת השלימה מעשיה בעולם הזה,
 אף כך הקב"ה משלים לה עשייה אחרת בעלם הבא,
 שכתוב עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו,
 וכאן כתיב יעשה לה:

ואח לבנו ייעדנה כמשפט הבנות יעשה לה תא חוי
 כמה הית ליה לב"ג לזוהרה דלא יספי אורחיו ברהו
 עלמא, דמי זכה בר נש ביהוה עלמא ונשיר לה לכשתא
 כדקא יחות כחי הויה ביג דקב"ה אחרעי ביה, ואכתבה ביה
 בכל יומא בפמליא דיליה ואמר חמו ברא קדישא דאית לי
 ביהוה עלמא כך וכך עבד, כך וכך עבדו מתתקין וכד
 האי נשמתא נפקת מהאי עלמא זכיה נקיה ובצורה קב"ה
 הנהיר לה בצמה נהרוין בכל יומא קארי עליה דח היא
 נשמתא דפלגיה ברי נעירא ליהוי ליה להסוא גופא דשק
 ודח הוא דכתיב ואם לבנו ייעדנה כמשפט הבנות יעשה לה
 מהו כמשפט הבנות הכא אית רוא לחכימין צני סכרא
 תקיפה רקיעא שמירא [ו] אית היכלא חדא דלקיי היכל אהבה
 תמן חיינן גניזין שמירין וכל נשיות דרחימו דיילבא
 אינון תמן, ואינון נשמתין דחימואן דמלכא עאלין
 תמן כיון דמלכא עתל ביהוה היכלא דמלכא מתי כתיב
 וישק יעקב לרהל קב"ה חשכה תמן להסוא נשמתא קדישא
 קדיש מיד ונשיק לה וגפיק לה וסליק לה בדהיה
 ואכתובט בה ודח הוא כמשפט הבנות יעשה לה כדניא דאבא
 עבד לברתיה דאיחי הצביא לגביה דנשיק לה וגפיק לה ויהיב לה
 מתנן כך קב"ה עבד לנשמתא זכתה בכל יומא כמה
 דכתיב כמשפט הבנות יעשה לה היינו דכתיב ג) יעשה
 למחכה לו כמה דהאי ברתא אשלימת עשיה ביהוה עלמא
 אוף כחי קב"ה אשלים לה עשיה אחרת בעלמא דאחי
 דכתיב עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו
 והכח כתיב יעשה לה:

אח אחרת יקח לו שארד כסותה ועונתה לא יגרע ייא
 אם אחרת יקח, בוא ראה רוחו של איש צדיק נתעטר
 בהצורה שלו בן עדין שלטמה, ובכל שבתות ומועדים וראשי
 חדשים מתעטרים הרוחות בעטרות חרשות ומתפננים מעטרות
 של הול ועולים למעלה, וכמו שעושה דקב"ה באותה נשמה
 עליונה הקדושה למעלה, כך הוא עושה בזה הרוח לפמה
 בג"ע

אח אחרת יקח לו שארד כסותה ועונתה לא יגרע ייא
 אס אחרת תא חוי רוחא דביג זכאה אלתער
 בדיוקנא צני עדין דלתתא ובכל שבתו ומועדו וראשי
 ירחי מתעטרן, רחמי ומתפסין וסלקין לעילא
 וכמה דעבד קב"ה ביהוה נשמתא עילאה
 קדישא לעילא, כחי נמי עבד ביהוה רוחא לתתא
 צני

מראה ביקומות א) אינו ל"ג ס' יע"י ס"ד ג) ד' י

זיו הזהר

[לה] סופי תיבות תי"ד י"ח שהתורה מנינה ומציל ונקיטה את
 [לו] זה בן עדין העליון.

בג"ע שלמטה. שמעלהו לפניו ואמר זה הוא רוחו של הגוף פלני, ומיד מעטר דקב"ה לוד הרוח בהרבה עטרות ומשתעשע בו, 'אפשר' תאמר שלבעביר זה הרוח יפסק הקב"ה את העונג שהוא עושה לדגנמה, לא כן, אלא אם אדרת יקה ל שארה כס תהוה נהה לא יגרע, אלה דם שלשה שמת העליונים שעין לא ראתה אלהים וזאתך, וכלם בעלם הבא ונמשכים שם [לח] אחד מדם שארה, היינו שפע של התניצת והארת אור המאיר בדרך נעים, וזהו מן הון את הכל, ונקרא הו"ה בנקדת אלהים, שאר"ה, בהפוך הא תיות היא איש"ר ה', וז"כ"ר שר שמנה לחמו, והיינו שאר, כסותה, זהו סככת המפך, ריינו שפע אחרת שמיאר לה ושומרה תמיד סככת לביש של המפך, שמוכך עליה השם אלו"ה בבגדו בה תמיד, שלא תזוז מכנה, ודיינו כסיתה, ועינתה מה היא, זו השפע של עולם הבא שבה נמצא הכל, ה' צבאות הוא, המאיר בכל אורות נסתרים העליונים של עץ החיים, שבונונו כח רעינה שמשם יצאה הנשמה, יכל זה בענג ותשיקה של ע"ס דבא, שלש איה לא יגרע זה כאשר היא זכאית כראוי, ואם היא אינה כראוי או שלש איה נגרעים מכנה, שלא יהיה נעשה לה עטרה אפילו מארת סתן, בוא וראה מד כתוב, ואם שלש איה לא יעשה לה, שאיננה זוכה ברן, ויצאה הנשם אין כסף, תנא מלכנו יהודים אותה החוזה, אין כסף, אין לה השתוקקת ואין לה עונג כלל:

(6) ויעוד ואם לבנו ייעדנה וגו', אם אחרת יקה לו וגו' ב"א ראה כל מי שזוכה להנע לי"ג שנים ולהלי נקרא בן לכנסת ישראל, וכל מי שהוא מבן כ' שנים ולמעלה וזוכה ברן נקרא בן להקב"ה בידאי, ככתוב בנים אתם ייה' אלהיכם כאשר הנע הד' לי"ג שנה, וזכה לזה היום שנכנס בגנת הארבע עשרה, או אמר עליו הכתוב (ה' אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך, וזה הטעם, לפי שמקדם לזה לא היה לו עוד השם בן, ולא שרתה עליו נשמה העליונה, שהיו היה עד בגנות עולה [ג] ולפיכך כתוב אני היום ילדתיך, היום ודאי אני ילדתיך, אני ולא צד דטימאה כמי שהיה עד עתה, אני בלבדי, ובבן עשירים שנה מה כתוב בשלמה (ג) כי בן הייתי לאבי, לאבי ממש בידאי, על זה כתוב ואם לבנו ייעדנה, ריינו מבן י"ג שנה ולהלאה, שהרי או יצא מרשות צד המטמאה שנודמנה לו מיום ת לדתו, מה כתוב, כמשפט הבנות יעשה לה, מהו כמשפט הבנות, למדנו שבכל יום מיום מינה הקב"ה בנער הזה פעימד ברשות הערלה, והוא יצא מכנה ינמשך לבית הספר ומכניע לה, והלך לבית הכנסת ומכניע לה, מה עושה הקב"ה לנשמה זו, מכניסה לבית נגויו וניקן לה מתנות וא צרות הרבה, ומקשט לה בתכשיטים עליונים, עד הומן שמכניסה לחופה בבן זה מ"ג שנה ומעלה, אם אחרת יקה לו, מהו אחרת, בוא וראה ביום השבת בשעה שנמקדש היום ויוצאות נשמות חרשות מתוך עץ החיים, ומנשבים אותן נשמות יתרות הקדושות להתתנינים, ינ חים בהם כל יום השבת, ולאחר מיצאי שבת עולות כל הנשמות ומתעטרות בעטרות קדושות למעלה, [וכמו שדקב"ה מוטין לאדם עיקר נשמתו של תולדתו] כן מוטין דקב"ה לאדם זו הנשמה אחרת היתרה, ואע"פ שזו האחרת נודמנה ל.

בן עזן דלתתה דקא סלקת קייסה ואמר דא איכו רוחא דפלניא גופא ומיד מעטרה לה קב"ה להסי רוחא בכמה עטרין ירשתשט צה ומי תימה דהא בגין ריחא דא שבין קב"ה מה דעבד לנשמתה ללו הכי אלף הס אחרת יקה לו שררה כסיתה ועונתה לת יגרע אליו אינון תלת שחרן עליון דעין לא רחתה אלהים וזאתך, וכלכו בעלמא דלתי ואתמשכו מתין [נת] חד מנייהו שארה משיכו דלניו ונהירו דנהיר בהורח סתים מוונא דון לכלא, והקרי הוי"ה בנקודת תלבים סדר"ס בהפך איתון אש"ר ה', ודא מאש"ר בינה לחמו ודא חירו שארה כסותה פרישו דמלכא דת ישיכו אחרת דנהיר יעירו לה תדיר פרישו דלבוש דמלכא, דפריש עליה הנו"ס בבגדו צה תדר דלת חתעדי מינה, והלו אירו כסיתה ועונתה זר, חירו דא משיכו דעלמא דלתי דביס כלל ה' לצחות חיה וזהו איכו דנהיר בכל נסיון סתיון עליון דחילנת דהיי דביס עונס עמירא דמתמן ככתא, וכל דא צדדנה וכסופא דעלמא דלתי תלתה חיי לה יגרע לה כד חירו זכלת כדקה יאות, ואי לאו חירו כדקה יאות חיי תלתא גרעון מינה, דלא יתעבד לה עטרה אפילו אחד מנייהו תא חוי מאי כתיב וזה כלם חלה לא יעשה לה דלא זכתה צרו, וילאס חנס אין כסף, תפיק מקיזה והחיון לה לצר אין כסף, לית לה כסופא ויתת לה עדונא כלל

(6) רגו ירה לבנו ייעדנה וגו' אם אחרת יקה לו וגו' תר הוי כל מאן דזכי לתליסר בגין וילרחה הקרי בן ג' בת ישראל, וכל מאן דלריו מצד עשרין בגין ולעילא זוכי ירהו הקרי בן לקב"ה ודתי כמד"ה צניס אתם לה' ה יוכס, כד משא דוד לתליסר בגין וזכה צהלי יומא דעאל לארביסר כדון כתיב (ג) אמר הלי בני חתה אני היום ילדתיך מאי טעמה דהא מקדמת דניה לא הוה ליה שמה דצדא ולא שרתה עליה נשמתא גרה דהא צבטי ערלה הוה [גס] ובג"כ אני היום ילדתיך היום ודאי אני ילדתיך, אני ולא סערא אחרת כיה דהוה עד הסתה חגי צלחודאי, צד עשרין בגין מאי כתב בשלמה (ג) כי בן הייתי לאבי לאבי ממש ודתי ע"ד כתיב ייה לבנו ייעדנה, יצר תליסר בגין ולהלאה, דהא נקפ זרשו דסערא אחרת דחודמנת ליה מאי כתיב, כיישפט הבנות יעשה לה חמו כמשפט הבנות תנינו בכל יומא ומא חמי קב"ה להאי יוקא דקאי צרשו דערלה וחיכו נפיו מינה והתמך לבי ספירא יתבר לה וחזיל לבי כנישתא ותבר לה, מה עבד קב"ה להאי נשמתא חעיל לה להרר דיליה ויסיב לה מתן וכבזון סגיאון וקשיט לה צקסוין עליון, עד זמנא דעחיל לה לחופה צהלי צד יתליסר בגין ולעילא חס אחרת יקה לו מהו אחרת, תא חוי ביזיא דשבתא צשעתא דמתקדש יומא נפקין נשמתין מתין מנו אילנא דהיי ומכשין אינון כמתין קדישין לתתאי, וכייהין צהו כל יומא דשבתא ולצתר דנפיק שבתא סלקין כלהו כמתין ומתעטרן בעטרין קדישין לעילא [וכמה דקב"ה אומין לצר כס עיקר נשמתה דיליה] אוף הכי אומין קב"ה להאי צ"ג דא נשמתא אחרת, ואלע"ג דלא זמינא ליה

טראה מקומות (6) ד' ג' ט' תמים צ' ג' פ' ע' ד

לו עתה. נשמתו שהיתה לי מקדום. שארה וכמותה ועינתה שמקדום לא יגרע ממנה :

(א) ועוד אם אחרת יקח לו וגו'. כאן יש להעיר שנשמות הגרים כלן פירחות מתוך הגן עדן בדרך נסתר. כאשר נסתלקים מזה העולם נשמותיהם שהריחו מתוך דגן עדן לאיזה מקום דוהת. אלא למדנו מי שחוטף ולקח בנכסיו הגר תחלה הוא זוכה בדם. כמו כן כל אותן נשמות קדושות העלי נות לרומיטין דקב"ה לרתחוננים [י] כלן יוצאת בזמן ידוע כדי לרשעישע בנן עדן. ודן פוגעות באותן נשמת הגרים. מי שאוחז בדהן מאותן דנשמות זוכה בדהן ימתיבשות בהן. ועיסדות בזה הלבוש. ויודית תוך הגן כלביש הזה. לפי שבנ"ע אין עומדים שם אלא בלבוש כל איתן הנמצאים שם. ואפשר תאמר שבעבור זה הלבוש נרעית אותן דנשמות ככל העיני שהי' אהן תרלה. על זה כתוב אם אחרת יקח לו שארה כמותה יע נהה לא יגרע. ועיבות בהנן בלבוש הזה שהקדים לאחו בהן יוכו בהן. וכאשר עולות למעלה נפשיות ממנו. שהרי שם אין עומדים בלבוש זה ואיתן נשמות דקדושות נהנות מן הריח שהריחו מתוך הלבשים האלה. כאשר נבלע באיתן הלבשים מן הרברים הקדושים שבזה העולם [יח] וכל איתן נשמות הקדושות כשמועו ומנו לרדת לזה העולם. למען ישכנו כל אחת על מקומותן הראוי לדהן באנשים. כלן יירדות מלובשות באותן נשמות הגרים שאברנו. וכך דן נכנסת בורע הקדוש. וכמליש זה הן עוסדות להשתעבר עמדם בזה העולם וע"כ בכמה מקומות הודיר דקב"ה על הגר שורע הקודש יהי נזורים בו. ככתוב ואתם ידעתם את נפש הגר. שבנפש הזאת של הגר ידעה נשמה הקדישה בעיני העולם הזה ירגיט מהן :

(ב) ועוד אם אחרת יקח לו וגו'. בוא וראה הגלגלים שמתגלגלים במקרא דזה. כמה גדולים ועלינים הם. שהרי כל הנשמות באות בגלגול. ואין יודעים האנשים דרכי הקב"ה. איך מתקיים גלגל החזור. ואיך נדונים האנשים בכל יום ובכל זמן. ואיך דנשמות נכנסות לדון טרם ביאתן לזה העולם. ואיך נכנסות לדון לאחר שיצאו מזה העולם. כמה גלגולים וכמה מעשים נסתרים עושה הקב"ה עם הרבה נשמות ערוטות. והרבה רוחות ערוטות הציבות עולם הנושא שאין יכולין לכנס לפנים של פרוכת המלך. וכמה עולמות נהפכים בהן [מג] והע"כ שנהפך הוא בדרכה נפלאות נסתרות. והאנשים אין ידעים ואין משגחים. ואיך מתגלגלות הנשמות כאבן בכף הקלע. ככתוב (ג) ואת נפש א יוכר יקלענה בתוך כף דקלע. כאן יש לגלות שכל הנשמות מן עץ גדול ותקפו שהיא הנהר היוצא מעדן הן יוצא ת [יז] וכל הרוחות מן עץ אחר הקטן כמנו הן יוצאות. הנשמה מלמעלה והרוח מלמטה ומתחברות יחד כרמיון של זכר ונקבה. וכאשר מתחברות יחד אז הם מאירים באיר העליין [יח] ובהתחברות שיהם נקראים נ"ר. ככתוב (ד) נר ה' נשמת אדם. מהו נ"ר "נשמה" רוח. נשמה ורוח הם זכר

ליה. נשמתו זהות ליה בקדושתו. שארה דקדושתו וכסיתה ועונתה לא יגרע מינס :

(א) תו אם אחרת יקח לו וגו'. השתא חית להעברה דנשמתין דגיוורין כללו פרתן מנו גנתא דענן בלורח סתים. כד מסתלקן ייחסי עלמא נשמתו דקא רווחו מנו גנתא דענן לאן אתר תייבין. הלא מיטין מחן דקטיל והחיד נכסיו גיוורין בקדושתו זכי בזה אוף הכי כל חינון נשמתין קדישין עלאין דקא ומין לון קב"ה לתתא [מ] כללו נפקין לזמין ידעין בנין להשתעשע בגן עדן. ופגטן בחינון נשמתין דגיוורין. ואין החיד בזה מאלין נשמתין זכי בזה ויתלבשן בזה וקיימי בהאי לבושא. ונחתי גו גנתא בלביבה דא בגין דנגנתא דענן לא קיימין תמן אלא בלבושא כל חינון קדישין תמן. ואי תימא דבנין האוי לבושא גרען חינון נשמתין זכל עונא דהוא לון בקדושתו על דא כתיב אם אחרת יקח לו שארה כמותה ועונתה לא יגרע. נגנתא קיימי בלבושו דא דקדיין לחתלא בזה וזכו בזה. וכי סלקין לעילא מתפספסן יימיה. דהא תמן לא קיימין בלבושא דא.. ואינון נשמתין קדישין חסונן מריחא דקא חרימו ייגו לבושיהון הלון כד אסתחבן חינון מלבושין ממלין קדישין דהאי עלמא [מח] וכל מיטין נשמתין קדישין כד נחתי להאי עלמא. בגין למשרי כל חד על דוכתייהו דאתחזין לכו בצני נשא כללו נחתין מתלבשן בלבושו נשמתין דקאחזין. והכי עלאין בזרעא קדישא. ובתלבישא דא קיימי להשתעשע בדהייהו בהאי עלמא. וע"כ נכמה דוכתין אזיר קב"ה על גיורא דזרעא קדישא יודערין ביה כד"א ואתם ידעתם את נפש הגר. דבהאי נפש הגר ידעת נשמתא קדישא במלין דהאי עלמא ואתהיית מנייהו :

(ב) תו אם אחרת יקח לו וגו'. תא חוי גלגולין דמתגלגלן בהאי קרא כמה רבצין ועלאין חינון. דהא כל נשמתין עלאין בגלגולה ולא ידעין בני נשא חוכמו דקב"ה. היך קיימיא טיקלח וסיך אהדנין בני נשא בכל יומא ובכל עידן. וסיך נשמתין עלאין בדינא עד לא ייתון להאי עלמא וסיך עלאין בדינא לכתר דנכקי מהאי עלמא. כמה גלגולין וכמה עובדין סתימין עבד קב"ה בזהו כמה נשמתין עשילאין וכמה רוחין עשילאין חולין בהסוה עלמא דלא עלאין לפגורא דמלכא. וכמה עלמין חסתפך בזה [מז] ועלייא דאתהכך נכמה פליין סתימין זכני נשא לח ידעין ולא משגיחין וסיך יתגלגלן נשמתין כהצנא בקוספיתא כד"א (ג) ואת נפש חויבך יקלענה בתוך כף הקלע השתא חית לגלגלה דהא כל נשמתין מחולגלה דרצבה ותקופת דהיה נהר דנפיק מעדן נפקין [מג] וכל רוחין מחולגלה החדא זעירא נפקין נשמה מלעילא רוח מלתתח וייתחבדן כחדא כגיוונא דזכר ונקבה וכד ייתחבדן כחדא כדון נהרין נהירו עליה [יד] ובהצנא דתרווייהו חקרי נר. כמ"ד (ד) נר ה' נשמת אדם. מהו נ"ר "נשמה" רוח. נשמה ורוח

מראה ברכות (א) דף לז (ב) דף טז (ג) ט"ז א' כ"ה (ד) ח"י כ"ז ז"ר הזהר

ואח"כ כח הקדושה. ברימא השוכא והדר נהורא * [מן חינון נשמות החדשות שעוד לא היו באדם בזה העולם הנשמי : [מא] כי הנשמות החדשות לא נכנסו עוד זה העולם מן דברי קדושה שבזלם הנשמי ואין יודעין התנהגות עולם הנשמי. ויודע להן כל זה באבן זות הלבוש של נפש הגר. י"ח כל אדם. קרא עולם סליא [מב] מ"י תולדת הנשמה מן בינה אמא עליה ותולדת הרוח מן ברכות אמא תתאה : [מד] כלל וכו' גדול נשטן סבאן שהסיד צריך להתלבש אור גדול באור קטן סמנו. פנימיות בחינת זכר בחיצוניות בחינת נקבה. ואם תרצה להבין רמיוא דהכתא מן הכחות הנמצאים בזה העולם הנשמי הכתכל והבין בסאור העלעקטרין ותראה איך שרק כאשר השני מיני כחות שלו הסעופים בשני הומו ברזל סתאחרים או נראה אור. והרבה יש לדבר מזה אבל אין כאן מקומו

זכר ונקבה להאיר יחדו. וזה בלא זה אין מאירים ולא נקרא נר, וכאשר מתחברים יחד נקרא הכל נר, ואז מהעצם הנשמה בזה הרוח לעמ' ד עם למעלה בהיכל נסתר, שכתוב (ח) כי רוח מלפני יעקב, והעמף לא כתוב איא יעקב, מפני מה, לכו שהשמות אני עשיתי, ושם למעלה בדגן בהיכל הנסתר התעמף והתלבש הנשמה ברוח כראוי לה, וכיון שבהיכל היא אין לבוא ואין להשתמש אלא ברוח ונשמה, לפיכך אין דנפש באה שמה, אלא הנשמה מתלבשת ברוח הדוא שם, וכאשר יורדת לתוך הגן עין שליטמה מתלבשת באות הרוח אשר שאמר [מז] והיא זה שיוצא משם ונתהה משם, ובכ"ס תשכן הנשמה בזה העולם ומתלבשת בהם [מז]:

רוח ההוא שיוצא מזה העולם שלא נתיבנה ולא נתפשט בזה העולם להניח דע, הוא הולך בגלגול ואינו מוצא פניה, מתגלגל בעולם כאן בוכף הקלע, עד שימלא הגואל ההוא אשר גאלני [מז] ואשר יבאני בתוך אותו הכלי מניש ערוה היה משתמש בה, והיה דבק בה תמיד בידה נפש, שהיה בת זוגו בדתקשרת רוח ברות, והגואל דהוא יבנה אותו במקום, וא"ת הרוח שרנית ונדבק בכלי ההוא אינו נאבד [מז] שאין לך דבר בעל שם אפילו דבר קטן שאין לו מקום ופנה להסתתר ולהאסף שם, ואין כל דבר נאבד לעולם, ולפיכך הרוח ההוא שרנית בכליו ההוא נמצא שם, והוא בודאי ישאף אחר העיקר והוס'ד שלו ש"א ממני, והגואל מביאו ובינה אותו במקום, במקום שיש אותו הרוח שרנית בבת זוגו, ובנה שם במקום, ונעשה עתה בריה רדשה בעולם, רוח חדש וגוף חדש (ג) אלה שני הרוחות נמצאים בה שהם אחד, אם זוכה להבנות כראוי אלה שני הרוחות נעשין אחד להתלבש בהם נשמה העליונה, וכמו שיש לשאר בני העולם הזואים שני רוחות לשמה העליונה, ר"ח של גרים שזוכים בהם א"ת הנשמות שמקדימות לאחוז בהם, ועוד רוח אחר מלמעלה, ונשמה הקדושה העליונה מתלבשת בהם, כן גם משל משי יש לו שני רוחות, בשכ"ס מתלבש בהם נשמה העליונה, שהיה בכנת לזה גוף אחר החדש אשר יבנה עכשו, עתה יש לעיון, גוף ההוא הראשון של המת שרנית מה נעשה ממני, אפשר תאמר שאבד כיון שלא זכה לדעמוד תולדות, אם כן לדנם עמל לקיים מצות התורה, או אבילו אדת מהן, הלא אנהני יודעים שאפילו דריקנים שבישראל כלם מלאים מצות כרמין, יגוף זה אע"פ שלא זכה להעמוד ת'דות, היה שומר שאר מצות שבתורה שאין נאבדן ממני, וכי לחנם היה על זה כתוב (ג) מי יכלל גבירות ה' גו', מי הוא זה שיוכל למלל הגבירות שעושה הקב"ה בעולם תמיד, זה הגוף הראשון שרנית אינו נאבד, ויש לו קיום לעתיד לבא, שהרי עונשו סבל בכמה אופנים, והקב"ה אינו מקפח שכר כל בריה שברא, מלבד אלה שיוצאו לגמרי מן האמונה שלו, ולא היה בהם טוב לעולם, ומלבד אלה שלא כרעו במודים, שאלו עושה הקב"ה מהם ברות אחרות [מט] לפי שגוף ההוא לא יבנה עוד צורת בן אדם ולא יקום לעולם, אבל גיפות ההם לא כן, [ועל זה כתוב

זכר ונקבה להאיר כהדא ודא בלא דא לא נהרין ולא אקרי נר וכד יתחברין כהדא אקרי כלא נר וכדון התעמף נשמה ברוח לקיימת תיין לגולה בהיכל סמירה, דכתיב (א) כי רוח מלפני יעקב יתעמף לה כתיב הלא יעמף מאי עמיא בגין דכתיב מי עמיא תיין לעילא בגתא בהיכל סמירה התעמף והתלבש נשמה ברוח כמוה דאתחמי, וכיון דכתיב היכלא לא הוי ולא הסתים אלא ברוח וכמה, נכס לא הוה תיין חלף נשמתה מתלבשת בהיה רוח תיין וכד נהתא לנו גן עדן דנתתא מתלבשת בהיה רוחא אחרת דחיינת [מז] הוה דנפיק מתין וכוס מתין, ובכלהו שריה בהמי עלמא והתלבשת בהו [מז]

ההוא רוח דנפיק משהו עלמא דלא אחרני ולא נתפשט בהאי עלמא הולא בגלגולא ולא השנה ניהא, אהי בגלגולא בעלמא כהנהג בקוספיתא עד דזכיה הסוף פרוק דפרוק ליה [מז] וחייתי ליה בההוא מנהג ממש דכוס מוסו אסתמש ביה, ודביק ביה תדיר רוחים ונפשים וסית בת זוגיה רוחא ברוחא, וסכות פרוקא בני ליה כמלקדיון, וההוא רוחא דשכח והתדבק בההוא יתאחז לא אחזיד [מז] דהא לית מלה הפילו ועירה בעלמא דלה סיי ליה חת' וזכיה לתעמף ולהתכנסת תיין ולא התאבד לעליון וזכ"כ הסוף רוחא דשכח בההוא מנהג תיין הוה ודמי דדוף בתר עקרה ויסודה דליה דקא נפיק מניה ואייתי ליה זכני ליה בדוכתיס באתר דההוא רוח די בכת זוגיה יתחבני תיין כיולקדיון ודא חיכו בריס חדתא סמת בגלגל רוחא הדתא וגופא חדתא, (ג) ותיין תרי רוחוס דמיון חד הו זכיה להתבנה כדקא ימית תריוויכו ליוון חד להתלבשת בהו נשמתא עלה כיה דלית לשאר בני עלמא דזכין לגסייתא עלה תיין רוחין, רוח דזכיה בהו ליוון כתייתין דקדמן ומחיד בהו ורוחא אחרת מלעילא, וכשמתה קדישא עלתה מתלבשת בהו חוף סכה ניוו מדיליה מייס חות תיין רוחין בגין להתלבשת בהו נשמה עלתה די תהא לדון גופא אחרת הדתא דקה התבני הסתא הסתא אית להסתכלה ההוא גופא קדישה דשכח מהי התעבד מניה, הו תיורא דהתחבדו כיהיל ולה זכה לתרבי, הו סכי למגלא אשגל בעקודי מורייתא, הו אפילו בחד ממייסו, והא אהן ידעוין דהכילי ריקנין שבישראל כללו מליין מליט כרמון, וגופא דא חע"ג דלה זכה להתרבה, פקודין מהרנין דאורייתא נטר דלה התבדו מניה וכי למגלא הוו על דא כתיב (ג) מי ימלל גבירות ה' וגו' מאן הוה בעלמא דיכול למללא גבון דעבד קב"ס בעלמא תדיר, ההוא גופא קדישה דשכח לא התאבד, וקיומא להו ליה לזמנא דתפי דהא עונשים סבל בכמה זמני, וקב"ה לא מקפח אגרא דכוס ברין דברא, בר חיוון דכקכו מגו מהימנותא דליה ולא הוה בהו טב לעליון, ובר מלייון דלא כרעו במודים דהני קב"ס עבד מנייכו ברין אחרנין [מט] בגין דלא יתבני ההוא גופא דיוקנה דבר נס ולא יקום לעלמין חבל הני לאו הכי, [ועל דא כתיב

ס
בראה בןקומות א) ישי' י"ו ט ד' ק. ט תליס ק"ו

זיו הזהר

[מס] היינו רוח נמוך יותר והוא של נפש הגר שמקום תולדותו בגן עדן שלמטה, [מז] מ"י בכוא הנשמה לוח העולם הנשמי תתלבש בכל הלבושים של הרוחות הנ"ל, כמו למשל בגוף האדם שכל מה שיבוא למקום קר ביותר נצרך למלבושים יותר; [מז] היינו אחיו ע"י מצות יבום; [מט] זה נקרא רוחא קדמאה דשכח בה בעלה כביאה הראשונה; [מט] כאומרם ז"ל מאן דלא כרע במודים לאתר ו' שנים נעשו שדרתו נחש

אם אחרת יקח לו וגו' [ג:] ומה עושה הקב"ה. בוא וראה זה הגואל אשר יגאלנו ע"י יבום הוא מכניס רוח שלו שמד. ומניחו שם ינשתהף ונתערב באותו הכלי. והרוח הראשון שהוא שהיה באותו ריבוי ונדבק בו ודאי נשאר ואינו נאבד. ולפיכך זה הרוח שדניח באותו הכלי ונדבק שם. היא רודף אחר רוח הראשון שהוא העיקר והיסוד שלו שיצא ממנו בהמיתה. וע"י היבום מביאו אליו ובונה אותו מחדש במקומו בהמקום שהיתה בת זוגו. ובכן נמצאים שם ג' רוחות. אחד זה שהיה באותו רבלי ונשאר שם גם לאחר מיתה. ואחד זה רוח הערום שיצא בהמיתה וע"י היבום נמשך שמה. ואחד זה הרוח שהכניס היבום ונתערב בה. בנ"י רוחות אי אפשר לה להיות. ומה נעשה. אלא כך הן אותן גבורות עלינות שעושה הקב"ה. זה הרוח שהכניס שמה יבם ההוא. בו מתלבשת נשמת המת במקום הלבוש של נשמת הגר. וזה הרוח עם הרוח הערום שהורו שמה להכנות יהיו שניהם לביוש לדנשמה העליונה של המת. וזה רוח שהיה נשאר תהלה באותו הכלי מן המת פורח בשם. והקב"ה כוונתו לומקום בסוד דלון הסלע שהוא באחורי כותלי הגן עדן. ונטמן שם. ונתעלה להיות מזמן לאותו הגוף הראשון שהי בתהלה. ועם זה הרוח יקום גוף ההוא. (ח) אלה הן אותן גבורות עלינות של המלך העליון הקדוש. ואין נאבד כלום. אפילו הכל הפה של אדם יש לו מקום. והקב"ה עושה מזה מה שעושה. ואפילו הדבור של אדם או הקל שלו אין הוא דבר ריק. ולכלם יש להם מקום. זה הגוף שנבנה ע"י היבום ויוצא לעולם ברירה חדשה אין לו בת זוג. וע"כ אין מכריוס עליו בשמים מזה. שהרי בת זוגו נאבדה ממנו. בת זוגו שהיתה לו נעשית אמו. ואחיו נעשה אביו. (ט) ואם תעלה בידו לקחת בת זוג אין זה אלא ברהמים. שנודמנה לי נקבה שעד עתה לא היה לה בן זוג. ועל זה למדנו שבא יקדמנו אחר ברהמים. אחר נקרא שאינה בת זוג. והכל הוא על תקונו —

אם אחרת יקח לו וגו' [ג:] ומה עבד קב"ה. תא חזי ההוא פרוקא דקא פריק ליה רוח דליה קא אעיל תמן ובציק ובתף וערב בהסוא מאלנא. והסוא רוחא קדושה דהוה בהסוא מהנה ומתדבק ביה ודלי משתמר ונתחלציד. ובג"כ הסוא רוחא דשכך בהסוא מהנה ומתדבק תמן. הוא רדוף בתר עקרא דליה ויסודא דליה דקא נפיק מיניה. וליתיה ליה וצני ליה בדוכתיה. בתת דכות בת זוגיה. הא תלת רוחין תמן. חד דהוה בהסוא מאלנא ומשתמר תמן. וחד ההוא דהתמך תמן דהוה ערעילאה. וחד ההוא דהעיל תמן חזי פרוקא ומתערב בה. למהוי בתלת רוחין אי הכשר. ומה התעבד מלא כך אינון גבורין עלמין דעבד קב"ה. ההוא רוחא דהעיל תמן ההוא פרוקא. ביה מתלבש ההוא כשתתא באתר דלבישא דנוירי. ואיכו עס ההוא רוחא ערעילאה דתב תמן להתבנתה להוי לבושא ללשמתא עלתה והסוא רוח דהוה בקדמיתא דלשתתת בהסוא מלא פרת מתמן וקב"ה חומוין ליה התר צנו רזין כוין דענרת דבתר כתפוי דגן עדן. ומתשמר תמן. ומסתלק להסוא גופת קדמיה דהוה בקדמיתא ובהסוא רוח יקום ההוא גיפאל. (א) חלון חונון גבורין עלמין דמלכא עלאה קדישא. ולא מתחבד כלום חפילו הכל דפומא התר ודוכתא אית ליה וקב"ה עבד מיניה מיה דעבד. וחפילו מלה דב"כ וחפילו קלא לת חזי צריקתא. ואחר ודוכתא אית להו לכלא. חזי דמתכני השתא ונסיק לעלירא צריה חמתא ליה ליה בת זוג. וע"ד לת יחזיווי. דהא בת זוגיה מתחבדת מיניה בת זוגיה דכות ליה התעבדת המיה. ואחיה דליה חציה (ג) וחזי אית ליה בת זוג. חזי ברהמי דהערעת צדי נוקבא דעד כען לא חיה לה בר זוג. ועל דא תנינן דילמא יקדמנו התר ברהמים. אחר תקן. וכנא חיסו על תקוניהם —

- (ג) **בר נש** דעלמא דקא מסתלק מיניה. הא ידעלא דרוח דליה צביק צהלי אמתא דכות ליה. ורוחא העיל תמן. מאי התעבד מהסוא רוח. אי נימא דהתחבד. לתו הכי. חזי איכו לא חנסיבת ההוא רוחא דשכך בה בעלס מהי התעבד מיניה וחי חנסיבת חזי חמתא חוף הכי מהי התעבד מהסוא רוח דשכך בה בעלס קדמיה. דהא גבר חמתא חזי עלה לאתקיימח רוח ברוח אי אפשר. דהא חזי דחתי עלה השתא רוח העיל בה. והסוא קדמיה דלשתליק בגין סוו ליה ודא דהשתא לתו פרוקא חסיה. ודחזי נה יכלי תרווייהו לאתקיימח בהסוא גופא דלשתתא חתא. חזי נימא דהתחבד חזי אפשר. מהי התעבד מיניה.
- (ד) **תא חזי** כמה עלמין גבורין דמלכא קדישא דקא עבד. ומחזי יכיל למללה לין כד חזי בעלס תנינא חזי ורעיל רוחא בהסוא מאלנא. רוחא קדמיה מקטרגט צהלי רוחא דחל תנינא. ולא חזישבן חתא ובניני כך התתח לח התשבת כדקא יאות צהדי בעלס תנינא בגין דרוחא קדמיה משכשכ בה. וכדן חזי לכינת ליה תדיר. וככתת עליה סו אלתהנת עליה. דהא רוחא דליה משכשכ במעשה

- (ג) **בן אדם** סתם שבעולם כאשר נסתלק ממנו. הרי אנו יודעים שהניח רוחו בראשה שהיתה לו. והרוח נכנס שמה. מה נעשה מזה הרוח. אפשר אמר שהוא נאבד. לא כן. אם היא לא נשאית לאיש אחר יש לשאל מה נעשה מן אותו הרוח שדניח בה בעלה. וכן אם נשאית לאיש אחר יש לשאל מה נעשה מן הרוח שדניח בה בעלה הראשון. שהרי איש אחר בא עליה. שיתקיים רוח ברוח אי אפשר. שהרי זה שבא עליה עכשו דכניס בה רוח. ובעלה הראשון שנסתלק בניס הי לו. זה כגל השני אין הוא גואלו של הראשון. ובודאי אין יניחם יבליים להתקיים יחד בגוף האשה. ולומר שדראשן נאבד אי אפשר. מה נעשה מכמו:
- (ד) **בוא וראה** כמה נכלאו בגבורות דמלך דקדוש שהי עושה. ומי יכול לכלל אותן. כאשר בעלה השני בא ומניח רוחו באשה ההיא. רוח הראשון מקטרג בזה הרוח שרכניס השני. ואין מתישבם יחד. ולפיכך אשה זו אין מתישבת דעתה כראוי עם בעלה דניני. לכו שהרוח הראשון משכשכ בה. ובכן היא זכרת אותו המיד. והתכבה עליו או תתאנה עליו. שהרי הרוח שלו משכשכ במעיה

מראה ביקומות (א) 97 ק: (ב) 97 קא. (ג) 97 קב. (ד) 97 קג.

זיו הזהר

[ג] מ"י אם גוף אחר צריכה השמה לקחת לה ע"י יבום שארה כמותה ועונתה של הגוף הראשון לא יגרע ויבוקש תקנה שגם הוא יסוב בתחתית החתים.

במעלה כחויא. ומקשרגא כסדי רוח אחרא דעאל צה מצעלה
 תנינא. ועד זמן סגי מקשרגין דא צדא ואי אעבר דא
 דעהל לכהו קריאה. דא קדמא נפיק ואזיל ליה זומנין
 דחי קדמא לכהו תנינא ואתעביד ליה מקשרגא עד
 דחיק ליה מעלמא ועד תנין דמתין ולהלאה לא יסב
 צ"י להאי אתמא דהא מלחך סמות אתתקף צה. יצני
 עלמא לא ידעין דהא רוחא כיון דאתתקף וקא ננח
 להאי רוחא אחרא תנינא. מכאן ולהלאה לא יתערב צר נש
 אחרא צדה. הכריא הא ידענא דצחתי דא אית לבו
 למקסי ולימא אי הכי לא יתת צדינא האי תנינא
 ולא דינין ליה מעליא אבל תא חזי כלל איכו צדינא
 דינא פלוגי לפלוגי. או דלך יקשרג פלוגי לפלוגי. ומאן
 דכסי הרמלחא כמאן דעאל צימא צדחין תקיבין צל
 צלגין ולא ידע אי יעבר צלם או יפצע גר
 תסיוי וחי דא דעהל כהו רוחא תנינא חתתקף וכלה דהאי
 קדמא. סהו קדמא נפיק מתין ואזיל ליה. לאן אחר
 אזיל ליה. יתת חתעביד. סהו רוחא נפיק ואזיל לבו
 קצרה דכהו צר נש. ומתין משפשא בעליא ורתחי
 צחלמא לצני נשח ומתין צחלמא דיוקנא דכהו
 צ"י. ואודע לון מלין לפוס אורחיה דכהו רוח
 קדמא דקא אתמשך מניה. כמס דליוס צהויל עלמא
 הכי משפשא האי ואודע צהאי עלמא. וכי
 אזיל ומשפשא צעלמא ופקדת תדיר להאי קצרה. עד זמנא
 דרוחות סקדן לצני קצרייכו דנוכין. כדן האי רוחא
 אתחבר צהויל רוח קדמא דליוס ואתלבש ציה ואזיל
 ליה. כד עאל לדוכתיה אתפשט מניה. ודוכתא אית
 ליה צחינון היכלין דנן עדן או לצר. לפוס אורחיה
 דכל חד וחד ותמן אתשמר. וכד רוחין סקדן להאי
 עלמא ומתין נוקקין לצני חיון. לא נוקקין אלח
 ציה א משיכו דרוחא. וציה אתלבש רוחא אחרא. ואי
 תיית חי הכי תועלתא איכו לרוחא. והאי
 אתמא תועלתא עבדת לכלל. לאו הכי. דאלמלא
 לא אתנסיבת לצני חריא. והאי רוחא דבעלה קדמא
 לא סהו יתדחיה מקתי סהו צברה אחרא תועלתא אחרא סהו
 ליה צנוינא אחרא דלא יסא לעי צבלזא כמס
 דהו ודגה יודקק לצני חיון דהוי עליא כמס דהו משפשא
 סהו והכא יתי תיזא אי הכי צוונא תנינא דהאי אתמא
 לת סהו מלגילא [א]. ורת חמרת דאתדחיה
 צר מקמי גבר ואמניא דהאי בעלה תנינא דכסיב
 לאתמא דא איחי צת זוגיה ממש. והכוה קדמא לאו איחי
 צת זוגיה ממש סות והאי תנינא דליוס הית. וכד משה
 זמניה תתדחיה דא קדמא מקרייס ודחי כחי סות. דהא
 לא אתדחיה סהו רוח קדמא דהו עליא אתמא אלח צנין
 דהאי תנינא איחי צת זוגיה וכל חיון תנינא דאתדחין מקתי
 קדמאין קדמאין סו צני זוגייסו ולא כחי תנינא יצנין כך
 לא אית לון קיומא צדייכו ותתדחיה רוח תנינא מקתי רוח
 קדמא. וצנין כך מאן דכסיב ארמלתח קרינן עליה א) ולה
 ידע כי צנפשו סוה דלא ידע אי איחי צת זוגיה ממש
 אי לאו ארמלתח דלא צעאת להתנצבא אע"ג דהית
 צר זוגיה. קצ"ה לא כייף לה מן דינא [נב] וקצ"ה
 חזמין

במעיה כנרש. ומקשרג עם רוח האחר שנכנס בה מבעלה
 השני. ועד זמן רב הם מקשרגים זה בזה. ואם מנעח רוח
 השני לרוח הראשון. זה הראשון יוצא והולך לו. ולפעמים
 דוחה רוח הראשון לרוח השני ונעשה לו מקשרג עד
 שמוציאו מן העולם. ועל פי צדדנו שמשנים ולהלאה לא ישא
 איש לאשה הזאת. שהרי מלאך המות מוחק בה. וכני
 עולם אין סבבים שזה רוח הראשון בין שהתגבר ונצח
 לזה רוח אחר השני. מכאן ולהלאה אל יתערב עוד איש
 אחר עמה. חברים. הלא ירעתי שבמקם זה יש ליכם
 להקשות ולומר. אם כן נמצא שלא מת בדיון בעלה הני.
 ולא דנו אותו למעלה. אבל בוא וראה שהכל הוא ברין
 שינצח פליגי לפליגי. או שלא יקשרג פלגי לפליגי. ומי
 שנושא אלמנה כמי שנכנס לאניה בים בשעת רוח הזק בצי
 חבלים. ואינו יודע אם יעבור בשלם או שיטבע בתוך
 התהום. ואם זה שרבנים בה רוח השני התגבר ונצח לר
 הראשון. רוח הראשון יוצא משם והולך לו. לאיזה מקום
 הולך. ומה נעשה סבבו רוח ההוא יוצא והולך אל
 הקבר של אותו המת. ומשם הוא משיטט בעולם ומתלה
 בחלום לאנשים. ורואים אלה האנשים בחלום הצורה של
 המת ההוא. ומדיע להם ענינים לפי דרכו של עיקר הרוח
 הראשון שזה נמשך ממנו. וכמו שעיקר הרוח הראשון שמוטט
 בעולם ההוא כן משיטט זה הרוח ומדיע בעולם הזה. וכן
 הוא הולך ומשיטט בעולם ופקד תמיד לקברו. עד הזמן
 שעקרי הרוחות יורדים לפקד קברי הגופים שלהם. ואז מתחבר
 זה הרוח בעיקר הרוח הראשון שלו שמתלבש בהשני והולך
 לו. כשמיגע עיקר הרוח למקומו נתפשט מזה הלבוש. ונתנים
 מקום לרוח השני בהיכלת הגן עדן או מבחוץ. לפי דרכו
 של כל אחד ואחד ושם נממן. וכאשר הרוחות פוקדים ליה
 העולם והמתים נוקקים אל החיים. לא נוקקים לבוא אלא
 ברוח השני שהוא שנמשך ממנו. ובני מתלבש עיקר הרוח. ואם
 תשאל שאם כן נמצא שגורל מזה תועלת לעיקר הרוח. וזו
 האשה עשתה לו טיבה בזה שנשאית לאיש אחר. לא כן. שאם
 לא היתה נשאית לאחר. וזה הרוח שבקברה מבעלה הראשון
 לא היה נדחה ע"י הרוח של בעלה השני. או תועלת היתה
 לו בא כן אחר. שלא היה נצרך לדיות נע ונר בעולם כמו
 שהיה. להודקק אל החיים שבוה דעולם כמו שהיה מש צה
 אנה ואנה. ואם תשאל אם כן נמצא שיווג השני על אשה
 זו לא היה מלמעלה א) למה אמרו שגלפי השנהה נדהה
 איש מפני איש. ופירשתי ענין דרחיה טוה בעל השני שנשא
 זו האשה היא בת זוגו ממש. והבעל הראשון לא היתה
 זו בת זוגו ממש. כי מתחלה היתה של השני. וכאשר הגיע
 זמנו נדחה הראשון מפני דשני. תדע עב דאי כך היא. שדרי
 לא נדחה רוחו של בעל הראשון שהיה כאשה זו. אלא סבבי
 שזה השני היא בת זוגו. וכך אלה שהשני נדחה מפני
 הראשון. הוא לפי שהראשון היה כן זונה ולא השני. ולפיכך
 אין יכולים להתקיים יחדו. ונדהה רוח השני מפני רוח
 הראשון. ולפיכך מי שנושא אלמנה נאמר עליו א) לא
 ידע כי צנפשו רוא. שאינו יודע אם הוא בת זוגו ממש
 או לא. אבל הלא אם האלמנה אינה רוצה לרשע אע"פ שבא
 כן זונה ממש. אין דקב"ה כופה אותה מן הרין [נב] והקב"ר
 כזמין

מראה מקומות 6 משלי ז

זיו הזהר

[א] עפ"י השנהה העליונה. כיון שנתבאר שהבירה בידה שאם לא היתה נשאית לאחר היתה עושה טובה יותר לבעלה דמת. א"כ
 שמשע שבידה תולה הרבר ולא גורה מלמעלה. [נב] לפי זה יתורץ שאע"פ שבעלה השני נגור לה מן דשמים מ"ג הבירה
 בידה שלא תנשא לו ויצמח מזה טובה יותר לבעלה הראשון.

מטין לזה האיש אשה אהרת. והאלמנה לא תכנס לרין בעולם ההוא בשביל זה אע"פ שאין לה בן. שאין האשה מצוור על פריה ורביה כמו שנתבאר.

6) אשה הארמנה שלא נשאת פעם שנית. אותו רדוח שדניה בה בעלה כה נעשה ממנו [ג.] יושב בה שנים עשר הירש. ובכל לילה וליילה יוצא על הקבר ופיקד להנפש וחזיר למקומו. ולאחר י"ב חודש שנסתלק דינו על איש העול. שהרי כל אותן י"ב חודש הריח הפל ועגב בכל יום. ולאחר דשנים עשר חודש יוצא משם [ד.] וה לך ועומד לפני שער הגן עדן. יפיקד לפריקים לביא לזה העולם אל אהיה הכרי שיעא ממנה. וכאשר אשה זו נסתלקת מן העולם. או יוצא לקראתה רוח ההוא ומתלבש בהר"ח שלה. והיא זוכה בו לביא עמו אצל בעלה. ומאירים שניהם כראוי ברביר אחד :

אלה הבאים בג"גול שנתגרשו בנירושין מעולם ההוא ואין להם בת זוג [נה.] מי הן הנשים שמורגות עמדם בעולם הזה. שהרי לכל האנשים יש להם בת זוג מלבד אלה. ראו כמה הן גדולות ונפלאות גבורות רבירא. למדנו מי שמגרש אשתו הראשונה המוכח מוריד עליו דמעות. המוכח ממה. אל הרי אכרו שכל הנשים שבעולם בזרות אותו המוכח קיימת [נו.] ועל כן נהלין אותן השבע ברבות שכלן בקדושת השכינה הן. ואם הוא מגרשה מדוני דבני לגרעין ולפגם (ז) מכני מה. לפי שעל ידי זה מתחברים שני מיני גירושין ביהר [ז.] וזרו הסוד שכתוב וכתב לה כפר כריתות ונתן בידה גוי'. ויצאה כביתו והלכה והיתה לאיש אחר. ממה שנאמר ורלכה וריתתה לאיש מן מעצמו שהיא אין הולכת אצל בעלה שגירשה אותה. ולמה נהב אשה. אלא כמו שאמרו אחר דוקא. אחר כתוב ואחר נקרא. שכתוב (ז) ומעפר אחר יצחו [ח.] ונני מיני גירושין מתחברים יחד. גירושין של עולם ההוא וגירושין של עולם הזה [ט.] ומה שהיתה אשה זו קודם בצורה עליונה. נשפלה לצורה תחתונה. נקרא אחר ונקרא אחרון. אחרון מניין. שכתוב (ד) ואחרון על עפר יקום. וכאן כתיב ושנאה האיש האחרון או כי ימות האיש האחרון. ולפיכך כתוב לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקדחה. לא יוכל. לא יקונה צריך לומר. מהו לא יוכל. אלא כיון שאשה זו נדבקה [במדרגה ההיא שנקראת אחר] ונשפלה להשתעבד במדרגה תחתונה. לא רצה הקב"ה שזה בעלה הראשון ישוב במדרגה שלו לתת זרע ולהתרבק במדרגה ההיא שאינה שלו. ובוא וראו אם אשה זו לא תנשא אלא הנה. אם ירצה בעלה מותר לו לשוב אליה. אבל אם נדבקה בנשואין לארץ הזה. לא יוכל בעלה הראשון לשוב למדרגה הראשונה שהיה בתחלה עמה. לא יוכל בודאי לשוב עמה למדרגה הראשונה לעולם אחרי אשר הוטמאה. אפשר תאמר שהוטמאה בלבן. א"כ אפילו אם תתרחק ותזנה בלא נשואין. אלא כיון שנדבקה. לאחר הוד. הרי קבלה עליה חלקו של צד הרע ההוא. ובעלה הראשון שהוא מצד הטוב לא יהיה לו עוד בה חלק לעולם. ולא יפירה עוד כלל למקום ההוא. אבל אם שלחה האיש

אוזין להמו בר נש אתתא אהרא. ולא עאלת דניגא דסהול עלמא אפיג דלית לה בר דהא אתתא לא אתפקדת אפריה וכיכי כמה דאוקמוז

6) אתתא דח דלא התנסיבת זוגתא תניגא. הסוד רוח דכצק דס בעלה מתי אלתציד מניס [נג.] יתיב מתי תריסר ירחי ובכל לילה וליילה נפיק ופקדת לנכסא ויתסדר לתרבי ולצתר תריסר ירחי דקא אסתלק דינא דהסוד גברא. דהא כל חיוני תריסר ירחי רוחא אהכפיל בעניבו כל יומא ולצתר תריסר ירחי נפיק חיתין [יד.] יחזיל וקיימה לתרע בן עדן. ופקדת להאי עלמא לגבי כתי מאלא דנפיק מניס. וכד הכי אתתא אסתלקת מעלמא. הסוד רוח נכיק ואתלבס דסהול רוח דילס. וזכחת ציה לגבי בעלה ונחרין תרוויסו דקא ירית צחורה הדא.

הני דמתגלגלין דקח התחברו צתרוכין מהסוד עלמא ולית לון בת זוג [ה.] יאן חיוני כסין דקא מזדווגן דסדיסו דסחי עלמא. דהא לכלכו צני כסא אית לון בת זוג בר מחאי חמו כמה חיוני דרצבין ועלאין צבירן דיליס. תנינו חזן דמתקד חתתיס קדחה מדצחח חחית עלוי דמעין. מדצחח חחתי. אלח סא חזינא דכל כסין דעלמא דדיוקא דהתי יוצח קיימין [ו.] ועל דא ירתא. ארטון שבע דרכון דכלכו מנסת יכחל חיוני ותי איהו מתקד לה אהדר צניגא לגרעונא (ז) מתי פעזא צנין דמתצבין תרוכין דהדי דהדי [ז.] ורוא דא דכתיב וכתב לה ספר כריתות ונתן בידה גוי'. וינאה מיציתו וסלסא והיתה להיס אחר מחציע דאמר וסלסא והיתה לאיש ויענא דהסי לא אולא לגבי בעלה דתריך לה. ומתי אחר. אלח כמה דאתמר אחר תין. אחר כתיב ואחר קרינן ליה דכתיב (ז) ומעפר אחר יצחו [ח.] ותרוכין מתחברין כחזה תרוכין דהסוד עלמא ותרוכין דהאי עלמא [ט.] ומתי דסות כתי אתתא דדיוקא עלתס. אשתעבדא לדיוקא תרה קרינן ליה חחר וקרינן ליה חחרון. אחרון מנגן. דכתיב (ד) ותחרון על עפר יקום. וסכא כתיב וסנאה האיש האחרון או כי ימות האיש האחרון. וצנין כך כתיב לא יוכל בעלה הראשון חמר בלחס לשוב לקדחה. לא יוכל. לא יקונה מצעו ליה מתי לא יוכל אלח כיון דהאי אתתא אהכפלת [דסהול דהקרי אחר] ונתתא לאשתעבדא דהגא דתתא. לא צעי קב"ה דהתי קדמחא יתוב מדגא דיליס למיכב חיבב ולתדבקא דסהול דהגא דלאו דיליס. ותא חזי אי כתי אתתא לה התנסיבת אלח תזנה. אי צעי בעלה יתוב לגבס. הכל חי אהדבקא צנחחין לאחר דא לא יוכל בעלה הראשון לשוב לדגא קדמחא דסוס צקדמחא לגבס לא יוכל ודאי לאתצח להסיה דהגא לעלמין אחרי אשר הוטמאה. אי תימא דאפיצחס צלביס אי כתי אפילו אי תתרחק ותזנה בלא כסותין אלח כיון דאתדבקת לאחר דא. התי קבילת עלה חולקת דהסוד ספרא. ובעלה קדמחא דהוי מספרא צבת לא יתא ליה ציה חולקא לעלמין. ונת יפיש כלל להסוד אחר. התי אלח סלחס האיש

מראה מסומות 6) 97 קב. 7) 97 קב. 8) חיוני מ' דאס י"ט

זו הזהר

נגן זו תשובה על שאלה הראשונה שחתי שאלות הגבורות לעיל: [נד.] יש רוצים להוכיח מכאן שלאחר י"ב חודש אין סכנה כל כך לישא אלמנה: [נס.] הנשמה נתגרשה ממשכן העליון לפי שלא רצה לקיים מצות פריה ורביה: [נו.] היא מוכח רמז על מדת המלכות עלמא דנוקבא שורש נשמות הנקבות: [נז.] שלהגרושה מודמן לה בעל שהנשמה שלו נתגרשה ממשכן העליון לבוא בגלגול בשביל שלא רצה לקיים מצות פור' : [נח.] אחר רמז על מקום שרובץ בה הטומאה של אל אחר: [נט.] היינו הנשמה שנתגרשה למעלה לבוא בגלגול והיא שנתגרשה למטה. וזה האיש השני נקרא אחר כיון שהראשון גרשה לפי שצא בה ערות דבר וזה השני לא איכפת לו בזה ולקחה לאשה:

מראה מסומות 6) 97 קב. 7) 97 קב. 8) חיוני מ' דאס י"ט

האיש האחרון או כי ימות האיש האחרון, לשאר אנשים מותרת, שאפשר המצא אחר במקדש שיוזוג עמה, אמנם מי שיש לו בנים מאשתו הראשונה והכנים זו לתוך ביתו, בזה היום הוא נדבק בחרב קשה דמתהפכת, בעבור שני טעמים, אחד, שהרי כבר רחקה שנים החוצה, וזה הוא השלישי, ועוד, כלי שנאחו בה אחר איך יבא הוא ליתן בה רוח שלו, וישתתף עמה ויתדבק בה, לא מפני שהיא אסורה, אלא מפני שבנדאי שתפת רע היא אליו — ע"כ מדסבא:

א **מבשפה** לא תהיה, שאל ר' יוסי לר' יצחק וא"ל מפני מה כל מיני כשפים וקסמים אין נמצאים אלא בנשים, א"ל כך למדת, משבא הנחש על הוה הטיל בה זודמא, בה הטיל ולא כבעלה, א"ל ר' יוסי הרי למדנו שבאשר עמדו ישראל על הר סיני פסק הוזהם מהם, ישראל שקבלו התירה פסק מהם הוזהם, אבל שאר אומות עיבדי עכו"ם שלא קבלו התורה לא פסק הדוים מהם, א"ל יפה אמרת אבל בוא וראה לתורה לא נתנה אלא לזכרים, שכתוב וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל, שהרי הנשים פטורות ממצות התורה, ועוד שחזרו כלם לזוהמתם בכתחלה לאחר שחטאו בע"פ, ואשה קשה להפרד הזרם ממנה יותר מן האיש, ולפיכך שכיחות הנשים בכשפים ובזוהם הזה יותר מאנשים, שהרי נשים מצד השמאל הן באות, ינדבקות ברין הקשה, וצד זה נדבק בהן יותר מבנכרים כמו שנתבאר, לפי שהן באות מצד דין הקשה, והכל נדבק והולך אחר מינו, בוא וראה שכך הוא כמו שאמרתי, שהרי בלעם היה מטמא עצמו בתחלה בשביל להמשיך עליו רוח הטומאה, כדמיון זה האשה בימי טימאתה נצרך לו להאיש להיות נשמר ממנה, לפי שהיא נדבקת ברוח טומאה, יבאיתו הזמן אם היא תעשה כשפים בצעירה במעשיה יותר מן אחר, שהרי רוח טומאה שורה עמה, וע"כ ככל מה שנגזרת נטמא, כל שכן מי שמתדבק עמה, וזכאים הם ישראל שהקב"ה נתן להם התורה ואמר להם, ואל אשה בנדת טימאתה לא תקרב לגלות ערותה אני ה', א"כ מי שמסתכל בצפצפי הצפרים למה נקרא מנחש, א"ל שהרי זה בא מאותו הצד שרוח טומאה שורה על עוף שהוא זמיר ועינים בעולם, וכל רוח טומאה בנחש נדבקים יבאים לגילם, ואין מי שינצל ממנו בעולם, שהרי הוא שכיח עם כלם, עד הזמן שעתיך הקב"ה להעבירו מן העולם, כמו שכתוב (ג) בלע המות לנצח ומחה ה' אלהים דמעה מעל כל פנים וגו', וכתוב (ג) ואת רוח דב טאה אעביר מן הארץ וגו' :

ד **ענה** תענה איתו כי אם צעק יצעק אלי שמע אשמע צעקו, ר' אלעזר שאל לרבי שמעון אביו ואמר לו, הרי למדנו שעל ג' עבירות שבעולם רעב בא לעולם, וכל עבירות הלל אינן נמצאות אלא בעשירים, לפי שלבם גם כהם, ואינן נמצאות בעניים, מה זה שורת הדין שהקב"ה הוציא לעניים ומקיים דעשירים, הרי עוד יוסיפו לחטוא לבניו, א"כ יפה שאלת, וזאת ביארי דחברים ואמרו, כאשר רוצה הקב"ה להפרע מן הרשעים ילהאבירם מן העולם, או נתן להם שלום ומשלים להם בכל [ג] אבל בוא

האיש האחרון או כי ימות האחרון, לשאר בני נשא תשתרי, דליתא תשתרי אחרת כחלקדמין דיוזוג בדהס, זמן דלית ליה בנין מאתתיה קדמיתא ותעיל האי לנו ביתיה הסיא יומא אהדבק בחרבא קשיא דמתהפכה, בנין תרין סגרין חד, דהא תרין דהת לון לצר, וסתתא איסו תלתתא ותו, מאנא דאחיד ביה אחר הך ייתי איסו למוסב ביה יוחא דלית, ושתתף בדהס ויתדבק בה, לאו דליתאי אסורה, אבל ודלוי שתיפת ביטא איסו לגרמיה — ע"כ מהסבא

א **מבשפה** לא תהיה, שאל ר' יוסי לר' יצחק וא"ל אחיזי כל זיני הרסין וקוסמין לא תסתכו אלא בנשים, א"ל הכי אוליתנה יודתתא נחש על חיה הטיל בה זודמא, בה הטיל ולא כבעלה, ח"ל ר' יוסי הא תנין דכך קהיוו ישראל על פורא דסיני פסקא ינייבו זומתא ישראל דקבילו אורייתא פסקא מנייסו זומתא אבל סהר עמין עיבדי עכו"ם דלא קבילו חורייתא לא פסקא זומתא מנייה, א"ל שפיר קאירת אבל תא חוי אורייתא לא תחויבת הלך לדכורי, דכתיב וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל, דהא כשי פסיקין מפקודי אורייתא, ועוד להסדרו כלבו לזוסמתן קדמיתא בחרדחטו בעגלא, ושתתא קיבא לתפרשא זומתא מנה יתיר מנצרא, ובג"כ אשתכחו נשין בהרשיא וזומתא דא יתיר מנצריין, דהא נתיא מספרא דמחללא קא תמיין ואתדבקו דיניא קשיא וספרא דא אתדבק בהו יתיר מנצריין כמה דאתא, בנין דאתיין מספרא דיניא קשיא וכלא אתדבק ואזיל בחר זיניא תא חוי דכתיב הוא כמה דאמינא דהא בלעם הוא אסתאב בקדמיתא בנין לאחשבה עליה רוח מסאבא, כגונא דא אתתא זיניו דמסאבו דילא אית ליה לצר נש לאסתמחא מנה, בנין דברוח מסאבא אתדבקת ובהוא זומא אי איהי תעביר הרסין אללחו בידהא יתיר מוציא אחרא, דהא רוח מסאבא שריא עמה, וע"ד ככל מאי דקריבת אסתאב, כל שכן מאן דקריב בדהס, וזכאין אינון ישראל דקב"ה יתיב לון אורייתא ואמר לון, ואל אשה בנדת טימאתה לא תקרב לגלות ערותה אני ה', א"ל האי מאן דאסתכל בצפצפי דעופי אחיזי חקרי נחש, א"ל דהא זיהוא ספרא קהתי דרוח מסאבא שריא על ההוא עופא ואודע מלין בעלמא וכל רוח מסאבא בנחש התדבקו ואתיין לעניא ולית זמן דיבתיב מניה בעלמא, דהא איסו תשתכח עם כלא עד זומא דזיין קב"ה לאעברא ליה מעלמא כמה דכתיב (ג) בלע המות לנצח ומחה ה' אלהים דמעה מעל כל פנים וגו', וכתוב (ג) ואת רוח הטימאה אעביר מן הארץ וגו' :

ד **ענה** תענה איתו כי אם לטק ילטק אלי שמע אשמע לטקתי ר' אלעזר שאל לרבי שמעון אביו ואמר ליה, הא תנין דעל ג' חובי עלמא רעב בא לעולם, וכלבו חובי לא תשתכחי אלא בעשירים, בנין דלבייסי נש בהו ולא תשתכחי בזכסכני, מאי דינא הוא דקב"ה קטיל למכסני וקאים לעשירי, דהא מהשתתא יוספון להחיי קזייה, א"ל יאות שאלת, והא אוקמוה חבריא ואחרו, כד בעא קב"ה לתפריעה מן רשעיה ולחובדא להו מן עלמא, דין יתיב להו שלום ואשלים להו בכלא [ג] אבל תא

בראה מקומות ט מיי ערה קנו, ט יספי' כ"ס (ג) זכר"י י"ג ד' ויקרא' טו
זר הזהר
 ופו על דרך הכתוב ומשלם לשונאיו אל פניו להאבירם :

תא חוי דכל בני עלמא לא משתחזין קריבין למלכא עלמא כאלין מלכין דלכורו אשתיש בכו. ומאן חיונין לב שבר וכדכס. ואת דכא ושפל רוח. אלין חיונין זיהני דמלכא. וכד אשתכח בלורת בעלמא וכפנא ודינא התקפה על יסכני. כדון ככלא ונעאן קחי מלכא. וקב"ה קריב לון יתיר מלכא ה"ד א) כי לא בזה ולא שקך ענות עני. וכדין קב"ה פקיד על מה אמתא כפנא לעלמא ווי לאוטון חייבא דגרימי האי כד אשתער מלכא לאשתחא בעלמא על קלא דמסכני. רחמיא ליכזבן מנייהו ומעולבנייהו. כדון כתיב שמוע חשיע עקתון. שמוע אשתע תרי וימי הדי לאשתחא בקליהון וחד לאתפרעא מן חיונין דגרימי לון האי כיה דכתיב וחדה אפי וגו'. ועל דה כשתחא דככלא חשתכח בלתייה ווי לחיוני עתמי חייבא בקליהון דמסכני לקחי קודשה ברין סוח

(ג) ואנשי קודש תהיון לי ובשר בשרה טרפה לא תאכלו וגו'. בקדמייתא אמר לון ואתם תהיו לי זמלכת כהנים וגוי קדוש. והכתא אמר ואנשי קודש תהיון לי. מאי בין האי להאי ח"ר יוסי דא לעילא לעילא [סא] ודא לחו הכי. דכתיב (ג) והיה הכהן בציון והנותר בירושלם קדוש יאמר לו. צהאי אתר חקרי קדוש. ולעילא לעילא קודש. דכתיב (ד) קודש ישראל לה' ראשית צהאיאתה ראשית ודאי. חכמה נקראת ראשית. שכתוב ראשית חכמה יראת ה'. ולפי ישראל נקראים קודש בשלימות הכ"ה כתוב ובשר בשרה טרפה לא תאכלו. שהרי ישראל ששלימותם היא על הכ"ה אין יונקים מצד הדין הקשה. לכלב תשליכון אותו. לכלב ודאי. שהוא דין החצוף והתקוף על הכ"ה. וכיון שהדין התקוף שירה על המרפה ומכניס בו זרים [סג] אסור לרם לאותן שנקראים קודש לאכל הבשר. ולא לכלב תשליכון אותו ודאי. שהיא דין חצוף ודין תקוף יותר מדבר. שכתוב (ה) והכלבים עוי נפש. בא וראה כאשר נזכר נבלה בתורה כתיב בישראל קדוש ולא קודש. כאן בטרפה כתוב ואנשי קודש תהיון לי ובשר בשרה טרפה לא תאכלו. ושם בנבלה כתיב לא תאכלו כל נבלה וגו' כי עם קדוש אתה. קדוש ולא קודש [סד] שהרי נבלה יכול להיות שמצד ישראל נעשית. שלא פסלד זורם דין התקוף אלא ישראל. כי הרבה אפנים יש בה בנבלה כמי שנתבאר. א"ר שמעין כאן כתוב ואנשי קודש תהיון לי. ושם כתיב כי עם קדוש אתה לה' אלדיך כי עם קדוש אתה לי צריך לומר אלא כאן מדברת בדרגה היתר גבוה. ושם השכינה. כמו שכתוב והיה דנשאר בציון ודניתי בירושלם קדוש יאמר לו (ו) למדנו שא"ר אלעזר כתיב ואנשי קודש תהיון לי. מהו ואנשי ואח"כ קודש [סד] אלא אנשי של קודש ודאי. שלמדנו לא יצאו ישראל לחירות אלא מצד הויבל [סז] לאחר שיצאו לחירות נשא אותם יוב"ה הזה בכנכיו. ונקראים אנשים שלו בנים שלו. יכתוב בו בויבל. ויבל היא קודש תהיה לכם. קודש ודאי. לכם ודאי. ולכיכך ואנשי קודש תהיון לי. אנשי קודש ודאי. אנשים שלו ממש. ורקב"ה

בוא וראה שכל בני העולם לא נמצאים קרובים למלך העליון כמי אלה הכלים שדיא משתמש בהם. ומי הם. לב נשבר. נדבה. ואת רכא ושפל רוח. אלה הם הכלים של המלך. וכאשר יש בצורת ורעב בעולם. והדין מתגבר על העניים. אז הם ביכים וגינחים לפני המלך. והקב"ה מקרבם יותר מדבל. וז"ב א) כי לא בזה ולא שקך ענת עני. ואז הקב"ה כ קר בשביל מה בא הרעב לעולם. וי לאיתן הרשעים שגרמו כך. כאשר יתעורר המלך להשיגו בעולם על קול העניים. דהרמן יצולני מים ומעלבנים. ע"ז כתיב שמוע אשמע צנקה. שמוע אשמע שני פעמים. אחד להניגה בקולם. ואחד להברע מאותן הגרמים להם כך. ככתיב וחדה אפי וגו'. ועל כן בזמן שרעב נמצא בעולם וי לאיתן עשירים הרשעים בשביל קול העניים העילה לפני הקדוש ברין הוא :

(ג) ואנשי קודש תהיון לי ובשר בשרה טרפה לא תאכלו וגו'. בתחלה אמר להם ואתם תהיו לי זמלכת כהנים וגוי קדוש. ועתה אמר ואנשי קודש תהיון לי. מה בין זה לזה. א"ר יוסי כאן במדרגה היותר גבוה [סא] ושם לא כן. שכתוב (ג) והיה הנשאר בציון והנותר בירושלם קדוש יאמר לו. במקום זה נקרא קדוש. ובמדרגה היותר גבוה נקרא קודש. שכתוב (ד) קודש ישראל לה' ראשית תביאתה. ראשית ודאי. חכמה נקראת ראשית. שכתוב ראשית חכמה יראת ה'. ולפי ישראל נקראים קודש בשלימות הכ"ה כתוב ובשר בשרה טרפה לא תאכלו. שהרי ישראל ששלימותם היא על הכ"ה אין יונקים מצד הדין הקשה. לכלב תשליכון אותו. לכלב ודאי. שהוא דין החצוף והתקוף על הכ"ה. וכיון שהדין התקוף שירה על המרפה ומכניס בו זרים [סג] אסור לרם לאותן שנקראים קודש לאכל הבשר. ולא לכלב תשליכון אותו ודאי. שהיא דין חצוף ודין תקוף יותר מדבר. שכתוב (ה) והכלבים עוי נפש. בא וראה כאשר נזכר נבלה בתורה כתיב בישראל קדוש ולא קודש. כאן בטרפה כתוב ואנשי קודש תהיון לי ובשר בשרה טרפה לא תאכלו. ושם בנבלה כתיב לא תאכלו כל נבלה וגו' כי עם קדוש אתה. קדוש ולא קודש [סד] שהרי נבלה יכול להיות שמצד ישראל נעשית. שלא פסלד זורם דין התקוף אלא ישראל. כי הרבה אפנים יש בה בנבלה כמי שנתבאר. א"ר שמעין כאן כתוב ואנשי קודש תהיון לי. ושם כתיב כי עם קדוש אתה לה' אלדיך כי עם קדוש אתה לי צריך לומר אלא כאן מדברת בדרגה היתר גבוה. ושם השכינה. כמו שכתוב והיה דנשאר בציון ודניתי בירושלם קדוש יאמר לו (ו) למדנו שא"ר אלעזר כתיב ואנשי קודש תהיון לי. מהו ואנשי ואח"כ קודש [סד] אלא אנשי של קודש ודאי. שלמדנו לא יצאו ישראל לחירות אלא מצד הויבל [סז] לאחר שיצאו לחירות נשא אותם יוב"ה הזה בכנכיו. ונקראים אנשים שלו בנים שלו. יכתוב בו בויבל. ויבל היא קודש תהיה לכם. קודש ודאי. לכם ודאי. ולכיכך ואנשי קודש תהיון לי. אנשי קודש ודאי. אנשים שלו ממש. ורקב"ה

מראה ביקומות (ה) הניס לכ"ב (ג) דן קנה. (ג) יע"י ד' (ד) יע"י ב' (ס) יע"י ג' (ו) 97 קהל

זין הזהר

[סא] יפרש שקודש מרמו על הדרגות חכמה ובינה וקודש מרמו על הדרגות תפארת ומלכות הנרמזין בתיבות ציון וירושלים. נמצא לפי זה שקודש מרמו על קדושה יותר גבוה מקדושה של קדוש. [סב] חיונין ע"י איזה חולאת מן החיי טרפות : [סג] זה כעין קושיא שאם קודש מדרגה יותר גבוה מקדוש למה כתוב בטרפה קודש ובנבלה קדוש. הלא נבלה חסורה שמטמאה. ומסתבר שהפנס של נבלה נוגע למדרגה יותר גבוה מן הפנס של טרפה. ועל זה מתרין דהא נבלה מסטרא דישאל אתעביד. פ"י כיון שכתוב שב לא תאכלו כל נבלה. חיוני כל מיני נבלה. אפילו נבלה שלא שלט בה דינא תקיפא ולא פתח פתח חולאת של חיי טרפות אלא שנתבלה ע"י ישראל בשחיטה פסולה. לפיכך כתוב בנבלה קדוש ובטרפה קודש : [סד] פ"י כיון שאנשי לשון רבים היציל ואנשי קדושים : [סז] מרמו על כת עולם הבינה מקור החירות :

והקב"ה אמר כך. וע"כ זכו ישראל להקרא אחים לדקב"ה. שכתוב למען אחי ורעי וגו'. והא"כ נקראים קודש במיש. שכתוב י' קודש ישראל לה' ראשית תבואתה. קודש ולא אנשי קודש. לפיכך כל אכליו יאשמו. וכתוב וכל זר לא יאכל קודש. ואיש כי יאכל קודש בשגגה. למדנו שישראל נקראים קודש. ולפי שהם קודש אסור ל' לאדם לקריא לחברו בשם של ננאי. ולא לכנות שם לחברו. ועונשו נדיל. וכל שכן אם מביישו בענינים אחרים:

ב) וּבְבֵר אֲשֶׁר אִמְרְתִי אֲלֵיכֶם תִּשְׁמְרוּ וְגו'. מרו השמרו [סו] תשמרו צריך לימד. אלא תשמרו בודאי. מהו אשר אמרתי אליכם. כל מה שהנזמתי לכם על דבר עבודתי. תשמרו שלא תגיעו לכם כל דע. השמרו על ידי השמירה וההגנה שלי בלבד [סו] ושם אלהים אחרים לא תזכירו [סא] כלומר אל תגרמו שתגלו בין האימות בארץ אחרת. שאז יתקיים בכם מה שכתוב ועברתם שם אלהים אחרים וגו'. ד"א ובכל אשר אמרתי אליכם תשמרו. רבי יהודה כתב (ג) שמע עמי ואעידה בך וגו'. לא יהיה בך אל זר וגו'. מקראות האלו אמרם דוד ברוח הקודש. ויש לעיין בהם. שמע עמי. בכבוד מקמות הזהירה התורה לאדם. בכמה מקמות הזהיר הקב"ה בו באדם. והכל למיבת האדם. כדי שישמר מצות התורה. שכל השומר דרכי התורה ומתייגע בה. כאילו התניע בהשם הקדוש. ילמדנו שהתורה כלה שמו של הקב"ה רוא. ומי שמתייגע בה כאילו התניע בהשם הקדוש. לפי שהתורה כלה היא שם אחד של דקב"ה. שם העליון. שם הכלל כל השמות. ומי שמחסר אית אחת מהנה כאילו עשה פגם בהשם הקדוש. ה' למדנו ושם אלהים אחרים לא תזכירו. אל תוסיף על התורה ואל תגרע ממנה. ר' חייא אמר ושם אלהים אחרים לא תזכירו. וז' מי שעוסק בספריים אחרים שאינם מצד התורה. לא ישמע על פיך. שאסור אפילו להזכירם וללמוד מהם טעם. כל שכן טעם על התורה:

את חג המצות תשמר. א"ר אחי יהודה מפני מה כתוב ושם אלהים אחרים. ונסמך לו את חג המצות תשמר. אלא מי שאינו שומר מצוה זו כמי שאינו שומר האמונה של הקב"ה. מה הטעם. לפי שבמצוה זו נקשרה האמונה א"ר יצחק וכן בכל שאר זמנים והימים. שהרי כלם נקשרים בשם הקדוש העליון [סא] ולכן למדנו בשה שכתוב שלש פעמים בשנה. שהיא לפי שבעה ת"ל האמונה. יראה כל זכורך. מפני מה כל זכורך. א"ר אלעזר כל זכורך ממש [ע] לפי של קמים ברכה מן המעין של הנחל. מכאן למדנו כל בן ישראל שניטול צריך להתראות לפני המלך הקדוש. כדי שיקח ברכה מן המעין של רנחל. וש"כ כברכת ה' אלהיך אשר נתן לך. וכתוב אל פני הארון ה'. כמי שביארנו שמשם נשפעות הברכות. ולוקחים משם ברכה. אשרי חלקם של ישראל מכל שאר העמים. ה' חייא אמר בזכות ישראל הניטולים נכנעו שניאיהם תחתיהם ויורשים נחלתם. ביא וראה מה כתוב יראה כל זכורך. וכתוב אחריו כי איריש גוים מפניך וגו'. שרקב"ה עוקר מושבות מנקהם ומחזיר מושבות

וקב"ה אמר לה וע"כ זכו ישראל להתקרי אחים לקב"ה. דכתיב למען אחי ורעי וגו'. ולבשר הקרין קודש ממש. דכתיב ה' קודש ישראל לסי' ראשית תבואתה קודש ולא הנכו קודש. בנ"כ כל אכליו יאשמו. וכתוב וכל זר לא יאכל קודש. ואיש כי יאכל קודש בשגגה. תאנא ישראל הקרין קודש. ובגין דאינון קודש אסור ליה לאינש למקרי להכריה בשמא דננאי. ולא לכנותה שמא להכריה. ועונשיה סגן וכל שכן במלין אחריון.

ב) וּבְבֵר אֲשֶׁר אִמְרְתִי אֲלֵיכֶם תִּשְׁמְרוּ וְגו' מאי תשמרו [סו] תשמרו מצעו ליה הלא תשמרו ודאי מאי אשר אמרתי אליכם כלומר דאנומת לכו על מומר פולחני. תשמרו דלא ימטי עליכון סוס ביש תשמרו מהיהו שמירה ונקורא דילי בלבד [סו] ושם אלהים אחרים לא תזכירו [סא] כלומר לא תסבזון ותפלוון בני עמיא דגרעא דהרעא אחרא. ויקוים בכו מחי דכתיב ועברתם שם אלהים אחרים וגו'. ד"א ובכל אשר אמרתי הליכס תשמרו רבי יהודה פתח (ג) שמע עמי והעידה בך וגו'. לא יהיה בך אל זר וגו'. הני קראי אמרו דוד ברוח קדשא. ורית להסתכלא בסו. שמע עמי. בכמה אמרון אוסירא אורייתא לבר נש. בכמה אמרון קב"ה אוסירי ביה צבר נש וכלא לתשלתא דבר נש בגין דינשכר פק די אורייתא. דכל מאן דינשכר ארתי לאורייתא ואשתדל בה. כחיאן דאשתדל בשמא קדישא. דתנין אורייתא כלא שמא דקב"ה. ומאן דאשתדל בה כמאן דאשתדל בשמא קדישא. בגין דאורייתא כלא חד שמא קדישא איבי. חיא עלאה. שמא דכליל כל שמאן ומאן דגרע אות חד מינה כאילו עביר פנימותא בשמא קדישא. ד' תאנא ושם אלהים אחרים לא תזכירו. לא תוסיף על אורייתא ולא תגרע מינה. ר' חייא אמר ושם אלהים אחרים לא תזכירו. ד' חזן דעסיק בספרין אחרין דלא מסגרא דאורייתא לא ישמע על פיך. דאסיר אפילו לאדכרא לון ולמילף מנייהו טעמא. כל שכן על אורייתא

את חג המצות תשמר. א"ר אחי יהודה חזי פעמא כתיב ושם אלהים אחרים. וסמך ליה את חג המצות תשמר. אלא מאן דלא נשיר הוי כחיאן דלא נשיר מהימנותא דקב"ה. מאי טעמא. בגין דביה אהיה תלם א"ר יצחק וכן בכל שאר זמנים ותנין. דהא כללו אחיון בשמא קדישא עלאה [סא] וע"כ תנין מאי דכתיב שלש פעמים בשנה. בגין דבהו תליא מהימנותא יראה כל זכורך. אמאי כל זכורך א"ר אלעזר כל זכורך ממש [ע] בגין דנשלין ברכתא ממצועא דנחלא מחאן תנין כל בר ישראל דאשתדל בעי לאתחזות קרי יילכא קדישא בגין דנשיל ברכתא ממצועא דנחלא. סה"ד ברכת ה' אלהיך אשר נתן לך. וכתוב אל פני הארון ה'. כמה דאוקומנא דמתין מריקון ברכתן. ונשלין מתמן ברכתא. זכאה חולקיון דישראל מכל שאר עמין. ר' חייא אמר בזכות ישראל גזירין אתכנעו שניאיהם תחתיהם וירשיהם אהסתייהון. תא הוי מאי כתיב יראה כל זכורך. וכתוב בתריה כי איריש גוים מפניך וגו'. דקב"ה עקר דירין מאתרייהו ואחיב

מראה מקומות א) ימי' ב' ט ד' קנ ג) תליס פ"א ד' ז' קד.

זיו הזהר

[סו] פיי' למה הנקודה בבגין נפעל ולא באופן הצוין : [סו] שלא תצטרכו לבקש פעולות אחרות בענין שמירתכם. [סא] קשיא ליה למה כתוב תזכירו בבגין הפעיל. שהליל בבגין קל אל תזכרו : [סא] כי הני' מועדים פסח שבועות וסכות הם כנגד חסד גבורה ותפארת וזרע קדושת אברהם יצחק ויעקב : [ע] שמרנו על המעלה והכח להמשיך לשפע ברכה מן המקור דמתמן מריקין ברכאן למדת הכלכות שנקראת פני הארון ה' דמתמן נשלין ברכתא שזאת ביכולת השמיר דפעול רק עיי' זכורך. פיי' עיי' הנימולום דוקא :

דיווין לאתרייהו ובג"כ יראה כל זכורך את פני הארון ה' (א) רב ימיבתא דייק יראה כל זכורך. מאי זכורך [עא] חלה כל אינון דנשרין קיימא קדישא ולא הבחין ביה אינון כוו בני מלכא דבכל יומא משתבח בהו ודכיר לין תדיר ע"ד זכורך כתיב. הסו"א לואית ביה קיימא קדישא דכיר לון מלכא בכל יומא. לואית שבחא קמי מלכא עלאה כייאן דנשיר קיימא דא. וע"ד בעי דיתחזון תלת זמנין בשתא קמיא. תלת זמנין אחאי. חלה בגין תבחן קדימיו דקבילו להתי ברית דתתאם לכל פקודין דחוקיימא. ובג"כ תלת זמנין סו"ן בשתא. אברהם קביל ברית. ינחק קביל ברית. ועקב הוה שלים מלכו וי"ד כתיב ביה ועקב חו"ש תס שלים מכלם. אברהם נקרא תמים. ולא הו"י כל כך שלם. אבל חלה היינו שלם מכלם.

(ג) ולא יראו פני ריקם. א"ר חוקיה זה הוא הסדר של זקופה האצבעות. כאשר האדם זוקף אצבעותיו למערה. צריך שלא לזקוף ריקם. אלא בתפלה ובתחנונים אי בכרבות. ועל זה כתוב ולא יראו פני ריקם. ולא יראו לפני לא כתיב אלא פני [עג] זה סוד זקופה האצבעות. שלא נצרך לזקוף בחנם כמו שנתבאר :

ושבות למקום. ולפיכך יראה כל זכורך את פני הארון ה' (א) ראש הישיבה מדיק יראה כל זכורך. מהו זכורך [עא] אלא כל אותן הנזרים ברית הקדוש ואין חוטאים בו. אלה הם בני המלך שבכל יום משתבח בהם וזכור אותם תמיד. ולכך כתוב זכורך. אלה שיש בהם חתם דברית הקדוש. שהמלך זוכר אותם בכל יום. שאין שבח לפני מלך העליון כמו שניטר את הברית הזה. וע"כ צריכים להתראות שלש פעמים בשנה לפניו שלש פעמים למה. אלא לבעבור אבות הראשונים שקבלו עליהם את הברית ראשית לכל מצית התורה. ולפיכך נאמר ע"ש פעמים בשנה. אברהם קבל עליו את הברית. ינחק קבל עליו את הברית. יעקב היה שלם מכלם. וע"כ כתיב בו ויעקב איש תם. שלם מכלם. אברהם נקרא תמים. ולא הו"י כל כך שלם. אבל חלה היינו שלם מכלם.

(ג) ולא יראו פני ריקם. א"ר חוקיה זה הוא הסדר של זקופה האצבעות. כאשר האדם זוקף אצבעותיו למערה. צריך שלא לזקוף ריקם. אלא בתפלה ובתחנונים אי בכרבות. ועל זה כתוב ולא יראו פני ריקם. ולא יראו לפני לא כתיב אלא פני [עג] זה סוד זקופה האצבעות. שלא נצרך לזקוף בחנם כמו שנתבאר :

שליש פעמים בשנה יראה כל זכורך אל פני הארון ה'. [אל הארון ה' או לפני הארון ה' צריך ליטור. מהו פני. אלא זו פני השכינה. כי הם פני השכינה] (ג) א"ר אלעזר כאשר רואה האדם צדיקים או אנשים זכאים שברור ופניע בהם. וראוי הוא רואה פני השכינה. ולמה נקראים פני דשכינה. לפי שהשכינה מסתתרת בתוכם. היא בדרסתו והם בהתגלות. ולפי שהם קרובים לה נקראים פנים שלה. והיא מתתקנת עמהם להתראות לבני סלך העליון. (ד) בכו ר' הייא ר' יוסי ואמר. רבי שמעון בר יוחאי שהוא פתח השערים של סודות החכמה. והוא פעל תקון במדרגות העליונות. וראי בדרך הזה מי היא פני הארון ה'. זה ר"ש בר יוחאי. שעליו נאמר שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך אל פני הארון ה' [עג-ה] שמי שהוא נכר בנוברין צריך להתראות לפניו :

שליש פעמים בשנה יראה כל זכורך אל פני הארון ה'. [אל הארון ה' או לפני הארון ה' צריך ליטור. מהו פני. אלא זו פני השכינה. כי הם פני השכינה] (ג) א"ר אלעזר כאשר רואה האדם צדיקים או אנשים זכאים שברור ופניע בהם. וראוי הוא רואה פני השכינה. ולמה נקראים פני דשכינה. לפי שהשכינה מסתתרת בתוכם. היא בדרסתו והם בהתגלות. ולפי שהם קרובים לה נקראים פנים שלה. והיא מתתקנת עמהם להתראות לבני סלך העליון. (ד) בכו ר' הייא ר' יוסי ואמר. רבי שמעון בר יוחאי שהוא פתח השערים של סודות החכמה. והוא פעל תקון במדרגות העליונות. וראי בדרך הזה מי היא פני הארון ה'. זה ר"ש בר יוחאי. שעליו נאמר שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך אל פני הארון ה' [עג-ה] שמי שהוא נכר בנוברין צריך להתראות לפניו :

(ה) ראשית בכיני אדמתך תביא בית ה' אלהיך לא תבשל גדי בהלב חמו. א"ר אבא מה ענין קא מיירי חלה דלא לערבה מלה פתחה בעלמא. דלא יקרא סערא ללבר מסערא פנייהא [עג-ג] מאי צין האי להאי דא דלא ללבר מסערא דייסחא. והא דלא ללבו בסערא קדישא מין חמו. דא כנסת ישראל דחקתי חס. בהלב חמו. דלא יניק ייחאי סערא מאן דנא אלעריך .. (ו) מ"ר יהודה האי דמ"ר אבא לא ימות. בתלב

(ה) ראשית בכיני אדמתך תביא בית ה' אלהיך לא תבשל גדי בהלב חמו. א"ר אבא מה ענין זה לזה. אלא שלא לערבב דבר תחתון בעליון. שלא תהי' יניקה לצד של היצינות מן צד של פנימיות [עג-ג] מה בין זה לזה. והוה של היצינות הוא מצד הטומאה. וזה של פנימיות הוא מצד הקדושה. מהו אבא. זו השכינה הקדושה שנקראת אס. בהלב חמו. שלא יהי יונק מצד הקדושה כי שלא נצרך .. (ו) א"ר יהודה מה שא"ר אבא לא נכין בהלב

טראה מקובלות (ה) שלח קספ. (ו) יתרו סו (ג) דף קה. (ד) נא נח (ה) דף קה (ו) דף קה.

זיו הזהר

[עא] שהיל"ל זכורך. ונתרץ שהוא ג"כ מלשון זכירה : [עג] פני ה' רמו על העשר ספורות שבהן מתגלה הארת האלהות. וכנגדן עשר אנג'ית חידים. ה' דיסון חסדים וה' דשאל נבורות. [עג-א] מבקרי הוהר מצאו כאן מקום להשפיל כבוד הוהר דאיק יתכן לקרות לרצ"י פני הארון ה'. והגאון יעב"ץ רוצה לתרץ שזה מוסב עה"ס שלש פעמים יואר כל זכורך את פני הארון ה' אלהי ישראל דפ"ת כי תשא. ודרוש את לרבות ת"ת בדרש רע"ק עה"ס את ה' אלהיך תירא. והרב ר' משה מקוניץ בספרו בר יוחאי רוצה לתרץ שזה הארון ה' היינו הארון שנתמנה מאת ה'. ועל דרך שאיתא בזהר פרשת גשא בסוף האדרא רבא עה"ס וקראת לשבת עוגה לקדוש ה' בסוכו. מאן הוא קדוש ה'. דא רשב"י. אבל גם זה התירץ נראה לרוחק דא"כ היל"ל אל פני ארון ה'. הא"ף בתוף קסף. כמו שהק"ף מן קדוש נשתנה בעבור המסיכות מן קס"ף לשו"א. והנה כמו שסדרתי בפנים סמכות הענינים נראה מסילא מתורץ על נכון שיש כאן רמו טוב על דרוש היה אבל עוד נראה לי לתרץ בדרך אמת דהנה נמצא בתורה טעם פסיק בין הארון ובין ה'. הן בהפסוק דס-ט"ט והן בהפסוק דכ"י תשא. וזה פ"א. דאם נאמר הפירוש שהארון הוא ה'. וה' הוא הארון א"כ אין כאן מקום כלל להטעם פסיק שבאמצע. וידוע שהטעמים נמסרו למשה מסיני. לכן דרשו שזה שני דברים. ופני הארון היינו צדיקי הדור. ואפשר שבתאן לקחו חז"ל היון שהיוב אדם להקביל פני רבו בשלש הרגלים. וזה תירץ אמת בעורש"ת. ואוכל לומר פסוק הניתנו לי וכו' : [עג-ג] גדי מרמו על כח הטומאה. על דרך הכתוב הן עשו אחי איש שעיר בידוע :

בהלב אחו בהלב ההם מצבי ליה מאי אחו ואי
 הויא כנסת ישראל המו דספרא דמסאבא למו הכי
 דהא שיענא דא"ר שיעון כנסת ישראל אחא קדישא
 בהולקיה דישאל התאחדא. דכתב כי חלק ה' עמו ח"ר
 שמעון ספור קאזרת והא דרבי אבא ספור. וכלא דא
 בדא תליא תא הוי תיח התאחדא לכו לעילא לספרא דא
 ולספרא דא ותרין מינון חדא לימינא וחדא לשמאלא.
 ובגני דא מנהון לימינא ומנהון לשמאלא. וכלהון
 תליין בהאי אחא קדישא ותתאחדון בה אימתי תתאחדון בה.
 בשעתא דהאי חס יקא מספרא אחרא ומקדשא אסתאב וחויא
 תקופא סארי להתגלגלה כדון גדיא יקא מתלבא דאזיזי ודינין
 מהטריין יע"ד ישראל קדמין ואייתאון בכורים ובשעתא
 דמתין לכו בטיין למימר ולתפתה ציה בלבן דבעא
 דמטווי תלין לשלטה ביעקב ובזרעא קדישא. ולא תתיסבי
 בדייה ולא תתסבין ישראל לספרא דא וע"ד כתיב רחשית
 בכורי אדמתך וגו' לא תבשל גדי בהלב אחו. ולא יקא
 ספרא מתלבא דאזיזי דהא לא יסתאב מקדשא
 ודינין לא מתגריין בגנייך כד לא יוכלו בשררה בהלבא כל זרעא
 קדישא. דלא יסיב דוכתא לחזן דלא אשפירך דהא
 בשידא תליא מילתא בעידא דלתתא להתערה לעילא.
 אשפירך בשפיר דשלימא יילכא דכל מאן דאכיל האי
 מיכא דתתערב כדא. או בשעתא חדא. או
 בשעתא חדא ארבעין יומין תתיח גדיא מקלסא בקלפוי לגבי
 אינון דלעילא [גד] וכיפתא מסאבא מתקרבין
 בדייה וגריס להתערה דינין בעלמא דינין דלא קדישין.
 ואי מוליד בר צהיזין יומין אוחין ליה כתיבתא מספרא אחרא
 דלא אלפריכא וכתיב והתקדשתם ויהייתם קדישים וגו'. האי
 לאסתאבא מספריין ליה ודאי דכתב (א) ונשמתם בס. חסר
 אל"ף. מספרייתא דא אשומא מכלה [גה] דלית
 רשו להתדכח הכי כשאר זיני מספרייתא דמתדכין. ותו
 דמסתפי מחוין ציפן דהא בעינייהו גדיא אשתכח
 חיכל להתוקא. דהא ללא דב"ג התעבר מניה —

בחלב אמר. בהלב האם צריך לומר. מהו אמר. ואפשר
 תאמר שהשכינה הקדישה היא אמ יל צד המומאה. לא כן.
 שהרי שמעתי שא"ר שמעין שהשכינה אם הקדישה היא
 בהלק של ישראל נאחות. שכתוב כי חלק ה' עמי. אמר
 רבי שמעון יפה אכרת. וגם רבי אבא יפה אמר. שרכל זה
 בזה תילה. בא וראה שהשכינה נאחית בה למעלה מגד זה
 ומגד זה. ושנים הם. צד אחד לבימין וגד אחד לשמאל.
 ולפיכך יש מהם הנוטים לימין ומדם הנטים לשמאל. וכלם
 תילים בזאת האם הקדישה ונאחיות בה. מתי נאחיות בה. בזמן
 שזאת האם ינקת מצד של דין. ורמקדש נטמא. והנחש
 התקף מתחיל להתגלגל. או יונק הנדי מחלב אמר והדינים
 נתעוררים. וע"כ ישראל מקדימים ומביאים בכירים. וכאשר
 מביאים הבכורים צריכין לימר ולפתח בו בלבן. שבקש
 בבשפוי האלו לשלם ביעקב ובזרעא קדישא. ולא נתנו
 בידו. ולא נמסרו ישראל לצד זה. וע"כ כתוב ראשית
 בכורי אדמתך וגו' לא תבשל גדי בהלב אמר. שלא יהיה
 צד המומאה יונק מחלב אמר. ולא יהיה נטמא המקדש
 ולא יתעוררו הדינים. ולפיכך אמר לאכול בשר בחלב לכל זרע
 קודש. שלא לתת מקם בהקדושה למי שלא נצרך. שהרי
 בעשיה זו תולה הדבר. בהעשיה שלמטה נתייער למעלה.
 מובא בהספר של שלמה המלך שכל מי שאיכל כמאכל
 זה שנתבשל יחד. או שאוכלם זה אחר זה בשעה אחת. או
 בסעודה אחת. ארבעים יום נראה כגדי מקלם בעורו לפני
 אותו שלמעלה [גד] ומחנות של כח המומאה מתקרבין
 אליו. ונורם לעורר דינים בעולם. דינים שאינם קדושים.
 ואם מוליד בן באותן הימים נמשכה לו נשמה מצד המומאה
 שאינה נצרכה. וכתיב והתקדשתם והייתם קדושים וגו'. דבא
 להטמא מטמאין לו בורא. שכתוב (א) ונשמתם בס. חסר
 אל"ף. מומאה של כמאכל איסור מטמאם ביותר [גד] שאין
 רשות להטהר כך כמו בשאר מיני טמאה שנטהרים. ועוד
 שיש לו לפחד ממות רעה. שהרי בעינינו כגדי נראה
 ויכול להנזק. לפי שגלם האלהים שבארם עבר ממני —

ג) הנה חכמי שלח מלאך לפניך וגו'. א"ר אלעזר דבר
 דהא לא קאיר קב"ה אלא ברהינותא דישראל
 ולאפיסא בהדיהו. למלכה דהוה בעי למיזיל עם בריה
 ילח בעי לשבא ליה אחא בריה ומסתפי למצבי ליה למלכא
 דיזיל בהדיה הקדים מלכא ואמר. הא לגיון פלן יזיל
 בהך למשטר לך בהורחא לבתר אייר אסתיר לך מניה דהא
 לא צבר שלים הוא אחר בריה מי הכי או הוא איתביב הכא
 או את תזיל עמו ולא תפרש מיך. כך קב"ה בקדושייתא
 אמר הנה אנכי שולח מלאך לפניך לשמרך בדרך ולכתר
 אמר השמר מפניו וגו'. ביה שעתא אמר משה אס אין פניך
 הולכים אל תעלנו מזה א"ר שיעון אלעזר ברי ספור
 קאמר. אבל הא הוי באתר דא לא אמר משה מדי
 ולא אתיב מלס לקבליה. מאי קעמא מוס דכח לא אשתכח
 פרישותא מניה.. אימתי אתיב משה. בזמנא דאמר
 ושלחתי לפניך מלאך. וכתיב כי ילך מלאכי לפניך
 סתם ולא פריש מלס. וע"ד כתיב הכה אס שיע תשמע
 בקולו

ג) הנה חכמי שלח מלאך לפניך וגו'. א"ר אלעזר דבר
 זה לא אמר הקב"ה אלא באהבתו לישראל
 להתפייס עמהם. משל למלך שהיה מבקש ליכת עם בנו
 ולא רצה לעזבו. בא אליו בני והיה מתירא לבקש מן המלך
 שילך עמו. הקדים המלך ואמר. הרי שר צבא פלוני ילך
 עכך לשמרך בדרך. אמר השמר לך ממני. שהרי
 איני אדם שלם. אמר בנו אם כן או אני אישב כאן.
 או אתה תלך עמדי ולא אכרר מעמך. כך הקב"ה בתהלה
 אמר הנה אנכי שולח מלאך לפניך לשמרך בדרך. ואח"כ
 אמר השמר מכניו וגו'. בשעה ההוא אמר משה אם אין פניך
 הולכים אל תעלנו מזה. א"ר שמעון אלעזר בני יפה
 אמרת. אבל בוא וראה שבמקום הזה לא אמר משה כלום.
 ולא השיב דבר כנגדו. מכני מה. לפי שכאן לא נשמע
 התפרדות ממנו באיזה זמן השיב משה. בזמן שאמר
 הקב"ה ושלחתי לפניך מלאך. וכתוב כי ילך מלאכי לפניך
 סתם ולא פירש הדבר. וע"כ כתוב כאן אם שמע תשמע
 בקולו

מראה במקובות ה) ויקרא י"א ב) 97 קנד.

זיו הזהר

[גד] פ"י לפני המקטרגים שבשמים יש מפרשים שנראה רושם של שחמא בענל היה נראה בעור של פצהו רושם של ענל. ויש המבחינים: [עס] לפי שנתפסם הגוף כדם ושומן של איסור:

בקולו ועשית כל אשר אדבר. אשר אדבר דוקא. וכתיב ואיבתי את אויביך וצרתו את צרריך. הבל בו תולא [טו]. כללל דכלל משה לא בעל זלזלל דהת כתיב ויאמר אם נח מלאתי מן בעיניך אדני ילך נח אדני בקרבנו:

א) ואל משה אמר עלה אל ה' וגו'. מאן אמר. דא שכנתא. עלה אל ה'. כמה דכתיב ומשה עלה אל האלהים ויקרא אליו ה' [עו] אמחי כל דא. לקיימא עמהון קיים. צנין דהא תפרעו מה דלא נפקו הכי ממלכיס. דאתגורו ולא תפרעו והכא סא תפרעו ועאלו צברית קיימא. דכתיב שם שם לו חק ומשפט. דייקא חק ומשפט [עז] ושם נסחו. בזהו את קדישא דאתגליא בהם. והכא תפקיס בזה על ידא דמשה גיורא דקיימא. דכתיב ויקח משה את הדם ויזרק על העם וגו'. א"ר ילחק מאי דכתיב והזי הדם זרק על המזבח במוצא לא כתיב אלא על המזבח דייקא [עח] והשתחויתם מרחק. מהו מרחק. ככתוב [עט] מרחק ה' נראה לי [פ] וכתיב ותמלך אחוזה מרחק תאלף ר' אבא דקיימא סיסרא עד כען בפגימותא [פא] וביה שעתא זכו ישראל יתיר בחילקא קדישא. ונזרו קיימא קדישא בקב"ה. ואל משה אחוזה עלה אל ה'. מאי ענינא. דאמרה ליה שכניתא אשתליק לעילא דהא אלא וישראל כשתף כחדא בשלימותא על ידך מה דלא ליה עד הכא. מימי כתיב ויקח משה חזי הדם וגו'. פלג ליה לתרין. חזי הדם זרק על העם והזי הדם זרק על המזבח כמה דלוקימנא [פג] וכתיב הנה דם הצברית אשר כרת ה' עמכם. וישם באגנות. באגנת כתיב חסר וא"ו. כמה דכתיב ג) שררך אנן הסדר אל יחסר הסוג [פד]:

ד) ונגש משה לבדו אל ה'. זכאה מוליקה דמשה דהוא בלחודו זכה למש דלא זכי ב"ל חסרה. ישראל זכו הסתא מה דלא זכו עד שהיו שעתא והיה שעתא תפקימו בקיימא עלאה קדישא ובהיה שעתא תפשו למשו ביניהם בית המקדש. ככתוב ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם:

ה) ויראנו את אלהי ישראל וגו'. א"ר יוסי וכי מי יכול למחוי ליה לקב"ה. והא כתיב כי לא יראהו האדם וחי. והכא אמר ויראו. אלא דאתגליא קבת עליהו בגוונין ניכרין והכי טעין כל מאן דאסתכל בקבת כחאן דאסתכל בשכינתא. ולאסתכלא בשכינתא חסיר. וע"ד רסור ליה לאניש לאסתכלא באנציעיבו דהכי בשעתא דפרסי ידיהו. וחסור לאסתכלא בקבת דלעילא ובקבת דלתתא. בקבת דלעילא בגוונין. דכל מהן דיסתכל בגוונין כאילו אסתכל בהתר דלעילא. וחסור לאסתכלא ביה דלא יעביד קלנא בשכינתא. קבת דלתתא מאי היא. יהוא את קיימא דתתשס ביה צבר נח דכל מאן דאסתכל ביה עביד קלנא לעילא. ח"ר ילחק אי הכי ובכתיב שים נח ידך תחת ירכי. דהוא אומי ליה ביה את ח"ל הנח להו לאפקה דלעילא. דלית חינון כשאר בני עלייא. ועוד שים נח ידך תחת ירכי כתיב

בקלי יעשית כל אשר אדבר. אשר אדבר דוקא. וכתיב ואיבתי את אויביך וצרתו את צרריך. הבל בו תולא [טו]. כללל של דבר שמה לא רצה מלאך. שהרי כתוב ויאמר אם נח מלאתי מן בעיניך אדני ילך נח אדני בקרבנו:

א) ואל משה אמר עלה אל ה' וגו'. מי אמר. זו השכינה. עלה אל ה'. כמי שכתוב ומשה עלה אל האלהים ויקרא אליו ה' [עו] ולמה כל זה. כדי לברות עמהם ברית. לפי שקיימו מצות פריעה. מה שלא יצאו כך ממצרים. שנימולו בלי פריעה. וכאן קיימו מצות פריעה ונכנסו בקיום הברית. שכתוב שם שם לו חק ומשפט. דוקא חק ומשפט [עז] ושם נסחו. בזה האית הקדוש שנתגלה בהם. וכאן נתקיים בהם על ידי משה כריתת הברית. שכתוב ויקח משה את הדם ויזרק על העם וגו'. א"ר יצחק מה שכתוב וחזי הדם זרק על המזבח. במזבח לא כתוב אלא על המזבח דוקא [עח] והשתחויתם מרחק. מהו מרחק. ככתוב [עט] מרחק ה' נראה לי [פ] וכתיב ותמלך אחוזה מרחק. למד ר' אבא שער עתה עטרה השכינה בפגם [פא] ובאותו זמן זכו ישראל יותר בחלק הקדושה. וכרתו ברית קדוש עם הקב"ה. ואל משה אמר עלה אל ה'. מה הטעם. שאמרה לו השכינה עלה למעלה. שהרי אני וישראל נשתתף יחד בשלימות על ידך. מה שלא היה עד עתה. מה כתוב. ויקח משה חזי הדם וגו'. חלקו לשני חלקים. חזי הדם זרק על העם וחזי הדם זרק על המזבח. כמו שנתבאר [פג] וכתיב הנה דם הצברית אשר כרת ה' עמכם. וישם באגנות. באגנת כתיב חסר וא"ו. כמו שכתוב ג) שררך אנן הסדר אל יחסר המונן [פד]:

ד) ונגש משה לבדו אל ה'. אשרי חלקו של משה שהוא לבדו זכה למה שלא זכה בן אדם אחר. ישראל זכו עתה מה שלא זכו עד אותו השעה. ובשעה הריא נתקיימו בקיום עליון הקדוש. ובשעה הריא נתבשרו שיהיה ביניהם בית המקדש. ככתוב ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם:

ה) ויראנו את אלהי ישראל וגו'. א"ר יוסי וכי מי יכול לראות את הקב"ה. והרי כתוב כי לא יראהו האדם וחי. וכאן אמר ויראו. אלא שנתגלה הקשת עלידם בגוונין מאירים. וכך למדנו כל מי שמסתכל בקשת כמי שמסתכל בהשכינה. ולהסתכל בהשכינה אסור. וע"כ אסר ר' לרם לאסתכל באצבעות דכהנים בשעה שפורסים ידיהם לדוכן. ואסור להסתכל בקשת שלמעלה ובקשת שלמטה. בקשת שלמעלה היינו בגוונין שלון. שכל מי שמסתכל בגוונין שלון כאילו התבכל בהטקים שלמעלה. ואסור להסתכל בו שלא יעשה בזיון בהשכינה. קשת שלמטה מה הוא. זה אית דברית שנתרשם בו באדם. שכל מי שמסתכל בו עושה בזיון למעלה. א"ר יצחק אם כן הלא כתוב שים נח ידך תחת ירכי. שהיה משיבוע באות הוה. א"ל הנח להם לאבות העולם. שאין רם כשאר בני העולם. ועוד שים נח ידך תחת ירכי כתיב

מראה בקומות א) דף קס"ג ב' ימ"ג ל"א ג) ט"ז ז' ד) דף קט"ו ה) ככתב טו

זיו הזהר

[עו] שנשמע מדברי רב"ה שהוא בעצמן יעשה כל זאת ולא מלאך למוכר הבין משה שאין זה מלאך מן המלאכים אלא השכינה הקדושה בעצמה. ולכך שחק משה כאן. אבל ר' אלעזר רצה לומר שביאך רבאן ג"כ מלאך מן המלאכים. [עו] פי' שבשה עלה אל השכינה שנקראת אלהים. ואז באה אליו רקיעאה מן ה' שהיינו ספירת התפארת: [עז] חק ומשפט מרמו על מילה ופריעה. [עט] על המזבח רמו על השכינה הקדושה: [פ] שהשיג שם דארה מסרחק היינו מעולם הבינה: [פא] לפי שהיו בלי פריעה: [פג] שמרמו על השכינה הקדושה: [פד] חסור רמו על השכינה הקדושה ודת המלכות שאין לה אור של עצמה כבו הלכנת. א"ן הוא ד"ן. מו"ג הוא גו"ן. היינו שהרין שנתעורר בהשכינה נתקף ע"י התמונת בה אור מן גו"ן שערי בינה. וכן כאן אגנת רמו על השכינה הקדושה שנעשה

כתיב. ולא כתיב ראה תחת ירכי בנין כך אסיר לאסתכלא
 צקת סתם כתיב דתנינן. תאנא ויראו את אלהי ישראל. כל
 דאתגליא קסת עליהו צנונין ספורין נסירין מלשון לכל
 עיבר. משמע דכתיב ויראו את אלהי ישראל ולא כתיב
 ויראו אלהי ישראל [פד] א"ר יוסי נהורא דביליגא דשכינתא
 ומאי ניהו ההוא דלקרי נער דמשמש לשכינתא
 ציקדשא [פה] ובג"כ את דייקא ותחת רגליו כמעשה לבנת
 הספיר. דאתרשים ביה תחת דוכתיה חד לבינתא מאינון לבנים
 דהוו צונין צילריס דתינן אתתא חדא חילידת צילריס.
 והוו אחיין סרכי פרעה ותלת ליה בחד לבינתא. ואתא פס
 ידא וחמיד ליה ואתרשים תחת רגליו דשכינתא.
 וקיימא קמיה עד דתהוקד צי מקדשא דלתתא.
 דכתיב ח) ולא זכר הדום רגליו. רבי חייה אחר לבנת הספיר
 נסירותא דספיר. קלדיסי צקדיסי גלופין עליון
 דלעילא [פ] דמתלשעא לשבעין ותריין עברי
 הה"ד צ) ויסדתיך בספירים. וכעלם השמים לעהר. יהי
 עלם השמים. א"ר אבה מה עלם השמים גליפא צבעין ותריין
 ענפין פרחין מלשון בכל עיבר. אוף הכי חיוו דההיא
 עלם הכיסיס כחיוו שמיא ממש. ר' יהודה א"ר כלל
 אתרשים צההו ססירו דחיוו דמתגלפא מסערא דשכינתא — :

כתוב. ולא כתוב ראה תחת ירכי. לפיכך אסור להסתכל
 בקשת סתם כמו שלמרנו. ויראו את אלהי ישראל. למרני
 שנתגלה הקשת עליהם בנונים יפות מאירות ולודמות לכל
 צד. כך נשמע שכתוב ויראו את אלהי ישראל. ולא כתוב
 ויראו אלהי ישראל [פד] א"ר יוסי זה אור מנורת השכינה.
 ומה הוא, זה שנקרא נער המשמש להשכינה בהמקדש
 שלמעלה [פה] ולפיכך את רוקא. ותחת רגליו כמעשה לבנת
 הספיר. שנרשם שם תרת כקמו לבנה אחת מאינון לבנים
 שהיו בנינים במצרים. שלמרנו אשה אחת ילדה במצרים.
 ויבאו ננשי פרעה והשליכו הילד בלבנה אחת. ובא כף יד
 מן השמים ויקח את הלבנה ורשם אותה תחת רגלי השכינה.
 ונתקיים שם הרושם עד שנשרף בית המקדש שלמטה.
 שכתוב ח) ולא זכר הדום רגליו. ר' חייה אמר לבנת הספיר
 זו הארת הספיר. התנוצצת כוכבים במנורה של הרבה נרות
 חקוקים שהם העליונים כמעלה [פו] ולהתים לע"ב צדדים.
 זש"כ צ) ויסדתיך בספירים. וכעצם השמים חקוק כע"ב. מהו
 עצם השמים. א"ר אבא כמו שעצם השמים חקוק כע"ב.
 ענפים המתנוצצים ולהתים בכל צד. אף כן המראה של
 עצם השמים ההוא כמראה השמים ממש. ר' יהודה אמר הכל
 היה נרשם באור ההוא של המראה הנחקק מצד השכינה — :

ג) ואלו חיליו בני ישראל לא שלח ידו וגו'. חיליו בני
 ישראל לא נדב וחבישו. ר' שלח ידו. דסליק
 לון לבתר זמנא ולא לתעבו סכא. רבי יוסי אחר מלה
 דא לשכחא דילהין. דכתיב ויאכלו וישמו דזנו עיניהין
 מניהירו דא. רבי יהודה אחר חכילה ודאית אכלו וזנו
 גרמייסו. והכא אתקשרו לעילא. אי לא דספו מורחייכו לבתר
 כיה דאוקומנא א"ר אלעזר ואפילו ישראל צההיט שעתא
 רתכשרו. ואתקשרת צהו שכינתא. ודא קיימא
 וחייתתא כלל צחד זמנא סה. וישראל צההיט שעתא לא חמו
 לעלמין. ולזמנא דאתי זמין קביס לאתגלסא על בניו.
 ולייהמי כלל יקרא דיליה עינא צעינא. דכתיב כי עין בעין
 יראו צשוב ה' ליון. וכתיב ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדו וגו' :

ג) ואלו חיליו בני ישראל לא שלח ידו וגו'. אצילי בני
 ישראל אלו נדב ואביהו. לא שלח ידו. שילק
 עונשם לאחר זמן ולא נענשו כאן. רבי יוסי אמר שדבר
 זה נאמר לשבח שלהם. שכתוב ויאכלו וישמו. שזנו עיניהם
 מאור הזה. ר' יהודה אמר אכילה ודאית אכלו וזנו את
 עצמם. וכאן נתקשרו למעלה. לולא שקלקלו דרכיהם אח"כ
 כמו שביארנו. א"ר אלעזר ואפילו ישראל בשעה היא
 נתקנת. ונתקשרה בהם השכינה. וכריתות הברית ונתנת
 התורה הכל ה' בזמן אחד. וישראל כשעה דהיא לא ראו
 לעולם. ולעתיד לבוא עתיד הקב"ה להתגלות על בניו.
 שיראו כלם הכבוד שלו עין בעין. ככתוב כי עין בעין יראו
 צשוב ה' ציון. וכתוב ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדו וגו' :

ד) ויאמר ה' אל משה עלה אלי ההרה והיה שם ואתנה
 לך את לחת האבן והתורה והמצוה וגו'. א"ר
 חייא כד אתגלפו התיין צלומי אבנא הוו מתחזיין צתריין
 ספריין. מסערא דא ומסערא דא. ולוחין מאבן סנפיריניון הוו.
 והתגליפו ואתחזיין צהשא הוורא ותמוון הוו מתשא אוכמת
 ומתגלפן צתריין ספריין מסערא דא ומסערא דא. ח"ר אבא
 לוחין הוו צענייהו. ואתיוון הוו טאסין ומתחזיין צתריין
 חסין. חשא חוורא וששא אוכמת. לתחזוא כחדא מימנא
 ושמאלא. דכתיב ה) ארך ימים צימונא צביחילא עושר
 וצבוד והא כתיב מימיו חש דת למו. חלא מסערא דגבירא
 הוו והתכלילת צימיונא ובנין כך חשא חוורא וששא אוכמת.
 רבי יצחק אחר אורייתא אתיסיבת צשא אוכמת על גבי חשא
 חוורא

ד) ויאמר ה' אל משה עלה אלי ההרה והיה שם ואתנה
 לך את לחת האבן והתורה והמצוה וגו'. א"ר
 חייא כאשר נחקק האותיות בלוחות האבן היו נראות בשני
 הצדדים. מצד זה ומצד זה. והלוחות מאבן סנפיריניון היו.
 ונחקקו ונתכסו באש לבנה. והאותיות היו כאל שחורה.
 וחוקקות היו בשני הצדדים מצד זה ומצד זה. א"ר אבא
 הלוחות היו בשלימותן. והאותיות היו פורחות ונראות בשתי
 אשות. איש לבנה ואש שחורה. שיתראה ביהר בחינת ימין
 ובהינת שבאל. שכתוב ה) ארך ימים בימינה בשמאלה עושר
 וצבוד. והלא כתוב מימינו איש רת למו. אלא מצד הנכריה
 היתה ונתכללה בימין. ולפיכך היו איש לבנה ואש שחורה.
 רבי יצחק אמר דתורה נתנה באש שחורה על גבי אש
 לבנה

נראה מקובות ט) איס ב' ט) יכתי' יד' ג) ד' קטו. ד) ד' פד. ה) משני ב'

זו הזהר

עמה עתה ברית ברית : [פד] את לרבות השכינה הקדושה : [פה] פי' שהשכינה נתלבשה או כהמלאך מסרין שנקרא נער. כרי שיהיה
 נקל עתה לראות ויו אורה : בענין לבנת הספיר שצביא המעשה מאשה אחת שילדה מובא בתרגום יונתן בנוסת אחר : [טו] קלדיסי
 בקנדיסי. ספורשי הזהר לא מצאו משמעות תיבות האלה. ונראה לי לפרש. קלדיסי משמעותו כוכבים מאירים. דהני כלדאי נקראים
 'על חיוו חוויים בכוכבים. והגם כן שם באות כ"ף וכאן כ"ף קר"ף. אבל בירושלמי נזכר קלדיה בקר"ף מובא בערוך. ותיבת בקנדיסי
 נראה לי כמעט בלתי פסק שיש כאן מעות הדפוס. וצ"ל בקנדי. ומשמעות תיבה זו היא מלשון לטיין. כי מנורה שיש בה קבוץ
 מנורה נרות נקראת קנדילבר. ועל פי זה יובן כאן הכונה שהלבנת הספיר היה נראה מתנוצצת כהרבה מיני קוי אור כאלו היתה
 מנורה של קבוץ הרבה כוכבים מאירים נתקיים בת :

חורף. להכללה ימינה בשיחלה. ושחאלה דאחמוד ימינה דכתיב יימינו הש דת ליו (א) וכתורה והזלוה חסר כתבתי להרתם התורה דא תורה שבכתב המורה דא תורה שבעל פה להרתם כתיב חסר כד"א (ב) ואל הדר סורתי הכא אית לאסתכלא להורתם דמי אי תימא הרתם דזשחאל לאו הכי דהא ישראל לה חדכרו צהתי קרה אלף הרתם דתורה יימינו וזמתי היא. דא חסר יין דינערה [כז] בגין דכל כתיבה דסכר עלאה תמן סרוח ויתמן נפקא תורה וע"ד קרינן תורה שבכתב. ודא הוי אסר כתבתי להרתם. להרתם וזמתי [פח] תורה שבעל פה דא היא תורה חסרה דאקרי תורה שבעל פה. דחייבי קיימא על הסוה כה דחייבי תורה שבכתב [פט] בגין כך אסתלק משה צבלה על כל סאר צבויי ומימינו דכתיב ואתנה לך. לך דייקה

(ג) **ויבא** משה בתוך הענין ויעל אל הסר וגו'. חסר שצטון וכי קצ"ה דהוה צטורה דסווי. וכתבי וזמתי כבוד ה' כאש אוכלת בראש הסר הוי יכול משה לסלקא לנביה. אלא בימיה כתיב ויבא משה בתוך הענין ויעל אל הסר דעתל גו עננא כמאן דהתלבש בלבוש הכי נמי התלבש בעננא ועאל בגויה ובעננא התקרב לגבי אשא ויכול לתקרב. אוף הכי תליהו דכתיב ציה (ד) ויעל אליהו בסערה השמים וכי הוי יכול תליהו לסלקא לשמים והא כללו שמים לא יכלן למסבל אפילו גרענא כחדל מגיבא דהתי עליה ואת חזרת ויעל אליהו בסערה השמים אלא דעתל צהיהו סערה ואתלבש ציה צהיהו סערה וסליק לעילא. ודא אשכחנא **בספרא דאדם קדמאה** דחזר באינין תולדות בעלמא רוחא חדא יבא דיות לעליה צהרעא ויתלבש בגופא ואליהו שמיא וצההוה גופא ישתלק וישתילול מגיבא ויבחר בצערה. יבוא דהורת אחרא יזמן ליה לימיו גי יילחכי וכד ימות יתלבש צהאי גופא דיבחר צההוה עליה וצהאי גוכח יתחוי לתתא. וצניפא אחרא יתחוי לעילא. (ה) תא הוי כד סלקין כמתין לתת לבורא דמי מתהני תמן יזוהר דהספקלריאה דהי"א דהי"ר מיתר עלתה דכלא. וחולי לה מתלבשא דהי"א צההוה דלבושא אחרא לא תיכול להתקרבא למיחוי סתיה ביהוה ורוא דמלא כמה דיהיבי לנשמתה לביבא דיתלבשא ציה למיקס צהאי עליה. הכי נמי יבוי לה לבושא דזכר עלתה למיקס ציה צההוה עלמא. ולהסתכלא בגו ההוה אספקלריאה דזכר מנו ההוה ארץ החיים תח חוי משה לא יכיל לקרבא לאסתכלא ציה דהסתכל אלף כד אתלבש בלבושא חסרה. כד"א ויבא משה בתוך הענין ויעל אל הסר ותרגוש ציניעות עננא והתלבש ציה כמאן דהתלבש בלבושא ובגין דא ומשה נגש אל הערפל אשר בשם החלשים. יכתבי ויבא משה בתוך הענין וגו' ויהי משה צהר ארבעים יום וארבעים לילה. ויכיל לאסתכלא ציה דהסתכל. והאי לבושא דקאמן חיוו מה דחזרו חצריה חלוקא דרבנן דהתלבשו צההוה עלמא. וזאה חלוקהו דדקויה דגניו לון קצ"ה כמה פבין ועזוין לההוה עלמא. עליהו כתיב

לבגד. להכליל בגינת דישין בשמאל. ובחינת דשמאל תתהפך ליימין. שכתבי טיבינו איש דת למו. (א) והתורה והמצוה אשר כתבתי לדרתם. והתורה. זו תורה שבכתב. והמצוה. זו תורה שבעל פה. להרתם כתיב חסר. ככתיב (ב) יאל חדר דורת. כאן יש לעיין. להרתם ש' מ'. אפשר האמר דרתם של ישראל. לא כן. שהרי ישראל לא נזכרו במקרא דזר. אלא הרתם ש' התורה והמצוה. ומה היא. זה מקום יין דטיטור [כז] לפי שכל של כתב של ספר העליון שם שורה. ומשם יצאה התורה. וע"כ נקראת תורה שבכתב. וזו שכתבי אשר כתבתי להרתם. להרתם ודאי [כח] תר שבע"ה פה. זו היא תורה אחרת שנקראת תורה שבעל פה. לבי שהיא קיימת על הכה דהוא יהיה התורה שבכתב [כט] לפיכך נתגלה משה בכל על כל שאר נבואי דאמת. שכתבי ואתנה לך. לך דוקא

(ג) **ויבא** משה בתוך הענין ויעל אל ההר וגו'. א"ר שצטון הלא הקב"ה היה בהר סיני. וכתוב ימראה כבוד ה' כאש אוכלת בראש ההר. איך יכול משה לעלות אליו. אלא כתוב במשה ויבא משה בתוך הענין ויעל אל ההר. שנכנס תוך הענין כמו שמתלבש בלבוש. כן גם דא נתלבש בענין ונכנס בתיב. ובענין התקרב אלף האיש היה יכול להתקרב. אף כך אליהו שכתוב בו (ד) ויעל אליהו בסערה השמים. וכי איך היה יכיל אליהו לעלות השמימה. ודלא כל השמים אין יכולים לסביל אפילו כנרען של חרדל מן הגופים שבעולם הזה. ואתה אמרת ייבא אליהו בסערה דשמים. אלא שנכנס בסערה הדיא ונתלבש בו באותו הסערה ועלה למעלה. וזה הסיד נביא **בספרו של אדם הראשון** שאמר על דבר תולדות דעילם. עתיד להיות דוח אחד שירד לעילם בארץ ויתלבש בגוף. ואליו שמי. ובאותו הגוף יתעלה. ויתפשט מזה הגוף שישאר בסערה. וגוף אחר של אור יזמן לו שיוכל להיות בין דמלאכים. וכאשר ירצה לרדת לזה העולם יתלבש בזה הגוף שנשאר בסערה. ובוזה הגוף יתגלה למטה. ובגוף האחר יתגלה למעלה. (ה) בוא וראה כאשר דנימית עילות לבקס גרור החיים. נרנית שם מן הויו של אספקלריא המאירה. שם פוע בה האר בטקום היתר עלין. ואם לא תתלבש הנשמה בזיו של לבוש אחר לא תוכל להתקרב ולהסתכל באור ההוא. וכד הדבר כמו שנתנים לגשמה לבוש שתלבש בו שתוכל לעמיד בזה העלם. כן גם נותנים לה לבוש של זיו העליון שתיכיל לעמוד בו בעילם ההיא. ולהסתכל בתוך אספקלריא המאירה הדיא בתוך ארץ החיים ההיא. בוא וראה משה לא היה יכול להתקרב ולדרסתב"ל במה שסתכל. אלא כאשר נתלבש בלבוש אחר. ככתוב ויבא משה בתוך הענין ויעל אל ההר. והרג מי במציעות עננא. ונתלבש בו כמו שמתלבש בלבוש. ובעבור זה ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלהים. וכתב ויבא משה בתוך הענין וגו' ויהי משה צהר ארבעים יום וארבעים לילה. ויכיל לאסתכל במה שהסתכל. וזה הלבוש של הנשמה שאמרני היינו מה שקראים החברים חלוקא דרבנן שמתלבשים בעולם ההוא. אשרי הלקם של הצדיקים שגנו להם הקב"ה הרבה טובות ותענוגים לעולם ההוא. עליהם כתוב

נראה כקומות (א) שמי מ. (ב) שר ג' (ג) ויקה קו (ד) מניס כ' צ' (ה) נח סו.

זין הזהר

[פ] זה עולם הבינה: [פח] מלשון ותהר לאה: [פט] תורה שבע"פ בחיסדה על התורה שבכתב. ואין בה דבר שלא יהי רביא באורייתא:

כתיב א) עין לא ראתה אלהים וילתך יעשה למחכה לו . ברוך ה' לעולם אמן ואמן .

כתיב א) עין לא ראתה אלהים וילתך יעשה למחכה לו . ברוך ה' לעולם אמן ואמן .

רעיא מהימנא

רועה הנאמן

ב) פתח רעיא מהימנא יארי . חגני שפתי תפתח וכי נגיד תהלתך . אדנ"י בהיפוך האיתיות הוא דינ"א . ובשביל זה אמרו בעלי המשנה דינא דמלכותא דינא . כל הדינים בשם הוה נידונים . בית דין של שלשה כנגד ג' אבות . עמודא דלחלשיה דין אמת [ג] והוא דין לרון מסערה דלדנ"י . דתמן איבו דין אמת . ומסערה דכס אלהים שופט . הסי' ג) כי אלהים שופט . מאי דנין אינון . חד לרון בנוקי טור . תנינא לרון בנוקי טור . תליתא לרון בנוקי אש רביעאה לרון בנוקי אדם . ואחריתו לרון בדיני הרבעה טוריים . שומר הנס והסייל טשא סכר והסיכר . לקבליהו דנין חלוקת הסותפין דין חלוקת קרקעות . דיני עבדים ושפחות . דיני תובע ותבע בכמה מיני תביעות דחיוב זמין וגול ואכדס . או שמויק לחברו או שהורגו . ארון איבו קב"ה בדלנ"י לרון בכל מיני דינין לשפחה ביטא כי תירש גבירתה . דמינה כל נויקין אשתכחו דליון מלהכי הכלה . דמנייהו נשמתהוין סל רשעים כמה דלוקויוס מארי ומנייהו נשיות הרשעים אל סן חזויקיס צשילס . אל אחר . מויק . גולן . רכע . וכת זוגיה סס היות . דאחייבו סבת ורפוי נוק נער וביסת לסיכנא וצנא . סבת דצטולא דלורייתא דצטילת לכנא . ורפוי דגרמת לון דמתרפין מדברי תורה נוק בכמה נוקין דמלאכי הכלה מארי משחית אף ומחיה ולער דהו מנערין לכנסת יכראל בעבודת כו"ס שקר דלהו והו ארין איס אלהין . וכמה גולת דפסחה צשא . דחתר צה

ד) גולת העני בצמיתס . כמה צרכאן גולת שפחה צשא משכונתא כצווד המס . ובצווד כמה דינין משונים על צנא . וכמה קרצנין דבי מקדשא דצטילת ליסרוניא . וביסת דמסרוניא דלשתארת ערומה מן ד' צנדי זהב דהרין מן ד' טורי אפן צי"צ אצנין מרגלן ויעיל בכמה זנין ורמוזים . וארבע צנדי לצן דצוון הוט חסרוניא מתקשטא קדם מלכא . הסי' דלורייתא לזכור צרית עילס . וגולת לה מגברתה כמה מאכלין קרצנין . סיר מיעד . בעלה עאל לצי מלכא רצויה צרבע צרבע אצית נויקין דליה דליון עון ומשחית אף ומחיה . דכלהו יופדין לקלקל . צנופא דליה רצין על הכלים . מוצה מטורה שלהן ושאר מאנין רצין עלייהו וצברתן . ובסן דליה אכיל כל קרצנין מאכלי דפתורא . ושארל דליון אמורין ופדרין וסירי מנהות צרגלוי רפס . ובקרן דליה קפל כהני וליואי הרס כלא חלל ממלכה וסריה . כצור נוקצא צשא לילית צצית דילה דלויי צית הסהר תכיסת למסרוניא וצנא צצילת דילה ושוויין לו צציה שללאין ידיוהו יסדקן להחורא . הסצער זוכה דלויי הסצער דסיוו אש ויית הש צנין . לצת קס ארס צליעל רשע רציוי לצרית נויקין . דלחמר ציה ארס מועד לעולם צין ער צין יס יכלה זת צצירו ואכיל ושלז וגדע כרמוס ופדרסיס דירובלס וסי

ב) פתח רועה הנאמן ואמר . אדני שפתי תפתח ופי נגיד תהלתך . אדנ"י בהיפוך האיתיות הוא דינ"א . ובשביל זה אמרו בעלי המשנה דינא דמלכותא דינא . כל הדינים בשם הוה נידונים . בית דין של שלשה כנגד ג' אבות . עמודא דלחלשיה הוא דין אמת [ג] והוא דין לרון מצד השם אדנ"י . אשר שם הוא דין אמת . ומצד השם אלדים נקרא שופט . ככתיב ג) כי אלהים שופט . מה הם הדינים . אחד לרון בנוקי טור . שני לרון בנוקי טור . שלישי לרון בנוקי אש . רביעי לרון בנוקי אדם . ואחרים לרון בדיני ארבעה שופטים . שומר דנס והסיאל נישא שבר והש כר . כנגדם עיד ארבעה דינים . דין חלוקת השיתופים . דין חלוקת קרקעות . דיני עבדים ושפחות . דיני תובע ותבע בכמה מיני תביעות של חיוב סמין וגול ואכדס . או שמויק לחברו אי שהורגו . ארון הוא דקב"ה לרון בהשם אדנ"י כל מיני דינים לשפחה הרעה כי תירש גבירתה . שבמנה כל נוקים נמצאים שהם מלאכי חבלה . שמהם הן נשמות הרשעים . כמו שביארנו בעלי המשנה שנשמות הרשעים הן הם המויקים שבע לם . אל אחר . מויק . גולן . רשע . וכת זוגו היינו סס המות . שהיובים שבת רפוי נוק צער יבושת להשכינה ובניה . שבת היינו ביטול תורה שבטלה סכני ישראל . ורפוי שגרמה להם שיהיו נרפים מדברי תורה . נוק שהיוקה להם בכמה נוקים של מלאכי חבלה בעלי משחית אף והימה . וצער שהיו מצערים לכנסת ישראל בעבודת כו"ס שקר שלהם . והוא אומרים איה אלהין . וכמה גולות שגולה שפחה הרעה . שנאמר בה

ד) גולת העני בכתיבס . כמה ברכות גולה שפחה הרעה מהשכינה כצווד המס . וכצווד כמה דינים משונים על צנא . וכמה קרבות של בית המקדש שבטלה מדשכינה . ובושת של השכינה שנשארה ערומה מן ד' בגדי זהב שהיו מאירים מן ארבעה טורי אפן בי"ב אבנים טובות . ומעיל בכמה זנים ורמוזים . וארבעה בגדי לבן שבהם היתה השכינה מתקשטת לפני המלך . ושי"כ וראייה לזכור צרית עילס . וגולה מן גברתה כמה מאכלים של קרבת . שור מ ער . זה בעל השפחה שנכנס לקברג לכני המלך רבונו בארבעה אבות נויקין שלו . שהם עון ומשחית אף והימה . שכלם מועדים לקלקל . בגוף שלו הרביץ על כלי דכקדש . מוצח בגירה שלהן ושאר כלים שרביץ עליהם ושברם . ובסן שלו טרף ואכל כל הקרבנות מאכלי השלחן . והשאר שרם אמורים ופדרים וסירי צנרית רמס בגליו . ובקרן שלו הרג כהנים ולוים . הרס הכל דלל ממלכה נרדה . רבוו וז נקבה הרעה לילית . בכית שיהא בית דסדר תפסה להשכינה ובניה בגלות שרה . ואסרה אותם בכמה שלשלאות יודים מידק לאחור . ההבער זו זונה שהיא רבער דהיינו אש . ויצת אש בעינין . אחר כך קם האדם בליעל הרשע . רביעי לאבית נויקין . שנאמר בו אדם מ עד לעולם בין ער בין ישן . ושלח את בעירו וטרף והשתית ונדע כרמוס וגנים שבוירושלים והשחית

מראה מקומות א) יע"י סי' א) דף ק"ח א) תל"ס ע"ה ד) יע"י ג'

זיו הזהר

19 היינו מרת הרחמים ככתוב תתן אמת ליעקב :

והשחית הכל, רבון העולמים אתה ותרדתך אמת, קימה ועורר בדינים עליהם:

(א) כי ינצו אנשים, אלו כיבאל וסמאל, וננפי אשה הרה, זו כנסת ישראל, ייצאו ילדיה בנל ת, ענש יענש, זה כסאל, כאשר ישית עליו בעל האשה, זה הקב"ה:

(ב) לא תטה משפט אביוך בריבון, כל דיין שאינו דן דין אמת לאמתו, זה הוא כאילו השליט כסמאל בעולם (ג) ותשליך אמת ארצה, והפיל לשכינה עמי, ומדוק את הנידנם בת זוגו של סמאל עם סמאל, בכקום דין אמת הוא כדוק שבת שקר, דין אמת היינו עמוד האמצעי, שפת שקר היינו ניהנם וסמאל, וכשביל זה הדין שיושב לדין נידנם פתחה משמאלו, בת זוגו של סמאל, ודרב על צוארו, סלאך הכות, סמאל לאחורו מסעל לצוארו, וכן ערן פתוח לימינו, וע רחיים פתוח לפניו על ראשו, אם הוא דן דין שקר כשליט עליו מלאך המות ושוחט אותו, אח"כ שורפו בניהנם, ואם דן דין אמת הקב"ה מכניסו בנן ערן, ומטעים לו מעץ דהיים, שכתוב עליו ולקח גם מעץ הדמים ואכל והי לעולם, והוא נברא בהתרה שנאמר בה עץ חיים היא למחויקים בה —:

(ד) בודבר שקר תרחק וגו', מצוה זו להשוות הבעלי דינים ולהתרחק מדבר שקר, שלא יאמרו משוא פנים יש בדברי, שרקב"ה נאמר בו אשר לא ישא פנים ולא יקח שחד, כסופי תיבות אחד, זה הדין צריך להיות כדמיון דאחד שהוא ה' אחד, שלא יקח שחד, ויהיה הוא בעצרתו להשוות בדין שני הבעלי דינים כאחד, ולא יטה דין לזה יותר מזה, אלא במשקל אחד, עד שיקבלו עליהם הדין —:

(ה) ראשית בכירי אדמתך תביא בית ה' אלהיך, מצוה זו להביא בכורים לבית המקדש, ישראל נמשלים לפרי העץ ולהבואה, שנאמר בהם ראשית בכורי אדמתך וגו', וכך נאמר בישראל: קרש ישראל לה' ראשית תבואתה, לאחר לקיטתו מן הגלות עשורו, ויהיו נקראים קדש לה', ועוד נקראים ישראל עץ הגורל והתקוף וזוון לכלם בו, בהם התורה שהיא כזון למעלה, בדם הפלה שהיא מזון למטה [א] ואפילו המלאכים אין להם מזון אלא על ידי ישראל, שאם לא היו ישראל עוסקים בתורה לא היה יורד להם מזון מצד התורה שנמשלה לעץ, ככתוב (ז) עץ חיים היא למחויקים בה, ונמשלה לכרי העץ היינו המצות שבה, וכן גם נמשלה התורה לטוב ולאט, ולא היה יורד מים כלטעלה, והשמש שראו אש לא היה יורד לבשל פירות העץ אלא בשביל ישראל, ובעכבי זה נאמר בישראל (ח) התאנה דנטר פניה, אלו בעלי מצות, הנכנסים סמדר נתנו ריח, כאשר מתחילים לעשות תשובה, ימיד נאמר בישראל קומי כך דעתי יפתי ולכי לך, מן הגלות, ע"כ ר"ם, ברוך ה' לעולם אמן ואמן:

וכי כלה, רבון עליה אמת קבוס ואורייתך קבוס, קוס אתער בדיון עליהו

(א) כי יננו אנשים אלן מיכהל וכמאל, וננפו אשה הרה, דא כנסת ישראל וילאו ילדיה בגלותא, ענש יענש, דא כסאל, כאשר ישית עליו בעל האשה, דא קב"ה:

(ב) לא תטה משפט אביוך בריבון, כל דיין דלא דן דין אמת להיתו דח חיוו כאילו תשליט לסמאל בעלמא (ג) ותשליך אמת הרנה ותפיל שכנינה עמי, ויקום גיהנס בת זוגיה דסמאל עם סמאל בהתך דדין אמת ויקום שפת שקר, דין אמת עמודא דאמצעיאה, שפת שקר גיהנס וכמאל, ובגין דא כד דיין דן דין גיהנס פתחה משמאלו, בת זוגיה דסמאל, והרב על צוארו מלאך הייט סמאל מאחוריו מעל צוארו, וכן ערן פתוח לימיניה וכן הסוים כתוב לקיים על רישיה, אי דן דינא דשקרא כניש עליו מלאך המות ושוחט ליה, ולבתר חוקיד ליה בגיהנס, והי דן דין אמת קב"ה יועל ליה לנן ערן ומטעים ליה מאילנא דחיי דכתיב עליה ולקח גם מעץ החיים ואכל והי לעולם דלחברי כמורייתא דחמור בה עץ חיים הוא למחויקים בה —:

(ד) בודבר שקר תרחק וגו', פקודא דא להשוות הבעלי דינים ולהתרחק מדבר שקר דלא יימרו משוא פנים יש בדבר, דקב"ה חמור ביה אשר לא ישא פנים ולא יקח שחד, כסופי תיבות אחד, האי דיין נריך ליחוי כנינא דחמד דחיוו ה' אחד, דלה יקח שחד, ויהי חיוו בדיוקנים להשוות בדיונא תרוויחו כאחד ולא יטה דינא נדח יתיר מן דא, אלא בתקלא חד, עד דיקבלון דינא —:

(ה) ראשית בכורי אדמתך תביא בית ה' אלהיך, פקודא דא להביא בכורים לבי מקדשא, ישראל חיוון מכלין נחילן ולהבואה דלתמר צהון ראשית בכורי הדיוך וגו', וככי אתמר בישראל (ז) קדש ישראל לה' ראשית תבואתה לאחר לקיטתו מן גלותא עשורו, ויתקראון קדש לה', הו חתקראון ישראל חילנא רבא ותקיף וזוון לכלא ביה, ביה חורייתא דחיוו חיונה לעילא, ביה נל תא דחיוו חיונא לתתא [א] ואפילו מלאכין לית לון חיונא חלא עני ידא ישראל דאי לאו דישראל יעסקון באורייתא לא הוה נחית לין חיונה מסמך דאורייתא דחיתילא לעץ הסיד (ז) עץ חיים הוא למחויקים בה והמתילא לחיבה דחיוו חיונה וסכי חמתילא חורייתא לחיח ולאשא, ולא הוה נחית חיה חילנא חמור דחיוו חסר לא הוה נחית לבבלא פכית חיונא חלא צנין ישראל, ובגין דא חמור בישראל חו הרהה חנסה פניה חילן מחרי מלות יהנפנים סמדר נתנו ריח כד פתחין בתבואתא ומיד חמור בישראל קויין לך רעיתי יפתי ולכי לך, מן גלותא, ע"כ ר"ם, ברוך ה' לעולם אמן ואמן

מראה מקומות (א) דף קיד, (ב) דף קיז, (ג) דניאל ח' (ד) דף קיז, (ה) דף קכ, (ו) ירמיה' ג' (ז) מלכי ג' (ח) סדר ב'

זיו הזהר

[א] תורה כמשיכה שפע של מזון רוחני להנשמה, ותפלה כמשיכה שפע של מזון גשמי להנוף שלמטה, ולכך גם מזון לסלאכי מעלו בשפע דייקא בכח התורה שעוסקים בה ישראל:

א) דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבני לבו תקחו את תרומתי. א"ר שמעון כל מי שמבקש לעמל במצוה ולעמל בעבודת הקב"ה. צריך שלא יעמל בזה ריקס וברנם. רק נצרך לו לאדם לעמל בזה כראוי לפי כחו. כמו שכתוב איש כמתנת ידו וגו'. ואפשר תאמר הלא כתוב (ב) לבו שברו ואכלו ולבו שברו בלא כסף ובלא מחיר וין והלב, שזה הוא בחנם. והוא בעבודת הקב"ה. אלא לעמל בתורה כל מי שרוצה זוכה בה. ולעמל בדיעות הקב"ה כל מי שרוצה זוכה בו בלי שבר כלל. אבל לעמל בעבודת הקב"ה במה שתילה במעשה אמיר לקחת לו על חנם וריקס. לפי שאינו זוכה במעשה ההוא כלל להמשיך עליו רוח קדישה. אלא בשכר שיש: בספר חכמת הכשפים שלמד אשכנזי לש"מה המ"ך נמצא, כל מי שרוצה לעמל להעביר מעליו רוח הטומאה ולהכניע אותו הרוח. פעילוד ההוא שרוצה לעמל בו צריך לקנותו בשכר שלם בכל מד שיבקשו ממנו. בין מעט בין הרבה. לפי שרוח הטומאה נודבן במיד בחנם וריקס. ונסכר בלי שכר. ומכריח לאנשים לשרות עליהם. ומפתה איתם לדור עמהם בכמה מיני פתוי. בכמה דרכים יעקש אותם שידורו עמהם. ורוח הקדושה לא כן. אלא בשכר שלם ובעמל רב וגדול. ובמהרת נופו ובמהרת משכנו וברצון הלב ודנפש. והלואי שיוכל להרויח לו שישים סודו עמי. ועם כל זה צריך הזהר ללכת בדרך הישר שיא ינטה לימיו וישמאל. ואם לא מיר נסתלק ממנו ונתרחק ממנו. ואינו יכול להרויח לו כמקדם. וע"כ כתיב ויקחו לי תרומה (א) מאת כל איש. מזה שנקרא איש שמתגבר על יצרו. וכל מי שמתגבר על יצרו נקרא איש. אשר ידבנו לבו. מהו איש ידבנו לבו. אלא שהקב"ה רוצה בו. ככתיב לך אמר לבני צור לבבני. ומוב לב. ויישב לבו. כלם בהקב"ה מדבר (ג) אף כאן אשר ידבנו לבו מני תקחו את תרומתי. שהרי שם אני נמצא ולא במקום אחר. ובטה נדע שהקב"ה רוצה בו וישום משכנו בו. כאשר נראה שרצון איש הוא לרדף ולעמל אחרי עבדת הקב"ה בלבד בנפשו ובמאדו. ודאי נדע בו ששורה עליו השכינה. ואז צרכים לקנות האיש ההוא בכסף מלא לרתתו עמו יללמד ממנו. ועל כן היו אמרים דקדמונים וקנר לך חבר. בשכר שלם נצרך לקנותו. כדי לזכות בהשכינה. עד כאן אזהרה שנצרך לרדף אחר הזכאי ולקנותו וכמו כן זכאי ההוא צריך לרדף אחר הרשע ולקנותו בשכר שלם. בשביל שיסיר ממנו זוהם הדוא ויכניע צד הטומאד יתקן לנפשו. לפי שיהיה נחשב עליו כאילו הוא בראו. וזה הוא השבח שיתעלה בו כבודו של הקב"ה יותר מושב אחר. והתעלות הזאת היא יתרה מהכל. מפני מה. לפי שהיא גרם להכניע לצד הטומאה ולהעלות כבודו של הקב"ה. ולכך כתוב באהרן (ד) ורבים השוב מעון. וכתוב בירמי היתה אתו החיים והשלום. בוא וראה כל מי שאוחז ביד הרשע ומתיגע בו שיעזב דרכו הרע. הוא נתעלה בשלשד שבחים מה שלא נתעלה כך איש אחר. כי הוא גורם

א) דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי. א"ר שמעון הרי מאן דבעי לאסתללא ביזויה ולאסתללא ביה בקב"ה. אנשיך דלא ישתדל ביה בזיקניה ובזינגא חלא אלעריך ליה לבר נש לאסתללא ביה כדקא יאות כפוס חיליה ביה דכתיב איש כמתנת ידו וגו'. ואי תימא הו כתיב (ב) לבי שברו ואכלו ולבו שברו בלא כסף ובלא מחיר וין והלב. דהאי חזיה בזינגא ואיכו אסתדיותא דקב"ה חלא הסתדיותא דחוריותא כל ייאן דבעי זכי בה אסתדלותא דקב"ה לינדע ליה כל מאן דבעי זכי ביה בלא אנרא כלל אכל הסתדלותא דקב"ה דקיימא בשבדא חסיר לנשל ליה לזינגא ובזיקניה בגין דלא זכי בהסוא עובדא כלל לאמסכא עליה רוחא דקדשא חלא בלא כסף שלם: בספרא דרשמי דלוליק אשמדאי לשליה מלכא כל מאן דבעי לאסתללא להעביר מניה רוח מסבא ילאכפיה רוחא ההרא הסוא עובדא דבעי לאסתללא ביה בעי למקני ליה בלא שלם בכל מה דיבעון מניה בגין ועיר בגין רב בגין רוח מסבא איהו אזרין תדיר זינגא ובזיקניה ואזרין בלא אנרא ואניס לבני נש לא ישרא עלייהו ימפתי לון לדירא עמסון בכמה פתויין. בכמה אורחין סמי לון לשואה דיוקיה עמיין. רוח קודשא לאו הכי חלא בלא כסף שלם ובאסתדלותא רב וסגי ובאסתדיותא דגריייה ובאסתדיותא דמשכניה ובדעותא דלביה וכפשיה. ולואי דיכול לחיייה ליה דקווי מדויה עמייה. ועכ"ד דיקך באורה יוסר דלא יסמי לזינגא ילאמאלא ואי לאו זיד אסתלק מניה ואמרחק מניה ולא יוכל לחיות ליה כדבדקמיתא וע"כ כתיב ויקחו לי תרומה (א) מאת כל איש חזיהו דאקרו איש דמתגבר על יצרו. וכל מאן דמתגבר על יצרו אקרו איש. אשר ידבנו לבו. מאי אשר ידבנו לבו חלא דיתרעו ביה קב"ה. כד"ל לך אחר לבי. צור לבבי וצוב לב. ויישב לבו. כלכו בקב"ה קאמר (ג) אף הכא אשר ידבנו לבו זימיה תקחו את תרומתי. דהא תמן אסתכח ולא באתר אחרא. ויימא ידעיין דהא קב"ה ארתעי ביה ושו מדויה ביה כד חמוין דרעותא דהוא בר נש למרדף ולאסתללא אבתריה דקב"ה בלביה בנפשיה ובדעותיה ודאי תמן ידעיין דשריא ביה שכיותא כדון בעיין למקני הוא בר נש בכסף שלם לאסתדלא בלדיה ולמיקף מניה. וע"ד קדמאי הוו אמרי וקנה לך חבר. בלא שלם בעי למקני ליה בגין למוכי בשכיותא עד הכא בעי למרדף בטר זכאה ולמקני ליה. אף הכי הסוא זכאה בעי למרדף בטר חייבא ולימקי ליה בלא שלם. בגין דיעביר מניה הסוא זכאה ויתכפיה סערא אחרא ועעדי לנפשיה בגין דיתחשב עליה כאילו הוא ברא ליה ודא חזיה שבהא דיסתלק ביה יקרא דקב"ה יסיר משבהא אחרא. ואסתלקותא דא יסיר מכלא. מאי סעמא בגין דאיכו גניס לאכפיה סערא אחרא ולאסתלקא יקרא דקב"ה. ועל דא כתיב באהרן (ד) ורבים השיב מעון. וכתיב בירמי היתה אלו החיים והשלום. תא חזי כל מאן דאמיד בידא דחייבא ואסתלל ביה למשכך אורחא בישא. איכו אסתלק בתלת סלוקין מה דלא אסתלק הכי ב"ג אחרא.

גריס
בראה כקומות (א) דף קת. (ב) ישי' ג"ס (ג) מאכ"י ב'

זו הזהר

פרשת תרומה (א) דורש ויקחו לי משלשון קיחה וקנין. סיי לקנות המצות בכסף ולא בחנם: (ג) כי הוא לבו של רעולם כלו שנובע ממנו חיות לכל העולם כמו סך הלב שבגוף לכל אברי הגוף:

גרים לאכפית ספרא אהרא. גרים לאסתלק קצ"ה זיקריה. וגרים לקיימא כל עלמא זקיימיה לעילא ותתא ועל החי ז"נ כתיב זריתי היתה אתו החיים והשלום. וזכי למחמי זנין לבנוי. וזכי צהאי עלמא וזכי לעלמא דחתי. כל מארי דינין לא יכלין למידן ליה צהאי עלמא ובעלמא דחתי עאל בתריסר תרעי ולית מאן דימחי זידיה [ג] ועליה כתיב נביר צארץ יהיה זרעו דור ישרים יבורך. כון ועוסר צבימו וזקתו עומדת לעד. זרמ בחשך אור לישרים וגו' :

גורם להבניע לצד הטימאה. וגורם שיתעלה הקב"ה בכבודו. וגרים לקיים לכל העי"ם בקיומו למעלה ולמטה. ועל איש הזה כתיב זריתי היתה אתו החיים והשלום. וזוכה לראות בנים לבניו. וזוכה בעולם הזה וזוכה לעולם הבא. כל ממוני הדינים אין יכולים צרונו דין בעולם הזה והן בעולם הבא. נכנס בשנים עשר שערים ואין מי שימחה בידו [ג] ועליו כתוב גבור בארץ יהיה זרעו דור ישרים יבורך. הון ועושר בביתו וצדקתו עומדת לעד. זרמ בחשך אור לישרים וגו' :

רעיא מהימנא

רועה הנאמן

א) דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי. מצודה זו לצטר תורה בכל יום. שוהו סיד אמינה העלוונה לרעת דרכי הקב"ה. שכל מי שעמלי בתורה וזכה בע"ם הזה וזוכה בעי"ם הבא. וניצל ככל מקטרינים רעים. לפי שהתורה היא סוד האמינה. שכל מי שעוסק בה עוסק באמינה העלוונה. והקב"ה משרה שבינתו בתוכו שלא הסיר ממני. מי שיודע דברי תורה נצרך לדרף אחריו ילמד דבר ההוא ממני. לקיים הסיד שכתוב מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי. שהתורה היא עין חיים לתת חיים לב"י. מי שמתגבר בתורה מתרזק בעין דחיים. כמו שכתב (ג) עין דיים היא למדויקים בה. יתרבה סודות עליונים ביארנו כמי שעמלו בתורה. שזוכה להתקשר בהתורה שלמעלה. בעי"ם הזה אינו שוכך ילא ישכך בעולם דבא. ואפילו בדקבר שכתותיו דובבות בתורה. ככתיב (ג) דובב שפתי ישנים. ע"כ ר"מ :

א) דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי. מצודה זו לצטר תורה בכל יום. שוהו סיד אמינה העלוונה לרעת דרכי הקב"ה. שכל מי שעמלי בתורה וזכה בע"ם הזה וזוכה בעי"ם הבא. וניצל ככל מקטרינים רעים. לפי שהתורה היא סוד האמינה. שכל מי שעוסק בה עוסק באמינה העלוונה. והקב"ה משרה שבינתו בתוכו שלא הסיר ממני. מי שיודע דברי תורה נצרך לדרף אחריו ילמד דבר ההוא ממני. לקיים הסיד שכתוב מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי. שהתורה היא עין חיים לתת חיים לב"י. מי שמתגבר בתורה מתרזק בעין דחיים. כמו שכתב (ג) עין דיים היא למדויקים בה. יתרבה סודות עליונים ביארנו כמי שעמלו בתורה. שזוכה להתקשר בהתורה שלמעלה. בעי"ם הזה אינו שוכך ילא ישכך בעולם דבא. ואפילו בדקבר שכתותיו דובבות בתורה. ככתיב (ג) דובב שפתי ישנים. ע"כ ר"מ :

ויקחו לי תרומה וגו'. א"ר המנינא סבא סבא חיהו יהודה זבנלה חדא. עילא ותתא ויקחו תרומה לא כתיב הלא ויקחו לי תרומה. עילא ותתא זבנלה חדא בלא כדודא כלל [ד] מחת כל חוש חסר ידבנו לבו תקחו את תרומתי. חתי קרא סבי אנצריך ליה למימר כל ארס חסר ידבנו לבו יתן את תרומתו. חלא רוא סבא לחונן זכי ידיון זכאון חונן נדויקה יודעי לשואה רעיות לזכיון לגבי מלכא עלאה קדישא וכל רעיות לזכיון לחו חיהו לגבי עלמא דא וזכסופא זעלה דיליה. אלא ידעי וייתדגו לשואה רעותהון להתדבק לעילא. זנין להיטכא רעותא דמחיסון לגביהו מנילא לתתא. סה"ד יאת כל חוש חסר ידבנו לבו. לבו חיהו מערונתא דיליה ידבנו להתדבק זכסופא דרעיהו לתתיה תדיר. מהסיהו כל חוש מחיסו דביתא מחריה דזערוניתא. מניה תקחי את תרומתי [ה] אורחיה דעליוא זמאן דזעי לנסבא התתיה דזכר נש מניה חיהו קטוד ולא זכיק לה זבל קצ"ה לאו חכי. אלא זאת התרומה זו כנסת ישראל מע"ג דכל רחמו דילה לנביא. ורחימי דיליה לנבא נעלין לה ישרהל מניה להסרתה זנייכו... והע"ג דחיון נעלין

ויקחו לי תרומה וגו'. א"ר המנינא חזקן כאן נרמו יהודה זבנלה אהר. שלמעלה עם שלמטה. ויקחו תרומה לא כתיב אלא ויקחו לי תרומה. שלמעלה ושלמטה זבנלה אהר בלי פירוד כלל [ד] מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי. זה הטקרא כך דיה לי לומר. כל איש אשר ידבנו לבו יתן את תרומתי. אלא סיד יש יש כן לאיתן שרי התורה. זכאים הם הצדיקים שיורעים להשים רגל לבם אצל סלך העליון הקדוש. וכל תשיקת לבכם אין דיא על עניני עי"ם הזה וכתא ה כמ"ה שלי. אלא יודעים יגמלים להשים רגליהם להתדבק למעלה. בשביל לי"כשיך רצון רבונם אליהם כלמעלה לטעה זשי"כ סתת כל איש אשר ידבנו לבו. לבי דיא המטרינר שלי. ידבני לדרבק בה כבעל שאוהב לאשתו המיד. מן כל איש ההוא שדוא אדון הבית ובעלה של המטרינה כמנו תקחי את תרומתי [ה] דרך דע"ם הוא מי שריצה ליקח איתיה של איש ממנו. כקפיד דבע"א ואינו מניח לקחתה. אבל הקב"ה אינו כן, אלא זאת התרומה זו השכינה הקדושה. אע"פ שכל אדבתה היא אלי. וכ"כ אדבתה היא אלוד. לקחים איתה ישראל ממני שהשרה ביניהם ואע"פ שהם ליקחים

מראה מקומות (ג) דן קוד (ג) מני ג (ג) סיד

זו הזהר

[ג] היינו י"ב שערים שיש בקיע השמים שדרך שם עולות התפלות של י"ב שבטים [ד] דורש שתי התכות לי תרומה. לי רמו על סדת התפארת עלמא דזכורא תרומה. רמו על סדת המלכות עלמא דנוקבא סקור השכינה הקדושה. וקחו ישראל אותם לזווגם כיוחד ע"י כה עבודתה בתורה ותפלה ומצות : [ה] כ"ל. רמו על סדת היסוד. אי"ש. רמו על סדת התפארת. לבי. רמו על סדת המלכות שנקראת ממנונה. תרומתי. רמו על השכינה הקדושה שהיא אור נאצל מסדת המלכות לשכון בין תחתונים המתנהגים בקדושה ולשכון במקום הקדוש :

לוקחים אותה אין יכולים לקחתה אלא ברשות בעלה וברצון שלו. לעבוד עבודתו באהבה אליו, ואז בכח האהבה שלו תקחו את תרומתה, וכל זה באותן העבודות של התפלה והתקין ורסודר שמסדרין ישראל בכל יום ובזמנים ובשבתים. (א) רבי אבא אמר כאשר שמעו ישראל מעשה המלכה היו ששחים, משל למלך שהיה בין עמו ולא היתה המלכה עם המלך. כל זמן שהמלכה לא היתה עם המלך לא היה העם מוחזק בו, והם לא ישבו לבטח, כיון שבאה המלכה שטח כל העם וישבו לבטח, כך בתחלה אע"פ שהקב"ה עשה להם נסים ומופתיים על ידי משה, לא הוזהק העם, וכיון שאמר הקב"ה ויקחו לי תרומה, ונתתי משכני בתוכם, מיד נתחזקו בלם ושמחו בעבודת הקב"ה, וז"ל יהי ביום כלת משה, שירדה כלת משה לארץ, ובשביל זה כתוב ויקחו לי תרומה וגו', ויקחו אלי תרומה לא כתיב אלא ויקחו לי תרומה, להראות שהכל אחד בלי פירוד [ו] ומעשה המושכן כדמיון שלמעלה זה לעומת זה, שתתכלל השכינה בכל הצדדים למעלה ולמטה, וכאן בזה העולם מעשה המושכן כמעשה הגוף שנכלל הרוח בתוכו, וזאת השכינה שנכללת למעלה ולמטה הוא רוח קודש, ולעילם היא נמשכת ונכנסת תוך סוד הגוף [ז] שישרה המוח בתוך קליפה, הכל כמו ש"אוי, וזה רוח הקודש נעשה כמו גוף שתכלל בתוכו רוח אחר עליון וך ומאיר, והכל כך נאחו ונכלל זה בזה יכנס זה בזה, עד שנאחו בזה העולם שהיא קליפה האחרונה שמנחץ - :

נסלן לה לא יכלין לנסלא לה אלא צרשו דבעלא יצרשו דליה, למעבד פולחנא דרחמינו לנביה, יכדין צרחימו דליה תקחו את תרומתי וכל דא צרחימו פולחני דללותא תקינא וסדורא דישאל מסדרין בכל יומא יוציני וצבתי, (א) רבי אבא אמר כד שמעי ישראל עובדא דמשכנא הוו הדין, למלכה דהוה צנו עמיס ולא הית צרחימא עמיס דמלכא כל וצנא דצרחימא לא הית עמיס דמלכא לא צרחימא עמיס צנא צנא לא יצדין לרחנן, כיון דהתת צרחימא כל עמיס דהאן ויתצין צרחימו כך צרחימא אצ"ג דקב"ה עבד לון כסין וחסין על ידא דרזסא לא צרחימא עמיס כיון דחזר קב"ה ויקחו לי תרומה, ונתתי משכני בתוכם מיד חתהשו וכלו והוו צפולחנא דקב"ה הס"ד ויהי ציוס כלת משה, דנחתת כלת משה לצרעא יצנין כך ויקחו לי תרומה וגו', ויקחו אלי תרומה לא כתיב אלא ויקחו לי תרומה, להחזיקה הכלל חד בלא פירוד [ו] ועובדא דמשכנא כניונא דלעילא דא לקבל דא להתכללא כניונא מכל סערין עילא ותתא והכא צבאי עילא עובדא דמשכנא כעובדא דנופא לאתכללא רוחא צנייה ודא איסי כניונא דאתכלילת לעילא ותתא איסי רוח קדשא ולעולם אצחשכת ועאלת גו רוח דנופא [ז] לאצחשכת מיהא גו קליפה כלת כמה דאתחזי, והאי רוחא דקדשא ארעבד כניפא לאתכללא צנייה רוח חמרע עאלא דיקי ונהיר, יכלא הכי אתחזיד ואתכליל דא צדא ועאל דא צדא עד דתתחזיד צבאי עילא דאיסי קליפסא דתרחס דלצר - :

סתר תורה

סתר תורה

(ג) דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה וגו', סוד הכוונה למכני הכמה, כאשר עלה ברצון דנסכת מכל הנסתרים לעשות כבוד לכבודו [ח] היה מנשב רוח מנקודה העליונה הנמשכת למעלה למטה, ועטה תקינו להתישב בעולם הזה, למה, לפי שאם לא יהיה עיקר ושריש בעולם הזה, לא יהיה כלי להשפיע בזה העולם כלל, ואם לא ישפיע לזה העולם מיד יהיה נאכד ולא יוכל להתקיים אפילו רגע אחד, אבל כעבור שתקינו הוא מעולם הזה, נתמלא מצד אחד להשפיע לעולם הזה, ומצד אחר נתמלא להשפיע למלאכים העליונים, וככל שזו נים מכני ביה, שלמית התקין של זה הריח היא רוחות הצדיקים בעולם הזה, ריח זה נשתלם בזמן שרנך וירד ומהללאל היו בעולם, וכאשר נתרבו רשעי העולם הסירו שלמות ההיא ממנו, ואחר שנאכדו

(ג) דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה וגו', רוח דרוין לידעי חמתא כד אסתלק צרעותא דסתרא דכל סתרין למעבד יקרא ליקריה [ח] אכשיב רוחא מנקודה עלאה דנגיד מעלילא לתתא וכוו תקוניס לאתנישבא צבאי עלמא, אחזי, צנין דאי לא יהא עקרא ושרשא צבאי עלמא לא יהא מאנא לארקא צבאי עלמא כלל ויא לא יריק וצבאי עלמא חיד אסתחיד ולא יכיל לקיימא אפילו רגעא חדא אבל צנין דתקוניס איסו מהאי עלמא אתמלי מסטרא חדא לארקא להאי עלמא, ויסעטרא אחרא לארקא ליחלחי עלאי, וכללו אחזי מניה כהדא, שליוו דתקינא דהאי רוחא רוחימו דלדיקיא צבאי עלמא רוחא דא אסתליס צומא דחניך וירד ומהללאל הוו גלמא וכד אכניאו חייבי עלמא אעדו הסוא שליוו ייניא לכתר דאתחזידו

מראה (בקיבור) 6 97 קמ. (ג) 97 קמ

זיו הזהר

[ו] פי' שאור השכינה שנתרמה ונאצלה ממדת המלכות שלמעלה לשכן בין תחתונים היא תמיד דביקה במדת המלכות כמן המעין בהמקור, וכן מדת המלכות רבוקה בעלמא דכורא לקבל בשם השפע להשפיע לטהר [ז] סוד הגוף הינו המקום שיכול להיות השפעת השכינה בזה העולם הן במקום והן באדם ככתוב ויש משכן שלה אהל שכן באדם: [ח] סתרי תורה כאן מדבר בסוד ענין השכינה הקדושה, כאן נתבאר סוד בין השכינה, תועלתה אלינו והשתלמותה מאתנו ואפשר בתכלית הקצור, הנה ספירת מלכות נקראת כבוד הוי"ה, והיא בבחינת עלמא דנוקבא ומקומה כנבחי סרוסין, ורצה הקב"ה לעשות כבוד לכבודו, וזו היא שנקראת שכינה נקראת כנסת ישראל או כלה, למען תשכן בתחתונים לקבל מהם השתלמות ע"י תורה ותפלה ומצות ולגרום ולפעל בזה ספירת מלכות תודונו ותתיחד עם הקב"ה, היינו הספירות הקודמות שהן בבחינת עלמא דכורא, וזאת ההשתלמות ממעשה התחתונים גרמו בהפסוק תנו עון לאלהים וגו', וע"י הדונונות הואת תתלא ספירת מלכות כרב שפע מעולמות העליונים, ובאמצעות השכינה תחלק השפע הן למלאכים והן לבריות, והשם תרומה נאה להשכינה לבעבור שנתרמה ונאצלה מספירת המלכות להאיר ולשכן בין תחתונים במדרגות שונות, כנזכר ברמב"ן ובאורח החיים על הפסוק אנכי ארר לפניך מצרימה, ומזכר בכאן שאין השכינה כבוד נקרא כדעת הרמב"ם במונ"ב אלא שהיא כבוד נאצל ברעת הרמב"ן, ואורה הוא אור עיני האלהות במדרגה קטנה לפי ערך השתלמותה והתרחקותה מן מקורה, והיינו כמשל הנפש מן הרות והרוח מן הנשמה, והאמת הוא שכיון שאין פירוד הכל אחר, וסוף מעשה במחשבת תחלה, וכדבריו אליהו כתר עליון איהו כתר מלכות ועליה אתמר מיד טראשית אחרית, וכל ענין המקדש הוא למען תשכן שם השכינה בדרר נאונה, וכזה יבין בעל מוח כל העינין.

שנאבדו בא נח והשלים לו. בא דור הפלגה והסירו שלמות
 ההיא ממנו. בא אברהם והשלים לו. באי אנשי סדום
 והסירו השלמות ממנו. בא יצחק והשלים לו. באו הפלשתים
 ורשעי הדור והסירו השלמות ממנו. בא יעקב ובניו מטה
 שלמה והשלימו לו. יצאו כארץ הקדושה וירדו למצרים
 ובשביהם נתעבב שם. ולפי שחזורי שם ישראל למעשה
 מצרים. נכפף והוסר ש"מ: שהוא. עד שיצאי ישראל
 ממצרים ובאו לעשות המשכן. אמר הקב"ה רצוני יהיה
 בניכם. אבל אינני יכול עד שתתקנו אתי הרוח ש"י
 שישרה בניכם. זש"כ ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם.
 וזהו הסוד שכתוב ויקחו לי תרומה. אמר משה להקב"ה
 מי הוא זה שיכול לקחתה ויתקנה. א"ל הקב"ה משה לא
 כמו שאתה חושב. אלא סאת כל איש אשר ירבעו לבו וגו'.
 מן הרצון הטוב היא הרוח שלהם תקחו אותה ותתנו לה
 שלמות — ע"כ ס"ת:

וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחשת וגו'.
 א"ר יוסי הרי אמרי שבאשר נגלה הקב"ה על הר
 סיני. כאשר נתנה התורה לישראל בעשרת הדברות. כל
 דבור ודבור נעשה קול. וזה הק"ל נתכשט לע' קולות.
 והיו כלם מאירים ונוצצים לעיני כל ישראל. והיו רואים את
 עין בעין זיו הכבוד שלו. זש"כ וכל העם רואים את
 הקולות. רואים וראי וזו כל מה שראי ישראל בזמן
 ההוא. היו רואים בתוך מאור אחד שהאירו בו כל איתן
 אורות האחרים [ט] והיו משהוקקם לראיהו. אמר להם
 הקב"ה מאור ההוא שראיתם בדר סיני. שהיו מאירים בו
 כל איתן הגונים של אורות אחרים. והשתוקקת שלכם א"י.
 הקב"ה לה ותקחו אותה אצלכם. ואותן הגנים שמאירים בה
 אלו הם [י] זהב וכסף ונחשת וגו'. (א) רבי אלעזר אמר
 וזאת התרומה אשר הקדו מאתם קשה להבין [יא] אלא כך
 הוא ענינו. ויקחו לי תרומה. מי בני ישראל. מאת כל
 איש. אלו מלאכים העליונים למעלה. לפי שעליהם זאת
 התרומה מתרמטת. ש"ס מ"מים לה תמיד אצל מלך
 העליון. שררי הם. מעלים איהם תמיד אצל מלך
 העליון. וכאשר ישראל נבאים לוקחים הם אותה מהם
 ומורידים אותה למטה. זש"כ מאת כל איש אשר ירבעו לבו.
 ומי הם. אלו הם ארבעה מלאכים המרימים לה למעלה.
 שהלב הוא רוצה בהם. וזאת התרומה היא עומדת עליהם.
 יא"ע"פ שהיא קיימת עליהם ושוכנת על גביהם תקחו את
 תרומתי. תקחו אותה מהם להורידה למטה. ובאיהו כח
 בזמן הגלית. בכח מעשים טובים איתן הפלות ובקשות ולקיים
 מצות התורה. ובזמן המקדש בכח איתן הגונים הנראים למטה
 כדמיון שלמעלה באותן עבדות האחרות. ואותן הגונים
 המשיכו למטה את התרומה ההיא. ונצחו הגונים שלמטה
 לאיתן הגונים שלמעלה. והמשיכו להם אלה רגונים לגונים
 העליונים. ונכנסו אלה באלו. ונעשה אלה גופות לאלו.
 ועל כן תקחו מאתם כתב. זהב וכסף ונחשת ותכלת.
 ככלם הם כסודות שלמעלה. ונכללים למטה בגבורה"ס
 מיכאל אוראל"ל רפא"ס. ואיגמן. היינו זהב וכסף שמהדרים
 להכליל ביחד מיכאל וגבריאל. ותולעת שני נכלל באיריאל.
 ושש נכלל ברפאל. עד באן הסוד של ז' עמידים למעלה
 תוך

לדחציבדו אתה נח ואשלים ליה. אתה דור הפלגה אערו הסיו
 שלימו מניה אתה אברהם ואשלים ליה. אתה אנשי סדום
 ונערו ליה. אתה יצחק ואשלים ליה. אתה פלשתים
 וחיצי דרע ואערו ליה מניה אתה יעקב ובניו ערסא
 שלימו ואשלימו ליה. נפקו מארעא קדישא ונחתו למצרים
 ובנייהו התעבב תמן ובניו דאחדרו תמן ישראל לעבודין
 דמצראי. אתכפיא וחתעדי ההוא שלימו. עד דנפקו
 מצרים ואתו למעבד משכנא. אמר קב"ה רעותי לדירא
 בנייכו אבל לא יכולנא עד דתתקנו ההוא רוחא דלי
 דישרי בנייכו הה"ד ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם.
 וזה היה רוח דמציב ויקחו לי תרומה אמר משה לקב"ה
 ייחן יכול למיכס לה ולמעבד לה א"ל קב"ה משה לא
 כיה דתת מיכס אלא מהת כל איש אשר ירבעו לבו וגו'.
 מהסוד רעותי ורוחא דליחן תסבון לה ותשלמון לה —
 ע"כ ס"ת

וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחשת וגו'.
 א"ר יוסי הרי אמר דכר קב"ה התגלו על פירא
 דסיני כד אחיובת אורייתא לישראל בעשר איינין. כל
 המורה וחמירה עבדו קלא והוא קלא אשפרש לע' קלין.
 וכו' כלבו כהרין ונללין לבייביה דישראל כלבו. וכו' ממחן
 עיינין ביינין ויו יקרא דליה הה"ד וכל העם רואים את
 הקולות רואים וראי.. וכדין כל מה דהיו חזין ישראל בההוא
 זמנא. הוו חזין גו מד כהורא דקביל כל אינון
 כהרין אחרנין [ט] וכו' תאבין למחוי ליה. אמר לון
 קב"ה ההוא כהורא דחמיתו עבורא דסיני. דקביל
 כל אינון גוויי כהרין. ותיאובתא דלכין עליה.
 תקבלון לה ותסבון לה לגבייכו. ואינון גוויין דאיהו מקבלא
 אלין חינון [י] זהב וכסף ונחשת וגו'. (א) רבי אלעזר אמר
 וזאת התרומה אשר תקחו מאתם קשא [יא] אלא הכי
 איהו. ויקחו לי תרומה. מאן. בני ישראל. מאת כל
 איש. אלין מלחכין עלאין לעילא. בניו דעליהון איהו
 תרומה ארמותא. דמינון ארמוו לה תדיר לגבי מלכא
 עלאה. דהא אינון סלקין לה תדיר לגבי מלכא
 עלאה. וכד ישראל זכאין חינון נעלין לה מנייהו
 ונחתין לה לתת. הה"ד מהת כל איש אשר ירבעו לבו.
 ויחן חינון ארבע ארבע מלחכין דארמוו לה לעילא.
 דהיה' לב ארבעי בהו והמי תרומה איהו זקפא עליהו.
 והג"ג דהיו קיימא עליהו ומנחה על גבייהו תקחו את
 תרומתי. תסבון לה מנייהו לנחתא לה לתת. ובמה
 בזמנא דא בחינון עובדין דכשרון בלתיין וצבעותיין ולמעבד
 פקודי אורייתא ובההוא זמנא בחינון גוויין דאחזיון לתת
 כנוונא דלעילא בחינון פולחנין אחרנין. ואינון גוויין
 אמשכין לתת ההוא ארמותא ונחין גוויין דלתתא
 לאינון גוויין דלעילא ומשכין לון גוויין אלין לגוויין
 עלאין. ועיילין חלין באלין. ואתצבדו חלין גופא לחלין.
 ועל דא תקחו מאתם כתיב.. זהב וכסף ונחשת ותכלת
 כלבו חינון ברין דלעילא. ותכלילן לתתא נצבדיה"ל
 ייכאל אוריאל רפאל. וארנין דא זהב וכסף דאחזיהון
 לאכללא כהר מיקאל וגבריאל. ותולעת שני אתכליל באיריאל.
 ושש אתכליל ברפאל. עד הכא רוח דז' עמודין לעילא
 10

מראה מקומות 6 97 קמ

זיו הזהר

[10] זו השכינה הקדושה כשהיא נכללת בשורשה בסרת הכרובים מאירים בה כל הגונים של שאר הספירות: [יא] זהב גוון אודם זו ספירת נבורה. כסף גוון לבן זו ספירת החסד. נחשת גוון הממוצע זו ספירת התפארת: [יג] כיון שכל הדרשות של הזהר הן שתיירות רמו על השכינה הקדושה. א"כ היצ"ל וזאת התרומה אשר תקחו ממנו:

תוך ז' עמידים ש"מטה . ועוים ועירות אלים מאדמים יעורית
 תחשים יעצי שמים שמן למאיר ואבני שרם. כל אלה ביארי
 ההברים בסידת ידועים. ואלה הם י"ג מינים. ודם תקון
 המשכן (ה) רבי יצחק אמר תכלת הוא מן הדג שבים
 כנרת. שהוא בחלקי של זבולן. ונצרך גוון זה למעשה
 המשכן שיהיה נראו בו זה הגוון (ז) א"ר שמעון הרי
 אמרו שכל הנינים יפים להלום הוץ מתכלת. לפי שהיא מורה
 על כסא הרין לדין דיני הנשמות. ומדרגה זו גוון לבן היא.
 אלא בשער שעומדת לדין דיני נפשות או היא גוון תכלת.
 ובשעה שרואה האדם גוון דוד נזכר לעשות מצות רבינו.
 כדמין נחש הנחשת בשעה ש"י כביטים בי היו יראים
 מלפני רבקה ושימרים עצמם מכל עברות. ובשעה שיראת
 הקב"ה עלתה עלידם מיד נרפאו. מי גרם להם לירא
 מלפני רבקה נחש הריא רצועה הריא שהביטו בה. כמו
 כן תכלת. וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה'. מפני
 איתה היראה שלו. ועל כן היה תכלת במשכן. א"ר יצחק
 זה שאמר רבני שחלת כסא הדין הוא. וכאשר נראה
 בגוון זה או הוא כסא הדין לדין דיני נפשות. מתי היא
 ברחמים. אמר לו בשעה שהכריבים מהזורים פניהם זה לזה
 ומסתכלים פנים בפנים. שכאשר אלו הכריבים מסתכלים
 פנים בפנים או כל הנינים מתקנים. ונהפך גוון תכלת
 לגוון אחר. גוון ירוק נהפך לגוון לבן. וע"כ בהפוך הגונים
 נהפך מדין לרחמים. וכן מדרמים לדין. ודבל לפני בהפוך
 הגונים. וכמו שמסדרים ישראל התקנים שלהם לפני הקב"ה
 כך מתקנים הכל וכך מסדר למעלה. וע' (כתוב ג) ישראל
 אשר כך אצפאר . באותן הגונים הכלולים זה בזה :

גו ז' עמודין לתתא . ועוים ועירות אלים מאדמים ועורות
 תרשים ועני שמים כיון ליחור יאבני שהם כל הני אוקמיה
 רבריה ברזין ידוען והני תלסר אינון יתמוין תקינא
 דמשכנא (ה) רבי יצחק אמר תכלת יההווי כוונא דיומא
 דגיווסר דליה צעדנים דזבילן . ותלסריך גיוונא דא לעיבולא
 דמשכנא לתחומא האי גוון (ג) א"ר שמעון הא
 התיר דכל גווינן טבין להלמא בה תכלא בגין דליהו
 כרסיה ליידן דינין דנשמתין והאי דנרא חורא איבו
 הלה נשעתא דקיימי דגויי דנשפאן כדון איבו גוון תכלא
 ובשעתא דחמי ב"ג להתי גוון אדכר למעבד פקודין דלחריה
 כגוונא דנחש הנחשת בשעתא דהו חמאן ליה הוה דחלי
 מקייה דקב"ה ומשפך גרמייהו יכל חזבין ובשעתא דההו
 דחילו דקב"ה סלקא עלייהו מיד אחסיין מאן גרים לון דלהלא
 מקייה קב"ה הוה נחש הוה רועיה דמסתכלן בה אוף
 הכי תכלת וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה' מההו
 דחילא דיליה ועל דא תכלת במשכנא א"ר יצחק
 הא דאמר מר תכלת כרסיה דיונא דיוני וכד איבו קיימא
 בגיונא דא כדון איבו כרסיה ליידן דיני נשפאן איחמי איבו
 ברחמי א"ל בשעתא דכרובים מהדרן אנפיייה דא עס דא
 ומסתכלן אכבין באנפין כיון דהוין כרובים יסתכלן
 אנפין באנפין כדון כל גויינן מתתקין יתתפק גוון תכלת
 לגוון אחרא גוון ירוק אתתפק לגוון חורר יעד צהכיכא דגווינן
 אתתפק מדיני לרחמי וכן מרחמי לדיונא וכלא צהכיכא
 דגווינן . כמה דמסדרין ישראל תקינייהו לגבי קב"ה
 הכי קיימא כלל והכי תתסדר וע"ד כתיב (ג) ישראל
 אשר כך אצפאר . באיונן גווינן דכלילן דא בה

(ד) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. רבי אלעזר פתח
 (ה) מדוע באתי ואין איש וגו'. כמה חביבים
 הם ישראל לפני דקב"ה. שבכל מקום שהם שוכנים נמצא
 הקב"ה ביניהם. לפי שאינו מסיר אדבתו מהם. מה
 כתיב ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. ועשו לי מקדש מהם
 שכל בית הכנסת שבעולם נקרא מקדש. וכך ביארנו שהשכינה
 מקדמת לבית הכנסת. וכתיב הוא זה האיש שנמצא מאותן
 עשרה הראשינים בבית הכנסת. לפי שבהם נשתלם מה
 שנצרך להשתלם. והם נקדשים לראשינה בהשכינה. והרי
 נצרך שיהיו נמצאים עשרה בזמן אחד בבית הכנסת. ולא
 שיבאי אחד אחד. כדי שלא יתעכב שלמות האברים. שהרי
 האדם בזמן אחד עשאו הקב"ה. והתקין לו ביהר כל אבריו.
 ושי"ב הוא עשך ויכוונך. כדמין זה כיון שהשכינה מקדמת
 לבידכ"ג. נצרך שימצאו שם עשרה ביהר. וישתלם מה
 שנצרך להשתלם. ואח"כ יתקן הכל. ובמה תילה תקין
 דכל. ככתוב (ו) ברב עם הדרת מלך. ולכן הגם הבא
 אח"כ כלם הם תקון הגוף. וכאשר השכינה מקדמת ובאה
 ואנשים אין באים ביהר כראיי. קורא הקב"ה מדוע באתי
 ואין איש. מהו ואין איש. שאין נתקנים האברים ואין הגוף
 נשתלם. שכאשר אין הגוף נשתלם אין איש [יב] ולפיכך
 כתיב ואין איש הוקא. ובוא וראה בשעה שהגוף נשתלם
 למטה קדושה העליונה ביה ונבנסת בגוף הזה. ונעשה
 למטה כדמין שלמעלה ממש. ואז כלם צריכים להודר
 שלא

(ד) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. ר' אלעזר פתח
 (ה) מדוע באתי ואין איש וגו'. כמה חביבין
 אינון ישראל קמי קב"ה. דבכל אתר דלוינן שריין קב"ה
 אשתכח בינייהו. בגין דלא אעדי רחומותא דיליה מנהון אחי
 כתיב ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם ועשו לי מקדש מהם
 דכל צי כנישתא דעלמא מקדש מקרי והא אוקמיה דשכינתא
 אקדימת לצי כנישתא. וזכאה הוה צ"ג דאשתכח יתוינן
 עשרה קדמאה צבי כנישתא. בגין דבהו אשתלים ית
 דאשתלים. ואינון מתקדשי בקדמיתא צבכינתא והא
 צביא דישתכחו עשרה צומנא חדה צבי כנישתא ולא
 ייתו פסקי פסקי. דלא יתעכב שלימו דשייפין דהא
 צ"ג צומנא חד עבד ליה קב"ה ומתקין ליה כחדא כל שייפוי
 הס"ד הוה עשך ויכוונך כגוונא דא כיון דשכינתא הקדומת
 לצי כנישתא צעין עשרה דישתכחו תמן כחדא וישתלים
 מה דישתלים ולצתר דאתתקן כולא וצמה היא תיקונא
 דכולא. כד"ל (ו) ברב עם הדרת מלך. וע"ד עמא דאתין
 לצתר כן כללו אינון תיקונא דיופא. יכר שכינתא הקדומת ואתת
 יבני נשא לא אתין כחדא כדקא ימות קב"ה קארי מדוע באתי
 ואין איש. אחי ואין איש דלה מתרתי שייפוי ולא אשתלים
 גופא דכר גופא לא אשתלים אין איש [יב] וצ"ג
 אין איש דייקא. ותא חוי בשעתא דגופא אשתלים
 לתתא קדישא עלאה אחיה ועלל צהאי גופא ואתעביד
 לתתא כגוונא דלעילא ממש. וכדון כלל צעין
 דלא

מראה מקומות (א) דף קמ"ג (ב) יס"ח (ג) נ"ח (ד) נ"ח (ה) יס"ח (ו) נ"ח (ז) נ"ח

זי הזהר

אין כל מקום הראוי להשראת אור השכינה נקרא גוף ער"ך שם המושאל כמו שהגוף הוא מוכן שתשרה בו הרוחניות של נפש רוח
 ונשמה. וכיון שדוקא בכל בי עשרה שכינתא שריא נקראים העשרה בשם גוף כיון שראויים לאור השכינה שתשרה ביניהם :

שלא יפתחו פיהם לדבר בעניני דעולם, לפי שאו עימדים ישראל בשלמות העליינה ונקדשים בקדושה העליינה. אשרי הלקס: (א) רבי שמעון אמר אשרי הלוקן של זה דקם בכקר מתוך שכחה של תורה שלמד כליילה. על זמן תפלת שחרית מה כתוב (ג) אמר שומר אהא בקר וגם לילה אם תבעיין בעיני שכיבי אתיו. אמר שימר. זה **במזמורין**. אתא בקר. זו תפלת שחרית. שהוא מושל היום. ועמוזה המוטף על רלילה. ואפשר האמר שהוא בא בלבדו ונפרש בחינת זכר מבחי' נקבה. הרי כתיב וגם לילה. שניהם ביחד ואין נפרשים זה מזה לעולם. וזה הקל קרא אלה הדברים, אתא בקר וגם לילה. שניהם מבינים לכם. מכאן ולילאה אם הבעיין. אם תתבלין תפלתכם בתחנה לפני מלך קדוש. בעיני. רתחננו יתבלין תפלתכם. ש. ב. הרודי רבונכם. ואתיו. בזה שמויך לקבל את בני ליהם גלירם. כמו כן הקב"ה בחי' בקר ובחי' לילה קרא יאימר אתיו. וכאי עם דקדש שרבונם מבקשם וקורא לרם לקרבם איין. ואו עם הקדוש צריכים להתחבר ולביטב בבית הכנסת. וכל מי שבקדים לבוא תחלה נתחבר בהשכינה ברבור ארד. בוא וראה זה הראשון שנמצא בבית הכנסת אשרי דלקי. שהוא עומד במדרגת כרית צדיק עם השכינה (י) וזה סוד מה שכתוב (ג) ומטחרי ומצאני. הוא עולה במעלה עליינה. ואם תשאל דלא למדנו בשעה שהקב"ה בא לבית הכנסת ולא מצא יש עשרה מיד כעם. ואתה אמרת שראחד הוא שרקדים לכא נתחבר בהשכינה ועומד במדרגת צדיק. אלא משל למלך ששלח לכל בני העיר שיחי נמצאים עמו ביום כייני במקום פלגי. עד שהכני עינים אותן בני העיר הקדים אחד מרם ובא למקום ההיא. בין כך ובין כך בא המלך. מצא לאיש הדוא שהתקדם לבוא שם. א"ל המלך אלי בני דעיר איה דם. א"ל אדוני המלך אני התקדמתי מרם. והרי דם באים אחרי כפי בקודת המלך. או הטב בעיני המלך. ויישב שם עמו ומספר עמו נעשה אורכי של המלך. בין כך ובין כך באי כל העם ונתכיים דמלך נמדם ובערם לטלים. אבל אם אתן בני דעיר אין באים. ואין גם ארד שיתקדם לספר למלך ולתראות בשבילם להודיע שכלם באים. מיד יכניס ורגנו המלך. אף כאן כיון שאחד הקדים ונמצא בבית הכנסת. והשכינה באר ומצאת אתיו. או נחשב כאילו כלם נמצאים שם. שהרי זה מסתין עבורם שם. ומיד מתרבת עמו רשכינה ויישבים בדביר אחד. ינועדת עמו ומחייבת אותו במדרגת בחינת צדיק. אם ארד לא הקדים ולא נמצא שם. מה כתוב (ד) מדוע באתי אין איש. אין עשרה לא כתוב. אלא ואין איש להתחבר עמי להיות אנלי. כמ"ש איש האלהים. להיות במדרגה של בחי' צדיק. ואר ער אלא שעשתה רתחברות עמו יש אלת גליון אים ארד לא בא לפיכך וכאי היא מי שמתקדם לבית הכנסת ליריעות במדרגת עליינה דדיא שאמרנו כשמגיע דבקר ודק"ל נמצא בבית הכנסת צריכים לרמצא עם גירות ותשבתות של דוד המלך. והרי ביארנו שסידר ההבלת דיא לעורר רחמים למעלה ולמטה. להקן תקנים ולעורר שמחה. שהרי בשביל זה עבודת דלים לעורר אהבה וחרדה

מראה סקובות (א) דף ק"א (ב) ישי כ"א (ג) מני ח' (ד) יכ.

זיו הזהר

ללא יפתחו פיהם ציילי דעלמא בגין דהא קיימי ישראל בשלמו עליה ומתקדשי בקדושה עלאה. זכאה מילקסון (א) רבי שמעון אמר זכאה חולקיה מחן דקם בלפני מנו תשבתה דחריתא דלעי גליליא. זכאה זמנא דנלותא דנפרת יחי כתיב (ג) חמר שומר אהא בקר וגם לילה אם תבעיין בעיני שכיבי אתיו. אמר שומר דא **במזמורין** אתא בקר. דא ללותא דשרית דליו שולענו דיממא. ועייה דהוא דשליש על ליליא. ואי תימא דליו אתי בלהווי ואתרש דכר מנוקבא. הו כתיב וגם לילה. תדווייהו כדרא ולא מתפרסין דא זין דא לעליין. וקלא דא קחרי ציילין הלין אהא בקר בקר וגם לילה. תדווייהו זימין לגבינו. ייחין ולחלאה חס תבעיין. חס תבעון בשיתכין בללו קיי זכאה קדישא בעיני ללו ובעו בעותכין. שבו תיבי לגבי מהריכון ותתיו כמתן דומין לקבלא לבני ולתמח עליייהו. חף הכי קב"ה בקר וגם לילה קורא וחמר אתיו. זכאה עיור קדישא דמרייהו ציי עלון וקרא לון לקרבא לון לגבי עיית קדישא צתון לתתברא ולאעלא ציי כנישתא וכל מחן דהקדים בקדושתא ארצבר בשכינה בהבית דהא תה ריו דהוא קדישא דאשתכח ציי כנישתא זכאה חולקיה דחיו קיימא דדגנא דנדיק דהדי שכינתא (יג) ודא חיו רוח דכתיב (ג) ומטחרי ומצאני דה סליק בסליקו עליה. יחי תימא דא טינין בשעתא דקב"ה חיו לצי כנישתא יתא אשתה מחן עשרה מיד כעם ויתא ארית דהיא חד דהקדים תתברא בשכינתא וקיימא דדגנא דנדיק חלא לילכא דהדר לכל ציי מתא דיסתחון עייה ציוס כלן דדך פלן עד דהיו מוויני גמיייהו איין ציי יתא הקדים חד ואתה לסהא אחר ציון כך וצין כך תתא ילכת חשכת לסהא צר נש דהקדים תיין. רמי ליה פלן ציי מתא חן אינין. אמר ליה מהרי חנא הקדיינה מייסו. ודא אינין אתיין חתרתיו לפקודא דמלכא דצין סב צעניי מלכא ויחיו תיין צדיק והשתעי עייה ורתצבד דחיוה דמלכת ציון כך וצין כך חתו כל עייה והתכיים ילכא עמסין וסדר לין לבלא הכל חי סוגון ציי מתא לה תמיון וחד לא הקדים להשתעי קיי מלכא להתחזה צענייהו דהא כללו תמיון חיד כעיס ורגני מלכא. חף חכא כיון דחד הקדים והשתכח ציי כנישתא וכנישתא תתיו וזככתת ליה ציון אשתכח כחילו כללו אשתכחו תיין דהא לא חורך לין תיין וציד חתברת עייה שכינתא ויתבי ציוגא חד והשתיווע צדיק והותיב ליה דדגנא דנדיק ואי חד לא הקדים ולא חתכח תיין. מאי כתיב (ד) ידוע ברתו ורון חיס. ואין עשרה לה כתיב חלא ואין חיס להתברר דהרי למהו גבתי כד"א חיס חללסו. למהו דדגנא דנדיק. ולא עוד חלא דהשתיווע צדיק ויחול ענווי אי יומא חד לא חתו וצ"כ זכאה חיוו ייחן דהקדים לצי כנישתא לכנקה צדיק דגנא עליה דקחייך. כד חתי נפרא גיבת חתכחו ציי כנישתא ציו להתכחה צעניין יתיבצין דדך ילכת יסא חוקיינא דסיויא חיוו להתברר יחיומו לעילא ופתא ליתקנא תקונין ולאשתרא מדוס דהא בגין דא ליואי מתעני להתברר חיומו ומדוס

(יג) דגנא דנדיק חיונו כח המשיע. כמו שמדת היסוד המשיע בכלכות נקרא יסוד צדיק. וזה המצא ראשון בביתב"ב ויזכב בתור או שאובי תהלים הוא משיע שלמת בהשכינה הקדושה לרום יחוד קב"ה ושכינתיה שיושפע בה שפע יב. ו"ו דורש הסבוכ ומטחרי ומצאני מלשון שחר ושחרית.

והדוה לעילא באינון שירין ותוסבחה. ומאן דמשתעי צבי
 כניסתא במלין דהול ווי ליה דחזוי פרודא. ווי ליה דגרע
 מהימנותא ווי ליה דליה ליה חילקא בלחא דישראל. לחזוי
 דהא ליה ליה אלהא ולא אשתכח תיין ולא דחיל מניה.
 ומכיון קלנא בתקונא עלאה דלעילא דהא בשעתא דישראל
 מסדרי צבי כניסתא סדורא דשירין ותוסבחה וסדורא דללותא
 כדון מתכשוי תלת משיריין דמלאכי עלאי. משרייתא דהא
 חינון מלאכין קדישין דקא משבחין לקב"ה ביממא. בגין
 דליה אחרנין דקא משבחין לקב"ה בליליא ואילין אינון
 דקא משבחין לקב"ה ואמרין שירין ותוסבחה צדידיהו
 דישראל ביממא. משרייתא כתיינא חינון מלאכין קדישין
 דמשתכחי בכל קדושה וקדושה דישראל מקדשין
 לתתא ובשלתנו דהוון כל אינון דמתערין בכל אינון
 היכלין דהסוה קדושה דישראל משרייתא תלייתא
 אינון עולמיתאן עלאין. דקא מתתקני עס משרייתא
 ומתקני לה להעלא לה קתי מלכא וחלין אינון משריין
 עלהוין על כלהו. וכלהו מתתקני צבדורא דישראל
 דמתתקני לתתא באינון שירין ותוסבחה ובהוהו כלותא
 דקא מללו ישראל. כיון דחלין תלת משריין מודמנין כדון
 ישראלי פתחי שירא וזמרי קתי מאריהוין והסוה משרייתא דהא
 די מינא לבשחא ליחריהוין ביממא חזומני עלייהו וזמרי
 מלי (א) רבי יהודה אמר כתיב (ב) ברב עם הדרת מלך
 ובאפס לאום מהתת רוון. ביממא דקב"ה חתי לבי כניסתא
 דהיה חקדש ייעש וכל עמא חתיין כהדא ומללאן ואודן
 וישבחה ליה לקב"ה. כדון דהוה דמלך איבו דמלך סתם
 דא מלכותא קדישא. דמתתקני בשפירו ובתקונא לסלקא
 לעילא. ובאפס לחוס מהתת רוון. כד איבו חקדין לבי
 כניסתא ועמא לא חתיין לבלחא ולשבחה לקב"ה. כדון כל
 הסוה שלטניתא דלעילא וכל אינון ממנין ומשריין
 עלאין. כללו חתעברו מהסוה עלויא דמתתקנו בתקוני
 דהוה מלך. מאי עממא בגין דבהסוה שעתא דישראל
 לתתא קא מסדרי כלותהוון ובעותהוון ומשבחה לתתא
 עלאה. כל אינון משריין עלאין מסדריין שפתין.
 ימתתקני בהסוה תקונא קדישא בגין דמשריין עלאין כללו
 חזרין אינון בישראל לתתא לבשחא לקב"ה כהדא. חסוי
 סליקא לקב"ה עילא ותתא כהדא וכד אינון מודמנין
 ליהיו חזרים בהו בישראל. וישראל לתתא לא חתיין לכהדא
 כליהוון ובעותהוון ולשבחה למאריהוון. כללו משריין קדישין
 שלטניתא עלאה חתעברו ויתקוניהוון דהא לא סלקון
 בשלוקא ולא יכלין לשבחא ליחריהוון כדקא יותא בגין דשבחה
 דקב"ה חלפדין למסוי כהדא עילא ותתא עלאין ותתאין
 בשעתא דהא ועל דא מהתת רוון כתיב ולא מהתת
 ילך [יד] ואפילו דלא חבגיוו צבי כניסתא אלא עשרה.
 בחינון עשרה חזומנין משריין עלאין למסוי עמחון חזרים.
 מאי עממא. בגין דכל תקוני דהוה מלך אינון בעשרה.
 ועל דא די בעשרה אי לאו אינון יתיר

והדוה למעלה ע"י שירות ותשבחות. ומי שמספר בבית
 הכנסת בדברי חול אינו שומרא התפרדות. וי לו שמנרע
 האמינה. וי לו שאין לו חלק באלהי ישראל. שמראה שאין
 לו אלהים ושלא נמצא שם ואינו סתורא ממנו. ונהג
 בזיון בתקון העלוין שלמעלה. שהרי בשעה שמסדרים
 ישראל בבית הכנסת סדר השירות והתשבחות יסדר התפלה.
 או נאספים שלשה מהנות מלאכים עליונים. מהנה אחת
 הם המלאכים הקדושים שמשבחים להקב"ה ביום. לפי
 שיש מלאכים ארורים שמשבחים להקב"ה בלילה. ואלו הם
 איתן שמשבחים להקב"ה ואומרים שירות ותשבחות יחד
 עם ישראל ביום. מהנה שניה הם המלאכים הקדושים
 הנמצאים אצל ישראל בכל קדושה וקדושה שישראל מקדשים
 למטה. ותחת ממשלתם הם כל אותן שנתעוררים בכל אותן
 היכלות ע"י אותה דקדושה שישראל מקדשים. מהנה השלישית
 הם אותן המלאכים שנקראים עלמתי עליונית. שמתתקנים עם
 השכינה. ומתקנים לה לכהניסה לפני דמלך. ואלו דן מהנות
 העליונית על כלם. וכלם מתתקנים בדסדור של ישראל
 שמתקנים למטה באיתן שירות ותשבחות. ובאיתן התפלות
 שישראל מתפללים. וכאשר נ' מהנות דאלו מודמנים או
 פיתחים ישראל בשירה ומומרים לפני רבונם. ומהנה האחת
 היא דכמונה לשבח לרבונם ביום מודמנות עליהם. ומומרים
 עמהם ביחד באותן השבחים של דוד המלך. והרי נתבאר
 הדבר (א) רבי יהודה אמר כתוב (ב) ברב עם הדרת מלך
 ובאפס לאום מהתת רוון. בזמן שהקב"ה בא לבית הכנסת
 שהוא מקדש מעט. וכל העם כאים ביחד ומתפללים ומודים
 ומשבחים להקב"ה. או הדרת מלך היא. שפתם מלך רמוז
 על מדת המלכות הקדושה. שנתתקנת ביופי ובתקון לעלות
 למעלה. ובאפס לאום מהתת רוון. כאשר הוא מקדים לבית
 הכנסת והעם לא בא להתפלל ולשבח להקב"ה. או כל
 אותה הממשלה שלמעלה. וכל אותן הכמינים ומהנות
 העליונים. כלם נרחקים מן ההמטה היא שמתתקנים ע"י
 תקוני המלך ההוא. מה המעם. לפי שבשעה היא שישראל
 לבטה מסדרים התפלות והבקשות שלהם ומשבחים למלך
 עליון. או כל אותן מהנות העליונים מסדרים תשבחות.
 ומתתקנים בתקון הקדוש ההוא. לפי שמהנות העליונים כלם
 חברים הם עם ישראל למטה לשבח להקב"ה ביחד. להיות
 התעלות של הקב"ה למעלה ולמטה ביחד. וכאשר הם מודמנים
 להיות חברים עם ישראל. וישראל למטה אין באים לסדר
 הכלותיהם ובקשותיהם ולשבח לרבונם. או כל מהנות הקדושים
 וממשלה העליונה נרחקים מן תקונם. שהרי אין עולים
 בהתעלות. ואין יכולים לשבח לרבונם כראוי. לפי שהשבח
 של הקב"ה צריך להיות ביחד למעלה ולמטה. עליונים
 ותחתונים בשעה אחת. ועל דא מהתת רוון כתיב ולא מהתת
 מלך [-] ואפילו אם לא נתרבו בבית הכנסת אלא עשרה.
 באותן עשרה מודמנים מהנות עליונים להיות עמהם חברים.
 מה המעם. לפי שכל תקוני המלך ההוא הם בעשרה. ועל
 כן די בעשרה אם אין יותר:

(ג) ועשו ארון עצי שטים. א"ר שמעון בכל הפרשה
 הזאת מצני נכנסרה העובדה בידיו של משה
 מלבד שטים. בכלן כתוב ועשית ועשית. ובארון ובאפד
 כתב

(ג) ועשו ארון עצי שטים א"ר שמעון בכל פרשתא
 דא אשכחנא דהתמסר עבודתא בידא דמשה
 בר תרין. בכללו כתיב ועשית ועשית. ובארון ובאפד
 כתיב
 טראה מקומות (א) 97 קסד: (ב) מצני י"ד (ג) בהשמות

זיו הזהר

ידן רורש רוון מלשון שרים ורוונים. והיינו שהמלאכים המדמנים מסדרים ע"י תקונם והשתלשלתם בהשפע הנצרכת להם:

בתוב עשו יעשו. מה הטעם. בארון לא. לפי שהארון
 היה כילל למשה בתוכו שיאיר ממנו. ונצרך לאחרים
 שיתקני התקון והיופיו שלו להכניסו אצלו. באפד לא.
 לפי שאין הוא שלו ולא נשתמש בו. ולא נצרך לו למשה
 לעשות רעבירה של אחיו. שהרי משה הוא מלך ואהרן
 הוא שושבין המלך. ואם תשאל הלא כתוב והלבשת את
 אהרן. ואפרת לו. ונתת עליו. ושמת עליו. הרי כל זה
 עבירה משה. והוא לכבודו של אהרן. אבל לא כן. אלא
 כבודו של משה הוא. שהרי הקב"ה לא בקש עבודת אהרן
 אלא באופן שתהיה ע"י משה. ואהרן לא היה יכול להתקדש
 אלא על ידי משה. ובכל היה נצרך אהרן למשה. וכי
 זה כבודו של משה הוא:

א) ועשית שנים כרוכים זהב. א"ר שמעון בוא וראה
 כתוב בפרשה הזאת מעשה שמים וארץ
 וכל הצבא שלהם. שהרי הקב"ה לא צוה לעשות רמסבין
 אלא כמו מעשה שמים וארץ. להיות כרמסין המדור שלמעלה
 ייהתחבר זה בזה. כרמסין דנטמה והגוף להיות הכל אחד
 כתוב בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ. הם
 הסוד של שני הכרוכים. אחד זכר ואחד נקבה להיותם דבקים
 זה בזה בהכביות ש. שנאמר את הרבות שלמעלה ושלמטה
 כאחד. להיות סוד הכרוכים הכל בכלל אחד שכאשר
 תבא הארה עליונה על אותן הכרוכים שלמעלה [טז]
 מקשקשים בכנפיהם ומרימים אותם למעלה ואומרים שירה.
 לבעבור גודל החדוה מהארה היא. כרמסין זה למטה.
 והרי ביארנו סוד הכתיב והיו הכרובים פרשי כנפים למעלה
 סמכים בכנפיהם על הכפרת. ולא כתוב פרושי כנפים
 למעלה סמכים בכנפיהם. אלא שעל אות ונס היו עומדים.
 ובמנים יודעים היו מרימים כנפיהם ופורסים אותם למעלה
 בכל יום. והיו מסדרים אותם שיוסככו ע"י הכפרת. וע"כ
 באית ונס היו עומדים. שהרי בכל מקום שרוח העליון הוא
 בא ושורה. וראי בזה התקום ששורה יש בו ממש ועומד
 באות ונס. האדם הוא סך העפר. ועד שאין שורה עליו
 נצוץ הרוח שלמעלה אין בו ממש. כיון ששורה עליו הרוח
 יש בו ממש ועומד בקיום. ואפשר תאמר שרק ראה ומת
 בלבד יש. בוא וראה סך מטה אהרן שהוא עץ בלי ממש
 כלל. כיון שנתן בו הקב"ה מעט רוח עמד בקיום ונעשה
 בריה יכשמות. ומה עץ שאין דרכו בכך. כיון ששלח בו
 הקדוש ברוך הוא רוח קטן אחד עמד בקיום והיה בי סמכות.
 הכרוכים שיש בהם קדושה ועומדים בקדושה כרמסין שלמעלה.
 על אחת כמה וכמה. ובכל זמן שישראל היו זכאים. היו
 דכרוכים דבקים בדבקות פנים בפנים. כשהיו חוטאים היו
 מהפכים פניהם זה מזה. מניין היו יודעים. כאן נחלקן
 גדולי העולם. אבל מעשן הקרבנות. ומן הקרבנות שעל
 נבי המזבח. ומן הכהן כאשר בירך את העם. כאלו השלשה
 היו יודעים סוד הכרוכים אם הם מהפכים פניהם זה מן
 זה. ודקב"ה רוצה שבניו יעשו השוכה. בעשן דקרבנות.
 כשהיו ישראל זכאים היה העשן עולה למעלה בדרך ישר
 בעשן שהיה נראה כמקל. אם לצד מזרח. אם לצד מערב.
 או בכל צדדי העולם בדרך ישר היה עולה. וכאשר לא
 נטה לימין ולשמאל או ידעו שהיה עת רצון למעלה ולמטה.
 והקב"ה רוצה במעשה ישראל באהבה יתרה. בקרבן
 המזבח

מראה מקובות טו נכשמות

כתיב ועשו ועשו. מאי עמאל בחרין לא. בנין דהרין
 כליל ליה למשה בגויה לאתהרהר מיניה ואלעריך אחרין
 לתקא מיקנא ישפירו דיליה למיעל ליה לגביה בחפד נח
 בנין דלאו דיליה סוף ולא אשתמש ביה. ולא אלעריך ליה לייב
 למיעבד פולחנא דחמיו. דהא משה אינו מלכת ואהרן
 כושבימי דמלכא. ואי תימא הא כתיב והלבשת את
 אהרן. ואפרת לו. ונתת עליו. ושמת עליו. הא כולי האי
 פולחנא דמשה. ויקרא דאהרן חיסו לאו סכי הלא
 יקרא דמשה אינו דהא קב"ה לא בעא פולחנא דאהרן
 אלא על יד דמשה. ואהרן לא יכול לאתקדש
 אלא על יד דמשה ובכלל אלעריך אהרן למשה ובג
 האי יקרא דמשה חיסו:

א) ועשית שנים כרוכים זהב. א"ר שמעון פה היו
 כתיב כפרתא דא עובדא דשמים והרין
 וכל אינון חילין דתימן דהא קב"ה לא פקוד למיעבד משכנת
 אלא כעובדי שמים וארץ ליהוי כנונא דדיוורא דלעילא
 ולתתפרא דא בדה. כנונה דבייתא ונפלא למסוי כלא חד
 כתיב בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ. חסין
 דוח דתימן כרוכים חד דכך יחד נוקבא למסוי דציקין
 אליון באליון כתיב בראשית בראשית את השמים עילה ותתא
 כמלה. למסוי רוח דכרוכים כלא בכלל חדא.. ונח
 אחי נסירו עלאה על אינון כרוכים דלעילא [טז]
 בשמי כנפיהם וסלקי לין לעילא ואחרין שיהיה
 מסגילו דהוי חדוה דהסוף נסירו כנונה דא לתתא.
 וסא אוקימנא רוח דכתיב והיו הכרוכים כ"י כנפים למעלה
 סמכים בכנפיהם על הכפרת. ולא כתוב פרושי כנפים
 למעלה סמכים בכנפיהם. אלא על את וניסא סין קיימין
 ובמנים יודעים היו סלקין דנפיהם ונפיהם לון לעילא
 בכל יומא. והיו מסדרין ומחפין על כבודא. וע"כ
 באת וניסא סין קיימין דהא בכל אתר דרוחה גלה סוף
 אחי ושריא. ודאי כתיב אתר דשמי אית ביה ימיב וקיימא
 באת וניסא. בר נש אינו מעפרה ועד דלה בריה עליה
 ננינו דרוחא דלעילא לית ביה ממסו. כיון דבריה עליה
 אית ביה מימיו וקיימא בקימא. יתה תיב דא
 בלהווי. תא חוי ממוסרל דהסין דמינו גלה בלא מימיו
 כלל כיון דשדר ביה קב"ה ועיני דרוחא קרוס בקיימא ותתפיד
 בריה ומימיו ומסא חטא דלאו אימחיה בכך כיון דשדר ביה
 קב"ה חר ועיני דרוחא קרוס בקיימא יתיה ביה מימיו
 כרוכים דאינון קדושה וקיימין בקדושה כנונה דלעילא
 על אחת כמה וכמה. ובכל זמנא דישראל סין וכתיב כרוכים
 סין דציקן כדציקן אפיין דהפין. כיון דהיו סרחין סין
 מתהדרן אפייו דא מן דא מנא סין ידעי סכא אפליי
 עמודין דעלמא. אכל בתגאל דקורבניה ובקורבנא דגל
 גבי מדזחא ובסנהא כד בריך ית עינא בליון תתה
 סין ידעי רוח דכרוכים אי מהדרן אפיין דא י
 דא. וקב"ה צעי תיובתא דכניו. בתגאל דקורבניה
 כד סין ישראל וכלאן תגאל סוף סליק לעילא בלאוה ייסר
 בעטרא כקולכא אי לסער מזרח. אי לסער מערב
 חו בכל נדדי עלייא בלאוה מוסר סוף סליק וכד לא
 סכא לימניה ולבייתאל כדון רעווא קיימא לעילא ותתא
 וקב"ה אחרעי בעובדין דישראל כתיב יתרה בקרבנא
 דעל

מראה מקובות טו נכשמות

זיו הזהר
 [טז] הכרוכים שלמעלה הם שני המלאכים השרים הגדולים והגוראים שהשיכה סתלבשת בהם והקראים בשאריון וסגלסוף :

המוכת. כשהיו ישראל וכו' היה נ"א באש המוכת תבנית ארי שאוכל הקרבן שעל המוכת, וכאשר לא היו וכו' היה נ"א וכו' תבנית כלב ריבך על המוכת. ברכין כשהיה מברך את העם בשעה שזקף ידיו, כשריו ישראל ראים לברכה. ידיו היו נוקפות בזקפה בלי ידח כלל. נתרוססו בשמחה ובדעיק, לפי שהשכינה שרתה עיניה וזקפו הן מעצמן, יאו ידע ידחן שישראל ראים לברכה, וברכס ברצין הרב, וכאשר היו ידיו כבדות ובשריה רב נזקפו, ולא היה יכוף להרמין בנקל, או היה ידוע שהשכינה אינה שירה על ידיו, וישראל אין ראים לברכה. לפי שבשעה שהשכינה באה לחיות שיה על ידיו, כל אותן האצבעות שדן בצורה העלינה [טו] היו משבחות בדרה לכל השכינה עליהן, והיו פורחות לזקף למעלה, כפי שריו שמחים הכרוכים של עינים דוח, וכל שכן אתן שלמעלה, לקבל השכינה על גביהם: -

6) ועשית שלחן עצי שמים וגו'. א"ר יוסא שלחן דוח היה עימד בתוך דמשכן, והברכה שלמעלה שרתה עליו, וממנו יצא מוון לכל העולם, ושלחן זה לא נערך להיות ריקס אפילו הגע אחר, אלא להיות עליו מוון, שריו הברכה אינה נמצאת על מקום ריק, לפיכך נערך להיות עליו לים תמיד, שתהיה תמיד ברכה העלינה נמצאת בו, יסתך שלחן שהוא יצאו ברכות ומזונות לבי שאר שדרות שבועים שמתברכים בשבילי, שלחן כל אדם צריך להיות כך לבניו בשעה שהוא מברך לרב"ה, כדי שתשרה עליו הברכה מלמעלה ולא יהיה נראה ריקס, שהיה הברכה שלמעלה אין שורות במקום ריק, שכתוב (ג) הגידה לו מה יש לך בבית, וזה ביארו החברים, שלחן שלא נאמר עליו דבר תורה ולא בדרך על המוון ההוא לרב"ה, עליו כתוב (ג) כי כל שדרות מלאי קיא צואה בלי מקום, יאסיר לברך על השלחן ההוא [יו] מפני מה, לפי שיש שלחן ויש שלחן, שלחן שהיא מסודר לפני הקב"ה למעלה, והוא עומד תמיד לסדר עליו דברי תורה, או לרכיל כל אותיות של דברי תורה, זו היא ברכת דמוון שיש בר פסוקים ודברי תורה, והיא קילטת אותם אליה, וכלם ככללים בתיבה, ובהם האדם נשתלם ומשמח ויש לו שמחה, על שלחן זה כתוב (ד) זה השלחן אשר לפני ה', לפני ה' לא מלכני ה', שלחן אחר יש שאין לו חלק בתורה, יאין לו חלק בקדושת התורה, שלחן ההוא נקרא קיא צואה, וזה הוא בלי מקום, שאין לי חלק בעד הקדושה כלום, לפיכך שלחן שלא נאמר עליו דברי תורה דרו הוא שלחן יש קיא צואה, הוא שלחן של אל אחר, אין לאותו שלחן חלק בהסדר של אל עלין, שלחן שדברי תורה נאמרו עליו לקח דב"ה שלחן הזה ומשים איתו לחלקו, ולא עיר אל אלהים הממונה הגדול לקח כל איתן דרבנים, משום צורת זה השלחן לפני הקב"ה, וכל אותן הדברים שנאמרו עליו עלים על השלחן הזה, ונתעמר לפני המיך קדושו, כך נשמע מדכתוב זה השלחן אשר לפני ה', שנתעמר לפני הקב"ה, שלהנו של אדם עומד לטהרו מכל חטאיו

לגבי צדי מדבחה כד הוא ישראל וכו' יתחו על גבי אבא הידבחה דיוקנא דאריה דאכל קורבנא על מדבחה, וכד לא הוא וכו' הוא מחזן דיוקנא דכלבא רביע על מדבחה ככהה כד בריך ית עיזא בשעתא דזקף ידיו, כד הוא ישראל אחמוון לברכה, ידיו הוא זקפין בזקפו בלא סירח כלל ויתריו כהיו וברעו בגין דשכינתא שריח עליהו יחזקיסו אינון זרמיייהו וכדון כהנא הוא ידע דאתחזון ישראל לברכה, וברוך לון ברעותה לבלא, וכד ידיו הוא יקירן יבשרה סני חזקפו ולא יכול לארמיא לון אלא ברוב עזרת כדון הוא ידע דשכינתא לא שריח על ידיו וישראל לא אתחזון לברכה דגין דשעתא דשכינתא הוא אתיא לשריח על ידיו כל מינון אלבעין דאינון דיוקנא עלה [טו] הוא הדחן כהו לקבלא לה לשכינתא עליהו, והו כרחין לחזקפא לעילא כמה דהו הדחן כרובים דהאי עלמא וכל סני לעילא לקבלא לה לשכינתא על גביהו -

6) ועשית שלחן עצי שמים וגו'. ה"ר יוסא שלחן דא חיה קיימא לנו במסכנה וברכתא דלגילא שריח עליה, וזויה נפיק מוונא לכל עלייא, ושלחן דא לא הנעריך למהו דיוקנא הפילו רענא חזא חלא ליסוי עליה מוונא דהא ברכתא לא הברכה על אחר דיוקנא יבג"כ אנעריך למהו עליה דהא תדיר דלחו דתדי ברכתא עלה יבשכחא ביה, וייני הסוא שלחן נפקי ברכתן ומזני לכן באר כהיו דלגילא דחתברכתן בגיטא שלחן דכל בר נש אנעריך ליהו הכי קיייה ששנת דא יברך ליה לקב"ה, בגין דתשרי עליה ברכתא ילגילא ולא יתחו בדיוקנא, דהא ברכתן דלגילא לא כרין בתת דיוקנא דכתוב (ג) הגידו לי מה יש לך בבית והא דאוקמיה חכמים שלחן דהא התמר עליה ימילי דאורייתא ולא בריך על ההוא מוונא לקב"ה, עליה כתוב (ג) כי כל שלמות ימילי קיא לואה בלי מקום והכיר לברכה על הסוא שלחן [יו] חיי טעייח בגין דאות שלחן ואית שלחן, שלחן דקא מסדרא קיי דקב"ה לעילא ואיהו קיימא תדיר לסדרא ביר פתגמי אורייתא חו להכללא ביה המוון דעילו דמורייתא דהוא ברכתא דיוני דאות ביה כסוקן ימילי דאורייתא ואיהו קייס לונא לבית, כללו בגיטא, וכסו חשתלים ודיו ואית ליה חדוה, על שלחן דא כתוב (ד) זה השלחן אשר לפני ה', לפני ה' ולא מלכני ה', שלחן אחר הו דלא אית ליה חולקא באורייתא ולית ליה חולקא בקדישה דאורייתא הסוא שלחן אקרי קיא נואה ודא חיה בני מקום, ולית ליה חולקא בשערא דקדושה כלום, בג"כ שלחן דלא התיר עליה מילי דמורייתא חיהו שלחן דקיא ניהא חיהו שלחן דשערא אחר לית בהסוא שלחן חולקא ברזא דתלהא עלה שלחן דעילי אורייתא אתמרו עליה קב"ה נעיל הסוא שלחן וסוי ליה לחולקו, ולא עוד אלא סוריא רב ממנא נעיל כל אינון מלין וסוי ייוקנא דהסוא שלחן קמי קב"ה, וכל אינון מלין דאורייתא דתמרו עליה סלקין על הסוא פתורא והתעמר קמי מלכא קדישא, משמע דכתוב זה השלחן אשר לפני ה' דתעמר קמי קב"ה שלחן דבר נש קיימא לדבא ליה מכל חטאיו

בראה בקומות (א) 97 קנ: (ב) מלכס ב' ד' (ג) יעני כ"ח (ד) יחזק"ל ע"א

זיו הזהר

[טו] כי עשר אצבעות הידים מרמות על העשר מפרות שנקראות צורה עלינה ה' דימין חסדים ה' השאל בורות יין מ"ה שישות, חס"א קיא צואה ע"י חברת מושב לצים אסור יארם אחר לנשת לאכל על השלחן הוה ולברך עליו כי ע"כ דתרתק סני כפי סניאיה

חטאי. וזכאי הוא מי ששתי אלה עמדים על שלחנו. דברי הורה והלק לעניים מזה השלחן. כאשר מסלקים לשלחן הזה מפני האדם יבני מלאכים קדושים נודתם שם, אחד מיסוך ואחד משבאר. אחד אימר זה הוא השלחן של מלך הקדוש שפלוני דיה מסדר לבניו. מסודר יהיה הכיר ללחן זה כברכות עליונות. ושפע וגדילה עליונה יניח הקב"ה עליו. ואחר אומר זה הוא השלחן של המלך הקדוש שפלוני היה מסדר לבניו. זה הוא השלחן אשר עליונים והחתונים יברכו לו. מסודר יהיה זה השלחן לפני אל עליון בעולם הזה ובעולם הבא. ר' אבא בשהו מסלקים השלחן מפניו היה מסכה לו והיה אימר. המלך זה השלחן בהצנע שלא יהיה בבושה לפני שוהיה דמלך. שלחנו של אדם מוכה לו לעיל הבא. ומוכה לו למזניה בעולם הזה. ומוכה לו להזכר למוב לפני אל עליון. ומוכה לו שיתוסף כח ושפע במקום שנצרך. אשרי חלקו של אדם הזה בעולם הזה ובעולם הבא. (ח) ר' יעקב אמר ועשית שלחן וגו'. שלחן זה הוא למטה לשים עליו לחם הפנים. מי מהם מוטב זה מן זה. לחם או שלחן. אפשר האמר שהכל אחד. הרי השלחן מסודר בשביל הלחם ההוא. ועוד הרי השלחן למטה והלחם עליו. אמנם לא כן. אלא השלחן הוא העיקר בהסתדרותו לקבל ברכות שלמעלה ומוזן לעולם. ומן סיד זה השלחן יוצא מין לעולם כמו שנשפע בו מלמעלה [יה] והלחם ההוא הוא הפרי והמזון שיוצא משלחן הזה. להדאות שמשלחן הזה יוצא פירות ואבים ומוניות לעולם. אם לא נמצא ברם. גם ענבים שהם הפירות של הכרם אין נמצאים. אם עץ אין. גם פרי העץ אין נמצאים בעולם. לפיכך השלחן הוא העיקר. והמזון היוצא ממנו הוא לחם הפנים. ידברנים היו מסלקים פירות השלחן משבת לשבת. להדאות שמזון העליון יוצא כתיך השלחן ההוא. ובשביל לחם ההוא שהיו מסלקים הכרמים נהבך כל מין ומין שאכלו ושתו. שלא יקבצו ברם יצר הרע. שהרי יצר הרע לא נמצא אלא שתוך מאכל ומשתה. ככתיב (ו) פן אשבע וכחשתי וגו'. שמתוך מאכל ומשתה יצר הרע נהרבה במעיו של אדם. לחם זה שהוא רבזון היוצא כתיך השלחן מברך המזון של הכהנים. שלא ימצא בהם מקטרג לקטרג אותם מלעבוד כלב שלם לרקב"ה. וזה נצרך לברנים יותר מכלל העולם. ילפיכך השלחן הוא העיקר. ופירות ומוניות היוצאים ממנו הוא ר"הם ההוא. שלחן זה נצרך סדור שלו להתתקן בצד צפון [יט] שכתוב והשלחן תתן על צלע צפון. מה הכעס. לפי שמשם מתחלה התעוררה התורה. ומצד ההוא נמצאים בו פירות יותר ממצד אחר. מכה התעוררה התורה שלו בתחלה. כמו שכתוב (ז) שמאלו תחת לראשי. אחר כך וימינו התבקניו. שלחנו של אדם צריך להמציא בנקיות הגוף. שלא יקרב לאכל מונות שלו אלא בנקיות ניפ. ועל כן צריך האדם לכנות עצמו תחלה טרם שרוצה לאכל מונות. כי בשלחן הטהור מזון ההוא שהבין עליו יש בו רצון דקב"ה. ובשביל זה אל יתקרב לשלחן ההוא קיף צואה. שהוא מסודר צד המוסאה. ואל יקבל צד המוסאה כלום מן המזון ההוא שעל השלחן הזה. לאחר שאכל האדם והתענג צריך ליתן חלק התמצית לצד המימאה

מראה מקומות (6) 97 קד. (ג) פני ל' (ג) טי' ז'

חזוני וזכאי איבי מאן דאלין תרין קיימין על פתוחי מילי דאורייתא וחולקא למסכנין מההוא שלחן. כד סלקין ההוא פתורא מקמיה דב"ג תרין מלאכין קדישין אודמין תרין. חד מימינא וחד משאלא. חד אמר דא איבו שלחן דמלכא קדישא דפלגיא קא מסדר קמיה מסודר יהא תדיר פתורה דא בצרכאן עלהין. ומשחא ורבו עלאה קב"ה ישרי עליי. וחד אמר דא איבו שלחן דמלכא קדישא דפלגיא קא מסדר קמיה. דא הוא פתורא די עלאי ותמאי יברכו ליה מסדר יהא האי פתורא קמי עתיק יומין בהאי עלמא זביעלמא דחמי. ר' חבא כד הוו סלקין פתורא מקמיה הוה חפי ליה והוה אחר. סליקו האי פתורא בלנישו דלא יהא בכסופא קמי שוחי מלכא. שלחן דב"ג זכי ליה לעלמא דחמי. וזכי ליה למזונא דחמי עלמא. וזכי ליה להסתמודעא לשב קמי עתיק יומין וזכי ליה לאתיסאף חילא ורבו באתר דאלשריך. וזכאי איבו חולקיה דההוא דב"ג בהאי עלמא זביעלמא דחמי (ח) ר' יעקב אמר ועשית שלחן וגו'. שלחן דא חייבי לתתא לשוחי לחם דלפיה. מאן עדיף דא מן דא. לחם או שלחן. מי תימא דכלא איבו חד. הא שלחן מתסדרא לבני ההוא לחם ותו שלחן לתתא ולחם עליה. לאו הכי הלא שלחן איבו עקרא בסודרא דליה לקבלא בצרכאן דלעילא ומוזנא לעלמא. ומרזא דחאי שלחן נפיק מוזנא לעלמא כמה דאתיביב ציה מלעילא [יה] וההוא לחם איבו איבא ומוזנא דקא נפיק מהאי שלחן. לחמוזה דהא משלחן דא נפקי פירין ואיבין ומוזנא לעלמא אי לה אשתכח כרס. עבדין דאינון איבא דנפקי מניה לא יסון משתכחין אי אילנא לה יהא. איבא לא ישתכח בעלמא צנין קך שלחן איבו עקרא מוזנא דנפיק מניה איבו ההוא לחם הפנים. וכהני הוו לקסי איבא שלחן משבת לשבת לחמוזה דהא מוזנא עלאה נפיק מנו ההוא שלחן. וצנין ההוא לחם דהו לקסי כהני אשתכח כל מוזנא דלכלי ושתאן. דלה לקטרגהו צהו יצר הרע. דהו יצר הרע לא התכח אלא מנו מיכלה ומשתה. (הכ"ד ז) פן אשבע וכחשתי וגו'. דמנו מיכלה ומשתה יצר הרע מתרבי בצעוי דבר נס. לחם דא דאיבו מוזנא דקא נפיק מנו שלחן מברך מזונא דכהני דלא ישתכח צהו מקטרגהו לקטרגהו לון מלמפלה בלבה שלים לקב"ה. ודא אלשריך לכהני יתיר מכלל עלמא. ונה"כ שלחן איבו עקרא. ואיבה ומוזני דקא נפיק מניה איבו ההוא לחם. שלחן דא אלשריך סודרא דליה להמתקנא בסטרא דנפון [יט] דכתיב והשלחן תתן על צלע צפון. מאי עטרא צנין דמתתן שירותה דהדוה. דמההוא סטר איבין אשתכחו ציה יתיר וסטרעל הוהרע. באתערן דהדוה דליה בקדמיתא כד"ט (ג) שחלו תחת לראשי. ולבחר וימינו התבקניו. שלחן דבר נס הנצריך לאשתכחא צנקיותא דנופא דלא יתקרב לויכל מוניה דנייה חלא צנקיותא דגרמיה וע"ד אלשריך צ"ג לפניה גרמיה בקדמיתא עד לה יוכל מוניה דלחנה דכיה הסוה מוזנא דאתקין ליה ציה אחרעי קב"ה וצנין דא לא יתקרב על ההוא שלחן קיף נושא. דאיבו מרזא דסטרא אחרע. סטרא אחרע לה יקבל מיהיה מוזנא דשלחן דא כלום. לבחר דאכל צ"ג ותענג תלשריך למיהב חולקא דתינית להביי סטרא

זיו הזהר

מ"א כי שיהן וכן מוכה סמויב על סדת המלכות . כי גסון סרסו על גבורד ואש שהיא דהיורה התעוררה דיהוה הקדוש שלמעיל להשפעת דשפע ז

הטומאה. ימה הוא. מים האחרונים מן וזהם הירדים. כי נצרך לצד הטומאה החלק שמגיע לו. ועל כן וראי מים האחרונים חיבה. חובה הם ובמקום של חובה ינחו [כ] וזה חיוב על האדם איתן לו חלק הזה. וע"כ אין צריך לברך על גמילה זו. שהרי הברכה אינה בצד הטומאה. ולפיכך צריך האדם שלא יתן המזון שעל שילחנו לתוך קיאו צואה שבמעיו. וכל שכן שנקית הגוף טובה לאדם לבריאות ותקון גופו. וע"כ השלחן נצרך לאכול בו בנקיות כמו שנתבאר. ירחן זה שעמד כבית המקדש הוא בשביל שימצא בו מזון ולהוציא ממנו מזון. וע"כ אפילו רגע אחד לא נצרך לעמד ריקם. הן שלחן אחר המטא הוא שלחן ריק. ואין נצרך לתת לו מקום במקום הקדוש. וע"כ שלחן המקדש אפילו רגע אחד לא עמד בלי מזון. ונצרך שלא ימצא בו מקום פגום. שהרי ברכה העלוונה אינה נמצאת במקום פגום. זה הוא בהשלחן שלפני הקב"ה. ושלחן האדם שבמבדק עליו להקב"ה גם כן לא נצרך להיות ריק. שהרי אין הברכה שורה במקום ריק. לרם שעל שלחן הקב"ה שנים עשר הם. והרי ביארנו סוד הלחם שהם סוד הפנים [הא] וע"כ נקרא לרם הפנים. שהרי המזון והפרנסה של העולם מאותן פנים העליונים באים. ולפיכך לחם הזה הוא פנימיות הכל. והוא בסוד עלין כדאוי. לחם הפנים הוא מאכל אותן הפנים העליונים. המזון והשפע היוצא לעולם באים מהם. ונודים על השלחן הוא. ולפי שזה השלחן היה סקבל מזון ושפע מאותן הפנים שלמעלה. והוא יוציא מזון ושפע מאותן הפנים הפנימים. והמזון שנמשך נעשה ע"י הלחם שהוא כמו שנתבאר. לכן חים היה נקרב יהום הסוד משם [כג] והרי ביארנו כן מהכתוב ביום הלחמן. ובעבור זה השלחן יש לו לאדם לשמור סודת השלחן שלו בכל איתן האופנים כמו שאמרנו:

ספר וואן איטי יום אחרונים יצאה וזכרתי לדין האלפסריך לזיבז להסוף סלכא חולקא דהלכריך ליה יעד ודתי איתן חובה חובה היטן וצתת דחובס שרין [כז] וחיסו חייבא על ז"כ לזיבז ליה חולקת דא ועד לת אלפסריך לצרכא כלל דהא ברכס לתו חייבי צהוא סצרה ובג"כ הנשריך ז"כ דלא יזיבז מזונא דעל גבי פמוכיה להסוף קיא נושא דצמעי וכל סכן דרכיו סצ חיסו לצ"כ וצריאו ותקונא דנפשיה ועד שלחן חיהו לזיבז ביה דכזיו כזיו דלתתן שלחן דא לקיומא צבי זקדשא צנין לאלתכחה ביה מזונא ולפסקה מניה מזונא וליד תפילו רגשא חדה לא הנשריך לקיומא בריקניא. הן שלחן אחרת חייבי שלחן בריקניא ולא הנשריך לזיבז ליה דוכתא צתת קדישא ועד שלחן דזקדשא תפילו רגשא חדה לא יזיבז בלא מזונא וילפסריך דלא ישכח חתר גרע דהא ברכתא דלעילה לא משכחה צתת גרע דא הוא צלחן דקמי קב"ה. ושלחן דצ"כ דקא צברך עליה לקב"ה הוף סכי לא הנשריך למשו בריקניא דהא לית ברכתא צתת ריקניא. נהיז דעל גבי שלחן דקב"ה חיוון תריסר והא חוקיומא רוא דנהיי דהיטן רוא דפניס [כח] ועד חקרי לחם הפנים דהא מזונא יסבוקא דעלמא חיויני פניס עלאין קאיתו. ובגין כך לחס דא חייבו פנימיה דכלא חייבו ברוא עלאה דדקא יחיה לחס הפנים מיכלל דהיוון פניס עלאין מזונא וספיקה דנפיק לעלמא חייניסי חמי ושריא על הסוף פתורא. ובגין דשלחן דא מקבלא חיוונא וספוקא מאיוון פניס דלעילה ואיבי אפיקת מזונין וספוקן מאיוון פניס פנימאין וחיוונא דאפיקת חייבי הסוף לחס כדקאמרן. חיס סוס יתקרב ומוס חוס מתעדי מתמן [כט] והא חוקמוס דכתיב ביום הלכהו. ובגין שלחן דא חייב ליה לצר נס לנפשה רזין דשלחן דיליס צכל חיוון גוויין כדקאמרן:

ב) ועשית מנחה וזכ פסור מקשה תיעשה המנחה. א"ר שמעון מקשה תיעשה המנחה אם היה ירקס מוה תיעשה [כט] אלל ודאי כלל צאת וכסה אתעבד חייבו מנחיהו דכיון דשראן למעמד עבידתא חוליף לחומיין היך שראן למעמד צה. מה דלא סוו ידעין יתקדמת דנה. מלי עעמו צנין דברכתא דקב"ה שרא על ידישו. וחמיל סא כזס דכתיב ג) והכית בהצנותו הן שלמה מסע ככנה והכית בהצנותו וכי לא חוס צני ליה שלמה וכלוה חומיני דהוו תמן חוס בהצנותו אלל דחייבו אהצני מנחמיה. דהוא חולף חולפן לחומיין היך שראן למעמד ולא אסתלק מעיניו רשומו דהסוף עבידתא מייס וייסתכלאן ביה ועבדי עד דהצני כל ביתא

ד) וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה בהר. א"ר יוסי כתיב והקמות את הישבן כמשפטו ונו'. חוליפנה דא"ל קב"ה למסה כל תקונין וכל דיוקנין דמשכנא כל חד וחד דדקא חיי ליה יחיה ליה לזשערוין דקא משמש לככנה רצח לגי יחי תיזה וסא לא התקס זשכנא לעילא עד יומא דהתקס משכנא לתתה ולא שמש הסוף נע"ר דלעילה [כד] עד יומא דשמוכו לתתא צהאי משכנא

מראה במקובות ה) דף קסח. ט נח עד. ג) מניס א' ר ד) דף קטט.

יו הוהר

פ"ו שהסמרא אחרא נקרא מקום של חובה ששואף תמיד לחייב את האדם בקפדונים שונים: (כא) י"ב חלות הם סוד י"ב צירופי שם הוי"ה ב"ה. והוה ראינון אות בשמיה כפילא וקלישא: (כב) למען הוויע לעולם ע"י הנס הוה שישפע בו השפע דלעילא: (כג) כי משכה היינו טעשה ודי ארם ותעשה היינו פמילא: (כד) מטטרוין שר הפנים נקרא נע"ר ירוע:

אחר הוה. אלא ודאי כך הוא. שהרי המשכן לא הוקם
 כמעלה עד שדוקם המשכן למטה. אבל משה ראה מראה כל
 המשכן. למעלה. ולא היה מסודר במעמדו עד שהיקם המשכן
 למטה. וראה לו למטטרון שימשש אחר כך. ולא שהיה
 משמשש או בומן שהוא. אלא שהיה משמשש אח"כ. אל
 דקב"ה למטה ראה המשכן וראה הנער. הכל מהעכב עד
 שיקום כך למטה. ואם תשאל אם כן מטטרון הוא המשמשש
 בכהונה הגדולה. אלא ודאי המשכן שלו הוא. ומיכאל הכהן
 הגדול הוא המשמשש בתוך המשכן ההוא של מטטרון. כדמיון
 משמשש הכהן הגדול העליון למעלה בתוך משכן אחר
 הנסתר שאינו מתגלה. שהוא בסוד עולם הבא. שני משכנות
 הם. אחד הוא משכן הנסתר העליון. ואחד היא המשכן של
 מטטרון. ושני כהנים הם. אחד אור הראשון. ואחד מיכאל
 הכהן הגדול למטה (6) רבי שמעון אמר בוא וראה בשעה
 שאמר לו הקב"ה למטה עשה המשכן. היה משה עומד
 ותורה. שלא ידע מה לעשות. עד שהראה לו הקב"ה בראית
 העין. ככתוב וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה
 בהר. צורה בתבניתם. אלא למדנו שהראה לו הקב"ה
 למטה צורה כל דבר ודבר כהצורה הראיה למעלה.
 וכל דבר ודבר היה עושה הצורה שלו כהצורה שהיא
 למעלה. אשר אתה מראה בהר. אשר אתה רואה צדיך
 לימין. אלא למדנו שאספקלריא שאינה מאירה הראה לו
 הקב"ה בתוכה כל איתן הגונים והצורות [כה] שהיו נעשים
 למטה כמו המראה שראה בתוכה כל אותן הצורות. כך
 נשמע מהכתוב אשר אתה מראה בהר. את"ה. זה סיד
 האספקלריא שאינה מאירה. שהראה לו בתוכה כל אותן
 הצורות. ומשה ראה אותן כל דבר ודבר על תקונו. כמי
 שרואה בתוך מראה של זכוכית ובתוך המראה שנראה בו כל
 הצורות. וכאשר הסתכל בהן משה היה קשה לו להבין עשיותן.
 אל הקב"ה משה אתה בסממניך ואני בסממני. או נתישב
 משה במעשה המשכן. (7) ובוא וראה כאשר צוה הקב"ה
 למשה על המשכן לא היה יכול לעמד בו. עד שהראה לו
 הקב"ה הכל בצורתו כל דבר ודבר. במה הראה
 לו. באש לבנה ובאש שחורה ובאש אדומה ובאש
 ירוקה. מה כתוב. וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה
 בהר. עם כל זה היה קשה לו למשה להבין. בוא וראה
 אע"פ שראה לו עין בעין לא רצה משה לעשות. ואפשר
 תאמר שהוא לא ידע לעשות. או שחכמה לא היתה עמו.
 בוא וראה בצלאל ואדליאם וכל שאר עושי המלאכה. אע"פ
 שאי ראו כמשה. מה כתוב. וירא משה את כל המלאכה
 והנה עשו אותה כאשר צוה ה' כן עשו ויברך אתם משה.
 אם הם שלא ראו עשו כך. משה יראה על אהת כמה
 וכמה. אלא משה אף על פי ידסתלק ט"ב דת המשכן.
 דבר היה בידו ועל ידו. ונקרא על שם. וע"כ כתוב וראה
 ועשה וגו'. דבר אחר משה נסתלק מן זה ונתן במקומו
 לאהרן. עד שאמר לו הקב"ה ראה קראתי בשם בצלאל
 יג'. וכתוב ועשה בצלאל ואדליאם וגו'. ועם כל זה
 כיון שראו פקד יבפקודתו נעשה. הרי הוא עושה הכל.
 ועוד

מראה מקומות (6) פקודי יכה (7) פקודי נמל.

זיו הזהר

משכנה אחרת. אלא ודאי הכי הוא דהא ימכנה לא לתקם
 לעילה עד לתקם ימכנה לתת חבל תיחא ימשה חיוו יכל
 משכנה ולא הוה מתסדר בקיומיה עד לתקם משכנה
 לתת וחמה ליה למטטרון ימשה לבתר. ולאו דהוה
 חיוו ימשה בהוה זמנה אלא דהוה ימשה לבתר. ה"ל
 קב"ה למשה חיוו ימכנה וחיוו נער כלל מתעכב עד
 לתקם הכי לתת ומי תיחא מי הכי מטטרון חיוו דקא
 משמש. אלא ודאי משכנה דליה חיוו ומיכאל כהנא
 רבא חיוו דקא ימשה גו הסוה ימכנה דמטטרון כגונה
 דמשמש כהנא רבא עלאה לעילה גו משכנה אחרת
 סתיחא דלח חגליה כדרא דעלמא דחמי. תרין משכני
 חיוו. חד חיוו כתיחא עלאה וחד חיוו משכנה
 דמטטרון ומי כהני חיוו חד אור קדמאה. ומי מיכאל
 כהנא רבא לתת (8) רבי שמעון חיר תח חיוו בשעתא
 דחיר ליה קב"ה למשה עבד ימכנה. הוה קאים משה
 תוכא דלח ידע יחיו למעבד עד דחזיו ליה קב"ה
 בעינא חיה דכתיב וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה
 בהר. חיוו בתבניתם. ומלח חיויפנה דחזיו ליה קב"ה
 למשה דיוקנא דכל מלה כהנא דיוקנא דחיוו לעילא.
 וכל חד וחד הוה עבד דיוקנא דליה כדיוקנא דחיוו
 לעילא. אשר חמה מראה בהר אשר אתה רואה יחזיו
 ליה. אלא חיויפנה דמספקלריא דלח נהרש הוה חחיו ליה
 בגויה כל חיוו גוויין ודיוקנין [כה] דיתגבדו
 לתת כהאי חיוו דחזיו בגויה כל חיוו דיוקנין. רוח
 משמע דכתיב אשר אתה מראה בהר. את"ה. רוח
 דמספקלריא דלח נהרש. דחזיו ליה בגויה כל חיוו
 דיוקנין. והווי חמי לון משה כל מלה ומלה על תקוניה כחיה
 דחמי גו עשיתא וגו חיוו דחזיו כל דיוקנין.
 וכד אסתכל בהו משה אתקבי קמיה. ה"ל
 קב"ה משה את צסוימך וחני צסוימי. כדן אתיישב
 משה בכל עבדתא. (9) ותח חיוו כד פקיד קב"ה
 למשה על משכנה לא הוה יכול לייקם ציה. עד
 דקב"ה חחיו ליה כלל כדיוקניה כל מלה וילה צמה חזיו
 ליה. באשא חוורח ובאשא חוכמא ובאשא סייקא ובאשא
 ירוקא. מחי כתיב. וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה
 בהר. עש כל דח אקשו ליה למשה תח חיוו
 חע"ג דחזיו ליה עינא בעינא לא צעא משה למעבד והו
 תיחא דחיוו לח ידע למעבד. או חמתת לח הוה עמיה
 תח חיוו כנללל וחמללח וכל חיוו שחר חרנין. חע"ג
 דלח חמו כחמה. מחי כתיב. וירא משה את כל המלאכה
 והנה עשו חותה כחבר לוס ה' כן עשו ויברך אותם משה
 אי חיוו דלח חמו עכדו כך. ימשה דחזח על חמת כחיה
 וכיה אלא משה חע"ג דהסתלק יעבדתת דמשכנה.
 כלל הוה צידים ועל ידיה וחקרי על סחיה. וע"ד כתיב וראה
 ועשה וגו'. דבר חחר משה הסתלק מן דח ויחיו דוכתיה
 לחחרת עד דחיר ליה קב"ה ריה קרהתי צסס כנללל
 וגו'. יכתיב ימשה כנללל וחמללח יני. ועם כל דח
 כיון דחיוו פקיד ובכקודיה התעבד. חיוו עבד כלל.
 מו

וכה ספירת המלכות נקראת אספקלריא שאינה מאירה כדמיון רבנה שאין לה אור של עצמה אלא מה שמאירים בה ספירות אחרות
 אספקלריא היא מלה זרה מלשון לעז שקורין לזכוכית העינים (אספקס). ולפי שהוא כלי שרואין על ידו מה שלא נובל לראות
 בלעדו יכן ריא שם רבושאי לספירת מלכות. והמבין יבין. והמבין הוא שעיניו שיהיו נעשים למטה בתבנית הרוחניים שבמשכן שלמעלה
 תהי למטה דשיאת השכינה שם. חיוו התקשרות הירידות דקודש בבליים הנשמיים שבמשכן. וחיוו שאמר הקב"ה למשך אתה בסממניך
 יא. בסממני .

מי כל עבדתה לא קיימה אלה בסיומה דעובדא. ועל דא ויקם משה את הישכן בני לאקרא ליה כל אינון חמימי נבא ילא הוה מתקיים בנין יקריה דמשה. עד דתתא משה ואוקים ליה יתא אוקמוס.

ועוד שכל מלאכה אינה מתקיימת אלא בנמר המלאכה. ועל כן ייקב משה את המשכן. בקשו להקומו כל אתון חכמי יב ולא דיה מתקיים. בשביל כבודו של משה. עד שבא משה ורקים אותו. וזה נתבאר :

(א) ואת המשכן תעשה עשר יריעות וגו' א"ר חייא הוה
 סכה רוח דישודא דהא תקונא דמשכנא מחיה דרגין איבו דכתיב ביה וסיב המשכן אחד. לחחואה דכל שייפין דנפא כללו רוח דנפא חד צבר נב איב ביה כיה שייפין עלאין ותתאין חלין פתיחין לגו. ואלין צחגליה לבר. וכללו חקרין נופא חדא ואקרי בר נב חד צחגריה חדא ארף הכי ימשכנא כללו שייפין כנוונא דלעילא וכד התחברו כללו כחדא כדון כתיב והיה המשכן אחד. כנוונא דא פקודי חורייתא כללו שייפין וחברין צרוא דלעילא וכד מתחברין כללו כחד כדון כללו סלקן לרוח חד [כין] רוח דמשכנא דאיבו אברין ושייפין כללו סלקין לרוח דאדם כנוונא דפקודי אורייתא. דהא פקודי אורייתא כללו צרוא דחדס דכר ונוקבה דכר מתחברין כחדא אינון חד רוח דאדם. מאן דגרע הפילו פקודא חדא דאורייתא כאליו גרע דיוקנא דמסימנותה דהא כלבו שייפין ואברין בדיוקנא דאדם. ובנין כך כלא סלקא צרוא דיהודא וע"ד ישראל אינון נוי אחד. דכתיב (ב) והתן לאחי לאן מרעיית ארס אתס וכתיב (ג) ומי עמיך ישראל נוי אחד צרף. (ד) ר' יהודה אמר ואת המשכן תעשה עשר יריעות עשר בנין דתקונא דמשכנא כנוונא דשיכנתא בעשרה איבו למהוי כדקא יאות. ר' חייא אמר עשר יריעות אינון דאינון עשרה רקיעין. ומאן אינון. יריעות דמשכנא דאינון עשר [כין] וקיימין למנדע לחימא לבא. מאן דינדע צבו אסתכל צחגריה סגיא וצרוין דעלמא. ואסתכל לעילא צההוה אתר דכל חד וחד התדבק ביה צר הרין אינון דקיימן בימימא ובצחגליה. ואינון גיטין צהדי שכינתא —

(א) ואת המשכן תעשה עשר יריעות וגו' א"ר חייא הוה
 כאן סוד היחוד. שהרי תקן המשכן סכמה מדרגות הוא. שכתוב בו והיה המשכן אחד. להראות שכל אברי הנף כלם סוד של נוף אחד. באדם יש בו כמה אברים עליונים ותחתונים. אלה הפנימים בפנים. ואלה החיצונים מבחוץ. וכלם נקראים נוף אחד. ונקרא איש אחד בחבור אחד. אף כן המשכן. כל האברים שלו כדמיון שלמעלה. וכאשר נתחברו כלם יחד אזכתוב והיה המשכן אחד. כדמיון זה מצות התורה. כלן הן אברים כדסוד שלמעלה. וכאשר מתחברין כלן יחד אז כלן עולות לסוד אחד [כין] סוד המשכן שהוא אברים ופרקים כלם עולים לסוד של אדם כדמיון מצות התורה. שהרי מצות התורה כלן הן בסוד אדם בחינת זכר ובחינת נקבה. שנאמר מתחברים יחד הם אחד בסוד האדם. כל הגורע אפילו מצוה אחת מהתורה כאילו פגם הצורה של סוד האמונה. שהרי כלן הן חלקים ואברים בצורת אדם. ולפיכך הכל עולה בסוד היחוד. וע"כ ישראל הם נוי אחד. שכתוב (ב) ואתן צאני צאן מרעיית אדם אתם. וכתיב (ג) ומי עמיך ישראל נוי אחד בארץ. (ד) ר' יהודה אמר ואת המשכן תעשה עשר יריעות. עשר. לפי שתקון המשכן כדמיון תקון השכינה בעשרה הוא להיות כראוי רבי חייא אמר עשר יריעות הן. שהן עשרה רקיעים. ומי הם. יריעות המשכן שהם עשר [כין] וקיימות ליתן דעת לחכמי לב. מי שיבין בהן יסתכל בחכמה הגדולה ובסודות העולם. ויסתכל למעלה במקם שהוא שכל אחד ואחד נדבק בו. מלבד שתים שהן קיימות בימינו ובשטאל. והן נגזרות עם השכינה —

(ב) ועשית חמישים קרסי זהב. וכתוב ועשית קרסי נחשת חמישים. אמר רבי תבא תנין זחון דלא חמא אינון קרסים צחגריה. לח חמא נהירו דככבול ברקיעא. בנין דבההוא חיוו ובההוא גוונא דחיוו לכל חמון דהסתכל צבו —

(ב) ועשית חמישים קרסי זהב. וכתוב ועשית קרסי נחשת חמישים. אמר רבי תבא לכדנו מי שלא ראה איתן הקרסים במשכן. לא ראה אור הככבים ברקיע. לפי שבטראה ההוא ובגוון ההוא דיוו רומים לכל מי שהסתכל בהם —

(ו) והיה המשכן אחד. צרוא דמשכנא קיימן ריזין עלחין רוח דמשה קדישא אדני האי איבו רוח דמשכנא. גוונא דרוח עלאה רוח דארונא. כמה דכתיב (ז) הנה ארון הברית ארון כל הארץ ארון כל הארץ דא הוא רוח קדישא דשמה אדני. וזה הוא כנוונא דרוח דשמה קדישא עלאה הויה. ואתון דאלין תרין שמהן אסתכלין אלן צחלין יאהדונגרי וכלא חד וכלא איבו רוח חדא צחגריה קדישא. וע"ד משכנא דלתתא צארעא קיימא צרוא דמשכנא עלאה. וסהוה משכנא עלאה קיימא צרוא דמשכנא תחתא עלאה על כלא. וכלא איבו כליל דה צדה ליהוי חד. ועל דא כתיב והיה המשכן אחד.

(ו) והיה המשכן אחד. בסוד המשכן קיימים סודות עליונים. הסוד של השם הקדוש אדני זה הוא סוד המשכן. והוא דמיון סוד העליון סוד הארון. כמו שכתוב (ח) הנה ארון הברית ארון כל הארץ. ארון כל הארץ זה הוא הסוד הקדוש של השם אדני. וזה הוא כדמיון הסוד של השם הקדוש העליון הויה. והאותיות של שני שמות האלה כוללות אלו באלו יאהדונגרי היכל אחד. והכל הוא סוד אחד באותיות הקדושות. וע"כ דמשכן שלמשה בארץ מתקיים בסוד המשכן העליון. והמשכן העליון ההוא מתקיים בסוד משכן אחד העליון על הכל. והכל דא נכלל זר בזה להיות אחד. ועל זה כתיב ויהי המשכן אחד:

ועשית

ועשית

מראה בקוביות (א) דף קכג (ב) יחוקל ל"ד (ג) שמיא ב' ז (ד) דף קכד (ה) דף קכז (ו) דף ככז (ז) יסופג ג'

זין הזהר

[כין] היינו סוד השכינה שכליה מן תרי"ג אורות רמ"ה ס"ע ושס"ה ל"ח שהן נכללות בזכור ושס"ד וזכור לריבוי ושס"ד לניקבא בידיה ז [כין] פ"י ששקע יריעות המשכן פרסות על דעשרה רקיעים :

6) ועשית יריעת עוים לאהל על המשכן וגו'. א"ר אלעזר מכני מה עוים, אלא סוד הגוון שלו לתת לו מקום בסוד הקדישה [כת] ולפיכך יריעת עוים וראי. כתוב ב' אל גנת אגוז ירדתי וגו'. זה נתבאר, אבל כמו שאגוז יש לו קליפה הסיבב חופה על המ"ח ודומה בפנים, אף כך בכל דבר ישבקדישה דקדושה בכנים וצד דמיטאה סבחוץ, וזהו הסוד ג' ישע סבתיך את הצדיק, וע"כ נקרא אגוז וזה נתבאר, בוא וראה במה שמכין כל מה שמוסיף נגרע, וסיבבך פרי רחג שמתמעטים והולכים, אף כאן כך, במה שמכפנים כתוב ואת דמישן תעשה עשר יריעות, ובמה שסבחוץ כתיב עשתי עשרה יריעות, הוסף בכספר נגרע, הוסף במספר שבוטח ארך היריעה האחת שלשים באמה ורחב ארבע באמר, ובאשר תצדף המספר עולה למספר ד"ל, שאין נרוע בכל אותן מיני עניות כזה שנקרא ד"ל, ולפיכך כאשר עולה בהמספר ייתר נמצא שנגרע, ובאשר הוא נרוע בהמספר עולה בהתעלות, שמספר היריעות שמכפנים עולה לס' מספר ל"ב [כט] שרוא סוד זה האמונה וסוד שם הקדוש, וע"כ זה עולה וזה נגרע, זה עולה ונגרע, וזה נגרע ועולה, זה בכנים זה בחוץ — :

7) ועשית את הקרשים למיטכן עצי שטים עומדים, כתיב כאן עומדים, וכתוב ה' שרפים עומדים כרמיון אותן השרפים, אלו עטרים ואלו עומדים, ואם תשאל הלא כל צבא השמים עומדים הם כלם, בכתוב ו' ונתתי לך מלכים בין העומדים האלה, וכתוב ו' וכל צבא השמים עומדים עליו וגו', שהרי כל מחנות דעליונים אין להם פרקי רגלים, וכלם קיימים בעמידה, אלא וראי כלם עומדים, ולפעמים הם נקראים שרפים ולפעמים עולים בשם אחר, אבל אלו השרפים כלם בשם אחד של שרפים קיימים המיד, ה' ובוא וראה אלה הקרשים עומדים בתקוני הכלה, וכבבו סביב החופה שישבן כך פה רהיא רח העליון, כרמיון זה הכלה שלמטה נצרך לתקן לה חופה לכסותה בתקוני יופי, לכבוד כלה האחרת העליונה, הבאה לשכון שם בשמחה הכלה שלמטה [ג] ובעבור כבוד אותה הכלה העליונה נצרך לעשות חופה יפה בכל תקוני היופי, להזמין את הכלה העליונה לשמחה היא, כרמיון זה בכל ברית מילה למטה, נצרך לרכין כסא אחרת יפה לבעל הקנאה של אית דברית דבא שמה, אף כן בכל חופה נצרך תקוני יופי לכסות את החופה לכבוד סתם כלה, שהרי זו כרמיון זו עיטרת, זו עולה בשבע ברכות, זו עולה בשבע ברכות, ובאשר תעלה בשבע ברכות או נקראת כלה, וע"כ אסור לשמש בה עד שנכללת באותן שבע הברכות כרמיון כלה העליונה — :

8) והבריה המיכן בתוך דקרשים מכריח מן דקצה אל דקצה, אפשר תאמר שאותו בריח דתיכון אהר הוא, שלא היה בכלל אותו דמטה בריחים, לא כן, אלא שרבריה דתיכון ההוא מאותן דרמטה הוד, שנים סכאן

מראה מקומות ה' עקודי כנג' ג' שיר' ו' ג' חקוקי' ד' ד' קפ' ה' יעני' ו' י' ו' כ"י' ג' ו' ח' כ"ב' ח' ד' קפס' ט' נלן' ד' י.

6) ועשית יריעת עוים לאהל על המשכן וגו'. א"ר אלעזר אמאי עוים אלא רוח דנונאל דיליס לחיסב דוכתא ברזא דקודשא [כ"ג] ובג"כ יריעות עוים ודאי כתיב ב' אל גנת אגוז ירדתי וגו'. הא חוקמוס אכל זה אגוז אית לים קליפה דההרא יחפיא על מוחא וזוחא לגו, חוף הכי בכל מלה דקודשא קדושה לגו וסערא אהרא לצר, ורזא דא ג' רכב יכתור את הנדוק, וע"ד אקרי אגוז והא חוקמוס, תת חוי דהיא דלצר כל זה דחיסוף גרע וסימך פרי ההג דיתחשפין ואלוין חוף הכא נמי, ציה דלנחו כתיב ואת היסכן תעשה עשר יריעות יציה דלצר כתיב עשתי עשרה יריעות חושבנא וגרע, חוסוף חושבנא דכתיב ארך היריעה האחת שלשים באמה ורחב ארבע באמה, וכד סליק לחושבנא סליק לחושבן ד"ל, לית בכל חוין ויני מסכניתא כהיא דאקרי דל' ובגין כך כד סליק לחושבנא יתיר סליק צנרעו וכד חויו גרע צחושבנא סליק צבליקו דסליק לרוח דל"ג [כט] דחיו רזא דל' משימיתא וחיו רזא דכ"ב קדישא, ועל דא דא סליק דא דל' דל' דא סליק וגרע, ודא גרע וסליק, דא לגו ודא לצר — :

7) ועשית את הקרשים למיטכן עצי שטים עומדים, כתיב כאן עומדים וכתוב ה' שרפים עומדים מיטל לו שס ככפים וגו' עובדא דמשכנא צהיון קרשים כגיונא דחיון שרפים חלון עומדים ואלוין עומדים וראי תיזא והא כל חילי שמיא חיון עומדים כלהו, כדאי ו' ונתתי לך מלכים בין העומדים האלה, וכתוב ו' וכל צבא השמים עומדים עליו וגו', דהא כלהו משריין עליון לית להו קפלין, וכלהו קיימי בקומה, אלא ודאי כלהו קיימין, ולזמין חיון אקרון שרפים ולזמין סלקין בשמא חהרא אכל חלון כלהו צמד שמא קיימי, ה' ותא חוי חלון קרשים קיימין בתקוני דכלה, וסחן סחנא דחופה לחסוי אהיא חופה רוח עלאה, כגיונא דא כלה לתא אלטרך דתקנא חופה לחופאה בתקוני שפירו, ליקרא דכלה חהרא עלאה דחמיה למשרי חיון צהדיס דכלה תחאה [ג] ובגין יקרא דהיא כלה עלאה אלטרך למעבד חופאה דשפירו בכל תקוני דשפירו לזמנא לכלה עלאה להיא חויה כגיונא דא כל גיורו דברית לתא חלטרך להתקנא כסא חררה בשפירו לייארי קנאה דברית קיימא דחמי חיון חוף הכי בכל חופה חלטרך תקוני שפירו לחופאה לחופה ליקרא דכלה סתם דהא דא כגיונא דדא קיימא דא סלקא צשבע צרכאן דא סלקא צשבע צרכאן וכד סלקא צשבע צרכאן כדון אקרי כלה, וע"ד חסיר לשמא צס עד דאתכלילת צחיון צשבע צרכאן כגיונא עלאה — .

8) והבריה המיכן בתוך דקרשים מכריח מן דקצה אל דקצה, ה' תייח דהיא בריח המיכון אלא הוה, דלא הוה בכלל דחיון חיסא, לאו הכי חלל דהיא בריח המיכון חליון חחוס סוס, תרין מכאן

מראה מקומות ה' עקודי כנג' ג' שיר' ו' ג' חקוקי' ד' ד' קפ' ה' יעני' ו' י' ו' כ"י' ג' ו' ח' כ"ב' ח' ד' קפס' ט' נלן' ד' י.

זין הזהר

[כת] כי עוים היינו שעריום מורה על כח הסטריא אהרא, וכיון שנים הם יונקים היותם בהתחלת שורשם מן הקדושה כידוע בסוד הכתוב והגליה יורדות מות לכן ניתן לעוים מקום במשכן, [כט] שהיה האורך כ"ח והרוחב ארבע הרי ל"ב, וזה רבו עד ל"ב נתיבות פליאות חכמה הנזכר בספר יצירה; [ג] כי בכל מקום שישראל שמים בשמחה של מצוה שם יש השמחה השכנה י

זכאו ותרין מכאן וחד ברחמישאל הוא הוה בריה התיכון
 עמודה דיעקב רזא דמשה (ה) תאנא ח"ר שמעון
 וכבריה התיכון בתוך הקרשים מצריח מן הקנה אל הקנה
 דה הוה יעקב קרושא שלימה כמה דלוקומנה דכתיב ויעקב
 איש הם יסב אהלים יסב חסל לה כתיב חלח יסב
 אהלים תרי. דלחיד להאי ולחיד להאי (ג) חוף הכח
 כתיב והבריה התיכון בתוך הקרשים מצריח מן הקנה אל
 הקנה לחיד להאי ולחיד להאי דתינן יחי איש תס.
 כפרומו שלים שלים מכלא. שלים לתרין סערין.
 לעתיקה קרושא ולעיר אנפין אהלים שלים
 להסד עלאה ולגבורה עלאה ואכשיל להאי ולהאי.
 (ג) א"ר הלעזר שמע זינה דיעקב ימינו דינא קשיא נפיק.
 דהה ילחק דינא קשיא חרדי לחולקוס. חיל רבי שמעון ודא
 הוא בלמודי. ודה יחק מנו חסד נפיק. וככי כלהו דינא
 ימינו רחמי נפקה ורחמי זדינא אכברס יריה אחכא
 דחסד נפק יחק בדינא ימינו חסד. יעקב נפק ברחמי
 מנו דינא קשיא וכך הוא לעילא דא יין דא נפק וינא
 דה מן דא. עד דאשתמודע כלא דהוא חד ומחד תלין
 כלהו. וכלא אכתכח הד. בריך שמייה לעלם ולעלמי עלמין.
 א"ר הלעזר אשתמודע לית שלימותא אלא כד אחיד דא מן
 דא. וחד אחיד בפרווייכו לשכללא כלא. כגון יעקב
 והיינו דכתיב מצריח מן הקנה אל הקנה

מכאן ושנים מכאן ואחד באמצע. היא בריה התיכון
 עמוד של יעקב בסוד של משה. לו למדנו שא"ר שמעון
 והבריה התיכון בתוך הקרשים מצריח מן הקנה אל הקנה.
 זה הוא יעקב הקדוש והשלים. כמי שבארנו שכתוב ויעקב
 איש הם יסב אהלים. ישב אהל לא כתוב אלא ישב
 אהלים. שנים. שאחו בזה ואחו בזה [א'] אף כאן
 כתוב והבריה התיכון בתוך הקרשים מצריח מן הקנה אל
 הקנה. שאחו בזה ואחו בזה. שלמדנו מהו איש תם.
 כתרומו שלים. שלם מהכל. שלם לשני הצדדים. להנחת
 שבנסתרו הקרא קדומו הקדו"ש ולהנחלה שנקרא פנ"קמנו"ת.
 שלם לחסד העליון ולגבורה העליונה. והשלים לזה ולזה.
 (ג) א"ר אלעזר נראה שיעקב מתוך הדין הקשה יצא.
 שהרי יצחק דין הקשה אחו לחלקו. א"ל ר' שמעון האם
 אך זה בלבד. והלא יצחק מתוך החסד יצא. וכן כלם. דין
 מתוך רחמים יוצא ורחמים מתוך דין. אברהם ירש נחלת
 החסד. יצא יצחק בדין מתוך רחם. יעקב יצא ברחמים
 מתוך הדין הקשה. וכך הוא למעלה זה מן זה יוצא וינק
 זה מן זה. עד שנודע שהכל הוא אחד. ומאחד תילים
 כלם. ודכ"ב נמצא אחד. ברנך טמו לעולם ולעולמי עולמים.
 א"ר אלעזר טובן שאין שלמות אלא כאשר נאחו זה מן
 זה. ואחד נאחו בשניהם להיותו יסוד הכל. כמו יעקב.
 והוה שכתוב מצריח מן הקנה אל הקנה:

(ג) וי' העמודים וחשקיהם כסף. למדנו שאמר ר' יצחק
 כימים הראשונים היה אדם אומר לחברו אומר לי
 ענין אחד מן התורה ואתן לך מנה כסף. ועתה אומר אדם
 לחברו אתן לך מנה כסף שתשב ותעמל בתורה. ואין מי
 שינחה בו. ואין מי שיתן און קצבת לדבריו [ג] מלבד אותן
 מייעשים קדושי עליונים שרק"ה משתבח בהם. שכתוב
 (ד) ועמד כלם צדיקים לעולם יירשי ארץ נצר כמעט
 מעשה ידי להתפאר. ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

(ג) וי' העמודים וחשקיהם כסף. למדנו שאמר ר' יצחק
 כימים הראשונים היה אדם אומר לחברו אומר לי
 ענין אחד מן התורה ואתן לך מנה כסף. ועתה אומר אדם
 לחברו אתן לך מנה כסף שתשב ותעמל בתורה. ואין מי
 שינחה בו. ואין מי שיתן און קצבת לדבריו [ג] מלבד אותן
 מייעשים קדושי עליונים שרק"ה משתבח בהם. שכתוב
 (ד) ועמד כלם צדיקים לעולם יירשי ארץ נצר כמעט
 מעשה ידי להתפאר. ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

פרשת ואתה תצוה

(ה) ואתה תצוה את בני ישראל וגו'. ואתה הקרב אליך
 את אהרן אחיך וגו'. א"ר חייא מתי טלה
 הכה ובכל חמר דכתיב ואתה תצוה את בני ישראל ואתה
 הקרב אליך. ואתה תדבר אל כל חממי לב ואתה קח לך
 בשמים ראש. אלא כלא ברזא עלאה איכו להכללא שכינתא
 בכריה [א] א"ר ילחק נהורה עלאה ונהורה תתאה כליל
 כחלא

(ה) ואתה תצוה את בני ישראל וגו'. ואתה הקרב אליך
 את אהרן אחיך וגו'. א"ר חייא מתי טלה
 הכה ובכל חמר דכתיב ואתה תצוה את בני ישראל ואתה
 הקרב אליך. ואתה תדבר אל כל חממי לב. ואתה קח לך
 בשמים ראש. אלא הכל בסוד עליון הוא להכליל השכינה
 עמו [ה] א"ר יצחק מאור העליון ומאור התחתון שנכלל
 ביחד

מראה מקומות (ה) דף קטז (ג) דף קטז (ב) דף קטז (א) דף קטז

דיו הזהר

(א) קדושת יעקב היא משורש ספירת תפארת סדת הרחמים הכלולה מן חסד וגבורה בחי' יסין ובחי' שמאל. והיינו בריה התיכון. וקדושת
 משה היא שם מלנו בבחי' פנימיות שהוא סוד ספירת הדעת המאירה בפנימיות מעולם האצילות שנקרא עתיקא קדושא. וספירת
 התפארת שורש קדושת יעקב נקרא ועיר אנפין: [ג] ועתה ברוריתינו נשתקק לבטרי זה וחשקיהם כסף. כי אף גם זאת אין בגמרא
 שיאמר אדם לחברו מול סנה כסף ואשתדל באורייתא. אבל לראבון לבנו נמצא להיוסף לבטרי והיינו שאומר אדם לחברו מול סנה
 כסף בעבור אי השתדלותך באורייתא. השי"ת ירחם עלינו ויעשה למען תורתו להוציאנו מאפלה לאורה במהרה:
פרשת ואתה תצוה [א] ר' חייא מרש ואח"ה שהוא"ו רבו על קדושת משה ששישו כספירת התפארת מלנו את"ה רבו על
 ספירת מלכות והשכינה הקדושה שוה כח אלהות הגולה. ומשבעות הכתוב שמישה יתקשר בהשכינה כעח
 שיצוה אל ב"ה. וזה הסוד שאמרנו חז"ל שהשכינה היתה מצריח מתוך גרונו של משה.

ביחד נקרא את"ה, ככתוב (ז) יאתר מחיה את כלם [ג] וע"כ לא כתוב יצוית את בני ישראל, יהקרב את אהרן אהרן, ודברת אל כל חכמי לב, לפי שבטמן יהוא התחבר השמש עם הירח, ונשתתף הכל ביהד לשכון על אוטנות המלאכה, א"ר אלעזר מכתב נשמע, שכתוב אשר נתן ה' חכמה ותבונה בהמה, רבי שמעון אמר מכאן, ואתה תדבר אל כל חכמי לב אשר מלאותיו רוח חכמה, אשר מלאותים צריך לומר, אלא אשר מלאותיו להלב יהוא, מלאותיו רוח רכמה ככתוב (ז) ונחה עליו רוח ה' רוח חכמה וגו', וע"כ דעריך ליטר אשר מלאותיו רוח חכמה, שנתחבר השמש בהלבנה בשלמות דכל, ולכן נכתב בן ככל מקום, א"ר אלעזר אם כן אלו ואתה איך מתישבס בהמקראות, א"ל כלם הם מיושבס, ואתה הקרב אליך, ליחד עמו ולחבר עמו סוד השם הקדוש כראוי [ג] יאתה תדבר אל כל חכמי לב, נכתב כך לבעבור שכלם לא באו לעשות מלאכה עד שרוח הקדש היה סוכר בהכנס והשם בהם כלהש, ואז עשי המלאכה, יאתה תציר את בני ישראל, בא להורות שרוח הקדוש פקד עליהם ידאיר עליהם לעשות מלאכה ברצון שלם, ואתה קח לך, היינו כמו שביארנו בהכתוב ואתה הקרב אליך, יכל אלו יאתה כאן במעשה המסכן, באו להורות שדכל נעשה בסוד זה:

כחלף חקרי ואמ"ס, כד"א א) ואתה יצויה את כלם [ג] וע"כ לא כתוב ולוית את בני ישראל, יהקרב את אהרן סודך ודברת אל כל חכמי לב בנין דבהסיו וינא סריא שמש בסיכרא, ואשתתף כלל כחיה לשירא על אומנותא דעידא חזר חלעזר יחבט דכתיב אשר נתן ה' חכמה ותבונה בהמה, רבי שמעון חמר ייבא, ואתה תדבר אל כל חכמי לב אשר ילפתיו רוח חכמה אשר מלאותים יצשו ליה חלף אשר ילפתיו להסות לבת, מלאותיו רוח חכמה כד"א (ז) ונחה עליו רוח ה' רוח חכמה וגו', וע"כ אנערך אשר מלאותיו רוח חכמה דשירא שיבא בסיכרא באשלימותא דכלא וע"כ ארשוס כלל בכל אשר חזר חלעזר אז הכי הכי ואתה ואתה חזר חלעזר בקרני חל כלאו זמייספן מינסו ואתה הקרב חזר ליתא סדיו ולקרבא בדיס רוח דשירא קריבא דקרא יחות [ג] יאתה תדבר אל כל חכמי לב, בנין דכלאו לא התין לנעמד עבודתך עד דרוח קדשא חיללא בגווי וו ולתס לין בלחסי יקדון עבדי עבודתך ואתה תציר את בני ישראל, רוח קדשא פקדה עליהו ואנסינו עליהו למעבד עובדה כדעיה סניס ואתה קח לך, כייה דמוקיינא דכתיב יאתה הקרב חזר, וסני כלאו סכא דעידא דייסכאל, דכלת חתנידי צרוא דא

ו) ואתה הקרב אליך וגו', א"ר שמעון לא נתחבר משה עם השכינה עד שנבלל בכל הצדדים בסוד אית וא"ו כמו שביארנו [ד] בוא וראה מה כתוב סתוך בני ישראל לכהנו לי, לכהן לי לא כתוב, אלא לכהנו לי, היינו לשמשו שלו, לשמשו של אות וו, לשמשו שלו בודאי, לי, זו אות ה', לדכניס ילשמש אות ה' באות ה' להיות הכל אחד [ה] וכאם הם ישראל שנכנסו ויצאו והבינו בסודות רכני התורה, ללכת בדרך האמת, סתוך בני ישראל, מפני מה כתוב סתוך בני ישראל, אלא להורות שהכל אין מתקרב להיות אחד כראוי אלא סתוך בני ישראל, שהרי בני ישראל קיימים למטה לפתוח דרכים יהאיר שבילו ויהרליק מנורות [ו] ולדקרוי הכל מלטה למעלה להיות הכל אחד, ולפיכך כתיב ואתם דרכים בה' אלהיכם וגו', א"ר שמעון הכל מתקרב בכה מי שידע ליחד היחוד ולעבוד לרבונו, שהרי בזמן שנמצא הקרבן כראוי, או מתקרב הכל ביחד, ודארת פני העליון נמצא בעולם בבית המקדש, ונכנע ונסתר צד הטומאה, ושולט צד דקדושה בהארה ושמחה, וכאשר הקרבן לא נמצא כראוי, או שהיחוד לא היה כראוי, או כבכול פני העליון עצב והארה אינה נמצאת, הלבנה נסתרת [ז] ושולט צד הטומאה בעולם, לפי שאין מי שידע ליחד שם הקדוש כראוי:

ו) ואתה הקרב חזר ינו חזר חזרן לא שיש יבא בסיכרא עד דתכליל בכל סערין ביהא דוא"ו כזה דמוקיינא [ד] תא חמי ייחי כתיב יתוך בני ישראל לכהנו לי, לכהן לי לא כתיב חלף לכהנו לי, למנשא דליס, למנשא דאס דא, למייבא דליס ידתי לי, דא את ה', לאשלא ולמנשא ה' ביה למסוי כלל חד [ה] וכלין חזיון ישראל דעאלו ונסקו וידעי צדיו דמוקיינא דאורייתא למיך בלידה קשוס מתוך בני ישראל חזיו מתוך בני ישראל חלף כלל לא אשתקריב למיחו חד דקרא ימות חלף מתוך בני ישראל דאס בני ישראל קיימי לתתא לאשתחא אורחין ולאגדה סבינין ולאדלקא בגוויין [ו] ולקרבא כלל מתתח לעילא נחיו כלל חד וצג"כ כתיב ואתם הדרכים בה' אלהיכם וגו', א"ר שמעון כלל חיו קריבא חזיון דידע ליהדת יחיה ולמפלגא לחזיה דאס בזמנא דאשתחא קרבנא דקרא יחות כדן אשתקרב כלל כחלף ינהיוו דלכין אשתחא בעניא צבי זקדשא והתכפיש והתכסיו סערס חזרא וכליב סערס דקדושה צנהיוו ומידו, וכד קרבנא לא חתכתה כדקרא יחות או יחיה לא חיו כדקרא יחות, כדן חכין עינין ונהיוו לא אשתחא, והתכסיו סיכרא [ז] ולשלא סע"א חזרא בעלמא בנין דלא חית זמן דידע ליהדת סמא קריבא כדקרא יחות

ד) והם יקחו את הזהב ואת התכלת ואת הארנמן וגו', ואילו כסף ונחשת לא כתוב, והרי בחשבון היו, פתח

ד) והם יקחו את הזהב ואת התכלת ואת הארנמן וגו', ואילו כסף ונחשת לא כתוב, והרי בחשבון היו, פתח

בראה מקומות א) זי"ט ב) יב"ג ג) ד"ק ד) יי"ד ה)

זין הזהר

[ג] ר' יצחק מפרש שהוא"ו עם את"ה רמו על הודונוט ספירת תפארת עם סלכות שנמשלו לשמש וירח, ונקראין נהורא עלאה ונהורא תתאה, ומהודונוט הואת נשפע שפע חיים לכלם, ומשמעות הכתוב הוא לרמו כי מן ההודונוט של תיבת ואת"ה יושפע רוח הקדוש על עושי מלאכת המסכן: [ג] מי' משמעות הכתוב שמש יפעל בקדשתו ההודונוט של תפארת וסלכות הנרסו בתיבת ואת"ה למען שיע"י זה יושפע רוח הקדוש על עושי המלאכה: [ד] אות וא"ו רמו על ספירת תפארת הכולל כל הששה צדדים, היינו התכללות השש ספירות הנ"ל נה"י, וזה היחוד נתעורר ע"י קדושת משה: [ה] פ"י שזה הדבור בא מן ספירת סלכות ששורשה אות ה' האחרונה של השם הוי"ו ב"ה, ותאמר שהרין יפעל בעבודתו לכהן אות וא"ו תפארת לי לאות ה' סלכות והיינו יהוד קב"ה ושכינתיה: [ו] פ"י שישיראל בעבודתה הקדושה מויע"י המשיך אהרה לרספירות סוד הא"ס ב"ה: [ז] ענין דסתר הלבנה הוא אופיע עליה אור השמש, וזח משל על השכינה שיע"י שליטת צד הטומאה, מנע סמנה אור השפע המופיע בה מן ספירת תפארת שנקרא שמש:

פתח רבי אבה ואמר (א) לי הככך ולי הוהב נאם ה' זהו דכתיב הסייח כמיס לוי' (ח) זכמה אתר אסתכלנא זבלין מחני קודשה דכתיב בגדי קדש הס. וכתיב ועשו בגדי קדש מהי קדושה הכא אלף הכא תנין. קדושה אינון זכל חתר. וכתיב ועשית בגדי קדש כגונא דלעילא. דתניא כהן גדול לעילא כהן גדול לתתא. לבושין דיקר לעילא לבושין דיקר לתתא. ומאי דלא אמר כסף ונחשת. בגין דלתתא חתר וסתליקו. דכתיב כל עיזודי חתר סביב וגו'. וכתיב ודריסכ נחשת דלוינון ומאי שמושא לאשתמיסא משכנא זכו. אבל הכא זבלין לבושין דיקר. לה זבני לאשתמיסא זכו זר נס חתר. זר מכהנא רבא דרבו משח קודשא על רישיה. דכתיב ועשית בגדי קדש לאהרן חמיך לכבוד ולתפארת. דזבנינון לבושין דמי לגיונת דלעילא

(ג) ונתת אל חשן המשפט את האורים ואת התמים א"ר יבודה דת הוקמוס את האורים דנסרין. רזא דמספקלריא דהכרז (ט) ודא איבו גליפו דלתון דשחא קדישא זכרז דלרצעין ומרין. דזכו ארצרון עלמין. והוו משקעין זיב ואת התמים. רזא דלוינון לתון דכלילן זאתר דאספקלריא דלא נהרז [י] וליבו אסתנהרז זע"ב לתון גליפין. דלוינון רזא דשחא קדישא. וכלזו אקרין אורים ותמים. תא חזי כד אינון חתיין משקעין תין. זכהו חילא נהרין חתיין חתרין זבליפו. דלוינון שחזן דזשטיין ונהרין או אסתשכאן וכלא זכהו רזא דלוינון חתיין דשחזן קדישין כדקאמרן ואלין חתיין דשחזן קדישין אינון חתיין על רזא דתורייתא [יא] וכלזו עלמין אסתבראן זכרז דללין חתיין חלין שחזן חוו בניינון משקעין תין. ושחזן דזשטיין חוו זבלין חתיין דליסון לעילא וע"ד כלה חרזא דחוינון חתיין חתיא. וכלא חוקינתא

(ג) והיה על אהרן לכתוב וכתוב קולי זכחו חל הקדש לפני ה' א"ר שישון כלא חיהו זכרז עלאה זנין דאנשרין קלא דלכתוב. יזכרתן יכרון על עלמא זניניה דכהנא. דלוינון מזכרז כלא ופלח כלא פעיון זכב חא חוקינתא. רמון. דלתמליס כרמינת דא דלוי' אסתזילא מכלא וכלא חוקינתא

(ד) ועשית לין זכב סביב וני' א"ר שחזן חתיין חקרי ניך חסתכלותא לחסתכלא זיב. זבנין דסוב קיייחא על חסתכלותא דזר נס חקרי ניך וכל מלון דסתכל זיב זכהו ניך חסתזודעה זיב. זליך חוו חתון דשחא קדישא גליפה זבליפח ויחקקו זיב ולי זכאה חוב סהו דקיייחא קדיש חינון חתיין דמחקקו זיב נו דכבא חוו זבלין מתתא לעילא. יסלקין מחסיה גליפו זכסירו חוו חקרין זכאנין דסהו זר נס ניך גליפו זיב ולא גליפין. זכעתא קדימתא דאסתכל כהנא זיב חמי נהירו דלתון כלזו זכאנין. וכד חוב מסתכלא לעיינא זיב לא חוב חמי מדי. אלף נהירו דאנפו דנהיר כאילו נילולא דכבא חוב גליפין זיב. זר

זכרזא זכוקמות ט חמי ז' ט 97 רנד ז' 97 רנא ז' 97 רני

זיו הזהר

פתח רבי אבא ואמר (א) לי דכסף ולי הוהב נאם ה' זהו זכתיב השמים שמים לה' (ח) בכסה מקימית עיינתי באלה בגדי הקודש. שכתוב בגדי קדש הם. וכתוב ועשו בגדי קדש. מה קדושה יש כאן. אלא כך למרנו. קדושים הם בכל מקום. וכתוב ועשית בגדי קדש. כרמיון שלמעלה. שלמרנו כרן גדול למעלה. כהן גדול למטה בגדי כבוד למעלה. בגדי כבוד למטה. ומה שלא אמר כסף ונחשת. לפי שלמקום אחד נסתלקי. שכתוב כל עמודי החצר סביב וגו'. וכתוב וארנידם נחשת. שהם לכלי שמוש להשתמש עמהם במשכן. אבל כאן באתן בגדי כבוד. לא דצה שישתמש עמהם איש אחד. מלבד דכהן הגדול אשר שמן משחת קדש על ראשו. שכתוב ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת. שבאותן הבגדים הוא רומה להכהן שלמעלה:

(ג) ונתת אל חשן המשפט את האורים ואת התמים. א"ר יהודה הרי ביארז את האורים מיזעע תו שמיארים. סוד אספקלריא דמאירה (ט) וזהו דיקתא אותיות של השם הקדוש בסיד מ"ב אותיות. שבהן נכראי העולמות. והיו משוקעות בו. ואת התמים. סוד האותיות הנכללות במקום אספקלריא שאינה מאירה [י] והיא מוארת בע"ב אותיות נחקקות. שהם סוד השם הקדוש. וכלא נקראים אורים ותמים. בוא יראה כאשר ארזן האותיות היו משיקעות שם. בכח ההוא האירו אותיות אחרות כחקיקתן. שרן שמים השבתיים. או שהאירו או שנחשבו. והכל בסיד אותן האותיות של ב' שמות הקדושים כמו שאמרנו. ואינו האותיות של השמות הקדושים הן באות על סוד התורה [יא] וכל העולמות נבראו בסוד אלו האותיות. ב' שמות האלה היו נגזרים ומשוקעים שם. ושמות השבתיים היו בזכח ה אותיות שלהם סבבן. וע"כ הכל כסיד אלי האותיות בא. והכל נתבאר:

(ג) והיה על אהרן לכתוב וכתוב קולי זכחו חל הקדש לפני ה' א"ר שמעון הכל היה בסיד עליון. לפי שזכרז הקל שיהיה נשמע. והברכות יניחו על העולם בעבור הבהן. שהוא מברך לכל ועיבד הכל. פעמון זכב זה נתבאר. רמון. שנתמלא כרמון זה. שהוא נתמלא מהכל. והכל נתבאר:

(ד) ועשית ציץ זהב טהור וגו'. א"ר שמעון כפני מה נקרא ציץ. משמעותו הסתכלות לדסתכל בו. ולפי שיהיה קיים לענין הסתכלות האדם נקרא ציץ. וכל מי שהסתכל בו בציץ ההוא היה ניכר בו מה טובו. בהציץ היו האותיות של השם הקדוש מצוירות בציוור והיו נחקקות בו. ואם היו זכאי זה שעמד לפניו. אותן האותיות שהיו נחקקות בו תוך דרוח היו בלשית מלמטה למעלה. ועלי מהצמירות ההוא בהארה. והיו מאירות בהפנים של האיש ההוא. דופיעה התנועת בו ולא נצצו דאותיות. ברנע ראשון שהסתכל דכרן בו היו רואה דארת כל האותיות בפניו. וכאשר הסתכל לעיון בו לא היו רואה כלום. אלא הארת פניו שהיו מאיר כאילו התנוצצת של זהב היו מתנצץ בו מלכר

[ח] סבון זה הכתוב הוא שהדבר שהוא רוחני ביותר מחובר למעלה למקום שהוא רוחני ביותר. וכן כאן בבגדי כה"ג לא יאות כסף ונחשת שנעשה מהם כלי שמוש להמשכן אלא מה שהוא יקר ונכבד ביותר והיינו זהב תכלת וארניפן זכו' [ט] סוד המאיר זו ספירת התפארת שנקרא שמש עלמא דזכורא. ושם סכתוד השם מ"ב: [י] מאור שאינו מאיר מעצמו זו ספירת מלכות ג. קראת לבנה. והשם ע"ב סכתוי לה פ"י שבא לה הארה מעולם התכפה ששרשו השם ע"ב שהוא הוי"ה בטלוי יודיין בידוע שאבא יסר ברתא [יא] תורה שכתב היינו אורים. תפארת. ותורה שבע"פ היינו תמים מלכות:

מלבד הכהן שהי' יודע מראה של הסתכלות הראשנה שהיה רואה לפי שעה, שהרי רצונו של הקב"ה הי' בו באדם ההוא, וידע שהוא מכן לעולם הבא, לפי שמראה הזה האיר עליו מלמעלה, הקב"ה היה רוצה בו, וכשהיו מסתכלים בו לא ראו כלום, לפי שהמראה שלמעלה אינו נתגלה אלא לפי שעה, ואם עמד אדם לפני הציץ ההוא, ובפניו לא הי' נראה לפי שעה מראה קדושה, היה יודע הכהן שהרי זה בעל עזות מצח, ונצרך לכפר עליו ולבקש עליו רחמים, (א) א"ר יוסי בוא וראה הרי אמרו שכל אהרן עזי פנים שאין להם בושה אין להם חלק בעלם הזה ובעולם הבא, וכל אהרן עזי פנים שהיו בהם בישראל, כשהיו מסתכלים בציץ ההוא היו משכרים את לבם ומפששים במעשיהם, לפי שהציץ על גם היה קיים, וכל מי שהסתכל בו היה מתבייש במעשיו, וע"כ היה הציץ מכפר על אהרן עזי פנים עזי מצח, כי האותיות של סוד השם הקדוש שהיו הקוקות על הציץ היו מאירות וכולטות וניצוצות, וכ"כ מי שהיה מסתכל בהתנוצצות ההיא של האותיות נפלו פניו מאימה, והיה נשבר לבו, ואז היה הציץ מכפר עליו, כיון שהוא גרם לשבור לבו ולהכנע מלפני רבונו, כדמיון זה היה הקטרת, כל מי שהיה מריח בעשן הזה כשעלה עמוד העשן מן המעלה עשן, היה מכרר את לבו בבירור לעבוד לרבונו, והעביר ממנו זיהם היצר הרע, ולא היה לו אלא לב אחד לנגד אביו שבשמים, לפי שהקטרת היא ביטול היצר הרע בוראי בכל הצדדים, וכמו שהציץ היה קיים על גם, כן גם הקטרת, שאין לך דבר בעולם לבטל צד המזמא מלבד הקטרת — :

(ג) ועשית מזבח מקטר קטרת וגו', א"ר שמעון זה הכתוב יש לעיין בו, לפי ששני מזבחות היו, מזבח העולה ומזבח קטרת הסמים, זה מבחוץ וזה בפנים, מזבח הקטרת הזה שהיה בפנים למה נקרא מזבח, הלא אין זבחים בו וזחים, ומזבח על שם זבחים נקרא, אלא בשביל שהיה מכיל ומכניע לכמה צדדים רעים, ולבעבור שצד הרע נכנע אינו יכיר לשלט ולא להיות קטור, וע"כ נקרא מזבח, כאשר צד הרע ההוא היה רואה עשן הקטרת שעולה היה נכנע וברח, ולא היה יכול לקרב כלל למשכן, ולפי שלא זכה ולא נתערב באתו השמחה שלמעלה מלבד הקב"ה בעצמו, כיון שהיתה חביבה כל כך, א"ר עמד מזבח ההוא אלא מבפנים, שזה הוא המזבח שהנריכות היו נמצאות בו, וע"כ היה נסתר מן העין, מה כתוב באהרן, ויעמד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה, שהכניע לו למלאך דמות שלא יוכל לשלם כלל ולא לעשות דין, סימן זה נמסר ביריעו, אשר בכל מקום שאומרים בכונה וברצון הלב בעטת דקטרת, שאין המיתה שולטת במקום ההוא ולא ינוק, ולא יוכלו יאר עמים לשלם על המקום ההוא, בוא וראה מזבח מקטר קטרת, כיון שכתוב מזבח למה נקרא מקטר קטרת, אלא לפי שנמלו ממקום הזה כח לקשר כמו שעשה אהרן [יג] ועוד שהמזבח הזה נצרך להקטרת הקטרת לקדש אותו בהקטרת היא [יג] ולכך נקרא מקטר קטרת, ועוד נקרא מקטר קטרת כתרנומו, לאקטרא קטרת, שהרי אסור להקטיר קטרת במקום אחר, מלבד מהמתנה של יום הכפורים, בוא וראה כל

בר דכהנא הוה ידע חיוו דאסתכליתא קדמיה דהוה חמי לפוס שעתא, דהא רעותא דקב"ה הוה זיה דהוה בר נש וידע דאיוו זמין לעלמא דאתי, בגין דחיוו דא נהרין עליה מלעילא, קב"ה הוה דחריזי זיה וכד מסתנין זיה לת מחתן מדי, בגין דחיוו דלעילא לא אתגליא אלא לפוס שעתא, ואי קיימא ז"נ קרזי הסוה לך ואכפוי לא אתחזיין לפוס שעתא חיוו קדישא, הוה ידע כהנא דהא איוו תקיף מלחא, ובזי לכפרא עליה ולמזבי עלוי דחזין, (א) א"ר יוסי הא חזי סא חזי סא דכל אינון תקיפי מלחא דלית להו כסופא לית להון חולקא בעלמא דין ובעלמא דלתי וכל אינון תקיפי מנחא דהוה זכו משרחל, כד הוה מסתכלן בזהוה לך, הוה חזברן לבייהו ומסתכלן בעובדייהו בגין דלך על חת הוה קאים וכל מאן דמסתכל זיה הוה זכסיף בעובדיי וע"ד לך זכפרא על אינון תקיפי אנפין תקיפי ינחא חתיין דהוה דחיא קדישא דהוה גליפין על זינא הוה נהרין ובלשין יגנין, וכל מאן דהוה מסתכל בזהוה נליזו דחיוו אנפוי נשין מאימתא וזכו לתבר לביה וכדון זילא מכפרא עליה, כיון דאיוו גרים לתברא לביה ולאתכנעא מקחי מאריה כנווגא דא קטורת, כל מאן דלרח זכאי תנחא כד סליק הסוה עמודא מסוה מעלה עשן, הוה מזכר לביה בצדירי למשלת למאריה ואעבר מניס וזהמא דינר הרע, ולא הוה ליה אלא לבא חדא לקבל חבוס דבשמיא בגין דקשרת תבירו וילך הרע איוו ודאי בכל סערין וכתי דלך סוה קאים על ניסח אוף קשרת, דלית לך מלה בעלמא ליתבר ליה לספרא אחרת בר קשרת — :

(ג) ועשית מוזבח מקטר קטרת וגו', א"ר שמעון האי קרא אית לאסתכלא זיה, בגין דהרין זרדחין סוה, מדבחה דעלוו ומדבחה דקשרת בזסחין דא לבר ודא לנו האי מדבחה דקשרת דאיוו פנימאה אחאי חקרי זובס וזא לא דבחין זיה דבחין ומזבח על דא חקרי אלא בגין דשיל וכפית לכמה סערין זיזין, ובגין דהוה סערה זישא כפית לא יכיל לשלפאה ולא לתיו קטיגורה וע"ד חקרי מוזבח כד הוה סע"ה זישא הוה חמי עשנא דקשרת דסליק לתכפוי וערק ולא יכיל לקרבא כלל לתכנעא ובגין דלא חתוכי ולא אתערב בזהוה חדוה דלעילא בר קב"ה בלחורוי בגין דחביבא כל כך לא קאים הסוה מוזבח אלא פנימאה לנו, דהאי איוו מוזבח דברכתן אשתכחו זיה וע"ד סתים מעינא, מהי כתיב בהסין ויעמד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה, דכפית ליה למלאך היות דלא יכיל לשלפאה כלל ולא למעבר דינא, סימנא דא חתוכר זידנא, די בכל אתר דקארמי בכונה ורעותא דלכא עובדא דקשרת דלא שלטא מותנא בזהוה אתר ולא יתוק, ולא יכלין שאר עיזין לבלפאה על הסוה חתר, תא חוי מוזבח מקטר קשרת, כיון דכתיב מוזבח אחאי חקרי מקטר קשרת, אלא לפי דכילי מהאי אתר להקשרת כמה דעבד אהרן [יג] תו מוזבח אלסריך לאקשרא לקדשא ליה בזהוה קשרת [יג] וע"ד מקטר קשרת תו זקשר קשרת כתרנומו, לאקשרא קשרת, דהא חסיר להקשרא בחרת אחרת קשרת, בר מממתה דיוס הכפורים, תא חוי האי

מראה מקורות ט דף רמ. ט דף רמ

[יג] מי לקשור למלאך המות ולכל מי, צרה וצוקה של ברת הרין, ויפרש קשרת מלשון קשירה, כמו שדרשו על קטורה שהיא הגר; ויגן אפשר הכונה על מזבח הקטרת של בית שני שלא נתקדשו הכלים בשמן המשתה אלא ע"י חינוך הקבורה בראיתא בספכת יומא *

הוא מאן דדינא רדיף אצתריה אלמסרין להאי קמרת ולאחבא קמי מאריה דהא סיוע איחי לאסתלקא דינין מניה וצחסי ודאי מסתלקין מניה אי הוא רגיל צהאי לאדכרה תרין זמנין ביומא צלפרא וצרמא. דכתיב קמרת סיס צבקר צבקר. וכתיב בין הערבים יקמרתה ודא איחי קיומא דעליה תדיר דכתיב קמרת תמיד לפני סי' לדורותיכם ודאי הוא קיומא דעליה דלתתא קיומא דעליה דלעילא צההוא לתר דלא אדכר בכל יומא עובדא דקמרת דינין דלעילא בריין ציה ומותנין סינאו ציה ועמין אחרין שלפין עליה צנין דכתיב קמרת תמיד לפני סי' תמיד איחי קיומא לפני סי' יתיר מכל כלהנין אחרנין. חציבא איחי עיבדא דקמרת דהוא יקיר וחציב קמי קצ"ס יתיר ייכל פלחנין ועובדין דעלמא. ואע"פ דללותא איחי מעליה מכלא עובדא דקמרת הוא יקיר וחציב קמי קצ"ס תא חזי מה צין ללותא לעובדא דקמרת ללותא חתקינו לה צהאר דקרבנין דהוי עבדי ישראל וכל אינון קרבנין דהוו עבדין ישראל לחו היינון חציבין כקמרת ותו מאי צין האי להאי אלא ללותא איחי תקונה לאתקנה מה דאלסרין. קמרת עבדי יתיר. מתקין יקביר קבירן ועבדי נבירו יתיר מכלא. ומאן חיבי דלעבד זיחיא ודכדי מסכנה. וכלא אתנהיר ולאסתקן יחתקשר כהדר יע"ד צעינן לאקדמא עובדא דקמרת ללותא בכל יומא ויומא זיחיא מעלמא דאיחי תקונה דכולא כנוונא דהוה קרבנא חציבא דלתרעו ציה קצ"ס. (א) ואי זיחיה לא אתעבר כלל לא אתעבר. דכלא צהאי תלא תא חזי קמרת איחי קדמא תדיר קיס לכלא. ובצ"כ עובדא דקמרת אלעריך לאקדמא ללותא דסירין ומסכנה. צנין דכל דח לא סלקא ולא אתתקן ולא אתקשר עד דאתעבר זיחיא. מאי כתיב וכפר על הקרב וגו' בקדושתא ולבתר ויפשיעיה לכל משחתה. וע"ד צעינן לכפרה על קרשא להצטרח זיחיא ולאדכרה קודשא ולבתר סירין ומסכנה וכלותא. כלל כדלמחן זכאון אינון יסרהל צעליה דין וצעליה דלתי. דהא אינון ידמיין דתקא תקונה דלעילא ותתא עדי דלתקשר כלל כדלמ צקסורא חד צההו קסורה עלאה. בתקינא דלתוון רשימין דקצ"ס חתקרי ציון (ב) ר' אלעזר אמר כתיב (ג) סין וקמרת יסיה לצ סה הויקוס דמדבא פנימאה ומנרתא קיימי כדלמ דלדוואתא וקוינונא דתי מדבתי הוו חד פנימאה דכלל ודאי קיימי להדוואתא וחד לצר לקרבא קרבנין. וייחיה פנימאה נפיק להאי דלצר ימין דחזי ויסתכל ינדע חכמתא עלאה רוח דילמא אדני ה"יה [יד] וע"ד לא חתקרי קמרתא אלא צעטת דמיין אסתכח אסתכחא צספרה דלתיא מלכה קמרת הוה להדיס ולסלקא מותנא. מאי עממא צנין דדינא יסאי דלצר אסתכח. ומדוואתא וחדו וקסורא דנהירו מהסוא פנימאה דכל חידו ציה קיימא. וכד דאי הארע דלצר כל דינא אסתלק מחאי ולא יכיל למעבד דינא ובצ"כ קמרת קיימא לצלמא מותנא. וע"ד קמרת קסירו הוה דכלא ודא חתקרי צההו פנימאה זכאין אינון ישראל צעליה דין וצעליה דלתי

כל מי שהדין דודף אחריי נצרך לזה הקמרת ולשוב בתשובה לפני רבונו, שהרי הוא מסייע לסלק הדינים ממנו, ובוה ודאי הדינים מסתלקים ממנו. אם הוא רגיל להוכיר הקמרת שני פעמים בכל יום בבקר ובערב. שכתוב קמרת סמים בבקר בבקר. וכתוב בין הערבים יקמרתה. וזה הוא קיום העולם תמיד. שכתב קמרת תמיד לפני ה' לדורותיכם. ודאי הוא קיום העולם שלמטה וקיום העולם שאמעלה. במקום ההוא שלא נזכר בכל יום מעשה הקמרת הדינים שלמעלה שורים בו, והרבה מיתות בו, ועמים אחרים שולטים עליו, לפי שכתוב קמרת תמיד לפני ה'. תמיד היא קיימת לפני ה' יותר מכל עבודות אחרות. חביב הוא מעשה הקמרת שהיא יקרה וחביבה לפני הקב"ה יותר מכל עבודות ומעשים שבועולם. ואע"פ שהתפלה היא בעולה מהכל, אבל מעשה הקמרת הוא יקר וחביב לפני הקב"ה. בוא וראה מה בין התפלה למעשה הקמרת. התפלה תקוה במקום דקרבנות שהיו ישראל מקריבים, וכל איתן הקרבנות שהקריבו ישראל אין הם חשויים כקמרת. ועיד מה בין זר לזה, אלא שהתפלה היא תקנה לתקן מה שנצרך לתקון, ודקמרת פועלת יותר, שהיא מתקנת וקושת קשרים ופועלת הארה יותר מהכל, ומה היא, שמערכת הוהם ונמחר המסכן, ודכל מ"א ומתתקן ונתקשר ביחד, וע"כ נצרך להקדים מעשה הקמרת לתפלה בכל יום ויום, להעביר הוהם מהעולם שזו תקן של הכל, כדמיין קרבן חביב ההוא שרוצה בו דקב"ה. (א) ואם הוהם לא יסתלק כל רע לא יסתלק. שהכל בזה התפלה, בוא וראה שהקמרת קודמת היא לפני הכל, ולפיכך נצרך להקדים מעשה הקמרת לפני התפלה של השירות והתשבחות. לפי שכל זה אינו עולה ואינו מתתקן ואינו מתקשר עד שנתחלק הוהם. מה כתוב וכפר על הקרב וגו' בתהרה, ואחר כך ומפשיעיהם לכל הטאהם. וע"כ נצרך לכפר על הקרב להעביר הוהם ולמחר את הקשר. ואחר כך שירות ותשבחות ותפלה, הכל כמו שאמרנו, זכאים הם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא, שהרי הם יודעים לתקן התקן שלמעלה ושלמטה עד שנתקשר הכל ביחד בקשר אחד, באותו הקשר העליון. בתקין האותיות הנרשמות שהקב"ה נקרא בהן. (ב) ר' אלעזר אמר כתוב (ג) שמן וקמרת ישמח לב, הרי ביארו שמונח הפנימי והמנורה עמדו ביחד להמשיך שמהם, וביארנו ששני מונחות היו, אחד לפנים מהכל, וזה שעמד דמישיך שמהם, ואחר שעמד מבחיץ להקריב קרבנות, ומה הפנימי נשבע לזה שמבחיץ, ומי שרואה ומבין יבין חכמה העליונה. כור דדבר אדני הויה [יד] וע"כ לא נקרב קמרת אלא בשעה ששמן המנורה נמצא, מינו בספר של שלמה דמלך. קמרת הוא להמשיך שמהם ולבטל המיתה, מה הכעס, לפי שהדין ממונח החיצון נמצא, וחדוה ושמהם והתקשרות האורות היא ממונח הפנימי, שכל שמהם בו קיימת, וכאשר כח דכניסי נתעורר כל דין נסתלק מהחיצון, ואינו יכיל לעשות דין, ולפיכך קמרת קיימת לבטל המיתה, ולכך הקמרת היא התקשרות הכל, וזאת נקרב ממונח הפנימי, זכאים הם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא

מראה מקומות (א) דף ר"ט. (ב) כהנתק קמ (ג) פני כ"י

זיו הזהר

ידן מונח החיצון נגד השם אדני, ומונח הפנימי נגד השם הויה בניקוד צדי שמרנו על עולם הבינה, והיינו מרכות זכונה אימא תתא ואימא עלאה, שכל מונח רמו על בחינת נוקבא וירוע שהבינה אע"פ דמינה דינין מתערין יש בה כח דמתקח הדינים :

הבא. עליהם כתוב (א) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר. בך אתפאר

גורל מעלת התפלה

גורל מעלת התפלה

(ג) פתח ר' יוסי ואמר ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר. כאן מדבר בענין התפלה שצריך האדם להתפלל לפני הקב"ה. שהיא עבודה האחת הגדולה והיקרה באותן עבודות של רבוננו. בוא וראה יש עבודת הקב"ה שקיימת במעשה. שהיא עבודה הקיימת בפעולת הגוף. ויש עבודת הקב"ה שהיא עבודה פנימית יותר והיא עיקר הכל. בהגוף יש י"ב אברים העומדים לפעולת הגוף. ואותן אברי הגוף עבודת הקב"ה שבמעשה קיימת בהם. לפי שעבודת הקב"ה שבמעשה בשני צדדים קיימת באברי הגוף החיצונים [טז] ויש י"ב אברים אחרים פנימים שהם תוך הגוף כפנים [טז] והם תקונים פנימים בתוך הגוף שיתתקן בהם תקון הרוח. שהיא עבודה יקרה ופנימית להקב"ה. כמו שביארנו בענין סודות הפנימים שאמר רבי שמעון. שהם סוד ההכמה העליונה הנודעות בין החברים. אשרי הלקם. תפלת האדם היא עבודת הרוח. והיא קיימת בסודות עליונים. והאנשים אין ידעים שהרי תפלת האדם כ קעת אורים בוקעת רקיעים כותרת פתחים ועולה למעלה. בשעה שבאיר אור היום ונפרש האור מן החשך. או הולך הכרוז בכל הרקיעים. התתקנו שרי הפתחים. שרי ההיכלות. כל אחד ואחד על משמרתו. לפי שאותן השרים ששליטתם ביום אינם אותן ששליטתם בלילה. וכאשר נכנס הלילה מעבירים השרים של היום. ונתנים שרים אחרים השולטים בלילה. ונתחלפים אלה באלה. והוא הסוד שכתוב את המאור הגדול לממשלת היום וגו'. וממשלת היום וממשלת הלילה היינו אותן השרים הממונים ביום. ואותן השרים הממונים בלילה. אלה נקראים ממשלת היום. ואלה נקראים ממשלת הלילה. כאשר נכנס הלילה כרוז יוצא. התתקנו השרים של הלילה כל אחד ואחד למקומו. וכאשר מיר היום יוצא. התתקנו השרים של היום כל אחד ואחד למקומו. והאשר הכרוז נכרוז או כלם כל אחד אחד נפקד על המוכס ההוא וראיו לו. ואז השכינה מקדמת ויורדת. וישראל נכנסים לבתי כנסיות לשבח לרבוננו. פותחים בשירות ותשבחות שנצרך לו אדם. כיון שהבין עצמו בעבודה התלויה במעשה. בהתקונים של מצוה וקדושה [יז] ליחד לבו בתקון העבודה דפנימית של רבוננו. ולהשיג את לבו ורצונו בעבודה הזאת. אותן הדיבורים שאומר כל דבור עולה. ואותן הממונים שקיימים באויר נתמנים לר' צדדי העולם: לצד מורה נתמנה מטונה אחד שקיים כהאזיר לצד ההוא גזרדיא שמו. ועמי שרים מטונים אחרים. שהם מחכים לאיתו הדבור של הפלד. והדבור עולה כהאזיר בצד ההוא. ולוקחו זה המטיני. אם יה הוא דבור כראוי אותו הממונה וכל אותן השרים נישקים לדבור הזה. ועולים עמו עד אויר הרקיע הדוא שצב"לה. ששם יש ממינים ושרים אחרים. בשעה שנושקים לדכיר ההוא

מראה מקורות (6) יע"י ט"ז ט' 97 דל

(ג) פתח ר' יוסי ואמר. ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר. הכא מיירי בגלותא דבשי בר נש לללאה קמיא דקב"ה. דלוי פולחנא חת רבא ויקורא מלינון פולחנין דמאריה. תא חזי אית פולחנא דקב"ה דקיימא בעובדא. דלוי פולחנא דקיימא בעובדא דגופא. ואית פולחנא דקב"ה דלוי פולחנא פנימאית יתיר דלוי עקרא דכלא. בגופא אית תריסר שיפין דקיימין בעובדא דגופא ולינון שיפין דגופא פולחנא דקב"ה דעובדא קיימא בסו. בגין פולחנא דקב"ה בתרין סארין קיימין בשיפין דגופא [טז] ואית תריסר שיפין אחרין פנימאין לגו מן גופא [טז] ולינון תקונין פנימאין לגו מן גופא לתתקיא בסו תקונא דרוחא. דלוי פולחנא יקורא פנימאית דקב"ה. כמה דלוקימנא גו רזין פנימאין דקאמר רבי שמעון. ולינון רוח דתמתא עלאה ואתידישו בני חבדיא וכהא חולקיון. ללותא דב"נ איבו פולחנא דרוחא ואיבו קיימא ברזין עלאין ובני נשא לא ידעין דהא ללותא דב"נ דקעא לוירין בקעא רקיעין פתחא פתחין וסלקא לעילא בשעתא דכיר נהורא ואתפרס נהורא מן תשובא. כדון כרוזא אולא בכלבו רקיעין. אתתקנו מארי דפתחין. מאריהון דהיכלין. כל חד וחד על משריה. בגין דלינון דשליטיון ביממא לאו לינון דשליטיון בליליא. וכד עאל ליליא אתעברו שולטין דיממא. ואתינון שולטין אחרין דשליטין בליליא. ואתחלפן אלין באלין. ורוח דא את המאור הגדול לממשלת היום וגו'. וממשלת היום וממשלת הלילה שולטין לינון די ממנן ביממא ושולטין לינון די ממנן בליליא. אלין אקרין ממשלת היום ואלין אקרין ממשלת הלילה. כד עאל ליליא כרוזא נפקא. אתתקנו שולטין בליליא כל חד וחד למאריה. וכד כהיר יממא כרוזא נפקא אתתקנו שולטין דיממא כל חד וחד למאריה. וכד כרוזא אכרין כדון כלבו כל חד וחד אתפקד על הסו אתר דתתחוי ליה כדון שכניא קדמא ונחתא. וישראל עלאין לבי כנישתא לשבחא למאריהון. פתחין בשרין ותושבחו דבשי ליה לבד נש. כיון דאתקין גרמיה בפולחנא דעובדא בתקונין דמלוה וקדושא [יז] ליחדא לביה בתקונא דפולחנא פנימאית דמאריה ולשואה לביה ורעותיה דהסו פולחנא. לינון מלין דקאמר האי מלה סלקא ולינון ממנן דקיימין באוירא אתמנון לר' ספרי עליו. לספר מורה אתמנא ממנא חד דקיימא באוירא להסו סערא גזרדיא שמה. ועמי סרכין ממנן אחרין. דלינון מהכאן להסו מלה דללותא. וסלקא באוירא דהסו סערא. ונעיל לה האי ממנא אי הוא מלה כדקא יאות סוה וכל לינון סרכין נשקין להסו מלה. וסלקין עמה עד הסו אוירא דרקיעא לעילא. דתין ממנן סרכין אחרין. בשעתא דנשקי להסו מלה פתחי

זיו הזהר

[טז] י"ב אברים החיצונים הם ב' עינים, ב' אזניים, חושפ, ב' ידים, ב' רגלים, ב' אברי הזכרות, והם בתרין סטרין כחינת ימין ושמאל ושמאל הכד וזכורה: [טז] י"ב אברים הפנימים הם מוח, לשון, קנה, ושמ, לב, ריאה, ככד עם יותרת הכבד, מרה, שחול, ב' בליוח קיבה עם האצטובא ושאר המעינים. בכלל המוח הוא גם כן חוש השררה: [יז] מצוה וקדושה היינו ציצית ותפלין:

פתחי ואמרי. וכאין אתין ישראל דידעיתו לאעשרה
 למחריכוני בעשרין קדישין וזכא איכו פומא דמלס
 דעמרה דא נפקא זמיה כדין פרחין אתון דשחא קדישא
 דקיימין באוירא דתריסר אתון דהסוה שחא שליס
 באוירא והאי איכו שחא דהסוה פלס זיס אליתון עד
 דאסתלק לשמיא. והיינו דקאמר עובדיה לאליו (א) ורוח ס'
 ישקר. בגין דשמה דא סוה אליכו פלס זיס באוירא [ית]
 יהאי איכו שחא דשליס באוירא. וליוני אתון פרחין
 סלקין בהסוה מלס. והסוה ממנא דזפתחן דאוירא
 בודיס. וכל אינון ממנא אחריני כלהו סלקין זיס עד רקיעה.
 יאחמסר בידא דממנא חמרא לסלקא לעילא לסער דרוס אית
 ימנא חמרא דשטא באוירא להסוה סער. וכמה ממנא
 אחריני וסרכין עמיה פסגניה שזיה. וליה אתחזראן מפתחן
 דאוירא להסוה סער וכל אינון מארי דעקו דללאן כלותא
 למחריכוני מנו עקרא מנו תבירו דלכא. אי הסיח מלס
 דקא יאוס סלקא לאוירא בהסוה סערה. ונפיל לה סאי ממנא
 ישיק לה. כד נשיק לה פותח ואומר. קב'ס יחוס לקבלך
 יגינד יתמלי רחמינ. וסלקין עמה כל אינון ממנא
 קדישין וכל אינון סרכין דהסוה סערה. ופרחין אתון
 דשחא קדישא. דאינון ד' אתון דמתעשרין ושלטין בהסוה
 סערה דאוירא וסלקין בהסוה סערה דאוירא עד
 רקיעה עד הסוה ממנא דרקיעה דשליס בהסוה סערה. לסער
 זשין אית ממנא חמרא. ועמיה כמה סרכין מינון דשלטין
 באוירא והסוה ממנא פרתחיה שזיה. והאי חתמנא
 בהוירא להסוה סערה. וכל אינון דמללאן ללותין על
 בעלי דצבו דעקין לון כד מלס דהסיח ללותא
 סלקא לאוירא בהסוה סערה אי וזכא סוה נפיל לה סאי מינא
 ונשיק לה. כדין אהער יוחא חדא דנפקא מנו הסומא בסערה
 דלפון. והסוה רוחא קאי בכל אינון אוירין. ונפלי
 כלהו סהי מלס וסלקין לה עד רקיעה ונשקין לה. פתחי
 ואמרי. מארך ימי שגך לקמך. ואולא וסלקא
 ובקעא אוירין עד דסלקין עמה לגבי רקיעה קדמא:

בר סלקא ללותא זשאת לגבי חד מינא
 דאתמנא לסער זגרב ופרין קיימין תשעס פתחין
 וזכו קיימין כמה סרכין וכמה זמנא ועלייהו מינא
 חד די שזיה זבוליאל. ודא איכו דבעי לשמיה
 בהאי רקיעה בימנא. ולא אחיזיב ליה רבו עד דסליק נהורא
 דסיסרא. וכדין אפיק כל מינון הילין וכל אינון
 זמנא. וכד נסיר ימנא עאלין כלהו בפתחא חדא
 מאינון ס' פתחן דהיכו פתחא עלאס על כלהו. וכד
 ללותא סלקא עמלת בהסוה פתחא. וכלהו סרכין וכלהו ממנא
 נכקין מהסוה פתחא (ב) ועלייהו זבוליאל הסוה
 רב מינא ונפקי כלהו וכשקי לה. ומשאן עמה
 עד רקיעה תנינא וכד סלקא ללותא עד הסוה רקיעה
 אתפתחו תריסר תרעין דהסוה רקיעה [ית] ובהסוה תרעא
 דתריסר קהיס ממנא חד דשמיס ענאל. והאי ממנא
 על כמה תילין על כמה משריין. וכד ללותא סלקא
 קאיס סהי ממנא וכריו על כל אינון פתחין ואומר
 פתחו שערי. וכלהו תרעין פתיחין. ואלעלס ללותא
 בכל אינון פתחין. כדין אהער חד ממנא סכא דיומין
 דקאיס

מראה מקומות (א) מלכיס (ב) י"ב ט 97 רב.

ההוא פיתחום ואמרים. וכאים אתם ישראל שידעתם להכתיר
 לארונכם בעטרות קדושות. וכאי הוא הפה שדרכור של
 עטרה זו יצא ממנו. או פורחות האותיות של השם הקדיש
 הקיימות בהאוויר. כי י"ב אותיות של השם הקדוש הוא
 שולמות בהאוויר. וזה השם שהיה פורח בו אליתון עד
 שעלה לשמים. וזהו שאמר עובדיה לאליו (א) ורוח ה'
 ישאך. לפי שבשם הזה היה אליו פורח בו באויר [ית]
 וזה הוא השם ששולט בהאוויר. ואותן האותיות פורחות
 ועולות עם הרבוך ההוא. וזה הממונה שמפתחות האויר
 בידו. וכל שאר הממונים כלם עולים עם הרבוך עד הרקיע.
 ונמסר ביד ממונה אחר לעלות למעלה: לצד דרום יש
 ממונה אחר ששולט בהאוויר לצד הרוא. וכמה ממונים
 ושרים אחרים עמו פסגניה שמו. ולו נמסרים מפתחות
 האויר לצד הרוא. וכל אותן בעלי צרות שמתפללים תפלות
 לרבונם מתוך צרה מתוך שבירת הלכ. אם זה הרבוך
 כראוי הוא עולה לאויר בצד הרוא. ולוקחו זה הממונה
 ומנשקו. כאשר מנשקו פותח ואומר. הקב'ה ירחם עליך
 ובעבורך יתמלא רחמים. ועולים עם התפלה כל הממונים
 הקדושים וכל השרים של הצד הרוא. ופורחות האותיות
 של השם הקדוש. שהן ד' אותיות המוכרות וש לשות בצד
 ההוא של האויר. ועולות עם התפלה באותן צד האויר עד
 הרקיע. עד אותו הממונה ברקיע ששולט בצד הרוא: לצד
 צפון יש ממונה אחר. ועמו כמה שרים ממונים השולטים
 שם בהאוויר. וזה הממונה פרתחיה שמו. והוא נתמנה
 בהאוויר לצד הרוא. וכל איתן שמתפללים תפלות על
 שולתאם המצירים להם. כאשר הרבוך של אותה התפלה
 עולה להאוויר בצד הרוא. אם וכאי הוא לוקחו זה הממונה
 ומנשקו. או נתעורר רוח אחד הרוא מתוך הנהיה בצד
 צפון. ורוח הזה קורא בכל אותן האוירים. ולוקחים כלם
 זה הדבור ומעלים אותו עד הרקיע ומנשקים לו. פותחים
 ואמרים. רבונך ישליך שונאך לפניך. והתפלה הולכת ועולה
 ובוקעת אוירים עד שעולים עמה לרקיע הראשון.

כאשר כל התפלות עולות לרקיע מגיעות אצל ממונה אחד
 שנתמנה לצד מערב. ושם קיימים תשעה פתחים.
 ובהם קיימים כמה שרים וכמה ממונים. ועליהם ממונה
 אחד אשר שמו זבוליאל. וזה הוא שנפקד לשמש
 ברקיע הוה ביום. ולא נתנה לו רשות עד שנסתלק האויר
 של הלכנה. ואו הוא מוציא כל אותן הילולות וכל אותן
 הממונים. וכאשר מאיר היום נכנסים כלם בפתח אחד
 מאותן ט' פתחים. שהוא פתח העליון על כלם. וכאשר
 התפלה עולה נכנסת בפתח ההוא. וכל השרים וכל הממונים
 יוצאים דרך הפתח ההוא. (ג) ועליהם זבוליאל המכניגה
 הגדול ההוא. ויוצאים כלם ומנשקים לה. ומגיעים עמה
 עד רקיע השני. וכאשר התפלה עולה עד הרקיע הרוא
 נפתחים י"ב שערים שברקיע ההוא [ית] וכזה השער
 הי"ב עומד ממנה אחד אשר שמו ענאל. והוא ממונה
 על כמה היילות על כמה מהנות. וכאשר התפלה עולה
 עומד זה הממונה ומכריו על כל אותן הפתחים ואומר
 פתחו שערי. וכל השערים נפתחים. והתפלות נכנסות
 בכל אותן הפתחים. או נתעורר ממונה אחד זקן הימים
 שעומד

יזון אסרו המקובלים שזה השם בו י"ב אותיות הוא מן צירוף הג' שמות הוי"ה אחי"ה אדני": [יש] אלו י"ב שערים הם כנגד י"ב שבמים שבכל שער עולין התפלות שבשם אחר. וכל שבשם יש לו נוסח אחר בתפלה ושער הראוי לו:

שעומד לצד ררום. אשר שמו **עזריאל סבא**. ולפעמים נקרא **מחניאל**. לפי שהוא נתמנה על ששים רבוא מחנות. וכלם בעלי כנפים. שרי המחנות מלאים עינים. ואצלם עומדים אותן המחנות בעלי אונים. ונקראים בעלי אונים לפי שהם מאוינים לכל אותם המתפללים התפלתם כלחש ברצון הלב. שלא נשמעת אותה התפלה לאחר. זאת התפלה עולה ומאוינים אותה כל אותן הנקראים בעלי אונים. ואם תפלת הלחש נשמעת לאוני איש אין מי שיאזין אותה למעלה. וגם אחרים אין מאוינים אותה מלבד מי ששמע אותה בתחלה. לפיכך נצרך להשגב שלא ישמעו אנשים תפלת הלחש ועוד שתפלת הלחש נדבקה בעלם העליון. וענין עולם העליון לא נצרך להשמיע. בדמיון הזה מי שקרא בספר התורה אחד יקרא והשני ישק. ואם שנים קורין בתורה מגרעים אמינה שלמעלה. אלא שיהיה קול ודבור אחד כמו שנצרך. בשביל שיהיה קול ההוא ודבור ההוא אחד. וכאשר התפלה הזאת עולה בלחש. כל אותן ששים רבוא מחנות. וכל איתן בעלי עינים. וכל איתן בעלי אונים כלם יוצאים ומנשקים לאותן דבורי התפלה שעולה. וז"ל עיני ה' אל צדיקים ואוניו אל שיעתב. עיני ה' אל צדיקים. אלו בעלי העינים שלמטה. ואוניו אל שועתם. אלו בעלי האונים: רקיע הג'. תפלה היא עולה ומגיעת לזה הרקיע. ושם ממונה ההוא שנקרא **גדריה**. ועמו כמה שרים וכמה ממונים. והוא משמש ג' פעמים ביום לנגד שרבוט אחד המופיע ויוצא. עולה ויורד ואינו עומד במקום אחד. וזה הוא שרבוט שמתנשא ג' פעמים ונגנו. וכאשר התפלה עולה יורד שרבוט ההוא ומשתחוה לפני אותה התפלה וזה הרקיע נקרא רקיע השרבוט. וכאשר תפלה היא עולה. אותו הממונה לאחר שהשתחוה מכה בשרבוט ההוא על סלע הזק המאיר. שהוא עומד באמצעות הרקיע ההוא. ויוצאים מתוך הסלע ההוא ג' מאות ושבעים וחמשה היילות. שהם גנוזים שם מן היום שירדה התורה לארץ. לפי שהתגברו לקטרגי שלא תרד לארץ. ונער בהם הקב"ה ונכנסו לתוך הסלע ההוא ואין יוצאים. מלבד באותה שעה שהתפללות עולות. פותחים ואומרים ה' אדנינו מה אדיר שמך בכל הארץ. וזו היא התפלה שעולה לכל אותן הרקיעים [ג] או משתחווים לפניה. מכלה ולהלאה התפלה נבחרת בעטרות עליונות ועולה לתוך רקיע רביעי. ואז יוצא השמש בכחותיו. **ושבשיאל** הממונה הגדול יוצא. ושם"ה מחנות עולים עמו לתוך הרקיע ההוא. ונקראים ימות החמר. וכלם מכתירים לתפלה היא בעטרות בשמים של הגן עדן. ושם מתעכבת התפלה עד שכל המחנות עולים עמה לתוך הרקיע החמישי. ושם יש סגולה אחד **גדריהל שמי**. והוא שר המלחמות של שאר עמים. וכאשר התפלה עולה או נודעת הוא וכל המחנות שלו. ונשבר כחותם ויוצאים ומשתחווים ומכתירים לתפלה ההיא. ועולים עמה עד שמגיעים אצל רקיע הששי. ואז יוצאים כמה היילות וכמה מחנות ומקבלים אותה התפלה. ועולים עמה עד שמגיעים לשבעים שערים. ששם עומד ממונה אחד אשר שמו **ענפיאל** השר הגדול. והיא מכתיר אותה התפלה בשבעים עטרות. וכיון דמתעלה התפלה בכל אותן הכתרים או מתחברים כל אותן המחנות של כל הרקיעים. ומעלים לאותה התפלה שנתעטרה בכל אותן

דקאים לספר ררום. דשמי **עזריאל סבא**. ולומנין חקרי **מחניאל**. בנין דאתמנה על שתיין רבוא משריין. וכלהו מחרי דגדסין. מחרי דמשריין מליין עיינין ולגבייהו קיימין אינון משריין מחרייהו דלודנין וחקרון לודנין בנין דאינון ליימין כל אינון דמללאן נלותהו בלהישו ברעותה דלבה דלה אשתמש הדיה נלותה לאחר. האי נלותה סלקא ולייתין לה כל אינין דחקרון מחרי דלודנין. והי הדיה נלותה אשתמש לחודנין דבר נש לית מאן דליית לה לעילא ולא ליימין לה אחרנין בר מאן דשמע בקדמיתא בנין כך בנין להסתירה דלה ישמעון בני נכה להאי נלותה ותו דמלה דנלותה חתחדה בעלמא עלאה וילא דעלמה עלאה לא חתסריך לישמע. כנוגה דה מתן דקרי בספרה דלורייתא חד לקרי ומד לשתוק ואי תרי קראן בלורייתא גרעי מהימנותה דלעילא אלא דיחא קלא ודבור חד כמה דחשסריך בנין דיחא הדיה קלא והדיה דבור חד וכד החי נלותה סלקא בלחישו. כל אינון שתיין רבוא זשריין וכל אינון יחרי דשיינין וכל אינון מחרי דלודנין כללו נפקי ונשקי להדיה מלה דלליית דסלקא הדי' עיני ה' אל נדיקים ואוניו אל שועתם. עיני ה' אל נדיקים. חלין מחרי דשיינין דלתתא וחוניו הל שועתם חלין מחרייהו דלודנין. רקיעא תלתאה הדיה נלותה סלקא ומעי להדיה רקיעא ותמן הדיה ממנה דחקרי **גדריה** ועמיה כמה סרכין וכיה ממנן. ואיכו משמש ג' זימין בזומה לקבל חד שרביטא דזיכרא דנפיק סליק ונחית ויה קיימא בחתר חד והחי חיכו שרביטא דנשיל ג' זימין וחתגניו וכד נלותה סליק נחית הדיה שרביטא וסגיד קמי הדיה נלותה וחקרי האי רקיעא רקיעא דשרביטא. וכד סלקא הדיה נלותה. הדיה ממנה בחר דסגיד כפס בהדיה שרביטא בשיגרא תקיפה דזיכר. דאיכו קאים בלמלעיתא דססוח רקיעא. ונפקי מנו הדיה סיגרא תלת מאה ושבעין וחמש היילין דאינון גניין תמן מן יומה דלורייתא נחת להרעא. בנין דלתתקפו לקשרגה דלה תחות להרעה וחנוף דבו קב"ה ועללו גו הדיה עיגרא ולא נפקין. בר הסוח זמנא דנלותה סלקא כתיב ואמרי ה' אדנינו מה אדיר שמך בכל הארץ. דה היה ללותה דסלקא על כל אינון רקיעין [ג] כדון סגידן לגבה מכלא ולהלאה נלותה מתעשרא בעשרין עלאין וסלקא לנו רקיעא רביעאה. וכדון שזשא נפקא דגרנו **ושבשיאל** רב זמנא נפיק ושם"ה משריין סלקין עמיה לני הדיה רקיעא וחקרון ימות החמה. וכלהו מעשרין להדיה נלותה בעשרין דבוסמין דגנתא דעדן. ותמן חתעכבת נלותה עד דכלהו משריין סלקין עמיה לנו הדיה רקיעא חמישאה ותמן איכו ממנה חד **גדריהל שמי**. והוא מחרי קב"ה דשאר עמין. וכד נלותה סלקא כדון אודעת הוא וכל משריין דליה. וחתצר חילייהו ונפקי וסגדי ומעשרין להדיה נלותה. וסלקין עמיה עד דמשו לגבי רקיעא שתתאס וכדון נפקין כמה חיליין וכמה משריין ומקבלין להדיה נלותה. וסלקין בדה עד דמשו לשבעין תרעין. תמן קאים חד ממנה די שמי **ענפיאל** רב ממנה ואיכו מעטר להדיה נלותה בשבעין עטרין וכיון דמתעלה נלותה בכל הני עטרין כדון מתחברים כל אינון היילין דכלהו רקיעין. וסלקין להדיה נלותה דמתעשרא בכל עשרין

ואי שמונים אלו החיילות שאדיר שמו בכל הארץ בעבור תפלת ישראל שצויה לכל אותן הרקיעים להיות בחר להקב"ה:

אזתן הכתרים אבל רקיע ישיבני. ואז נכנסת התפלה. וסנדרלפון הישר הנכבד העלין. שכל ספתחות רבני בידו. מכנים התפלה היא לתך שבעה היכלות. שהם נקראים היכלי המלך. וכל התפלות שנתעטרו בכל אותן הכתרים כאשר נכנסין סוחר אותן ביחד. להכתיר למעלה להיות הכל אחד כראי. ושמו של הקב"ה מתעטר בכל הצדדים למעלה ולמטה להיות אחד. ואז ה' ברכות לראש צדיק כתוב. אשרי חלקי של איש יודע לסדר תפלתו או כראוי. (ג) וי לו לאיש שאינו יודע לסדר תפלתו. או שהוציא תפלתו מן פה טמא. שנמסא בלשון הרע בלצנות או ברבירי ניאוף. תפלתו של זה האיש נדחית לחוץ. ובוזא וראה מה שא"ר שמעון הראשון בפנים יש רוח טמא אחר. היכלות שלו. שבהיכל הראשון בפנים יש רוח טמא אחר. שהוא שם העלין על הכל וממונה על כל היכל הזה. וכ"ס עושים בפקידתו. והוא נקרא נמיט"א. וזה הרוח הוא אדום כלו כמו ורד. והוא עומד להרע תמיד. שהרי כאשר תפלת האדם נדחה ואינו זוכה בה המתפלל הוא. זה הרוח עומד ועולה ונשתתף ברוח הטמא העלין על כלם. ומקטרג למעלה ומזכיר הטאי האיש לפני הקב"ה. וסימנך (ג) ויבא ג"ם השמ"ן בתיבם. ולא כתוב ויבוא השמ"ן אלא ג"ם. ומה הרוח הרע תולים כמה רוחות רעים אחרים. שהם טמונים לאחור דבור הרע או הדבור של ניאוף שהוציא האיש מפיו ואח"כ הוא מוציא דבורי קדושה. וי להם וי לחייהם. אלו האנשים גורמים לאותן רוחות רעים האחרים לשלט ולפגם מקום הקדוש. וי להם בעולם הזה וי להם לעולם הבא. לפי שאלו רוחות הטמאים לוקחים זה הרבור הטמא. וכאשר זה האיש מוציא אח"כ דבורי קדושה. מקדימים אלו רוחות הטמאים ולקחים דבור טמא שהוא ומטמאים בו דבורי הקדושה שלו. ואין זה האיש זוכה בהם. וכביכול נחלש עי"ז כח הקדושה.

(ד) ובוזא וראה מה שא"ר שמעון בסוד ו' הרקיעים שנקראים ו' היכלות. בהיכל הראשון שנקרא היכל לבנת הספיר] יש טמונה משרת פתריאל שמו. והוא עומד על פתח היכל ההוא. ולעומת כל הנשמות העולות עומד זה המטונה בפתח הזה. וכמה טמונים אחרים עמו. כלם איש לוהט ושריבני איש בידם. וכ"ס בעלי עינים. וזה המטנה עומד בצד הזה. אם זכתה נשמה זו ליכנס טמונה הזה פותח הפתח ונכנסת. ואם לא זכתה אז טמונה האחר ההוא העומד בצד אחר מוזמן שם. וכמה אלפים ורבות טמוני הדין עמו. זה המטונה הקדוש מרחק להנשמה ותופשה טמונה האחר ההוא שבצד המזמאה. ומכניסה לתוך אותן היכלי רימאה. וכ"כ איתן ממיני הדין אוהבים לה עד שכתובים לה לגיהנם. ונידנת שם י"ב חודש. שכך נתקן שצד האחר ההוא יהיו הבית דין לרון בהם הרשעים. כדמיון זה אותו המטונה הקדוש העומד על פתח ההוא. כל אותן התפלות הבוקעות אוירים ורקיעים ליכנס לפני המלך. אם תפלות רבים הן פתח הפתח ומכנים התפלות. עד שנעשות כל תפלות העולם עטרה בראש הצדיק חי העולמים כמו שנתבאר. ואם תפלת יחיד עולה עד שמגיע לפתח אותו דהיכל שזה המטונה עומד בו. אם ראויה תפלה זו ליכנס לפני המלך הקדוש. מיד הוא פותח הפתח ומכניסה. ואם אינה ראויה דוחה אותה לחוץ ויורדת ומשוטטת בעולם. ועומדת תוך רקיע דחתון סדרקיעים שלמטה דנוהגים בעולם

עשרין לגבי רקיעא שביעאה. וכדין עלאת ללותא. וסנדרלפון רב יקורא עלאה. דכל זפתחן דמאריה בידיה. אעיל להסוא ללותא לגו שבעה היכלין. דליוון אוקרון היכלין דמלכא. והאי ללותא דמתעשרא בכל הני עשרין כד עלאת יחצר לון כחדא. למתעשרא לעילא עמהו כלא חד דקדקא יאות ושאר דקצ"ה מתעשרא בכל עשרין עילא ותתא למהוי חד. וכדין ה' ברכות לרהש לדיק כתיב. זכאה חולקיה דצ"ג דידע לסדרא ללותיה כדקא יאות (ג) ווי ליה לצ"ג דלא ידע לסדרא ללותיה או דאסיק ללותיה משומא מסחבא. דאסתאבת בליסא דישא או מלה דמנוסא ללותא דהאי צ"ג אסתאח לצר. ותא חוי מאי דח"ר שמעון צענינא דשבעה מזורי גיהנם ו' היכלות דליה. דצדיכלא קדמאה לגו אית חד רוחא יסחבא. דהיכו ענאה על כלא וקיימא על כל היכלא דא יכלהו נפלי צניניה והאי חקרי נמיט"א. האי הוא סומקא כוודא ואיכו קאים לאבאשא תדיר דהא כד ללותא דצ"ג אסתאח ולא זכי צה הסוא צ"ג האי רוחא קיימא וסלקא ואסתתף ברוחא יסחבא עלאה על כלא. ואספי לעילא ודארכי חוצוי דצ"ג קמי קצ"ה יסימך (ג) ויבוא ג"ם השמ"ן בתיבם. ולא כתיב ויבוא השמ"ן אלא ג"ם. ומהאי רוחא דישא תלין כמה גרדינין אחרנין. דליוון ממנן לאחדא מלה דישא או מלה שנוסא דאסיק צ"ג משומיה ולצתר אסיק מלין קדישין. ווי לון ווי למייהון אלין איוון בני נשא דגרמי לאלין גרדינין אחרנין לשלטיה ולמפגס אחר קדישא. ווי לון צהאי עלאר ווי לון לעלר דאחי. בנין דאלין רוחין מסחבין נעלין האי ילה יסחבא. וכד אסיק צ"ג לצתר ילה קדישא חקדיו אלין רוחי מסחבי ונפלי הסוא מלה יסחבא ומסחבי להסיא מלה קדישא ולא זכי ציה צר נש וכביכול תשס חילא קדישא

(ד) ותא חוי מאי דח"ר שמעון צרוז דו' רקיעין דאקרון ו' היכלין. צדיכלא קדמאה [דאחקרי היכל לבנת הספיר] אית חד ממנה שמשא פתריאל שמה. יאיהו קיימא על כתחא דהסוא היכלא. וכל נשמתין דלוקון קיימא האי ממנה צהאי פתחא. וכמה ממנן אחרנין עמיה כלהו אשא דמלשא ושרביטין דאשא צדיהו. יכלהו מארי דעינין יחאי ממנה קיימא צספרא דא. אי זכתה האי נשמתא למיעל האי ממנה פתח פתחא ועאלת. ואי לא זכתה הסוא ממנה אחרא דקיימא צספרא אחרא זמין תמן יכמה אלף ורצבן גרדיני ימוסין עמיה. דחי לה האי מיזנא קדישא יקאס לה הסוא ממנה אחרא די צספרא דמסחבא ואעיל לה גו איוון היכלי מסחבי. וכל איוון גרדיני נמוסיה אחדי לה עד דנחתי לה לגיהנם. ואחדת תמן תריסר ירחי. תקונא דהסוא ספרא אחרא צי דיכלא לאחדנה צבו חייבות כוונא דא הסוא ממנה קדישא דקיימא על הסוא פתחא. כל איוון ללותין דצקעי איוון ורקיעין למיעל קמי זלכא. אי ללותא דסגויין איוון פתח פתחא ואעיל הסוא ללותא. עד דאמעבידו כל ללותין דעלמא עשרא צרישא לדיק חזק עלמין כיה דאוקמוס. ואי ללותא דיחיד סלקא עד דמסי לפתחא דהיכלא דא דבאי ממנה קיימא ציה. אי יאה האי ללותא להעלא קמי מלכא קדישא. מיד פתח פתחא ואעיל לה ואי לא יאה דחי לה לצר ונחתא ושסיא צעלמא. יקיימא גו רקיעא תתאה מאיוון רקיעין דלתתא דמדברי גו עלמא

טראה מקובות ט פשי י ט דר רבנן גא איוכ א' (ד) דר רבנן

בעולם. ובוה דרקיע עימד כמנוה אחד ושמי **סהדיאל** המנונה על זה הדיקיע. והוא לוקח כל אלו התפלות הנדרות הנקראות תפלות פסולות וגונזן. עד שזה האיש חוזר בתשובה לפני רבונו כראוי ומתפלל תפלה אחרת שהיא זכה. תפלה זכה זו כשהיא עולה לוקח המנונה והוא **סהדיאל** תפלה הפסילר ומעלה איתה למעלה עד שתפגע בזאת התפלה הזכה. ועולות ומתערבות יחד ונכנסת לפני המלך רקדוש. ולפעמים נדחית תפלה זו לפי שהיא הוא נמשך אחר צד הטובה. והוא נמשא בעד הרוא. לכך לוקח אותה ממנה ההוא שבצד הטובה המתועב. ואז עימד צד הטובה המתועב והוא ועולה ומזכיר חטאי דאיש ההוא לפני הקב"ה ומסמין עליו למעלה. וע"כ כל התפלות וכל הנשמות כשהן עולות. כלן עולות ועימדות לפני היכל זה. ודמטינה הזה עימד בפתח ההיכל להכניס הנשמות והתפלות. אי לדחיתן לחוץ. למעלה מפתח הזה יש פתח אחר שהקב"ה חותר לו. ונפתח ג' פעמים ביום יא ננעל. והוא קיים לאיתן בעלי תשובה השיפכים נדמית בהפלותם לפני רבינם. וכל השערים והפתחים ננעלים עד שניתן ישת ליכנס. מלבד אלו השערים שנקראים שערי דמעה. וכאשר זאת התפלה של דמעות תעלה למעלה ליכנס באותן השערים. נודמן לה האופן ההוא העומד על שש מאות חיות גדולות ושמו **רחמיאל**. והוא מקבל תפלה זו באותן הדמעות. והתבלה נכנסת ונתקשרת למעלה. ב) בזאת התפלה שמהעמר בה דקב"ה הא כמתין עד שיוגמר כל התפלות ישראל. ואז הכל הוא בשלמות כראוי למעלה ילמטה:

עלמא ובהאי רקיעא קיימא חד ממנא די שמיא **סהדיאל** ויחזקא על הכי רקיעא ונפיל כל הני נלותין דתתדחין דלקרין ללותי פסילחן וגניז לון עד דתב סאי בר נש לנבי מאריה כדקא יאות וגלי ללותא אחרת זכא. הני ללותא זכא כד סלקא נפיל ההוא ממנה **סהדיאל** הני ללותא וסליק לה לעילא עד דאערע בהאי ללותא זכא. וסלקין וחתערבון כחדא ועאלין קמי מלכא קדישא ולומנין חתדחיה סאי ללותא בנין דהסוא בר נש אמתוך בחר סערה חמרה ואיבי אסתאב בהסוא סערה נפיל לה ההוא ממנה די בהסוא סערה אחרת מסאבא וכדין קיימא הדיא סערה חמרה מסאבא וסליק ואדכר חיביו דהסוא בר נש קמי קב"ה ואסמי עליה לעילא וע"ד כל ללותין וכל נשמתין כד סלקין בלחין סלקין וקיימן קמי היכלא דא. והאי ממנא קיימא ע פתחא דהיכלא דא למעלה כשמתין וללותין. או לדחיה לון לבד. לעילא מהאי פתחא חית פתחא אחרת דקב"ה חתיר לה. ופתחה תלת זימין זימא ולא אנעיל וקיימא לאינין מאריהון דתיובתח די חוסדין דמעה בללותהון קמי מחריהן. וכל תרעין ופתחין ננעלו עד דעיל ברכיטח. בר תרעין הלון דלקרין שערי דמעה. וכד הני ללותא דדמעה סלקא לעילא להעלא בחינון דרעין. חודמן ההוא אוכן דקיימא על שית מחה חיון רבבין ושמיא **רחמיאל** וכעיל סאי ללותא באינין דרעין. וללותא עאלת ונתקשרת לעילא. ח) בהאי ללותא דמתסרה ביה קב"ה חיהו מחכה עד דיסתיימון כל ללותהון דישראל. וכדין כלא חיהו בשלימו כדקא יאות עילא ותתא:

עד כאן עניני התפלה להבין סודות עליונים. מכאן ולהלאה צריך לדעת שיש מצות התורה התלית בדבור כמי שיש התלויות במעשה. והן שש מצות לקיים אותן גם כן בתוך התפלה. א' ליראה את השם הנכבד והנורא. ב' לאהבה אותו. ג' לברכו. ד' ליהרה. ה' שיברך הכהן את העם. ו' למסיר נשמתו. ז' אלו הן שש מצות העומדות לקיימן בדבור התפלה. מלבד המצות העומדות לקיימן במעשה. כגון ציצית ותפלין. ליראה את השם. מצוה זו צריך לקיים באלו התשובות שאמר דוד המלך. ובאותן הקרבנות הנזכרים בתורה. בהם צריך האדם לירא מלפני רבונו. לפי שאתן השירות עומדות במקום ההוא שנקרא יראר. וכל אותן הללויה הן סוד יראת הקב"ה. וצריך דארם לכיין מהטבתו באיתן השירות ביראה. וביראו החברים כל דבורות של השירות והתעבות. וכל השירות של דללויה. כשמיניע דארם ליתתבז יכוון מהשבתו לברך לרקב"ה. כגון יוצר אור ויגד המאורות. לארבה אותו כשמיניע לארבת עלם ול ארבת את ה' אלריך. שזה הוא סוד דאהבה של הקב"ה: ליהרו כשמיניע לטמע ישראל ה' אליהו ה' אחר. שכאן הוא סוד הירוח של דקב"ה. ליהר שמו בכינות הלב כראי. ומשם ולהלאה זכר יציאת מצרים. שזאת היא מצוה לזכור יציאת מצרים. שכתוב וזכרת כי עבד הית בארץ מצרים: המצוה שיברך הכהן את העם. היא בשביל להכיל ליראה ביהר בשעה שמקבלים ברכות למעלה. שהרי באותה שעה מקבל נכנסת ישראל ברכות: אח"כ היא עת רצון למסור נפשו אליו. וליתן לו הנשמה ברצון דלב. וכאשר נופלים על פניהם ואומרים לו אליך ה'

הכא מלין דללותא למנדע רזין ענין. זכאן ולהלאה חית פקודי חורייתא דחינון קיימין במלה כמה דקיימין בעיבדא. ואינון שית פקודין וקיימין חוף הכי בליתיה חד ליראה את השם הנכבד והנורא. תנינא לאהבה חיתו תליתיה לברכו רביעייה ליהרו חמישייה לברך כהנא ית עיאל כתיבה לייסור כשמיניע ליה. ואינון שית כקודין דקיימין בליתיה דמלה. בר אינין פקודין דקיימין צעודת כיוונה דניית ותפלין. ליראה את השם. כקודא דא קיימין בחלין תוסבתן דקמאר דוד מלכא ובחינון קרבנין דאורייתא דמיין צעי בר נש להלא מקמי מחריה. בנין דחינון סודין קיימין בהסוא חתר דלקרי ירהה וכל חינון הללויה דאינין רוא דיראה דקב"ה. וצעי ב"ג לשיחא רעותיה באינון שיחא ביראה. ואוקמוס חבריה כל חיונין רזין דשריין ותיבבון וכל חיונין רזין דהללויה: כיון דמסי ב"ג ליכתבא ישוי רעותיה לברכא ליה לקב"ה. כגון יוצר אור ויוצר החירות להסבה אותו כד מסי לאהבת עולם ולוהסבת חת ה' אליך דא חיהו רוא דחימו דקב"ה ליהרה ליה שמע ישראל ה' חלוינו ה' אחד דכח קיימא רוא דחודא דקב"ה. ליהרה שמיא ברעותא דלכא כדקא חוי. ומתמן ולהלאה הדברות דניית מלריס דחיהו פקודא להכירא ליהת מלריס. דכתיב וזכרת כי עבד היית בחרך מנריס לברכא כהנא ית עיאל. בנין לאכללא ישראל כחדה בשעתא דנפלין ברכאן לעילא דא בהסוא בעתא נפלא נכנסת ישראל ברכאן: ובעתא דרעותיה הוה למסור נפטיס לנביס ולייובב ליה כשמיניע ברעותא דלכא. כד נפלין על אנפין ומריין כ) אליך ה' נפשי

נפשי אשא. או צריך שיכין לבו ורצונו אליו למסור לו נפשו ברצון שלם [כח] אליו הן שש מצות הע מרות לקיימן בתפלה יהתפלה מתעמרת בהן. אשרי חלקו של זה המכין לבו ומחשבתו לזה, ולהשלים אותן בכל יום, ובאלה תלויות הרבה מצות אחרות, אבל כשמגיע האדם למקומות האלה נצרך לו לכונן לבו ומחשבתו, להשיב איתה המצוה התלויה בדברו ההוא, ואז מכריזין עליו ואומרים (א) ויאמר לי עברי אתה ישראל אשר בך אתפאר. ברוך ה' לעולם אמן ואמן

נפשי אשא. או צריך שיכין לבו ורצונו אליו למסור לו נפשו ברצון שלם [כח] אליו הן שש מצות הע מרות לקיימן בתפלה יהתפלה מתעמרת בהן. אשרי חלקו של זה המכין לבו ומחשבתו לזה, ולהשלים אותן בכל יום, ובאלה תלויות הרבה מצות אחרות, אבל כשמגיע האדם למקומות האלה נצרך לו לכונן לבו ומחשבתו, להשיב איתה המצוה התלויה בדברו ההוא, ואז מכריזין עליו ואומרים (א) ויאמר לי עברי אתה ישראל אשר בך אתפאר. ברוך ה' לעולם אמן ואמן

פרשת כי תשא

3) **כי תשא** חת ראש בני ישראל נפקודים ונו' תה חזי הוה חוקמה לית זכרתא דלעילה שריא על מלה דחתיני יאזי תימה ישראל היך חתינין. אלא כופרא נפיל ייחיבי יהא חוקמה, וחושבנה לה היו עד דאתכניס כל סהוא כופרא וסליק לחושבנא ובקדמיתא מזכרין להו לישראל, ולזכר מנין סהוא כופרא ולזכר חסדן וחזכרין לון לישראל, אשתכחו ישראל מתזכרין בקדמיתא ובסופא, ולא סליק זכרון חיותנא מיתנח אמחי סליק זיינינא, חלה זגין דזכרתא לא שריה זיינינא, כיון דאסתלק זכרתא ספרא אחרא שריא עליה ויכול לאנוקא, זגין קך נסלין כופרא ופדיונא לסלקא עליה מיניא, וסא חוקמה ואתמר, (ג) א"ר רבא סא חולופינא דככל אתר דספרא דקדושה שריא עליו אע"ג דקיימא בחושבנא זכרתא לא אתמנע ייתרון א"ר אלעזר ודחי הכי הוא ח"ל סא ישראל הינון קודש ואתיין מספרת דקודש דכתיב (ד) קדש ישראל לה', וכתיב וסייתם קדושים כי קדוש אני, אחי כד עביר דוד חושבנא לישראל סהו זכרון מותנא, דכתיב (ה) ויתן ה' דבר בישראל מהבקר ועד עת יועד ח"ל זגין דלא נפיל מיניהו שקלים דליבו פורקנת דכתיב ונתני אש כפר נפשו לה' זכרתי אתם ולא יסיה זכס נגף זכרתי אתם זגין דלעשרין קדש לייס פורקנת דקדש וסיהו כורקנת דקדש לא חתנטייל מיניס, תה חזי ישראל איבו קדש לקיימא זלה חושבנא יע"ד חגשריך פורקנת דיתנטייל מיניס, וסיהו פורקנת קיימת בחושבנא ולינון לה קיימא בחושבנא מאי עמינא זגין דקדש איבו רזא עלמה דכל דרגין [א] מה סהוא קדש חיאו סליק על כלא ואית ליה לזר קדש חחרה לתתא דקיימא תחותיה [ב] וקמיס בחושבנא זכרין, א"ר הכי ישראל אינון קדש דכתיב קדש ישראל לה' ולינון יסבי קדש אחרא פורקנת דלסון דקיימא בחושבנא, ורזא דא ישראל אינון חילנא דקיימא לנו [ג] פורקנת אחרא דקיימא לזר וסליק לחושבנא ואנון דא על דא, פתח

3) **כי תשא** את ראש בני ישראל לפקדיהם ונו', בוא ירא דרו אמרו שאין הברכה שלמעלה שורה על דבר הנמנר, אם תנאל ישראל איך נמני, אלא כופר לקח מהם יזה נתבאר, והמספר לא היה עד שנאסף כל הכופר ההוא ועלה לחשבון, ובתחלה היו מברכים לישראל, ואח"כ היו מחשבים את הכופר, ואח"כ היו חוזרים ומברכים לישראל, נמצא ישראל מתברכים בתחלה ובסוף, ולא עלה בהם נגף, יפני מה עולה נגף ע"י סנין, אלא לפי שהברכה אין שורה בהמנין, וכיון שנתלקה הברכה שולט שם צד דטמאה ויכול לרנוק, לפיכך היו לוקחים הכופר והפדיון שיעלה עליו המנין, וזה נתבאר, (ג) א"ר אבא הרי למדנו שבכל מקום שצד הקדושה שורה עליו, אע"פ שעומד במספר אין הברכה נמנעת משם, א"ר אלעזר ודאי כך הוא, א"ר הרי ישראל קדוש הם ובאים מן צד הקדושה, שכתוב (ד) קדש ישראל לה', וכתוב והייתם קדושים כי קדוש אני, מפני מה כאשר עשה דוד חשבון לישראל עלה בהם נגף, שכתוב (ה) ויתן ה' דבר בישראל מהבקר ועד עת מועד, א"ר לפי שלא לקח מהם שקלים שהיא הכופר, שכתוב ונתנו איש כפר נפשו לה', בפקד אתם ולא יהי' בהם נגף בפקד אתם, לפי שנצרך להקדיש שיתן פדיון של קודש, וזה פדיון הקדוש לא נלקח בהם, בוא וראה ישראל הוא קודש לעמד בלי מסבר, וע"כ נצרך שילקח פדיון מהם, ופדיון הזה יעמד בהמספר, והם לא יעמדו בהמספר, מפני מה, לפי שקודש הוא סיד העליון של כל המדרגות [א] וכמו שהקודש ההוא עולה על רכל, ויש לו בהתגלות קדש אחר למטה המתקיים תחתיו [ב] ועומד בחשבון ובמסבר, אף כך ישראל קדש הם, שכתב קדש ישראל לה', והם נותנים קדש אחר דפדיון שלהם העומד בכסבר, והסיד הוא שישראל הם העין העומד בפנים [ג] הפדיון הוא מקום שעומד בהתגלות ועולה לחשבון, ומנין זה על זה, פתח

מראה ביקומות (א) יסעי' מט"ט (ב) דף קפ"ג (ג) דף קכ"ד (ד) ימ"א ז' ס' ס' כ"ד

זיו הזהר

[כא] וזה עיקר החתונן אבל כיון ראין כל אדם בר הכי ולא כל מוחא סכיל דא נתק, לומר רחום וחנון האמתי ועו בסקוב איך ה' נפשי אשא
פרישת כי תשא [א] פ"י שקודש מרבו על ספירת החכמה [ב] זו ספירת התפארת שורש יעקב וישראל [בכף הפדיון שלהם רמוז על ספירת המלכות שהיא בהתגלות ושייך בה מספר וחשבון]

פתח רבי אלעזר ואמר (א) והיה מספר בני ישראל כחול הים אשר לא ימד ולא יספר וגו'. מהו כחול הים. תרין גיטין חגיגין סכא. חדא כחול הים. בגין דימא כד סלקין גלוי בצעפא ורנווא. ואינון גלין סלקאן לשעפא עלמא. כד משאן ומאון חולא דימא מיד התצרו ותצין לאחורא ואשתכחי. ולא יכלין לשלעא ולשעפא עלמא כנווא דא ישראל אינון חולא דימא. וכד שחר עמין דאינון גלי ימא. מארי דרנווא מארי דדינין קאין צעאן לשלעא ולשעפא עלמא. תמתן להו לישראל דאינון ותקשרהן בקב"ה. תצין ואתצרו קמייסו ולא יכלין לשלעא בצלמא גינא אחרת כחול הים. בגין דחולא דימא לית ליה חושבנא ולא קיימא בחושבנא ולא צמדיו. דכתיב אשר לא ימד ולא יספר אוף הכי ישראל לית להו חושבנא ולא קיימין בחושבנא :

(ב) בבאם אל אהל מועד ירחלו מים ולא ימותו וגו'. פתח מהו ימוק ואמר ילפינן מהאי קרא דמאן דלא חייב מיתה ויפתוי קתי מכלא צדין מוזהמות חייב מיתה מאי טעמא בגין דידוי דצ"ג יתצין צדמו של עילס. אלצעא חדא אית צידא דצ"ג. ואיסו אלצע דהרמס משה דכתיב ועשית צריחיס עלי שמים חמשה לקרשי ללע המשכן האחד. וחמשה צריחיס לקרשי ללע המשכן השנית. וכתיב והצריח התיכון דהתוך הקרשים מצריח מן הקלה אל הקלה. אי תימא דהסווא צריח התיכון חתרא סווא דלא סווא צללא דאינון חמשה. לאו הכי חלא סווא צריח התיכון מאינון חמשה סווא. תרי מכאן ותרי מכאן וחד בתמנעיתא. סווא סווא צריח התיכון עמודא דיעקב רוא דמשה [ד] לקבל דא חמש אלצעאן צידא דבר נש והצריח התיכון בתמנעיתא רב ועלמא מכלא. ציה קייצין שאר אחרנין. ואינון חמש צריחין דלקרון חמש תאס שנין דאילנא דהיי אזיל צו [ה] וצריח קדישא חתער בחמש אלצען דידא [ו] ומלא סתייא היא כל מה דחמינא וע"ד כל צרכאן דהסווא אלצעאן תליין ופרישו דידא דמשה על דא סווא. ואי כל דא אית צו ליב דינא לחווי צנקיו כד יצרכין צו לקב"ה בגין דצו וצדונמא דלסון מתצרך שמה קדישא [ז] וסוי חמר ר' שמעיה חסידא דכל טופא וכל לכלוכא סליקו ליה לסערא חתרא. דהא סערא חתרה מהאי טופא ולכלוכא חתון וע"ד מים אחרונים חוצה וחוצה חינון [ח] :

(ג) ויאמר ה' אל משה קח לך סמים וגו'. א"ר שמעון אי צבי נשא הוו ידעי כמה עלאה איבו עיבדא דקשרת קמי קב"ה. סווא נעלי כל מלא ומלא מניה והיו סלקו לה עפרה על רישישו ככתרה דהסווא ומאן דהסתכל ציה צעי לאסתכלא בעובדא דקשרת ואי יכוון ציה בכל יומא חית ליה חולקה צהאי עלמא ובעלמא דחמי ויכתלק מותא מניה ומעלמא ויכתויב מכל דינין דהאי עלמא. מסערין ציפין ומדינא דניבנס ומדינא דחלבי אחרא

פתח רבי אלעזר ואמר (א) והיה מספר בני ישראל כחול הים אשר לא ימד ולא יספר וגו'. מהו כחול הים. בשני אופנים נאמר כאן. אופן אחד כחול הים. לפי שהים כאשר יתרוטמו גלוי בועף ורנו. ואותן הגלים עולים להציף את העולב. כאשר בנעים לשפת הים והואים חול הים מיד נשברים וחוזרים אחרו ומשתכבים. ואין יכולים לשלוט להציף את העולם. כדמיון זה ישראל הם חול הים. וכאשר שאר העמים שהם גלי הים. בעלי רנו בעלי דינים קשים רוצים לשלט בהחריב את העולם. כשרואים לישראל שהם נקשרים בהקב"ה. חוזרים ונשברים לפניו ואין יכריזים צלום כעיים. אופן שני כחול הים. לפי שאין הים אין לו מספר אינו עמד להספר ולא להמדד. ככתוב אשר לא ימד ולא יספר. אף כך ישראל אין להם מספר ואין עוברים במספר :

(ב) בבאם אל אהל מועד ירחצו מים ולא ימותו וגו'. פתח עלם הרוא ואמר. למדנו מפסיק הזה מי שאינו ויש על נטילת ידים. ומתראה לפני המלך בידים פוזהמות חייב מיתה. מה הטעם. לפי שירי האדם נשרשות ברומו על עולם. אצבע אחת יש ביד האדם. והיא האצבע שדרימה משה. שכתוב ועשית צריחיס עצי שמים המשה לקרשי צלע המשכן האחד. והמשה צריחיס לקרשי צלע המשכן השנית. וכתוב והצריח התיכון בתוך הקרשים מצריח מן הקצה אל הקצה. אפשר תאמר שזה צריח התיכון אחר הוא. שלא היה בכלל אותן החמשה. לא כן. אלא אותו צריח התיכון מאותן החמשה היה. שנים מכאן ושנים מכאן ואחד באמצע. הוא היה צריח התיכון עמוד של יעקב והסיד של משה [ד] כנגד זה ה' אצבעות ביד האדם. והצריח התיכון באמצע זו הגדולה והעליונה מכלן. בה קיימות שאר האחרות. ודם המשה צריחיס הנקראים חמש סמיות שנה שעץ החיים הולך בהן [ה] ידבריה הקדוש נתעורר בחמש אצבעות היד [ו] וענין נסתר הוא כל מה שאמרת. וע"כ כ" ברכות הכהן באצבעות תילות. והרמת ידו של משה בשביל זה היתה. ואם כל זה יש בהן האם אין הדין שיהיו בנקיות כשמברכים בהן להקב"ה. לפי שבהן וברמיון שלהן מתברך השם הקדוש [ז] וכך אמר ר' שמעיה החסיד שכ" מניפת וכל לכלוך נצרך לסלק לצד הטומאה. שהרי צד הטומאה מן המניפת והלכלוך ניזון. וע"כ מים אחרונים חובה והיבה הם [ח] :

(ג) ויאמר ה' אל משה קח לך סמים וגו'. א"ר שמעון אם היו דאנשים יודעים כמה עליון הוא מעשה הקשרת לפני דקב"ה. היו נוטלים כל דבור ודבור ממנו והיו מדימים אותו להיות עטרה על ראשם ככתר של זהב. ומי שעוסק בו צריך לרביץ במעשה הקשרת. ואם יכוון בו בכל יום יש לו חלק בעולם הזה ובעולם הבא. ויתכשל דמית ממנו ומהעולם. וינצל מכל הדינים שבעולם הזה. מצדדים הרעים ומדן הגיהנם ומדן של יעבד מלכות

מראה מקובצות (ב) סוכס' (ג) נקק קפו (ד) 97 דית:

זיו הזהר

[ז] צריח התיכון מרבו על ספירת התפארת שורש יעקב וישראל וגם סוד של משה כירוק שיעקב מלבר ומשה מלנו : [ח] חמשה צריחיס רבו על ה' ספירות חסד גבורה תפארת נצח הוד. ועין החיים וזו ספירת התפארת. והולך בהן פירושו שספירת התפארת היא המרכז הממוצע בהן. ש"ה בנימניאל ספיר"ה. וכיון שכל ספירה נכללת מעשרה כחות לכן ה' ספירות נקראות ה' מאות שנה : [ו] צריח הקדוש נקראת ספירה הששית שהוא ספירת הסוד. וכאשר ספירת הסוד נתמלאה בשפע מן ה' ספירות ה' ת' ג' ה' שנקראות ה' אצבעות היד או נתקורר היסוד להשפיע השפע כספירת המלכות שהיא כהינתן עלמא דנוקבא : [ז] פ"י שבכת הרמת האצבעות מתברך הים כן כ"ב כירוע בסוד ברכת כהנים : [ח] כי מים האחרונים הם חלק הפטרא אורא שנקרא תב"ה :

חמרה. בהסוה קפרת כד סוס סליק תננה צעמודה כהנא סוס חמי אתון דרוח דשמת קדישה פרתין כזאורא. וסלקי לעילא בהסוה עמודה. לכתר כמה רתיכי קדישין סמרין ליה מכל סמרין. עד דסליק צנהיכו וחדוי. וחדוי למאן דחדי. וקשר קשרין לעילא ותתא ליחמרה כלל וכהמ לחוקיזנה ודה מכפר על יכר סרע ועל עבודה זרה דמיכו סמרת חמרה. (א) ותא חוי מה כתיב במשה. ויאמר ה' אל משה קח לך סמים נסף ושחלת וגו'. הע"ג דלוקומה אכל מאי טעם בעובדה דח יתור מכל מה דחמרי ליה לך. הלל קח לך להנהתך ולתועלתך. צגין דכד אתתא לתדכחא הגלותה דבעלס איכי וכוז דא קח לך סמים ללעברא וזכהמ לחתקשא חתתא צבעלס [ט] וזכהמ חולקיה דמשה כנוונה דח קח לך עגל בן בקר דחמיר להכרן לכפרה על חוביה. על הסוה עגל דחיה גריס לון לישראל. וע"ד כתיב במשה קח לך. להנהתך ולתועלתך. קפרת קשיר קשירו קשירו נהירו ותעבר וזכהמ. ד חתחבר צה. ה חתחבר צו. ו סליק ותתעטר צה. ה חתחבר צו. וכלה סליק רעותא לאין סוף [י] והיו כלל קשירו חו. וחתעביד חו קשירו כרוז חדל דחיו קשרא עלאה דכלה מכאן ילהלכה כיון דכלל חתקשרא צהאי קשרה חתעטר כלל כרוז דאין סוף וכוז דחית קדישה חתחבר וחתעטר בכל סמרין. יעליון כללו כחדוה וחתחברו צוליבין ימוזין וצרכאן חסתכחו צכל עלמין. וכלל כרוז חקשרת —

(ג) ראה קראתי בשם צללאל וגי' בספרה דרז המנונה סבה הכי חיתא צאתר דצי חקשרת תליין כל אתון דחלפיה צי"ה צרוין נליפן דשמן קדישין קשירין מרקון גליה. יכל עמלא דלעילא ותתא כלל כרוז חתון חתקקיי וגי' וכוז דשחא קדישה עלאה גלייכו חתגליף וצחככה חתגליפו וחתיירו אתון כרוק חוי דהא צללאל סוס ידע חכמתא לרפא אתון דחתבריאו כהו שמיא וחרעא ועל חכמתא דיליה חתבני משכנה על דיה. וחתבריר זכל עיזא דישראל וכמה דחיו חתבריר לעילא הכי צעא קב"ה דיתבריר לתתא. לעילא כתיב ראה קראתי בשם צללאל. לתתא. ראו קרה ה' בשם צללאל וסמיה כרוז עלאה חקרי הכי צללאל. צל"ל א"ל. ומאן איכו. דא לדיק [יא] דחיו יתיב צלל אל. הסוה דחקרי אל עליון [יב] וחיו יתיב כנוונה דהסוה אל. הסוה אל נקיל שית סמרין [יג] האי לדיק נקיל לון חוף הכי. הסוה אל חתכיר לעילא [יד] האי לדיק חתכיר לתתא. הסוה אל כלל דכלהו שית סמרין [טו] האי לדיק כלל דכלהו שית סמרין. בן אורי. בן אור קדמא דכר קב"ה בעובדא דכרשית. בן חור.

מראה מקומות ט 97 ריט. ט 97 קני.

בן

טו] פי' שעי העברת הזוהם שהוא חלק הספ"א יכול להיות יחור קב"ה ושכינתה: [י] פירושו בקצור. הארה זו שנמצאת ממדת המלכות להאיר בעולם הזה שנקראת השראת השכינה גרם באות ד' ואות ה' היינו ה' האהרנה מן השם הוי"ה כ"ח רמו על מרת המלכות שנקראת אמא תתאה שורש עולם העשיה. ואות [ן מן השם הוי"ה רמו על ספירת התפארת שנקרא מלכא קדישא שורש עולם היצירה. ואות [ה הראשונה רמו על ספירת הבינה שנקראת אמא עלאה שורש עולם הבריאה. ואות [י רמו על ספירת החכמה שנקרא אמא שורש עולם האצילות. אי"ן סוף נקרא כח האלהות שהוא כלי צמצום לבריאה. ונקרא ספירת הבתר או אשר עוד מסעל לספירת הבתר דלית מחשבה תפיסא ביה כלל: [יא] היינו ספירת היסוד: [יב] היינו ספירת הבינה כי מהארת הבינה תבא השפע להיסוד: [יג] הבינה נוטלת שש הספירות מן חסר עד מלכות שנקראין וא"ו קצוות להשפיע בהן הארתה. והיסוד נוטל ומקבץ בתוכו השפע מכלן להשפיע במלכות: [יד] הבינה מאירה לעילא להעולם שנקרא ועיר אנפין. והיסוד מאיר למטה לעולם המלכות: [טו] הבינה כוללת אותן שש הספירות ה' ג' ת' ב' ג' י' שהן תולדות שלה והיסוד הוא הכולל של הוא"ו קצוות כי בו מתקבץ השפע של כלן:

מלכות. בקשרת ההוא כאשר היה ע"ה עמוד העשן. היה הכהן רואה האותיות של השם הקדוש פורחות באויר. ונתעלו למעלה בעמוד עשן ההוא. אחר כך היו הרבה מרכבות קדושות מסבבות אותו מכל הצדדים. עד שעלה בהארה החדוה. והיה משמח למי שהי' צריך לשמח. ופעל התקשרות למעלה ולמטה ליחד הכל. וזה נתבאר. והקשרת מכפר על יצה"ר ועל עבודה זרה שהיא צד המזימה... (א) וכוז וראה מה כתוב במשה. ויאמר ה' אל משה קח לך סמים נסף ושחלת וגו'. אע"פ שזה נתבאר אבל עוד צריך להבין למה נשתנה הדבור במעשה הקשרת מכל שאר הדבורים שאמר לו ד'. אלא קח לך להנאתך ולטובתך. לפי שכאשר האשה נטהרת הנאת בעלה היא זו. וזוה בעוד קח לך סמים. להעביר הזוהם שתתקשר האשה בבעלה [ט] אשרי חלקו של משה. כדמיון זה הוא קח לך עגל בן בקר שנאמר לאהרן לכפר על חטאו. על מעשה רענ"ל שהוא גרם להם לישראל. ועל בן כתוב במשה קח לך. להנאתך ולטובתך. הקשרת מקשר התקשרות מאיר הארות ומעביר הזוהם. ד מתחברת בך. ה מתחברת בו. ו יעלה ומתעטר בך. ה מאירה בי. והכל מעלה רצון לאין סוף [י] והיה הכל קשר אחד. יעשה קשר אחד בהסוד של אחד שהוא קשר העליון של רכל. מאן ילהלכה כיון שהכל קשר בקשר הזה מתעטר רכל בהסוד של אין סוף. יסיד השם הקדוש שאיר יתעטר בכל הצדדים. וכל העולמות בשמחה. יתאורנה המנורות. ומזוניה יברכות בכל העולמות. יהבל בסוד הקשרת —

(ג) ראה קראתי בשם צללאל וגי' בספרו של רב המנונה רזקן כך טיבא כמקיס ביה דמקדש דיו תליות כל האותיות של ראל"ף ב"ח בספרות הנחקקים. ושמות הקדושים משולבים שהיו מצוירים עליו. וכל העולם שלמעלה ושלמטה הכל בסוד האותיות היה נחק ונרשם. וסוד השם הקדוש דעליון היה נחק עליהם. וכן במשכן נחקקו וצטיירו האותיות כראוי. שהרי צללאל היה יודע חכמה לצירף האותיות שנבראו בהן שמים וארץ. ובשכיל חכמה שלו נבנה המשכן על ידו. יהוא נברר לזה מכל עם ישראל. וכמו שהוא נברר למעלה כך בקש הקב"ה שיהיה נברר למטה. למעלה כתוב ראה קראתי בשם צללאל. למטה. דאו קרא ה' בשם צללאל. ושמו בסוד העליון נקרא כך. בצלאל. בצ"ל א"ל. ומי הוא. זה צדיק [יא] שהוא יושב בצל אל. והוא שנקרא אל עליון [יב] והוא יושב כדמיון אל ההוא. אל ההוא נוטל ששה צדדים [יג] זה הצדיק נוטל אותם גם כן. אל ההוא מאיר למעלה [יד] זה הצדיק מאיר למטה. אל ההוא כולל כל הששה צדדים [טו] זה הצדיק כולל כל הששה צדדים. בן אורי. בן אור הראשון שברא הקב"ה במעשה בראשית. בן חור.

בן

זיו הזהר

טו] פי' שעי העברת הזוהם שהוא חלק הספ"א יכול להיות יחור קב"ה ושכינתה: [י] פירושו בקצור. הארה זו שנמצאת ממדת המלכות להאיר בעולם הזה שנקראת השראת השכינה גרם באות ד' ואות ה' היינו ה' האהרנה מן השם הוי"ה כ"ח רמו על מרת המלכות שנקראת אמא תתאה שורש עולם העשיה. ואות [ן מן השם הוי"ה רמו על ספירת התפארת שנקרא מלכא קדישא שורש עולם היצירה. ואות [ה הראשונה רמו על ספירת הבינה שנקראת אמא עלאה שורש עולם הבריאה. ואות [י רמו על ספירת החכמה שנקרא אמא שורש עולם האצילות. אי"ן סוף נקרא כח האלהות שהוא כלי צמצום לבריאה. ונקרא ספירת הבתר או אשר עוד מסעל לספירת הבתר דלית מחשבה תפיסא ביה כלל: [יא] היינו ספירת היסוד: [יב] היינו ספירת הבינה כי מהארת הבינה תבא השפע להיסוד: [יג] הבינה נוטלת שש הספירות מן חסר עד מלכות שנקראין וא"ו קצוות להשפיע בהן הארתה. והיסוד נוטל ומקבץ בתוכו השפע מכלן להשפיע במלכות: [יד] הבינה מאירה לעילא להעולם שנקרא ועיר אנפין. והיסוד מאיר למטה לעולם המלכות: [טו] הבינה כוללת אותן שש הספירות ה' ג' ת' ב' ג' י' שהן תולדות שלה והיסוד הוא הכולל של הוא"ו קצוות כי בו מתקבץ השפע של כלן:

בן מדרגת החירות של רבץ [מן] ר"א בן חור. בן אור הלבן ככל הגונים. והוא נמנה למטה יהודה. הכל כראוי:

בן חורו דכלא [מן] ד"א בן חור. בן חורו מכל גוונים. ודא אתמלא למטה יהודה. כלא כדקא יאות:

א) ושמרו בני ישראל את השבת ות'. א"ר יצחק מהו שבת. אפשר תאמר בשביל שביתה. שכתוב כי בו שבת. לפי פשוטו כך הוא. אבל סוד הרבך כיון שזאת הנקודה עולה והאור מאיר. או היא מתעטרת בהאבות [יו] וכיון שהיא מתעטרת בהאבות או מתחברת ומתאחדת בהם להיות אחר. ונקרא הכל שבת ש' בת. ש' הרי ביארו שהוא סוד נ' האבות שמתיהדים עם הבת יחידה. והיא מתעטרת בהם. והם מתעטרים בעולם הבא. והכל נעשה אחר. וזהו ש' בת להיות הכל אחד יאם השאל שבת הגדול שהיא למעלה למה נקרא שבת. אלא ודאי כך הוא. סוד הרבך שבכל מקום ואת נקודה שהיא העיקר בכל העין נקראת בת. כמו שכתוב (ג) שמדני כאישו בת עין. שלפי שהיא העיקר מכל העין נקראת בת. עולם הבא הוא היכול לנקודה העליונה היא [יח] וכאשר היא מתנשאת ומתחברת בכנפיה להאבות להתעמר למעלה נקרא הכל שבת. יכן כאשר האבות מתעטרים למעלה בתוך הנקודה העליונה נקרא שבת [יט] נקודה ההתנונה כאשר מתעטרת בהאבות נקראת שבת. שהרי זאת נקודה ההתנונה כאשר מתנשאת להתעמר בהאבות. או כל חדוה נמצאת למעלה למטה. וכל העולמות בחריה. יבוא הלילה ואת הנקודה תופיע אורה יתפרוס בכנפיה על העולם. וכל ילמי הדין מסתלקים. ישמרה נמצאת על דע"ם. יאו נתוסף רוח נשמה בישראל על כל אחד ואחד יבשכיל נשמה דיתירה נשכח כל עצב ירינו ולא נמצא כי אם הדיה למעלה ולמטה. רוח הוא שיוזרד ויתוסף בבני העולם. כאשר יורד הוא ידחך בבשמים של הגן עדן. יורד ושורה על עם הקדוש [כ] ונכאים הם כאשר זה הרוח נתעורר עליהם. באותה השעה שזה הרוח יורד יורדים עמה לתוך הגן עדן ששים מרכבות מעיטרת יששה צדדים. וכאשר מגיע לגן עדן או כל אותן הרוחות והנשמות שבגן עדן כלם נתעוררים לרוח הוה. וכרוז קרא ואומר. וכאים אתם ישראל עם הקדוש שרצון רבונכם נתעורר אליכם. (ג) כאן יש סודי סודות לירדעי חכמה. וכאים הם כאשר זה הרוח נתעורר. רוח הוה הוא התפשטות של הנקודה הדיא [כז] הוא יוצא ממנה ונתפשט בעולם. וזה הוא רסוד של שבת ששורה את למטה. וע"כ כתוב בו שמירה. ושמרו בני ישראל את השבת. שבת לא כתוב אלא את השבת. לרבות זה הרוח השורה על הכל. ונצרך לשמור אותו. יען כי הוא קיים עם האדם. וע"ז כתוב (ד) כל שומר שבת מחללו. בסוד הזה יש עוד סוד אחר. רוח הוה נהנה ביום הזה כמה שישראל נהנים ומהעונג שלהם. ולפיכך נצרך לרתת לו עונג

א) ושמרו בני ישראל את השבת וגו'. א"ר יצחק מהו שבת. א"ר תימא בנין שביתה דכתיב כי בו שבת יאות הוא. אבל רזא דמלס כיון דלקחא האי נקודס ותיירא גיור כדיון מתעטרא ליהי בלחבסן [יו] וכיון דמתעטרא ליהי בלחבסן כדיון מתעטרת ומתאחדת כיו למסוי חד ומקרי כלא שבת. ש' בת. ש' הא חוקיותה רוח דתלג תצחן דמתאחדן בבת יחידה ויהי מתעטרא בכו ואינון בעלמא דלתי וכלא ליהי חד יתא מיהו ש' בת לחסוי כלא חד. ואי תיזח שבת הגדול דליהו לעילא אמחי אקרי שבת. אלא ודלי הכי הוא ורזא דמלס בכל חמר נקודס דיהי עקרא דכל עינא אקרי בת. כתיב דלח דלח אחר (ג) שמדני כלישון בת עין בנין דליהי עקרא דכל עינא אקרי בת עליון דלתי ליהי היכלל דלסוי נקודה עלאה [יח] וכד ליהי קיימא ועללא בנדשא לאצחא לאתעטרא לעילא אקרי כלא שבת. וכד אצחן מתעטרין לעילא בנו נקודס עלאה אקרי שבת [יט] נקודס תיזח כד מתעטרא בלחבסן אקרי שבת דלח האי נקודס תתאה כד סלקא לאתעטרא בלחבסן. כדיון כל חדוה אשתכח לעילא ותתא יעלמין בלח בחדוה. ובהאי ליליא האי נקודס אתפשט כדוראה ופרוס נדפוי על עליא וכל שלפויין אחרנין מתעברין ונסיירו אשתכח על עליא. וכדיון תוסף רוח כשתתא בישראל על כל חד חד. ובהאי נשייה יתירא נשיון כל עלצא ומייתא. ולא אשתכח בר חדוה לעילא תתא. האי רוחא דנחית ואתוסף בצני עלמא. כד נחית אשתכח צבוסמין דנתתא דעדן ונחית ושרא על עמא קדישא [כ] זכאין חינון כד התי רוחא אתער עליהו. כהיחא שעתא דהאי רוחא נחית נחתין עמי לגו נחתא דעדן שתין רתיכין מתעטרין לשיח סערין. וכד מעי לגנתא דעדן כדיון כל לינון רוחין ונשתתין דנתתא דעדן בלחי מתערי להאי רוחא. וכרוזו קרי ואמר. זכאין חינון ישראל עיח קדישא דרעותא דמאריכוון אתער לגביכו. (ג) רזא דרזין לידעי חכמתא זכאין חינון כד האי רוחא אתער. האי רוחא ליהוה אתפשטותא דהיחא נקודס [כז] ונפקא מינה והתפשטא בעלמא. והכוהו הוי רזא דשבת דשרא לתתא. וע"ז כתיב ביה שמירה. ושמרו בני ישראל את השבת. שבת לה כתיב אלא את השבת. לאסגאה האי רוחא דכרי על כלא ואגטרין לגמלא ליה. והייל וקיימא עמייה דבר נש וע"ז כתיב (ד) כל שומר שבת מחללו. כהאי רזא לית רזא אחרא האי רוחא אשתכח בהאי יומא מהלואתן דישראל ועינעונא דלסון. ובנין דח בעי למיסב ליה עונגא

מראה מקומות 6) דף דל. (ג) תלס י"ז (ג) דף דד (ד) יע"ז י"ז

זיו הזהר

וטו היסוד תולדת הבינה שבה חירות של הכל. ולפי פירוש השני בן חור בן אור הלבן שיש כלו דחמים. היינו שהשפע הנמשכת להיסוד בא מן סקוד הרחמים. והוא נמנה למטה יהודה. פי' להשפיע הכל למרת המלכות והשכינה הקדושה ששתיהן יחדו נקראות יהודה כגובר לעיל בענין הקשרת: [יו] פי' שמרת המלכות שנקראת נקודה התחתונה ונקראת בת יחידה יש לה עליה בשבת להתעשר כהאבות. היינו בספירות חסד גבורה תפארת שורש קדושת אברהם יצחק ויעקב שעליהם תרמו אות ש' שיש לה נ' ראשים. והם מתעלים להתעשר בעולם הבא היינו בעולם הבינה: [יח] פי' שעולם הבינה שנקרא אסא הוא היכול לנקודה העליונה היינו ספירת חכמה שנקראת אבא: [יט] כי גם החכמה נקראת בת עין. בכתוב התכם עיניו כראשו. וחכמי הדור נקראים עיני העדה: [כ] זהו מה שנקרא נשמה יתירה ונשתתין חרות: [כא] כאן יגלה בקצור סוד גדול מענין השכינה. שהיא אור אלהות הנאצל מן ספירת המלכות לשכון בעולם הזה ככל מקום הראוי לה. והוא שאומר שרוח הוה הוא התפשטות מן ספירת המלכות להופיע בישראל בעולם הזה ביום השבת. וזה הניצוץ של שבת מתקשר עם הניצוץ אלהות השוכן באדם בתפירתו. ודע והבן שכתב כאדם לפעמים נפש רוח ונשמה שוכנים בתנוף משולכות יחדו. ולפעמים אחת מהנה. בן יש בספירת המלכות נ' בחינות נפש רוח ונשמה וכימי החול התפשט בחי' הנפש מן המלכות להופיע ולשכון בעה"ז. וכשבת מתפשט בחי' הרוח. והבן:

בנוגה במיכלה ובחמיה תלת זמנין. בתלת סעודתין דלתת דרני מהימנותא כמה דלוקמוס. והאי נפיל הדוס וענוגה באינון סעודתי דישראל. זכאה חולקיה מאן דהסיני ליה זיענג ליה בהאי יומא האי רוחא אחסיני כל שיתא יומין מרוחא עלאה דעתיקא דכל עתיקין [כג] וביומא דשבתא כיון דנחית ואחסיני בנגתא דערן בליליא אתענג מענוגה דנופא בסעודתי דמהימנותא [כד] ואחשער האי רוחא ייעילא ותתא. ואחריו מכל סערין בענוגה דלעילא יתתא וסוילי וקייחא עזיה דבר גס המערך ליה לנשרא ליה. יעד' כתיב ושירו בני ישראל את השבת שבת. דא סיא סיהא נקודה תתא [כד] את השבת דא סוא סיא יוחא. התפשוטא דסיהא נקודה [כה] סיא התפשוטא דא חוסף קדישן וברכאן מלעילא על סיהא נקודה אתסיר כלל ואתגיד רוחא סהירא ככל סערין. אתגלג לעילא ופסיר. ואתגלג לתתא יסיר ודא סיא דכתיב בני ובין בני ישראל. חולק אחסיני אית לן כחדא חולקא דלעילא אתעשר בהאי יומא זענוגה גלאה קדישא. ואחסיני זיויא עלאה דעתיקא דכל גתיקין [כו] חילקא תתא אתעשר בהאי יומא זענוגה דלתתא דתסני סעודתא ועד' בני לענגא ליה ציזיכלא ובחמיה צלבוסי יקר ובחדוס דכלל יד מתעשרא ראי חולקא לתתא ואתגיד כמה דאגערך סלקא לעילא ואתחברא בהסוח חולקא אחרא [כז] והאי נקודה נפיל כלל ייעילא ותתא ואתגלגל מכל סערין. יבנו דמתגשרא בשבת מעילא יתתא כל שאר יומין יבז חילא לכולה יתחייב ליה שולגנו יועילא ויתתא. יברזין דספרא דגלייה ילכא אשתכח רוח דא ולקימיה צוילגא קדישא [כח] זכאה חולקיסון דישראל

עונג במאכל ובמשתה נ' פעמים. בגלש הסעודות של ג' מדרגות האמונה כמו שנתבאר. וזה נוסל חדוה ועונג מאותן סעודות הישראל, אשר חלקן של זה המהנה לו ומענג לו ביום הזה. רוח הזה נהנה כל ששת הימים מרח העליון של קדמון כל הקדמונים [כג] וביום השבת כיון שיורד ורוחץ בנן ערן בלילה. מתענג הרוח מעונג הגוף של סעודות ראמינה [כד] ונתעטר זה הרוח מלמעלה ומלמטה. ונעשה שבע מכל הצדדים בעונג שלמעלה ושלמטה. ויען שהוא עומד עם האדם נצרך לו לשמרו. ועד' כתיב ושירו בני ישראל את השבת, שבת. זאת היא נקודה תחתונה היא [כד] את השבת. זה הוא איתו הרוח. שהוא התפשוטא נקודה היא [כה] התפשוטא זו כאשר נתוסף קדושה וברכה מלמעלה על נקודה היא נתוסף הארה על הכל. והרוח נעשה איד המאיר בכל הצדדים. נחלק לו הארה למעלה ומאיר. ונהלק לו הארה למטה ומאיר. וזהו שכתוב בני ובין בני ישראל. חלק של נחלה יש לנו כאשר. החלק שלמעלה נתעטר ביום הזה מעונג העליון הקדוש. ונהנה מזיו העליון של קדמון כל קדמונים [כו] החלק שלמטה נתעטר ביום הזה מעונג שלמטה שנהנה באותן הסעודות. ועד' נצרך לענג לו במאכל ובמשתה במלבישי כבוד ובשמחה של הכל. וכאשר הנתעטר זה החלק למטה ונשמר כמו שנצרך. אז יעלה למעלה ומתחבר בחלק אחר ההוא [כז] וזאת דנקודה נוטלת הכל מלמעלה ומלמטה ונכללת מכל הצדדים. ולפי שנתעטרה בשבת מלמעלה ומלמטה. כל שאר הימים ניתנת שפע לכל. ונתנה לה דממשלר מלמעלה ומלמטה. ובכורית הספר של שלמה המלך נזכר סיד דוד. יתבאר עדי המורה הקדושה [כח] אשרי חלקם של ישראל.

א) כל מעלי שבתא כד מקדשין ישראל יומא כרוזא כרוזא לארבע סערי עלמא. אתכנסו זשריון קדישין ואתקפו כרסיון. יתן חמי הדוס בתלת זאה ותשעין קדישין כמה זמנין כמה שלגונין מתכנסין לאתרייכו. כיון דישתהל לתתא מקדשין שבתא דנין אתער זילגא דחיי. דחקין צליון ספרין דליה חד רוח סזבו יינו גלרא דחיי וליגון עפין דלילגא מתנגעין וסלקין יתתן דעלמא דחיי והסוא חילגא דחיי אתער ואזיק נשמתין קדישין ופריש על עלמא ועס כל דא נשמתין נפקין וכשיתין פלגין אלגין מתערין אלגין הלגין נפקין ואלגין עאלגין. וזילגא דחיי בתדוס וכדן ישראל כלסו מתעפרין בעפרין דליון נשיתין קדישין כלסו בתדוס בנייחא. וכל יומא דשבתא אית לין סיהא הדוס יסוא בנייחא וכל דקיקא די צגנתא כלסו סלקין ויתענגין בענוגה עלאה דעלמא דחיי. כיון דנפיק שבתא כלסו נשמתין פרחין וסלקין. תא חוי כד עייל שבתא נשיתין נחתין לשרא על עמא קדישא וכשמתין דלדקיקא סלקין לעילא. כד נפיק שבתא נשמתין סלקין חיון דשאר עלייו דישראל. וכשמתין נחתין חיון נשיתין דלדקיקא כיון דסלקין כלסו נשמתין דשאר עלייו דישראל סלקי וקיימי

א) כל ערב שבת כאשר מקדשים ישראל יום השבת. כרוז נכרוז לארבעה צדדי העולם. האספו מחנית דקדושים והכינו כסאת. אז נראה שמחה בשלש מאות יתשעים רקיעים. כמה ממונים וכמה שרים מתאספים למקבותם. כיון שישראל למטה כקדשים השבת אז נתעורר עץ החיים. שנוקש באותן העלים שלו רוח אחד הנושב מתוך העולם הבא. ואותן ענפי העץ מתגעגעים ומעלים רוח של העולם רבא. ועץ החיים דהוא נתעורר ומצויא נשמות קדישות שיתפשטו על העולם. ועל ידי זה נשמות יוצאות ונשמות נכנסות. אלו מעוררות לאלו. אלו יוצאות ואלו נכנסות. ועץ החיים הוא בשמחה. ואז כל ישראל נתעטרים בעטרות של אותן נשמות הקדושות. כלם בשמחה בכנוחה. וככל יום השבת יש להם שמחה היא ומנוחה היא. וככל הצדיקים אשר בנן כלם עולים ומתענגים בעונג העליון של עילם הבא. כשכניע מוצאי שבת כל הנשמות כורחות ועלות. בוא וראה כשנכנס השבת יורדות נשמות לשכון על עם הקדוש. ונשמות הצדיקים עולות למעלה. כבוצאי עבת עולות אותן הנשמות ששכנו על ישראל. ונשמות אחרות יורדות הן אותן נשמות הצדיקים. כיון שעולות כל הנשמות ששכנו על ישראל הן עולות וקיימות

טראה מקובות א) שלם קטג.

זיו הזהר

[כג] וזו ספירת בתר יסירך אנו אוסרים בשבת קדושה בתר [כג] כך קראין סעודות שבת י [כד] וזו ספירת מלכות : [כה] זה אור השכינה דקדושה שמתפשט לשכון בעולם הזה : [כו] חלק שלמעלה וזו ספירת תכונות וחלק שיכנס בו : [כז] ספירת הקדושה : [כח] אור בחינת הרוח של מרת המלכות נתעלה לסקורו במוצאי שבת. ותחתיו מתחיל להפזיז בעוה"ז האור של בתו. לפי ספירת המלכות בכל ששת ימי המעשה. נמצא שזאת נקורת המלכות מקבלת נחת רוח מלמעלה ומלמטה : [כח] כך קראו החכמים לרבי שמעון בר יוחאי :

וקיימות בצורתן לפני המלך הקדוש והקב"ה שואל לבלתי
איור הרוש היה לכן בעולם ההוא בתורה. וזכאיה הן אתן
האימרות הדושי תורה לפניו. שמה רבה עישה לרין
הקב"ה. מאסך לפטליא שלו ואומר. שמעו חדושי תורה
שאימרה זאת הנשמה של פלוני. וכלם נותנים מקום לדביר
הזה בשתי ישיבות. הם למטה והקב"ה למעלה. והם
לזה הדבור: —

וקיימו בדיוקנה קמו מלכה קדישה וקב"ה שאל לכליה
מתי חדושה הוב לנו בטהוה עלימא בחורייתא. וזכה אינין
מהן חדושה בחורייתא חזרת קמיס כמה חדוש עביר ליה
קב"ה. כגוס לפמליה דיליה וחמר. שחמו חדושה בחורייתא
דחזרת כשיתא דה דכלונו. וכלכו מוקמי התי
מלה בתי מתיבותי. אינין לתתה וקב"ה לעולא חתיס
להתי זלה —

א) וביום השביעי שבת וינפש. כתוב וינפש וביארו
וי נפש שאבדה. יכון היא. אבל אם כן וי
הגוף צריך לומר. טכמן נאבדה הנפש. אבל סיד הרבר.
באדם יש נפש. שהוא ליקחת ומי טבת אליו לזה הרוח
מערב שבת. וזה הרוח טורה בתוך הנפש הזאת. ודר בה
כל יום דטבת. וזה הנפש הזאת היא יתירה ברבו ותיעלת
יותר מטה שיתיד וע"כ למדני שכל נפשיה ישראל
מתעטרות ביים רשבת. והעטרה שלהם הוא מה ששורה
רוח הזה בתיכם כיין נרשבת ויצא יאתו הרוח עולה
למעלה. או וי הנפש שאבדה מה שאבדה. אבדה אותה
ע"ד העליונה וכח הקדוש ההא שהיה בה. יהו וינפש.
וי נפש. שאבדה מה שאבדה:

א) וביום השביעי שבת וינפש. כתוב וינפש וביארו
וי נפש שאבדה. יכון היא. אבל אם כן וי
הגוף צריך לומר. טכמן נאבדה הנפש. אבל סיד הרבר.
באדם יש נפש. שהוא ליקחת ומי טבת אליו לזה הרוח
מערב שבת. וזה הרוח טורה בתוך הנפש הזאת. ודר בה
כל יום דטבת. וזה הנפש הזאת היא יתירה ברבו ותיעלת
יותר מטה שיתיד וע"כ למדני שכל נפשיה ישראל
מתעטרות ביים רשבת. והעטרה שלהם הוא מה ששורה
רוח הזה בתיכם כיין נרשבת ויצא יאתו הרוח עולה
למעלה. או וי הנפש שאבדה מה שאבדה. אבדה אותה
ע"ד העליונה וכח הקדוש ההא שהיה בה. יהו וינפש.
וי נפש. שאבדה מה שאבדה:

עֵינֵי תִלְמִדֵי הַחֲכָמִים הַיּוֹדְעִים סִדּוֹת עֲלוּיֵינוּ הַיָּא מְלִיל
שבת לליל שבת כמו שנתבאר. אבל דבר זה
שאלתי למנייה הקדושה. היא ידוע שזו הכתר התחתון
מקבל מה שמקבל שפע ביום [כט] ובלילך דא נותן מוין
לכל היילותיו. כמו שביארו שכתוב יתקם בעיד לילה ותתן
טרף לביתה חק לנערותיה. מקבלת השפע ביום ותתן
בלילה [ג] ועתה אמר הרב שהויני צריך להיות בלילה
דזה. והשיב שבדאי צריך להיות הוינו בלילה הזה. מה
המעם. לפי שבלילה הזה היא מפרשת נשמות לכל החכמים
היודעים סידות חכמת הקבל"ה. (ז) וחבור ווינו לא נמצא
כיום אחר בכ"ה הדוה בלי ערבינו אחר כמו ביום הזה.
ולפיכך אותן הנשמות שמהלקת מחלקת אותן לחכמים
לצדיקים ולחכידים כראוי להם. ובכל לילה ולילה הוינו
נמצא בורא בחצי הלילה. אבל לא בכל הצדדים כמו
זיוג הזה [א] ולפיכך החכמים בעלי הסוד צריכים לסדר
התמטיש שלהם בלילה הזה. מה המעם. לפי שבכל ימי
השביעי יש להם רוח אחר דשרה על העולם. ובלילה הזה
יש להם רוח אחר קדוש ועליון הירד לבני קדושים. וזה
הרוח נושב מן קדמון כל הקדמנים. ויורד לתוך נקודה
התחתונה לתת בה מנוחה לכל. ושפע זו מתחלקת לכל
הצדדים למעלה ולמטה. ככתוב ביני ובין בני ישראל [ב]
וכאשר אותן החכמים יושבים עם איתו רוח הקדוש רוח
העליון צריכים לשמש ממתם. כי זה הרוח מוטף אדרי
למטה כל אותן נשמות הקדושות. וקדושי עלין נהלים
בכח הרוח הזה נשמות קדושות לבניהם כראוי:

עֵינֵי תִלְמִדֵי הַחֲכָמִים הַיּוֹדְעִים סִדּוֹת עֲלוּיֵינוּ הַיָּא מְלִיל
שבת לליל שבת כמו שנתבאר. אבל דבר זה
שאלתי למנייה הקדושה. היא ידוע שזו הכתר התחתון
מקבל מה שמקבל שפע ביום [כט] ובלילך דא נותן מוין
לכל היילותיו. כמו שביארו שכתוב יתקם בעיד לילה ותתן
טרף לביתה חק לנערותיה. מקבלת השפע ביום ותתן
בלילה [ג] ועתה אמר הרב שהויני צריך להיות בלילה
דזה. והשיב שבדאי צריך להיות הוינו בלילה הזה. מה
המעם. לפי שבלילה הזה היא מפרשת נשמות לכל החכמים
היודעים סידות חכמת הקבל"ה. (ז) וחבור ווינו לא נמצא
כיום אחר בכ"ה הדוה בלי ערבינו אחר כמו ביום הזה.
ולפיכך אותן הנשמות שמהלקת מחלקת אותן לחכמים
לצדיקים ולחכידים כראוי להם. ובכל לילה ולילה הוינו
נמצא בורא בחצי הלילה. אבל לא בכל הצדדים כמו
זיוג הזה [א] ולפיכך החכמים בעלי הסוד צריכים לסדר
התמטיש שלהם בלילה הזה. מה המעם. לפי שבכל ימי
השביעי יש להם רוח אחר דשרה על העולם. ובלילה הזה
יש להם רוח אחר קדוש ועליון הירד לבני קדושים. וזה
הרוח נושב מן קדמון כל הקדמנים. ויורד לתוך נקודה
התחתונה לתת בה מנוחה לכל. ושפע זו מתחלקת לכל
הצדדים למעלה ולמטה. ככתוב ביני ובין בני ישראל [ב]
וכאשר אותן החכמים יושבים עם איתו רוח הקדוש רוח
העליון צריכים לשמש ממתם. כי זה הרוח מוטף אדרי
למטה כל אותן נשמות הקדושות. וקדושי עלין נהלים
בכח הרוח הזה נשמות קדושות לבניהם כראוי:

ב) יון רוחה שרה על עליה כל רוחין ציטין וכל
מקטרגין ציטין הסתלקו מעליה. ולא ציטין
ללחה על נטורא. ציטין דישראל היטון נטורין בטהוה
רוחה וסוכת שלום פריסת גרפה עליהו ואינון נטורין
מכלא. דהא טיטין בכל חתר דסוכת שלום אשתכה
סערה אחרת לא אשתכה ממן. וע"ד נטורא חיוו ונטורא
שכי

ב) יון רוחה שרה על עליה כל רוחין ציטין וכל
מקטרגין ציטין הסתלקו מעליה. ולא ציטין
ללחה על נטורא. ציטין דישראל היטון נטורין בטהוה
רוחה וסוכת שלום פריסת גרפה עליהו ואינון נטורין
מכלא. דהא טיטין בכל חתר דסוכת שלום אשתכה
סערה אחרת לא אשתכה ממן. וע"ד נטורא חיוו ונטורא
שכי

מראה מקומות ט ד ד: ט ד ד: ט ד ד: ט ד ד: ט ד ד:

זו הזהר

[כט] זו סדת המלכות ספירה התחתונה: [ג] לחלק השפע בפרשיות לכל הנבראים שבקולב הזה: [א] שבה ל אין הורגות הספירות
ישעלה בשלמות כמו בשבת: [ב] פי' ששפע הארת אור הכתר מתחלק בין סדת המלכות ובני ישראל:

שכית. יומא דשבתא חדיס איבו לכלא וכלא אתנער לעילא יתמא. ונקודה תתאס נהרא לסלקא לעילא בשפירו דעשרין שבעין חולקין יתיר [ג] יסבא דכל שבין אתער כדין כד סליק נהורא עמא קדישא זקדתי לבי כניסתא בלבוס יקר בחדוה מתגערין בעשרא קדישא לעילא בהסוה רוחא דקיימא עלייכו לתמא. משבחין בדירין ותוסבחין וסלקין תוסבחן לעילא. ועלחין יתמחין כלכו בחדוה ומתעטרין כלכו כחדא. פתחי גלוי ואמרי זכאין אמון עמא קדישא בחרעא דמאריכוון אתער עלייכו וכל חילין קדישין מתעשרין ביניכוון האי יומא יומא דנשמתין איבו ולאו יומא דנשא בגין דשלטנו דלרורא דנשמתין איבו [ג] וקיימן עלחין ותתחין כלכו בזוגא זרע. בעשרת דרוחא יתירא עליה קדישא. זרע ללותא דשבתא דעמא קדישא תלת נלותין אשתכחו בהאי יומא לקבל תלת שבתי [ג] ותוקוהו וכלכו זרע. כיון דעהלו עמא קדישא לבי כניסתא חסור לאשתדלא אפילו בלורך בי כניסתא תלא בזלי תוסבחין ילותא ואורייתא כדקא מוי לון. ויחין דהשתדל בזלין אחרין ובמלין דעלמא דא איבו בר נש דקא יחלל שבתא לית ליה חולקא בעריה דישראל תרין מלאכין ממין על דה ביומא דשבתא יאיוון שוי ידיהון על רישיה ואמרי. ווי לפלגיא דלית ליה חולקא בקב"ה. ועד"כ בעי לאשתדלא בללותא ובדירין ותוסבחין דיתריהון ולאשתדלא בזורייתא:

כסית. יומא דשבתא חדיס איבו לכלא וכלא אתנער לעילא יתמא. ונקודה תתאס נהרא לסלקא לעילא בשפירו דעשרין שבעין חולקין יתיר [ג] יסבא דכל שבין אתער כדין כד סליק נהורא עמא קדישא זקדתי לבי כניסתא בלבוס יקר בחדוה מתגערין בעשרא קדישא לעילא בהסוה רוחא דקיימא עלייכו לתמא. משבחין בדירין ותוסבחין וסלקין תוסבחן לעילא. ועלחין יתמחין כלכו בחדוה ומתעטרין כלכו כחדא. פתחי גלוי ואמרי זכאין אמון עמא קדישא בחרעא דמאריכוון אתער עלייכו וכל חילין קדישין מתעשרין ביניכוון האי יומא יומא דנשמתין איבו ולאו יומא דנשא בגין דשלטנו דלרורא דנשמתין איבו [ג] וקיימן עלחין ותתחין כלכו בזוגא זרע. בעשרת דרוחא יתירא עליה קדישא. זרע ללותא דשבתא דעמא קדישא תלת נלותין אשתכחו בהאי יומא לקבל תלת שבתי [ג] ותוקוהו וכלכו זרע. כיון דעהלו עמא קדישא לבי כניסתא חסור לאשתדלא אפילו בלורך בי כניסתא תלא בזלי תוסבחין ילותא ואורייתא כדקא מוי לון. ויחין דהשתדל בזלין אחרין ובמלין דעלמא דא איבו בר נש דקא יחלל שבתא לית ליה חולקא בעריה דישראל תרין מלאכין ממין על דה ביומא דשבתא יאיוון שוי ידיהון על רישיה ואמרי. ווי לפלגיא דלית ליה חולקא בקב"ה. ועד"כ בעי לאשתדלא בללותא ובדירין ותוסבחין דיתריהון ולאשתדלא בזורייתא:

נ) למרנו שלשה דם הגורסים רעה לעצמם. אחר מי שמקבל עצמו. שני מי שמטליך לחם או פירורים שיש בדם ביות. שלישי מי שמטליך נר במציאי שבת קודש שהשלים הצביר ואתה קרוש יושב. שזה נורם לאש הגיהנם שירדק באש הדיא קודם שהגיע ומני. שיש מקום כניהגם לאלו שהיו מחללי שבתות. ואלו שנענשים בנידנם מקללים לזה שמטליך נר קודם שהגיע ומנו ואומרים עליו נ) הגה ה' מטלטלך שטבלה נבר וגו'. צנף יצנפך צנפה כדור אל ארץ רחבת ידים. לפי שאין להדליק אש במוציא שבת עד שמבדילים ישראל בתפלה ומבדילים על הכוס. לפי שעד איתו זמן עדיין שבת הוא. וקדושת השבת שולט עלינו. וכשעה שמבדילים על הכוס כל אותן החיילים וכל אותן המחנות שנתמנו על ימי החול. כל אחד ואחד חוזר למקמי' ולעבדו שנתמנה עליה. לפי שבאשר נכנס השבת ונתקדש היום. קודש נתעורר ושולט בעולם. וחול הוסר מממשלתו. ועד השעה של מוצאי שבת אין חזירים למקומותם. ואע"פ שיצא השבת אין חזורים למקומותם עד השעה שאמרים ישראל בא"י המבדיל בין קדש לחול. או הקודש מסתלק. והמחנות שנתמנו על ימי החול נתעוררים וחזורים למקומותם. כל אחד ואחד על משטרתו שנפקד עליו. ואע"פ אין שולטים עד שהם נאורים מן סוד הנר. וכלם נקראים מאורי האש לפי שמן סוד עמוד האש ומן יסוד האש באים כלם ושולטים על עולם התחתון. וכל זה בשהארם מדליק נר קודם שהשלימו הקהל ואתה קרוש יושב. אבל אם הוא ממתין עד

פ) תנינן תלתא אינון גרמין ביסא לגרמייסו. חד מאן דלייס גרמיס. תנינא מאן דזריק ביהא זרעא או פרוזין דלית בכו כזית. תליתאס מאן דאוקיד סרגא בירפיק דשבתא עד לא משי יכרתל לקדושה דסדרת דנריס לגורא דגיהנס לאדלקא בהסוה נורא עד לא משה זמניסו. דחד ייכתא אית בגיהנס לאינון דקא מחללי שבתות ואינון דענישין בגיהנס לייטין ליה להסיא דאוקיד סרגא עד לא זמק זמניס. יאמרי ליה נ) הסה ה' משטלך שלפלה נבר וגו'. גוף ינפך כנפס כדור אל ארץ רחבת ידים. בגין דלא יאות הוה לאדלקא נירא כד נפיק שבתא עד דמבדלי ישראל בללותא ימבדלי על כסא. בגין דעד הסוה זמנה שבת הוא. וקדושת השבת שליט עלנא. ובשעתא דמבדלו על כסא כל אינון חיילין וכל אינון משריין דאמתין על ימי החול. כל חד וחד יתוב לאתריס ולפולחניס דאמתני גליס. בגין דכד עאל שבתא ואתקדש יומא. קודש אתער יליס בעלמא. יחול אתעדי משולטנותא דליה. ועד שעתא דנפיק שבתא לא תייבין לאתרייכו. ואע"ג דנפק שבתא לא תייבין לאתרייכו עד זמנא דאמרו ישראל בא"י המבדיל בין קדש לחול. כדין קודש אסתלק. ומשריין דאמתניו על יומי החול מתערין ותייבין לאתרייכו. כל חד וחד על משריס דאתפקיד עליה. ועס כל דא לא בלשין עד דיהון כסורין מרזא דסרגא. וכלכוון אקרין מאורי האש בגין דמרזא דעמודא דנורא ומיכודא דנורא איתין כלכו ושליטין גל עלמא תתאס. וכל דא כד בר נש אדליק סרגא עד לא עלימו ישראל קדושת דסדרת. אבל אי איבו ממתין עד

מראה במקומות א) דף רס: ב) נראה יד: ג) ישי' כ"ב

זיו הוהר

[ג] בשבת יש עליית המלכות בשבעין עטורין יותר ע"י התורה ותפילת ישראל למיכך נתעורר הבתר להשפיע בה הארת רלעולא; [נד] פ"י ממשלת עולם הבינה; [נה] תלת שבתי הן מלכות בינה ובהר מלכות היינו שבתפלת ליד שבת נעשה יחוד מלכות עם תפארת. ובתפלת שרית ומוסף נתעלים מלכות ותפארת לשבת העליון שהיא הבינה בהתיחדות עם התכנה בהארת הכתר. ובתפלת גנח הארת הכתר יורד ומאיר עליהם עד לפמה שפה;

עד שהשלימו ואתה קדוש יושב. אותן הנענשים בנייהם מצדיקים עליהם הדין של הקב"ה. והם מקיימים על איש ההוא כל דברכות שאומר הצבור. ויתן לך האלודים מכל השמים. ברוך אתה בעיר וברוך אתה בשדה וגו' :

עד לאשלימו קדושה לסיודת. אינון חייבין לניכס מצדיקין עלייהו דינא דקב"ה. ואינון חייבין על הכוח ד"נ כל דברכתן דקא אמרי לציבור. ויתן לך האלודים מכל השמים. ברוך אתה בעיר וברוך אתה בשדה וגו' :

(א) וירא העם כי בשש משה. א"ר שמעון מי הוא העם. הם הערב רב. מי דם הערב רב. וכי לודים וכושים וכפתודים ות גרבים דיו שקורא איתם ערב רב. והלא מצרים היו ומצרים יצאו, ואילי היו ערבוב של עמים רבים כך היר ל' לבתיב. ערב רב עלו אתם. בשבי' הערבוב שלהם אלא ערב רב עלה אתם כתיב לפי שהיו עם אחד ושפת אחת. אבל כל מבשפי מצרים וכל הרמזים שלהם היו. שכתוב בהם ויעשו גם הם הרמזי מצרים שבקשו לקום נגד נפלאית הקב"ה. יכיון שראו הנסים והנפלאות שעשה משה במצרים חזרו אל משה. אמר לי הקב"ה למשה לא תקבל אותם אמר משה רבינו של עולם כיון שראו הגבורות שלך שבקשים להתנייר. דאו גבירתך בכל יום וידעו שאין אלהים זולתך. וקב"ה משה ולמה נקראים ערב רב. אלא כ"י מבשפי מצרים היו. ובראשם יונג'ס וימברו"ס. ובשעות היום היו עושים תמיד בשופס כל איתן מבשפים הגדולים. והיו מסתכלים מבי נטה השמש. מתחלת שש שעות ומחצה עד תחלת תשע ומחצה שאו הוא ערב הגדול. וכל איתן מבשפים הקטנים מסתכלים מתחלת תשע ומחצה עד חצי הלילה. איתן מבשפים הגדולים שבהם היו מסתכלים מבי נטה השמש. שהרי או מתחילום תשע מאה וצ"ה מדרגות לשוטט על הרי חישך. והרוח שלהם משוטט על כל איתן המבשפים בכשפיהם. ואלי המבשפים היו עושים כל מה שיצו. עד שכל המצרים היה במחונם באותן המבשפים. וקראו להם ערב רב לפי שיש ערב קבון שתשע שעות ומחצה ולמטה. שהוא ערב קטון. (ב) ושני ערבים הם. וע"כ כתיב וגם ערב רב עלה אתם. והכמתם היתה גדולה. והם הסתכלו בשעות היום והסתכלו במדרגת משה. וראו שהרי בכל הצדדים בשש משה. היינו בשש שעות הראשונות של היום שהם לא יכלו לשלם בהן. בשבי' שש מדרגות העליונות שנארו משה בהן. ובכל הצדדים בשש היה [לו] ובעפרות של אלו שש המדרגות היה מיכן לדרת מן הדר. שכתוב כי בשש משה לדרת מן הדר. מיר ויקרל העם על אהרן. לכה על אהרן בשבי' להתכלל בצד הומין. שהרי הם כח שמאל בקשו ממנו [לו] ובשבי' להיות נכלל בימין נקהלו על אהרן [נת] ויאמרו אליו קים עשה לנו אלודים. אלהים ודאי בקשו צד השמאל. (ג) בכה רבי שמעון ואמר. דחמא שעשה העם שמכחוץ ונשתתפו לדם בני העם הקדוש. במדרגה האלהות שנקראת אם חמיו. שכתוב קום עשה לנו אלהים. אלהים ודאי כביר ישראל. זו היא ששורה עליהם כאם על בניו [נת] והו שכתוב (ד) וימירו את כבודם בתבנית שור. זה כבודם של ישראל האם שלהם. והו שכתוב (ה) גלה כבוד. שגרמו לשכינה שתגלה בגלות עבה. וע"כ וימירו את כבודם. במה. בתבנית שור. כאן יש סוד. בוא וראה לטטה תוך שמרי הדין במקום שמרים הרעים ויצא בע"כ

(א) וירא העם כי בשש משה. א"ר שמעון מאן הוא האינון ערב רב. מאן ערב רב. וכי לודים וכושים וכפתודים ומינרמים הוו דקראן לון ערב רב. והלא מצרים הוו ומצרים נסלו. ואילו הוו ערבוביא דעמיין סינאין הכי הוה ליה למכתב ערב רב עלו אתם לפי ערבויה דלכון. אלא ערב רב עלה אתם עמה חד הור וליסן חד. אבל כל חרשי מצרים יכל חרסומי דלכון הוו. דכתיב צהו ויעשו גם הם חרסומי מצרים דצטו למיקב לקבל פליאן דקב"ה וכיון דחזו נסין ופליאן דעבד משה במצרים אהדרו לגבי משה אמר ליה קב"ה למשה לא תקבל לון משה יחריה דעלמא כיון דחמו גבורתא דילך בעאן לאתגייירא יחמון גבורתא בכל יומא וינדעון דלית הלה רב מיך וקביל לון משה. וחייזו קרא לון ערב רב אלא כל חרשי דחרי"ס הוו. וברשיבין יונג'ס וימברו"ס. ובשעת דיומא הוו עבדי תדיר חרשיבו כל אלין חרשין עלאין והוו מסתכלי מבי נפי שפאח משירותא דסית שעות ומהנה עד שירותא דתשע ויחלה דלחיו ערב דרברבא וכל אינון חרשין ועירין משירותא דתשע ומחלה עד פלגות ליליא. אינון עלאין דצבו הוו מסתכלי מבי נפי שפאח. דכא כדן שרת, תשע מאה ותשעין ומחמ דרגין למשפא על שורי חשך. ורוחא דלכון משפא על כל אינון חרשין בחרשיבו. ואלין הוו עבדי כל מה דאינון בעאן. עד דכל מצריי רחננו דלכון בצלין הוה. וקראן לון ערב רב צנין דלית ערב זעירא מחשע שטית ומחלה ולתתא דלחיו ערב זעירא. (ג) ותרי ערבי אינון ועל דא וגם ערב רב עלה אתם והכמתא דלכון הוה סג' ואינון אסתכלו בשעתי דיומא והסתכלו בדרגא דמשה. וחמו דהא בכל סערין בשש משה בשש שעות קדמאין דיומא דאינון לא יכלין לשלטה צהו. צנין סית דרגין עלאין דלחיד צהו. ובכל סערין צסית הוה [לו] ובסערין דהלין סית הוה זמין לדרת מן הסר. דכתיב כי בשש משה לדרת מן הסר מיר ויקרל העם על הכהן אחאי על אהרן צנין להסתכלל בסערא דימינת דהא אינון שחלה צעו מניה שור [לו] וצנין דלחיו כליל צימיוא אסתכסו על אהרן [נת] ויחייזו אליו קום עשה לנו אלהים. אלהים והו צעו סער שחלה (ג) בכה רבי שמעון ואמר הובח דעבדי עמא דלצר והסתתפו צני עמא קדישא בצחלא חרבו דכתיב קום עשה לנו אלהים אלהים דחמי כבוד ישראל דא איבי דשרייא עלייהו כחלא על צנין [לע] וזה הוא רוח דכתיב (ד) וימירו את כבודם בתבנית שור דה כבודם דישראל אחא דלכון. וזה הוא דכתיב (ה) גלה כבוד דגרמו לשכינתא דלחגלי בגלותא עומון וע"כ וימירו את כבודם. במה. בתבנית שור. הכא איבו רזא תא חוי לתתה גו שצרים דהמרא דורדיין ציסין נפס

מראה מקובות (א) ד' ק"א (ב) ד' ק"ב (ג) ד' ק"ג (ד) ד' ק"ד (ה) ד' ק"ה (ו) ד' ק"ו (ז) ד' ק"ז (ח) ד' ק"ח (ט) ד' ק"ט

זין הזהר

[לו] מי' שבכל הצדדים היה כח משה חוק בשש שעות הראשונות שר היום. [נו] היינו כח מצד השמאל כח של סומא. [נת] מי' שיהי לנו הכח ויניק מן החסד דקדושה לכך נקהלו על אהרן ששורשו בחסד. [לע] זו דרשבינה הקדושה

הד ערעורא זקשגרא זיוקא קדמאס [ת] ואיזו כרוז דיוקא
 יחדס כד קריב לנו קודשא. כיון דאתעבר זמין ובעי
 ליתחא לתתא. בעי להתלבשא בלבושא לנזקא עליא. ונחית
 היה ורתיכו. ולבשת קדמאס דקא נקיש איזו
 מבני סור דיוקא דסור וקדמאס לניוקין זמיון ארבע
 סור איזו זמיון ארבעס חבות לנזקא עליא. וכלהו
 תלתא חבות ניוקין בר סור כללו דליה.
 וע"ד כתיב ויזירו את כבודם בתבנית סור יסור אוכל
 עשב הא דרשינו ציה אכל עקרא דמלח בתמנית דלחם
 יסבגס זיני דגן לית ליה דכו מולקא.. (א) ותא חוי כל זמנא
 דהיה משה במצרים איה דאלהים לא דתיר. אלא איה
 דה'. וע"ד קפוח ליה לפרעה. בגין דלח יסא
 תוקפא להסוח סערא אהרא ולא יתתקף בגליא [מ] הסתא
 בגו איהו מלה וסייט קום עשה לנו מלחם לני דיוקא
 דאין לריכין להאי מלה לתקפא סערא דלן דהוי אהדחיא
 עד רשתא חסר לכו לפנינו. זתי אהרו. אלא הכי איזי
 חזיון דחתון יסדחל כל טוב וכל יקר דעליה לכו
 והני דחיון לכו הלכו וה' הולך לפניכם ויחס. הוף
 הכי מלהים חסר ילכו לפנינו כיה דאזיל קציינו
 ה' דסא רכו איה לסערא דלן דתוך אוף הכי לקמתי אי
 נוחין ליה עובדא תא חוי כל עניי יקר דחזו
 במדברא לא הוי הפיון חלל לפני ישראל להזייהו יסדח
 ענני דיקר דתיב וה' הולך לפניכם יחס אזיל לקציינו.
 ואלין ערב רב וכל איון צעירו עתקין ויתוקין הוו אזיל
 לבר זמיון תא לשתרייתא ותא חוי כל איון הרבגין סנין
 דקא אזלו ישראל במדברא סוס לכלובא ונעפאל לא הוי גו
 עניי לנו. ועל דא עאני ומזי דהוי חבלי עשב לבר הוי
 יכל איון דנערי לון. איה אלעור איה אי הכי חיון
 ערב רב לא הוי אכלין מן מנא איה ליה ודאי הכי סוא. אלא
 תא דיהבי לון ישראל כחזן דיהיב לעבדיה וזמיה הוו אכלי
 זממיות משה דאשתאר חצתר יסדחא פסילת. וקרא
 אכרוו ואמר וצני ישראל אכלו את הין ארבעים גנה.
 צני ישראל ולא אהרא. ויראו צני ישראל ויאמרו וגו' מן
 הוא ולא חסר ערב רב ועאני ומזי דהוו צנייהו.
 ועד הסתא הוו אשתפין איון ערב רב. והסתא קחו וצני
 עובדא לאתקפא לסערא אהרא אהרו או נהא כלנה עיאל
 דרא ונהוי בכללא עמכון. או ירא לן זתן דיהך קמחא
 כמה דיוך אלהכון קמיון. אמר אהרן חס וכלוס דזנין
 ישתתפין בעמא קדישא לחסוי כלל כללא חד לא יתערבין
 עמא קדישא בעמא דא בכללא חדא הניא עב איזו להכרשא
 לון מנו עמא קדישא עד דיימי משה יתסין לשב התכוין.
 אלא סניאין הוו זישראל דהשתתפו צדיייהו צנה ובנין כך
 כד אתא משה אלסרין לצברא וללכנא לעיאל קדישא יסדחא
 מוצא ואשקי לון סקין עד דאשתכרוו כללו. ולא תשתאר
 צהו פסולת כלל:

(ג) ויאמר אליהם אהרן פרקו נומי סוסב וגו'. וכי לא
 הוה לון דסבא אהרא אלא אמר אהרן בעור
 דאית לון קשעה צבנייטו ובנשייכו יתעכבון. וצין כך
 ייתי יחס. תא חוי תנין קשים גרים לישראל כספת
 צבנר הכי. כל שכן אליון דלא הוו גרים דקא יהיה איון
 ממי

מעריע יסקעג אחד מיוק הראשון [ז] יהוא בסור תבנית
 אדם כאשר יקרב אצל הקדוש. כיון שעיניו משם ירוצה
 לרדת למטה. נצרך לו להתלבש בלבוש שהיוק לעולם. הוא
 יורד עם מרכבותיו. ולבוש הראשון שלוקח לעצמו הוא
 תבנית שור צורה של שור. וראשון המיוקים מאותן הארבעה
 הוא שור. והמיוקים הם ארבעה אבות להיוק לעולם. יכ"ל
 שאר ג' אבות ניוקין שמלבד השור כלם של השור הם.
 וע"ז כתוב וימירו את כבודם בתבנית שור. מהו אוכל
 עשב. כבר דרשנו בזה. אבל עיקר הדבר שבתמצית הלהם
 ושבעה מיני דגן אין לו בהם חלק (י) וכי ירא כל זמן
 שהיה משה במצרים. שם אלהים לא דוכי. אלא השם
 דו"ה ב"ד. וזאת הו' קשה לי לפענה. בשביל שלא יהיה
 תוקף לצד הטומאה ההוא ולא יתגבר בעולם [מז] ועתה
 בקשו ענין ההוא. והו' קום עשה לני אלהים. לני דוקא.
 שאנחנו נערכים לריב דוה לחוק דעד שלני שריר נחתה
 עד עתה. אשר ילכו לפנינו. סד אמרנו. אלא כך אמרנו.
 הויאם אני שאמס ישראל כל טוב יכל כבוד דעילם לבם הויא.
 יאנינו נדחים לדחין ש"בם. וה' הולך לפניכם יחס אף
 כך אני מבקשים אלהים אשר ילכו לפנינו כמו שירשך לפניכם
 ה'. שהרי יש רש"ת להעד שלני לככת במ סניאין. אם
 נכין לי איון פעלה. בוא וראה כל עניי כבוד שרשינו
 במדבר לא הוי מבסוס אלא לבני ישראל כבודם. ענין
 דכבוד ההוא שבתים וה' הולך לפניכם יחס הלך לפניכם.
 וא"י הערב רב וכל איון דבהמות גאן ובקר דיו לכים
 מחין למתה לבסוף. יבוא וראה כל איון ארבעים גנה
 שרלכו ישראל במדבר. כל לבלך ומנפת לא היה תוך
 הענינים בפנים. יע"כ צאן ובקר אוכלי עשב סכריין הוי עין
 כל איון ששכרו להם. א"ר אלעור אבני. אם כן איון
 הערב רב לא הוי איכלים דמין. א"ל ודאי כך הוא אלא
 מה שנתנו להם ישראל כמי שנתן לעבדו. ומסר דיו איכלים.
 מן התמצית מה שנשאר הפסולת מאחר דרודים. ודכותב
 מכרוו ואומר. ובני ישראל אכלו את המן איבעים שנה.
 בני ישראל ולא אהר. ויראו בני ישראל ויאמרו וגו' מן
 הוא. ולא שאר הערב רב והצאן והבקר שהיו בנייהם.
 ועד עתה היו נכנעים איון הערב רב. יעתה עמדו בקשו
 פעולה להוק צד הטומאה. וכך אמרו אי נהיה כלל גס
 אחד ונהיה בכלל עמכם. או שיהיה לנו מן שירשך לפנינו
 כמו שהולך ארדיכם לפניכם. אמר אהרן דסושלים גאלי
 ישתתפו בעם דקדוש להיות כלם בלל אהר. לא יתערבו
 עם דקדוש בעם זה בכלל אהר. אלא מוצב יתכריעם
 סתך עם דקדוש עד שיבוא משה. יארוך לטיב גרבון.
 אלא שהיו הרבה מישראל שנשחרתו עמהם כלם. לפיכך
 כשבא משה הו' צריך לברר וללכנ העם הקדוש מחטא
 ההוא. והשקה אותם דמנקה עד שתכברו כלם. ולא נשאר
 בהם פסולת כלל

(ז) ויאמר אליהם אהרן פרקו נומי סוסב וגו'. וכי לא
 היה להם זרב אהר. אלא אמר אהרן כל זמן
 שתהיו להם מחלק עם בנייהם ישיבם ייכבדי. וכן כך
 יבא משה. בוא וראה לברנו שקשים גרים לישראל כספת
 בבשר הדני. כל שכן אלו שלא היו גרים כראוי. דם מה
 עשי

טראה בקובות ט 97 קלא ט 97 ד

זין הזהר

[ז] זה ששל על פסולת דקדושה שאחר כמה וכמה צמזומים והשפלות דקדושה היה ביובלת שיכרא סמנו דיינו מן הפסולת שלו צד
 הטומאה עם כל המרכבות שלו וחילולת המיוקים. וזה הוא מיוק הראשון: [מז] כי מן האמוריים של זה דים יש להם יקחז

עשו ויתפרקו כל העם את נסמי הורב אשר באוניהם. דרבי אליהו ורובבות דיו מן נזמירם שבו. מה כתוב ויקח מידם ויצר אותם בהרמ וגו'. אהרן לא נשמר מאותן שני הדכמים שהיו בראשיהם של ערב רב ההוא, אחד מהם ה' לפניו והשני היה עוסק כבשפוי. כיון ששניהם נתיעצו יחד לקחו זהב ההוא שני שלישים ביד אהת. ושליש אחד ביד השנית. לפי שבן נצרך במין הכשוף ההוא. בכה רבי שמעון ואמר, איי הסיד הקדוש אהרן, משיח אלהים הגדול בחסידותך נפלי הרבה מן עם הקדוש. ואתה לא ידעת להשמר, מה עשי, כאשר עברו שש שעות הראשונות. יריים היה במשקל החצי. לקחו זרב ההוא שפרק מאניהם, מן המעם. לפי שמו שרונה לעשות כשוף לא נצרך לו להיות הם על ממון. והם אמרו הלא השער עימדת לנו אם לא נעכב, ואין עת להיות חס על ידב. מיד ויתפרקו כל העם, מהו ויתפרקו. ככתוב (ח) מפרק דרים יטשבר סלעים, שהשחיתו ושברו אוניהם והתפרקו מעול השמים שצור להם משה. שלא יהיה לרם חלק בדם הקדוש ובעם הקדוש. מה עשו, שני המכשפים הלך את הורב ההוא. אחד לקח שני שלישים ואחד שלישי, עמדו נגד השמש בשעה הששית, עשי בכישופם ולכטו בלהמירם בכישוף של הפר. כיון שהגיעה תחלת שעה ז הריבוי שניהם יריהם על ידיו של אהרן, שכתוב ויקח מידם, שניהם היו ולא יותר. כיון שהוא לקח מידם קול יצא ואמר (ז) יד ליד לא ינקר רע, כמי שכתוב כי ברע הוא, שהביא רע לעולם, סוד הרב, אלה הרשעים מכשפים הרעים. בניו של בלעם הרשע, בני בניו של לבן הרשע. ראי שהכוס של ברכד כימין הוא ומן כהינת הימין תביא התחוקות הכידי, אמרו אם יריה בעזר זה הראש הדוא של הימין [מז] או יהיה התוקף שלי כראוי. כיון שהגיעה שעה ד' של היום נתנו לו לאהרן מיד, אם היא היה אמר להם הניחו הזהב על הארץ תחלה ואקחני, אז לא היו פועלים ככשפיהם כלום אבל מידם לקח. והכתוב מתרעם ואומר ויקח מידם, ראו מן עשה אהרן, איש נביא איש הכס ולא ידע להשמר, שאלו לקח הזהב מן הארץ, כל כשפים שבעולם לא היו יכולים להצליח, אבל מדוע הצליחו במעשה זה, לפי שהיה ויקח מידם ולא מן הארץ למדנו שק"ד שקלים היה בו כמספר מסכ"ה. א"כ איך כתוב ויקח מידם, וכי בידם היו כל אותן השקלים, אלא ככלל א הן דשקלים לקחו מלא ידיהם, ומעט זרב ההוא נתעלה על דכף כאלו היה הכל בידים:

מאי עבדו ויתפרקו כל העם את נסמי הורב אשר באוניהם. כמה חלפי ורצבן הוו מנומיהון תימן מאי כתיב ויקח מידם ויצר אותם בהרמ וגו'. אהרן לא הכתמר מתימון תריין חכימון דהוו צרטיסיון דהכיה ערב רב, חד מנייהו הוה קרייה ואחרת הוה עבד בהרמיו כיון דתרווייהו התייעבי כהנה נפלו הכוה דהנה תריין שלישי צידא דהד שלישי צידא להחרט צנין דהכי חלפריך בהכוה וינא דהרשא צכה רבי שמעון ואמר אי חסידא קדישה אהרן, משיחא דהלכא רבה, בהסידותך נכלו כמה מעמח קדישא, ואנת לא הוית ידע להסתמרה, מאי עבדו, כד מסו שית שעתין. וינא הוה ציהקלא, נפלו הכוה דהנה דפריקו מאורוהיכו מחי טעמח צנין דזיאן דהנשריך לימעבד הרשא לא בעא לייחס עיניי על ממונה ויניון אמרי שעתא קיימא נן חי חקן לא מעבדין, ולאי שעתא לייחס על דהנה מיד ויתפרקו כל העם מחי ויתפרקו כד"א (ח) מפרק הריב ומעבד סלעים דחבילו ותצרו אדנייהו, ואתפרקו מעיל שירא דפקודו לכו מסה, ללא לכו לון חולקה צשמח קדישא ובעמח קדישה, מאי עבדו פלינו תרווייהו הכוה דהנה, חד נפיל תריין שלישים והד שלישי קחי לקביל שמשא צשית שעתין, עבדו חרשייהו וצלטי צלהסיון בהרשא דפריח, כיון דמסח שירותא דשצע חרמו תרווייהו וידיהו על ידיו דאהרן, דכתיב ויקח מידם, תרווייהו הוו ולא יתיר, כיון דהיהו קביל מידם קלא נפיק ואמר (ז) יד ליד לא ינקר רע כמה דכתיב כי ברע הוא, דלוייתו רע לעלמא, רוא דמלה, אינון רשעים חייבין חרשין, צניו דצלעס חייבה, צני צניו דלבן רשיעא, חזו דכיס של צרכה צימין איהו, ומן ימינא אהקך תדיר, אחרו חי ינא צסטר דא הכוה רישא דימינא [מז] הוה תיקפא דילן כדקח יאות, כיון דמסח צצע שעתין דימינא יבדו ליה להרן מיד, אי איהו הוה חזר לון סוו ליה צארעא צקדמיתא ואנא חפול לא היי יכלין בהרשייהו כלום, אבל מידם נפל וקרא מתרעב והמר ויקח מידם, חזו מה עבד החרן נבר נביהה נבר חכיס לא ידע להסתמרה, דהלי נפיל מרעא, כן חרשין דעלמא לא הוו יכלין לאנלחה הגל לנוה אללרי בעובדא דא צנין דויקח מידם ולא מארעה, תניין קריה קנשרין הוו ציה כחוצבן מסכ"ה, היך כתיב ויקח מידם, וכי צידס הוו כן חיינן קנשרין, אלא זכלל דחיינן קנשרין נפלי מלי ידיהו וההוה זעיר אסתלק על כלה כאלו הוה כלה צידיהו:

ויצר איתו בחימ ויעשהו עגל מסכה, לא כמו שהישיבים אנשים שעשה ציורים במחונה או בדבר אחר, אלא שבא הכתוב להוכיח הרב, יאדרן לא ידע להשמר, שאלי כאשר לקח מידם היה משליכו לארץ, ואע"פ שהיה יוקרו אה"כ, לא היה מצליח מעשה רע הדר, אבל בכל כיו רע היה, שלקח הזהב וכוסדו טרעין, רעה אחר רעה, כהי ויצר איתו בהרמ, שהיה כל הורב בכיס אחד והיה נשמר סהעין, או נתעלה הכל להכועשה, שכך נצרך במיני כשכים האלה (ז) עתה יש לשאול, וכי לא כתוב ואשליכו בו באש ולא יותר, ואז ויצא העגל הזה, וכאן אומר

בראה בקיב ת (ח) מניס ח' י"ט (ז) פני י"ח (ז) ד' ק' ז

זו הזהר

[מז] זה אהרן כהן הגדול :

אימר הכתוב ויעשו עגל מסכה. אלא חס ושלים שאהרן עשה. והכתוב מיכה שכתוב את העגל אשר עשו. אבל מטה שכתוב ויקח מידם. וכתוב ויצר אתו בחרט. בכח שתי אלה נעשה הכל. וכמו ביכולת לימר שהוא עשה אותו. שאם שתי אלה לא היו. לא הי' נעשה ולא הי' יוצא מבח לפועל. אבל מי נרם שנעשה. אותן שתי פעולות רעות. ובאשר הוא לקח מידם היו הם עושים בשופיהם והיו מלחשים בפירם. המשיכו רוח למטה מן צד המזמאה. והמשיכו שני הוחות ביחד. אחד מן זכר ואחד מן נקבה. הוב' תלביש ברמת שור. והנקבה ברמות חמור. שניהם היו נכללים ביחד. ולמה שני אלה. שר הרי נתבאר. אבל חמור למה. אלא לפי שאלה המכשפים של מצרים כתוב בהם (א) אשר בשר חמורים בשרם. וע"כ כל אותן ישראל שמתו בחטא זה היו מתחברים עמהם בלבבם. ולפי שהיו שני המזנים כתיב אלה אלהך ישראל. ולא כתוב זה אלא אלה. שנים היו ביחד. אשר העלך מארץ מצרים. העלך ולא העלך. ויאמר אלה אלהך לא כתיב אלא ויאמרו. שאהרן לא אמר כלום:

וירא אהרן ויבן מזבח לפניו ויקרא אהרן וגו'. אוי חסיד קדוש. כמה היה רצונך לשוב ולא ידעת להשמר. כיון שהשליך הזהב באש נתגבר הכח של צד הטומאה שם באש. ויצא דמות של שור כמו שנתבאר בשתי המשכות של צד הטומאה. (ג) מיד וירא אהרן. מהו וירא אהרן. ראה שצד הטומאה נתגבר. מיד ויבן מזבח לפניו. שלולא שהקדים ובה מזבח זה היה נחרב העולם. משל לנוצן שהיה יוצא לקפח ולהרג אנשים. ראה שר צבא המלך שגולן ההוא יוצא בכח חזק. מה עשה שר צבא ההוא. פעל אצל המלך שיצא לדרך. והמשיך השר את המלך באותו הדרך. כאשר הלך גולן ההוא באותו הדרך ראה צורת המלך שעימד לפניו. כיון שראה את המלך שהיה מהלך לפניו בדרך. מיד נרתע וחזר לאחור. כך וירא אהרן שצד הטומאה נתגבר. אחו ברפואה והגביר צד הקדושה וישם אותו לפניו [מנ] כיון שראה צד הרע צורת המלך עומדת לפניו. מיד חזר לאחור ונחלש תוקפו וכחו. שהרי מזבח זה נתגבר ונחלש צד הטומאה. בוא וראה מה כתוב ויקרא אהרן ויאמר חנ לה' מחר. חנ לה' ולא לעגל. ולצד הקדושה עשה ולצד הקדושה קרא ואמר. וזו הרפואה שהקדים. שלולא שעשה כך לא היה העולם מתקיים בקיומו. ועם כל זה לא נשכך הרוגו מאהרן אע"פ שלא התכוון לרע. א"ל הקב"ה. אהרן שני מכשפים האלי משבי אותך למה שבקשו. הייך שני בניך יפלו להשמידו. מהו להשמידו. אלו בניו. ככתוב (ג) ואשמיד פרוי ממעל. שפרי האדם בניו הם. בוא וראה אהרן דקיס מזבח ההוא לפניו והעגל חזר לאחור. בניו דקיס צד הטומאה מלפנים וצד הקדושה חזר לאחור. שכתוב ויקריבו לפני ה' אש זרה. לפני ה' שמו ונתפשו בכתבא דוד. ועוד חשב אהרן שבתוך כך יבוא משה. וע"כ מזבח דוד לא הרסו משה. שאילו היה כמו שהושבים אנשים. דבר הראשון שהיה צריך משה לעשות הוא לנתק אותו דמזבח. כמו שניבא עדי ע"כ המזבח של בית אל שינתק. וכן את על מזבח ההוא של העגל היתה. אבל כאן ענין אחר

את אחרת ויעשו עגל מסכה אלא חס ושלים דאהרן עבד וקרא אוכח דכתיב את העגל אשר עשו. אבל חס ושלים דכתיב ויקח מידם. וכתיב ויצר אתו בחרט. מחילת רציון אליו המעביר כלל כביכול הוא עביר ליה. הי' תרין אליו לא הוו לא המעביר ולא נפק לאוינתא אבל חס ושלים דכתיב ויצר אתו בחרט. ויד מיכו לקח מידם מינהו הוו עבדי משייטו יתלשבו צפמייתו. ומשכי רוחא לתתא זין סערא סערא. יתשבי תרין רוחין כחדא. חד מן דבר יהה זין נוקבא דכר אתלגש בדיוקבא דשור. נוקבא בדיוקבא דחיות תריווישו הוו כלילין כחדא ואתא תרין אליו סוד הא אתמר. חזיר אתא אלא בנין דחשין אליו דמראי כתיב דכו (א) אשר בשר חמורים בשרם יעיד כל אוינו ישראל דמיתו בחובא דא אתחברו צפמייתו לזכרון וביניו הוו תרין יווקניו כתיב אלה אלהיך ישראל ולא כתיב זה אלא אלה. תרין סוו כחדא אשר העלך מארץ מצרים העלך ולא העלך. ויאמר אלה אלהיך לא כתיב אלא ויאמרו. דאהרן לא אמר מידי:

וירא אהרן ויבן מזבח לפניו ויקרא אהרן וגו'. או חסיד קדוש. כמה היה רצונך לשוב ולא ידעת להשמר. כיון דארמי ליה בנורא אתתקף חילא דסערא אחרת תמן בנורא ונפה דיוקבא דשור כמה דחמור דתריין משיטו דסערא אחרת (ג) ייד וירא אהרן. מהו וירא אהרן. ראה שצד הטומאה התקף מיד ויבן מזבח לפניו. דאלמלא דהקדים ובנה מזבח דא אתהדר עלמא לתרנגא ללסעים דהיה נסיק לקפחה ילקטלא בני נשא חירא לגיונא דתלכא דהוה ללסעים נפק במיל תקוף. מאי עבד דהוה לגיונא. דתלכא צפמייתו מלכא לתקא לאורחא וישיך ליה למלכא דהוה לגיונא דהוה חרחת כך חויל דהוה ללסעים צפמייתו אורחא חירא דיוקבא דתלכא קאויס קאויס. כיון דחמור ליה למלכא דהוה חויל קאויס צפמייתו. מיד נרתע וחזר לאחורא כך וירא אהרן דסערא אחרת אתתקף. חמור צפמייתו ואתקוף צפמייתו קדושה יכו ניה קאויס [מנ] כיון דחמור סערא צפמייתו דיוקבא דתלכא דקאויס קאויס. מיד אהדר לאחורא ואתחלש תוקפיו ומיליו. דהוה מזבח דא אתגבר ואתחלש סערא אחרת. תא חויל מאי כתיב ויקרא אהרן ויאמר חנ לה' מחר. חנ לה' ולא לעגל. ולסער קדושה עבד ולסער קדושה קרא יאמר ודא אסותא חקדים. דאלמלא דעבד דא לא קאויס עלמא על קאויס. ועם כל דא לא סניך רוגוה מאהרן דע"כ דלא התכוון לביש. א"ל קב"ה אהרן תרין חרשין הליו משכו לך למאי דצעו. הייך תרין צנך יפלוון יעל מזבח דא יתפסקון. סה"ד וצאהרן סתאקף ה' מאד להשמידו. מאי להשמידו אליו צפמייתו. כד"א (ג) ואשמיד פרוי ממעל דפרי דבר כס צפמייתו. תא חויל אהרן שו ליה להוה מזבח לפניו ועגלא תב לאחורא צפמייתו סוו לסער אחרת לפניו וסער קדושה אהדר לאחורא דכתיב ויקריבו לפני ה' אש זרה וסערא פלני ס' סוו. ואתפסו צפמייתו דא. מיד חשב אהרן דבין כך ייתי משה. ועל דא הוה מזבח לא סתיר ליה יתשה. דאילו סוס כמה דחשבין צפמייתו. כאל. מילא קדושה דתלכא דתלכא הוה לנתנא להוה מזבח וינעיד קייה דכתיב עדי על מזבח דבית אלה. וינעידהו על הסור מזבח סוה אבל דכתיב אלה אלהיך

כיראה מקומות (א) יתקא כ"ג (ב) דך (ג) ע"כ ב' אהרן

זין הדר

(עג) כי המזבח דהוה הי' ממן להשכינה הקד' שה' :

אחר היר כמי שנתבאר. וכתוב ויקח את העגל אשר עשו וישרף באש ויטחן. ולא כתוב וינתן את המזבח. בוא וראה ויקרא אהרן ויאמר. היה מכריז בקול יאמר. כתוב כאן ויקרא ויאמר. וכתוב ביונה ויקרא ויאמר. מה שם היה מכריז לדון. אף כאן הכריז לדון. חג לה' סחר. ניבא נביאה ברוח של אותו המזבח שעתיד הדין לשרות עליהם. חג לה' יעשית בכס דין [מד] ושלשה דינים היו. אחד וינף ה' את העם. ואחד של בני לוי. ואחד שהשקה משה לבני ישראל. וזהו חג לה' סחר. חג דין של בני לוי. לה' דין של וינף ה'. סחר. דין שהשקה אותם משה. ולני בלילה הוא ולמחרת נמצאו נפוחים ומתים. שאותן המיב היו מכשכשים במעיהם כל היורה ובבקר נמצאו מתים. ובוא וראה שמוזב הוא של קדושה היה. שכתוב וירא את העגל ומחולות. ואילו מזבח לא כתוב. שהרי אהרן בודאי היה יודע שכתוב זבח לאלהים יחרם בלתי ר' רבי. ובודאי ניצל אהרן ע"י עצה המזכה שעשה לנפשו. והכל ברצון שלם וטוב שלא נתבין רע:

אחרל הוה כמה דלתתיר. וכתוב ויקח את העגל אשר עשו וישרף באש ויטחן. ולא כתוב וינתן את המזבח. תא חזי ויקרא אהרן ויאמר. הכריז איכו בקלה וחמר. כתוב הכא ויקרא ויאמר. וכתוב ביונה ויקרא ויאמר. מה להלן כריז לדינא. אוף הכא כריז לדינא. חג לה' סחר. נביא נבואה צהסות רוחא דמזבח דמזבח דמזבח דמזבח דמזבח דמזבח עליוהו. חג לה' למעבד צכו דינא [מד] וחלת דינין הוו. חד וינף ה' את העם. וחד דצני לוי. וחד דלשקי משה לצני ישראל יביינו חג לה' סחר. חג. דצני לוי. לה'. דוינף ה'. סחר. דלשקי לון משה. וציתו צהסות ליליא ולמחרת אשתכחו נפוחין ומתין. יאיונין מיין סוו מכשכשין במעיהון כל ליליא וצלפרא אשתכחי מתין. ופא חזי דהסות מזבח דקדושה הוה. דכתוב וירא את העגל ומחולות. ואילו מזבח לא כתוב דהא אהרן מנדע הוה ידע דכתוב זבח לאלהים יחרם בלתי לה' לצדו. ודלוי אשתמיב אהרן בעיטת סבא דדבר לנפטיה. וכלא צריעיתא שלים ופצ דלא חתכוין לצני:

6) סרן מהר מן הדרך אשר צויתם עשי להם עגל מסכה ונו'. א"ר אלעזר בוא וראה כשעשו ישראל מעשה ההוא ונרמו לחטא ההוא. מפני מה עגל ולא ע"ז אחרת. ואם תאמר שהם בדרו להם עגל. לא כן. שהרי הם אמרו קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו. ואהרן רצינו ה' לעבכם. אלא ודאי שהמעשה נעשה כן מעצמו כראוי לו. שהרי מן צד בחינת הזהב יוצא פסולה כאשר נזרק הזהב [מה] ומשם סתפשטים כל הכחות של צד השמאל. שהם כמו היתוך פסלת היוצא מן הזהב. ומתפרשים לזכה צדדים. וכל אותן מהם שיש להם מראה אורם גוון הזהב עומדים בהרים כאשר השמש בתוקפו. לפי שתוקף השמש מגלה הזהב ומולידו בארץ. וזה המטונה בתוקף ההוא של השמש דמות תכניתו כעגל. ונקרא קטב ישוד צדדים ורוח המיטאה הזה הוא היה רעד. ויש מי שרובב עליו. והם זכר ונקבה. ונקראים אלה. שהם מזוינים תמיד בעולם בכל אותן הצדדים עליהם. ועל כן אמרו אלה אלהיך ישראל. ורוח המיטאה שנמצא תמיד במזכר מצא מקים בזמן ההוא להתגבר בו. ומה שהרי ישראל נטהרים מן הזוהר הראשון ההוא שהכניס בעולם וגרם מיתה לכל. כאשר עמדו אצל הר סיני. גרם להם עתה כמקדם לטמא אותם ולהתגבר עליהם. וגרם להם מיתה ולכל העולם ולדורותם אחריהם. וש"כ (ג) אני אמרתי אלהים אתם וגו' אכן באדם תמותו וגו'. ולפיכך היה אהרן מחזיר א"כ להגבר בס' האמינה העליינה. באותן שבעה ימים הקדושים [יו] ואח"כ לדבחר בעגל. ובוא וראה בכל היה צדיק אהרן לדבחר. שאילו הוא לא עשה הפעולה לא היה יצא העגל. מכני מה. לפי שארץ הוא בחינת הימין והוא תוקף השמש [יו] והזהב הוא מן השמש. לכן רוח המיטאה ירד ונקשר שם. ונבטא ישראל ונבטא אהרן עד שנטהרו. מפני מה נבטא הוא. לפי שיצא העגל שהוא מצד בחינת השמאל שהוא שור וכימינו עגל. הוא בבחי השמאל כמו שנתבאר יכתוב וכני י"ד מרמבאל לאיבעתן

6) סרן מהר מן הדרך אשר צויתם עשי להם עגל מסכה ונו'. א"ר אלעזר תא חזי כד עבדו ישראל ההוא עובדה וגרמו להסות חובא מהי שעיח עגל ולה ספרא אחרא. וזי תימא דליוני צריכו עגלה לאו הכי. דהא ליוני אמרו קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו. ואהרן רעומיה הוה לאתעבא לון. הלא ידאי עבדתה חתעביד כדקא חזי. דהא מספרא דהכנה נפקא סופיתא כד אהצריז דהבא [מה] ומתין מתפשטי כל חיונין ספרי שמחלת דליוני הסותא דהכיה סופיתא דהכנה. ומתפרשין לככה ספריין. וכל ליוני דליות לאו סומקא גוון דהבא קיימי בצורי כד שמא צתוקפיה. צנין דמוקפא דשמא אחזי דכנה ווליד ליה צאנעא וכהי דמנחא צהסות תוקפא דשמא חיוו דליות כעגלה. ואקרי קטב ישוד כהרוב. יכהי רוח מסתבא איכו חיוה ציטא וליות מתן דריבז עליה וחינין דכר ונוקבא. ואקרון אלה דליוני מזדמנין בעלייה בכל חיונין ספריין דליוני. ועל דא אמרו אלה חלויך ישראל. ורוח מסתבא דתסתכה תדיר במדברא אכנה הדר צהסות וזנא לאתתקפא ציה וייה דכוו ישראל דכיון מהסות וזמחא קדמא דלשיל בעלמה וגרם מותה לכלה כד קיימו על פורה דכיוני. גרם לין כולקדמין להבא לון ולהתקפא עליוהי. וגרם לון מותה ולכל עלמה ולדריסון בתיסון. הס"ד (ג) חני אמרתי חלויס אתם וגו' חכן כחדס תימותו וגו'. וצנין כך אהרן הסדר לצחר להתדכאה צרוח דמיומותא עלאה. צליונין צבעה יומין קדוסיין [מז] ולצחר להתדכאה בעגלה. יתא חזי בכלא צבא אהרן להתדכאה. דחילו חיוה לא הוה עביד לח נפיק עגלה. מאו פעמא. צנין דאהרן איכו ייניגא וחיוה תוקפא דשמא [מז] ודהכנה איכו מסתבא. רוח מסתבא נחא ומתכליל תמן. ואסתהבי ישראל ומסתבא איכו עד דתדכוו מהי טעיח אסתהב צנין דנפיק עגל דליוני מספרא דשמאלא דליוני ציר וויימינו עגל איכו כמחלה כחא דחתמר דכתוב ופני סור מהסתכל להרבעתן

מראה מקורות 6) 97 גלו (ג) תיס פ"ג

זיו הזהר

מד וזה החג מסמכותו היא שבר מלשון תנא. [מה] גם זה משל שכן פסולת דקדושה נברא צד הטומאה על דרך שנוצר ליגיל המשל של ספרי היין. [פז] חיינו שבעת ימי המלואים: [מז] וכתוב השמים מספרים כבוד אל בנריתת השמש. והשם אל מורה על הסוד בחי' דיסין:

ל'ארבעתן (א) יחסין דחיסו ימינא התכלל ביה שמאלא ונפק על ידי יעל דה חתיביז ליה עגל לאתדכאה כמה דלחיז גריב. ובגין כך כד האי רוחא מסבא התקף וסליט כילקדמין על עלמא דהא צומל דחבו ישרחל חזיכו עלייהי ההוה ינר הרע כמלקדמין. כד צעו לאתדכאה אנכריכו לקרבה שער. בגין דשער איכו חולקא דהוה ינר הרע ההוה רוח מסבא כדקארמן. תה חוי כתיב (ב) וימירו תה כבודם בתבנית שור חוכל עשב. כבודם. דה שכינא דלולת קיייו. חלפו לה כדוכתה מסבא אל אחרא ובגין כך לא התעבר וזכור דה מעליא עד ההוה זמנא דיעבר ליה קביה מעליא. כד'א (ג) ואת רוח סמואה אעביר מן אהרן. כתיב ויעשו עגל מסכה. וכתיב ואשליכוה באש וינא העגל הזה. חמש דלא עבד ליה. אי הכי מהו ויעשו. אלל ודאי כיה דלוקימנא דלמלא אהרן לא התקף רוח מסבא נחתכלל בדהה חבל כל תקונא דלשערין ליה מסכה. למיכז ליה דוכתה לשלשאה אשכה מדברא דלחיסו חרוב מכלל כמה דכתיב נחש שרף ועקרב וגו'. דמתמן איכו שלטונא דליה. אשכה דהבא ספיקא כדקא יאות אשכה אהרן להתקפא צימיה ולתכללל ביה. כדון אשליט דכתיב כדקא יאות ונפיק ואשתליט עובדא. ומלן דרוח מסבא סה דכתיב אלל חמא העס סהא גדולה. דה רוח מסבא נחש קדמא כדקארמן בכמה דוכתי. ובזמנא דבעא אהרן לאתדכאה אקריב עגל מהוה ספרה למעבד ביה דינא בקדמיתא עבד ליה לשלשאה וספתה דיעבד ביה דינא לאכפיה ליה דהא כד התעבד דינא בספרה דה לתכפין כל חינון דלשין מספריה. תה חוי במלריס ביהוה ספרה דהוה כתיב. אל תכלו מיזנו נא וגו' כי אם ללי אש. בגין דיסלק ריחו נורף. רחש על כרעיו לתברא ניה ולתכפיה ליה וכדון כל חינון דמתין מספריה לא שלטי. כגונא דה פרה אדומה תמימה. בגין לאכפיה כל חינון ספרי מסבא דלא ישלטון

ד) ועתה הניחה לי וגו' ואעשה אותך לגוי גדול. ח'ר ינחם תה חוי מה צין ישה לשחר בני עלמא בשעתא דחיל קביה למשה ועתה הניחה לי וגו' וחטפה חותך לגוי גדול מיד אמר משה וכי חשבוק דלחון דישרחל בגיני. הסתה ייחרון כל בני עלמא דחנא קעלית לון לישרחל כמה דעבד נח דכיון דחיל קביה דיזיב ליה בתיבותא לא בעא רחמין על עלמא וחתכידו ובג'כ חקרין מי המבול על שמיס. כד'א (ה) כי מי נח זאת לי השר נשבעתי מעבור מי נח והסתא ייחרון בני עלמא דלחנא קעלית לון בגין דחור לי ואעשה אותך לגוי גדול. ס'ב לי דחיות ולח ישתנן ישרחל מיד ויהל משה תה פני ה' אלהיו. בעא רחמין עליהו ולתערי רחמין על עלמא

ו) ויחל משה תה פני ה' הלהיו וגו'. ח'ר ינחם סירותא דבעא רחמי עליהו מאי קארר. למא ה' ישרה ספך בעמך וכי מלה דה חין חור לה משה למא. והה עבדו עבודה זרה. כד'א עשו לכם עגל מסכה וישתחוו לי וגו' ויאמרו אלה חלתיך ישראל. ומשה אמר למא אלל הכי אוליפנא. חאן דמרטא לאתרא לא צעי למעבד האי חובה רב. אלל יועיר ליה קחיה ולתבר יסני ליה קמי אחרא. דכתיב תהה חשתה חשאה גדולה ולא שפיק ליה לקביה עד דחסי גריייה נחותה דכתיב יעתה אם תשא חשתה ואם אין מחני נח מספרך אשר כתבת וקביה מחיל נון. דכתיב

ל'ארבעתן (א) ואהרן שהוא בכחי' הימין נכלל בו השבאל ויצא על ידו העגל. וע'כ ניתנה לו עגל להטהר כמו שהוא גרם. ולפיכך כאשר רוח טמא הזה נתגבר ישלט במקדש על העולם. שהרי בזמן שחמאו ישראל המשיכו עליהם יצר הרע ההוא במקדש. כאשר בקשו להטהר הצרכו להקריב שער. לפי ששער הוא חלקן של יצר הרע ההוא ורוח המיטאה ההוא כמו שאמרנו. בוא וראה כתוב (ב) וימירו את כבודם בתבנית שור אוכל עשב. כבודם. זו השכינה שהלכה לפנייהם. החליפו אותה במקום טמא אל אחר. ולפיכך לא יכלא וזהם הזה מן העולם עד הזמן ההוא שיעביר אותו דקב'ה מן העולם. ככתוב (ג) ואת רוח המוטאה אעביר מן הארץ. כתוב ויעשהו עגל מסכה. וכתוב ואשליכוה באש ויצא העגל הזה. משמע שהוא לא עשאו. אם כן מהו ויעשהו. אלא ודאי כמו שביארנו של לא אהרן לא נתגבר רוח המוטאה להתכלל בהוהב. אבל כל מיני הכנה שצריך לו מצא. לתת לו מקום שיוכל לשלוט. מצא מדבר שהוא מקום חרוב מהכל. כמו שכתוב נחש שרף ועקרב וגו'. שמשם היא הממשלה שלו. מצא זהב הרבה כראוי לזה. מצא לאהרן שיתחוק בבחינת הימין ולהתכלל בו. או נשתיים מקומו כראוי לו ויצא ונשלם המעשה. ובגין שרוח מוטאה היה. שכתוב אנא חמא העס הזה חמא גדולה. זה רוח המוטאה נחש קדמני כמו שנתבאר בכמה מקימות. ובזמן שרצה אהרן להטהר הקריב עגל שהיא מצד ההוא לעשות בו דין. בתחלה עשה לו לשלוט. ועתה לעשות בו דין להכניע אותו. שהרי כאשר נעשה דין בא תו הצד נכנעים כל אותן השולטים מצדו. בוא וראה במגדים בענין הצד ההוא שלהם כתוב. אל תאכלו ממנו נא וגו' כי אם עלי אש. לבעור שיעלה ריחו ויהי' נודף. ראשו על כרעיו לשברו ולהכניעו. ואז כל אותן הבאים מצדו לא ישלטו. בדמיון זה פרה אדומה תמימה. כדי להכניע כל אותן צרדי המיטאה שלא ישלטו:

ד) ועתה הניחה לי וגו' ואעשה אותך לגוי גדול. א"ר יצחק בוא וראה מה בין משה לשאר בני העולם. בשעה שא"ל הקב"ה למשה ועתה הניחה לי וגו' ואעשה אותך לגוי גדול. מיד אמר משה וכי אנוח מותב ישראל בעבורי. עתה יאמרו כל בני העולם שאני הרגתי את ישראל. כמו שעשה נח שכיון שא"ל הקב"ה שיציל אותו בתיבה. לא בקש רחמים על עולם ונאכרו. ולפיכך נקראים מי המבול על שמי. ככתוב (ה) כי מי נח זאת לי אשר נשבעתי מעבור מי נח. ועתה יאמרו בני העולם שאני הרגתי אותם בשביל שאמר לי ואעשה אותך לגוי גדול. מוטב לי שאמות ולא יכרתו ישראל. מיד ויהל משה את פני ה' אלהיו. בקש רחמים ליהם והיה מעורר רחמים על העולם:

ו) ויחל משה את פני ה' אלהיו וגו'. א"ר יצחק בהתחלת בקשתי רחמים עליהם מה אמר. למה ה' יחרה אפך בעמך. וכי איך יכל משה לומר למה. והרי עבדו עבודה זרה. ככתוב עשו לכם עגל מסכה וישתחוו לי וגו' ויאמרו אלה אלהיך ישראל. ומשה אמר למה. אלא כך למדנו. מי שמרצה לאחד אינו צריך לעשות חמאו גדול. אלא יקטין אותו בכניו. ואחר כך יגדילו לפני החוטא. שכתוב אים המאמתם הטאה גדולה. ולא הניח לו להקב"ה עד שמסר עצמי למיתה. שכתוב ועתה אם תשא חמאתם ואם אין מחני נח מספרך אשר כתבת. והקב"ה מחל לו. שכתוב

שכתוב וינחם ה' על הרעה וגו'. (א) למדנו שא"ר יוסי בומן שכני העולם נמצאים הייבים לפני הקב"ה. צדיק שהוא שנמצא או בעולם הקב"ה מדבר עמו. בשביל שיבקש רחמים על העולם ויתפיים עמהם. מה עושה הקב"ה. מדבר עמו אדות רשעי העולם ואומר לו שייטיב לו בלבדו ויכרית לכלם. מה דרכו של הצדיק הדיא. מניח את שלו ומבקש רחמים על כל העולם. בשביל שיתפיים הקב"ה עמהם. מניין. ממשה. שא"ר הקב"ה חטאו ישראל. עשו להם עגל מסכה וגו'. ועוד אמר לו הרף ממני יאטמדם ואיעשה אותך לגוי גדול. באותה שעה אמר משה. אם בעבד כבודי ישמדו ישראל מן העולם. מוטב לי המות. ואל יאמרו שעבתי מובת כל העולם לבעבור כבודי. מיד ויחל משה את פני ה' אלהיו. ומסר עצמו למיתה בכמה מקומות בשביל ישראל. שכתוב ועתה אם תשא המאמתם ואם אין מחני נא מספרך וגו'. ולמדנו שלא זו משה משם עד שמחל הקב"ה לישראל. וש"כ וינחם ה' על הרעה וגו'. וכתוב ויאמר ה' סלחתי כדברך :

והלחת מעשה אלהים המה והמכתב מכתב אלהים הוא וגו'. למדנו עשרה דברים נכבדו בערב שבת וכו'. הכתב והמכתב והלחות. שכתוב והלחת מעשה אלהים המה והמכתב מכתב אלהים הוא. מה ראייה מכאן שערב שבת היה. אפשר אלף שנים אח"כ. או בשעה שעמדו ישראל על הר סיני. אלא ודאי כך הוא שבערב שבת נבראו. בוא וראה בכל מעשה בראית לא נאמר שם מלא. אלא אלהים ואלהים בכל מה יעברא. עד שכל הבריאה נתיסדה בערב שבת. משנתוסדה כל הבריאה נקרא ה' אלהים שם מלא. ואע"פ שבהשם אלהים נברא הבל. לא נתיסדה בעשיה כל מה שנברא עד ערב שבת. בשעה ההיא נתיסד הכל בעשיה. שכתוב מלאכתו אשר עשה. מכל מלאכתו אשר עשה. שאז נתקיים במעשה וע"כ כתוב והלחות מעשה אלהים המה. כאשר נתיסד העולם בהשם אלהים במעשה. ולא אח"כ בומן שכתוב עליו ה' אלהים. ובבריאת הלוחות נתיסד העולם ונתקיים בקיומו. והמכתב מכתב אלהים הוא חרות על הלוחות. מהו חרות על הלוחות. כך ביארו חירות ממלאך המות. חירות משעבוד מלכות. חירות מהכל. ודאי כך הוא. ומהו חרות. חותם של עולם הבא. שבו נמצא מקור החירות בכל מיני חירות. ולולא לא נשברו הלוחות כל מה שאירע לעולם אח"כ לא היה בא. והיו ישראל בנידת מלאכים העליונים שלמעלה. ועל זה מכריז דתוב ואומר והלוחות מעשה אלהים דמה. אל האמר שאח"כ בעת שהעולם היה נתיסד ונוכר השם מלא נברא. אלא בשעה שנתסד העולם בהשם אלהים קודם כניסת השבת נבראו. מדו המה. כדויפוך הוא מה"ה. שמשני צדדים היו. אחד במעשה. ואחד שחירות העליון נרשם למעלה לשמור לכל [מ] וע"כ כתוב המ"ה. והמכתב מכתב אלהים הוא. אש שחורה על גבי אש לבנה. מכתב אלהים הו"א. והו שכתוב ועבד הלוי הו"א [מ] חרות היינו כמו שנתבאר. שהרי יובל נקרא חרות ועושה חירות לכל העולמות. (ג) רבי יהודה

דכתיב וינחם ה' על הרעה וגו'. (א) תניא א"ר יוסי בזמנא דכתיב עלמא אשתכחו חייבין קמי קב"ה. ההוא זכאה דתשתכח בעלמא קב"ה אשתעי בהדיה. צנין דיבעי רחמין על עלמא ויתפיים בהדיהו. מה עבד קב"ה. אשתעי בהדי על אינון חייבי עלמא ואל לאשתכח ליה בצלוחיו ולשילאם לכלבו מחי אורחיה דהסא זכאה. שביק דידיה יסיב לדכולי עלמא. גדיל דיתפיים קב"ה בהדיהו מנא לן. ממשה. דאיר ליה קב"ה חבו ישראל עשו להם עגל מסכה וגו' תו אמר ליה הרף מימי ואשמידם ואעשה אותך לגוי גדול. צהאי שעתא איר משה. אי צנין יקרא דידי ושתלון ישראל מעלמא. צנין לי מותא. ולא יימרון דשזיקא חאי דכולי עלמא צנין יקרא דידי. מיד ויחל משה את פני ה' אלהיו ואשוי גריייה למיתה בכמה אתרי צנייהון דישאל. דכתיב ועתה אם תשא המאמתם ואם אין מחני נא מספרך וגו'. יתאלא לא זו משה יתמן עד דחל קב"ה לישראל הכ"ד וינחם ה' על הרעה וגו' וכתוב ויאמר ה' סלחתי כדברך :

והלחת מעשה אלהים הים והמכתב מכתב אלהים הוא וגו'. תנין עשרה דברים אשתכחו בערב שבת וכו' הסכת והיכתב מכתב אלהים הוא מחי איריא מהכא דערב שבת הוה. ודילמא אלף שנין לבתר או צשעתא דקיימו ישראל על עורא דסיני. אלא ודאי הכי הוא דבערב שבת הוה. תא חזי בכל עובדה דבראית לא אתיר שם מלא אלא אלהים אלהים בכל מה דאתברי עד דכל עובדא אשתכלל בערב שבת מדאשתכלל כל עובדא חקרי ה' אלהים שם מלא. ואע"ג דבשם אלהים אשתברי כלא. לא אשתכלל בעשיה כל מה דאתברי עד ערב שבת צהאי שעתא אשתכלל כלא בעשיה דכתיב מלאכתו אשר עשה. מכל מלאכתו אשר עשה וקיימא במעשה וע"כ כתיב והלחות מעשה אלהים הים כד אשתכלל עלמא צשם אלהים במעשה. ולא לבתר דכתיב ה' אלהים וצדא אשתכלל עלמא וקיימא על קיימיה. והמכתב מכתב אלהים הוה חרות על הלוחות. מהו חרות על הלוחות. הכי אוקימו חירות מיילאך המות. חירות משעבוד מלכות. חירות מהכל יהי הכי הוא. ויהו חרות גושפנקא דעלמא דחיי דהיה הוה חירות בכל מיני חירות. ואלמא לא חתברי הלוחות כל מה דאתא לעלמא לבתר לא אתא והיו ישראל דיוקנא דמלאכין עלאין דלעילא. וע"ד אכריו קרא ואמר והלוחות מעשה אלהים המה. לא תיירא דלבתר דעלמא אשתכלל ואדכר שם מלא הוה אלא צשעתא דאשתכלל עלמא צשם אלהים עד לא יישול שבת המה. מהו המה. היפך מה"ה. מתרין ספרין הוה. חא צשעודא. והוא דחירות דלעילא רשם לעילא לנפלא לכלא [מ] ועל דא המ"ה והיכתב מכתב אלהים הוא אבא איכמא על גבי אבא חוורא מכתב אלהים הוא הייני דכתיב ועבד הלוי הוא [מ] חרות כמה דאתיר. דהא יובל קרי חרות ועבד חרות לכל עלמין (ג) רבי יהודה

מראה מקומות (א) ויקרא יד. (ב) מנפים קינ: (ג) דף פד.

זיו הזהר

[פת] מי' סכת ספירת מלכות. היינו העשיה. וסכת ספירת בינה. היינו החירות. ותיבת המ"ה ראו על צירוף מן ה' ה'. שהן ח' ראשונה מן המ"ה שמי"ו על בינה וה' אחרונה שמי"ו על מלכות: [פט] שורש הלוי הוא מן בינה עולם החירות שעליו חתמו תיבת המ"ה. י"ב נסח

יהודה אמר והלחת כתוב בלשון יהודי. שנים היו ונראין כאחד. ועשרה מאמרות נחקקו בהם. חמשה נכללים בחמשה להיות כלם בבחינת הימין. מעשה אלהים המה ודאי. רבי יצחק אמר של סנפיריזון היו. ושהו אבנים היו. והאבנים היו סתומות. נשב דקב"ה ברוח ותתפשטו ונחקקו שני לוחות. רבי יהודה אמר כעין סנפיריזון היו. וכך נשמע כמה שכתוב מעשה אלהים דמה [ג]. א"ל וכי סנפיריזן זו שהיא אבן טובה ויקרה משאר אבנים האם לא מעשה הקב"ה הן. א"ל א"כ איך תפורש מעשה אלהים המה. המה דוקא. א"ל בוא וראה שכתוב והלחת מעשה אלהים המה. הלחת כתוב. ולא כתוב והאבנים מעשה אלהים המה [גח]. א"ר שמעון הכל אחד הוא. אבל שני לוחות האלה עוד קודם שנברא העולם היו. ונשתלמו בערב שבת. והקב"ה עשה אותם ומעשיו המה. כמה נעשו. למדנו מן הטל העליון שהוא שנשפע ונמשך מן הקדמון הקדוש [גכ] וכאשר נשפע ונמשך להעולם שנקרא שדה תפוחים הקדושים [גז] לקח הקב"ה ב' כפיסים מהם. ונקראו ונעשו ב' אבנים יקרות. נשב בהם ותתפשטו לשני לוחות. וש"כ מעשה אלהים המה. והמכתב מכתב אלהים הוא. ככתוב כתובים באצבע אלהים. למדנו אצבע אלהים. אצבע הוא עולה לעשרה. כמו שנאמר אצבע אלהים הוא. וכל אצבע ואצבע עולה לעשרה עד שנעשה יד שלמה. שכתוב ויבא ישראל את היד הגדולה. א"ר יהודה חרות על הלחות. מניקבות היו האבנים והיו נראות לשני צדדים. חרות. חקיקה בתוך חקיקה. א"ר אבא מצד אחד היה נראה צד השני. והיו נקרא סכאן מכתב של צד השני. רבי אלעזר אמר בנם היו כתובים. שכל האנשים היו אימרים ומעידים שזה מכתב אלהים הוא בודאי. שהרי כל בני העולם לא יכלו להבין איך היו נעשים. ולדעת האומרים מניקבות היו צריך להבין מי כתוב חרות בלוחות. על הלחת כתוב. אלא כך למדנו. חמשה דביות הם לימין. וחמשה לשמאל. ואותן של שמאל נכללים בימין. ומן הימין נראו אותן של שמאל. והרי כאן הכל ימין. ונכללים אלו באל. מי שהיה בצד זה היה רואה גם צד השני והיה יכול לקרות אותן האותיות. שהרי למדנו שהשמאל חוד לימין. שכתוב כימינו אם דת למו. ולפיכך מכתב אלהים הוא בודאי. וזה כיצד. מי שנמצא מצד זה ה' קורא שם אנכי ה' אלהיך. ומאותיות האלה ה' רואה לקרות לא תרצח. היה קורא לא יהיה לך והיה רואה לקרות לא תנאף. היה קורא לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא והיה רואה לקרות לא תגנב. וכן כלם שבצד זה היה רואה לכלם שבצד השני. וכלם נכללים זה בזה באופן הזה. וש"כ מכתב אלהים הוא. מכתב אלהים הוא בודאי. (ה) ר' יצחק אמר חרות על הלחות. כל מי שעמלו בתורה יש לו חירות מהכל. חירות ממיתה. לפי שכל מי שעמלו בתורה נאחז הוא בעץ החיים. וכיון שנאחו בו בכל חירות נאחו. שכתוב (ז) עץ חיים הוא למהויקים בה. ולפיכך חירות שורה עליך ונאחו בה. ואילו ישראל יהיו שומרי התורה ונצלו מהכל ולא יהיו נמצאים בגלות. וש"כ חרות על הלחות. אל תקרי חרות אלא חירות. וחירות הזאת בתורה נמצאת — וישמע

יהודה אמר והלחת כתיב חד. תרי הוו ומתחזין חד. ועשר חזיקין מתגלפי צדו. חמש כלילין בחמש למחוי כלל ימינה זעשה חלבים המה ודחי. רבי יצחק אמר של סנפיריזון היו ותרין חזיקין הוו ואבנין הוו כתיבאן. נשיב קב"ה צדוהא ואתפשטו והתגלפו תרין ליחין. ר' יהודה אמר כעין סנפיריזון הוו. משמע דכתיב מעשה חלבים המה [ג] א"ל וכי סנפיריזון דא דהוא אבנה שבה יקורא משאר אבנין להו עיבדא דקב"ה חזיקין. א"ל הו הכי צדמי חוקינהא מעשה חלבים המה המה דייקא. א"ל תא חזי כתיב והלוחות מעשה חלבים המה הלוחות כתיב ולא כתיב והאבנים מעשה חלבים המה [גח] ח"ר שמעון כלל חד הוא. אבל הלין תרין לוחין עד לא חזבתי עלמא הוו. ואסתלקו בערב שבת ועבד לון קב"ה ועובדוי הוו ממה התעבדו. תלחא מההוא סלא עלהא דנביד מעתיקא קדישא [גכ] וכו' נביד ואתמשיך לחקל דתפוחין קדישין [גז] נטל קב"ה תרין כפסי מנייסו. ואתגלדו ואתעבדו תרין אבנין יקריין. נשב צדו ואתפשטו לתרין ליחין. הה"ד מעשה חלבים המה והמכתב מכתב חלבים הוא כמה דכתיב כתיבם באבצע חלבים. תלחא חכצע חלבים ההוא חכצע חלבים לעשרה. כמה דהתמר אלצע חלבים הוא וכל אלצע ואלצע חלבים לעשרה עד דאתעבד ידא שלימתא דכתיב ויבא ישראל את היד הגדולה. א"ר יהודה חרות על הלחות. נקיבין הוו אבנין ואתחזילו לתרין סערין. חרות. גליפה דגליפין א"ר הבה מהו ספרא אתחזי ספרא חוהרא. ואתקרי ויהסא מאי דכתיב בספרא חוהרא רבי אלעזר אמר כנס הוו כתיבין. דכל בני נשא הוו אמרין וסבדין דהא מכתב חלבים הוא ודחי. דהא כל בני עלמא לא יכלין למנדע לון כמה דהוו. ולדעתיהו דחזיקין דחזיקין נקיבין הוו מי כתיב חרות בלוחות. על הלחת כתיב. הלל הכי תהנא חמשה קלין חזיקין לימינא. וחמשה לשמאלא. וחזיקין דשמאלא כלילין צימינא. ומן ימינא אתחזון חזיקין דשמאלא והכא כלל חזיקי ימינא. ואתכלילין חזיקין דחזיקין דהוה בספרא דא חמי לסטר חוהרא וקרי חזיקין לחזיקין חזיקין. דהא חזיקין שמאלא אתחזו ימינא דכתיב מימינו אם דת למו. ובגין כך מכתב חלבים הוא ודחי. הא כייל. חזיקין דהוה מספרא דא חוה קרי דא חזיקי ה' חליך ומחלין חזיקין חוה חזיקי וקרי לא תלחא חוה קרי לא יהיה לך וחוה חזיקי וקרי לא תנאף חוה קרי לא תשא את שם ה' חליך לשוא וחוה חזיקי וקרי לא תגנב וכלכו דמספרא דא כך כלכו דהוה מספרא חוהרא. וכלכו כלילין דא דא כהאי גוינא. הה"ד מכתב חלבים היה מכתב חלבים הוא ודחי (ה) רבי יצחק חזיק חרות על הלחות כל מאן דמסתדל בצורייטא חזיקה חיה ליה מכלא חזיקו ממיניה. צגין דכל מאן דמסתדל בצורייטא חזיק בצלגלא דחיי. וכיון דחזיק ציה בצלגלא חזיק דכתיב (ז) עץ חיים הוא לחמויקים צה ובגין דא חזיקו עליה שריא וחזיק ציה. וחזיקו ישראל יספרון חזיקייטא יסחויבו מכלא ילא יסתכוו בגלותא הה"ד חרות על הלחות. אל תקרי חרות אלא חירות. וחירות דא בצורייטא השתכח — וישמע

מראה מקובלות (א) שלח קטו. (ב) פלי ג' וישמע

דן הזהר

[א] כוננתו שאבני הלחות היו מין אבן חדש שנברא רק עבור הלחות: [א] לכן יפורש ר' יצחק שרק מעשה חקיקת הלחות היה מעשה אלהים חדש הפלא ופלא. אבן האבנים היו מן סנפיריזון שנבראו כבר יחד עם כל מיני אבנים מוכות. ורבי שמעון מפרש שאילו יאזו דעות אמתיות כי הם החדשים וגב ישנים. [גכ] זו ספירה החכמה שנקראת אבא: [גז] זו ספירת מלכות מקור נשמות ישראל שנמשלו לתפוחים כידוע:

(6) וישמע יהושע את קול העם ברע-וגו' א"ר איעזר וישמע יהושע. וכי יהושע שמע ומשה רא שמע. ועוד מהו ברעה. אלא ברעה בה' כתוב. לפי שהקול ההוא מצד המומאה היה. ויהושע שהיה בבחינת פני הלכנה הסתכל בקול ההוא שהיה מצד של רעה. לפי שלקח רעה ההיא את אור הלכנה שהיה נאחו בה יהושע [ג]. יעל כן שמע יהושע משה שהיה נאחו בהשמש 5' שמע. יכל ישראל השך המאור שלדם לבעביר רעה ההיא שנדבקה בהם. מיד. ויאמר אל משה קול מלחמה במדנה. בשעה ההיא נשתכרו שני לחות אבנים שנתנו לראשיתה. והרי ביארנו שהם נעשו ככדים על דיוו ונפלו ונשתכרו. מפני מה. מפני שפרהו האותיות מתוך לחות האבנים :

(3) וישלך מידיו את הלחת ויטבר אתם תחת הרר. בוא וראה בשעה שהיה ששבר משה הלירות צף אוקינוס ממקומו ועלה לרציף העולם. ראה משה שא קינוס עולה עליהם ומבקש להציף העלם. עמד משה על מי אוקינוס ואמר. מים מים מה אתם מבקשים. אמרו הלא קיום העולם אינו אלא בהתירה שבליחות. ועל ששקרו בה ישראל ועשו עגל זהב אנו רוצים להציף העלם. אמר להם משה דלא כף מי שחטא בעגל נמסר לכם. האם לא די כף איתן אלפים שנפלו מהם. מיד ויקח את העגל אשר עשו וישרף אותו באש וגו' ויזר על פני דמים. ולא נשתככו המים עד שלקח מים מהם והשקה אתם. מיד נשתקע אוקינוס במקומו. שהיה במדבר הדוא לא הו' להם מי נחל. שכתוב לא מקום זרע וגו' ומים אין לשתות. יאפשר האמר לבארה של מרים העליך העכר. הם ושלום שישליך שמה משה וזרון הרע היה ולשתות משם אח"כ. ועוד שהיה עור לא היה להם באר בשטף מי נחל עד שבאו למדבר מתנה [ג]. שכתוב באר חפרוה שרים וגו'. ומסדבר מהנה. משם נחלו הבאר בשטף מי נחל. ועוד שכתוב כאן על פני המים. וכתוב שם על פני תהום. [מה שם מי אוקינוס. אף כאן מי אוקינוס]

(1) ויפול בן העם ביום ההוא כששלט אלפי איש. א"ר שמעון כששלט אלפי איש. וכי לא היו יודעים מספר קמן הזה. והרי כמה מספרים אחרים גביהם עליונים וגדולים ידע הכתיב לבנית. וכאן כתיב כששלט אלפי איש. אלא הם בני בלעם ינו"ם ויומברו"ם שהיו שקולים ברשתם כשלט אלפי איש :

(7) וערתה אם תשא דמאתם ואם אין מהני נא מספרך אשר כתבת. שלשה הם הגירמים רעה לעצמם. שנים בעולם דזה ואחד בעולם אחר. ואלה הם. אחד מי שמקלל לעצמו. שצמדנו שממונה אהר נפקד לפני דאיש. ובשעה שמקלל לעצמו זה האיש. אותו הממונה ושבעים אחרים הנפקדים תרתיו לוקחים זה הדביר ואימרום אמן. ומעלים הדבור למעלה ודנים לו. ודוא דורף אחר איש דזה עד שעושה לו ומשלים לו דבור ההא. מי לנו גדול כמשה שאמר ואם אין מדני נא מספרך אשר כתבת. ואמר כך לצורך. ואע"פ שהקב"ה עשה רצונו. עם כל זה לא ניצל מעיניו. כמו שאמרו שבעבור זה לא נזכר כפ' ואתה תצוה ונמחה משם. יהי ביארו מי לנו גדול מדוד דמלך שאמר ה) אמרתי אימרה דרכי כרמזא בלשוני אשמרה לפי מחסום

מראה (בקימית) (6) 97 ק (3) 97 ק (4) נק קה. (7) 97 ק (5) 97 ק

(4) וישמע יהושע את קול העם ברעה וגו'. א"ר אלזר וישמע יהושע. וכי יהושע שמע ומשה רא שמע ומו מהו ברעה. הלא ברעה בה' כתוב. דהסוה קלא דסערא אחרת הו' ויהושע דהוה חכמי דסיסרא אסתכל בסוה קלא דהוה דסערא דרעה. בנין דעל סוה רעס נסורה דסיהרא דהוה אחרת בה יהושע [ג]. ועל דא שמע יהושע ומסה דהוה חמוד שמיסא לא שמע. ויסראל כללו התחשך נסורא דילהו בנין סוה רעס דאחדבכת צפו. מיד ויאמר אל ימס קול ילמסה במונה. בהסוה שעתא אחרתו תרין נמי חכמי דהוה בקדמיתא. והס לוקימונה דליונו אחיקרו על דיוו ונפלו ונשתכרו. מאי פגיה בנין דסרמו חתון זמו ליומי חכמי

(3) וישלך מידיו את הלחת ויטבר אתם תחת הרר. תא חוי צהאי טעה דסבר משה הלוחות לף לוקימוס אחרתיו וסליק לשעפא עגמא. מחא משס דלוקימוס סליק לגבייסו וצעי לשעפא עלמא. קס יזס על מי לוקימוס ואמר. מיא מיא מה אתון בעאן. חמרו וכי אלקיים עלמא חלל צבוריתא לוחות ועל דסקרו צו יסראל ועבדו עגלא דהספא חן בעאן לשעפא עלמא. חמר לון ימס הו כל מאן דעבדו חובא דעגלא מסור לכו. ולא די כל אינון חלשין דנפלו מנייסו. מיד ויקח את העגל אשר עשו וישרף אותו באש וגו' ויזר על פני המים. לת הו משתככי מיא עד דנעיל מיא מיייסו ואשקי לון. מיד אשתקע חוקימוס בחתרים. דהא צהסוה מדבר לא הו חוה. דכתיב לא מקום זרע וגו' וימים אין לשתות. ואי תימא לבירה דמרים ארתי ליה. חס ושלום דתמן שדי ימס דברגא ביאח דא לחשתי לבתר. ותו דער כגן לא הוה להו בירא [דנחלא] עד דלתו למדבר מתנה [ג]. דכתיב צהר חפרוה שרים וגו'. וממדבר מתנה. ויתרון ירתו בירא. ותו דכתיב הכא על כני המים וכתוב סהם על פני תהום [מה להלן מי חוקימוס. חוף סהה מי חוקימוס]

(1) ויפול בן העם ביום ההוא כששלט חלפי חוס. א"ר שמעון כששלט חלפי חוס. וכי לא הו ידעו חוסנא זכיה דה. והרי כמה חוסנא אחרין רוחין עלמין ודברצטין ידע קרה ליימי. וכמה כתיב כששלט חלפי חוס. הלא חיונו בניו דבלעם וינו"ם ויומברו"ם דהו סקלי כששלט חלפי חוס

(7) וערתה אם תשא דמאתם והס אין מהני נא מספרך תשר כתבת. תלת חיון דגריין ציב לגרמייסו תרין צהאי עליא וחד צלייא אחרת הלין חיונו. חד חוה דליוס גרמיס. דתינון חד מונא חתפק קמיס דבר גס ובשעתא דנייס גרמיס חוי בר גס. חוי מונא ובצטין החתקין דחיון תרתיס נעלין חוי מלס ואמר חוה יכלקון לס לשניה ידיון ליוס. ואיזו דדוף אבתריס עד דעביד ליה וחסלוס ליה סוה חלוס יחן לן רב מוסס דלמור חס חוין מחני נא מספרך חסר כתבת. ואמר ללורך ופע"ג דקצ"ה עביד רשותיה עם כל דא לא אשתוב מעונסא. יסא אחרת דלא חדכר צפרס ואתה תנוס ואחיימי יתרון. וסח חוקימוס יחן לן רב מדוד מלכה דאמר ה) אחרתי אשמרה דרכי יחש"ס בלשוני אשמרה לפי מחסום

מראה (בקימית) (6) 97 ק (3) 97 ק (4) נק קה. (7) 97 ק (5) 97 ק

זיו הזהר

גה איז ריכנה היינו אור מרת חסינות יחש"ס דר"ה"ס. וסו וכאן כתיב ואשליך את עזרי אל הנחל הזורר מן ההר :

מחסים בעוד רשע לנגדי. מהו בעוד רשע לנגדי. זה אותו המסונה הנפקד על זה ינוטל דבור ההוא לרע לו לאדם. ואחד מי שזורק לחם או פיריו לחם על הארץ, והוא עושה בלחם דבר ביוון, שתי אלה בעולם הזה: יאחד בעולם ההוא. מי שמדליק נר במוצאי שבת קודם שישראל הגיע לילתה קדוש וישוב, לפי שזה מחלל השבת וגורם לאש הגדגגים שיתקד קודם זמנו, וכיון שהוא מדליק הנר קודם זמנו, איתו הממניר של ניהגם מדליק תחלה במוצאי שבת במקום ישיר בניהגם, ומכריו ואומר מקום זה של פנינו, וכל רשעי גידנם מסייעים להדליק שם האש במקום שלי -

(א) ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב, א"ר שמעון בשעה שעמדו ישראל על הר סיני ניטל מהם הרים של הנדש ההוא, שהרי אז היה בטול היצור מיעולם ודחי לי מהם, ואז נאחזו בעץ הרבים ונתעלו למעלה ולא ירדו למטה, אז היו יודעים היו האיום איות העליונים, ותאורנה עיניהם ושמת לדעת ילשטע, יאז חנר לחם הקב"ה חגרות מאותית של רשם הקדוש, שלא יוכל לשלט עליהם דנחש הרוא ילא ישמא אותם בבתרלד, כיון שחטאו בעגל ניטל מהם כל אותן הסדרגות ומאורת דעליונים, ניטל מהם הגירות וינים שנתעטרו מן השם הקדוש דעליון, והמשיכו עליהם נחש הרע במקדם, גרמו מיתה לכל העולם וש"ב ייתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב, שניטל מהם אותן החגרות שנתחברו בהם בהר סיני, כשביל שלא ישלם בהם נחש הרע הרוא, (ג) א"ר יסי לא נתישב העולם ולא יצאה דארץ מן זרם הנחש עד שעמדו ישראל על הר סיני ונאחזו בעץ החיים, אז נתישב העולם, ולולא שחורו ישראל וחטאו לבני הקב"ה לא היו מתים לעולם, שהרי נפקס מהם זיהם דנחש, וכיון שחטאו אז נשברו אותן לחות הראשונות שהיה בהם חירות של הכל, חירות מן הנחש ההוא שהוא קץ כל בשר, וכאשר עמדו הלויים להרג בהם אז נתעורר הנחש הרע ודיה הולך לפניהם, ולא יכל לשלט בהם, לפי שהיו ישראל מוינים כלם בחגרות שרן כלי ויון, ולא יכל הנחש הדיא לשלוט בהם, וכיון שאמר למשה ועתה הורד עדיך מעליך, נתנה רשות לנחש ההוא לשלוט עליהם, כוא וראה מה כתוב ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב, ויתנצלו, וינצלו צדיק צומר, אלא ויתנצלו ע"י אהר, לפי שנתנה רשות להנחש לשלם, את עדים מהר חורב, שקבלו מדר חורב כשנתנה התורה לישראל, (ג) א"ר יהודה הניחא ישראל, יהושע שלא חטא ניטל ממנו כלי ויון העליון ההוא שקבל עמהם בהר סיני או לא, אם תאמר שלא ניטל ממנו, אם כן למה מת כשאר אנשים, יאם תאמר שניטל ממנו, מפני מה, והלא לא חטא, שהרי היא עם משה היה בשעה שחטאו ישראל, ואפשר תאמר שרוא יאם לקח אותה העטרה בדר סיני כמו שלקדו ישראל, מפני מה אלא כוא וראה כאשר הקב"ה דן את העינים אינו דן אותו אלא לפי רוב האנשים, וכוא וראה כשרטא אדם בהעץ שאכל ממנו, נרם לעץ ההוא שישירה בו מיתה לכל דעיהם, וגרם פגם להפריש השכינה מהקב"ה, יעמד דפגם של הטא הזה בהשכינה עד שעמדו ישראל בדר סיני, כיון שעמדו ישראל בהר סיני נתבטל אותי הפגם של רשעיהם ועמדה לדאור תמיד, כיון שחטאו ישראל בעגל חורה השכינה במקדם להפגם, ושלם נחש

מחסים בעוד רשע לנגדי מהו בעוד רשע לנגדי. זה אותו המסונה הנפקד על זה ינוטל דבור ההוא לרע לו לאדם. ואחד מי שזורק לחם או פיריו לחם על הארץ, והוא עושה בלחם דבר ביוון, שתי אלה בעולם הזה: יאחד בעולם ההוא. מי שמדליק נר במוצאי שבת קודם שישראל הגיע לילתה קדוש וישוב, לפי שזה מחלל השבת וגורם לאש הגדגגים שיתקד קודם זמנו, וכיון שהוא מדליק הנר קודם זמנו, איתו הממניר של ניהגם מדליק תחלה במוצאי שבת במקום ישיר בניהגם, ומכריו ואומר מקום זה של פנינו, וכל רשעי גידנם מסייעים להדליק שם האש במקום שלי -

(ב) ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב, א"ר שמעון בשעה שעמדו קדויו ישראל על הר סיני אתעבר מנייהו זיסמא דההו חויה דהא כדון בשול יכה"ר הוה חעלמא ודחו ליה מנייהו וכדון איתיהו באילנא דחיי וסליקו לעילא ולא נחתו לתתא כדון הוה ידעין והיו חייאן אספקלריאן עלאין ותתנצרו עיניהו יחדאי למידע ולמשע, וכדון חגד לון קב"ה חגרות דלתוון דחיי קדישא, ללא יוכל לשלטה עלייהו ההוא חויה ולא יסאב לין כדקדמיתא כיון דחטו בעגל אתעברו מנייהו כל אינון דרגין וכסורין עלאין ואתעבר מנייהו חגירו מוינין דאתעברו יחמא קדישא עלאה ואתמיכו עלייהו חויה ציבא כמלקדיון וגימיו יומא לכל עלמא סה"ד ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב, דאתעברו מנייהו אינון מוינין דאתחברו ברו בצורה דסוי צנין ללא ישלטו ברו הסוה חויה ציבא (ג) א"ר יוסי לא חתישב עלמא ולא נפקא ארעא חויה"ה דנחש עד דקיימו ישראל על פירא דסיני ואתחמיו באילנא דחיי, כדון חתישב עליה ואלמלא דהדרו ישראל והאבו קמי קב"ה לא הו יתון לעליון דהא אתפסק מנייהו זיסמא דנחש וכיון דהבו כדון איתרו אינון לוחי קדמיו דהו ברו חירו יכלא חירו דהסוה נחש דליהו קץ כל בשר וכד קמי לוחי לקסלא קסלא כדון אתער חויה ציבא והוה איול קמייכו ולא יוכל לשלטה ברו צנין דהו ישראל מודרוון כלסו בחגורו מוינין, ולא יוכל הסוה נחש לשלטה ברו וכיון דאמר למשה ועתה הורד עדיך מעליך חתיבו רשו לסהי נחש לשלטה עלייהו תא חוי חויה כתבו ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב ויתנצלו וינצלו מיבשי ליה אלא ויתנצלו על ידא דאתרא צנין דחתיבו רשו לנחש לשלטה את עדים מהר חורב דקבלו מטורה דחורב כד חתיבו אורייתא לישראל (ג) א"ר יהודה תינה ישראל יהושע דלא חטא אתעדי מנייהו ההוא זינא עלאה דקביל עיורון בצורה דסיני או לא או תיחא דלא אתעדי מנייהו או הכי אחאי מית כסאר בני דהא ואי תיחא דאתעדי מנייהו אחאי, והא לא חטא דלא חויה עש מסה הוה בשעתא דחבו ישראל ואי תיחא דליהו לא קביל הסוה עטרא בצורה דסיני כיס דקבילו ישראל, אחאי אלא תא חוי כדון דליון קב"ה עלמא לא דן ליה אלא לפוס רובן דבני נשא, ותא חוי כד חב אדם באילנא דאכל מנייהו נרם להסוה אילנא דשרי ציה מותא לכל עלמא וגרם פניו לאתפרסא אתתא ייבעל, וקאיס פניו דחובא דא בסיחרא עד דקיימו ישראל בצורה דסיני כיון דקיימו ישראל בצורה דסיני אתעבר ההוא פניו דסיחרא וקיימו לאתפרסא דעיר, כיון דחבו ישראל בעגל חתב כמלקדמין סיחרא לאתפגמא, ושלמא חויה

ג"ש הרע וארו בה והמשיכה אצלו. וכאשר ידע משה שהטאי ישראל ינטל מהם אותן זיונים קדושים העליונים. ידע בודאי שזה דגוש אהו בהשכינה להמשיכה אליו ינפגמה. או הוציאה אל כחוצ למחנה. וכיון שעמדה להפגם. אע"פ שיהושע עמד בהעמדה של הזיונים שלו. מ"מ כיון שהפגם שורה בה וחזרה להיות כמו שנפגמה בחטא אדם הראשון. אין איש יוכל להיות בקיום. מלבד משה שהיה ש"ט בר. ימיתנו היתה באופן אחר עליון [י]. וע"כ לא היה בה רשות לקיום ליהושע לעד. ולא לאחר. וע"כ אהל מיעד קרא לו להאהל [י]. שהרי שורה בה זמן קצוב לכל העולם. וזה סוד הרבי. יש בחינת ימין למעלה ויש בחי' ימין למטה. יש בחי' שמאל למעלה ויש בחינת שמאל למטה. יש ימין למעלה בקדושה העליונה. ויש ימין למטה שהיא בצד המזמאה. וכן יש שמאל למעלה בקדושה העליונה לעורך אהבה [נח]. לקשר השכינה במקום הקדוש למעלה לקבל הארה. ויש שמאל למטה הגורם פירוד בהאבה שלמעלה. ומפריד השכינה שלא תוכל לקבל הארה בהתפאר'ת ולרדבר עמו. י"ז הוא צד דגוש הרע. שבאשר זה השכאל שלמטה נתעורר. או מושך לה לכהינה הרע. ומפרידה מהזיון שלמעלה. ונחשך אורה ונדבקת בדגוש הרע. ואז היא תשאב מיתה למטה לכל. וזה החטא של העגל היה גודם שאו נטמא האהל עד זמן קצוב שנתקנה השכינה וחזרה להאיר. וזה הוא אהל מועד. ע"כ יהושע לא בת אלא בעמיו של נחש הזה. שקרב וגם להשכינה כבתהיה. וזו הסוד שכתוב ויהושע שהן גון נער לא ימיש מתוך האהל. שאע"פ שהוא ר"י בבדינה נער למטר יקבל אור רשכניה [יג]. לא ימיש מתוך האהל. כמו ינפגמה השכינה בן גם הוא נפגם. אע"פ שכלי זיון הקדוש היה לו. מ"מ כיון שנפגמה השכינה כך גם הוא לא היה יכול להציל בלבדו :

א) ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה וגו'. א"ר אלעזר מה ענין זה הכתוב כאן. אלא כיון שידע משה שנקצחו מן ישראל אותן זיונים העליונים. אמר הרי ודאי מכאן ולהבא נחש הרע ענין יבוא לדור בנייהם. ואם יעמד אהל הקדוש כאן בנייהם יטמא. מיד ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה וגו'. לפי שראה משה שעתה ישלט נחש הרע בהם. מה שלא היה מקודם לזה. וקרא לו אהל מועד. וכי לא היה בתחלה אהל מועד. אלא בתחלה אהל סתם. ועתה אהל מועד. מהו מיעד. רבי אלעזר אמר לטוב. רבי אבא אמר לרע. רבי אלעזר אמר לטוב. מה מועד שהוא יום שמחה להשכינה. שנתקף בה קדושה ואין שולט בה כל כנס. אף כאן קרא לה בשם זה. להראית שהרי נתרק נחש הרע סביניהם ולא נפגם דאהל. וע"כ וקרא לו אהל מועד כתוב. ורבי אבא אמר לרע. שדרי בתחלה ה' אהל סתם. כמ"ש (ג) אהל כל יצען כל יסע יתדותיו לנצח. ועתה אהל מועד. בתחלה לתת היים ארוכים להעולם שלא תישלט בהם מיתה. ומכאן ילבהא אהל מועד. כמ"ש (ג) ובית מועד לכל ד'י. שעתה ניתן

בראה מקובות (א) 97 קנה. (ב) שפי' (ג) זיוני

זיו הזהר

היחל ציטא וזחיד צה ומשך לה לנציה וכד ידע ייכה דחבו ישראל והתעברו מנייהו מינין קדושין עלחין. ידע ודחי דהח חויה אחיד צה בסיכרה לתמסכל לה לנציה והתפניית כדון חפיק לה לצר וכיון דקיימת להתפגמה. הע"ג דיהוסע קחיס צעסרל דזיונין דיליה. כיון דפגמו שריא צה והתסדרת כמה להתפניית צחוצח דלדס. לה יוכל צר נכ להתקיימת צר משה דהוס שלט צה. ומותיה הוס בצספר מוהרם עלהס [יז]. וע"ד לח הוס רכו צה לקיימת ליהוסע תדיר ולה לאחר. וע"ד חהל מועד קרי ליה לההל [יז]. דהח שריא ציה זמן קניב לכל עלמה ודח רוח דמלה. חית ימינח לעילא וחית ימינח לתתא חית שמהל לעילא וחית שמהל לתתא חית ימינח לעילא בקדושה עלאה וחית ימינח לתתא דחיהו בצספרה אחרא חית שזאלא לעילא בקדושה ענהה להתגרא רחוימותה [יח]. להתקשרא סיכרל באתר קדישא לעילא להתסכרה וחית שזאלא לתתא דחפריש רחוימותה דלעילא. וחפריש לה מלתהרל משיסה וללתקרב צהדיה. ודח הוס ססרל דחויא ציטה. דכד שמהלה דח דלתתא לתערט כדון משיך לה לכיכרה וחפריש לה יילעילא. וחתשכת נהורהל והתדבקת צחויא ציטא וכדון שאיצת מותה לתתא לכלל ודח הוס גריס דכדון חסתחבת משכנה עד זמן קניב דלתתקנת סיכרל ותפת לנתהרל. ודח הוס חהל חוה. וע"ד יהוסע לה מית חלל צעישל דגוש דח דקריב ופגיס משכנח כדבקדמיתת. ודח הוס רוח דכתיב ויהוסע צן זון נער לה יחיש יתוך חהל דח"ג דחיוו נע"ד לתתא לקבלא נהורל [יט]. לא יחיש מתוך חהל. כיח דלתפגיס דח הכי גיי חתפגיס דח ח"ג דזיונח קדישא חיס ליה כיון דחתפגיס סיכרל הכי הוס ודחי לח חתפגיס צלחחוי.

א) ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה וגו'. א"ר אלעזר מהו חתי האל קרא הכה חלח כיון דידע משה דחתעברו מנייהו דישראל חינון זיונין עלחין. אמר ה' ודחי מכהו ולהלה חויא ציטה ייתי לדירא צינייהו וחי יקוס מיקדשא הכה צינייהו יסתבז מיד ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה וגו'. צנין דחמח ייכה דהח כדון ישלט חויא ציטה. מה דלה הוס מקדמת דנח וקרא לו חהל מועד. וכי לח הוס בקדמיתת חהל מיעד חלח בקדמיתת חהל סתם הסתח חהל מועד מהו מועד רבי חלעזר אמר לטב רבי חכא אמר לביס. רבי חלעזר חירר לפצ. מהו מועד לחיוו יוס חדוה דסיכרל. דלתוספת צה קדושה ולא שלטא צה פגיומותה חוף הכה קרי לה צח"ח דח לחחוסה דהח חתחיק חויא מינייהו ולא חתפגיס חהל וע"ד וקרא לו חהל מועד כתיב ורבי חכח חירר לביס דהח בקדמיתת הוס חהל סתם כד"ח (ג) חהל כל יצען כל יסע יתדותיו לנצח. וחסתח חהל מועד. בקדמיתת למיכב חיון חוכין לעלמין דלח ישלט צהו חותח וחכחן ולהלה חהל מיעד כד"ח (ג) וצית מועד לכל חי דסתח חתיכב

שנקראת מיתה נש קה ולא ע"י מה"מ: (ז) שם בהאהל היתה השראת השכינה כמו אח"כ בהשכנן. והיינו בדברי רבי אבא לקמן ש"ד"ש השם אוהל מועד לא לטוב: (ח) כי מאש הנבונה נתעורר האהבה להעשות יהוד קב"ה ושכינתיה. וטעו כמו המלאך סגנ"ל"ן למעלה שנקרא גם כן נער :

זתויב זיה זמא וחיין קליבין לעלמא . בקדמיתא לא
 אדפניס וסתא תדפניס בקדמיתא חכרותא וזונגא לסיסרס
 בשמא דלא יעדן הסתא חל מועד . זונגא דלסון זומן
 לזין ובג"כ וקרא לו חל מועד . מה דלא חס קודם .
 (f) רבי יהודה אמר ומשה יקח את האהל . אלא אמר
 משה הואיל וישראל קא זמקרו זיה בקב"ה ואלופו יקרא
 דיליה משכונא דיליה יסא בידא דמדימנא עד דנחמי זמאן
 יסתרא [ע] א"ל ליהוסע אנת סתא זמיתנא בין קב"ה
 יבין ישראל ויסתרא משכונא בידך בהימנותא . ונחמי זמאן
 יסתרא . מאי כתיב וכו' אל יתחנה וזמרתו יחוסע
 בן נון נער לא יימש מתוך האהל מאי שמיא ליהוסע זבין
 דליבו כסיהרא לגבי שמעא והיוו אחזוי לנפרא משכיל [פס]
 וע"ד לה יימש מתוך האהל . א"ל קב"ה למה משה לא
 אחזוי חכי דהא משכני דילי יסבית זידיהו אע"ג דזינן
 חלבו לגבי משכונא יסא לגביהו דלא יתפרסון מניה מצעי
 דאפרס מנייהו דישאל ולא חתיב לגבייהו לעלמין . אלא
 חתיב זמכונא דילי לגבייהו ובגמיה לא חזבוק להון בכל אתר
 אע"ג דישאל חזוי לגביה קב"ה הוי זמכונא דיליה לא
 סבוק . וקב"ה לא נעיל ליה מצייניהו ועל דא בכל אתר
 דגלו ישראל כנינה עמון . וע"ד כתיב ונתתי משכני
 בזוככס וסא חוקיהו :

(ג) ודבר ה' אל משה פנים אל פנים וגו' . זה הכתיב
 אין תהלתו כסופו ואין סופו תחלתו . אין
 המשך ענין זה לענין זה . בתהלה כתוב ודבר ה' אל משה
 פנים אל פנים . זה נכון . אח"כ כתוב ושכ אל המרנה . יאח"כ
 ומשרתו יהושע בן נון נער וגו' . מה ענינו כאן . אי"א ביה
 וראה בכמה מדרגות עליונות ונכבדות נפרש משה נביא
 הנאמן משאר נביאי העולם . שהרי כלם לנגדו כקף בפני
 אנשים . שאר דנביאי היו מסתכלים במראה שאינו מאיר
 מעצמו . ועם כל זה לא היו זוקפים פניהם למעלה להביט .
 אלא כמו שכתוב (ג) ואני הייתי נרדם על פני ופני ארצה .
 ולא עוד אלא שהדבור לא הו' אצלם בהתנלות . ומשה
 נביא הנאמן אינו כך . שהוא היה מסתכל במראה המאיר
 בעצמו והיה עומד על עמדו . ולא עוד אלא שהיה זוקף ראשו
 להביט . כמי שאומר לחבירו זקף ראשך ותביט עלי פנים
 בפנים . כדי שתבין דברי . כך משה פנים אל פנים די
 זוקף ראשו בלי פחד . פניו היו זקופות והיה מביט בזיו
 הכבוד העליון . ולא נשתנה דעתו ופניו כשאר נביאים .
 שכאשר היו מתבאים יצאו מרשתם ומדעתם ונשתנה זיו
 פניהם . ולא היו יודעים מזה העולם כלום . ומשה לא הו'
 כן . שמישה במדרגה העליונה ההיא ממש הו' מביט . ולא
 יצא מרשותו זמן דעתו . שהרי בשעה שהיה כביט בזיו
 הכבוד העליון סיר ושכ אל המרנה . לדבר עמדם בכל מה
 שנצרכו . ודעתו ריתה מיישבת כי כבתהלה ועוד ויתר .
 וזהו ושכ אל המרנה . ימשרתו יהושע בן נון נער
 ידאי [סג] שדיה יגמ מתוך אהל . שלמד להסתכל ברוח
 הקודש . כמ"ש (ד) ורנער שמיאל משרת את ה' [כג] —
 ויאמר

(ג) ודבר ה' אל משה פנים אל פנים וגו' . הוי קרא
 להו רישיה סיפיה ולא סיפיה רישיה ולא
 חלה דא כחלה דה בקדמיתא ודבר ה' אל משה
 פנים אל פנים שפיר . לבתר וכו' אל יתחנה ולבתר
 ימשרתו יחוסע בן נון נער וגו' מהו אלא תא
 חזי בזמא דרבין עלמין ויקרין אפרס זמא נביאה
 מהימנא על כל מה נביאי דעלמא דהא כליהו לקבליה כקוף בפני
 בני נשא סתא נביאי הוו מסתכלי בהספקלריא דלא נהיר .
 ועם כל זה לא היו זקפן אפינן לעילא לאסתכלא .
 אלא כמה דכתיב (ג) ואני הייתי נרדם על פני ופני ארצה .
 ולא עוד אלא דמלין לא הוו גבייהו בהתנלות ומשה
 נביאה מהימנא לחי הכי דהוא סוס מסתכל בהספקלריא דנהרא
 וקאים בקומיה ולא עוד אלא דהוא זוקף ראשו
 להסתכלא . כמאן דאמר להבדיה זקוף ראשך ויסתכלון אנפך
 בהפני זבין דתנדע מלי כך משה פנים אל פנים
 זוקף ראשו בלא דחילו אנפיו זקפאן ומסתכל בזיו
 יקרא עלאה ולא אסתני דעתו ואנפיו כשאר נבואין .
 דכר הוו נבון נפקי מרשטייהו ומדמטייהו ומסתני זיו
 אנפיהו ולא היו ידעי מהו עלמא כלום ומשה לאו
 חכי דמשה בההוא דרגא עלאה חזש סוס יסתכל . ולא
 נפק מרשותיה זמן דעתיה דהא בשעתא דהוי מסתכל בזיו
 יקרא עלאה מיד וכו' אל יתחנה למלאה עמון בכל מה
 דחזפרכאן . ודעתיו יתחשכ זיה בקדמיתא ויתיר
 ידה הוא וכו' הל יתחנה ומשרתו יחוסע בן נון נער
 וזהו [סג] דהוא יקח מתוך האהל אולוף לאסתכלא ברוח
 קודשא כד"א (ד) והנער שמואל משרת את ה' [כג] —
 ויאמר

מראה בקומות (א) נחזית קוד . (ב) ואת , (ג) דמיה י' (ד) זמיה ח' ג'

זין הזהר

[ס] מי הוא שראוי להשראת השכינה [פ] כי כן גם דשכינה נקראת לכה דעוסת התפארת . שנקרא שמש [סג] מי' שיהושע
 הו' למשה כזו הפלאך מששרון' למעלה שנקרא . ער . [סד] מה שם פירושו ששואל לחד להסתכל ברוח הקודש כן , גלי דכרן , כו
 גם כאן יהושע מן משה :

6) ויאמר ה' הנה מקום אתי וגו'. מקום אתי ודאי. דה איהו מקום פתור יגניז דלח תהידע כלל. משמע דכתיב אתי אתר דלח תתגליח וקיימה בצמירא. ודא איהו אתר עשה לעילא לעילא היכלה עלאה פתור ונניז [סד] ולית מקום דליבו כבוד דלתתה ודא איהו רזא דעשרא דכנתא [סג] דעליה כתיב אל ילא איש ממקומו ביום השביעי דא איהו אתר יקרא דקדושה דא. דכא מניח לצר אתר דלהיס אחרים איהו. ברוך כבוד ה' ממקומו כבוד ה' דא כבוד דלעילא. ממקומו. דא כבוד דלתתא כדקאמין. ודא איהו מקום דאתפרש לעילא ואתפרש לתתא.

7) והסרתי את כפי וראית את אחורי וגו'. א"ר שמעון דא סוד התפלגין והקשר של תפלגין. וכך הוא גם חשן ואפוד אורים ותומים. וראית את אחורי. הרי למדנו שהראה לו הקב"ה למושה קשר של תפלגין. יפני. אלו התפלגין ממש שהם סוד עליון שם הקדוש [טז] אהורי. הוא סוד הקשר של התפלגין. וזה ידוע אצל החברים. לפי שזה מורה על אספקלריא המאירה. וזה מורה על אספקלריא שאינה מאירה [טז] נגד זה הוא אורים שמאירים בדבריהם. תומים שמשלימים בדבריהם. זה בחינת פנים וזה בחי' אהור. וזהו הסוד של קול ודבור [סח] הקול מאיר להדבור לדבר. והדבור משלים הדבר. והמיד זה בזה תלויים. ולא מתפרשים זה מזה לעולם. ולפיכך חשן ואפוד. זה לפנים וזה לאחור. והכל סוד אחד בלי התפרדות כלל. ופי שכפירים עליו נאמר ג) ונגזן מפריד אלוף:

8) וראיה כל העם אשר אתה בקרבנו את מעשה ה' בי יירא דיא. מדי כי נורא הוא. א"ר אלעזר זהו שלמות דכל [סג] כמיש האל הנדל הגבור והנורא. סודו ודנורא. זה יעקב. וכתיב ויעקב איש תם. כתרנוכו נבר שלים. שלם בכל. כך כל מעשי הקב"ה התימים בשלמות בקיים שלם.

9) כי לא תשתחוה לאל אהר. א"ר שמעון כתיב והתקדשתם יהייתם קדושים כי קדוש אני באין אני. זה הקב"ה מלכות שמים דקר שה. מלכות אדמת יעבדות כו"ם נקראת אהר. שכתב כי לא תשתחוה לאל אהר. ובוא וראה אני. זו ממשלת עולם הזה ועולם הבא. וכל בי תולה. אהר זה צד המזכאה. אהר. צד אהר בצד המזכאה. ממשלה שלו בעולם הזה ואין לו בעולם דבא כלים. ולפיכך מי שנדבק בוד דאני יש לו חלק בעולם הזה ובעולם דבא. ופי שנדבק בוד האהר נאבד מעולם ההוא. ואין לו חלק בעולם דבא. יש לו חלק בעולם הזה בדמזכאה. יכי שמלכות אהר דהיא של עבודה כו"ם הרבה הם שרי דרון מכוונים בו לטוב בעולם הזה. ולפיכך אלישע אד"ר יירד והתדבק בטדרת זו ונטרד מעולם הבא. ילא נתנה לו רשות לחזור בהשוכה. ונטרד מעולם ההוא. ועל כן נקרא אהר. ולפיכך

6) ויאמר ה' הנה מקום אתי וגו'. מקום אתי ודאי. זה הוא מקום נסתר ונעלם שאינו ידוע כלל. כך נשמע שכתוב אתי. במקום שאינו מתגלה וקיים בהסתר. וזה הוא מקום דעליין למעלה מעלה. היכל העליון הנסתר ונעלם [סד] ויש מקום שהוא כבוד שלטמה. וזה הוא הסוד של עמרת שבת [סג] שעליו כתוב אל יצא איש ממקומו ביום השביעי. זה הוא מקום הכבוד של קדושה הואת. שהרי ממנו ולחוץ מקום של אלהים אחרים הוא. ברוך כבוד ה' ממקומו. כבוד ה'. זה הכבוד שלמעלה. כמקומו. זה הכבוד שלטמה כמו שאמרנו. וזהו מקום שלפעמים יפירש על למעלה ולפעמים יפירש על למטה:

7) והסרתי את כפי וראית את אחורי וגו'. א"ר שמעון זה סוד התפלגין והקשר של תפלגין. וכך הוא גם חשן ואפוד אורים ותומים. וראית את אחורי. הרי למדנו שהראה לו הקב"ה למושה קשר של תפלגין. יפני. אלו התפלגין ממש שהם סוד עליון שם הקדוש [טז] אהורי. הוא סוד הקשר של התפלגין. וזה ידוע אצל החברים. לפי שזה מורה על אספקלריא המאירה. וזה מורה על אספקלריא שאינה מאירה [טז] נגד זה הוא אורים שמאירים בדבריהם. תומים שמשלימים בדבריהם. זה בחינת פנים וזה בחי' אהור. וזהו הסוד של קול ודבור [סח] הקול מאיר להדבור לדבר. והדבור משלים הדבר. והמיד זה בזה תלויים. ולא מתפרשים זה מזה לעולם. ולפיכך חשן ואפוד. זה לפנים וזה לאחור. והכל סוד אחד בלי התפרדות כלל. ופי שכפירים עליו נאמר ג) ונגזן מפריד אלוף:

8) וראיה כל העם אשר אתה בקרבנו את מעשה ה' בי יירא דיא. מדי כי נורא הוא. א"ר אלעזר זהו שלמות דכל [סג] כמיש האל הנדל הגבור והנורא. סודו ודנורא. זה יעקב. וכתיב ויעקב איש תם. כתרנוכו נבר שלים. שלם בכל. כך כל מעשי הקב"ה התימים בשלמות בקיים שלם.

9) כי לא תשתחוה לאל אהר. א"ר שמעון כתיב והתקדשתם יהייתם קדושים כי קדוש אני באין אני. זה הקב"ה מלכות שמים דקר שה. מלכות אדמת יעבדות כו"ם נקראת אהר. שכתב כי לא תשתחוה לאל אהר. ובוא וראה אני. זו ממשלת עולם הזה ועולם הבא. וכל בי תולה. אהר זה צד המזכאה. אהר. צד אהר בצד המזכאה. ממשלה שלו בעולם הזה ואין לו בעולם דבא כלים. ולפיכך מי שנדבק בוד דאני יש לו חלק בעולם הזה ובעולם דבא. ופי שנדבק בוד האהר נאבד מעולם ההוא. ואין לו חלק בעולם דבא. יש לו חלק בעולם הזה בדמזכאה. יכי שמלכות אהר דהיא של עבודה כו"ם הרבה הם שרי דרון מכוונים בו לטוב בעולם הזה. ולפיכך אלישע אד"ר יירד והתדבק בטדרת זו ונטרד מעולם הבא. ילא נתנה לו רשות לחזור בהשוכה. ונטרד מעולם ההוא. ועל כן נקרא אהר. ולפיכך

מראה מלכות (ר) 97 כי (ג) 97 כי (ג) מכני ט"ז (ד) יתרו פה (ס) מקן דד

זיו הזהר

[סד] זה עולם דכינה. [סג] זו סדת המלכות. [סז] הרי פרשיות בתפלגין של ראש הן נגד ד' אותיות השם הוי"ה כ"ה המאיר בספירת התפארת ולכן נקראים התפלגין פאר כידוע: [סז] הקשר ד' של תפלגין רמו על סדת המלכות שנקראת אספקלריא שאינה מאירה לפי שאין לה אור שר עצמה אלא מה שמקבלת מן ספירת התפארת שנקראת אספקלריא המאירה: [סח] קול רמו על התפארת ודבור על מלכות: [סט] זו סדת התפארת שורש קדושה יעקב. וכן גם סדת היסוד נקרא לפעמים בהשם נורא.

ובנין קך צבי בר נש לאתפרשא בכל סמין ללא לאסתחבא
בההוא סגרה. ויזכי בהאי עלמא ובעלמא דהתי.

ולפיכך צריך האדם דריות מרוך בכל הצדדים שלא יטמא
בצד הטומאה ההוא. ויזכה בעולם הזה ובעולם הבא:

א) אלהי יסכה לא תעשה לך. וכתיב בתריה את חג
המלות תשמר מאי האי לנבי האי. חזר שזעון
הכי חוקייה מתן דאכיל חיון בפסח כיוון דפלה לע"ז איבו
תח חזי כד נפקי ישראל ממגרים נפקו מרשו דלחון
מרשו אחרא מההוא רשו דלקרי חיון נהמא זיבא
וע"ד לקרי ע"ז חמץ. ודא איבו רזא דילר הכע לקרי
רוף הכי שאור. דהכי איבו ילה"ר דבר נש כחמירא בעיטה
עאל צמעוי דבר נש זעיר זעיר. ולצתה אכני זיה עד
דכל גופא אתערב בהדיה. וע"ד כתיב בתריה את חג
המלות תשמר תשמר דא סגרה דקדושה דצבי ז"כ
לנפלא ליה ולא יחלף ליה בנין סגרה אחרא. ואי יחלף
ליה הא איבו מסויב וסויב לכל מלן דקריב בהדיה:

ב) את חג המצות תשמר וגו'. א"ר יהודה האי איבו
אתר דלקרי שמו"ר [ע] ובג"כ כתיב את חג
המלות תשמר. שבעת ימים תאכל מלות כאשר לוייתך.
בצעת ימים אלין לאו אינון כשבעת הימים דככות. דלויין
עלאין ואלין תתאין [עב] וע"ד צאיין הלל גמור
זכהי לאו הלל גמור ועל דלויין לתתא כתיב ג) שבעת
ימים תאכל מלת מלת חסר בלא ולי"ז. דעד לא סתאן
אינון יומין רזא דוא"ז [עג] ואי תיזא כיון
דהאי רזא דחג המלות אתקדש אחאי נההא דהא תנין
מגלין בקדש ולא מורידין. ואמאי נהתא לתתא
צאיין יומין תתאין [עג] תח חזי כתיב וכפר בעדו
ובעד ביתו וגו' מלן דמכפר אלסקרין לכפרא עליה בקדמיהא
ולצתה על ביתיה כנווגא דא האי דננא שארי לתקדשא
ולנפקה בקדושה לכפרא עליה [עד] וכיון דליבו התקדש
צבי לכפרא על ביתיה ולקדשא לון. וע"ד נהתא לתתא
לקדשא ביתיה. ובמה מקדש לון. זיבחהל דלתתא
צחושבנא דעומר. וכיון דללין מתקדשאן צעיין לסלקא לה
לעילה. דהא כד ציחא דמטרוניתה התקדשה כדן סלקת
לעילה להתקשרא צאיין יומין עלאין לעילה [ער] וע"ד
אנן עבדין חושבנא בקיומא. ד) בנין דלויין יומין יומין
עלאין אינון. וכן בכל זמנא דעאל צ"כ דלויין יומין עלאין
בין בללותא בין בשבחה אלסקרין לקיימא על רגלוי. ירכיז
ונפלא כהדא לקיימא דככורא דקיימא צחיליה ולא כניקבא
דחורסה ליייהז ועוד בנין צבחה דעלמא
עלאה. ובנין דהיבו רזא דככורא נכיס פכורות יחושבנא
דא. ולא מתהייבין ליימני בר דכוין להתקשרא כל
חד בדקא יאון כנוונה דא ידעה כל זכירך. דכוין ולא
נשין בנין דרזא דצית דככורא איבו ולא צניקבא
ובנין דקיימא ברזא דלעילה כיון לא מתהייבין.
ורזא אוליפנא הכא דמכל שבעת יומין דללין יומין
עלאין

ג) את חג המצות תשמר וגו'. א"ר יהודה האי איבו
אתר דלקרי שמו"ר [ע] ובג"כ כתיב את חג
המלות תשמר. שבעת ימים תאכל מלות כאשר לוייתך.
בצעת ימים אלין לאו אינון כשבעת הימים דככות. דלויין
עלאין ואלין תתאין [עב] וע"ד צאיין הלל גמור
זכהי לאו הלל גמור ועל דלויין לתתא כתיב ג) שבעת
ימים תאכל מלת מלת חסר בלא ולי"ז. דעד לא סתאן
אינון יומין רזא דוא"ז [עג] ואי תיזא כיון
דהאי רזא דחג המלות אתקדש אחאי נההא דהא תנין
מגלין בקדש ולא מורידין. ואמאי נהתא לתתא
צאיין יומין תתאין [עג] תח חזי כתיב וכפר בעדו
ובעד ביתו וגו' מלן דמכפר אלסקרין לכפרא עליה בקדמיהא
ולצתה על ביתיה כנווגא דא האי דננא שארי לתקדשא
ולנפקה בקדושה לכפרא עליה [עד] וכיון דליבו התקדש
צבי לכפרא על ביתיה ולקדשא לון. וע"ד נהתא לתתא
לקדשא ביתיה. ובמה מקדש לון. זיבחהל דלתתא
צחושבנא דעומר. וכיון דללין מתקדשאן צעיין לסלקא לה
לעילה. דהא כד ציחא דמטרוניתה התקדשה כדן סלקת
לעילה להתקשרא צאיין יומין עלאין לעילה [ער] וע"ד
אנן עבדין חושבנא בקיומא. ד) בנין דלויין יומין יומין
עלאין אינון. וכן בכל זמנא דעאל צ"כ דלויין יומין עלאין
בין בללותא בין בשבחה אלסקרין לקיימא על רגלוי. ירכיז
ונפלא כהדא לקיימא דככורא דקיימא צחיליה ולא כניקבא
דחורסה ליייהז ועוד בנין צבחה דעלמא
עלאה. ובנין דהיבו רזא דככורא נכיס פכורות יחושבנא
דא. ולא מתהייבין ליימני בר דכוין להתקשרא כל
חד בדקא יאון כנוונה דא ידעה כל זכירך. דכוין ולא
נשין בנין דרזא דצית דככורא איבו ולא צניקבא
ובנין דקיימא ברזא דלעילה כיון לא מתהייבין.
ורזא אוליפנא הכא דמכל שבעת יומין דללין יומין
עלאין

מראה מקומות י"י קפג. ג) דף קפג. ג) שמות י"ג ד' דף קפג

זי הזהר

א) אלהי יסכה לא תעשה לך. וכתיב בתריה את חג
המלות תשמר. מה ענין זה לזה. א"ר שמעון
כך ביארו. כי שאיכל המן בפסח כאילו עובר ע"ז הוא.
בוא וראה כאשר יצאי ישראל ממצרים יצאו מן הרשות שלהם.
מן רשות האחר. מן הרשות ההיא שנקרא חמץ לחם רע.
וע"כ נקראת ע"ז חמץ. וזה הוא חסיד שרואצ הרע נקרא
גם כן שאיר. כי כך הוא היצה"ר באדם כשאור בעיטה.
נכנס במיעוי של אדם מעם מעט. ואח"כ נתגדל בו עד
שכל הגוף נתערב עמו. וע"כ כתיב אחריו את חג
המצות תשמר. תשמר. זה צד הקדושה. שצריך האדם
לשמור אותו ולא יחליפו בשביל צד הטומאה. ואם יחליפו
הרי היא נטמא. ומטמא לכל מי שיקרב אליו:

[פ] היינו סרת המלכות עלמא דנוקבא כידוע בסוד זכור ושומר. [פח] ו' ימי הסכות הם בעולם הבינה ו' ימי הפסח במרת המלכות:
[פג] פ"י שבפסח עוד אין מאירים הו' ימים של עלמא דככורא שהוא סוד אות וא"ז של השם הו"ה ב"ה אלא הו' ימים דמלכות:
[פג] קושייתו היא כיון שיום א דמסח בנדאי קדושתו בעולם הבינה שבו הלל גמור אמילו בלילה. מפני מה א"ו מורידין סעת ספירת
העומר שלא לומר עוד הלל גמור ואנו סופדין ו' שבועות גנד ו' ספירות של מרת המלכות. [פז] סתרין שכיין שפד"ת התפארת
שהוא עלמא דככורא התחיל לביל א' של פסח להתקדש ולצאת בקדושה. היינו בהארית עולם הבינה לכפר עליו שתוכי להיות הגאולה.
נצרך לו מעתה לכפר על ביתו ע"י תיקון קדושה שנעשה ע"י ספירת העומר: [פח] כנווגתו שספירת העומר היא בימים העליונים של
עלמא דככורא לחקן הו' ספירות של מרת המלכות. שעיין תוכל להתקשר אח"כ עם ימים העליונים לעילא. היינו בעינים הבינה
בגג השכבות'

[פ] היינו סרת המלכות עלמא דנוקבא כידוע בסוד זכור ושומר. [פח] ו' ימי הסכות הם בעולם הבינה ו' ימי הפסח במרת המלכות:
[פג] פ"י שבפסח עוד אין מאירים הו' ימים של עלמא דככורא שהוא סוד אות וא"ז של השם הו"ה ב"ה אלא הו' ימים דמלכות:
[פג] קושייתו היא כיון שיום א דמסח בנדאי קדושתו בעולם הבינה שבו הלל גמור אמילו בלילה. מפני מה א"ו מורידין סעת ספירת
העומר שלא לומר עוד הלל גמור ואנו סופדין ו' שבועות גנד ו' ספירות של מרת המלכות. [פז] סתרין שכיין שפד"ת התפארת
שהוא עלמא דככורא התחיל לביל א' של פסח להתקדש ולצאת בקדושה. היינו בהארית עולם הבינה לכפר עליו שתוכי להיות הגאולה.
נצרך לו מעתה לכפר על ביתו ע"י תיקון קדושה שנעשה ע"י ספירת העומר: [פח] כנווגתו שספירת העומר היא בימים העליונים של
עלמא דככורא לחקן הו' ספירות של מרת המלכות. שעיין תוכל להתקשר אח"כ עם ימים העליונים לעילא. היינו בעינים הבינה
בגג השכבות'

העליונים מקבל קדישה יום אחד מאי התחתונים [עו] וזה יום התחתון נקרא שבוע. על שנתקדש בשבעה ימים מן העליונים. וכן בכל שבעה ושבעה מאותן חמשים יום. עד חמשים ולא עד בכלל. וכאשר יש מ'ט ימים עליונים. נמצאו למטה שבעה ימים שנתקדשו בהם. וכל יום אחד נקרא שבוע. על שנכנס בשבעה ימים מהעליונים. וע"כ כתיב שבע שבת תמימות תהיינה. לפי שהם בכחית נקבה מזכרים דכהוב כלשון נקבה [עו] וכאשר נתקדשו בהם יחבית נתתן להיחוד קב"ה ושכינתו. או נקרא חג שבועות. שאותן הימים ש"ב בחי' נקבה נוחים עליהם אותן ימים העליונים שנתקדשו בהם. ולפיכך כתוב בשביעיותם. שהם שלום. ולא כהוב בשבועות. לפי שבמו כן מתקדשים ישראל למטה עמהם. וע"כ כשמיניעים למ"ט ימים. יום העליון ההוא שעלירם שהוא יום החמשים השולט על המ"ט ימים. שהם סוד כלל התורה שנדרשת במ"ט פנים. או יום העליון רדוא יום החמשים בהתעוררת שלמטה הוציא תורה כליה במ"ט פנים ולפי שמו יום העליון ההוא וצא חרות לכל. התורה שיצאה ממנו נקראת חירות. וע"כ כתב חרות על הלחית. אל תקרי חרות אלא חירות. וזו היא התורה שנקראת חרות. שהרי מה שמוציא זה יום העליון נקרא חירות. והוא חירות של הכל חירות העליון — :

(א) **שָׁרֵיט** פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני הארון ונו'. א"ר חייא בזכות ישראל הנימולים נכנעו שונאיהם תחתיהם וירשו נחלתם. כ"א וראה מה כתוב יראה כל זכורך. וכתיב אחריו כי אוריש גוים מפניך ונו'. שהקב"ה עיקר מושבות ממקום ומחזיר מושבות למקום. ולפיכך יראה כל זכורך את פני הארון ה'. ר' יודנה אמר הארון. כמו שכתוב (ג) דנה דארון ה' צבאות מסעף צארה ונו' ויצא חומר ונו'. והכל אחד. מעקר מושבות ומחזיר מושבות — :

(ג) **וַיֵּרָא** אהרן וכל בני ישראל את משה ודנה קרן עור פניו וייראו מנשת אליו. א"ר אלעזר בשעה שנכנס משה בתוך הענן. כמו שכתוב ויבא משה בתוך הענן. כאדם המהלך במקום רוחו. פגע בו מלאך גדול אחר. ולמדנו קב"ה שבו. יהוא ממונה על י"ב אלף ממונים שלוחים. בקש לפגוע בו במשה. פתח משה את פיו בני"ב אותיות דקוקית של השם הקדוש שלמדו דקב"ה אצל המנה. ונתירק מבני י"ב אלף פרסאות. והיה משה הולך בעננו ועינו מלהבית כנחלי אש. עד שפגע בו מלאך אהר גדול וכבד יותר מן הראשון. ולמדנו הדרגתו שמי. והיא גבוה על שאר מלאכים אלף ושישים רבוא פרסאות. וקולו רועך במאתים אלף רקיעים דמסוככים באש לבנה. כיון שראה אותו משה לא יכל לדבר. ויצא להשליך עצמו מתוך רענו. א"ל הקב"ה משה. וכי אתה הוא שחרבית דברים עמי בכנה. שבקשת לרעת סוד שם הקדוש ולא נפחדת. ועתה אתה מתירא מאחד מן משמשי. כיון ששמע משה קול דקב"ה נתחוק. ופתח פיו בע"כ אתיות ש"פ דשם העליון. כיון ששמע הדרגתו אתיות ש"פ דשם הקדוש מפי משה נודע

מראה מקומות (6) 97 קנה. ט יב"י (ג) כגלה נח.

עליון נעלה קדישה יומא חד דליון יומין תתאין [עו] וסאי יומא תתאה אקרי שבוע דאתקדש בשבעה יומין עליון יכן בכל שבעה יבבעה זיאיון חזיון יומין עד ולא עד בכלל וכד אשתכחו ארבעין ותשע יומין עליון. אשתכחו לתתא שבוע יומין דאתקדשו צהו וכל חד חד אקרי שבוע דעאל דליון שבוע עליון. וע"ד כתיב שבוע שבתות תמיוות תהיינה שבוע דליון נוקבין נקט קרא ליכנא דנוקבין [עו] וכד אתקדשו צהו זביתא מתתקנא לאתתכרא לתתא צבעלה. כדון אקרי חג שבועות דליון נוקבי שארו עליהו ליון יומין עליון דאתקדשו צהו זבגין כך כתיב בשביעיותם ליון דליון ולא כתיב בשבעות צהו דכ"ו יומין דאתקדשו ישראלי לתתא עמסון וע"ד כד משון למ"ט יומין הסוא יומא עלאה דעליהו דליון יומא דחזיון דליון על י"ט יומין דליון רוא דלכלא דאורייתא צמיס אכפין כדון הסוא יומא עלאה יומא דחזיון צאתערותא דלתתא אפיק אורייתא כלילא צמיס אכפין זבגין דמהבוא יומא עלאה נקפא צמיס חירו לכלא אורייתא דנפקת מניה אקרי חירו וע"ד כתיב חרות על הלחות אל תקרי חרות אלא חירות ודא אורייתא דאתקרי חרות דאז מה דלפיק יומא דא עלאה אקרי חירו וליהו חירו דכלא חירו עלאה — :

(א) **שָׁרֵיט** פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני הארון ונו' א"ר חייא בזכות ישראל גזירין תתכני סנאיון תמותיון וירתי אהסנתיון תא חוי יחיו כתיב ירה כל זכורך. יכתוב צתרים כי אוריש גוים מפניך ונו'. דקב"ה עקר דיון מאתרייהו ואתיב דיון לאתרייהו. זבגין כך יראה כל זכורך את פני הארון ה' ר' יודנה א"ר הארון כזה דכתיב (ג) הנה הארון ה' לצבאות מסעף פלחה ונו'. וילא חוסר ונו' וכלא חד. מעקר דיון ואתיב דיון — :

(ג) **וַיֵּרָא** אהרן וכל בני ישראל את משה ודנה קרן עור פניו וייראו מנשת אליו א"ר אלעזר בשעתא דעאל ימס צהו ענגא כזה דכתיב ויבא משה בתוך הענן כפר נס דרוח אויל צאתר דרירי. איערע ציה חד מלאכא דררצא יתאנא קב"ה שיהו. והוא מונע על תריסר אלפין יומין סליון. צעא לאודוניה ציה צמשה פתח ימס פומיה צתריסר אהיון גליבן דשיא קדישא דליוף ליה קצ"ה צסנה ואתרחק מניה פ יאר אלפין פרסין ויהו אויל ימס צענגת ועינו מנסטן כגומרין דאכא עד דאיערע ציה חד מלאכא דררצא ויקורא מן קדישא ותאנא הדרגתו שיהו וכו"ל עלאה על שאר מלאכין אלף ושתין רצו פרסין. וקליס אויל ציאתן אלף רקיעין דחסתהראן צאכא חירא כיון דהמח ליה משה לא יכל ליללל וצעא למסדי גרמיה יגו ענגה חיל קצ"ה ימס וכי אנת הוא דאסנת מלון עיי צסנה דבצית למנדע רוא דשיא קדישא ולא דחלת ויסתא את דחיל יחד משמעי כיון דשמע משה קליס דקצ"ה אתתקף פתח פיו צע"כ אהיון דשמא עלאה. כיון דשמע הדרגתו אהיון דשמא קדישא מפייה דמשה אודע

דו הזהר

[עו] ש"י שג"י ספירת רעובר שבוע אחר בימים העליונים של עלמא דדבורא נתתקן ספירה אחת מן ימים התחתונים. היינו מן ספירות שכתבת דמ"ב ת. [עו] כי במקום שבעה שבועות שהוא לשון זכר מזכיר שבע שבתות שהוא לשון נקבה :

חודש קריב לנביא ואל זכאה חולקך משה דלתגלי
 לך מה ללא לתגלי למלאכי עלאי יהוס אויל עמיס
 עד דמטו לאסה תקיפא דחד מלאכא די סמיס סנדלפון.
 ותחכא סנדלפון עלאה הוה על שאר חברי חמש
 יהוס שנין והוה קריס בטר פרנדא דיהריס וקשר ליה
 כתרין מצעיפתון דללותא דישראל ובשעתא דמיס
 הוה כתר לריסיס דמלכא קדישא הוה מקבל ללותין דישראל
 וכל י חילין ואלכוסין מודעזין יבסמין ואחרין בריך
 יקרה דה' מאתר צית סכינתיה אל הדניאל למשה
 חסה לית אנא יכול למחך עמך דלא יוקיד לי אשא תקיפא
 דסנדלפון ציה שעתא חודש משה עד דלתקיק
 ציה קציה במשה ואלותביה קמים ואלויף ליה ארויפתא יחפא ליה
 למשה צהסוה נאורא ויווה דהסוה נעס והוה חנפוי דמשה
 נסירין בכל אינון רקועין וכל חילא דמחיא הוה
 מודעזין קמים צשעתא דהוה נמית צאוריפתא כיון דהבו
 ישראל לתתא נעל קציה מישה חלף חילקין מהסוה
 זיוה ציה שעתא צבו מלאכין עלהון וכל אינון
 אלכוסין לאוקרא למשה ובשעתא דאל קציה לך רד כי
 שחת עמך חודש משה ולא יכול למללא עד דאסי
 צנלותין ובעותין קיו קציה אל קציה משה התקיק
 צבורסיה דילי. עד דנער קציה צכל אינון אלכוסין וכל אינון
 חילין. ואתקיק משה בטרין לוחין דאצנין ואחית לתתא
 ודא הוה דכתיב (א) עיר גבורים עלה חכם ויורד עון מצסחה
 ומסוה זיוה דלשתאר ציה הוה מביקין חנפוי דמשה
 ומס צהאי דלשתאר ציה לא הוה יכלין לאסתכלא צאפיי
 צהסוה דלסתלק מניס על אחת כמה וכמה (ב) תא חזי
 מאי כתיב צקדייתא וירא ישראל את היר הגדולה דלתו
 חמאן וצריין עלהון אתהצריין צאספקלריא דהצריין דכתיב
 וכל רעס כואיס את הקולות ועל ימא היו חילין ולא
 יחלין דכתיב זה אלי ואניסו לצתר דחסי פני
 הסרכור לת הוה יכלי לתחמי כמה דכתיב וייראו ייגסת
 חליו .. זכאין אינון דלוקיא דידעין ריין דלוריפתא ויתדבקין
 צה צאוריפתא ומקיימין קרא דכתיב (ג) והגית צו יומס
 יליס וגו' וצניס יזכון לחיי עלמא דלתי דכתיב כי
 הוה חייך ואורך ימך וגו' ברוך ה' לעולם אמן ואמן

נודעו. קרב אליו ואמר לו אשרי חלקך משה שנתגדר
 לך מה שלא נתגלה לבלאבים עליונים. והיה הולך עמו
 עד שרגיעי לאש חוק של מלאך אחד אשר שמו סנדלפון.
 ולמדני שרמלאך סנדלפון היא גבוה על שאר חבריו חמש
 מאה שנים. והוא עומד אחרי הפרכת של רבונו. וקושר צי
 כתרין מן התפלות והתהנינים של ישראל. ובשעה שמוע
 זה הכתר לראש המלך הקדיש היא מקבל תפלות ישראל.
 וכל החילות והמחנות מודעזים ונוהמים ואומרים. ברוך
 כבוד ה' מסקים בית שכינתו. אל הדניאל למשה.
 משה אין אני יכול ללכת עמך. שלא ישרף אותי אש החוק
 של סנדלפון. באותה שעה נודעו משה. עד שהחיק
 דקב"ה במשה והושיבו לפניו. ולמד לו התורה וכסה לו
 למשה באותו האור והווי של הנועם הדוא. והיו פני משה
 מאירים בכל אותן הרקיעים. וכל חילות השמים היו
 מודעזים לפניו בשעה שירד עם התורה. כיון שחנאי
 ישראל למטה לקח הקב"ה מסשה אלף הלקים מן ריין
 ההוא. באותה השעה בקשו מלאכים העליונים וכל איתן
 המחנות לשרף למשה. ובשעה שא"ץ הקב"ה לך רד כי
 שחת עמך. נודעו משה ולא יכול לדרב. עד שהרבה
 בתפלות ותהנינים לפני הקב"ה. אל הקב"ה. משה אחיו
 בכסא שלי עד שנער הקב"ה בכל אותן המחנות וכל אותן
 החילות. ויתפש משה בשני לוחות ראבנים וירד למטה.
 וזהו שכתוב (ז) עיר גבורים עלה חכם ויורד עון מצסחה.
 ומאורי הויו שנשאר בן ריין מבהקים פניו של משה.
 ומה בזה שנשאר בו לא היו יכולים להסתכל בפניו.
 במה שנסתלק ממנו על אחת כמה וכמה. (ח) בוא וראה
 מה כתוב תחלה. וירא ישראל את היר הגדולה. שכלם
 ראו אורות העליונים מאירים באספקלריא דמאירה. שכתוב
 וכל העם רואים את הקולות. ועל הים היו רואים ולא היו
 מפהדים. שכתוב זה אלי ואניסו. לאחר שחטאו גם פני
 הסרכור לא היו יכולים לראות. כמו שכתוב וייראו מנשת
 אליו. זכאים הם דצדיקים שוודעים סידות התורה ומתדבקים
 בה בהתורה. ומקיימים המקרא שכתוב (ט) והגית צו יומס
 וליה וגו'. ובעיברה יזכר לדי העלים הבא. שכתוב כי
 הוה חייך ואורך ימך וגו'. ברוך ה' לעולם אמן ואמן

פרשת ויקהל

17 ויקהל משה את כל עדת בני ישראל וגו' א"ר חייא
 בוא וראה מה כתיב תחלה מאת כל איש
 אשר ירבנו לבו. להבדיל כלם. לפי שרציה דקב"ה שיהיה
 נעשה מעשה המשכן מכל הצדדים. במיח וקליפה. ולפי
 שהיו אותן הערב רב בתוכם נאמר מאת כל איש אשר
 ירבנו לבו. להבדיל אותם בין ישראל שהם בבחינת מוח.
 לכך נצטוו כלם. אחר כך נטה כל מין למינו. ובאו
 אותן הערב רב ועשו את העגל. ונצו אחריהם מישראל
 איתן שמתו. ונרמו ישראל מיתה והריגה. אמר הקב"ה
 מכאן ולהלאה מעשה המשכן לא יהיה אלא מצד רישראל
 בלבדם. מיד ויקהל משה את כל עדת בני ישראל וגו'
 כתיב

17 ויקהל משה את כל עדת בני ישראל וגו' א"ר חייא
 תא חזי מאי כתיב צקדייתא מאת כל איש
 אשר ירבנו לבו לאכללא כלל צנין דבעה קציה
 למעבד עובדא דמשכנא מכל סצריין צמוחא וקליפה וצנין
 דסוו אינון ערב רב צנווייהו אתמר זאת כל איש אשר
 ירבנו לבו. לאכללא לון צניייהו דישראל דאינון מוחא
 וכלסו אתפקדו. לצתר ספא וינא לזיניס. והתו
 אינון ערב רב ועבדו ית עגלא. וססו אצתרייהו
 אינון דמיתו ונרמו לון לישראל מותא וקסולא אתר קציה
 מכאן ולהלאה עובדא דמשכנא לא יהא אלא מספרא דישראל
 צלחודיסו. מיד ויקהל משה את כל עדת בני ישראל וגו'.
 וכתבי

מראה מקומות ט פשלי כ"א ט דף ק"ד. ג יסוס א' ד דף ק"ט.

וכתוב אחרי קחו מאתכם תרומה לה'. מאתכם ודאי ולא כבתרלד שבתוב מאת כל איש אשר ידבנו לבו. ויקהל משה. מאיזה מקום דקרוי'ם. אלא לפי שהיו אותן דערב רב בנייהם. הצריך טשר צ'קרו'ם את ישראל ולדפריד איהם מהם. (ז) רבי שמעון אמר בוא יראה במעשה דענ' מה כתוב. ויפל מן העם ביים הדוא בשלישת אלפי איש. כל אלה מן הערב רב היו. ולהראות שלא היו מבני ישראל טה כתוב אח"כ. ויקהל משה את כל עדת בני ישראל. קח מיתכם תרומה. בתרלה כתוב מאת כל איש אשר ידבנו לבו. כלם בכלל. וכיון שדערב רב עשו דענ' ומתו מישראל אתן שמתו. רצה דקב"ר להתבנים עם ישראל. אמר להם התדברו בלכם לצד ארד. וש"כ ויקהל משה את כל עדת בני ישראל בלבדם. אמר להם. בני בתוככם אני רוצה לשכון. עמכם יהיה דמורד שלי. וע"כ קחו באתכם תרומה. מאתכם ולא מאחר. איננו רוצה שתדיר שיתבות לאחרים עמדי לא עמכם. (ז) עוד א"ר שמעון. כשבועה שרוב העולם לא היו מינים קודם זמנם. ללא זאת שאין יודעים לשמיר עמם. שרדי בשער שמיציאים את דמת מכותו לבית הקברות נמצא מלאך המית בין דנשים. בפני מה בין הנשים. שכן הוא דרכו מן הים שפתה לחוה. וכשבי'ה גרם מיתה לכל העולם. י"כך כאשר ממית לאיש והאנשים נמצאים עם המת. הוא נכנס בין הנשים בדרך הלוי'ה. ויש לו רשות להמית אנשים. יהיא מסתכל בכניהם בדרך הלוי'ה באי'ה שנתראים לפניו בין הנשים. מהעת שמיציאים המת מכותו לבית דקברית עד שחוזרים לביתם. ובשבי'ם דיא גרים מיתה לכמד אנשים בעולם טרם שהגיע זמנם. וע"ז כתוב (ז) ויש נספה ב"א משפט. לפי שע"ה ומקמרג ומוכיר המאי דאיש לפני הקב"ה. ונידן על אותן המתאים ומסתלק טרם שדגיע זמנו. מה תקנתו. בעת שנישאים דמת לבית הקברות יטה האיש את פניו לצד אחר. ויעזב הנשים אחורי בתי'ו. ואם הן מתקדמות י"כ לציד אחר באי'ן שלא יתראה עמדם בפנים. ואח"כ כשחוזרים מבית הקברות אל יחזור באותו הדרך שדנשים עומדות. ואל יסתכל בהן ככלל. אלא ינטה בדרך אחר. ולפי שהאנשים אין יידעים ואין סוקדקים בזה רוב העולם נידון בריון. ונסתלקים טרם שמיגיע זמנם. א"ר אלעזר אם כן מוטב לו לאדם שלא יצוה למת. א"ל לא כן. שרדי אדם יודיע להשמר באי'ן זה ראוי לאריכת ימים. וכל שכן לעולם דבא. ובוא וראה שלא לדנם התקיני הקדמינים להקוע שיפר כשמוציאים המת מכותו לבית הקברות. אפשר האמר שבשבי'ל כבוד המת בלבד הוא. לא אלא בשבי'ל הרגן על דהיים טלא יש"ם עליהם מלאך דמית לקטרן למי'ה ויזהרו להשמר ממני. ובוא וראה בעת שעשו ישראל את הענ' ומתו כל אותן הדולות. היה כ"י'אך היתה נמצא בין דנשים בתוך מהנה ישראל. כיון שהסתכל משה בזה מלאך המית נמצא בין הנשים. ומדנה ישראל הוא בנידן. כיד אספ לכל דגברים בלבדם. וש"כ ויקהל משה את כל עדת בני ישראל. אלה הגברים שאספ איהם והפרישם להיות בלבדם. וכ"י'אך דמות לא היה נפרש מבין הנשים עד שהוקם המי'כן. שכתוב יקח משה את דמשכן. ואפילו בעת שדנשים היו מביאות נדבות למשכן לא היה סר מבינדן. עד שראה משר ונתן לאנשים עצה שלא יבואו בדבי'ה אחת עמהן. ולא יתראו פנים בפנים עמהן. אלא אחריו בתפידן. וש"כ יבואו האנשים על הנשים. עם הנשים לא כתוב אלא על דנשים.

יכתוב בתורה קחו מאתכם תרומה לה'. מתחכם ודאי ולא כקדמיתא דכתיב מאת כל חיש אשר ידבנו לבו ויקהל משה מתן אחר כתיב לון אלא בנין דהוה ליונו ערב רב בנייהו. אלשריך משה לאכנסא לון וליהרא לון מציניו (ז) רבי שמעון אמר תא חוי געזבדא דענל יחוי כתיב ויפל מן העם ביום ההוא כשלישת אלפי איש. כל אינון עערב רב הוו ולאחזאה דלא הוו מצני ישראל מחוי כתיב לצמר ויקהל משה את כל עדת בני ישראל. קחו מאתכם תרומה כקדמיתא כתיב יחת כל איש חסר ידבנו לבו כלל בכלל בנין אינון ערב רב מציניו דישכחל חמר לין אחרבני כלכו לסער חד הס"ד ויקהל יחסי חס כל עדת בני ישראל בלוי'הו חזר לין בני בכון אלא בני ליסרו עייכון תהו דוירא דילי וע"ד קחו מאתכם תרומה. יחתכם ולא יחתכם לה בעונה דתהא כתיבא לאחזקין סהדי ולא כהדיינו (ז) תו א"ר סימון. החלשים רובם דגליא לא ייחיו עד לא יצתו ומי'סו בד דלא ידעי להסתירא גרווי'הו דהא בשעתא דמיתה חפקו ליה מי'סיהו לבי קברי מלקך היות הסתכה בניו כפי. אחיו בניו כפי. דהכי הוא לוי'הו חיומא דכתי לוי'ה ובנייה גרים יוחא לכל עלמא וע"ד כד קפול לבד נש וגברי אסתכחו עם מיתא. הוא עאל בניו כפי בחוריא ואית ליה רשו לתיקול בני נשא ואסתכל בלנפיהו ב'אחרא בליון דלתחיולו קמי' בניו כפי יצעתא דמפקי ליה מבי'סיהו לבי קברי עד דאסדרו לבי'סיהו ובני'סיהו גרים יוחא לכמה גוברין בלתי'ה עד לא מסא ומי'סו. וע"ד כתיב (ז) ויש נספה ב"א יספס בנין דסלוק וחספון והלכוד חוביו דבר נש קמי קב"ה יחתין על חיון חובין ואסתלק עד לה יצא ומי'ה. מחוי תקנתיה. בשעתא דנשלי מיתא לבי קברי ידער ב"ג חספוי ויסבוק לנשי צת' כשפוי ולי אינון מקדמי יתך לאחורא בנין דלא יתחיו עמיהו חספין בלנפין ולבתר דמסדרי יצני קברי לה יסדר בהלי אירחא דנשי קייזין. ולא יסתכל בזה כלל אלא יספי בחוריא אחרא. ובנין דבני נשא לא ידעין ולא מסתלקן בזה רובא דעלמא אחרדי דניאן ואסתלקן עד לא מסא ומי'סו א"ר אלעזר אי הכי עב ליה לבי' לבי' דלא יוחין למיתא דיל לא. דהא ב"ג דלסתמר כהאי גוי'א אחריו להרבה דיומין. וכל שכן לעליא דחתי. ותח חוי לאו למינה אחריו קדמיו סופר לאחסכא מיתא מן ביתא לבי קברי חוי תימא דעל יוחא ויקהל משה דיליס לחוד חיו' לא חלא בנין להגנא על חיו' דלא ישלש עלייו מלאך היות לאסתאה לעילא ויסתמרון מי'ה. ותח חוי בשעתא דענדו ישראל ית ענלא ומי'ו כל חיו'ן ויכלוסין כיון מלקך המית אסתכח בניו כפי בניו מציני'ה דישכחל כיון דלסתכל משה דהא מלקך היות הסתכה בניו כפי. ומציני'ה דישכחל בני'סיהו יחד כתיב לכל גוברין לחודי'הו הס"ד ויקהל משה את כל עדת בני ישראל. חיון גוברין דכתיב לון ופרישו לין לחודי'הו. ומלאך המות לא ריה יתשרש מינו כסין עד דהמוקס מסכח דכתיב ויקח משה את דמשכן. ואפילו בשעתא דכסין ריו חיו'תין גזסה למסכח לא הוה מתעדי מציני'הו עד דחזא משה ויהב לגוברין עי'ה דלא ייחין בהצורה חדא עמיהו. ולא יתחון ריפין בהנפין תהא לצת' כתיביו הס"ד ויבאו האלכים על הנשים. עם הנשים לא כתיב אלא על הנשים.

דבאורחא חרף לא הוה אזלין אלף לבתר כתפיסו. בנין דמילתך המות לא אפרס מציניסו עד דאתוקס משכנא תא חזי לא אסתכא ביני נשי פחות משבע נשים ולא פחות מעשר. ובאורחא כהתגליא בשבע אסתכא ובשי דינא בעשר אספי לקפלא ובנין דהסתכא מציניסו דבאורחא כהתגליא כתיב ויבחו האנשים על הנשים (ה) רבי ינחק אמר ויקהל משה את כל עדת בני ישראל וגו'. אחיבי כניס לון. בנין למחסר לון שבת כחלקדיין דהא בקדושתא עד לא עבדו בני ישראל ית עגלא מסר לון את השבת ודא חיסו דלא נסרו חינון ערב רב כיון דכתיבו בני וצין בני ישראל חזרו ואזן מלה דת חסינא יוני. וייר ייקרל העם על אהרן ויחזרו וגו'. ואתיכטי כהרין הכהניין לבתר דמיתו חינון דמיתו כניס ישר לבני ישראל בלהודייהו ויהב לון שבת כחלקדיין סה"ד שבת ימים תעשה מלאכה וגו' :

שבדרך אחד לא היו מהלכים אלא לאהורי כתיפתין. לפי שמלאך המות לא נפרש מביניהן עד שהקם המשכן. הוא וראה שמלאך המות לא נמצא בין הנשים כשרן פחית משבע נשים ולא כשרן פחית מעשר. ורק כשרן בדרך כהתגליות. בשבע הוא נמצא ימבקש לעשות דין. בעשר מקטרג להמית. ולפי שנמצא ביניהן בדרך בהתגלות כתוב ויבאו האנשים על הנשים. (ה) ר' יצחק אמר יקרל משה את כל עדת בני ישראל יגו'. למה הקהילם. בשביל למסור להם השבת כמקדם נדרי כתיבל-סרם שעשו בני ישראל את העגל מסר לרם את השבת. וזהו שהערב רב לא שטרן את השבת. כין שבע בני וצין בני ישראל. אמרו ואנחנו דבר זה נמנע מאתנו. סיד ויקרל העם על אהרן ויאמרו וגו'. ומשכו רבים מישראל אהרן. לאחר שמתו אותו שמתו הקהיל משה לבני ישראל בלבדם ונתן להם השבת כמקדם. וש"כ ששת ימים תעשה מלאכה וגו' :

(ג) לא תבטרו את כל חושבותיכם ביום השבת חרף חינון אחי שעתא. בנין דלא אהרן דינא דהא יויה ואל תימא הא לנצוה סלקא בכל חושבותיכם קאחר ולא לנצוה. והיא דסלקא לנצוה להכפיה לניח אחר סלקא דתינין הית אהא הכלא אשא. ויהי דידעחא הכלא אהא חרף ובנין כך התגליא שתיקא קרישא דהא יויה מכל סחר יוזין [ח] ובזונת דהתגליא שתיקא לא התהו דינא כלל וכל ענהון ותתלן מסתכין דבזונתא שלומתא דינא לא בלשא (ג) חרף יהודה בכל תעלי סתא כד יומח אהקדם כדיון אזלן בכל אינין חריון דניהנס סליקו דיני דחייבא דהא מלכה קדישא אחיא ויומח אהקדם וחיסו הגין על כלא ומד דינין הסתלקו וחייבא חית לון כייחח וכל אינין מחללי שבתות וזמני דפרהסיס דינין סלקון מנייהו. אבל כורא דניהנס לא חסתך מעלייהו דלא נסרו שבת לעליין. וכל חייבי גיהנס סאלי עלייהו אחי סנה חלין דלית לון כייחח ייכל חייבין דהכח חינון מאריסין דדינא חייבין לון חלין חינון חייבין דככרו ביש דקב"ה ועבדו על אורייתא כלא בנין דלא נסרו שבת תמן ובנין כך לית להו כייחח גלמיין. וחיונו חייבין כלהון נפקין מדוכתייהו ואתיבי לון רשו לחסך לחיחי דהו ומלאך חד די שייח כנסריאל חזיל וחפיק להא גוכא דלכון. ועייל ליה לניהנס לעניסון דחייביה וחזין ליה דסלקין חולשין וכשמחא דלכון לית לה כייחח דנינא דניהנס. וכל אינין חייבין דתמן סהרן להחי גופא ומכריו עליה דחיסו פלניה חייבה דלא חייס ליקרה דמהריב. כפר ביש דקב"ה וכפר בכל אורייתא ויי ליה עב ליה דלא יתברי ולא ייתי לדינא דא גכסופח דח. סה"ד (ד) וינחו ורחו כפנרי האנשים הפסיעים כי כי תולעתם לא תיית וחטא לא תכסה וסיו דרחון לכל כפר כי תולעתם לא תיית מן גופא. ואסא לא תכסה מן נשמתא. וסיו דראיין לכל כפר. וסיו די רחון. עד דכל חייבין דניהנס דתמן יימרון. די ראיס דא. רבי יוסי חייך ודאי הכי סוח בנין דשבת חיסו לקבל אורייתא כלא ואורייתא חיסו אש ובנין דעבדו על אש דאורייתא סה"ד אש דניהנס דליק דלא סכך מעלייהו לעליין. חרף יהודה לבתר כד

(ג) לא תבטרו את כל חושבותיכם ביום השבת. חרף חינון אחי שעתא. לפי שאין לראות דין ביום הזה ואם תשאל הרי לנציה על המזבח ע לה אש בכל חושבותיכם נאמר לא לבד. ומה שעלה אש לנצוה להכניע את הדין הארץ הוא ע לה. שלמדנו יש אש איכלת אש. ואש המזבח איכלת אש אחרת. ולפיכך מופיע הקדמון הקדוש ביום זה מכל שאר הימים (ח) ובעת שמוכיע את הקדמין לא נראד דין כלל. וכף העלינים ותחת נים נמצאים בשמרה שיטה ודיון אינו טולט. (ג) א"ר יהודה בכל ערב שבת כשנתקדש היום מעבירים כרוזים בכל אותן מדורי גיהנם. הפסוקו עונש הרשעים. שהרי דמלך דקדוש בא והיט נתקדש. והא כין על הכל. שרי נפקים העניים והרשעים יש לרם מנוחה. וכף אותן מחללי שבתות ומועדים ככהסיא דעניש נפקס מרם יבר אש הגיהנם לא נכבה מער אלה עלא שמרו שבת יע לם. וכף רשעי גיהנם שואלים עליהם מה נשתי אלה שאין לרם מנוחה מכל הרשעים שבכאן. שרי דע ננים מטיבים לרם אלה הם הרשעים שפצרו בו ברקב ועבדו על כל התורה. לפי שלא שמרו השבת. לכוין אין לרם מנוחה לעולם. וכף שאר הרשעים יוצאים כלם ממקומותם ונתנה להם רשות ליכת לראות בהם. ומלאך אחד אשר שמו סנטריאל דלך ומוציא אותן הגופות מקבריהם. ומכניסם לגיהנם לענין שאר הרשעים. ורואים שהם מלאים תולעים. והנשמות שלהם אין להם מנוח כאש הגיהנם. וכל שאר הרשעים אשר שם סבבים לזה דנין יסכריונים עליי. זה הוא כרוני הרשע שלא היה חושש על כב ד רביני. כפר ברקב"ה וכפר בכל התורה. וי ל. סטב לו שלא יברא ולא יבוא לדין זה ילביון הוה. וש"כ (ד) ויצאו וראו כפנרי האנשים הפסיעים כי כי תולעתם לא תיית ואשם לא תכסה ודיו דראן לכל כפר. כי תולעתם לא תיית. כן דנין. ואשם לא תכסה. מן הנשמה. והיו דראוין לכל כפר. והיו די ראיין וכוון. עד שכל רשעי הגיהנם אשר עם יאמרו. די ראייה כה די ראיין אמר ודאי כך היא. לכי ששבת יקלד ככף התורה. והתורה היא אש. ולכי שעבר עף אש דתיידה. הרי אש של הגיהנם שורפם ואינו נכבה לעולם. א"ר יהודה לאחר יציאת

מראה מקומות (א) דף רנ. (ב) דף פט. (ג) תרומה ק"ה (ד) יב"ט ס"ז

זיו הזהר

פרשת ויקהל (א) היינו אור עולם האצילות ששרשו ספירת חכמה שנקראת אבא :

כד נפיק שבתא אמי הסוה מלאך וחסדו הוי גופא לקבריה וחדתו תרוויסו דח לשכייס ודא לשכריס וכל דח בעוד דנפא קיימא על צורייס דהא כיון דנפא אתחיל לית ליה לגופא כל אינון דינין. וקציה לא יעיר כל חמתו כתיב ציב ח' ר' ילחק אר' לא תבערו אש בכל יושבותיכם וגו'. הכא אית רזא דרזון לאינון דידי תחמתא עלאס. תא חזי כיון דעאל שבתא תתעיר הויא מדורא [ב] וכל חסין דאשא קשיא תתעירו ותתכפיין ואפילו אשא דניסנס ומייבין דניסנס אית לון ניסחא. וכלא תתא ועילא אית לכו ניסחא כד נפיק שבתא ויצדכין ישראל על ינרא כדון נפקין כל אשין דתתעירן. כל חד וחד לתריוס. ובגין דלא לתתרא אש אחרא כתיב לא תבערו אש בכל יושבותיכם ציוס השבת. כ' כד נפיק שבתא בעי צי' לאפרשא בין קודש לחול ולצרכא על נסורא דאשא. בגין דכל אשין אחרתין תתעירו ותתעירו ציומא דשבתא. צ' אשא חד דקדושה עלאה דתתעירא ותתעירא בקדושה דשבתא [ג] וכד הוי אשא תתעירא כל אשין אחרתין תתעירו ותתעירו קצייס. והאי אשא תיחו דעקידס דילחק דתתעירא על גבי מדבחא [ד] בגין כך בעי לצרכא על נסורא דאשא והאי אשא לא בעי אשא דחול אלא אשא דשבת והאי אשא תיחו אשא דנפיק מהסוה אשא דלעילא ודא אוסו אשא דסביל אשא [ה] וכיון דהאי אשא דנפיק מאשא דלעילא תתעירא בצרכא דהסורא. כדון כל שאר אשין אחרתין נפקין ותתעירן צדוכתיסו. ותתעירן לון רשותא לאתעירא [ו] צהאי תתא דקא תעירן על אשא אודמנן ארבע רתיבין וארבע משתיין לתתא לאתעירא מהסוה אשא מצרכא [ז] וחינון תתעירן מחורי חסס בגין כך בעיין לאכפיש ארבע ארבעתין דידא דימינא. ולאתעירא לון מנו הוי נסורא דשבת דתתעירא ואינון ארבעתין רמו לאינון מחורי חסס דנסיבין ושלגו תיחו נסורא דשבת דתתעירא. ובגין דלוינון דרגין דלתתא כד אחזי צי' תתעיראן קצייס הוי נסורא דשבתא בעי לאכפיש לון קצייס. בגין דהאי נסורא שלגו עליסו ואינון נסרין מניס. בשאר צרכאן בעיין לוקשא לון לאכפישן. בגין לאחזא קדושה עלאה דרגין עלאין דלשין על כולה ושאר קדישא תתעיר צהו ותתקדש צהו [ח] ותתעירן כלכו דרגין כהוא. ונסיבין מנו ציומא עלאה דכלא [ט] ובגין כך בעיין לוקשא לון לעילא. וסכא בעיין לאכפיש אלכפישן קצי סרגא בגין לאחזא דרגין דלתתא דנסיבין מנו ציומא דלעילא. ומהכא שלשין ונסרין מנה. ואינון אקרין מחורי חסס. בכל ייחא חנן מצרכין מחורי אור. דלוינון נסורין עלאין דקיימן צהסו חור קדמאס [י] ותתעירן כלכו דרגין. ונסרין כלכו כהוא מנו ציומא עלאה. והכי אקרין יתירי חאס ובגין רזא דח מצרכין צורא מחורי חסס בגין דלוינון דרגין דלתתא. וכנה אוסו רזא דלכפישן צהי רמו דרגין עלחין ודיגין תתעירן דרגין עלחין תתעיראן צוקיפו דמכפישן לעילא. ובצוקיפו עלכפישן תתעירן

יציאת השבת בא מלאך ההוא מחזיר אותו הגוף לקברו. ונדונים שניהם הגוף בדינו והנשמה בדינה. וכל זה כל זמן שהגוף קיים ולא נרקב. שהרי לאחר שהגוף נרקב אין עוד להגוף כל אותן העונשין. והקב"ה לא יעיר כל חמתו כתוב בו. ח' ר' יצחק אמר לא תבערו אש בכל יושבותיכם וגו'. כאן יש סודי סידות לאתן הירעים חכמה העליונה. ביא וראה כיון שנכנס שבת תתעלם מדורת אש ההוא [ב] וכל האשות של אש הקשה נעלמות ינכפית. ואפילו אש תגיהנס ורשעי תגיהנס יש להם מנחה. כלס הן למטה והן למעלה יש להם מנחה. במציאי שבת שמברכים ישראל על האש או יוצאת כל האשית שהיו נסתרות. כל אחת יאחד ימק מה. וכדי שלא לעירר אש אחר כתיב לא תבערו אש בכל יושבותיכם ביום השבת. ז' במציאי שבת צריך האדם להזכיר בין קודש לחול ולכרך על מאורי האש. לפי שכל אשית אחרות היו נסתרות וגלויות ביום השבת. מלבד אש אחת של קדושה העליונה שתלית ינכללת בקדושת השבת [ג] וכאשר אש הואת בתתגלות כל אשות אחרות נסתרות וגלויות מלפניה. ואש הואת היא של עקדת יצחק הלוהמת על גבי המזבח [ד] לפיכך נצרך לכרך על מאורי האש. ואש הואת לא תרצה אש של חיל אלא אש של שבת. ואש הואת היא האש היוצאת מאש ההיא שלמעלה. וזו היא אש הסיבלת אש [ה] וכיון שאש הואת היוצאת מן האש שלמעלה תתכרך בכרכת מאורי האש. או כל שאר אשית אחרת יוצאת יתגמנה במקומותיהן. ונתנה להן רשות להאיר [ו] באותה שעה שמברכים על האש מזדמנות ארבע מרכבות וארבעה מחנות למטה להאיר מן האש ההיא המכרבת [ז] יהם נקראים מאורי האש. לפיכך נצרך לכפיש ארבע אצבעות של יד הובנות. ולהאיר להם מן האור ההוא של הנר המתכרך. ואלו האצבעות הן רמו לאותן מאורי האש המאירים וש למים מזה האור של הנר המתכרך. ומפני שהן מדרגות שלמטה כאשר מראה האדם את האצבעות לפני אור הנר צריך לכפוף אותן לפניו. לפי שזה האור שולט עליהן והן מאירות ממנו. בשאר ברכות נצרך לוקוף האצבעות. כדי להראות קדושה העליונה של מדרגות העליונות השולפות על הכל. ושם הקדוש מתעטף בהן ומתקדש בהן [ח] ונתברכות כל המדרגות ביחד. ומאירות מאור המנורה העליונה מכלן [ט] ולפיכך נצרך לוקוף האצבעות למעלה. וכאן נצרך לכפוף האצבעות לפני הנר. כדי להראות המדרגות שלמטה שמאירות מאור המנורה העליונה. ומיסיס הן שילטות ומאירות ממנה. והן נקראות מאורי האש. בכל יום אנו מברכים מאורי אור. שהן מאורות העליונים המתקיימים באור הראשון ההוא [י] ונתברכות כל המדרגות ומאירות כלן ביחד מאור המנורה העליונה. ואלו המדרגות נקראות מאורי האש. ובשביל זה המוד מברכין בורא מאורי האש לפי שהם המדרגות שלמטה. והכל הוא סוד האצבעות. בהן גרמו מדרגות העליונות ומדרגות התחתונות. מדרגות העליונות ניכרות בוקיפת האצבעות למעלה. ובוקיפת האצבעות מתברכות

מראה מקו-ות א' 97 ב' ט 97 בת.

זו הזהר

[ב] היינו תכונת מרת הדין הקשה : [ג] היינו השכינה הקדושה שעליה נאמר כי ה' אלהיך אש אכלה הוא : [ד] מוכח מרוב ג' מרת המלכות שאש מרת הנבירה ייחב בה : [ה] וכן פי' שנקראת אש אכלה כי היא אש אוכלת אש : [ו] היינו השבעים שרים נתנה להם או רשות העלימה : [ז] פי' שארבע מחנות המלאכים מביאל נביראל רפאל אריאל סבכלים או הארה מן מרת המלכות : [ח] כי העשר אצבעות מרמזות על העשר ספירות שהן ה' חסדים כהונת ימין וה' נבונות כהני שפאל והיינו בצירוף הספירה שנקראת רעת. מלבד ספירת הכתר : [ט] פי' שהארת השפע באה לכל עשר המדרגות מן ספירת הכתר : [י] פי' שמאורי אור היינו העשר ספירות שמקבלות הארה מן ספירת הכתר. ומאורי האש היינו ר' מחנות המלאכים שמקבלים הארה מן ספירת המלכות :

מתברכות דרגות העליונות ומדרגות התחתונות בחדר. ובהשפלת האצבעות מתברכות מדרגות התחתונות לבדן להאיר. וזה סיד הצפרנים כאחורי האצבעות ונגף האצבעות מבפנים. צפרנים באחורי האצבעות הן פנים אחרים הנצרכות להאיר מתוך הנר ההוא. והם הפנים שנקראים אחיריים. והאצבעות שמבפנים בלי צפרנים אלה הם פנים הפנימים הנסתרים. וזה סוד וראית את אחרי. אלה אחורי האצבעות בצפרניהן. ופני לא יראו. אלו האצבעות בפנים בלי צפרנים שהם פנים הפנימים. וכן שמכרכים על הנר נצרך להראות אחורי האצבעות בהצפרנים להאיר עליהן מאור זה הנר. והפנים של האצבעות לא נצרך להראות להאיר עליהן מאור זה הנר. שהרי הם אין מאירים אלא מאור נר העליון ש"מעלה מעלה. שהוא נעלם ונגנז ואינו מתגלה כלל. והם אין מאירים מאר נר הנגלה כלל. לפיכך נצרך להראות אחורי האצבעות בהצפרנים. ופנים האצבעות לא נצרך להראות לפני זה הנר. נסתרות הן ובהסתרות מאירות. פנימיות הן ומפנימיות מאירות. עליונות הן ומעליון מאירות. אחר כך צורך להירחב כבשמים להשיב מפשו בריח הזה. על כל רוח העליון הקדוש שהוא נסתלק ממנו. וזה הריח המעולה בבשמים הוא הדם. שהרי קיום המקום הקדוש שהנשמות יוצאות ממנו הוא הדם [א] וזה הוא קיום הנפש כדמיון שלמעלה. להתחזק לאחר זה שנשארת ערומה מן הרוח. והדם היא קים הנפש בודאי —

התברכן דרגין עליון ודרגין תחתין כחדל יצחאיכי להנבטאן התברכן דרגין תחתין לחודייסו להנסרה. ורזה דא סיפרי דאחורי אלבעאן אלבעאן לחודייסו לני סיפרי דאחורי אלבעאן אינין הנסין אחרנין דאלפסרכו להנסרה מנו הסוי שרגה. וחינין אכפין דחקרון אחיריים ינהבטאן דלגו בלה שופרין אלין אינין אכפין פנימין דהתכסיין ידוא דה ורחים סת אחורי. אלין אחירי אלבעאן בסיפריסין וכני לה ירחו אלין הנבטאן דלגו בלה שופרין דחינין אכפין פנימין ח' ודו יצחאיכי על שרגה צעי להחזקה אחירי הנבטאן בסיפרין להנסרה מנו הסוי שרגה. ופנימיוי התנבטאן לה אכפריכו להחזקה לון להנסרה מני האי שרגה. דזה אינין לא נכרין אלא מנו שרגה עלתה דלעילה לעינה דאיסו סיירה ונניח דלא התגליה כלל. וחינין לא נכרין מנו שרגה דהתגליה כלל. צניכ צעי להחזקה אחירי הנבטאן בסיפרין ופנימיוי דהנבטאן לא צעי להחזקה קחי דהי שרגה סיירין חינון ובשמיכו התנבטאן. כנימאין אינין ומפנימיהם התנבטאן. עליון חינון ומעילתה התנבטאן. לכתר צעי להחזקה בסיסין להחזקה נפסיה צהי ריחא. על הסוי רוחא עלתה קרישם דהכתלק זמי. ודחי ריחא מעילת דבוסיין חיסו דסם דזה קוייה דחזר קרישא דנשמתין נפקין מניה דסם חיסו [א] וזה איסו קיומא דנפשא כניונה דלעילא להתקיייה מיהסו ערשולא דהתנבטאן. והדם איסו קיומא דנכשא ודחי —

3 קחו מאתכם תרומה לה'. רבי יהודה פתח (ג) הלא פרום לרעב להמך ונ'. בוא וראה אשרי חלקי של אדם כאשר עני בא אליו. כי זה העני הוא מתנה הקב"ה ששלח לו. מי שמקבל מתנה זו בסבר פנים יפות אשרי חלקו. בוא וראה מי שמרחם על עני ומטיב לו את נפשו. הקב"ה מעלה עליו כאלו הוא ברא לנפשו. וע"כ אברהם שהיה מרחם על כל בני העולם מעלה עליו הקב"ה כאלו הוא בראם. שכתוב ואת הנפש אשר עשו בחרן. וזה נתבאר. הלא פרום. מהו פרום. לפרום לו מפה עם לחם ומזון לאכול. ר"א הלא פרום. כמ"ש (י) פרום פרום וכו'. שנצרך לפרום פרום לחם לפניו כדי שלא יתבייש. ויפרום לפניו בעין טובה. לחסד, לחם לא כתוב אלא לחסד. מה שהוא שרץ כמסונך. ולא ע"ש גזל לא של עשק ולא של גבה. שא"כ אין זה לזכותו. אלא וי לו שבא להוכיח פשעיו. כדמיון זה קחו מאתכם תרומה. להרים ממה שהוא שלכם. ולא מעשק ולא מגזל ולא מגנבה. וזה נתבאר. (ה) פתח ר' אבא ואמר קחו מאתכם תרומה לה' כל נדיב לבו יביאה ונ'. בוא וראה בשעה שהאדם ישים רצונו לעבודת רבונו. זה הרצון עולה תחלה על הלב. שהוא הקיום והיסוד של כל הגוף. אחר כך עולה רצון שהוא המוב על כל אברי הגוף. והרצון של כל אברי הגוף עם רצון הלב מתחברים יחד. והם מושכים עליהם ויו השכינה דרור עמהם. וזה האדם נעשה חלקו של הקב"ה. וש"כ קחו מאתכם תרומה. מאתכם תריח. הדתעוררת לקבל עליכם תרומה היא להיות חלק לה'. ואפשר

3 קחו ייהתכם תרומה לה'. רבי יהודה פתח (ג) הלא פרום לרעב להמך ונ'. תא חוי זכה חולקיה דצ"ג כד יתכנה אטרל לנביא. דהאי מסכנא דורכא דקצ"ה חיוה דכד ליה. מאן דמקבל ליה להאי דורכא ככבר אנפין זכה חולקיה תא חוי מחן דסיים למסכנא והתיב ליה נפשיה קצ"ה סליק עליה כחילו הוח צרה לנפשיה. וע"ד אריס דהוח חייס לכל בני עלמא סליק עליה קצ"ה כחילו הוח צ"ה לון. דכתיב ואת הנפש חסר עשו בחרן. והא חוקימיה הלא פרום. מהו פרום. למפרס ליה יפה צמחא ויוונה למיכל ד"ה הלא פרום כד"ה (ד) פרום פרום וכו'. דצעי למפרס פרוסין דהמחא קמיה בנין דלא לכסוף. ויפרס קזייה צעינא טב לחמד לחם לא כתיב הלא לחמד. הסוי דילך מממונך. ולא דגוילו ולא דעסק ולא דנכסה דחי הכי לאו זכותא היא אלא ווי ליה דחיה לאדכרה חובין כניונה דא קחו מאתכם תרומה. לארמא ממה דילכוון ולא יעסק ולא מגזל ולא מגנבה. והא חוקמוס.. (ה) פתח רבי אבה ואמר קחו מאתכם תרומה לה' כל נדיב לבו יביאה ונ'. תא חוי צמחא דצ"ג סוי רעויה לגבי פולחנה דמאריה האי רעויה סליק בקדמיתא על לבא. דחיו קיומא ויסודא דכל גופא. לכתר סליק הסוי רעויה קצ"ה על כל שייפי גופא. ורעויה דכל שייפי גופא ורעויה דלבא מתהברתן כחדא. ואינון מסכין עלייהו ויסודא דשכינתא דלירל עמהון והאי צ"ג איסו חולקא דקצ"ה סוי הס"ד קחו מאתכם תרומה מאתכם סוי מאכמתא לקבלת עלייהו הסוי תרומה לחיו חולקא לה'. וחי

מראה בקובוצת (ח) 97 דם (ג) 97 סמט. (ט) ישיי נ"ח (ד) ד' י"ח (ו) ס' 97 ק"ח.

זיו הזהר

[א] הנשמות החדשות הבאות לזה העולם הן תחלה בסדר הסיכות כבחנינת עכור. ואח"כ יוצאות משם כבחנינת לידה. ומרת המלכות נקראת הדם על דרך הכתיב ויהי אוטון את הדמה היא אסתר. ולכך האישי שהנשמה יתירה יצאה ממנו כסוצאי שבת מושב לו להיות בהדם עבור חיונו וקיום הנפש שצארה ערומה מן הרוח של קדושת שבת :

ואפשר תאמר שאין הדבר תולה ברשותו של אדם. בוא וראה מה כתב. כל נדיב לבו יביאה את הדימה ה'. כל נדיב לבו בוראי. כל מי שלבו יבקש ימטוך לה להשכינה א"י. וש"כ יביאה. אע"פ שהיא בהתעלות למעלה. וביאה כמקום העלין וימשיכה לדור עמו [יג] וכאשר תביא לשכין עמי. הרבה ברכות והרבה עושר יבואו עמה. והו שכתוב זה. וכסף ונחשת. לא יחסר לך כל עושר שבעולם (ח) רבי חייא פתח ואמר קחו אתכם תרומה לה'. ב"א וראה כשביא הקב"ה את העולם אלא בראו אלא לבעבור שיבואו ישראל ויקבלו התורה. בהתורה נברא העולם. על התורה מתקיים. וש"כ (כ) אם לא ברתו יומם ולילה הקת שמים וארץ לא שמתו. התורה היא היום ארזים בעולם הזה. וחיים ארזים בעולם הבא. וכל מי שעבדו בתורה כאלו עמל בהיכל הקב"ה. שהיכל העלין של הקב"ה היא התורה. וכאשר האדם עוסק בתורה הקב"ה עומד שם ומאזין לקולו. כמו שכתוב (ג) ויקשב ה' וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו. והאדם ניצל משלשה דינים. מדין עולם הזה. ומדין מלאך המות שלא יוכל לעלם עליו. ומדין הגיהנום. ויכתב ספר זכרון לפניו. מה הוא. אלא יש ספר למעלה ויש ספר למטה והכל נקרא תורה. מה בין זה לזה. אלא ספר העליון הוא תורה שבכתב ומה הוא. זה עולם הבא [יג] ספר התחתון זה התורה שנקראת תורה שבעל פה [ד] ומה הוא על פה. אלו המרכבות שלמטה שהשכינה קיימת עליהן. ולפי שאינן בכלל הכתב שלמעלה נקראין על פה ולפי שהשכינה עומדת עליהן נקראת תרומה [טז]: ועוד שמעתי מן המורה הקדושה. תרומה. מהו תרומה. כמו שביארנו תרי מטאה. ב"א וראה כל אותן מדרגות הקדושות אשר בסדר ראמונה. שדקב"ה מתלה בהן. עשר מדרגות הן. והן עשרה מאמרות כמו שביארנו [טז] ואלו עשר עולות למאה. וכאשר נצרך לנו להרים נקודה התחתונה הזאת. אסור לנו לקחת אותה בלבדה. אלא לה ילבעלה [ז] ודן השמים מאותן דמאה שאמרנו [ח] לבי שאין נצרך להפריד ביניהם כלל. אלא ליחדה עם בעלה. וע"כ נקראת תרומה בכלל אחד [ט] ובו וראה בכל יום הכיזו קורא. כל בני דעלם כהם תולה דבר זה. וזהו קחו טאהכם תרומה לה'. אם תאמרו שקשה הדבר עליכם. כל נדיב לבו יביאה. מהו יביאה. אלא מכאן למדנו סוד התפלה. שאדם דמפחד מרבינו ומכוון לבו ורצונו בתפלה. הוא מתקן דהקון שלמעלה כמו שביארנו. בתחלה עם שירות והשבחות שא מרים מלאכים העליונים למעלה [כ] ובסדר השבחות הזה שביא מרים ישראל למטה השכינה מתקיימת עצמה ומתתקנת בתקונה. כאשר המתקיימת לבעלה. ובסדר התפלה בזה דהקון של תפלה מיושב נתתקנות העלמות שלה וכל מחניניה. ומתקיימת כלן יחד עומדה [כג] ולאחר שנתקן הכל ונסדרו בשמנועים לאמת ויצונו. אז

מראה בתרומות (ט) 97 ד. ט ימי (ג) כנלכו. הכל

ואי תימה דללו ברביות דכ"ג קיימא מלה. תן חזי חזי כתיב. כל נדיב לבו יביאה את תרומת ה'. כל נדיב לבו וזאי מין דיתרעו לביה ימטוך לה לשכינתא לביה סה"ד יביאה אע"ג דהיה צאסתלקותא לעילא יביאה מחתך עלאה לאחשכא לדירא עזיה [ג] וכד היתי לחסרה עמיה כמה צרכאן וכתיב עותרא תיתי עמיה. סה"ד זכב וכסף ונחשת לא יחסר ליה כל עותרא דעליא. (ח) רבי חייא פתח ואמר קחו יחדכם תרומה לה'. תא חזי כד צרא קב"ה עליא לא צרא ליה אלא בגין דיימון ישראל ויקבלון אורייתא צאורייתא חסברי עליא ועל אורייתא קיימא סה"ד (ג) אש לא צריתי יומם ולילה הקות שמים וארץ לא שמתו אורייתא איבי ארכא דמיו צהאי עליא וארכא דחיי צעלמא דחתי. וכל מאן דאשתדל צאורייתא כהילו אשתדל צסיכליה דקב"ה דסיכלא עילאה דקב"ה אורייתא איבי. וכד צר גס עסיק צאורייתא קב"ה קהים תמן ואנית לקליה כמה דכתיב (ג) ויקשב ה' וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו יאחשיב צ"ג מתלת דינין. מדינה דהאי עליא. ומדינה דמלאך המות דלא יוכל לבלאשה עליה ומדינה דגיהנום ויכתב ספר זכרון לפניו מהי אייהו אלא חית ספר לעילא ואית ספר לתתא. וכלא חקרי תורה יחיו צין איי לכהי. אלא ספר עלאה אייהו תורה שבכתב ומאן איבי עליא דחתי [ג] ספר תמאה דא תורה דחקרי תורה שבעל פה [יד] ומאן אייהו על פה. חלין רתוכין דלתתא דהיי קיימא עלייהו. ובגין דלחו אינון בכלל דכתיבא דעילא חקרין על פה .. ובגין דהיי קיימא עלייהו חקרי תרומה [טז] תו שמענא מבוילא קדישא תרומה יתו תרומה כמה דאוקיימנא תרי ממאה תא חזי כל אינון דגנין קדישין די צראו דמסימנותא דקב"ה חתגלי צהון הינון עשר דגנין. ואינון עשר אינון כמה דאוקיימו [טז] ומלין עשר סלקין למאה וכד אלפריך לן להאי נקודה תמאה לארמח לה אסיד לן לנפלא לה בלמודא. תלא לה ולבעלה [יז] ואינון תרי מאינון יראה דקחמין [יח] בגין דלא אלפריך לאפרכא לין כלל. אלא ליחדה לה ולבעלה וע"כ חקרי תרומה בכלל חדא [יט] ותא חזי בכל יומה צראו קלחי כל צני עלאה צני קיימא מלה דא ודא הוא קחו מאתכם תרומה לה' וחי תימח דקדישא מלה עליכו כל נדיב לבו יביאה. מהו יביאה הלא מהכא חוליקנא דא דלנותא. דבר גס דחיל למאריה ויכוון לביה ורעותיה צליתא הוא חתקן תקונא דעילא כמה דאוקיימנא צקדמיתא צשירין ותושבתן דקחמין מלחכין עליון לעילא [כ] וצהאי סודא דמובצחן דקא אמרי ישראל לתתא איבי קשיפת גרמא ואתתקנת בתקונא כאתתא דתקשפת לבעלה ובסודא דללותא צהאי תקונא דללותא דמיושב התקינו עולמתא וכל אינון דילה ויתקשטן כל אינון צהאי [כג] לצמר דאתתקן כלל והתסדרו כד יצו לאמת וייצב כדן

כל

ויו הזהר

[יג] רבי אבא דורש שהתרוממות והתעלות השכינה הקדושה נעשה ע"י קיום המצות ומעשים טובים: [יג] סוד התורה שבכתב הוא עולם הבינה שנקרא עולם הבא: [יד] סוד התורה שבעל פה היא מדת המלכות. כדאימא מלכות פה ותורה שבע"פ קרינן לה: [טז] המרכבות שלמטה שהשכינה קיימת עליהן יש ליבר שהם הגדולים והתלמודי הכמים לומדי התורה. על דרך אמרם ויל האבות הן הן המרכבה. שע"י לימוד תורתם השכינה מתרוממת ונתעלית לקבל שפע מספור עליון. נמצא שרבי חייא דורש שהתרוממות והתעלות התרומה דהיינו השכינה הקדושה נעשה ע"י תלמוד תורה: [טז] היינו העשר ספירות. וכיון שכל ספירה נכללת בכל העשר ספירות לפיכך עולות העשר ספירות למאה מדרגות: [יז] קודם התחתונה היינו ספירת מלכות ותמיד נצרך ליחדה עם בעלה היינו ספירת תפארת שנקראת עולם דבורא. והו יחד קב"ה ושכינתיה: [יח] היינו תפארת וצריכות: [יט] פה' שהם תרומה הוא משמעות תרי מטאה שהן בכלל אחד והיינו תפארת ומלכות: [ג] היינו מסופי דומרה. [ג] תפלת מיושב בתחלת בברכת יוצר אור:

הכל נתתן השכינה יעלמותיה עד שמגיעים לנאל ישראל [כג] או צריכים כלם לעמד עד רגליהם. לפי שבאשר ישראל מניעים לאמת ויציב והכל נתתן. עלמותיה מנשאות לה. והיא תנשא עצמה אצל מלך העליון [כג] ובין שמגיעים לנאל ישראל או מלך הקדוש העליון מופיע במדרגותיו ויוצא להתחבר עמה. ואנחנו מלפני מלך העליון צריכים לעמד על רגלינו באימה ברעדה. שהרי זה הוא מושב ימינו אליה. ואח"כ משים לה שמאלו תחת ראשו. ואח"כ מתרבים שניהם יחד בנשקות [כד] ואלו הן ג' ברכות הראשונות. וצריך האדם להשנות לבו ומחשבתו. ולבין בכל אלה התקונים וסדרי התפלה. פיו ולבו ומחשבתו ביה. בשעה שמלך העליון עם המלכה הם בהתדבקות בשמחה באותן הנשיקות. או מי שצריך לבקש בנשית יבקש. שהרי זה שעת רצון היא זכאי היא מי שמיים לבו ומחשבתו לזה. וע"ז כתוב כל נדיב לבו יביאה את תרומת ה'. אצל מלך העליון [כה]:

א) וכל הנשים אשר נשא לבן אתנה בחכמה טו את העוים. א"ר אבא בשעה שהיו עושין המלאכה היו אומרות. זה למקדש. זה למשבן. זה לפרוכת. וכן כל אותן האומנים. כשביל שתרצה הקרושה על ידיהם ונתקדשה מלאכה היא. יבאשר עלתה המלאכה למקומה בקרושה עלתה. ברמין זה מי שעושה מלאכה לע"ז או לצד אחר שאינו קדוש. בין שמוניו על אותה המלאכה הרי רוח הטומאה שירה עליו. יבאשר תעלה המלאכה בנימאה תעלה יע"כ מי שמונה בנין. כשמתחיל לבנות צריך להזכיר בפיו שהרי לעבדת דק"ה הוא בונה. יאו עזרת שמים שירה עליו. ודק"ה מוטין עליו קרושה יקרא עליו ש"ם. וש"כ ב) וידעת כי שלום אהלך נג':

ג) והנשיאים הביאו את אבני השדם וגו' א"ר יהודה מפני מה דברים האלו הקריבו דנשיאים ולא איש אחר. והרי כתוב כל נדיב לבו יביאה את תרומת ה'. וכתוב ואבני שדם יבאני מלואים לאפר ולחטין. אלא אמר דק"ה אע"פ שבכלם הויה נדבה הזאת. יע"ז אלו האבנים להנשיאים. מפני מה. מפני שעל לב דבין הגדול תהינה. אמר הקב"ה יבאו דנשיאים שלבם גם בהם. ויביאו אלו ראבנים שרן נמצאות על לב הכהן הגדול ויתכפר עליהם מנסות לבם. כמ"ש והיו על לב אהרן בבאו לפני ה'. וע"כ הנשיאים הביאו את אבני השדם ואת אבני המלואים. לכפר עליהם:

ד) ויבאו כל הדכמים יעשים את כל מלאכת הקדש. א"ר יצחק מי דם הדכמים העושים. אלו הם הכחות של בחינת ימין ובחי' שמאל וכל שאר הצדדים. שם דרכים וצנינורות להשיפע לתוך דום ולמלאות אותו [כז] והם עשו משכן למעלה והתקינו איתו. כדמיון זה לטבה ועשה בצלאל אהליאב. זה מצד הימין זה מצד השמאל. בצלאל

כלל מתקנה אישי ועולמתה עד דמנו לנאל ישראל [כג] כדון אלסריך ליוקס כלל על קיומיו. בגין דכד צ"כ משי לאמת ויציב וכלל מתקן. עולמתה כפלי לה. ואישי כשילת גרמה לבני מלכה עלאה [כג] כיון דיצו לנאל ישראל כדון מלכה קדישא עלאה נסיל דכרניי וכפיק לקבלה לה ואנן מקמי מלכה עלאה בעינן לקיומא על קיומא באימתא ברעדה דהא כדון אוסוס ייזינה לגבה ולבחר שמאליה דשויה לה תחות רישה. ולבחר אתחבון תרווייהו כחדא בנשיקו [כד] ואלין אינון מתת קדמייתא ובעי צ"כ לשוואה לבני ורעותיה. ולכוונא בכל הני תקונין וסדורין דלגותא. פומיה ולביה ורעותיה כחדא הסתא דילכא עלאה ומסרוניתא אינון בהבירא בהדום באינון נשיקון מהן דאלסריך לישראל שאליון יסאל דהא כדון שעתא דרעותא אישי. וכאה אישו מאן דישי לביה ורעותיה לרה וע"ז כתוב כל נדיב לבו יביאה את תרומת ה'. לבני מלכה עלאה [כה]:

א) וכל הנשים אשר נשא לבן אתנה בחכמה טו את העוים א"ר אבא בשעתא דהוו עבדין עבדתא היו אמרי. דא למקדש דא למשכנא. דא לפרוכתא וכן כל אינון אומנין. בגין דתשרי קדושה על ידיהם ונתקדש הסוה עבדתא וכד סליק לאתריה בקדושה סליק כנוונא דא מאן דעבד עבדתא לע"ז או לסערא אחרת דלא קדישא כיון דלדכר ליה על ההוא עבדתא הא רוח מסבא שריא עליו. וכד סליק עבדתא במסבא סליק וע"ז מאן דעבי בגין כד שארי למבני בעי לאדכרה בפומיה דהא לפולחנא דקב"ה הוא בני וכדון סיעתא דשמיא שארי עליו וקב"ה זמין עליה קדושתא וקארי עליה שלום. הס"ד ב) וידעת כי שלום אהלך וגו'

ג) והנשיאים הביאו את אבני השדם וגו' א"ר יהודה מאי שנא דמליון אליון אקריבו נשיאים ולא בר נש אחרא. והא כתיב כל נדיב לבו יביאה את תרומת ה'. וכתיב ואבני שדם ואבני מלואים לאפר ולחטין אלא אמר קב"ה אע"ג דבכלל תליא האי נדבה סליקו אליון אבנים לנשיאים מאי שנא בגין דעל לבא דכנהא אסתמו. אחר קב"ה ליתו נשיאים דליבוייהו גם כהו וייתון אליון אבנים דהיוון משתכחי על לבא דכנהא. ויתכפר עלייהו מנסות לביהו כמ"ד והיו על לב אהרן בבאו לפני ה' וע"ז והנשיאים הביאו את אבני השדם ואת אבני המלואים לכפר עלייהו.

ד) ויבאו כל הדכמים יעשים את כל מלאכת הקדש. א"ר יצחק מאן אינון דכמים העושים אליון אינון ימינא ושמאלא וגו שחר סערין דאינון אורחין ושבילין לאעלא וכל ימא ולמליא ליה [כז] ואינון עבדו משכנא לעילא ואתקינו ליה כנוונא דא לתתא ועשו כללאל ואהליאב. דא בסטר ימינא ודא בסטר שמאלא כללאל

מראה מקומות א) תרוס ג. ב) איוב ה' ג) ויקרא כג. ד) ד' 97 כו

זיו הוהר

[כג] עלמותיה היינו מרכבות המלאכים המשרתים לה: [כג] היינו לעולם האצילות שסורה ספירת החכמה שנקראת אבא וגם ס"כא עירא כי תפלת השכנה עשרה היא בעולם האצילות: [כד] פ"י שמן עולם האצילות ספירת החכמה נשפע למדת המלכות שנקראת ברתא דליה חסדים ונבורות שנקראין ימיא ושמאלא. ועיין הנשיקין היינו התרבותות רוחא ברוחא. וכל זה נעשה בשלש ברכות הראשונות של ברכות שמונה עשרה: [כה] נמצא שרשב"י דורש הפסוק קחו מאתכם תרומה לה' שהתרומות התעלות התרומה שהיא מדת המלכות והשכינה הקרושה נעשה ע"י בת תפלת ישראל. [כו] זה היום היינו מדת המלכות עלמא דנוקבא שכל המסירות משפיעות בה שפע הן משרים הן נבורות ע"י דרכים וצנונות של מדת היסוד:

בללאל לימינא והאליאב לשמאל. דא מיסודה ודא מדן . ולבתר וכל איש חכם לב. ויבאו כל החכמים העושים. כלא כניונא דלעילא

(א) ויעש חמשים קרסי זהב וגו'. א"ר שמעון קרסי זהב הם עמדו לקשור אותן היריעות אחת לאחת. קרסי נחשת הם עמדו לקשור המשכן. ואלו לנגד א"י כלם עמדו כככבים האלה אשר ברקיע. כמו שמאירים הככבים ברקיע ונראים. כמו כן היו מאירים אותן קרסים במשכן. והיו נראים כהככבים העומדים ליהמים ונוצצים. ואותן החמשים של זהב והחמשים של נחשת האירו אלו כנגד אלו:

(ב) ויעש יריעות עזים לאהל על המשכן. א"ר אבא יריעות המשכן הן היריעות הנקראות רקיע החיות של משכן קידוש. יריעות עזים הן יריעות אהרן הנקראות רקיעים של צד הכובאה. אלו הרקיעים הם בסוד המרכבות של רוחות הקדושים. ואלו הרקיעים הם חיצוניים התולים בעניני העולם הזה. והם צדדי התאוות ועניני הגוף. ואלו מכסים על אותן רקיעים הפנימיים כקליפה על הכוזב —:

(ג) ויעש בללאל את הארון עצי שטים וגו'. א"ר אבא אע"פ שכל סודות המשכן הרי ביארו חברים הקדושים באספה הקדושה. מ"מ כאן יש עוד להבין. שהרי זה הסיד מתעטר בכמה סודות ללמד חכמה. ארון זה הוא הסיד להכניס בו תורה שבכתב. ונגזרת בו בתוך ו' צדדי לוחות הארון מסכיב. וזה נקרא ארון. כאשר סוכבים אותן ' צדדים להיותם ביהר. או הוא גוף אחד שיכנס בו סוד התורה נ"ב ב' צדדים [כז] והארון צדדי הלוחות שלו דם המשח. ונכנסים בו חמשה ספרים. ואותן הלוחות הם ששה עם מדרגה אחת שנכנסת בה בסתרה שנקראת רז של הכל. וזה הוא סוד הברית. וכאשר נכנס זה בתוך אותן ה' צדדי לוחות הארון. או עימד הארון עם התורה בסוד (תשע) [שבע] המדרגות [גח] שהן השני שמות הוי"ה ואלהים. ואח"כ ניתן עליו לוח הכפרת שהוא סוד עליין המכסה על הכל [גכ] והוא הסוד של אותו הרקיע הסיבב ומכסה על הכל. שכלם יעמדו בהסתר :

(ד) ויעש את הכיור נחשת ואת כני נחשת במראת הכבדות וגו'. תני רבי חייה בגין מאי זכו נשין לכהן בגין דאסתירו גימיהו בגלות דמנשים. ולבתר דחתדיין הוו חטיין מתקשתין ומסתכלן במראה עס צעיהין ומעוררן לון לפריה ורביה.

(ה) פתח רבי אבה וחקר (ו) ויאמר ה' לדג ויקא את יונה אל היבשה. וכי באיוה מקום אמר לו. אלא

בללאל לימינא והאליאב לשמאל. זה מיהודה וזה מדן. ואחר כך וכל איש חכם לב. ויבאו כל החכמים העושים. הכל כדמיון שלמעלה:

(א) ויעש חמשים קרסי זהב וגו'. א"ר שמעון קרסי זהב הם עמדו לקשור אותן היריעות אחת לאחת. קרסי נחשת הם עמדו לקשור המשכן. ואלו לנגד א"י כלם עמדו כככבים האלה אשר ברקיע. כמו שמאירים הככבים ברקיע ונראים. כמו כן היו מאירים אותן קרסים במשכן. והיו נראים כהככבים העומדים ליהמים ונוצצים. ואותן החמשים של זהב והחמשים של נחשת האירו אלו כנגד אלו:

(ב) ויעש יריעות עזים לאהל על המשכן. א"ר אבא יריעות המשכן הן היריעות הנקראות רקיע החיות של משכן קידוש. יריעות עזים הן יריעות אהרן הנקראות רקיעים של צד הכובאה. אלו הרקיעים הם בסוד המרכבות של רוחות הקדושים. ואלו הרקיעים הם חיצוניים התולים בעניני העולם הזה. והם צדדי התאוות ועניני הגוף. ואלו מכסים על אותן רקיעים הפנימיים כקליפה על הכוזב —:

(ג) ויעש בללאל את הארון עצי שטים וגו'. א"ר אבא אע"פ שכל סודות המשכן הרי ביארו חברים הקדושים באספה הקדושה. מ"מ כאן יש עוד להבין. שהרי זה הסיד מתעטר בכמה סודות ללמד חכמה. ארון זה הוא הסיד להכניס בו תורה שבכתב. ונגזרת בו בתוך ו' צדדי לוחות הארון מסכיב. וזה נקרא ארון. כאשר סוכבים אותן ' צדדים להיותם ביהר. או הוא גוף אחד שיכנס בו סוד התורה נ"ב ב' צדדים [כז] והארון צדדי הלוחות שלו דם המשח. ונכנסים בו חמשה ספרים. ואותן הלוחות הם ששה עם מדרגה אחת שנכנסת בה בסתרה שנקראת רז של הכל. וזה הוא סוד הברית. וכאשר נכנס זה בתוך אותן ה' צדדי לוחות הארון. או עימד הארון עם התורה בסוד (תשע) [שבע] המדרגות [גח] שהן השני שמות הוי"ה ואלהים. ואח"כ ניתן עליו לוח הכפרת שהוא סוד עליין המכסה על הכל [גכ] והוא הסוד של אותו הרקיע הסיבב ומכסה על הכל. שכלם יעמדו בהסתר :

(ד) ויעש את הכיור נחשת ואת כני נחשת במראת הכבדות וגו'. למד רבי חייה בשביל מה זכו הנשים אזה. בשביל ששמרו עצמן בגלות מצרים מונות. ולאחר שנמחרו הוו באות מקושבות ומסתכלות במראה עם בעליהן. ומעוררות אתם לפריה ורביה:

(ה) פתח רבי אבא ואמר. (ו) ויאמר ה' לדג ויקא את יונה אל היבשה. וכי באיוה מקום אמר לו. אלא

מראה בקומות (ב) דף קכט (ג) דף קכז (ד) דף קכז (ה) דף קכט. (ו) יונה ב'

זיו הזהר

(כז) סוד התורה עם הארון הוא ענין עמוק סוד כדברי רבי אבא. לכן נבאר דק על דרך פירוש הסכות. הנה ירצה לומר שהארון הוא סוד ספירה שביעית הנקראת מלכות עלמא דנוקבא. והתורה שנחנה בתוכו היא סוד שש הספירות מן חסד עד מלכות שהן כבחינת עלמא דרבנרא. אח"כ מבאר יותר שהארון ה' צדדים שלו שהם ד' בתלים וצד התחתון הוא בסוד ה"ה האחרונה של השם הוי"ה ב"ה הרומז על ספירת מלכות. ולעומת זה הם החמשה ספרים של התורה הרומזים על ה' ספירות של עלמא דרבנרא מן חסד עד יסוד. והיסוד שהוא מדרגה הששית נכנס עמהם בסוד ובהסתר במדת המלכות להכניס בה שפע החמשה ספרים שהן החמש ספירות של עלמא דרבנרא. ולכן נקראת ספירת היסוד ר"ו. וביחד הן שש מדרגות: [כת] בווהר נדפס תשע וספורשי הוהר נרחקו כאן בפירושים. ולי נראה יותר שיש כאן טעות הדפוס וצ"ל שבע מדרגות. ועי"ז יובן בששום בלי דוחק שהארון עם התורה הכל ביהר הן ו' מדרגות שהן ו' ספירות של עיבא דרבנרא מן חסד עד מלכות. ועם ספירת מלכות שהוא הארון הן ביהר ו' מדרגות. ו' המדרגות של עלמא דרבנרא היינו השם הוי"ה ב"ה. ומדרגה השביעית שהוא הארון עלמא דנוקבא ספירת מלכות היינו חמשה אלהים: [כט] סוד הכפרת שלל הארון הוא רמו על עולם הבינה. והיינו הרקיע שעל ראשי החיות כידוע:

אלא בשעתא דברא קב"ה עלמא בעודא דבראשית
 ביימא חמישה ברא נוני ימא. כדין פקיד ואיר דיהא זמין
 חד כונא למבלע ליונה. ויהא במשוי תלתא יומין ותלת
 לילין. ולבתר דירמי ליה לבר ולא דא בלחודוי אלא כל
 זיה לעבד קב"ה בעודא דבראשית בכלא אחני עיזיה.
 ביימא קרואה ברא שמיא. אחני עיזיה דיסלק לאלהיו
 השיימה בנו סערה וכן הוה דכתיב (ז) ויעל אליהו
 בעשרה השמים בהיזא יוצא ברא נהורא ואתני עיזיה
 דיהשיך לשמשא במגריס תלתא יומין דכתיב ויהי חשך
 הפלה בכל ארץ מלריס שלשת ימים ביומא תנינה ברא
 דקיעא דיהא מפריש בין מיא לזימא כדכתיב ויאמר
 תלמיס יהי רקיע בתוך המים ויהי מזדיל בין מים למים
 יאתני עמהון קב"ה דמיא יסון מפרישין לישראל בין
 שומאה לשהרה להתדכחה בהו. וכך הוה ביומא תליתאה
 אפיק ארעא מגו מיא ואכניס לייזא ועבד מההיא כניסו
 להתכשו לאתר חד דיהא ואתני ביימא ליעבד
 לישראל בגויה ציבשתא ולמשבע למגראי וכך היה.
 דכתיב וישב הים לפנות בקר לחיתו אל תקרי לחיתו
 אלא לתנאו. למה דאתני עיזיה קב"ה בעיבדא דבראשית.
 תי אתני בראעא דתפתח ית פומהא במחלוקתא דקרא
 ותבלע לקרא ולכל כנישתיה וכך הוה דכתיב ותפתח הארץ
 חת פיה וגו' ביימא רביעאה ברא שמשא וסיסרא
 דכתיב ויהי מארת זרקיע השמים ואתני עם שמשא
 לייחוי קאים בפלגו שמיא בימי דיוסוע דכתיב (ג) ויעמד
 השמש בחלי השמים. והתני בכוכביא ליעבד קרבא
 בעיסרה דכתיב (ג) הכוכבים ממסלותם נלחמו עם
 סיכרא ביומא חמישה ברא נוני ימא ועוכי דכתיב
 אתני בעופי למיין עורביס לאלהיו בזמנא דעלר
 לבייא. דכתיב (ד) ואת העורבים לויחי לכלכלך שם.
 לויחי דייקא ואתני בכוכי ימא לארומנא כוכא חד למבלע
 ליה ליונה ולאשדאה ליה לבר. ביומא שתיתאה ברא לאדם.
 ואתני עמיה דתפוק מניה אתתא דמיזון לחיהו. דכתיב
 (ה) הנה לויחי שם אשה אלימה לכלכלך הנה לויחי מיומא
 דאתברי עלמא וכן בכל עובדא ועובדא דתתמדש בעלמא.
 קב"ה פקיד האי עובדא מיומא דתתברי עלמא אוף
 הכא ויאמר ה' לדג ויאמר משית יומין דבראשית קאמר ליה
 הכא אית לן סמך בעלמא על עיבדין דבני
 נשא בהאי עלמא

יונה דנחית לספינה. דא חויה נשמתח דב"ג דנחתא להאי
 עלמא למהו בגופא דב"ג. אמאי התקרי יונה
 בגין דכיון דאשתתפת בגופא כדין איחי יונה בהאי עלמא
 ביה דאתמר ולא תונו איש חת עמיתו וכדין בר נש
 אויל בהאי עלמא כספינה בנו ימא רבא דחשיבת
 לאתברא כמה דאתמר (ו) והאינה חסבה להסבר ובר נש
 כד איבו בהאי עלמא חסי והשיב דערק מקמי
 ייאכיה. ולא אשגח בהסוה עלמא. וכדין אשיל קב"ה רוח
 סערה תקיפא דא איחי גזירת דינא דקיימא תדיר קמי קב"ה
 יבעתא דינא דב"ג מקמייהו. ולא איבו דקא חסי לספינה
 יאדכר חוביו דב"ג להתפסא ליה. כיון דאתפס בר נש על
 ידה דהסוה סערה צבי מרעי. מאי כתיב ויונה ירד
 הל ירכתי הספינה וישכב וירדם. אע"ג דבר נש צבי
 ירעייה נשמתא לא אתערת לאתבא קמי מאריה למפרק
 חוביו. מחי כתיב ויקרב אליו רב החובל מאון רב
 החובל. דא ירד עוב דחיוו מנהיג כלא ויאמר לו מה
 לך נרדם קום קרא אל אלהיך וגו'. ללו בעתא הוא למדוך דהא
 סלקין

אלא בשעה שברא הקב"ה את העולם במעשה בראשית.
 ביום החמישי ברא דגו דים. ואו פקד ואמר שיהיה מיין
 דג אחד כלל ע ליונה. ויהיה במעיי שלשה ימים ושלושה
 לילות. ושאר כך יקיאני לחוץ. לא זה בלבד אלא כל
 מה שעשה הקב"ה במעשה בראשית בכלם התנה עמהם.
 ביום הראשון ברא שמים. התנה עמהם שיעלו לאליהו
 השמימה בתוך הסערה. וכך היה שכתוב (ז) ויעל אהיו
 בעשרה השמים. ביום ההוא ברא את האור. והתנה עמי
 שיהשיך להשמש מצרים שלשה ימים. שכתוב ויהי חשך
 אפלה בכל ארץ מצרים שלשה ימים. ביום השני ברא
 את הרקיע שיהיה מפריש בין מים למים. ככתוב ויאמר
 אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים.
 והתנה עמהם הקב"ה שהמים יהיו מבדילים לישראל בין
 שומאה לשהרה להטרה בהם. וכך היה. ביום השלישי
 הוציא ארץ מתוך המים. והקוה המים ועשה מהם מקוה
 מים שיקוו למקים אחד של הים. והתנה עם הים להעביר
 לישראל בתוכו ביבשה ולהטביע למצרים. וכך היה.
 שכתוב וישב הים לפנות בקר לאיתני. אל תקרי לאיתני
 אלא לתנאו. למה שהתנה עמו הקב"ה במעשה בראשית.
 ועוד התנה עם הארץ שתפתח את פיה במחלוקת קרה.
 ותבלע לקרא ולכל עדתו. וכך היה. שכתוב ותפתח הארץ
 את פיה וגו'. ביום הרביעי ברא את השמש והירח.
 שכתוב יהי מארת ברקיע השמים. והתנה עם השמש
 להיותו עימד בחצי שמים בימי יהושע. שכתוב (ג) ויעמד
 השמש בחצי השמים. והתנה עם הכוכבים לעשות מלחמה
 עם סיסרא. שכתוב (ג) הכוכבים ממסלותם נלחמו עם
 סיסרא. ביום החמישי ברא את דגו הים ועופי דישמים.
 והתנה עם העופות שיוני העורבים לאלהיו בזמן עזירת
 השמים. שכתוב (ד) ואת העורבים צויתי לכלכלך שם.
 צויתי דוקא. והתנה עם דגו הים שיוזמן דג אחד לבלוע
 את יונה ולרקיוא הרוצה. ביום הששי ברא את האדם.
 והתנה עמו יתצא מצאצאו אשה שתזין לאליהו. שכתוב
 (ה) הנה צויתי שם אשה אלמנה לכלכלך. הנה צויתי מיום
 שנברא דעילם. וכן בכל מעשה ומעשה שנתדרש בע"כ.
 פקד דקב"ה על אותו המעשה מיום שנברא העולם. אי
 כאן ויאמר ה' לדג ויאמר משית ימי בראשית אמר ה'
 וכאן יש לנו רמז ולמוד מוב בעולם על דבר מעשר
 האנשים בעולם הזה:

יונה שירד לספינה. זו היא נשמת האדם שיוזרת לעולם
 הזה להיות בגופו של אדם. למה נקראת יונה.
 מפני שביון שנשתתפת בגוף או היא נקראת יונה בעולם
 הזה. כמו שנאמר ולא תינו איש את עמיתו. ואו אדם
 מתהלך בעולם הזה כאניה בתוך הים הגדל ההושבת
 להשבר. כמו שנאמר (ו) והאינה רשבה להשבר. והאדם
 בזמן שהוא בעולם הזה הויא יח יב שיוכף לברח כלפני
 הקב"ה. ואינו משגיח בעולם דהוא. ואו מטיף הקב"ה רוח
 סערה חזק. זו היא גזרת הרין העומדת תמיד לפני הקב"ה.
 ומיבעת דין על האדם מלפניו. וזה הוא שנגיע לרספינה
 ומזכיר חטאי האיש לתפוס אותו. כיון שנתפס האדם על
 ידי אותו רוח סערה ונעשה חלה. מה כתיב. ויונה ירד
 אל ירכתי הספינה. ישכב וירדם. אע"פ שהאדם נעשה
 חולה עוד אין נשמתו מתעררת לשיב לפני רבונו שיכפר
 חטאיו. מה כתיב. ויקרב אליו רב החובל. מי הוא רב
 החובל. זה יצד הטוב שהוא מנהיג הבר. ויאמר לו מה
 לך נרדם קום קרא אל אלהיך וגו'. אין העת לישון. שהרי
 מעלים

מראה מקומות (א) מליס ב' ב' ט יוסע י' ג טזט ט' ד) מליס א' י' ט ט' ו) יונס א'

מעלים אותך לדון על כל מה שעשית בעולם הזה. שוב
 מהטאך. הסתכל ודבן דברים האלה ושוב לרב נך. מה
 מלאכתך. שאתה עסקת בה בעולם הזה. התורה על
 מעשיך לפני רבונך. ימאין תביא. הסתכל מאין באת
 מטפה סרוחה ואל תתאר לפניי. מה ארצך. הסתכל שהרי
 מן האדמה נבראת ואל האדמה תשוב. ואי מזה עם אתה.
 הסתכל אם יש לך זכות אבות שתגן עליך. כיון שמעלים
 אתי לדון בבית דין שלמעלה. סערה הריא שהיא גורת
 הדין הסוערת על האדם תובעת מן המלך לדון לאותן
 החולים הנתפסים מן המלך. וכלם באים אחד אחד לפניי.
 באיתה שעה קרבים הבית דין למשפט. יש בהם שפותחים
 בזכות. ויש מהם שכוחהים בחיוב. וגורת הדין תיבעת דין.
 ואם האדם ההוא אינו זוכה בדין מה כתב. ויחתרו
 האנשים להשיב אל הובשה ולא יכלו. יעמלי אותן הצומדים
 עליו זכות להשיבו לעולם הזה. ולא יכלו. מפני מה. כי
 דים הייך ומועד עליהם. גורת הדין הולך וסוער בעבור
 רבאי האדם ומתגברת עליהם. אז יורדים עליו שלשה
 שרפים כמזנים. אחד שכותב כל זכותיו וכל הטאיו שעשה
 האדם בעולם הזה. ואחר שעושה חשבון מן ימי חייו.
 ואחר שהיה מהלך עמו כאשר היה במעי אמו [ב] והרי
 ביארו שגורת הדין אל תשכך עד הזמן ההוא שעליו כתוב
 וישא את יונה. וישאן. כאשר נושאי המטה נושאים אותו
 מביתו לבית הקברות. או מכריוזים עליו. אם הוא זכאי
 מכריוזים עליו ואימרים. תנו כבוד לתמינת המלך (ה) יבא
 שלם ויניחו על משכביתם הולך נכחו. מניין. שכתוב
 (ג) והלך לפניך צדקך וכבוד ה' יאספקך. ואם הוא רשע
 מכריוזים עליו ואימרים. או יל לבלוני. מיטב לו שלא היה
 נברא. או מה כתוב. ויגדלו אל הים יעמד הים מועפו.
 כאשר מבניסים אותו לבית דקברות שהוא מקום הדין.
 אז גורת הדין שהיה סוער שכך כועפו. והרג הבולע אותו
 זה הוא הקבר. מה כתוב. ויהי יונה במעי הרג. מעי הרג
 זה הוא בטן שאול. מניין. שכתוב מבטן שאול שועתי.
 ויונה במעי הרג היה וקרא לו בטן שאול. שלשה ימים
 ושלישה לילות. אלו שלשה ימים שהאדם בקבר מתבקעים
 מעיו. לאחר שלשה ימים גיפת ההיא נהפכת על פניו
 ואמר לי. לקח לך מה שנתת בי. אכלת ושתית כל ימך
 ויא נתת לעניים. וכל ימך דיו כחנים יבמיעדים. והעניים
 היו רעבים שלא אכלו עמך. לקח לך מה שנתת בי. זהו
 שכתוב (ו) וזריתי פרש על פניהם וגו'. זה כבר ביארנו.
 אר"ב משלישה ימים ולהלאה אז נידון האדם על חטאיו
 עיניו ידיו ורגליו. ונתבאר שזה הדין עד שלשים יום. כל
 ארץ שלשים יום נידונים הנפש והגוף בחדר. ובעבר זה
 נמצאת עיר הנשמה למטה בארץ. ולא תעלה למקומה.
 כמו אישה היושבת מבחון חדר בעלה כל ימי נדתה.
 אחר כעלה הנשמה והגוף נרקב בארץ. עד הזמן ההוא
 שיתג הר דקב"ה להחיות המתים. ועתיד קול אחד להתעורר
 בבתי דקברות (ז) הקיצו ורגנו טכני עפר כי טל
 אודות טלך וארץ פראים תפיל. מתי יהיה כך. בטן
 שיתבבל מלאך המות מן העולם. ככתוב (ח) בלע המית
 לנצח וגו'. כיון שבלע המות לנצח. אחר כך וזכה ה'
 אלהים דמעה מעל כל פנים וחרפת עמו יסיר מעל כל
 הארץ. על איתו הזמן כתוב ויאמר ה' לדג ויקא את יונה
 אל

סלקון לך לדינא על כל מה דעבדת בהאי עלמא. תוב
 מהוונך. הסתכל בצליון אליו יתוב לחארכך. זיה
 מלאכתך דתא עסקת בה בהאי עלמא. וחודי עלה
 קיי חארכך וחזון תבה הסתכל מאין באת
 יזעפה סרוחה ילא תתנאי קמיה מה תיךך. הסתכל דהא
 מתרעה התבריות ולראעא תיטיב. ואי מזה עם אתה
 הסתכל אי אית לך זכו דתבה דיונין עלך. כיון דסלקין
 ליה לדינא צבי דינא דלעילא. הסיה סערה דחיה גורת
 דינא דסעיר עליה דצ"ג תבעת מן מלכא למידן חיוני
 תפיסין דמלכא וכלהו אחיון חד חד קמיה.
 ציה סערה מתקריצו צי דינא. אית זכיון דפתחין
 בזכות ויחית מנהון דפתחין בהובס וגורת דינא תבעת דינא.
 ואי הסוה צר נש לא זכי דינא זחיל כתיב ויחתרו
 התנבים להביב אל היבשה ולא יכלו. משתדלין לטוון דחירו
 זכיתיה לחתכה ליה להאי עלמא. ולא יכלו. מאי עמיאל כי
 סיס הולך וסוער עליהם. גורה דדינא חויל וסעיר בחיובו
 דצ"ג יתנצר עליהו. כדון נחתין עליה תלת
 שלימן ממנין. חד דכתיב כל זכוון וכל חויון דגבד
 צ"ג בהאי עלמא וחד דכתיב חוסבן יומיו.
 וחד דהוה חויל עמיה כד סוה צימעי אחיה [ג] יחא
 חוקיהו דגורת דינא לא סכיך עד הסוה זמנא דכתיב
 וישחו חת יונה. וישחו. כד נכפלי ליה
 מציתיה לצי קצרי. כדון מכריוזין עליו. אי חויו וזכה
 מכריוזי עליה וחזרי הוה יקר לדיוקנא דמלכא (א) יבא
 שלום ויחמו על משכבותם הולך נכחו מנין. דכתיב
 (ב) והלך לפניך לדקך וכבוד ה' יחספקך. ואי חייבא חויו
 מכריוזי עליה וחזרו. ווי ליה לפלגיה. טב ליה דלא
 יתצרי. כדון מאי כתיב. וישלו חלו הים ויעמד הים מועפו
 כד עליון ליה לצי קצרי דחירו חתר דדינא
 כדון גורת דינא דסוה סעיר סכיך מועפיה ונונא דבלע ליה
 דה חויו קברא מחי כתיב ויחי יונה צמעי הדג. מעווי דדג
 חויו צטן שחול מנין דכתיב מבטן שאול שיעתי.
 וחיו צמעי דנונא סוה וקארי ליה צטן שחול. שלשה ימים
 ושלשה לילות חלין תלת יימין דצר נש צקברא חתבקעי
 מעווי. ולצתר תלרא חיוין הסוה טנופח התהפק על אנפיו
 וחומר לו. טול מחי דיהבת צי חלפת וסות כל יומיה
 ולח יהבת ליחסכני. וכל יומך סוה כחגין וכמועדין. ומסכני
 סוה כפנין דלח תכלו צהדך. טול מאי דיהבת צי.
 הס"ד (ג) וזריתי פרש על פניהם וגו'. והא חוקיהו
 לצתר דא מתלתא יומין ולהלחה כדון חתון צ"ג
 מעיווי מידיו ומרגליו. וחוקיהו עד תלתין יומין. כל
 חיוני תלתין יומין חתדנו נפשה ונפא חחדא וצבגני כך
 חתכחה נשמתא לתרא צחרעא. דלח סליקת לחתרה
 חתתת דיתבת לצר כל יימי מסחצותיה.
 לצתר נשמתא סלקא ונפח חתכלו צחרעא. עד הסוה זמנא
 דיתג קצ"ס ליתיא וזיינה קלא חדא לחתערא
 צבי קצרי וייזא (ד) הקיצו ורגנו טכני עפר כי טל
 חיוות טלך וחזק רפוח תביל. חומתי יהס דא. צמנא
 דיתגבר מלאך חייית מעלמא. דכתיב (ה) בלע סויות
 לנצח וגו'. כיון דבלע המות לנצח לצתר ויחה ה'
 חלכיס דמעה מעל כל פנים וחרפת עמו יסיר מעל כל
 ההרץ כדון כתיב ויאמר ה' לדג ויקא את יונה
 אל

סראר (ה) צ"ג (ז) צ"ג (ח) צ"ג (ט) צ"ג (י) צ"ג

זיו הזהר

זה הסלאך הבא ביום הסיתר להוליק את הנשמה לשמים הוא זה הסלאך שהוליק את הנשמה לארץ ביום הלידה :

אל היבשה. כיון דהתער הזה קלא צבי קברי. כדון כל קבריו יקאו לאינו מתוא דבהון לבר. הסיד וחרץ רפאים תפיל. מהו תפיל דתקוא לון לבר. רפאים. מהו רפאים דקבילו חסייתא כמלקדיון ואתסילו גרמין בגרמין. והלון חקרון רפאים. ואי תיחא ה' כתיב (א) רפאים כל יקומו אלא ודאי כל עלמא יתסון גרמין צבי קברי. אבל מהון יקומון וינהון לא יקומון וע"ד כתיב רפאים כל יקומו. וזאה חולקדיון דישאל דכתיב זהו נבלתי יקומון. וזהו נבלת אשכנחא מלון לאסיותא דכל עלמא האי נונא כיון דבלע ליונה מית וביה הוה יונה תלתא יומין. לבתר אתקיים כמלקדיון וחקי ליונה לבר. והא אוקוזא דכתיב ויתפלל יונה אל ה' אלהיו מצטי הדנה כתיב הכא הדנה. וכתיב התם והדנה אשר ביאור מהו והא אוקוזא. כגונא דא זמינת ארעא דישאל להתערא בקדמיתא ולכתר וארץ רפאים תפיל והא חוקינא דשבעה דינין יחלפון עליה דצ"ג כד נפיק מהאי עלמא. חד ההוא דינה עלאה כד נפיק רוחא מן גופא. צ"ג כד עובדו ומלוי אזלין קמיה ומכרזו עליו. ג' כד עייל לקברא. ד' דינא דקברא ה' דינא דתולעתא. ו' דינא דניחא ו' דינא דרוחא דאזולא ושארית בעלמא ולא אשכחא אתר נייחה עד דישתלום עובדו. בנין דא צבי צ"ג לאסתכלא תדיר בעובדו ויחזו קרוי מאריה. וכד אסתכל דוד מלכא צדיקין חלון דבר נש הקדים ואמר (ג) ברכי נפשי את ה'. עד לא תפוק מן עלמא בעוד דהנת השכחת עט גופא וכל קרבי את שם קדא חויןן שייפי גופא דמסתמי כחלא צרוחא. השתא בעוד דתסתחון עמיה חקדיון לברכא שחא קדישא עד לא ימטי זמנא דלא תיכלין לברכא ולאחצא בתשובתא ועל דא אמר (ג) ברכי נפשי את ה' הללויה ברוך ה' ליעולם חוין ואמן

אל היבשה. כיון שנתעורר קול ההוא בבית הקברות. אז כל הקברים יקאו לא תן רמתים שבהם לחוץ. וש"כ וארץ רפאים תפיל. מהו תפיל. שתקיא אותם לחוץ. רפאים. מהו רפאים. שנתפאו להחיות במקדם ונרפאי שקרבו העצמות עצם אל עצמן. ואלה נקראים רפאים. ואם תשאל הלא כתוב (ו) רפאים כל יקומו. אלא ודאי כל העולם ירפאי העצמת בבתי הקברות. אבל מרם יקמו ומהם אל יקמו. וע"ז כתוב רפאים כל יקומו. אשרי חלקם של ישראל שכתוב בהם נבלתי יקמו. ובהספיד של זה הדג נמצאו עניני רפואה לכף ד'. לא. זה הדג כיון שבלע ליונה היה סת. ובו היה יונה שלשה ימים. ויחי הדג אח"כ במקדם והקיא ליונה החוצה. וזה נתבאר שכתוב ויתפלל יונה אל ה' אלהיו ממעי הדנה. כתב כאן הדנה. וכתיב שם והדנה אשר ביאור סתה. וזה נתבאר. כדמיון זה עתידה ארץ ישראל להתעורר תחלה. ואחר כך וארץ רפאים תפיל. והרי ביארנו ששבעה דינים יחלפו על האדם כאשר יוצא מעולם הזה. אחד הדין העליון ההוא כאשר יוצא הרוח מן הגוף. ב' כאשר מעשיו ועניניו הולכים לפניו ומכריום עליו. ג' כאשר מכניסים אותו לקבר. ד' דין הקבר. ה' דין התולעים. ו' דין הניחום. ז' הדין שירוח הולך ומשוטט בעולם. ואינו מיצא מקום מנוחה עד שנגמר העונש על מעשיו. לפיכך צריך האדם להסתכל תמיד במעשיו וישוב לפני רבונו. וכאשר הסתכל דוד המלך בדינים האלה של האדם. הקדים ואמר (ג) ברכי נפשי את ה'. מרם שתצא מן העולם. כל זמן שאת נמצאת עם הגוף. וכך קרבי את שם קדשו. אלו אברי הגוף שמשתתפים יחד עם הרוח. עתה כל זמן שנמצאים עמך יקרימו לברך את שם קדשו. מרם שיגיע הזמן שלא תכלי לברך ולחזור בתשובה. ועל זה אמר (ג) ברכי נפשי את ה' הללויה ברוך ה' ליעולם חוין ואמן:

פרשת אלה פקודי

(ד) אלה המסכן המשכן מסכן העדות אשר פקד על פי משה. רבי שמעון פתח בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ. זה דמקרא מבואר ומפורש בכמה איפנים. אבל כאשר ברא הקב"ה את העולם ברא אותו כדמיון שלמעלה. להיות עולם הזה בדמות עולם העליון. יכל איתן הגוונים שלמעלה התקנים למטה להתדבק ולהתקשר עולם בעולם. וכאשר רצה דקב"ה לברוא העולם השני בהתורה ובראו. ודסתכל בהשם הקדוש שדוא כלל הדיור ודרווק העולם. בגלישה איפנים נתחזק דעים והם חכמה ותבונה ודעת. בחכמה (ה) שכתוב (ה) חכמה וכד ארץ. בתבנה שכתוב כונן שמים בתבונה. בדעת. שכתוב בדעתו ההומות נבקעו. הרי כלם בקיים העולם. ובגליש אלה נבנה המשכן. שכתוב ואמלא אותו רוח אלהים בחכמה בתבונה ובדעת. יכל דגלישה גרמיון במקרא חזר. בראשית. וזהו שכתוב בחכמה (ח) ברא אל-יוב. זה שכתוב בתבונה

(ד) אלה המסכן המשכן מסכן העדות אשר פקד על פי משה רבי שמעון פתח בראשית ברה הלהים את השמים ואת הארץ. האי קרא חוקימיה יתחמר בכמה ספרין אבל כד ברא קב"ה עלמא ברא ליה כגונא דלעילא למרוי עלמא דא בדיוקנא דעלמא דלעילא וכל אינון גוויניו דלעילא אתקין לון לתתא להתדבקה ולאתקשרא עלמא בעלמא וכד טעא קב"ה למצרו עלמא אשג"ר באורייתא וברא ליה ואסתכל שייפי קדישא כלללא דאורייתא וקיים עלמא בתלת ספרין התקיים עלמא ואינון חכמה ותבונה ודעת בחכמה דכתיב (ה) חכמה יסד ארץ בתבונה דכתיב כונן שמים בתבונה דדעת דכתיב דדעתו תהומות נבקעו ה' כלבו דקיומא דעלמא. ובאלין תלתא אתבני משכנה דכתיב ואמלא אותו רוח אלהים בחכמה בתבונה ודעת וכלהו תלתא רמיון בקרא דא בראשית היינו דכתיב בחכמה (ח) ברא אלהים היינו דכתיב בתבונה

מראה מקומות (א) ישי"כ (ב) תנים ק"ג (ג) תנים ק"ד (ד) 97 כ"ה (ה) ישי"ג

זו הזהר

פרשת אלה פקודי ואל ספירת החכמה נקראת ראשית וכן הרעם של בראשית בחכמתא:

כתבנה. את השמים. וזה שכתוב ברעת. וכלם כתובים בעבודת דמשכן. ובסוד זה כתוב אלה פקודי דמשכן. זה סוד החכמה. משכן העדות. זה סוד התבונה. אשר בקד על פי משה. זה סוד הדעת. והכל זה לעומת זה. לפי שכל מה שבא הקב"ה בעולם הזה בראם כרמיון לטובתו. והכל נרשם בעבודת המשכן. (א) וכאשר נעשה כל המלאכה הצריך משה למנות דב"ר. כרי שלא יאמרו ישראל שנשאר כסף וזהב ונתעלם שיקחם לעצמם. וע"כ נצרך למנות חשבון לפני ישראל. לפי שכתוב (ב) והייתם נקיים מה' ומישראל. ובשביל זה כתוב אלה פקודי דמשכן משכן העדות. שררי רוח הקודש היה מראה לכל ההשבון מן כל זהב וכסף שנדבדו ישראל. ורוח הקודש היה אוסר וכסף פקודי העדה מאת ככר וגו'. כל הזהב העשוי למלאכה וגו'. לפי שהקב"ה היה רוצה בהם כאותן האומנים. ובקש לדראת נאמנות שלהם לפני הכל. אלה פקודי המיבן. בוא וראה בשעה שהיא טמאכת המשכן ננסתה היה צד הכומאה הולך וישטט השטין. ולא מצא עילה על נאמנות האומנים. עד שהקב"ה הכניע להשגן לפני משה. והוא עשה חשבון צדק בעל כרחו. והעלה את הנאמנות שלהם לפני הכל. וזהו הסוד שכתוב אלה פקודי המשכן. והרי ביארנו שאל"ה הוא על דרך הכתוב (ג) גם אלה תשכחנה (כ) וכתוב אשר פקד על פי משה. כי שם נמנה ונחשב עד שנעשה החשבון של המשכן לפני משה וכל ישראל. (ד) משכן העדות. מי הוא העדות. אלא שני פעמים כתוב כאן משכן. אחד שלמעלה ואחד שלמטה. והמשכן נקרא משכן העדות. מי הוא העדות. כמו שנאמר (ה) שבטי יה עדות לישראל. שם הזה הוא עדות לישראל. כרמיון זה הכתוב עדות ביהוסף שמו. עדות שם יה ביהוסף. הוא עדות בודאי. אלו שתי האותיות מעידין עדות בכל מקום. ואף כאן זה השם הוא עדות. ולפי זה משכן העדות היינו משכן של זה העדות. ולכך נקרא המשכן על סוד שם הקדוש הזה. וזהו שכתוב (ו) ועדותי זו אלמדם. לפי שזה המקום הוא נסתר ונעלם מן הכל (ז) אשר פקד על פי משה. עד כאן אין מובן אם זה דמשכן פקד או זה העדות. אלא פקד ודאי זה העדות. לכי שטן היום שנסתלקו האבות מן העולם וכל אותן השבטים בני יעקב. ונשארו ישראל בגלות באותן הגרות. נשכחה מהם היריעה של סוד שם הקדוש העליון הזה. שהוא שם העדות הקדוש של שמים וארץ. שאלו שתי האותיות הקימו לעליונים ותחתונים ולכל צדדי העולם. כיון שבא משה נפקד ונזכר שם זה בעולם. שכאשר היה במנה מיר שאל על דשם הזה. שכתוב ואמרו לי מה שמו מה אומר אליהם. ושם נזכר שם הזה על פי משה (ד) עבודת הלויים. מהו עבודת הלויים. אלא זה הסוד שכתוב ועבר הלוי הו"א. הו"א זה סוד שם הקדוש שנקרא הו"א. ולא נקרא את"ה (ה) ובשביל זה נקרא עבודת הלויים ביראי. ד"א עבודת הלויים. שהם נשאו כלי המשכן על כתפיהם ממקום למקום. שכתוב ולבני קהת לא נתן כי עבודת הקדוש עליהם ככתף ישאו רבי אבא אמר אלה פקודי המשכן. בוא וראה משכן זה היה קיים כחשבון. ולפיכך

מראה מקובלות (א) דף רנ"ב. (ב) נמנכר (ג) (ד) יע"י פ"ט ד' (ה) דף רנ"ב. (ו) פליס קכ"ב (ז) שם קכ"ב

דיו הזהר

בתבונה. את השמים. היינו דכתיב בדעת. וכלהו כתיבי בעבדות משכנא. וזכור דא כתיב אלה פקודי המשכן. דא רוח דמכיה. משכן העדות דא רוח דתבונה. אשר פקד על פי משה דא רוח דדעת. וכלא דא לקבל דא. בגין דכל ייה דברא קב"ה בעלמא דין ברא ליה כנוונה דלעילא וכלא אתרשים בעבדות משכנא.. (א) וכד אתעביד כל עבדותא אלמריך משה לממי כלא. בגין דלא ימרו ישראל דאסתאר כספא ודכסא ואסתליק לנעלא ליה. וע"ד אלמריך לממי חושבנא קמיוו דישאל. בגין דכתיב (ב) והייתם נקיים מה' ומישראל. ובגין דא כתיב אלה פקודי המשכן משכן העדות דא רוח דקודשא סוד אחי לכלא חושבנא דכל דכסא וכספא דנדיבו ישראל. ורוח קודשא סוד אמר וכסף פקודי העדה מאת ככר וגו'. כל הזהב העשוי למלאכה וגו'. בגין דקב"ה אתרעי צהו צאינון אומנין. ובעל לאפקא מהימנותא דלשין קמי כלל אלה פקודי המשכן תא חזי בהסיסא שפתא דגיטתא דמשכנא אתעביד. סוד סתרא אתרא חזיל ושאט לאסתחא. ולא אסתחא עילס חז מהימנותא דלומנין. עד דקב"ה כפיף ליה לקיים דמשה. ואזיבו עביד חושבנא דמהימנותא בעל כרחיה. וסליק מהימנותא דלשון לנבי כלא. וזוא דא דכתיב אלה פקודי המשכן. והא אוקימנא אלה כמה דתא אמר (ג) גם אלה תשכחנה (כ) וכתיב אשר פקד על פי משה. דתמן אתמי ואתפקיד עד דאתעביד חושבנא דבי משכנא קמי משה וישראל כללו. (ד) משכן העדות. מאן עדות. אלא הרי זמני וזמני ככא כתיב משכן. חד לעילא וחד לתתא. ומשכן אקרי משכן העדות. מאן עדות. כתיב דתא חזי (ה) שבטי יה עדות לישראל. שמה דא חזי עדות לישראל כניינת דא עדות ביהוסף שמו. עדות סס יה ביהוסף. חזי עדות ודאי. אלון תרין אמותן סהדין סהדותא בכל אתר. ואוף דכא חזי עדות. ובג"כ משכן העדות משכנא דהאי עדות. וע"ד משכנא אקרי על רוח דשמה דא קדישא. והיינו דכתיב (ו) ועדותי זו אלמדם בגין דכא אתר חזי סתיוו וגביוו דכלל (ז) אשר פקד על פי משה. עד הכא לא ידענא אי האי משכנא פקד או האי עדות. אלא פקד ודאי האי עדות בגין דמן יומא דאסתליקו דכסן מעלמא וכל חזינון שצטין בניו דיעקב. ואסתרו ישראל בגלותא צאינון עלאן אתנכי מינייהו ידעא דרוח דשמה קדישא עלאס דא דלכו שמה דעדות קיימת דשחיה וארעה. דאלין תרין אמותן אוקימו עלאי ופתחי וכלכו ססרין דעלמא. כיון דאתא משה אתפקד ואדכר שמה דא בעלמא. דכד סוד צכנה מיד שחיל על שמה דא. דכתיב ואמרו לי מה שמו מה אומר אליהם. ותמן אתפקד שמה דא על פי משה (ד) עבודת הלויים. מהו עבודת הלויים. אלא רוח דא דכתיב ועבר הלוי הו"א. הו"א דא רוח דשחיה קדישא דאקרי הו"א. ולא אקרי את"ה (ה) ובגין דא עבודת הלויים ודאי ד"א עבודת הלויים. דחזינון כסלי מאני משכנא על כתפיהו מאתרא לאתרא. דכתיב ולבני קהת לא נתן כי עבודת הקדוש עליהם ככתף ישאו.. רבי אבא חזי חזי חזי פקודי המשכן. תא חזי משכנא דא קיימא בחושבנא ובג"כ

ז' רמז על מעשה העל שאמרו אלה אלהיך ישראל: (ג) השם י"ה מרמז על הספירות חכמה ובינה שורש עולמות הנפתרים הנקראים מצילות ובריאה: (ד) שם נזכר ה' אלהי אבותיכם הרמז על חכמה והשם אחיה הוא כבינה: (ה) הו"א רמז על עולם הבינה שהוא נסתר. את"ה רמז על עולם התפארת שהוא נגלה. ועבודת הלויים היא בעולם הבינה:

ולפיכך נצרך לתפלת משה שיניחו עליו ברכות. שכתוב ויברך אתם משה. ומה ברכה ברוך אותם. יהי רצון שתשרה ברכה על מעשי ידיכם. והברכות לא נחו על החשבון הזה עד שקשר לו משה בהמשכן שלמעלה. שכתוב אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה. שאם לא הי' נעשה החשבון על ידי משה לא היו הם ביכולת לעשות החשבון. שכתוב אשר פקד על פי משה. ה' רבי ייסא אמר אלה פקודי המשכן. כיון שעשו כל ההכמים את המשכן נצרך לחזור אחר חשבון סכר אותן המלאכות שנעשו בו. מה המעם. לפי שכל מספר ומספר כמי שיהיה נעשה החשבון כך נתקיימה מלאכה ההיא ונתקיימה במקומה [ג] וכל ישראל כמו שבקשו כמה שנדרבו בתהלה. כמו כן היו מבקשים לדעת חשבון ההוא. ואז נתקיימה כל המלאכה ברצון ההוא. ועל כן היה נצרך כאן החשבון. לפי שעל ידי זה נתקיימה המלאכה. אלה כתוב. ולא כתוב ואלה. אלא זה הוא החשבון שפוסל כל חשבונות שבועלים. וזה החשבון נתקיים יותר מכלם. שבוה נתקיים המשכן ולא באחר:

ג) ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה וגו'. א"ר יהודה הרי אמרו שבצלאל מצד בחינת הימין היה. והוא היה מתקן התקון של הכל. ועוד שהרי יהודה הוא השליש והמלך על כל שאר השבטים. ומכני יצא מי שהיה מתקן תקין המשכן. בצלאל הרי ביארו בצ"ל א"ל. וימי הוא בצל אל. זו כהינת הימין [ז] ועוד שמצד זה היה מתקן הכל ונחל הכמה לעשות כל מלאכה. ואתו אהליאב בן אחיסמך למטה דן. זה הוא מצד בחינת השמאל שהוא מצד מדת הדין הקדוש. והרי ביארו שמשני הצדדים האלה נעשה המשכן. ונתתקן המשכן בהם להתקשר בהם [ח] להיות בין בחי' הימין ובחי' השמאל .. ג) רבי חזקיה אמר ובצלאל בן אורי בן חור וגו'. המקרא הזה מלמדנו שהרוח הקודש הי' מברזו עליו לעיני ישראל ואמר. ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה עשה את כל אשר צוה ה' את משה. ואתו אהליאב בן אחיסמך. מהו ואתו. אלא למדנו שאהליאב לא עשה מלאכה בלבדו. אלא עם בצלאל. ועמו עשה כל מה שעשה. והו שכתוב ואתו. ואתו ולא בלבדו. מכאן שבחינת שמאל היא בכלל בחינת הימין תמיד. וע"כ כתיב ואני הנה נתתי אתו את אהליאב. זה בחי' ימין וזה בחי' שמאל .. ר' יוסי אמר ודאי שהקב"ה היה רוצה בו בבצלאל למלאכת המשכן יותר מכל ישראל. וברר אותו מכלם למלאכה זו. ונתן לו הכמה ותבונה ודעת. כמו שביארו לפי שעמו היתה בתהלה חכמתו הלב. שכתוב ובלב כל רכם לב נתתי חכמה. לפי שהקב"ה אינו נותן חכמה אלא למי שיש בו חכמה. רבי שמעון אמר בצלאל שמי גרם לו. ובשביל חכמתו נקרא כך. וסיד הרב בצלאל בצ"ל א"ל. ה) ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה. שהוא מצד המלכות. עשה את כל אשר צוה ה' את משה. הרי כל אומנות המשכן נתתקה בהם ועל ידיהם. בצלאל הוא עשה את האומנות. והוא הוא הי' מתקן הכל אחר כך. משה ובצלאל כאחד היו. משה למעלה. בצלאל תחתיו. סוף הגוף כהגוף [ט] בצלאל ואהליאב

ובני אלתרין ללוחם דמסה דישרי עליה ברכאן דכתוב ויברך אותם משה. ומאי ברכה ברוך לון. יסא רעוא דתשרי ברכה על עובדי ידיכון וברכאן לא שראן על האי חושבנא עד דאקשר ליה מסה במשכנא דלעילא. דכתיב אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה דאי לאו דאתעבד חושבנא על ידא דמסה לא יכלין ליונון ליעבד חושבנא. דכתיב אשר פקד על פי משה ה' רבי ייסא אמר אלה פקודי המשכן כיון דעבדו כל חכימיה ית משכנא אלתרין למדור חושבנא מכל ליונון עבדון דלתעבדו ביה מאי עמיה בנין דכל חושבן וחושבן כד הוה דלתעבד חושבנא הכי אתקיים הוה עבדא ואתקיים באתריה [ו] וישראל כלוה כיה דאתרעו במאי דכתיב צדמיתא. הכי נמי אתרעו ביהוה חושבנא. וכיון אתקיים כל עבדא ביהוה רעוא וע"ד אלתרין הכי חושבנא. בנין דבהאי אתקיים עבדא חלה כתיב. ולא כתיב ואלה. אלא דה חוה חושבנא דפסיל כל חושבנין דלעמיה ודא אתקיים יתיר מכלהו. דכתיב אתקיים משכנא ולא באתרא:

ג) ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה וגו'. א"ר יהודה ה' אתמר דהא בללאל מסערה דימינה הוה. ותיבא אתקין תקונא דללא ותו דהא יהודה חוה שלימא ומלכא על כל שאר שבטין. ומאי כפיק מאן דאתקין כל משכנא בללאל ה' חוקיה בלל אל. ומאן חוה בלל אל דה ימינה [ז] ותו חוסערה דה אתקין כלא וירית חכמתא למעבד כל עבדא. ואתו אהליאב בן אחיסמך למטה דן דה חוה מסערה דשמאלא דחיה יוסערה דדינא קדישא וסה חוקיה דה מתקין סערין חלין חתעבד חושבנא. ואתתקן בהו לאתקשרת בהו [ח] ליהויו בין ימינה ושמאלא. ג) רבי חזקיה חזר ובללאל בן אורי בן חור וגו'. האי קרא חילופיה דרוח קודשא אכריז עליה לעיניהון דישראל יחזר. ובללאל בן אורי בן חור למטה יהודה עשה את כל אשר צוה ה' את משה. ואתו אהליאב בן אחיסמך מהו יתמו. חלה חילופיה דהאליאב לא עבד עבדא בלחודי אלא עם בללה ועמיה עבד כל מה דעבד הסי"ד ואתו יתמו ולא בלחודי. מכאן דשמאלא חיה בכלל ימינה תדיר. וע"ד כתיב ואני הנס נתתי אתו את אהליאב דה ימינה ודא שמאלא. רבי יוסי אמר ודאי דקב"ה חתריש ביה בבצלאל לעבדות משכנא יתיר מכל ישראל. ובריר ליה מכלא לעבדותא דה. ד) ויהב ליה חכמה ותבונה ודעת כיה דלוקמיה בנין דעמיה הוה בקדימיה סלתנו דללא. דכתיב ובלב כל חכס לב נתתי חכמה. בנין דקב"ה לא יהיב חכמתא אלא ליוזן דחית ביה חכמתא. רבי שמעון אמר בללאל שמה גרים ליה. ועל חכמיה חקרי הכי. ודא דמלה בללאל בלל אל ה' ובללאל בן אורי בן חור למטה יהודה. מסערה דמלכותא עשה את כל אשר צוה ה' את משה. ה' כל אומנותא דמשכנא דאתקנת בהו ועל ידיהו. בללאל חוה עבד אומנותא וחכמה חוה אתקין כלא לבתר משה ובללאל כחדא הוה. מסה לעילא. בללאל תחותיה. סיומה דגופא כגופא [ט] בללאל ואהליאב

מראה מקומות ט) דף רנ"ג. ט) דף רנ"ג. ז) דף רנ"ג. ט) דף רנ"ג.

זו הזהר

[ו] כי כל מספר ומספר מן החשבון היה מורה על כח אתר שבקדושה החופף על עבודת המשכן: [ז] כי השם א"ל רמו על חסד בחינת הימין בכתוב חסד אל כל היום: [ח] פ"י שהמשכן יהיה קיים בין חסד ובבורה כי שחי אלה ההשפעות נצרכות להמשכן. והיינו ימינא ושמאלא ובינייהו כלה: [ט] שורש משה הוא בתמורת שבתמורת. ובצלאל שרשו בחסד שבימור

ואהליאב הרי ביארו שזה בחי' ימין וזה בחי' שמאל והכל אחר. ולפיכך ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה וגו'. ואתו אהליאב בן אחיסמך למטה דן וגו' :

ואהליאב הא אוקציה דא ימינא ודא שמאלא וכלא חד. ובנין כך ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה וגו'. ואתו אהליאב בן אחיסמך למטה דן וגו' :

א) כל הזהב העשוי למלאכה וגו'. מהו העשוי. א"ר שמעון מן השעה היא שנתנו ישראל את הזהב היה עשוי ונתקן מקדם לזה [י] בכל מלאכת הקדש. כל הזהב הוא נעשה ונתתקן בכל מלאכת הקדש. מה הטעם. לפי שבכל מדרגה ומדרגה נתתקן בה בחינת זהב [יז] שאין שלימות אלא החמים ודין. וע"כ היה בא זהב בכל מלאכת הקדש. בכל מלאכה היא שנקראת קדש היה בא בה זהב. זהב בכל. נ ועוד העשוי. כאן הסתכל הקב"ה שנתנו ישראל זהב לעל. הקדים להם קב"ה זהב זה לרפואה. וזה הזהב של המשכן הקדים להם לזהב. ההוא שנתנו לעגל. שכל הזהב שה' עמוס ונמצא אצלם נתנו לתרומת המשכן. התעלה על דעתך שכאשר עשו העגל ה' נמצא אצלם זהב. והם פרקו אזניהם לקחת זהב ההוא. שכתוב ויתפרקו כל העם את נומי הזהב אשר באזניהם. ועל כן הקדים זהב התרומה לכפר על מעשה העגל [יב] :

א) כל הזהב העשוי למלאכה וגו'. מהו העשוי א"ר שמעון מההוא שעתא דיהבו ליה ישראל. הוה עשוי ונתתקן מקדמת דנא [י] בכל מלאכת הקדש. כל עשוי הוה דהבא אמתעיד ונתתקן בכל מלאכת הקדש. יחלו עשויא בגין דכלל דרגא ודרגא הוה אמתקן ביה דהבא [יא] דליה שלימו אלא רחמי ודינא ועל דא דהבא הוה אויל בכל מלאכת הקדש בכל הוה עבידתא דלקרי קדש הוה אויל דהבא דהבא בכלא. נ מהו העשוי. הכא אסתכל קב"ה דיהבי ישראל דהבא לעגלא. וקב"ה אקדים לין דהבא דא לאסויא. דהאי דהבא דמשכנא חקדים לין להוה דהבא דיהבו לעגלא. דכל דהבא דהוה עזיסין ואסתכח עזיסין יסהו לארצת משכנא. סלקא דעתך דכד עבדו ית עגלא שסתכח עזיסין דהבא. ואינין פריקו אודנייסו לנעלא הוה דהבא דכתיב ויתפרקו כל העם את נומי הזהב אשר באזניהם. ועל דא אקדים דהבא דתמימתא לכפרא על עבידתא דא [יב] :

ב) ויבאו אלהיך וזה התנופה תשע ועשרים ככר וגו'. א"ר יוסי למה נקרא זהב התנופה. ולא נקרא כך כסף התנופה. אלא שני אלה שנקראו כך. זהב התנופה ונחשת התנופה. לפי שתנופה היינו התעלות למעלה. שהרי יש כזה למטה אבל אינו זהב התנופה [יג] ובכל מקום תנופה היינו התרוממות למעלה ולא לרדת למטה. והוא סוד החשבון הזה [יד] שכל אלו המדרגות והמרכבות בלן עומדות בהתרוממות שהוא זהב התנופה. וזה הוא הזהב שכל מה שהתפשט למטה נתתם מראיתו ומזבתו והארתו. וכאשר הוא בהתרוממות אז הוא זהב טוב בסוד ההארה שלו. וכל מה שהוא למטה הוא פסולת הזהב. והוא הדיותוך שלו. וכסף פקודי העדה [לא כתוב בו תנופה]. לפי שזה הוא כל מה שכתפשט למטה כמו כן היא ניב. ואע"פ שאין הוא בזה התנופה הכל הוא לטוב. אבל הזרב כל מה שמתפשט למטה כלו הוא רע. זה מהפשט לטוב. וזה מתפשט לרע. ולפיכך זה הנזף תנופה לרדת עלה למעלה. וזה נצרך להתפשט למטה ולכל הגדרים. לפי שהכל עומד לטוב :

ב) ויבאו אלהיך וזה התנופה תשע ועשרים ככר וגו'. א"ר יוסי אמאי אקרי זהב התנופה ולא אקרי הכי כסף התנופה אלא תרין אלין דאקרי הכי זהב התנופה ונחשת התנופה בגין דליהו אסתלקיףא לעילא. דהא איהו הכי לתתא ולאו איהו זהב דארמיתא [יג] ובכל אתר תנופה איהו אריותא לעילא ולא לתתא לתתא וליהו רזא דחושבנא דא [יד] דכל אלין דרגין ורמיקין כלסו קיימי צארמותא דליהו דהב ארמיתא ודא חוסי דהבא דכל מה דמתפשט לתתא איהו הכי חוסי וסיבא וכהו דיליה. וכד איהו צארמותא כדן איהו דהב עב צרוא דהוהו דיליה וכל הוהו דלתתא חוסי סוספיתא דהבא. ואיהו התיבא דיליה וכסף פקודי העדה [לח כתב ביה תנופה] בגין דהאי איהו כל מה דמתפשט לתתא הכי הוה עב ואע"פ דלאו איהו צהוי חרמותא כלל הוה לטב חבל דהבא כל מה דמתפשט לתתא כלל הוה לטב דא התפשט לטב ודא התפשט לטב ובגין כך דא אכשיך דתרימא תרימיתא לחסתלקא לעילא. ודא הנשירין להתפשט לתתא ולכל סעיין. בגין דכלל קאים לטב

ד) וכסף פקודי העדה מאת ככר וגו'. ר' יצחק שאל לרבי שמעון ואמר לו. הרי ביארו שהברכה אינה שורה בדם העומד במדירה וברבר העומד במנין. וכאן במשכן לבמה דה' הכל בחשבון. אמר לו זה כבר מתורין. אבל בכל מקום שצד הקדושה שורה עליו. אם החשבון הוא בא מצד הקדושה שורה עליו הברכה תמיד אינה סרה ממנו. מניין. מסעשה. לפי שבא החשבון כדי לקדש נמצאת בו הברכה. כל שכן המשכן שהוא קודש וכו'

ד) וכסף פקודי העדה מאת ככר וגו'. ר' יצחק שאיל לרבי שמעון ואמר לו. הרי ביארו שהברכה אינה שורה בדם העומד במדירה וברבר העומד במנין. וכאן במשכן לבמה דה' הכל בחשבון. אמר לו זה כבר מתורין. אבל בכל מקום שצד הקדושה שורה עליו. אם החשבון הוא בא מצד הקדושה שורה עליו הברכה תמיד אינה סרה ממנו. מניין. מסעשה. לפי שבא החשבון כדי לקדש נמצאת בו הברכה. כל שכן משכנא דליהו קדש ואתיא

מראה מקובלות (א) דף כגז : (ב) דף כגז. (ג) דף כגז. (ד) דף כגז.

זיו הזהר

[נ] זהב רומז על גבורה ודין. ועיני שנתנו ישראל זהב למשכן נתתקנה ומתקנה למעלה סרת הדין. וזהו העשוי : [יא] בכל ספירה יש גם מרת הגבורה כיון שכל אהת גכללת סכל עשר המדרגות : [יב] צ"ל לפי זה שתתקן אחר סתן. תורה קודם שעלה משה להר על מ' יום נאמר לישראל פרשת ויקחו לי תרומה בקצור בדרך כלל שייבאו במשך המ' יום תרומה למלאכת המשכן. והב וכסף ונחשת וכו'. וכן עשו. וזהו המ' יום פרשיות מלאכת המשכן נאמר להם. וכן באה הצווי שיקחו תרומה רק מישראל בלבד ולא מן הערב רב כנוכר כפרשת ויקהל' [יג] מ' יען כי זהב מורה על גבורה ודין ומה בא השתלשלות הדין עד למטה מטה הנותן כח להסמא לכל מיני עונשין וצרות. וזה נקרא פסולת הזהב. אבל למעלה מעלה שורש הדין בעולם הבינה דמינה דינין מתעדין שם יש גם הכת בהסתתק הדינים. לכך נאמר בזהב תנופה שצריך להעלות הדין להסתקן בשורשו. משא"כ כסף המורה על חסד : [יד] מ' שמספר זה החשבון מורה על המתקת הדינים :

ואתיה מסערא דקדש. אבל כל שאר מלי דעלמא דלא
 איתין מסערא דקדושה. ברכתא לא שריא עליהו כד אינון
 בהושבנא בגין דסערא אחרא דחיהו רע עין יכיל לשלמא
 עליה וכיון דיכיל לשלמא עליה ברכתא לא אשתכחא ביה.
 בגין דלא ימסו ברכתא להסו רע עין ומדידו דקדושה
 ומושבנא דקדושה תדיר ברכתא אתוספאן ביה. וע"ד
 ובספ פקודי העדה ירת ככר פקודי העדה בקושטא ודאי.
 ולא דחילו מעינא בישא ולא דחילו מכל חושבנא דא. דהא
 בכלא שראן ברכתא מעילא. ותא הוי בורעא דיוסף
 לא שלמא פשו עינא בישא בגין דחמי מסערא דימינא.
 וע"ד התעביד משכנא על ידא דבנלאל. דהא איסו ברזא
 דיוסף קאי. דחיהו רוא דברית קדישא [טו] וע"ד
 משה פקוד ונבלאל עביר. למחוי כלא ברזא
 דנופא וכיימא דנופא. דאיחוי את קיימא קדישא לאסגא
 רחמו וקסורא דיהודא במשכנא [טז] וכלא ברזא
 דימינא קא אהעביד ועל דכלא אתר דסערא דימינא אשתכח
 עינא בישא לא שלמא ביה. בגין כך ובספ פקודי העדה
 ירת ככר וגו'. בגין דהסו כספ מסערא דימינא קא
 איתא. וע"ד אהמנא כלא במינא. והאי חושבנא איסו
 חושבן דרגין דברבין ממנן דלתאהרן מסערא
 דימינא. וע"ד כתוב מאת ככר וגו' [יז]:

והגמנה שבקדישה המיד דברכות נתוספות בו. וע"כ כתוב
 ובספ פקודי העדה מאת ככר. פקודי העדה באמת ודאי.
 ולא פחדו מעין רע. ולא פחדו מכל חשבון הזה. שהרי
 בכל ימיהו הברכות מלמעלה. ובוא וראה בורעו של יוסף
 אין שולט בהם עין רעה. לפי שבא מצד בחינת הימין.
 וע"כ נעשה רמסכן על ידי בצלאר. שהרי הוא בהסיד
 של יוסף היה עומד. שהוא סוד ברית הקודש [טו] וע"כ
 משה הוי פיקר ובצלאר הוי עושה. להיות הכל בסוד
 הגוף והסוף של הגוף. שהוא אות היסוד הקדוש. להרבות
 אהבה והתקשרות סוד היחוד במשכן [טז] והכל בסיד בחי'
 הימין נעשה. ויען כי בכל מקום שצד בחי' הימין נמצא
 אין עין רעה שולטת בו. לפיכך כתוב ובספ פקודי העדה
 מאת ככר וגו'. לפי שהכסף ההוא מצד בחי' הימין היה
 בא. וע"כ נחשב הכל במנין. וזה החשבון ירמו על
 חשבון של מדרגות השמים הממונים הנאחזים בצד בחי'
 הימין. וע"כ כתוב מאת ככר וגו' [יז]:

א) ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה וויס
 לעמודים וצפה ראשורם וגו'. ב"א וראה למדני
 שאותן השקלים שכתם משה ולא ידע מה שנעשה מהם.
 עד שיצא קול ואמר ואת האלף ושבע המאות וחמשה
 ושבעים עשה וויס לעמודים (ב) א"ר אלעזר בוא וראה ואת
 האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה וויס לעמודים.
 מפני מה וויס. א"א בדמות איתן רוי. הם היו של כסף
 וראשם מצופה בזהב. לפי שהאות וא"ו על צד של החמים
 ריא תרמו [יח] וכלם היו ידועים למעלה בהחשבון.
 ולפי שבאו מצד של החמים היו נקראים וויס. וכל שאר
 המדרגות תולדות בהם. ואין וא"ו אלא זהב ובספ ביהרד—:

א) ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה וויס
 לעמודים וצפה ראשורם וגו'. תא הוי אוליפנא
 דאינון תקלין אנשי לון משה ולא ידע מה דהמעביד מנייהו.
 עד דנפק קלא ואמר ואת האלף ושבע המאות וחמשה
 ושבעים עשה וויס לעמודים. (ב) א"ר אלעזר תא חזי ואת
 האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה וויס לעמודים.
 איתא וויס אלף כמין ו' הוי. אינון דכסף
 ודיסיסון מהפאן דבהבא בגין דכל ות"ו בסערא דרחמי
 קא איתא [יח] וכלסו הוי אהתמודעאן לעילא בהושבנא.
 ובגין דאתו מסערא דרחמי הוי הקרין וויס. וכל שאר
 תליין בהו וליט ות"ו אלא דבהבא וכספא כחלא—:

ב) וכן התכלת והארגמן ותולעת השני עשו בגדי שרד
 וגו'. א"ר שמעון בוא וראה מהוה המאור העליון
 יוצא ניצוץ דמתניצין ומאיר בתוך המראה שאינה
 מאירה [יט] והניצוץ ההוא נכלל מכל גונים המאירים ונקרא
 ארגמן. וכאשר מופיע אור הארגמן בהמאור החשוך ההוא.
 אז יוצא ניצוץ אחר שאינו לוחט ומתערבים זה בזה.
 והן נעשין בגדי קודש שמהלבש בהם מיכאל הכהן הגדול.
 וכאשר מהלבש בהם באותן בגדי כבוד. אז נכנס לשמש
 בקודש. ומרם שהוא לובש אלו הבגדים אינו נכנס לקודש.
 כדמיון זה יובא משה בתוך הענן ויעל אל הדר. ולמדנו
 שהיה מתלבש בענן. וכאשר היה מהלבש בענן אז ויעל
 אל הדר. ומרם שדהלבש בו לא היה יכול לכנס לפנים.
 כדמיון זה הכהן גדול לא נכנס למקדש עד שההלבש
 באלו הבגדים בשביל לכנס למקדש. ולפי שיצאו מן סודות
 עליונים והם כדמיון שלמעלה נקראו בגדי שרד. לפי
 שהיו משה שנשאר מהאורות של זו העליונים. תכלת וארגמן
 הם

ב) וכן התכלת והארגמן ותולעת השני עשו בגדי שרד
 וגו' א"ר שמעון תא חזי מנו נהורא דלעילא
 נפק חד נלינו דננין ואנסיד בנו אספקלריהה דלא
 כהבא [יט] והסוה נלינו כלי מכל נוימין דהסירין ואקרי
 ארגמן. וכד בטש התי ארגמן בהסוה נהורא חשיבא.
 כדן נפק חד ננילו אהרא דלא לסיס והתערבו דא ברא.
 ואינון הוו לבושין דקדשא דהתלבש בהו מיכאל כהנא רבא.
 וכד אהלבש בהו בחינון לבוסי יקר. כדן עאל לשמש
 בקדשא ועד לא לביס במלבוסין תלין לא עאל לקדשא.
 כגיונא דח ייבא משה בתוך הענן ויעל אל הסר. ואוליפנא
 דהוי מתלבש בעננא. וכד הוי מתלבש בעננא כדן ויעל
 אל הסר ועד לא אהלבש ביה לא יכיל למיעל לנו
 כגיוני דח כהנא רבא לא עאל לקדשא עד דהתלבש
 בחלין לבושין בגין לאעלא לקדשא. ובגין דנפקו מרוין
 עלהין ואינון כגוונא דלעילא אקרו בגדי שרד. בגין
 דהוי משה דהשתאר מהסירין דזיוין עלאין. תכלת וארגמן
 גוויין
 מראה מקומות א) דף רנ. ב) דף רנ. ג) דף רנ.

זו הזהר

[טו] כצלאל שרשו כחסד שכיסוד: [טז] כי משה שרשו בתפארת ובצלאל ביסוד. שניהם בחינת עלמא דרכורא והמשכן היינו מלכות
 עלמא דנוקבא. והיינו קשורא דיהודא בהמשכן: [יז] מאת ככר כסף רמו על עשר ספירות של מדרגת רחס. [יח] את וא"ו רמו
 על תפארת סדת הרמנים המורכבת מסוד ונבורה שהם נקראים כסף וזהב [יט] זו ספירת מלכות.

גוונים דרוז דשחא קדישא דלקרי שחא שליס סוים אלהים [כ] ודא חיבו רוח לאתלבשא כהנא רבא למיעל לקדשא בתולעת שני דאיוס גוונא סומקא. בתכלא. וצארגוניה דחיסו כליל מכל אינון גוויין. ומנו דאיוס אתלבש זהו בלבושין דגוויין אלין הוה עאל לנו. ולא דחיין ליה לצב. תא חוי כלא התעבד ברזא דמאימוטא למחי כלא כגוונא דלעילא. ועד כתיב בגדי הסרד לשרת בקדש. וחקרון בגדי הסרד לשרת בקדש. בגין דלא חקרון בגדי קדש חלא כד שראן ציה אינון גוויין [כא] דכתיב בגדי קדש הס וכתוב א) קדש ישראל לה' ראשית תבואתה. קדש ישראל. בגין דבישראל אחיון כל גוויין. כהנים לויס וישראל [כב] ולאין אינון גוויין להתחזה לנו. תא הו שפתא לא סלקא להתחזה קמי מלכא קדישא עד דזכאת לאתלבשא בלבושא דלעילא להתחזה תמן. וכן כגוונא דא לא נחתא לתתא עד דאתלבשת בלבושא דהאי עליוא. כגוונא דא מלאכין קדישין דלעילא. דכתיב זהו (ג) עשה ילחכו רחות ושרתו אש לוהט. כד עבדין שלימותא ביהו עלמא לא נחתין לתתא עד דמתלבשין בלבושא דהאי עלמא וכלא חיסו כגוונא דהסוח אתר דלזיל תמן. והא חוקימנא דנשפתא לא סלקא חלא בלבושא דהסיר. ועודין עבין דבר כש דעבד ביהו עלמא. אינון עובדין משכי מכהורא דיוזא עלאה לבושא לאתחקא ציה להסוח עליוא להתחזה קמי קצ'ים. וצדחיס לבושא דלבוש תהני ומחי גו חספקלריהם דסררא [כג] כד"ל ג) לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו :

הם גונים מסוד השם הקדוש שנקרא שם שלם הוי"ה אלהים [כ] והו הכור שצריך להתלבש הכהן הגדול כשנכנס למקדש בתולעת שני. שהוא גוין אדום. בתכלא. ובארגמן שהוא נבלל מכל איתן הגונים. ומתוך שהוא נתלבש באלה הבגדים של אותן הגונים היה נכנס לפניו. ולא נדחה לחיין. ביא וראה שהכל נעשה בסוד האמינה להיות הכל כדמיון שלמעלה. ע"כ כתוב בגדי השרד לשרת בקדש. ונקראים בגדי השרד לשרת בקדש. לפי שאין נקראים בגדי קדש אלא כאשר שורה בהם אותן הגונים [כא] שבת ב בגדי קדש הם. וכתוב א) קדש ישראל לה' ראשית תבואתה. קדש ישראל. לפי שבישראל נראים כל הגונים. כהנים לויס ישראל [כב] ואלו הם להתראות בהם בפנים. בוא וראה שהנשמה אינה עולה להתראות לבני דבולך הקדוש עד שתוכה להתלבש בלבוש שלמעלה להתראות שם. וכן כדמיון זה אינה יורדת למטה עד שתתלבש בלבוש של זה העולם. כדמיון זה מלאכים הקדושים שימעלה. שכתוב בהם (ג) עשה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט. כאשר עושים שליחות בעולם הזה אין יורדים למטה עד שמתלבשים בלבוש של עולם הזה. וכל הלבושים הם כדמיון מקום ההוא שרולך שמה. והדי ביארנו שדנשמה אינה עולה אלא בלבוש המאיר. והמעשים מיביים שהארם עושה בעולם הזה. איתן המעשים מישיבים ממאיר ויי העליון לבוש להנשמה שתתקן בו לעולם ההוא להתראות לפני הקב"ה. ובאותו הלבוש שזוכשת תתענג ותחזה כדמ"א המאיר [כג] כמש"כ ג) לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו :

ד) ויעשו את אבני הסהס וגו' מפתחות פתוחי חותם על שמות בני ישראל. ה"ר חייל תא חוי צעמא דכהנא רבא הוה סוי אלין תריסר חצין ולצבי לין נחושא ואפודא כדון סריא עליה סביגרא וחיון תריסר חצין גליפין צפחין דכלשו סבטין וכל סבטא וסבטא חתנליף על אבנא חדה. וישקען סו חתון על אבין. וכד נסירין אבין סו חתין צלפין לצב וסרין על מה דאלסריכו [כד] ויחזיון דסבטין כלשו לא סו חתין חתון ח' ט'. בגין דלא חתכה חוזה בכלשו ח"ר חוקיס ח' ס' דשא גריס ימות. חכל ט' דאיהו חת טב. ומנין מאן דחיי חת ט' בחלויס טב ליה. בגין דציה פתחא חירייתא כי עוב. דכתיב וירא הלויס את האור כי עוב. והואיל ויהא חת טב חיוני לא חכתיב בחיון צפחין. איור ליה בגין דסחיין חתין חתון הכדדי [כה] ותו דהא חת ט' גניו וסחיר וקיסו נסיר נסירו דכלשו. דהא חת טב דלא נסירו דכלשו סו [כז] ולחו נסירו חסכח חת חת דא דכתיב וירא הלויס את האור כי עוב. והוא נסירו דהסוח נהורא דגניו וסחיר [כז] ועל דא כתיב ה) לא ימנע עוב להולכים צפחין ודא חיוס נהורא דכלשו צפחין וכוין כך לא חתננף צהו. ותו דכלשו תריסר נכין מנו חסכרדא דא סחינא דאיהו ברזא דלת

ד) ויעשו את אבני הסהס וגו' מפתחות פתוחי חותם על שמות בני ישראל. א"ר חייל תא חוי בשעה שיהכה גדול היה מניח עליו אותן י"ב אבנים ולבוש אותן בחושן ואפד או שרתה עריו השכינה. ואלו י"ב אבנים היו נחקקת בימית של כל השבטים. וכל שבט ושבט היו נחקק על אבן אחת. ושקועות היו האותיות על ראבנים. וכאשר האירו האבנים היו האיתיות בולטות לחוץ והאירו על מה שנצרך [כד] ובאותיות של כל השבטים לא היו שתי דאותיות ח' ג'. לפי שלא נמצא חכא בכלם. א"ר רזיקה אס בן אית ח' שרשם גורם נחא. אבל אית ט' יהוא תרכו על טוב. כמו שלכדנו מי שרואה אית ט' בחלום ג"כ ל"י. לפי שכה התחילה התורה כי טב. שכתוב וירא אלהים את האור כי טוב. והואיל שדוא את טוב סדוע לא נכתבה בשמות השבטים. אמר לו לפי שכמוכות שתי אלה דאותיות זו לזו [כז] ועוד שהרי אות ט' נגזרה ונעלמת. והיא תיכיע דהארות על כל דסדרגות. שהרי אות זו היא המאור של כל האורות [כז] ואין הארה נמצאת בלי אות זו. שכתוב וירא אלהים את האור כי טוב. והיא המאור של האור ההוא דטמיר ודנעלם [כז] ועל זה כתוב י) לא ימנע טוב להולכים בתמים. וזה דוא האר של כ" דשבטין. ולפיכך לא נדקקה אית ט' בהם. ועוד שישראל לא כל הי"ב שבטים היא סתוך אכסרדא זו הגסתרת שהיא ברסיד ט'

מראה בקומות (ח) ימ"י ב' (ג) תליס ק"ד (ג) תליס כ"ז (ד) דף לל (ה) תליס פ"ד

זיו הזהר

כ) שם שנים היינו תפארת וסלכות. דוי"ה תפארת ארגמן ואלהיים סרכות תכלת: [כא] וקדושה זו שורה עליהם רק בזמן שהכהן גדול סריבס ברס. [כב] חתן לוי ישראל היינו חסד גבורה ותפארת. [כג] היינו בהספירות ט' עשרא דרבירא: [כד] פי' שהאותיות המאורות הן היו שזבה על האלה שגאלין באורים ותומים. [כה] ח' ט' הסלכות זו לזו בסדר דאר"ף בית היינו משמעות חסא. [כו] פי' שאות ט' רמוז על ספירת יסוד שכי הארות מכל הספירות בשפעות על ירו לספירת סלכות: [כז] היינו אור ספירת החכמה הנקראת אבא שורש עולם האצילות.

זאת ט' [כח] ובנין כך איכה עיזר וגניז ולא אחמוי
 זכו ותא חזי כל הני חבנין קיימי באיכה את
 וניסא. וכלהו כד הוו נהרין כדון כהנה רבא הוו נהרין
 חפוי. ואתון נהרין ובלטין לתסתמודע לבד.
 וכד הוו נהרין חפוי דכהנה כדון הוו אסתמודעון בליטו
 דמתון דאיכו לעב וברא הסתמודע כהנה אי זכאס הוא
 אי לאו וע"ד כלא איכו זאת וניסא:

(א) וירכסו את החסן מפצעותיו אל טבעות האפר
 בפחיל תכלת מהו בפחיל תכלת. אלא
 לאחזקה דהאי תכלת התקשר בכלא [ג] וע"ד כלא איכו
 ברזח עלהה

ויעש את מעיל האפר עשה ארנ כליל תכלת. כליל
 תכלת דהכי תחמוי כמה דלוקימנא דתכלת
 איכו רזח דנהורא דכרסיא תכלת דאיכו בקשורא
 דנהירו מורא כלא כהדא [ג] וע"ד תכלת לאפיד איכו א"ר
 שישון הני מאלי דלבושין דכהנה כללו ברזח עלאה איכו.
 למחוי לבושין דלתתא כנוונא דלעילא. ותא חזי האי
 זעילא דאכידה לחפאי עליה. כד לביס ליה כתיב
 ב) אחור וקדם לרתני ותשת עלי כפפה. (ג) דהא אפר
 וחסן אחור וקדם הוו. וכד כהנה הוה אלתלבז צהו
 היה דמי בדיוקנא עלאה. והא אחר דכדון חפוי נהרין.
 יאחמון בלשין וסלקין לעילא מנהרין וכדון סוס ידע
 חלה [א] ובג"כ תקונא דחוסנא ותקינא דאפודא כהדא
 יתקשרין. והע"ג דתקינא דהא לאו איכו בתקונא דהא
 יכלא ברזח חדא קבורא דהא ברא לתתאה חיסנא באפודא
 בארבע עוקן דלתקשרין ביהאי אחר ובהאי חסר חינון
 הוא דאינון רמיון דמתקשרין ביהאי סערא דלתתא
 לאינון דלעילא וכלא איכו ברזח דלופניס וחיות כתיב
 בראשית ברא אליהם את הסמים ואת הארץ ולוקימו
 דהא גוונא דעלמא תתאה עבד כנוונא דעלמא עלאה.
 וכל עובדיו דעבד כנוונא דלעילא. הכי נמי משכנא
 כל עובדיו אינון כעובדא וכנוונא דעלמא.
 ירוא דא כל עובדיו דמשכנא כללו עיבדיו ותקונין
 דלעילא ותתא בנין להשראה כבינתא בעלמא בדיורין
 עלאין ובדיורין תתאין כנוונא דא גן עדן לתתא חיהו
 כנוונא עלאה וכנוונא תתאה [ג] כל ליורין וכל דיוקנין
 דעלמא כללו תתא. ועל דא עבידת משכנא ועבידת
 שמים וארץ כללו ברזח חדא

(ד) ותבל כל עבודת משכן אהל מועד אי"ר חוקיה תא
 חזי בעצמה עובדא דכלהו הוינון סארו ליתעבד
 אוינטא. הויה עובדא ממס דשרתן איכו אשתליות
 זגממא. אינון סראן וחייו השליות עבידתה איכו
 ימש מילן. דכתיב ותכל כל עבודת משכן אהל מועד
 וכד אסתני צי מקדשא כל עבידתה דלתעביד איכו
 מנרמא אסתעבידת. אומיין סראן ועבידתה אסתיות לון
 למעבד. ואתרטימת קמייו ואתליתמת היא מנרמא.
 והא חוקמיה דכתיב (ה) והבית בהבנותו וגו'. והבית כאשר
 בניוה לא כתיב. אלא בהבנותו. דלויס אשתליתמת מנרמא.
 יכתיב אכן שלמה מסע נבנה. בניוה לא כתיב אלא נבנה.
 סוף

בראה בקוביות (א) דף ג"א (ב) תיב ק"ט (ג) דף נ"א (ד) דף נ"ב (ה) מלכ"ה ח' א'

זו הזהר

אכן אות ט' ביון שיש לה ג' צדדים שלכות וצד הרביעי ע"ג תיב יעקב פתוח כמו דלת קטנה שנפתחה פניה לכן נקראת אכסרדיא
 שכך היא צורתה. וזה רסו על עולם הבינה שהוא נסתר: [כט] ט' שצרת המלכות מקבילת השפעה מכל הכפירות: [ל] אור הלכן
 היינו הארת השפע של עלמא דבוריא: [לא] שהבין התשובה על השאלה שנשאל: [לב] שיש גן ערן עליון וגן ערן תחתון:

של אות ט' [כח] ולפיכך אות זו נעלמת ונגווה ואינה נראית
 בהם. וכיא וראה שכל אותן האבנים נתקיימו בדרך מופת
 גם. יכלן כאשר היו מאירות. או הכהן גדול היו ג"ו
 מאירים. וראותיה היו מאירות ובלוטות להיותן ניכרות
 להוץ. וכאשר האירו פני הכהן או היו ניכרות אותיות
 הבלוטות שהוא לטוב. ובוה ה"ו ניכר הכהן אם זכאי הוא
 או לא. וע"כ הכל היה במופת ונס:

(א) וירכסו את החסן מטבעותיו אל טבעות האפר
 בפחיל תכלת. מהו בפחיל תכלת. אלא
 להראות שזה התכלת נקשר בכ"ו [גס] וע"כ הכל הוא
 בסוד עליון:

ויעש את מעיל האפר מעשה ארנ כליל תכלת. כליל
 תכלת שכן ראוי להיות כמו שביארנו שתכלת
 הוא סוד אור כסא הכבוד. התכלת היא בהתקשרות עם
 אור הלכן הכל ביהוד [ג] וע"כ התכלת לאפר הוא. א"ר
 שמעון אלה הבגדים מלבושי הכהן כלם בסוד עליון רם.
 להיות הבגדים שלמטה כרמיון שלמעלה. וכיא וראה זה
 מעיל האפר המכסה עליו. כאשר נלכש בו ע"ו כתוב
 ב) אחור וקדם צרתני ותשת עלי כפפה. (ג) שהרי אפר
 וחסן אחור וקדם היו. וכאשר הכהן ה"ו מתלבש בהם
 ה"ו רומה לצורה עליונה. והרי אמרו שאז היו פניו מאירים.
 וראיתיה היו בילשות ועילות למעלה בהארותן. ואז רבין
 הדבר [ד] ולפיכך תקון החסן ותקון האפר ביהוד היו
 נקשרים. ואע"פ שתקון של זה אין הוא כתקון של זה.
 והכל בסוד אחר. הקשר של זה בזה לחבר החסן באפר
 עם ארבע טבעות הנקשרות בצד זה ובצד זה. הן
 סיד אותן המרכבות הנקשרות בצד זהו שלמטה אל אותן
 שהן למעלה. והכל הוא בסוד האופנים וההיות. כתיב
 בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ. וביארו
 שהרי הגוון של עולם התחתון עשה כרמיון עולם העליון.
 וכל מעשיו שעשה הוא כרמיון שלמעלה. כמו כן המשכן
 כל מעשיו הם כמו המעשה וכמו הרמיון של העולם. זה
 הסוד שכל מעשיו המשכן כלם הם מעשים והיקונים
 שלמעלה ושלמטה. בשביל להשרות השכינה בעולם במדורי
 עליונים ובמדורי תחתונים. כמו כן הגן ערן שלמטה הוא
 כרמיון עליון וכרמיון תחתון [ג] כל התמונות וכל הצורות
 שבעולם כלם שם נמצאות. ועל כן מלאכת המשכן ומלאכת
 שמים וארץ כלן בסוד אחר הן:

(ד) ותבל כל עבודת משכן אהל מועד. א"ר חוקיה בוא
 וראה בנעה שכל האומנים התחילו לעשות
 האימנית. אותה המלאכה כמש שהתחילו היא נשתלמה
 מעצמה. הם התחילו והיא העלימה המלאכה. היא בעצמה
 ממש. מניין. שכתוב והכל כל עבודת משכן אהל מועד
 וכן כשנבנה בית המקדש כל המלאכה שעשה היא
 מעצמה נעשית. האימנים התחילו והמלאכה הראתה להם
 איך לעשות. והיא נרשמה לפנייהם ונשתלמה היא מעצמה.
 והיא ביארו שכתוב (ה) והבית בהבנותו וגו'. והבית כאשר
 בנוהו לא כתוב. אלא בהבנותו. שהיא נשתלמה מעצמה.
 וכתוב אכן שלמה מסע נבנה. בניוה לא כתוב אלא נבנה.
 הוא

בראה בקוביות (א) דף ג"א (ב) תיב ק"ט (ג) דף נ"א (ד) דף נ"ב (ה) מלכ"ה ח' א'

זו הזהר

אכן אות ט' ביון שיש לה ג' צדדים שלכות וצד הרביעי ע"ג תיב יעקב פתוח כמו דלת קטנה שנפתחה פניה לכן נקראת אכסרדיא
 שכך היא צורתה. וזה רסו על עולם הבינה שהוא נסתר: [כט] ט' שצרת המלכות מקבילת השפעה מכל הכפירות: [ל] אור הלכן
 היינו הארת השפע של עלמא דבוריא: [לא] שהבין התשובה על השאלה שנשאל: [לב] שיש גן ערן עליון וגן ערן תחתון:

והוא מעצמי נבנה. יכן בכל מלאכת הקודש היא נשתלמת מעצמה:

(6) ויביא את דושבן אל משה. מפני מה אל משה. לכו שבשעה ההיא היה היוג של מדרגת משר להודיג [יג] יע"כ ויביאו את דושבן אל משה. כמי שמביאים כלה אצל חתן לפי שהרי בתחלה נצרך להכניס את הכלה אצל החתן. כמש"כ את בתי נתתי לאיש הזה לאשר. יאח"כ הוא יביא אליה. ככתוב ויבא אליה. וכתוב ויבא משה אל א"ל דעדות וכאן מה כתב. ילא יבול משה לבא אל אהל בועד כי יכן עליו הענן ויג'. מר המעם. לפי שאו היא היתה מתקנת. כאנה זו שמתקנת ומתקשטת אצל בעלה. ובאיתה שנה שהוא מתקשטת אין ראוי לבעלה ליכנס אליה. וע"כ ולא יביל משה לבוא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן. לפיכך ויביאו את דושבן אל משה. (ז) וזה הוא סוד. שפי אותן המישיים קטרים של הוד. ומיוחדים היהוד של סוד האמנה בכל זמן [לה] הם מעלים להכבא קידש עד שמביאים זה אצל משה. וכיון שמחברים ל- אצל משה או הם מייחיים ברכות ממקור החיים. כאשר מקשרים קשר היחיד של רבל כרא"י. וזהו הסוד שכתוב וירא משה את כל המלאכה וט' ויברך אותם משה. הריחיה ברכות מדרגות שמדרגת משה שורה ב' [י] וזהו החכמים העישים את כל מלאכת הקדש. לפי ש"ם יודעים לסדר עבודת קדוש כרא"י. ילא כן כל מי שמתכלל התפלה ומקשר היהוד. מסתכלים בו אם תפלה זו והקשר הם כרא"י. וכאשר תפלה זו וקשר דוה הם כרא"י. או מתברך הוא לראשונה מהבוקר שכל הברכות ויצאות. (ג) זש"כ וירא משה את כל המלאכה ורנה עשו אותה וגי'. מיד ויברך אותם משה. ולפיכך ויביא את דושבן אל משה. שהוא ארון הבית לראיה בתקן ביתי. ולו נצרך לראיה הקיני ביתי והסודות של. ילא ניתנו לאחר להסתכל ולראיה בביתו. באותן דסתרים ובאותן הסודות שלו. מלבד למשה בלבדו. וע"כ ויביאו את דושבן אל משה את הא"ל ואת כל כליו. וכאשר הביאו לו למשה רבל הביאו לו באברים ידועים כל אחד ואחד. לתקן אבר באבר להכניס זה בזה. וכאשר היו רוצים לתקן זה בזה ולהכניס זה בזה לא עלתה בידם. יכיון שרכיאי לו למשה מיד הכל עלה בידו. וכל אבר ואבר היה עולה ונכנס במקומו. זש"כ ויקם משה את המשכן. וכתוב הוקם המשכן. וזה נתבאר:

(7) ויקם משה את המשכן וגי'. א"ר יהודה הקטן שפי היה באיתן הא תיית שנבראו בהן שמים יארץ. ולפיכך כל מלאכת המשכן היה בצלאל עושה אותן בסוד ציורי האותיות שנבראו בהן שמים יארץ. יעל כן נקרא בצלאל לפי שהיה ידע בצלאל ציורי האותיות שנבראו בהן שמים יארץ. ואם לא היה יודע בצלאל זה הסוד לא היו יכול לעשות אותן מלאכת המשכן מה המעם. אלא כמו שמשכן העליון לא נתדרה ולא נתתקני כל עניניו אלא בסוד דרוה של אותן האותיות. כמי כן המשכן שלמנה לא נעשה ולא נתתקן אלא בכ"י איתיות האלו

מראה מקומות (6) דף ריג. (7) דף ריג. (7) דף ריג.

זו הזהר

הוא מנרמיה נבנה. וכן בכל עבודתה להיבי קדישח אפי

(6) ויביאו את המשכן אל משה ומיאו אל יסה. צנין דכא צהיית שעתא הוה וונגא דמשה לאזדינגא [יג] יע"ד ויביאו את המשכן אל משה כמה דלויטי כלה לבו חתן צנין דכא צקדיותא אלשריך לאעלא לכלה חתן כד"ר את צתי נתתי לאיש הזה לאשה ולצטר חיובו ויהי לגבה דכתיב ויבא אליה. וכתיב ויבא משה אל אהל העדות ויבא ממי כתיב ילא יביל משה לבא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן וגי'. ממי שפירא צנין דהיית חיובו מתקנא. כהאי אתתא דהתקנת ומתקשטת לגבי בעלה וכהאי שעתא דלויטי קא מתקשטת לה הרהוי לבעלה לאעלא לגבה. וע"ד ולא יביל משה לבוא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן. צנין כך ויביאו את המשכן אל משה (7) וזה איהו רוא. דכל היינו יקשרי קשרין דמורה ומיחיו יחודת דרוה דייחיייתת כל יומה [יג] חינון סלקון לה לכורסיה קדישא עד דהתיין לה לגבי משה וכיון דצקני לה לגבי משה כיון חינון רווחי צרכין ממקורח דמי כד מקשרין קשרא יחידא דכלא כדקא יאות. ורוא דח דכתיב וירא משה את כל המלאכה וגי' ויברך אותם משה. רווח צרכין מותר דדרגא דמשה שריח ציה [לה] וזה איהו הסכמים העושים את כל מלאכת הקדש. צנין דלויטי ידעין לסדרא עבודתא דקודשא כדקא חוי ועל דא כל יאן דלני לנותא וקשרי יחודת ומסתכלין ציה חוי איהו לנותא וקשרא כדקא יאות. ואי חוי לנותא וסחי קשרא כדקא יאות כיון אתברך איהו צקדמיתא מאתר דכל צרכא. כקרון (ג) ה"ד וירא משה את כל המלאכה ורנה עשו אותה וגי' מיד ויברך אותם משה וצנין כך ויביאו את המשכן אל משה. דלויטי יאריו דביתה לחמשה בתקנא דביתיה. וליה חלצין לחמו תקונסה ורזין דילה דלח אמיחיוו להחרא להסתכלא ולחמוי צה. צמינון סתרון ובמינון רזין דילה. צי משה צלחיו יע"ד ויביאו את המשכן אל משה את האהל ואת כל כליו. וכד אייתילו ליה לייסה כלא אייתילו ליה צייפין ידעין כל הזו וחד לתתקנא שייפא צייפא להענה דא צדא וכד הוה בעתן לתקנא דא צדא ולאעלאה דא צדא לא הוה סליק צידיטון כיון דהייחילו ליה למשה ייד כלא אסתלק צידיה וכל שייפא ושייפא הוה אסתלק ועאל דכוכייה. סה"ד ויקם משה את המשכן. וכתיב הוקם המשכן. וזה איוקמנא:

(7) ויקם משה את המשכן וגי'. א"ר יהודה הקטן שפי היה באיתן הא תיית שנבראו בהן שמים יארץ. ולפיכך כל מלאכת המשכן היה בצלאל עושה אותן בסוד ציורי האותיות שנבראו בהן שמים יארץ. יעל כן נקרא בצלאל לפי שהיה ידע בצלאל ציורי האותיות שנבראו בהן שמים יארץ. ואם לא היה יודע בצלאל זה הסוד לא היו יכול לעשות אותן מלאכת המשכן מה המעם. אלא כמו שמשכן העליון לא נתדרה ולא נתתקני כל עניניו אלא בסוד דרוה של אותן האותיות. כמי כן המשכן שלמנה לא נעשה ולא נתתקן אלא בכ"י איתיות האלו

זו הזהר

[ג] מדרגת משה היינו ספירת התפארת עלמא דכורא לחדו. עם ספירת הרכות עלמא דנוקבא ע"ר שמה נעשר המצן [קד] היינו שאומרים קריאת שמע ותפלה בכונה. ע"ז הם מעלים ספירת המלכות לספירת דתפארת דרדוגו. ויקבר שכן יד שפי לעולם הזה [נס] היינו ספירת התפארת שהיא הכולל של עלמא דכורא:

חמון. כללאל סוס מלךף אינון התיון וצרוח לכל לרופא ולרופא סוס עביר אומנותא. וכל עבירא ועבירא דמשכנא בכל נרופא סוס עביר חד חוינו וכל מס דאתהו ליה וכן בכל עביראן דמשכנא וכל אינון שייפין ותקונין דמשכנא כללאל הוה בצריפא דלתיון דמחא קדישא וכד התא להקריא ליה לא סוס יכיל לתיקס ליה. מהי עמרא. צנין דגרותא דסליק על אינון אמתיון לא אמתסר חלא למשה בצמודיו ואיזו סוס ידע הכוא רעותא דסליק לחינון אמתיון וע"ד אמתסר משכנא על ידיה. דכתיב ויקס משה וימן משה וישם משה וכללאל לא סוס ידע ולא ליה יכיל לתיקס ליה. (ח) רבי יצחק אחר סא חזי בימא דאתקס משכנא דאקיס ליה ימא כמה דאתמר דכתיב ויקס ימא את המשכן דלח היה יכיל לתיקס עד דאוקיס ליה איזו. למטרונותא דלית רבי לצד כס אחרא לייקס לה חלא צעלה אוף סכי על חינון אומינון כללי אתו לאקריא משכנא. ולא יכיל לתיקס על ידיהו עד דהתא משה ואוקיס ליה צנין דלחיו מתריס דכתיב [נ] כיון דאוקיס משה ית משכנא לתתא אמתסר משכנא אחרא לעילא. כמה דחוקמיס דכתיב סוקס ולח פריש על ידא דמאן דלח אמתסר חלא מרוח דעלמא עלאה דחיוכו סתים ונינו [נ] על ידא דרוח דמשה. צנין למתקפא בצדיה (ג) בצדיו ייחא דאתקס משכנא אמתסל ייחא דעלמא אמתסל לא תימא. חלא אמתסל מעלמא דלח יכיל לשלשה צנין דלא יתבטל יתר הרע מעלמא עד דיתו מלכא מביחא יקב"ה יסדי בצובדיו. וכדן (ג) בצע המות כללה וכד התקס משכנא על ידא דמשה כדן אמתסרת חילא דילר הרע ומתכפיה ולא סוס יכיל לשלשה. בצדיו סתתא אמתסר סמאל תקיפא רינוח דשמאלא מעל א תוקפא דחויא צישא. ולא יכיל לשלשה על עלמא ולא יכיל להתפצא ביה צבר כס ולימסי ליה. (ד) א"ר שמעון סא חזי בצדיה שמתא כד שחרי משה לאקמא משכנא. ושחרי לאתקפא תקופא דשייפין לאעלא דא צדא כדן אמתסריו כל שייפין וכל תקונין דספסרל אחרא מסאבא. כד שחרי לאתקפא סאי ספסרל דחויס קדישא אמתסר ספסרל אחרא מסאבא. אמתקף דא אמתסר דא. וסא אוקימא דכל זימא דהיא בתקיפו אמתסרן כל שייפין דספסרל אחרא. דא מליא ודא חרוב וזא דא ירישלס ולור הייבא כד מליא דא חרוב דא ועל דא כל אמתקף דא אמתסר דא יצנין כך ויקס משה את המשכן לאתקפא מרוח דלעילא ולא ימתקף רוח דלתתא. ועל דא משה דהס מרוח דנו אספקלריאס דמכרז [נ] אלעריך היכו לאקריא משכנא. לאהכרז מניה ולא מחתרא. סיסרל אלעריך לאהכרז ין שמשא ולא מחתרה (ה) ח"ר חייא סא חזי צומיא דמתבני צי מקדשא והתעביר אמתסריו ספסרל אחרא והסתלק מעלמא וכד אמתסר משכנא על ידא דמשה כדן אמתסר לעילא יתתא הס"ד ויקס משה את המשכן מהו ויקס. חלא דחוקיס לה לאסתלקא לעילא לעילא [נ] וע"ד ויקס

האלי. בצדאל היה מצרף אותן האותיות. ובסוד כל צירוף וצירוף היה עושה האומנות. וכל מלאכה ומלאכה של המשכן היה עושה בכל צירוף אומנות אחת וכל מה שראי לה. וכן בכל מעשה המשכן וכל אותן דאברים והתקונים של המשכן. הכל הו' נעשה בצירוף האותיות של השם הקדוש. וכאשר בא להקיסו לא הו' יכיל דרקימו. מה המעם. לפי שדכנה הערה על אותן האותיות לא נמסרה אלא למשה בלבדו. והוא היה יודע אותה המחשבה העולה על אותן האותיות. וע"כ הוקם המשכן על ידי שכתוב ויקם משה. ויתן משה. וישם משה. ובצלאל לא ידע ולא היה יכיל לעמוד עליו. (א) רבי יצחק אמר בוא וראה ביום שהוקם המשכן שהקיסו משה. כמו שפירשו במה שכתוב ויקם משה את המשכן. שלא היה יכול לעמוד עד שהקיסו משה. משל במטינה שאין רשית לאיש אחר לתוכה אלא בעלה. אף כך כל איתן האימינים כ"ס באו להקים את המשכן. ולא יכיל לעמוד על ידיהם. עד שבא משה והקיסו. לפי שהוא ארון הבית [נ] וכיון שהקים משה את המשכן למטה. הוקם משכן אחר למעלה. כמו שביארו במה שכתוב הוקם. ולא פירש על ידי מי. כי רא הוקם אלא מסוד עולם העליון. שהוא נסתר ונעלם [נ] ע"י סוד מדרגת משר. בשביל להתקן עמו (ג) ביים ההיא שהוקם המשכן נתבטלה מיתה מן העינים. נתבטלה אל תאמר. אלא שנסתלקה מן העולם שלא הוכל לשלוש. לפי שלא יתבטל יצור הרע מן העולם עד שיוכי מלא דמשיחו. והקב"ה ישמר במעשיו. או (ג) בצע רמות לגת. וכאשר הקם המשכן על ידי משה או נפרד כח היצור הרע ונכנע. ולא היה יכול לשלם. בשעה ההיא נפרד סמאל דתקוף. רוגו של כח דשמאל. מעל התקוף של דחש הרע. ולא הו' יכיל לשלוש על העולם. ולא הו' יכיל להתדבר באיש ולפתות אותו. (ד) א"ר שמעון בוא וראה בשער ההוא כאשר התחיל משה דקים המשכן. והתחיל לתקן התקון של האברים להכניסם זה בזה. או נחלשו כל האברים וכל התקנים של צד הטימאה דמתועב. כשהתחיל להתחוק זה הצד של הקדושה נחלש צד הטימאה הכתיעב. זה נתחוק וזה נחלש. והרי ביארנו שכל זמן שהקדושה בתוקף. נחלשים כל האברים על צד הטימאה. זה מלא וזה חרוב. וזה הס"ד של ירושלים וצור דרשעה. כשנתמלאה זו הרבה זו. ולכן כשנתרוק זה נחלש זה. ולפיכך ויקם משה את המשכן. דלתחוק מהסוד שלמעלה ולא יתרוק הסוד שלמטה. וע"כ משה שהיה מסוד פנימית מראה המאיר [נ] נצרך רוא לדיקים המשכן. שהמשכן יאיר ממנו ולא מאחר. הלכנה צריכה להאיר מן אר השמש ולא מאחר. (ה) א"ר חייא בוא וראה בזמן שנבנה בית המקדש ונגמר נכנע צד הטימאה ונתחלק מן דע"ס. וכאשר הוקם המשכן על ידי משה או הוקם למעלה ולמטה. זש"כ ויקם משה את המשכן. מהו ויקם. אלא שהקים אותה להתעלות מעלה מעלה [נ] וע"כ כתוב ויקם

בראה מקובות (ח) דף ר"א: (ג) דף ר"ו: (ג) יע"י כ"ס (ד) דף ר"ח: (ס) דף ר"ט.

זיו הזהר

[נ] כיון ששורש נשמת משה הוא בספירת התפארת. [נ] פי' שהמשכן שלמעלה הוקם סכך עולם הבנה שהוא עולם סתום ונגנו ועין הקפה זו ריינו שעולם הבנה יאיר בו הארה על ידא דרוא דמשה. פי' על ידי ספירת התפארת כשכיל להתקן. כן כי זה שעולם הבנה סאיר בהמשכן שלמעלה שהוא ספירת מלכות על ידי ספירת התפארת היינו התקון שלו: [נ] ספירת התפארת נקראת אספקלריא המאיר שהוא מראה המאיר ומשפיע הארתו בספירת המלכות שנקראת אספקלריא שאינה מאירה. כדמיון השמש השולש הארתו לחלבנה. ושמש נשמת משה בהנפישות של התפארת ושמש נשמת יעקב בהחינוגות של התפארת בידוע ששמה מלנו ויעקב מלבר: [נ] פי' שספירת מלכות תתעלה ותתקשר בדעולמות העליונים הנסתרים לחבל שמש די שפע.

ויקם משה. מי שהיה שפל הקימו. כמי שהעמיד לזה שנפל. כדמיון זה לעתיד לביא כתוב (א) אקים את סיבת דוד הנופלת. כתוב (ב) נפלה ולא תוסיף קום בתולת ישראל. מהו ולא תוסיף קום. אלא לא תוסיף לקום מעצמה. כמי שבזמן אחר ייא קמה מעצמה ולא הקימה דקב"ד. שהרי בגלות מצרים הקב"ה הקימה. ועשה כמה נסים בשביל להקימה. ובגלות בבל הקב"ה לא הקימה. לפי שלא עשה להם נסים. כן החטא ה' גורם. אלא היא קמה מעצמה. ועלו בני הגולה כאילו לא היתה להם גאולה. ולא היתה אהבת הקב"ה עליהם. לפי שגם חטא ההוא שגזאו נשים נכריות. (ג) וע"כ דקב"ה לא הקימה או לכנסת ישראל. ולא עשה לה נסים ונבירות בזמן ההוא כדאי. אבל לעתיד לבוא ולא תוסיף קום כתוב. ולא תוסיף לקום מעצמה (מ) אלא הקב"ה יקים לה. שכתוב אקים את סיבת דוד הנופלת. וכתב (ד) ואת דוד מלכם אשר אקים להם. ולפיכך כתוב כאן ויקם משה את המשכן. בוא וראה כאשר הקים משה המשכן הוקם משכן אחר עמי.. וכמו שהוקם המשכן שלמטה על ידי משה. כמו כן הוקם למעלה ע"י מדרגה ההיא של משה. בניין שכתב ויקם משה את המשכן. א"ת רוקא להראות ששני משכנות בסוד של משה הוקמו. א"ר יוסי וכי ויקם משה. והרי אז עוד הכל היה טרם שנתקן. והקמה אין שייך אלא כאשר נגמר דכל והכנים כל אבר למקומו. מהו ויקם. א"ר יצחק בג' אופנים הקים משה את המשכן. מה כתוב. ויקם משה את המשכן ויתן את אדניו וישם את קרשיו. באלו נ' אופנים הקים משה את המשכן (מא) ובאלו נ' האופנים נהעלה המשכן ונכנע צד דמומאה. וע"כ כאשר הקים משה לצד הקדושה נכנע צד המומאה. לפיכך משה הקימו ולא אחר.. במה דקמו. שכתוב ויתן את אדניו. נתן אותן האדנים מתחתיו להקימו עליהם. ושיסובבו בהם אותן רצירים של הפתחים. לפי שאותן האדנים שמהתניו הם היסוד להסיבב של הגירים:

ויקם משה. מאן דהוה מחיך אוקימה. כמאן דאוקים למאן דנפיל כגויגה דא לזימנא דהתי כתיב (א) אקים את סיבת דוד הנופלת. כתוב (ב) נפלה ולא תוסיף קום בתולת ישראל. מהו ולא תוסיף קום. אלא לא תוסיף לקום מעצמה. כמי שבזמן אחר קמה מעצמה ולא אוקים לה קב"ה. דהא בגלותא דמצרים קב"ה הוקים לה ועבד כמה כסין בניין לאקמה לה. ובגלותא דבבל הוא לא אוקים לה. בנין דלח עבד לון נסים. דגריס הובח אלא היא קיית מעצמה. וסליקו בני גולה כליינון דלח הוא לון פרוקא ולא הוה תיחביתא דקב"ה עלייהו. בנין דגריס חובה חובה דמיון נסים כנריות (ג) וע"ד קב"ה לא אוקים לה לכנסת ישראל ולא עבד לה נסין ונבירות כההוא זמנא כדקא יהותי הכל לזימנא דהתי ולא תוסיף קום כתיב ולא תוסיף קום מעצמה (מ) אלא קב"ה יוקים לה. דכתיב אקים את סיבת דוד הנופלת. וכתב (ד) ואת דוד מלכם אשר אקים להם וכתיב כתיב סכא ויקם משה את המשכן. והא הוה כד אוקים ליה משה למשכנא אתקם משכנא החרח עיניה.. וכמה דאתקם משכנא דלתתא על ידא דמשה אוף הכי לעילא ע"י הדיא דרגא דמשה. מכלו. דכתיב ויקם משה את המשכן. א"ת דייקא לאחזאה דתרי משכנין ברוא דמשה התקמו. א"ר יוסי וכי ויקם משה. והא כלל עד לא אתקן. וקיימא לכו איהו מלח כד אשתלים כלל ועל שייכה שייכה שבייפיה. מהו ויקם א"ר יצחק בתלת ספרין אוקים משה ית משכנא. מהי כתיב. ויקם משה את המשכן ויתן את אדניו וישם את קרשיו כהני תלת ספרי אוקים משה ית משכנא (מ) ובהני תלת ספרי הסתלק משכנא ותתכפיה ספרא אחרא. וע"ד כד הוקים משה להאי ספרא אתכפיה ספרא אחרא. כתיב משה אוקים ליה ולא אחרא.. בזהי הוקים ליה. דכתיב ויתן את אדניו יכב אינון סמכי דתחתיה לקיימא עלייהו. ולתסחרא כהו אינון ליריס דפתחין. בנין דאינון סמכי דתחתיהו אינון קיימא להסחרא.

ויתן את אדניו. בוא וראה בשעה ההיא נודעו סמא"ל בטקומו וארבעים סרכבות שעמו. וברח ד' באות פירסה לתוך החפירות של סחילות העפר. ויתן משה אתן האדנים והדיק צד הקדושה. אז אותן האדנים של צד המומאה נפלו ונהלש. (ה) ועל זה כתוב ויתן את אדניו. מהו ויתן (מנ) אלא למרנו כשה שראה לפניו סמא"ל דרשע שדיה הולך אצלו לקטיג ל. אז התגבר משה ודרדיק בו ועקרו לכניו. ואז הקים את המשכן ונתן את אדניו. ככתיב ויתן את אדניו. ויתן בתקיפות. התגבר ורהקנים בתוקפו. שלא הו' יכול אדם אחר לשלט עליו וליתן את האדנים בטקוסם כמשה. שהרי בתיקף רב הקים משה את המשכן. ביום ההוא שהקים המשכן בשדתחיל משה לרקמו כאחד בניין דיה. ובא הו רובן יש התגברות של צד המומאה בעלמ. שהרי בימי ניסן כשתראה ראש השנה באבים חבירה לעליה כך למדנו. ובניסן התחיל משה וראה לסמא"ל שהולך סביבו לערוב לו

ויתן את אדניו. תא חזי כההיא שעתא הודעו סמא"ל מהתקיה ומ' רמזין דעמיס. 'ערך ד' יחסה פרטי נו עסירו דנוקבא דעפרא. עריג משה אינון סמכי ויהקפו ספרה דא. כדן אינון סמכי דספרה חמרה ככלו והתרפו. (ה) ועל זה יתן את אדניו מהי ויתן (מנ) הלא אוליפנא דממא יחסה לקימה לסמא"ל הייבה דהוה אינון לנביה לקשרנא ליה כדן אתקוף ביה משה וקביר ליה קיימה ווקים ליה למשכנא ייבב לסיכוי דכתיב ויתן את אדניו ויתן בתקפו. אתקוף ומתקין לון בתיקויו דלח יכיל בר נש אחרת לשלשה עליה ולמייבב סמכי כההייבב כמשה. דהא בתקפו רב אוקים ליה משה. כההוא יומא דהתקם משכנא כד ספרי משה להקמא ליה כחד בניסן הוה. יבבסוה יימא תקיפו דספרא אחרת הוה בעלמח דהא ביומי דניסן ריש תורא דייקנית סליק לה ידא תנין וכניסן ספרי משה יסיה ליה לסמא"ל אייל כההניס לערובא ליה

מראה מקומות (א) פסוק ט' (ב) ט' (ג) דף י"ד (ד) י"ח' (ה) דף י"ב

זו הזהר

[ג] י"ל שדו"ק בן משה שכתוב לא תוסיף קום ולא כתוב לקום. כי קום הוא גם אופן הצויו. והיינו שכל אחר קורא לחברו ואומר קום. עד מתי תשכב. קום קח חרב בידך ולך. וזה מורה הקמה על ידי התעוררת דלמטה שריא דקמה ספרה: (מא) סתרין שכחו נוף האדם נחלק על ג' חלקים כללים. ראש ונגון ויסודות הנגון ש"ב הרגלים כמו כן המשכן. אהל. ש"ב גרידה שהן היריעות והקרישים והאדנים וכי שיעלה סוסב על חלק אחר ורשבין יבין דכוד. וסנן ספירש ויתן היינו שנתן. בחו ותוקפו לוח שיוכל להכניע סתרינו:

לוי. ונתגבר עליו משה. ואז ויתן את אדניו. הוא התחיל ונתן למטה. יתחיל מי שהתחיל ויתן למעלה. זה לעומת זה. וכיום שרוקם משכן הזה למטה. הקם משכן אחר קרוש למעלה. (משכן העליון הנבחר והנעלם הופיע אורות לכל צד והאירי העליונה.) רבי שמעון אמר ויתן את אדניו. או התחיל להתגבר זה דרוח של הקדושה. ובאשר נתנו אלו האדנים נשתקעו כלם של צד הטימאה ונכנסו בנקב של תהום רבה. לפי שנתעלה זה הצד של הקדושה העליונה. ודוא החלק העומד להתעלות. ואז זה צד הטימאה נשתקע ונכנס בנקב התהום הדוא. ולולא שישראל הטאו לא ה' יכול לשיט בעולם יתרו. כי אח"כ גם כן חטאי והמשיכו אותו עיניהם כבתחלה. וכן היום הדוא לא היה ענה אלא ליתן איוה חלק כפי לצד הטימאה הדוא. והיונו בם ד הקרבנות ונסכים ועוליות. וביא וראה כי לכך עינה נשרפת בלה באש. להכניע לצד הטימאה ולהתעלות של צד הקדושה. ולפיכך כאשר הקים משה למקים דקדוש הזה נשתקע מקים האחר. בוא וראה ויקם משה. לזה צד הקדושה. ונשתקע צד הטימאה דבתעוב. ויתן לזה צד הקדושה. ונחלש זה צד הטימאה המתעב. וישם. לזה צד הקדושה. ונכנע זה צד הטימאה המתעב. אח"כ הורר ואומר ויתן את בריחיו. ואח"כ ויקם. מה הטעם. כדי שתהיה ההתעלה והסוף בקימה. התחיל בקימה ונוסד בקימה. לפי שבכל נצרך קימה בהתעלה ובהגמר. בהשורש וההתחלה של צד הטימאה נעשה חלשות. וזו היא קימה לצד הקדושה. כדי להתקיים ולהתעלות למעלה. להעשות התקשרות אחת כראוי. לפי שכל זמן שהקדושה שולט ועוליה. הטימאה נשפלת ונכנעת למטה:

(ג) ויבם הענין את אהל מועד וכבוד ה' מלא את המשכן. א"ר יהודה ימר מלא ילא מלא בחיר"ק. אלא מלא ודאי שנתמלא מכלל. שנתמלא בדארה מן השמש [מן] הכנה נשתלמה בכל הצדדים ונתמלאה מכל טוב שלמעלה. כאוצר סונון רזה שנתמלאה מכל טוב שבשולם. (רבי שמעון אמר ויבם את אהל מועד. כאשר כסה הענין את המשכן שרתה הלבנה בארץ. ונתבטל רוח הטימאה שהוא קץ כל בשר מן העולם. ונשתלק ונכנס בנקב של תהום רבה. ורוח הקודש היה שורה על העולם. שבתוב ויבם הענין את אהל מועד. וכתוב ולא יכול משה לבוא אל אהל מועד כי שכן עליו רענון. לפי שרוח הקודש היה שורה על העולם. ורוח הטימאה נשתלק. מלבד שהמשיכו לו אותן הרשעים כמקדם על העולם. שאם הם לא היו משיכים אותו על העולם לא היה נמצא יותר. ולעתיד לבוא עתיד הקב"ה להעבירו מן העולם. שכתוב (ד) בלע המות לנצח ומחה ה' אלהים דמעה מעל כל פנים וחרפת עמי יסיר מעל כל הארץ כי ה' דבר. וכתב (ו) זאת רוח הטימאה אעביר מן הארץ. ברוך ה' לעולם אמן ואמן. ימלך ה' לעולם אמן ואמן:

לוי. ונתגבר עליו משה יכדין ויתן את אדניו. שארי הוא ויבם לתתו ושאריו זאן דשאריו ייבם לעילא דא לקבל דא וביומא דאתקם האי משכנא לתתא התקם משכנא אחרא קדישא לעילא ומשכנא עלאה דעמיד יגניו אשיק נהורין לכל ספר ואתנהרון עלמין (א) רבי שמעון אמר ויתן את אדניו. כדין שארי לאתקפא האי רוחא דקדושה. וכד אתיכו אלן סתרון אשתקעו כלסו דסערא אחרא ועאלו בנוקבא דתהומא רבא בגין דאשתלק האי סערא דקדושה עלאה. ויהיו חולקא לאשתלקא. וכדין האי סערא אחרא אשתקע ועאל דתהומא. ואלילא דישראל חתבו לא יכול לשפאה בעלמא יתיר ולבשר לוף הכי אצבו ואחשיכו ליה עליהו כקדייתא ומחשו יוצא לא היה עינא אלא לתיבם חולקא להסוח סערא אחרא בכלא. ברוא דקרבין ונסכון ועלוון ותא חזי בגין כך עילא אחוקא כלח באשא. לאכפיה האי סערא ולאשתלקא סערא דקדושה ובגין כך כד משה אוקים לאתר דא אשתקע אחר דא. תא חזי ויקם משה. להאי סערא דקדושה ואשתקע סערא אחרא מחבא ויתן להאי סערא דקדושה ואתפיה האי סערא אחרא מחבא וישם להאי סערא דקדושה. ואתכפיה חזי סערא אחרא מחבא. ולבשר אחר ויתן את בריחיו. ולבשר ויקם מאי פעמא. בגין דיהא סירותא וסיומא בקימה שארי בקימה וסיים בקימה. בגין דבכלא בעי קימה בשירותא וסיומא בשירותא דסערא אחרא אכפיה. וזה איכו קימה לסערא דקדושה. בגין לאתקייא ולאשתלקא לעילא ליתו אשתקרותא דתא כדקא יאות בגין דכל זמנא דקדושה שלטא וסלקא. וסאבו שפיל ומאידך לתא

(ג) ויבם הענין את אהל מועד וכבוד ה' מלא את המשכן. א"ר יהודה מהו מלא ולא ילא. אלא מלא ודאי דאתמליא מכלא דאתמליא מן שמשא [מן] סיהרא שלים בכל סערין ומלא יכל שובא דלעילא כתיבא דאשתקע דא דאתמליא יכל עינא דפלא. (ג) רבי שמעון אמר ויבם את אהל מועד. כד חפא ענגא ית משכנא ברתא שכינתא בארעא. יתעבד רוח מסבא דהיו קץ כל בשר מעלמא יתסתלק ואלע בנוקבא דתהומא רבא ורוחא קדישא כרא על עלמא. דכתיב ויבם את אהל מועד. וכתיב ולא יכול משה לבוא אל אהל מועד כי שכן עליו הענין. בגין דרוחא קדישא כרא על עלמא. ורוחא מסבא אשתלק בר דהמשיכו ליה אינון חייבין כמלקדמין על עלמא דאי אינון לא אחשיכו ליה על עלמא לא אשתכח. ולזמנא דתמי זמין קביא להעברא ליה מעלמא דכתיב (ד) בלע המות לנצח ומחה ה' הליים דמעה מעל כל פנים וחרפת עמי יסיר מעל כל יתד כי ה' דבר וכתיב (ו) זאת רוח הטימאה אעביר מן הארץ. ברוך ה' לעולם אמן והי' ימלך ה' לעולם אמן ואמן

מראה מקומות (א) 97 ריב (ב) ג. ט. י. (ג) 97 ריב (ד) יג. יב. יא. (ה) וכו' יג.

זו הזהר

[מן] קשה דמשכן הוארה הלבנה. היינו ספירת מלכות שנתעלה להורונו עם השמש. היינו ספירת התפארת כלרא דעלמא דכורא לכלל שם הארת השפע במדה גרולה.

תפלה זו תיקנה איש האלהי הרמ"ק וצ"ל וטוב לאומרה קודם לימוד הזוהר הקדוש

© 1997 by the author. All rights reserved.

"יושב המרומים" ומשניח "התחתונים". אלוה "לכל" הנאצלים "יחיד" "מיוחד" "אדון" "דחיל" "נאמן" "ירין". מאציל כל נאצל. בורא כל נברא. יוצר כל נוצר. עושה כל נעשה. מי יגיע להשיג אחד מאלפי אלפים ורבי רבבות גודל מעלות נפלאות מעשיך. כל שכן גודל יצירותיך. ומי יחשוב לדעת אחד מאלפי אלפים ורבי רבבות סתרי סודות הצפונים בבריאתיך. כל שכן וקל וחומר שאין ביכולתנו להשיג קצת מן הקצת וחלק מן החלק של אלה אלפי אלפים ורבי רבבות מן אצילותך. שאדון אחד יחיד ומיוחד מתייחד עמהם יחוד גמור. לכן אב תרחמן סלח ומחל והעבר על כל חטאתי ועונותי ופשעי שחטאתי ושעויותי ושפשעתי לפניך מיום היותי על הארמה עד היום הזה. שכל רמ"ח אברי ושם"ה גידי ונפשי ורוחי ונשמתי כצאן בלי רועה תעינו ופגמנו את אשר לא נוכל לתקן אם לא בשפע הרב הבא מלמעלה מרום מעלת סדר הצנורות לתקן הפגם שגרמנו. ויהי רצון מלפניך י"י אלהי ואלהי אבותי שתזכך נפשי ורוחי ונשמתי שאהיה ראוי והגון לעורר מיין תתאין על ידי לימוד ספר הזוהר הקדוש. גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך. וזכני לאור באור תורתך. ואבינה נועם רזי סודותיה ללמוד וללמד לשמור ולעשות. ויהי נועם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו. יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך י"י צורי ונאלי:

(יכוין) **נפת לימ עטת יהו ננר יפת ולך אאו**

השאלות הזוהר

מה שלא נעתק ללשון קודש

א) ספרא דצניעותא

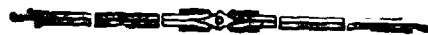
ב) אדרא דמשכנא

ג) אדרא רבא

ד) אדרא זוטא

רחוק שמות

נתחייב קמי' פ'ר' א קדמאס. תלמי' אספרא דלניעיתא
 ספרא ברסקיל (ג'י' א') צימתקלא
 (תלמי') דעד לא הוה מתקלא לא הוה משניחין אפי' צלפי'ן
 יומי'ין קדמין מיסו וזיינוהו'ן לא אשתכחו והרעא אשתכלת
 עד דריסא דכסופא דכל כסוכין לצובי דיקר אתקין ואתכין.
 כתי' מתקלא תלי צאתר דלא הוה, אתקלי ציה אינון דלא
 אשתכחו. מתקלא קחיס צנוכיס. לא אשתחד. ולא אשתוי.
 ציה סליקו וציה סלקין דלא הוה והו' ויהוין. מתרא גו
 מתרא אשתקו וזודין (א) יהו'ר קמי' צ' וצ'י' קמי' רפ' א' (א)
 י' צ'ד גולגולת וצ' מלי' (ב) טלא דבדולחא (ג) טס איר
 קמי' קרומא דלוי'רא אודכך וסתיס (ד) אינון י'עמר נקי
 תליין צסקילא (ה) י'רע א' (ו) דרעוין אשתגלי' צלולתא
 דתתאי (ז) אשתגל פקוחא דלא גלי' וט'יר דתירא. אשתמחא
 דתתא צאשתגיתא דהי'רו דעל'א (דני' (ז) תרין י'וקצין
 דפרדסקא וחתער רח' לא לכלא. צרה'ת צרה אלהיס ת' השי'ס
 ות' הר'ק שיתא. צרה'ת (צרה שית) עלי'שו כל'י לתת'
 ותליין משע'ס דגולגולתא עד יקירו דיקודתא והר'ך תני'אל
 לא צ'וישבן וכה חתור. ומה'ה'ו דאשתלי'ט פסקא דכתיב
 מן האדמה אשר אררה ה'. היתה תהו ובהו יתסך על פני
 הסיס ורוח אלהיס מרחפת על פני המים. תלי'ס תליין
 צתלי'ס יקירו דיקודתא שיתא אלפי' סנין תליין צשיתא
 קדמאי. צביע'אל עלי'שו דאשתקך צלחודוי. ואשתריב כל'
 צתרי'ס שטחי דכתיב היתה תהו ובהו וגו'. תלי'ס יקיס
 לון צרה'מי ומתחדשן בקדמיתא וקמו (פ' קמי') כל אינון
 שיתא צנין דכתיב צרה ולצחר כתיב היתה דהא הוה ודאי.
 ולצ'סוף תהו ובהו ותסך (ש' ט' ג') וכצ'ב ה' לצ'די צו'ס
 סה'ו. ג'לופי' דגלי'פי'ן כחיו דחוי' אר'ך ומתפ'ס לכ'ן
 ולכ'ן וצ'ב צ'ישא. רישא (אחור'ת) ח'יד אשתכין אצ'ר
 ווע'ס צ'יר וגו'. חד צ'תל'ו יומין צ'עירין אשתגלי'ט (ג' א'
 אשתגלי'ט) קול'שרא צקצ'רו ככ'יר'ל צע'די' אשתר ריש'ס צמיין
 דימא רצ' דכתיב (ת'י'ס ע'ד) צ'רת רא'בי תני'ס על הסי'ס
 תרין סו'. חד אשתורו (ג' ד) תני'ס כתיב חסר. רא'בי
 כד'ה (ז'וק'י א') ודמות על רא'בי הסי'ס רקיע. ויא'יר אלה'ס
 יקי' ח'ך ויקי' ח'ר היינו דכתיב (ת' ס' ג') כי הוא חמר ויקי'
 היא צלחודוי (וי'ס צלחודוי) לצ'ר אשתורו חד יהו'י יה'ו
 וי' ו' צ'רת'א שכינת'א לתת' אפי' דה' שכינת'א אשתכח
 וצ'ד מתקלא אשתקלו והסו'תו רני'ס כתיב דכתיב ויה' אלה'ס
 את האור כי טוב (ש' ט' ג') אחר'ו דיק כי טוב האי צ'תקלי'ה
 סלקא. קדי'א צ'ל דוי. וכל'א לחד אשתור אשתא ומ דעת'
 צלין דא צ'ד צ'וד' ה'א' אשתרין דחיי'ן דמתחב'ן. שית'
 צסקין י'ענפ'א דכרשא דני'פ' לישן ממל' דרצ'ן לישן דא
 סת'ס צין י'וד' וה'א' דכתיב (ש' מ'ד) זה יאמר לה' אני
 וזה יקרא בשם יעקב וזה יכתוב ידי לה' וצ'ס י'רהל (וכנ'ס)
 ממש. זה יאמר לה' אני אשתא וכל'א אשתר צ'וד'. כל'
 צלין צלי'ס סת'ס לוי'מ'א דהא אשתכ'ת'ה ליה דכתיב מי'נה.
 אצ'י ית'בי צרי'ס אימ'א צ'אמע'ית'א ומתכ'ס'ית'א ית'כן וית'כן
 ווי לח'ן דגלי' ערי'ת'ה'ן ויא'יר אלה'ס ויהי י'ר'ת צ'רקיע
 הסי'ס שלי'ס דכר צנוק'ב'א (ס' ב'לי'מי דכר ונוק'ב'ת) דכתיב

(מש'י י') ולדיק יסוד עולם נהיר יו'ד צ'רין וצה'ר ומצ'ר
 לנוק'ב'א. אשת'יד יו'ד צלחודוי (וי'ר כו) סלי'ק צ'רני'ו ל'יל'א
 לעיל'א אשתכ'ת'א נוק'ב'א ואשת'ס'ת'א אומ'א ומתכ'ת'ת'א צ'רע'י.
 אשת' אשתכ'ת'א דכל'ו צ'ב'ת' מ'כ'ס'ית'א פתח'ת'א ואח'ד לתת'א להאי
 ולהאי ווי לח'ן דגלי' פתח'ת'א
 פ'ר'קא ת'ני'אל דיק'ט. (א'ר' מן ד' ק'י'א ע'ד ה' א')
 מ'הימ'ת'א (דיק'ט'א) לא דכ'ר צנין דהיא יקירות' דכל'א.
 מ'אדני'ן נפ'קת י' צ'צ'ח'ר'נ'ת'א דכ'ס'ית'א צנין וגח'ת' חופ'ת' סו'ר'ת'
 צ'לי'ס'ר מתפ'רש ציק'ר'ת. דציק'ר'ת'א ה'יא' כתיב (י'מ'י' ג') לא
 ע'ר צ'ה א'י'ס ולא י'כ' א'ר'ס ט'ס א'ר'ס (יק'ר' מ'ת' א') לצ'ר
 ה'יא. א'ר'ס לא כל'יל סכ'א. כ"ש ח'י'ס. צ'לי'ס'ר צ'ע'י'ן מ'צ'ע'י'ן
 מתפ'רשן אר'ב'ע צ'ודוי אשתכ'ת'ו סק'ין לג'כ'א (א' ל'נג'ת'א)
 (תיק'ונ'ת' קדמ'ת'א) מקמי פתח'א דאדני'ן ט'א' יקירו לאשתקו.
 ריש'ת'א צ'ת'ת' צ'צ'פ'ירו צ'רי'ש'א דספיין מ'ח'אי ריש'ת'א להאי
 ריש'ת'א ק'י'ס. (ת'לית'ת'א) א'ור'ת'א דנפיק ת'ת'ת' אשת'ן נוק'ב'ין
 דפר'ל'שק'א לאצ'ר'ת'א חופ'ת' דכתיב (מ'ש'י י'ט) ותפ'ר'ת'ו ע'ס'ר על'
 פ'ש'ע. (רצ'יע'ת'א) ת'ת'ת' ספ'ון אשת'ר ש'ע'ר'א לרי'ש'ת'א אשת'ר.
 (ח'י'ס'ת'א) ח'יר'ת'א אשת'ר נפיק סת'ו'י (ש'ת'ת'ת'א) ח'פי'
 ת'ק'רוב'ת'א דכ'ס'ת'א לרי'ש'ת'א דלעיל'א (צ'ביע'ת'א) תרין ת'כ'י'ן
 אשת'ן לאשת'ר'א צ'וני'ע'ן. (ת'ח'י'נ'ת'א) מול'ת' דכל'א תלי'ט'א עד
 לצ'ב' אלה'ס תליין ע'ל'אין ותת'אין. (ת'ש'יע'ת'א) ח'י'ן דתליין לא
 נפקין דא מן דא. (ע'ש'יר'ת'א) ספיין ע'עירין על ג'ונ'ג'ל (חד'
 ס'ר) דיק'רו רצ'רצ'ין. מתפ'רשין צ'שי'ור'א שלי'ס. (ת'רי'ס'
 י'ד) ספ'ון אשת'ן מכל ספ'ין וצ'ת'א לח'ן דנסי'ק מ'ח'י'ן
 נסי'קין. (ת'לי'ס'ר) צ'ה'י'ט'א מול'ת' דכל'א נג'דין תלי'ס'ר מ'ש'י'ן
 דאצ'ר'ס'ח'ונ'ת' דכ'א. כל'א צ'ה'אי מול'ת' סת'ס וס'ת'ס. צ'וי'ר'ת'
 דמ'ש'א ח'ש'רי ית'ת'א צ'ביע'ת'א מ'ש'ת'כ'חי (י'מ'י') ח'לין
 ת'רי'ס'ר (ה'א' תלי'ס'ר) צ'ע'ל'ת'א ע'ל'ת'א ומתפ'ת'חי ת'רי'ס'ר
 (כ'ה' תלי'ס'ר) תרע'י דר'חמי. צ'ה'י'ט'א ומ'ת' (ש'ט'י' ג'י'ס) דר'סו
 ה' צ'ה'מ'ר'ו כתיב (ג'ג'ל'ית' א') ויאחר אלה'ס דע'ל'ת' אשת'ר
 וגו' הי'ני דכתיב (יק'ר'א ג'ג') ועני'ת'ס את נפ'ש'ת'כ'ס צ'ה'ש'ת'ס
 ליה'ד' צ'רצ' וצ'ה'י' זמ'ת'א). (ד'כ'י'ס ג') אדני יוד'ד אשת'
 סת'ל'ת' וגו'. יהו'י'ס שלי'ס צ'ס'רו'י. וככ'א צ'ר'ח'י'ס'ת'א דא
 דארע'א לא שלי'ס יה'י' לא כתיב ק'ר'ין יו'ד ע'ל'ת'א יו'ד
 תת'ת'א ויול'ר' ו' ע'ל'ת'א ו' תת'ת'א (י'ס') ו' ע'ל'ת'א ו' תת'ת'א.
 ה' צ'נו'י'ה'ו כל'א דשלי'מו שלי'ס ולא כל'ל ס'סר. אשת'ר'
 מ'ח'אי אשת'ר ש'ח'א דא ואשת'יל צ'ה'ר'ת. כתיב וישע ה' אלה'ים
 ה' צין יו'ד ליו'ד דה'י'ן. ככ'ב'א דכ'רד'שק'א דש'ת'ק'א ל'ג'ר'ת'
 דאצ'פ'ין צ'ל'א ריה'ת'א לא ת'ק'י'ת' צ'ה'א אשת'כל'ל. ה'א' ע'ת'ת'
 ה'א' תת'ת'א דכתיב (י'מ'י' ה') אשת' אדני אלה'ס. י'צ'ק'י'ט'כו'
 דס'פ'כ'י'ן (י'ר') צ'רו'ת'א דמתקלין יה'י' ו' ע'ל'ת'א דאשת'ר צ'קפ'ר'ת'
 (ס' ה' צ'ע'ר'ת'א) דש'ת'ק'א היא ק'ר'וי'ת'א ע'ל'ת'א דאודכך וס'ת'ס ר'א'
 ע'ל'ת'א דאשת'ר צ'רו'ת'א דתיק'ב'ין דכ'רד'שק'א דנפיק לאשת'י'א. ו' ע'ל'ת'א
 י' צ'נו'י'ת'א דק'ר'די'נו'ת'א דאשת'ר צ'ס'ס'ר (ס' ה' צ'ע'ר'ת'א) ומתפ'ש'ט'ן אשת'ן
 לצ'ר' ואשת'כל'לו צ'נו'עיר'ת'א דאצ'פ'ין. כ'י'ב' דש'ר'י' צ'נו'י'ת'א אשת'כ'רו
 מתכ'ס'ט'ן ככל ג'כ'ב'א לשכל'ל'א כל'א צ'ע'מר נק'א. כד תלי'
 תליין תלין אשת'ן. כד ת'ת' ל'י צ'נו'עיר'ת'א י'ת'י'ש'ט'ן צ'יה תלין
 ת'ת'ן וית'ק'רו צ'ה'ן יו'ד דש'ת'ק'א סת'ס צ'ע'ר'י'ן צ'נין ס'ח'ל'ת'
 אשת'כ'ת'

דרך אמת א ספר סגנו ומלגו: ב בספקי צמקל. פיו נפי' האר'זי וזה'ס. ג עיין צ'ר'ל נפ'א קמ'כ פ'א ד הוא טע' סעי'ן. ועיין פ'ל נפ'א
 ק'כ'ת פ'ב' ה' נמר ו רגו'ן של כ'ר ר'זות מתג'ס על ידי התפ'לת דת'ת'י'ס טע'ה'י' ו י'ק'בי ח'ת'ן טע'ל יד'ס נ'ש'ב רוח סת'י'ס צ'ני'ס
 וס'ס סוד שני נק'בי ספיין טע'ס יוד'ד. ו'ט' מ'פ'ר'ס'ט'ס טוק'ב'ין דפרד'שק'א ש' ח'יו'ת' ג' פ'רד'שק'א ט'כ'ו' סק'ד מ'מ'ו ס' גדיל ומ'כ'י' ויס'ו על סת'פ'ת'
 התפ'ט'ות סת'כ'ר ולו' י' ת'וג'ות ס'נוכ'יס כפי' ס'א' ה' ח'ק'י'ק' של כל ס'ר'ק'ות סת'ק' ה'ש'י' י'ג'ס ס' טע'ס מ'ר'ת' ד'מ'י'ן של נ'ש' אר'ך מ'תפ'ס'ס לכ'ן
 ולכ'ן כ'א'וע'רו כ'ח'יו דח'י'ת'א יכ'ו' : א' א'חד ל'ח'ן יומין וצ'ירין מ'ת'ג'ס ק'ני'ת' אשת' וס'י'ו ח'ט'י'ס כ'ק'ב'י' ס'פ'ר'יו כ'ח'ג' נ'ת'ת'ו. וח'ט'י'ס'ו או ס'א' סת'ג'רת'
 צ'ה פ'ת'ח'ט' ס'נוכ'ר והוא מל'ש'ן ר'ז'ל מ'ת'ס ש'כ'ת קול'ת א'ר'ס מ'ן ס'ח'ול'ת' ס'ש' ח'ט'פ' כ'ידו וס'ת'ת' פ'י'ט' וס'ין ח'ט'י'ס'ו או נ'ש'בו כ'כ'ב' פ'ל מ'ש'ט'י'ס
 פ'ר'ס' י' כ'ש'י' ל'ט'כ'י'ס מ'ת'ת'כ'ת'ין זה פ'ס ז'ס. י'א ס'כ'י'ב ח'ו'ר' ס'ס י'ס י'ב פ'ר'כ'ת'י' ל'ט'ל כ'ס'מ'ן י' י'ג כ'ס'ר'ד'ק'ת' ס'ד'י'וק' של צ'ר'ו סת'ק'ל'ת' ת'י'ס'ד'
 שכל והוא מל'ש'ן מ'ק'ט'פ' מ'י'ת' נ'ת'ס' נ'ש'ט'י' ד'י'ט'ק' וה'ס צ'ר'ו סת'ק'י'ת' ס'ס ב' ה'ס'י'ן טע'ס יוד'ד וס'יק'ר סת'ק'ל ש'ס פ'א' י' טע'ס יוד'ד. ועיין ר'ס
 פ'ר'ל כי תש' יד פ'ר'כ'ת'י' נפ'יל ט'ז פ'א'.

אשתכח ה"א אשתתח באחרא ואיניקב בתרין נוקבין ואשתכח בתקונין ו'א אשתתח באחרא דכתיב (ס"ו) הילך להודי לחיזים צבילתא דקדויותא לתכסא פתחא. ו' לעילא ו' לתתא ה' לעילא ה' לתתא ו' לעילא יבה לא אשתתח התרא ולא הילך בהדס צ"ר רמיזא דרמיזא כד אשתליין תרין (בארייתא) ומתחברין בחד דרגא חד רגשא ב"ין לאתפרשא ו' כליין ביו"ד ו' כד אשתלק האי ואשתליין "אינין צוסמין דסיפסא רמיזא לא עברי (ס"א עבר) לא מת. כ"ן בדוכבא. וסחיות רלוא וט"ב ברה לך אל חוקירך אם תניבס כשכר ואם זין כוכבים שיש קנך משס אוריךך ימינא סארך דא. אימתי כד שחא אמתשע וכדון חייהי נסיק ונגנא אודון (תיקווא קדישא דרישא) חד נללתא אמתשע כסעריי עלא ימינא עלה דתרי נונוי (תניינא) תלת חללין דאתיון רמיזין אשתליין ביה (תליתאה) חוכיין (ס"א עברינא) כערינא תליין על נוקבין עמיקין דלא יכיל לשיעש ימינא ומתחלף הכא חד אורחא לעילא דקין (רביעאה) מלכא דלא כהיר קטפותא דעלמא צ"ר כד רעוא אשגח ביה. (חייבאה) עיינין דתלת נונוי בליתת קיימא אשתתח בתלמא דהיר. כתיב (ישע' נ) עיניך תרויבה ירושלים מיה שאנין וכתיב (ס"א) לך ילין צ"ר מיה שאנין עתיקא דסתים עיניך כתיב (סתיתאה) חוכינא פרטופא דושינא לאשתחודפא תלת שלשונין תחוקין בנוקבין (שביעאה) דרגא עקומא לחשמע סב וביט. כתיב (ישע' נ) הוה שמי. וכתיב (דברים י"ב) אני אמית ירחיה. וכתיב (ישע' מ"ו) ואני אהב ואני אכבול (ה"ד כ) תהי' ק) הוא עשני ולו אהני (אינ' כ') והוא באחד ומי ישיבני הוא חקרי ימי דסתים ולא כתיב הוא מאן דלא אודון לעינת הוא מאן דלא חקרי בשחא (ס"א ס"א) אי כילי (ס"ו) ו' ו' כילי אי ו' א כילי ה"ו (ס"א ס"א) אי חילי לאל"ף. אל"ף חילי ליו"ד יו"ד חילי ליו"ד דספסו מכל סריינין דלא מתחברין ביה וד' ווי כד לא כהיר יו"ד צ"ד כד אשתלק י' מן ו'ד בחובי עלמא ערייתא דכלא אשתתח ע"ד כתיב (ויח"ל י"ח) ערות אשתך לא תגלה וכד אשתליק יו"ד מן ה"א ע"ד כתיב וערות אשתך לא תגלה היא לא תגלה ערותה. אמך היא ודאי (ש"י נ) כי אם ליגה תקרא

ואשתתח לבתר בשחא שליב דכתיב וישע ה' חלשים. תקימן דיקנא בתליסר אשתתחן איבי דהיא עלאה תתאה בתשעם אשתון. כ"ב אשתון אשתליפו בנוניהון (ס"א בניניהון) על האי (ס"א על האי זאן דחוי בתליים דיקנא) מלמא דלמוד דקנא דכ"ב עלאה צידים (ס"א חו דחוביש יהיה ניה געד דגנים תתיה) שליב במחריס. שנאין תחמויו וכנעון. כ"ג דיקנא עלאה דהירא (ס"א תתאה) בתתאה דעלאה רב חסד חקרי צועירא חסד סתם כד אשתריך נהירו אהיר וחקרי רב חסד (ס"א צידים הא מתריין דא בשלב עס אהיר וסנאי וכנעון תחמויו דין הוא דביל דחוט בתליים כ"ג אם זכה לחידושה יי' ה' דקנא עלאה דהיא כהיר לתתה איה עלאה רב (ס"א חסד) בחסד חקרי צועירא חסד סתם. כתיב ומחר אלהים ישראלו מימין שרך נפש חיה כלומר (ס"א ח"י י"ד) יי' אמתשע כהירו דלא דלא כלל אשתתחן. צומנא דלא חיס שבין מיס ביטן. צנין דלאר יסרי תכללו דא דלא חיס עלאה חיס תתאה חיה עלא ח"ר ביטן ויאמר אלהים נעשה אדם אדום לא כתיב אלא אדם סתם לאפקא אדם דלעילא דאתעביד כתיב שליב. כד אשתליס דא אשתליס דא אשתליס דכ"ר ותיקנא לאשתתח כלל יוד"ד עשרא דדכ"ר אלהים ספרא דנוקבא אשתתח דכורא ומתתקן בתקוניי כלאח פומיה דלחת מלכין דאתעבולו כלא חקרייני דנין (ק"ו: ב) דכורא תקיפין צרישא צוסיב נייהון. דנוקבא באופא. ו"ס חקרייני דקיסירא בעשפין שקיפין. ו' זגריא בנוסא אשתתח אי תתעבולו דנין בעא עתיקא אשת הוא על נוקבא וקנא דושיחא אשתתח בנוסא לעבד מדויה בישא דכתיב ותבר ומלך חת קין קנא ידודא דרוהין ביטן ידועליין וקשפורין אשתתח ביה. כתיב אדם בתרין בכלל יפרס תכללו בפרס וכלל שקיין ודרועין ימנא וסחליל דא אשתתח בסעריי. אשתתח דכ"ר ונוקבא יס"ו י' דכ"ר ה' נוקבא ו' כתיב וכד יקבה בראש י"בך איס' יקרא את שם אדם. דיוקנא ופרטופא דאדם ימיב על כרישיא ימיב (ימקאי ה) יעל דמות הכסא דמות כמראש אדם עליו חלמסה פראק דביעאה עתיקא עמי' יסמים עירא דאנפין אשתלייא ולא אשתלייא דאשתון כתיב דמתכסביה סתם באשתון דלא מתסישן באצריי צנין דהיבי לא אשתתח ביה עלאין ומתאין ויאמר אלהים תלל אשתתח נפש חיה לחינה בסמה ורמס וגו' היינו דכתיב (ישע' נ) אדם ובהמה יזשיע ה'. חד בכללא דאחרא משתכחא בהמה בכללא דאדם (ויקרא ה) אדם כי יקריב מכם קרבן לה' מן הבמה משום דאשתכלל בכללא דאדם כד נחא אדם דלתתא בדיוקנא עלאה השתכחו תרין (עירוש"מ"ב) יחון מתרין ספרין דומינא וסחליל כליל ח"ס דומינא כשתתא קדישא דשחליל נפש חיה חב אדם אמתשע שחלילא ואמתשעו אינין בלא נופא כד חתדבקין דא דלא אשתליין כהאי חיס דאולידת (רוחין) סגיאין בקשרא דלא כ"ב אשתון סתים. וכ"ב אשתון אשתליין י' סמים י' גלייא סתים וגלייא ביהתקלא דשפסין אשתתח י' נפקין מניי דכ"ר יוקבא ו'ד צוסיב אשת ו' דכ"ר ד' נוקבא צ"ד ד' תרין ד'ו דכ"ר יוקבא. ד'ו יתיון קליין תרין י' בלחודי דכ"ר. ה' יוקבא ה' ד' סת בקדמיתא (ד"ס ב) ומדאשתתח צ"ר בניה (אינידה) אשתתח ו' כ"ר

דרך אמת א אות ראשי איוור סמטיירין לפסול דין כפלים וכו' בריקין. כא עברי אשתתח הסתמים שבעלי דומים הנרמזים בלדעיות כלם אין להם או הפקע אלא פושלים פשולת תוקף סדן סתתן י"לנו. ופנת בריקין פ"ו ריקים ופוחים כי כן תרגמו של אנשים ריקים בנכין שריקין ב נכוסת כי איס וספטייריס וישראל נ פ' סתמים ד' יגיסוד קסאר כתיבין סמיס ר"ל כי אית ה' רופו על סוד הקבה מושפעת וזאת י' סוד שריחם כתיבא סקוד דהיינו י' כתיב ס"ס נעשו אף שמתחילת דין פ"ע סוסס דחסיס. ופנת כעספרי פ"ו כתיבין כי כן תרגום כתיבין כעספין ה סוסס וסערה ו כתיבילת כשמות המכרס בון המלוים סס. שאלו והיט כסוד אות ו' ססס יודי' והוא פכריע ו' שני גילויים מהפעל אל הגילוי שרעוים כלמית ו'ד פשת יו"ד ויטנו ד"ו פרטופים כעוד וכו' לפי גימט אלף קטל וכו' :

קאריו. בני האדם (כ"א דלתרעיה) לתתמו מהאי ריזון
 ארתיון ללא אתכללו בהכח עלאה דכתיב ו' נתן התיה
 לשלמה וכתיב ויחכם מכל האדם ישום דהני לא אתכללו
 בהם (וי' כ' ח' ו') נתן חכמה ה' עלאה. (ב"ש ויהבם
 דמיה אתחכם לתת) הים הבזורים אשר מעולם עולם
 דלעילא אנשי השם דיתנהגו בצמח מאי שיח שיח
 קדישא דלתנהגו ציה ללא קדישן לתתא יתא אתנהגו ח'
 בצמח אנשי השם סתם ולא אנשי ידו'ד ללו מסתים סתיח
 ללא גריעותא ולא גריעותא אנשי השם סתם מכללא דרזם
 נפקו כתיב (תהלים ח"ט) חכם ציור כל ילון. אדם ציור
 ציורו דמלכא. כל ילון בלא ריחא תליכר מלכי קדשא
 בצבעה שבעה מלכין בארעה ארתא ונחו נחו קרבא תשעה
 דסלקין בדרגין דרסין ברעותין ולית דימחי צידיהון
 חמשה מלכין קיימין בצהילי לקמי ארבע לא יכלין לייקב'
 ארבע מלכין נפקין לקדמות ארבע בהון תליין כעבדין באתכח
 לרין זהו שבעה דרסיין סהדין סהדותא ולא קיימי
 בדוכתייהו אילנא דרבעס יתב צנו. בענכוי אחיון ומקנין
 לשרין תמותו משלל חייתא דלעילא צהסא אילנא צרי
 כביטין למרד בצבעה סמוכין סהרטיס בארבע היון מתגלגלין
 בארבע ספרין הייא דרסוס צש"ל לנגון לנגו על פירין
 חקפק על גבעתא דכתיב (יש"י כ') מדלג על הסבוס חקפק על
 גבנותא וצביה בכומיס צשניי נקיב צריין גיסין. כד נשיל
 יניס"רא אתעביד לתלת ריחין. כתיב ויתהלך חוקך את
 האלהים וכתיב ומשי כ"ג הניך לנגר על פי דרכו לגר סידוע
 את האלהים ולא את ה' ולינוו בשם זה. כי לקח אותו אלהים
 להקרא בשמי תלת בתי דינין ארבע אינון ארבע בתי דינין דלעילא
 ארבע לתתא דכתיב (וי' ח' י"ט) לא תעשי עול במשפ במה
 במסקל ובמסורה דינא קשיא דינא דלא קשיא דינא לא סאי
 ילא לא ויהי כי החל האדם לרוצ על בני האדמה החל
 האדם לרצ. היינו דכתיב בשם האדם דלעילא. וכתיב על
 פני האדמה (שמות י"ד) ימשה לא ידע כי קרן עיר פניו
 היינו דכתיב כתיבת עור קרן דכתיב (בצייג ה' ע"ג) ויקח
 סמוהל את קרן הסין. לית משיחה הלל בקרן (דרי"ט ע"ו)
 ובשייך תרוס קרינו (ב"ש קל"ג) ע"ס תנחום קרן לדוד היינו
 עשיירא דמלכא. ואתיא מן ויבלל דהיא אימיה דכתיב
 (יחזקאל ו') והיה במשך ה"בקרן ויבלל קרן ציבילא אתעשר
 עשיירא צאימא קרן דנשיל קרן וריחו לאתבא רווחה ליה
 והאי קרן דויבלל הו' ויבלל ה' וה' נביצא דרווחה לכלא
 וכלא תייבין לתחייבו דכתיב (ייח' א') אתה ה' הלהים
 כד אתחוי ה' לה' ה' הלהים אתרני שם מלא וכתיב
 (ישעי' כ') ונגבד ה' לבדו ציוס דהא וצ"י כד אתחור ה'
 לה' ואתלקא י' כורענותא אתי לגלייא וחס לא בצביל אדם
 ידוד לא אתקייס עלמא וכלא אתחריב יעד' כתיב ונגבד וגו'
 ע"כ סתים יהעטר נטיעיתא דילכא דיינו ספרא דנטיעותא
 זכאה (א"א ע"ג ד' ע' יודע) למאן דלאל ונפק יודע שבילוי
 וארהא

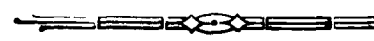
(כ"ה כי נסי אית ד' ובי אית כ"ד כרי יס"ו) אתחוי י' צחויים
 כללא דיה"ו. מדאפיקת ו' דכוח דכר וקובא אתיישבת לבתר
 ומכסיא לאמא. (גלגלי"ט ו') ויראו בני אלהים את בנות
 האדם סיינו דכתיב (יחזקאל כ') שנים אנשים מרגלים חרש
 לאמר מאי צנוס האדם דכתיב (מגיל' א' י') או תבאנה סתים
 כשם ונות אל הילך צניניהון כתיב כי ראו כי רמת אלהים בקרבן
 וגו' או תבאנה ולא בקדמיתא דקייסרה דקייסרי דכיתון סרין
 מתחבקן הוו לעילא לתתא נהו ירתו עפרא אבדו חולקא עבא
 דכוח צנו. עפרא דכיתולא (ס"א דחמלא) ואתעטר בקיבוסתא
 דענבא. (שמות י"ד) ויאמר ה' אל משה מה תעק אלי אלי
 דייקא דבר אל בני ישראל ויסעו ויסעו דייקא במולא כוח
 תלי דבעא לאיקיר דקניה (ב"ש ע"ו) ויהצר בעיניו תעשה
 והאזנת למותיו ויסירת כל חקיו ע"כ כי אהי ה' רופאך
 להאי דוקה

פרקא חובאה. (ישעי' א') הוי גוי העם עם כבד
 עין זרע מרעים צניס וגו'. שבעה דרגין יוד' ה"ס ו"ס ה"י
 ו"י אפי' ד' ה"ה ה"ה אפי' ד' ז' לז' לז' אפי' ד' אפי' ד' אפי' ד'
 ארבע דבר וקובא דליון ד' דכתיב צניס מסחייס. ברמב"ם
 ב"א ברמב"ם מאחר ב"א הני מאמר. אב וכן סתים
 וגניא עדן עלאה דסתים יגניו עדן תתא נפיק לתשלילי
 (ס"א ישעי' ו') והתגלייא יהוה יי' אלהים את. דהני חכיס
 ימיא ושזאלא כדחא אשתתפו. הכיזי והם דכתיב (ד"ה א'
 כ"ט) והתפארת והנחה אינון כדחא אשתתפו. הארץ דכתיב
 (ת"י ס"ח) יי' הדיר שמך בכל הארץ. (ישעי' ו') מלא כל
 הארץ כבודו. יי' דקוע בתוך הים להבדיל בין הקדש ובין
 קדש הקדשים עתיקא לזעירא אפרים ותדרבן לח אתפרס
 מאם פורא ממלל ברבין יאנתיק ותתקור כתיבין זעירין
 בהמסס זינון מים וכתיב (במדבר י"ג) ונתן עליו מים חים
 (ייח' כ') הוא אלהים חיים ומלך עולם (ת"י ח"ט) אתהלך
 לפני ה' במהרה חיים (ב"א כ"ה) ויהוה נפש אלני כרוח
 יי'. ועץ החיים בתוך הגן יי' יוד' ה"א אביי בין מים
 למים. מים שליזין ומים ללא שליזין רחין שליזין דרחמין
 ללא שליזין

ויאמר ה' לא ידון רוחי באדם לעולם בשם הוא בשר
 ויחזיר ה' כד אתיישבא צועירא מלא, (ג' כ' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
 ולימר דבר בשם אחיו. דעתיקא סתים קאחור. לא דיון
 רוחי באדם דלעילא יי' ח' דכהסא רוחא דחתנשבא דמתרין
 נוקבין דפרדסקא חשך לתתיו ובג"כ כתיב ומי עולם) והיו
 ימיו מלא ועשרים שנה. יוד' שלים ולא שלים י' בלחודיו
 חאה. סרין אחיון סרין זעירין חאה ישבדים שנה. י'
 בלחודי כד התגלייא צועירא אתייסך בעשר אלפין סנין מלאן
 כתיב (ת"י ח"ט) ותבא עלי כפכה הנפילים היו בארץ
 היינו דכתיב ימשה יפרד ויהי להרבעה ראשים יחאזר
 דאתפרס גנתא חקרי דנפיליס דכתיב ויחם ככרד היו בארץ
 ציימס סהס ולא לבתר ומנא עד דתחא יהושע וצני
 האלהים יתעורר עד דתחא שלמה וכו'. ראדה אתכללא
 סה"ד (ד"ג כ')

תניא

דרך אמת א הוא חכמן וצנינו ור"ל במשפלת קשר להצנכר אוי דלגין ר'. עקב ושופט פי פת וזמן לחפז אל כרנס ואל סתפלה ב' ש'
 חוכמים והם עו"א ועו"ל נפשו חקודשתן כמ"ש הנפילים היו בארץ וגו' וכנס היה עשרה שני חמנה גפלו למטס ותפתרו כמדה ש' ע.כ.ס
 שני חוקק סדון. עסק כפרת הספירה ואל את האנתיקון וכל ר"ל בנתעסק להשתער במדריגת דתת ית שרן כתיבין תתלין ד ביארתינו עול
 בסמוך ה' לים. ועיין כפ' שני נק קפי"א א' ו' כ"כ תיבות אלכסוניס שני סרנוס כמסינס. ענה ככניסיה ו' חנוק לשנים ר"ל גיסי פני ש'
 לרדים וכסיות סמכדיס כנייסס אתעביד לתת דוחין. ח' ק' ק' ר' ע"א.

תניא צרוא דרזין רישא דמלכא אתתקן בהסד ובצבורה
 אבהאי רישא תליין שערי נימין על נימין דמינן
 כל משיכותא דמתתקן בהי עלאי ותתאי מארי דמדין מהרי
 דקשט - מארי דמתקלא ג מארי דיבצה מזרי דיללא. מארי
 דדינא מארי דרחמי ושעמי אירייתא ורזי אירייתא דניין
 מסאבן כהוה אקרין שערי דמלכא כלימד משיכותא דאתתקן
 ממלכא קדישא וכלא נחית מעהיקא סתימאה וקריטא
 מניה דמלכא פקידותא דהייבא כד אתתקן בעיבדיהו וכד
 אהגליין חייביו כדן אק' מנהא דמלכה כלו גבורה התתקן
 צדיני ואתפסם בצפריי ודא אשתני ממלחא דעתיקא קדישא
 דהקרי רנון עיינין דמלכא אשגחיתא דכלא אשגחיתא דעלמין
 ותתאין וכל אינון מארי אשגחיתא הכי אקרין צעיינין גוינין
 אשגחין ואינון גוינין אקרין כל אינון מארי אשגחיתא דמלכא
 כל חד כפיס אורחיה וכלהו גוינין דגינח אקרין כמה דתתהוי
 אשגחיתא דמלכא הכי גוינין מתערין גביי דעיינין אקרין
 אתר דיהבין אשגחיתא לכלהו גוינין מארי אשגחיתא הכי גביין
 לגבי דלתתא גביין להבנהיתא מההוא נהרא דנגיד ונפיק
 אתר להתישכא מההוא נהרא להסתהאש בצוורה
 דעתיקא דמלכא דנגיד מארי דכד גבורה מתפסא ועיינין
 מליטין בגוון סומקא קדישא חורא דיליה ולהשא
 בצורה ואתמלייא מהלכא וינקא להי (נגיל) ואסתהן כהוה
 עיינין בצבורה חלבא דארס דאתנגיד ונכיק תדיר סהוד
 (שי ס) דוהלות בחלב בחלב דארס דנגיד תדירא ולא
 פסיק. חושמא דמלכא קדישא חקונא דפרלופא כד מתפסין
 גבורה ומתתקן כחדא אינון חושמא דמלכא קדישא ואינון
 גבורן מהד גבורה חסידן יכפנין. וכד דינין מתערין ונפקין
 מספרייהו לא מתבסמן אלא יבנתנא דמדכחא וכדן כתיב
 (גיתית ח) וירח ב' את ריח הניחה. שאני חושמא דעתיקא
 דלא אלפיד דחושמא דעתיקא ארך אפיס בכלא הקרי וההיא
 נהירו דחכמתא סתימאה הקרי חושמא דיליה. והייני תהלי
 דכתיב (תהלים קיח) (הנה ירו כהי) (שני ית) יתהלי
 אחטט לך. ועד אחר דוד מלכא תהלי דלוד וגו'. הינין
 דמלכא כד רעוא אשתכח ואחא ינקא ונהירו דעתיקא קדישא
 אתתקן מתערין נהירו דתרין מימי ונהירו דאבה יחית כל
 אינון דלקרון מוהי דמלכה ויתלהבין כההו וכד מתלהבין
 כחדא אקרין אזני ה' דהא ארקבילת נליטתון דישרמא וכדן
 חתערותא לטב ולביש וצחעייתא דא מתערין "מהרי דגדין
 דנשלין קלין דעלמא וכלהי אקרין אזני ה'. הנפיי דמלכא
 נהירו דאבה ואחא יתבשעיתא דלחון דנהרין וסחרין ולהסין
 בהאי רישא דמלכה וכיין סהדותא סתתהו דמלכא מתייה.
 דיוקנא דמלכה יקרותא חלחא מריבא שהרי חסד עלתה
 וגזירה ונהירו דאבה ואחא ארפלג נהירו דאבה דתלת
 נהרין ואחא בתרין הא ה' חסד וגזירה בהד נהירה הא ה'
 לבתר ארעטר חסד ואתלהיב ויהתהיר) בתרין נהרין
 דאתהיר ואינון תמנייא וגזירה אתהיר בהד הא ה'. וכד
 מתתקן כללו נהרין כחדא אקרין דיוקנא דמלכא. וכדן
 כתיב ה' כנבור יאל כאיס מלהמות יעיר קנאה וגו'. שפון
 דמנכא הכי סתנא כד התהיר נהירו דאבה נהיר בהלת
 נהרין. מהד נהורא נהיר חסד עלאה. מהד נהורא אתהיר

נהירו דלקרי מיחא דמלכא ומה נהורא ס ס תלי עד
 דאתהיר נהירו דארס וכד אתהיר אתהיר בהמס נהרין.
 במחי התהיר מחד שכיאל דסמיר יגינו דאתהיר ביה אבה
 דכתיב (וינו גח) נתיב לא ידעו עיס וגו' כמה דאתהיר
 דכורא צנוקא ואתעברת ואולידת ואפיקת חמס נהרין (וי'
 מאינון חמס) ומאינון סמס נהרין אהגלישו חמסין תרעין
 דנהרין סגויין חמסין אינון לקבליהו מ"ס פניס תהיר
 מ"ס פניס סמא צאורייתא אשתאר חד. וסאי חד אתהיר
 בכלא וסאי דאבה הוה תלי כד מתתקן כחדא ומתישכין
 במלכה אקרין שפון דמלכא. יבגיני כך גזר מלין דקשט.
 יכוחא בהו תלייא פתחא דפומא מאי פומא אלא דעת
 גניו בפומא דמלכא דלק' ת"ס פשיכותא דתפארת דכל אולרין
 וכל גוינין אסתחזן ביה דכתיב (יג' יד) וצדעת חרדים
 ימלאו. והסוד דעת הוא גניו צלימא ומלכא ומלייא כל ארדין
 והכסדראין. וכד ארעט נהירו דהי ונפיק כדן אקרי פה
 ה' ושפון דאינון תרין נהרין מאבה ומלימא צענהא
 דאתערין בהסוד נהירו דדעת מתתקן כחדא ומלין אתהירו
 בקשט בהכמה בתצונה וצדעת. וכדן כל מלין דקובי'
 באלין אתהירו נהרין תלת אליו ועיינין צנו לנו ואתערין
 בהד וכד מתתקן צעורה הד כדן (כ"א) וכד מתתקן תלת
 אליו צעורה הד ועיינין צנו לנו ואתערין בהד כדן אקרין
 (י"ד ה) הכו מיתתקס והוכן חיד דמלכא ואתקין מתקנא
 דמלכא ועל האי כתיב (תהלים נד) פעמו ורחו כי טוב ה'.
 ובהי חיד תליין כל אינון שליטין והורמין דמלכא דכתיב
 (ג' ל) וצרוה כיו כל לבאש בהאי חיד שלימותא דלא
 אשתכח ובינין כך כל אתון דאינון בהאי אתר שלימותא
 יאתהייהו צבו (ויקרא כ"ט ב') אחה"ע. א (י"ד) נהירו
 דעתיקא קדישא סתימאה דכל סתימין. ח נהירו דחכמתא
 דלא אשתכח ולא אתהיר דכתיב (וינו גח) לא ידע
 ערכה ה נהירו דחמא דנהיר ונגיד ונפיק ימשקי לכלא
 וינקא לבנין עד דמסי הוא רבות ומלי לגדיק ואיהו ארקטר
 דקובקא תהלה ואתהירכא מניה ולא מתפרסין דא מן דא
 חוור מנו סומק דכתיב (ד' ז) ה' המר גבעת הלכנה.
 ע נהירו דע' ענפין דאתתו מהאי רוחא דנפיק מן פימא
 כדן ע' שמה דקובי' לקבליהו צארעא (נכאית יח) כל
 הפנס לבית יעקב וצבה מנרמה שבעי' דהא יעקב צולל
 בהרעא והינון ע' נכש ע' ענפין. מהלין התיון נהרין חרב
 ההרנין מא נהיר גימיל דהיהו אנר שב לנדיקיה דהקרי
 גמול ועד כתיב (ישעי ח) אזו תתענ על ה'. מח' נהיר
 יו"ד דהיה חכמה כלל חכמה צו"ד דהיה סתימא מכל
 סטרין ובינין כך לא אשתכח דכתיב (וינו גח) ולא תתנא
 צארץ התייה. מה' נהיר כ"ף דהיה נהירו ומשח רבות
 דתתקן מהייה להביא אתר דתתקרי קרן ואתקרי קרן סיובל
 ודא מלכות דוד ובינין כך לית משיבא חילא צרוא דכ"ף. ק'
 מ' נהיר ק' כמה דע' שבעין כך ק' מהא דאינון שלימו
 והכי הוה ובינין כך בהאי חיד שלימו דכלא (ד"א שלמא דכלא)
 וכל מאן דידע דזא דא ואודער ביה זכחה חולקיה גופא
 דמלכא אסתשקותא דתפארת דגוינין ביה מתתקן. דרוטין
 דמלכא נהירו דחסד וגבורה. ובינין כך ימין ושמאל. מעוי

דרך אבה א סנה השפדות והנימין שחזיר כלן סנה סמה בתיבס כלידרא דנויר ונלידרא וסא דהריוטו וסס דך פולמות נעלמות גנוות אחר פין
 לא דתתא ואל יט-ס בעטין פה וכדדתי לים סייבי חס וכלום ספפרות לא הימין וכילאל בו איזו דכריס בשמיים דך רגל רוחניס
 וסודה מבואר ליודעי מן ב בעלי מתקן שהי' יעיס לדיון סהוד וכל חסד רימור דך נקו האמצעי שהוא דתמיס ומס שפוכי אחריו מארי דתמי
 ר"י בעלי חסד - ג בעלי תרופס וסוה רמו אל בעלי דין ססתלגסליס ויונקיס מ"ד סנגורס כוודס ד בעטן סמוכת סעולס מהקרכת סקרכת ומסעין
 סהוא ססתקין פלמס סעלי דיניס כמ"ס פ נח דף פ' פ"א ה סס כתי מלאכים סעעופסיס כעולס לבמוס חס סכאדס מויה ספזי אס נוג אס דע
 וסן סכיא"ס סדיבור לפני סקכ"ס לידון סהד' סניו אבר סניו רמו שלמס ס"ס כי סוף סכמ" וילין את סקל וסוה מבואר נלידרא רבא וועט
 ג נגליס כסס אומיות אח"ס"ע וסין ביאורו כפרסת סהונו רל"ס ע"א.

ודאי להסקים את הגן לניקא ליה. היינו אהיד צידים וי"א
 (יה) יצויק צידו. אלא צהאי עדונא מתענדא צבי וחייד
 וסו תלחא יונון דלא אכילנא מידי חד מהדוואס יחד דלא
 זכית לזחתי ליה זמנא אהרא ועס כל דא ציה אהקטנא
 דצירא. דהא כד נהירא לי שמעתיא חמיא דיוקיא דהזר
 קמחי. זכאין אינן דיקיף בעלזח דין זכלמא דאתי עלייסו
 כתיב (תהלים קמ) אך דיקים יודו לשמך גו'.

(פ"ד רמ) דתניא א"ר שמעון אריות ידי בכל תיו
 לעילא דכד רעותא עלאה לעילא לעילא קיימא על הכיא
 רעותא דלא אתידע ולא אתפס לעליין ריבא דסתים יתיר
 לעילא הכיא ריבא אביק יחי דאפיק ולא ידע. ונכיר יחי
 דהסיר כלל צסתיומו רעו דמחשבה עלאה למרדק אצתייהו
 ילאתהרא מניה. חד פדיוסו אתפרס ומנו הסוא פריבא
 צרדיפי דהיא מחשבה עלאה מסי ולא יסי עד הסוא
 פריבא נהיר מאי דנכיר וכדן היא מחשבה עלאה נכיר
 צנסירו דלא ידע ויהיא יחשבה לא ידע כדן
 צעסו התי נהירו דמחשבה דלא אתידע צנסירו (דפריסא)
 דכריבא דקיימא. דנכיר יחזאי דלא ידע ולא אתידע ולא
 אתגליא. וכדן (האי) דא נהירו דמחשבה דלא אתידע צעס
 צנסירו דפריבא ונהרין כהרא ואתעבידו תפעס היכלין
 וסיכלין לאו אינן נהרין. ולא אינן רהוין. ולא אינן
 נשמחין. ולא אית מאן דקיימא צבו. ריבא דכל תפע
 נהרין קיימי כללו צמחשבה דליהו חד מינייסו צמחשבה
 כללו למרדק אצתייהו. צעתיא דקיימי צמחשבה ילא
 מתדבקן ולא אתידעו. זאלן לא קיימי לאו צרעותא ילאו
 צמחשבה עלאה. תפעס צה ילא תפעסין. צאלן קיימין כל
 דין דמיינותא וכל אינן נהרין. מרוא דייצבה עלאה
 ולתתא כללו חקרין אינן סוף עד הכא מינן נהרין ילא
 ישינן ילא אתידעו לאי הכא רעותא ולא יחשבה כד נהיר
 מחשבה ולא אתידע מאן דנכיר כדן תפלס יתסתים צו
 צינא ונכיר מאן דנכיר זאגיל דא צדא עד דאתגלילו כללו
 כהרא. צריא דקרצנא כד סניק כלל אהקבר דא צדא ונכיר
 דא צדא כדן קיימי כללו צבליקי ומחשבה אתעשר צהיין
 סוף. הסוא נהירו דנכיר מניה ירשבה עלאה (דלא אתידע
 צה כלל) דלא ידע איהו צה כלל יקרי אינן סוף. (ומניה)
 דייגים אשתכח וקיימא ונכיר לנאן דנכיר ועל דא כלל
 קריב זכאס חולקתן דלדיקים בעלמא דין יבעלמא דאתי.

צדעא אהתקק עייל צריבא התתקן ואתפעס לנו זכנו נופא
 סיקין אהתקן צהרין נהרין וינן מרין נהרין ימיס סיקין
 ומרין כלין. כלל (כא מין יתזכר) מתחזקן צאתר חד דתינן
 אהכנס כל רבוס וכל מסחא דנופא. ימתין שריין כל הסא
 רבות לאמר דאתקרי יסוד עיבס יסוד יזרהוא חתד דאתקרי
 עולס. ומאן איהו נלא יסוד ועל כן ה' נצלות חז צריך
 הוא צריך שמים לעלס ולעלמי עלמין כל הני תינן אהיין
 לאתהצרה צמד עד דכל רבות קדשא נעיל כלל התי יסוד
 זאשדי לנוקבא ומצברכא מניה. אומתי ימצברכא מניה צעתיא
 דאתתקנו דיינן דלתתא. וכד דיינן מתתקין לתתא מתתקין
 לעילא וכל תיקינן דילבא צהדויתא בשלימי דהיינן סתא
 קדישא וכוס כלל מר. וכדן הוא סאריו צנווייסו דכתיב
 (יהי'ס פג) הלהיס נכץ צערת אל בקרצ אלהיס יסכוס.
 וכד דיינן לא יתתקן לתתא כביכול הכי לעילא דכל תקינן
 לא מתוסק הכי דהא היינא אסתיקת זעל כנין וכנין לא
 יקרי דהא יסד לא אשרי צניקא וכל דיינן מתגדן 'אומתי'
 תקיבא שלשא כביכול תקינן מלכא על דניא אשהלקו דיינן
 דהתי נוקבא לא מתברכא ונדיק לא נעיל וומתי תקיבא שלשא
 וי לעלמא דניקא מנייסו. חזר רצי אלעזר כל הני תקינן
 הצי גלי לון צנין דלא יעול צכסופא לעלמא דהתי השתא
 ארזאי אלפריכו לאתגלאס. אחר ליה רבי אבא הסוא דאנא
 צככנא מצוינא קדישא אומתי (כתיב) לגבי צהרייא דהא
 אינן ידעין מלין והא אלפריך למנדע דכתיב (שמים) וידעתם
 כי הני ה'. יכתיב וידעו כי אמי ה' צנין דהתיישב מלין
 צלבנא. ומכאן ולהלאה סתמין מלין צנוון. זכאה חולקתא
 צהאי עלמא זכלמא דאתי דהא עד כען צוגיבא קדישא
 אתגער צמלין דצנוון. תא חזי חנא חוינא ליה צחלמא
 וסאילנא קמיס דרבי שמעון הא אוליפנא קמיס דמר י' דליבי
 חכמא והכי הוא ידאי ה' אמתי איהו צינא. אינר לי הא
 חזי הא כתיב (כתיב'ס) ונכר יונא מעדן להסקים את הגן
 מאן הוא נכר דיונא מעדן דא צינא. יצנין כך הסוא נכר
 י' סמיס צנייס וי'ד פשיב צירא דא יכל סצרוי ודא היא
 ה' צנין כך הוא י'ה לצתר אפיקת צן תהותה דהיו ו'
 כנונא דא ה'. לצתר אולינת ואפיקת האי צן וסיס לקיבא
 וצנין כך ה' דהא ו' לקיבא יתיב לינתה ליה. ועל כך
 תנינן צמתיתא דילן ה' ד' הות מירתחבר דכירא מיה
 ארעצרת מהד צן ואתקרי ה' לצתר חונית ואפיקת ו' הסוא
 צן וקאים לקמס. ועל האי כתיב ונכר יונא מעדן מניה נביק

דרך אמת א. תש. הקדמי וסוא סתאל י'ט א' פולס ככת צמברת דין מלפעלס והפוסס מקבל ספע סמר על ידו כי הוא שולל ספע זכליין
 ויזין דנכר סמעו לכל סתמלנאס סמעו וככנס ספ' אומתי סתמיית טותן לישראל ולכן אלו כגלת סמר כדיתק ורס סעסס כנוכר
 צ כנוון ומרפס. צ עיין כפרס כשפר סעמות פ' י'א ותמלא סס כיארזו ד מנחל יספ כפרס ספ' סתמיות פ"ג :

אמר אברהם המניח להסיר מכסול מדרך המעיינים אשר לא הופיע עליהם עדיין אור הקבלה השומע ישמע והמבין יבין כי כל הזלות אשר הביא האלבי ר"ש צ"י בזה הספר הקדוש כגון מנחה דגלגלתא שערי דרישא הלוי דמוחא. מוספתא דעתיקה חודקין ידיו ירגליו וזאת מהכלים הנשמעים ותארים אחרים שאלר צבס י"י ית' וזפרט באדרה קדישא רבא ובאדרה קדישא זשא כי צאלו השני מקומות רבו התארים הללו הלא הרה מוריס מדות וספרות ועניינים פנימיים שכלים וכל האברים שכיני החכמים הללו הם לדמיון וסיומם לדברים סתמים ועלזים. לא לשם דבר גשמי וסמרי הלילה וחס כי אין דמיון בינו ית' וביניו צבס נד ייהרדסים וכ"ס מנד הענס והתבנית י"י וילנו משגיחות אכיר :

האדרא רבא קדישא

לחטיא סת צברך. ולית עלמא מתקייא אלל צרוה וכי הו צמלי (ת"ת) עלמא אנפרך רזא צמלין רזין דרזייה דעתיק יומין דלא תתמסרין אעילו למלחין עליון עאכ"ו אר"ש לשמיא לא אימא דוינתין (כ"א דוינתין). לארעא לא אימא דתשע. דהא אן קיומי עליון. הלא רוי דרזין כד פתח ר"ש צרוו דרזין אודעו סתרא והצ"ן אסתחלו גלי צרוה ופתח ואיר. כתיב (בראשית טו) וארה המלכים אשר מלכי בארץ אדום לפני מלך מלך וגו'. זכאין אפין דקייא דאתגלי לכון רזי דרזין דארייתא דלא אתגליין לקדישי עליונין מאן יסגח צהאי ומחן יוכס צהאי דהוא סהדותא על מהימנותא (דמהימנותא) (ד"ה"ר נמאן) ובספין עמא ויגיס נכיר אורחא דהצ"ן ביש דקייא נפלא דלמי דהא הוא דכתיב (משני ד) ומרה דיקים כאר ננס סולך ואור עד נכון היום. טן סהא אורחא שתכבן לבית מאס ותיכר אורחי דפליג צופיר אפין דכתיב (תהינס כה) כל אורחות י"י חסד ואמת לגורי צריחו וגו') דכולה. (ק"ב קט"א ק"ו א) ללותא צרעווא יכא דלא יתחשב לחובס לגללה דא ומה ימרוץ צברייא דהאי קרא קשיא הוא דהא לא הוה ליה למכתב הכי דהא חזיקן כמה מלכים הוו עד דלא ייתון בני ישראל יעד לא יכי מלכא לבני ישראל ומה ארמוי הכא דהא אסתערו צברייא. אלל ריא דרזין הוא דלא ילין בני נשא למנדע ולאשתמודל ומרשע דעתיקו צהאי תאנא (ק"ד ק"ה) עתיקא דעתיקין אמירא דשמירן עד דלא זמין תקובי (דמלכא) ועטורי עטורין שירות וסיומא לא הוה. והוה צגליף וצער צים. יפרים קמיה סד פרהא ובה גליף יבער זלכין ותקובי לא אסתקיימו סה"ד אלל המלכים אשר זלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל מלכא קדמיה לבני ישראל קדימה וכללו דגליפו י"ל (תק"ט) צמסן אסתקין ילא אסתקיימו צד יאחז לכו ואנעט לכו ולבתר זמנא הוה אסתלק יג"א זיה אסתכל) צהיא צפרסא והסתקן צתיקובי. וסתנא כד סליק צרעיתא למברי אורייתא סמירא תרי זלפי בגין ופסקא מיד אמרה קמיה מאן יצעי לחתקנא ולמעבד (ת"ס א) יתקן צקדמיתא סיקוני טאלא צנטיעותא דספרא עתיקא דעתיקין סתרא דסתרין אמיר דעיידין חתתקן ואודמן (כלומר אשתכח ולא אשתכח לא חשתכח ממש. אבל אסתקן. ולית דידע ליה עזוס דהוא עתיק דעתיקין) (י"ב צתיקני י"ג) כחד צבא דסצין עתיק מעתיקין עטיר משמירין. וצתיקוני ידעי לא ידע אמרי דחורר כסי (כ"א צבויק) וחיזו יצויסא (כ"א צולינא) דאנפוי (י"ג צאפיי) יתיב על כורסייה דסציון לאכפייא לון. ארבע מאס אלפי עליון אסתפס חוורא דגולגלתא דרישו. ומנחירו דהאי חיוורא ירתי דקייא לעלמא דלמי ד' מאס עלמין סה"ד (צ"ה"ט כ) ארבע מאית שקל כסף עובר לסוחר. בגולגלתא יתצין וצכל יומא) תליסר (כ"א תריסר) אלפי רבא עליון דנצין עליו רגלון וסמכין עליו ימחיו גילגלתא

(נשא ק"ו) תניא אמר ר"ש לצברייא עד אימת יתיב בקייא דחד סמכא. כתיב (תהינס ר"ט) עת לעשות לה' סכרו תירך. יומין ופירין ומארי דחובא דחיק כרוזא קארי כל יומא. ומסנדי חקלא זעירין חוכין ואינהו יצבולי (י"א צטורי) כרמא. לא אשנתן ולא ידעין לאן חתר חולין כמה דיות אסתכנסו צברייא לבי אדרא מליבצין סייני סייפי ורומחי צידיקין אודרוו צתקוניכון. צעטא. צמכמתא. צסילכתנו. צדעהא צמיו. צידין צרגליון (י"ג צמילא דידין ורגליון) אילכו עלייכון למאן (כ"א למלכא) דצרטותיה חיי ומותא למגור מלין דקשוס מלין דקדישי עליונין יתיי לכו. ותדלן לצמטע לכו ולמנדע לכו. יתיב ר"ש יכסו ואמר ווי אי גלינא ווי אי לא גלינא צברייא דהוה תיין אשתיקו. קס רבי אבא וא"ל אי יחסא קמיה דמר לגללה הא כתיב (כ"ס כ"ג) סוד י"י לירחו והא צברייא אלין דחלין דקצ"ס היכון וכבר עאלו צבריה דבי משכנא מסיין עאלי מנסון נכקי תאלת חתמי צברייא קמיה דר"ש ואשתכחו רבי אלעזר צריה. ורבי אבא. ורבי יהודה. ורבי ייחי צר יעקב. ורבי ילחא. ורבי חזקיה צר רב. ורבי חייא ורבי יוסי ורבי ייבא. ידיו יכסו לר"ש ואנצטן זקנו לעילא וטעלו צחקלא ציני אילני ויתצו קס ר"ש וללי ליתיה יתיב צנווייה ואמר כל חד יסוי ידיו צתיקפו שוי וידישו יכסו לין. כמה וחמר (דנדיס כ"ג) ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה מעשה ידי חרש וסס צבתר וגו (כ"א כ"ה"ג) כלס ואמרז מאן פתח ר"ש ואמר עת לעשות לה' אמאי עת לעשית לוי' מנסו דהפ"ו תורק. ומאי סכוו תורק תורה דלעילא דאיכו מתבטנה אי לא יתעביד צתיקוני (כ"א סמא) דא. ולעתיק יומין חתמר כתיב (דנדיס ג) אשריך ישראל מי כמוך. וכתיב (כ"ה טו) מי כמוכה צאלים י"י קרא לרבי אלעזר צריס איתציה קציה ולרבי אבה מספרא אחרא ואמר חנן כללל דכילת עד הסתא אסתקנו קיימין אשתיקו סמעו קלא וארכציתן דא לדה נקבן מאו קלא. קלא דכנופיהא עלאה דמתכנפי. הדי ר"ש וחמר (מניקו ג) י"י שמעתי שיעך ירחמי ואמר) (ק"ג ב) הנה יאות הוה למחוי דהיל חנן צהצבוטא תלייא זלתא דכתיב (דנדיס ו) ואהבת את י"י אלהיך וכתיב (כ"ו) מהבבת י"י אסתכ וכתיב (מלכי א) אהבתי אהכס וגו' ר"ש כחח ואמר (משני י"ג) הולך רכיל יגלה סוד וגאמן רוח מכסה דבר. הולך רכיל הוא קרא ק"א וכיון דתתחר רכיל חמיו סולך) אום רכיל מצעי לוי' למימר מהן סולך. אלל מאן דלא אתישב צרוחיה ולא הוי מהימנא סהוא מלה דתעז איל צנוייה כחזירא ציזא עד דרזי לה לצר. מ"ס משוס דלית רוחיה ריחא דקיומא. אבל מאן דרוחיה רוחא דקיומא ציה כתיב וגאמן רוח מכסה דבר. יגאמן רוח קיומא דרוחא (כ"ו י"ג) ותיקעו יתד צמקוס גאמן) צרוחא (כ"א צרוח) תלייא מלמא וכתיב (תהינס ט) אל תהן את סוף

דרך אמת א סס אינס כסגולות כסגב סג סקדיכ סגק"א כרס הנא סס כסוף כסרס סהרמר כרמי סני לא נטרתי : ב סרונת ימך ג תואר פניו

נסיף שלא להסוּף ללבר וזלייא לריסיה בכל יומא דכתיב
 שראי נמלא סל ומסהוּף סלח האנר מריסיה היא דאיו
 לבר (ג'ג'ג'ית קל) יתערון חתיא לגלמח דלתי (דכתיב ג'ז'ז'
 שראי נמלא סל. מלתי סל לא כתיב אלא נמלחו דכתיב
 (ישעי נ) כי סל אורות שלך אורות כהורא דחוררתא דתיק'.
 ומסהוּף סלח מתקייין קדיכי עליונין והוא (ג'ג'ג') מנח
 דשחי לנדיקייא לעלמח דלתי. ונסיף סהוּף סלח לחקלא
 דתפוחין קדיסין הס'ד (שזוט טו) ותעג שכנת הפל והנה על
 פני המדבר דק מחוספס. וחיו דהס'ה סלח חור. כהאי
 גוונא דלכנין (פס) דבדולחא דתחויא כל גוויני בנייה.
 הס'ד (נמדכר יא) ועינו כנין הבדולח האי גולגלתא. הורא
 דליה אכסיר לתליסר (פס) עיבר גליכין בסחרוני לארבע
 עיבר בסיטרה חד ולארבע עיבר בסער' דא בסער' דלפני
 ולארבע עיבר בסערה דא לסערה דלחורא וחד לעילא
 דגולגלתא (כלומר. סטרא דנפילא) ומאי אשפס ארכא דלנפי
 להלח מאס ושכנין ברוא עליון. והס'ה אלקרי ארך אכיס
 (כלומר ארכא דלכנין) והאי עתיקא דתיקין חקרי ארכא
 דלכנין. והס'ה דלבר אלקרי זעיר אנפין לקצליה דתיקא
 סבא קדש קדשים דקדשיה וזעיר אנפין (ו'ה'ג') כד אכתב
 להאי. כלא (ס'ה סלח) דלתתא אחרון ואנפיו חתפשיין
 ואריכין בהסוּף זמנא אבל לא כל ג'ג'ג'תא כחא דתיקא.
 ומאי גולגלתא נפיק חד עיבר חיייר גולגלתא דזעיר אנפין
 להקלא ריסייה ויהאי לשאר גולגלתין דלתתא דלית לין
 חושבנא. וכל גולגלתא יסבין אגד חיוורתא (ס'ה אדאורי)
 (ס'ה אורחותא) לעתיק יומין כד עאלין בחושבנא תחתי
 שרישא. ולקביל דא (קיו) בקע לגולגלת לתתא כד עאלין
 בחושבנא. בחללא גולגלתא קרומא דאירא דחכמתא עלאה
 סתימא דלא פסק והאי לא סתי (קט) ולא אפתחא.
 והאי קרומא אפתחייא על פל מוחא דלתייה כחמתא סתימא.
 ובניי כך אכתבייה (ס'ה ובנין דלתכטייה) ראי חכמתא
 בהוא קרומא דלא אפתח' (ס'ה בג'ד אקרי חכמתא
 סתי וסא) והאי מוחא דלתייה האי חכמתא סתימא. סקיס
 ואכתבך בהתריה כחמר סב על דודייה והיינו דלמרי. סבא
 דתיי סתיס ומוחיה סתיס וסכך. והאי קרומא אפתסך
 מוזיר אפין ובניי כך מוחיה אשפס ונפיק לתלתין ותרין
 שבייל' הס'ד (ג'ג'ג'ית) ונהר יונא מטרין מ'ס משס
 דקרומא אפתסך דלא מחפיה על מוחא (ועכ'כ קרומא פטיק
 לתתא) והיינו דתנין בריסומי אחרון תי' רסוס ריסימ'
 לעתיק יומין דלית דכוותיה (דכיה תלייא תמיס דעית סליס
 מכל סעריו וסתיס וקיס כחמר סב על דודייה).
 תאנא בגולגלתא דרישא תליין אלק תלכין רבוא
 וסצעת אלפין וחמש מאס קולי דעערי חור וקני כהאי עירא
 כד איוו נקי דלא אכתבך דא ברא דלא לאחזא ערבוני
 בתקוני. אלא כלא על בורייה דלא נפיק מירא חיינא ובער'
 משערי. וכל קולא וקינא אית ביה ארבע ז'אה ושר' ניזי
 דעערי כחושבן קדוש וכל ניזא וינחא לתיס בהרבע מאה
 ועשר עלמין. וכל עלמא ועלמא סתיס ובניו ולת דידע לין
 בר איוו. ולתיס לשבע (ס'ה לארבע) מחא ועשרין עיבר
 ובכל ניזא וינחא אית מצוט דנפיק מוחיא סתימא (דבתר
 כותלא) ונהר ונגיד בהסוּף נימא לניזין דזעיר אנפין. ומאי
 מתקן (ס'ה מ'זון) מוחיה וכדנין ג'ד. הס'ה מוחא לתלתין
 ותרין שביילין. וכל קולא וקולא מתלשין. ותליין מתחבין
 בתקונא יאה בתקונא שפירא מחפיון על גולגלתא מתקני
 קולי דניזין מחאי ספרא ומאי ספרא עד גולגלתא. והאנח

כל נימא ונימא אקרי (ס'ה איה) משיכא דמצועא (ס'ה
 חמצועין) (ס'ה ואינון חציעין) סתימין דנפקין ממוחא
 סתימחה ותאנח משערו דכ' אכתמודע מלי סוּף אי דינח
 אי רחמי מנד עברין עליו הרבעין סנין. ואכ' כד חיוו
 (ה' בניי י'ל כחור ועס) עילס בשעריה בתקוניה (ס'ה דזיוקניה)
 (ס'ה דזיוקניה) ובגניי עינו קולין דעערי תליין בתקוני
 נקי כעמר נקא עד כתפוי עד כתפוי ס'ד אלא עד ריסי
 דכתפוי דלא אחריו קודלא חסיס דכתיב (ידיי נ) כי פנו
 אלי עורף ולא כניס יסע א סליק אכתייו דלודנין דלא
 לפשיא עליו דכתיב להיית אונך פקוהו סערה דנפיק
 מצתר אדני כוליה בשקילה לא נפיק דא מן דא תיקויה
 שניס תקוניה יאה תקונא שפירא תחיב לחמי. תיחבתח
 יהדוהא דנדיקייא דחנין בזעיר אפין לחמי ולתדבקא
 דתיניו דעתיקא סתימא דכלא. י'נ ניזין דעערין קיימי
 חסאי ספרא ויהאי ספרא דגולגלתא לקביל אנפיו ובזיון
 שייני עערי לתתפלגא לית שמאלא כהאי עתיקא סתימא
 כלא יינחא אחריו ולא החמי. סתיס ולא סתיס. והאי
 בתקוני כ'ס ביה (ב'י'ט פד נ) ועל האי תחיב בני ובראל
 לברכא בלכיון דכתיב ס'ס י' בקרבנו אס אין בין ועיר
 אנפין דלקרי י' ובין אריך אנפין דלקרי אי'ן אחריו א'ג'ג'ג'ו.
 מחס דלא עברי בהציונא חלא בנסינא דכתיב (שזוט י)
 ועל נסיתס את י' לאמר ס'ס י' בקרבנו אס אין.
 בפלגותא דעערי איל חד ארסח דנהיר למחן ושכנין עליון.
 ומניס נהיר ארסח דז'א דנהירין ביה נדיקייא לעלמח דתי
 הס'ד (פגל ד) ואורח נדיקיס כחור נגה סליך ואור עד כיון
 סייס ומן סהוא ארסח אפתסכא לסיס מאה ותליסר אורחין
 דארייתא דפליג בזעיר אפין דכתיב ביה (ר'ג'ג'ג' כל
 ארסות י' חסד וחסת וגו'. מצחא דגולגלתא רעוא דרעוין
 רעווא דזעיר אפין לקבלי סהוא רעווא דכתיב (א' מנחא
 דגולגלתא רעון אקרי דסא רעוא דרעוין ארגלי בהסוּף מנחא
 לקבל דא לתתא. כתיב) (שזוט יח) והיה על מלכו תמיד
 לרעון וגו' והס'ה מנחא דלקרי רעון. ס'ה גלוייא דכל ריכא
 וגולגלתא. דמתכטייא בלרבע מאה ועשרין (א' ועשר) עליון
 וכד ארגליא אפתסבלא נליתיון דישדאל. אימתי ארגלייא
 סתיק ר'ס שחל תניינתי אימתי אר'ס לר' אלעזר בריה
 אימתי ארגליא ח'ל בשעתא דלוליא (דתי) דריצה דכתיב
 א'ל מ'ס א'ל חסוס סהוא שעתא ביומי דח'ל הלויא דינח
 לתתא בזעיר אפין. ובשבת' ארגליא מנחא דלתקרי רעון
 בהס'ה שעתא אכתבך רעווא ואשתכח רעוא ומתקבלא גליהא
 הס'ד (הניס ס) והני תפלתו לך י' עת רעון. ועת רעון
 מעתיק יומין לגלחא מנחא ובג'כ אפתקן סאי קרא למימריה
 בגלותא דמנחא בשבתא אר'ס לר' אלעזר בריה בריך ברי
 לעתיק יומין רעוא דמנחא אשתכח בשעת' דתלפריך ליה
 ת'ס בשאר (ס'ה בשעתא) דלתתא כד ארגלי מנחא אשתכח
 חונכא הס'ד (ס'ה ת'ס בשאר דלתתא כד ארגלי מנחא דינח
 חעער ואשתכח ואתעבי' מנחא דהשגחיתא לחיבי עלמא להנין
 דלא מתכספי בעזרייהו כד'א) (י'ת'ג' ומה' תל) חסא
 זונה סיה לך מ'רת סכלס והכי כד ארגלי מנחא תחיבתא
 (ס'ה חציונא) ארעוא סליס אשתכח וכל רעוין אשתכח
 ומתכפיון קיימי. מחאי ז'אה (ס'ה דלתתא) כדנין אר'כב
 מאה בתי דינין כד ארגלייא סאי עת רעון כ'לכו משתככין
 קיימי הס'ד (ד'י'ג') דינח יתיב (כלומר יתיב בהתריס דינח
 לא אפתעוין) ותאנח סערה לא קאיס כהאי אחר משס
 דמתגליא ולא אכתבייה ארגליא דיסתכלון מארי דינח
 וישתכחון

דרך אמת א כונס וספסי -

הלא יצרך. והאי תתקרי טוב עין וזניה זבךך כללא. ותאנא לית נהירו לעינא תתא לאסתחא מדרגותא מאיכיוותא בר כד מוי (ס"ה ארמוי ס"ה תתתי) יוסאי נהיר חירות דעינא עלאה דקרי טוב עין ולית דידל כד נהיר עינא עלאה דא קדישא ואסחי לעילא תתא דא בר איבו וויינין לדיקויא זכאי עליונין למחמי דא צרוחא דתכיייתא ס"ד (י"ג-י"ד) כי עין בעין יראו אייתי צבוב יי' ניון וכתוב אשר עין בעין נראה אמת יי'. ואלמלא עינא טבא עליה לאשגה ואסחי לעילא תתא לא יכיל כלמא למיקס יגלא חדל

תאנא בניעו תא דספרא. אשגותה דעינא תתא כד אשגה נהירו עלאה זביה ועייל ההוא נהירו דללא צתתא דמניא נהיר כלל הס"ד (נמדי יד) אשר עין בעין נראה אמת יי' כתוב (תהי' לך) הכה עין יי' אל ירחמי וכתוב (ויכ' ד) עיני ה' כמה משופטי' בכל הארץ וכו עיני יי' אל ירחמי עינא דלעילא לא זכו עיני יי' המה משופסית עינא דלתתא. דתניא מפי מה זכה יוסף דלא שלטא זביה עינא זיבא מפני שוכה לאסתגהא בעינא טבא עלאה הס"ד (י"ג-י"ד) בן פורת יוסף בן פורת עלי עין אמאי הוה בן פורת עלי עין כלומר על סבת עין דאשגתה זביה וכתוב טוב עין הוא יצרך מ"ט כי נתן מלחמו ללל מ"ט אקרי חד. ת"ח בעיניה דתתא חיות עינא ימונא ואית עינא דשמאלא. ואינון תרי בתרי גוויי הבל הכא לית עינא שזאלא (פרווייהו דברנא חד סלקי וכלא ימונא. ובגויי כך עינא חד ולא תרין. ותאנא עינא דא דסוי עינא דאשגותהא קקוהא תדיר. מייכאן תדיר. ותדאן (ס"ה ותואן) תדיר דלא הוה סבי לתתא. דכלילן צבומקא וצאכיוא וצאורא בג' גוויי ולא הוה תדיר עקוהא (ס"ה דניס גוי) לית גבסהא ספרא (ס"ה כליל גבויי סודרא) (ס"ה דליה עיניה בגבויי דמכסאן) על עינא. וע"ד כתוב (תהי' עד) עירה למה תיבן יי'. (פגיס ב' י') קקח יי' עיניך. כד תתפקח. אית למאן דתתפקח לפס ולמאן דלא תתפקח לשב. ווי למאן דתתפקח ועינא תתעב צבומקא וסומקא ארמוי לקבליה ומכיא עינא מאן יתעבז מניה הבל עתרוק יומן טבא דעינא. היר ר"ש חוור. חויר דכיל כל חויר. זכאה חולקיה למאן דיבגה עלויה מד חויר יינייהו. וע"ד ודאי כתוב טוב עין הוא יצרך וכתוב (ישעי' ג) בית יעקב לבו וכלכה צאור יי' האנא (עכ"ד) שמיה דעתיקא כתיס מכלא ולא מהפיש צאורייתא בר מן התר חד דלומי זסיר אפיין לאצרהס דכתוב (נראבי' נב) כי נשבעהי נחם יי' נחם דועיר חכין וכתוב (ש"מ) כך יצרך ישראל ישרתל דלעילא. וכתוב (יג"ב מ"ט) ישראל אשר כך תתבאר לישראל קאמר דא. תנין עתיק יומין אמרו והאי והאי ספיר תניא כתוב (ד' י"ג) הוה הויה עד די כורסיון רמיו ועתיק יומין יהיב כרסיון רמיו. מאן הוא. אמר לרבי יהודה קוס בקיומך ותתקין כרסויה דא. א"ר יהודה כתוב (כ"ט) כורסייהו צבידין דיניר. ועתיק יומין יהיב על כהו כרסויה מ"ט דתניא חי עתיק יומין לא יתוב על האי כרסויה לא יכול לאתקיימא עלמא ייקמי ההוא כורסויה כד יהיב עתיק יומין עליה לכייא (ס"ה אתכפייא) לההוא כורסויה. ומאן דרכיב שליט בעינא דנפיל מהאי כרסויה ויתוב על כורסויהא אתרא. כורסויה קדיאה רמיו דלא שלטא אלא איהו דרכיב זביה עתיק יומין. א"ר שמעון לרבי יסודה יתקין ארפק ויימי כך מעתיק יומין. ית"ח כתוב (ישעי' מ"ה) אני יי' ראשון ואת המרונים אני הוא כלל הוא והוא סתים מכל ספרו

וישתכחן ולא חזעבידו. תאנא סאי זנחא תתכס צתתן ובעין אלפין נהירין דבוינין (ס"ה דהרין). ועדן עלאה. דתניא חיות עין דנהיר לעדן עין עלאה לא התגלייא והוא סתים צתמימא ולא תתפרשא לתתין כדקאמין. והאי עין דלתתא מתפרש צבילוי לתתין ומרין (עובר) צבילין. ואע"ג דמתפרש סחי עין צבילוי לית דידע ליה בר סאי זעיר אפיין ועדן דלעילא לית דידע ליה ולא צבילי בר ההוא ארין אפיין. הס"ד (מיי' כ"ח) אלהים הבין דרכה וסת ידע תא מקוהא אלהים הבין דרכה דא עין דלתתא דידע זעיר אפיין והוא ידע את מקוהא דא עין דלעילא דידע עתיק יומין סתיותה דכלל עינאי דרישא חוירא וסתנין מחאר עיינין. לית כסותא על עינא. ולית גבויין על עינא מ"ט. דכתוב (תהי' ק"ה) סנה לא ינוס ולא ייבן שומר ישראל. ישרתל דלעילא. וכתוב (י"מ ל"ג) אשר עיניך פקוהו ותאנא כל מה דאתי צרהוי לית כסותא על עינא ולית גבויין על עינא. כ"ט ריבא חוורא דלא צבי מדי (ס"ה נהירו). חיר רבי שמעון לר' אבא למאי הוה רמיו. א"ל לגויי ימא. לית כסותא על עינא ולית גבויין על עינא ולא עיינין ולא בעיין כבורה על עינא. כ"ט עתיקא דעתיקא דלא צבי נסורא. וכ"ט דאיהו משגה לכלל וכלל מתוו זביה ולא נחא הס"ד הנה לא יניס ולא ייבן שומר ישרתל דלעילא. כתוב (תהי' נ"ג) ככה עין יי' אל יראו וכתוב (ויכ"ה ד) עיני יי' המה משופסית בכל הארץ לח קשיא הא צופיר אכיון הא צאריך אפיין. ועכ"ד תרי עיינין איונין. ואתהביו (ס"ה ותתוורו) להר עינא דהיני חוור צבו חוור דכליל כל חויר. חוורא קדמאה נהיר וסליק נהיית לאסתכלא (ס"ה לאסתכלא) דלריר צנורא. תאנא צבש הוי חוירא ודלדיק ג' צוויי דאקרון הוד והדר ומדוס וגסין צהויותא צבילוייתא חוורא תניא נהיר וסליק ונהיית וצבש והפיק (ס"ה ודניק) ג' צווייין חחרנין דאקרון נחם והסד ותפלתא ולהסין צבילוייתא צהויותא. חוורא תלתאה להיס ונהיר ונהיית וסליק וגסין מחתיוותא דמ תא יוכבש צבוינא ארמיתא צביעאה ואסיק ארעה ליוהא תתא (י"ה) ואסיק אורחא ללצח תתא ויתלסין כלבו צווייין דלתתא. המר ר"ש איות הוה עתיק יומין יפק עינא דא עלך צבעהא דתגריך ליה תתא חויר צבו חוור וחוויר דכליל כל חויר חוירא קדמאה נהיר וסליק ונהיית נתתה צווייין דלספר טיאלא ולרסין והסין צהוי חוורא כמהן דאסחי גופיה צביסמן טבין וצרימין על מה דהוו עלי בקדמיא. חוורא תניא נהיר וסליק ונהיית וסליק ונהיר להלל צויי דלספר ימונא ולהסין והסין צהוי חוורא כיוון דתתא צב סיון טבין וצרימין על מה דהוו עליו בקדמיא. חוורא תלתאה נהיר וסליק ונהיית וסליק נהירו דחוורה דלבו לבו מן מוהא יבשש צבעהא איכמא כד אגטרין. וצרישא וצוהא דרישא ונהיר להלל כתרין דאשגותהו כמה דאשגטרין לללא אי תיחא קמי עתיק סתיותא דכלל ותאנא לא סהי סאי עינא. ואינון תרין ויהוה ורין (ס"ה יתרוורו) להר כנא הוה ימונא. לא סהי (ס"ה לית זביה) כמרת לא נחא כנא יולא אדמין ולא צבי נסירותא לית מתו דהגין עליה הוא אפיין על כלל והוה אשגה על כלל וצתשגותה דהאי עינא מחוין כלבו תאנא אי עינא דא אסתים נעשה הדא לא יכלין לקיימא כלבו צב"כ אקרי עינא כקוהא עינא עלאה. עינא קדישא עינא דאשגותא. עינא דלא אדמין ולא נחא. עינא דהיח כסררא דכלל. עינא דהא קיומא דכלל ועל סאי כתוב (י"ג נ"ג) טוב עין הוא יצורך. חל תקרי יצורך

דרך אמת מ ומכח בנינו. ב ו אית ין. ג טבש על כמי ספין טב נגניס ונא מפני רז"ל נמכת נש דפיס' נפי בדיק בר :

ספריו. (בהאי) חושמא. תאנא בהושמא אשתמודע כרנפאל. ותא חוי מה צין עמיקא לזעיר אפינ דא מאריה דחושמא. הוא מהד נוקבא היין ימהד נוקבא היין דחין. האי חושמא. הוא פדרסקא ד-ס נביז רוחא דחיי לזעיר אפינ. וקרינן ליה סליחה. והוא נחית רוח ארבעמיתא דרוחא דנפיק (ייהבא) מאינון ניקבי חד רוחא כביק לזעיר אפינ לאתגרא (ס"ה היין מכל ספרין חירו מכל ספרי דחין) ליה בנתתא דעד יחד רוחא דחיי דביז זיין לאתגרא לזמנא לבזיה דדוד למנדע תכמתא ומסהוא ניקבא אשער וגפיק רוחא ממהא סהימאה וזמין לאשראה על מלכא משיחא דכתיב (ישעיה י"ה) ונחה עליו רוח יי' רוח חכמה ובינה רוח ענה וגבורה רוח דעת ויראת יי'. הא הכא ד' רוחין והא רוחא חדא חמרינן אמרי תלמ. קוב רבי ייסי בקיומך קס ר' יובי וחמר ביומי דמלכא משיחא לא יימרון חד לחד אליף לי חכמתא דכתיב (יחזקאל י"ג) ולא ילמדו עוד חיש את רעהו וגו' כי כלם ידעו איתי למקנסא ועד גדולא ובההוא זמנא יתגר עתיק יומין רוחא דנפיק ממוחא סהימאה דכלה. וכד יסליף דא. כל רוחין דלתתא יתערון עמייה ויחון הינון. מינון (תריין) כתרין קדישין דזעיר אפינ ואינון ביתא רוחין אחרין דיסבי (ס"ה דהיי) אינון (ס"ה) ואינון שיתא רוחין ג' רוחין אינון דכלילן תלת אחרין) דכתיב רוח חכמה ובינה רוח ענה וגבורה רוח דעת ויראת יי'. דהנין כתיב (ד"ה א' יט) וישב שלמה על כסא יי' וכתיב (יחזקאל י"ג) שש מעלות לכסא ומלכא משיחא זמין למיתב בשבעא. שיתא אינון ורוחא דעתיק יומין דעלייהי הא שבעא כמה דלתמר (ג' רוחי אינון דכלילן ג' אחרין) ח"ל רמז רוחך ינוח לעלמא דחיי. ד"ה כתיב (יחזקאל י"ג) כה אמר יי' (בראשית קנ"א א' ר"ה) מארבע רוחות צאי הרוח וגו'. וכי ארבע רוחי עלמא חיי עבדי הכא. אלא ארבע על רוחי יתערון. ג' אינון. ורוחא דעתיקא סהימא ארבע וסבי הוו. דכד יפוק דא נפקין עמייה תלתא דכלילן בגו תלתא אחרין. וזמין קביא לאפקא חד רוחא דכליל מכלהו. דכתיב מארבע רוחות צאי הרוח ארבע רוחות צאי לא כתיב כהן אלא מארבע רוחות צאי. וביומי דמלכא משיחא לא ינשרבין למיפק חד לחד דהא רוחא דילבין דכליל מכל רוחין יודיע בלא חכמה ובינה ענה וגבורה (רוח) דעת ויראת יי' מהס רוחא דכליל מכל רוחי. ונביז כתיב. מארבע רוחות דליון ארבע דכלילן בשבעא דרגין עלאין דאמרן. ותאנא דכלהו כלילן בהאי רוחא דעתיקא דעתיקין דנפיק ממוחא סהימאה לנוקבא דחושמא ות"ח מה צין חושמא לחושמא חושמא דעתיק ימין היין מכל ספריו. חושמא דזעיר אפינ כתיב (שירל ב' כ"ג) עלה עלה עשן באכו יאש מפיו תהכל וגו' עלה עשן באפי ומסהוא עשן דליק כיר כד סליק תננה לבתר. גמליה בערו מינו מהו ממנו (ג' ס"ה) מאותו עשן מההוא חושמא מההוא חשא תאנא כד הוה רב רמנא כבא בעי לנלאה ללוהיה אמר לבצל החושם אני יתפלל לבצל החושם אני מתחנן. והיינו דכתיב (שפי"ה) יתהלתי אחשך לך האי קרא דעתיק יומין אמרו. תנא אורכה דהיפיה תלה מאה וע"ה עלמין אמתליין מן ההוא חושמא כללו מתדבקן בזעיר אפינ. האי תושבחתא דתקובה דחושמא הוא וכל תקוני דעתיק יומין אסתוזן ולא אסתוזן. אסתוזן למארי מדין ולא אסתוזן לכלא:

תקוני. דיקנא דלח ידעין עילאין יתאין. דיקנא דהיא תיבחתא דכל תושבתיין. דיקנא דלח הוה צר נש נביאה וקדישא דיקרב למחמי ליה. דיקנא דהיא תלייא בשעריה עד פבורא דלכא. חורא כתלנא יקירא דיקרין סמירא דסמירין. מהימנותא דמהימנותא דכלא. תאנא בנייעותא דספרא דהיא דיקנא מהימנותא דכלא נפיק מיהודנו ונחית סוחרניה דפומא קדישא ונחית וסליק ורפי בתקרבתא (כני) דבוכמא עבא חורא יקירא (ס"ה דבריקייה). ונחית (ס"ה) היורא יקירא דדיקניה נחית) צסקילא ורפי עד פבורא. הוא דיקנא יקירא מהימנא שלימא דנגרין ביה י"ג נביעין מצוין דישא רבית עבא. בתלת עשר תקינן מתתקנא תקונא קדמאה. מתתקן שערא מלעילא וסארי מההוא תקינא דשער ריביה דסליק בתקוניו לגילי מחורוני ונחית מקמי פתחא דהידנין כחד חוטה בשקולא עבא עד רישא דפומא. תקונא תניינא יתתקן שערא מרישא דפימא (וסליק) עד רישא אחרא דכומא בתקנה שקיל. תקונא תליתאה מחמנעיהא דחית (ס"ה ד"ה) חושמא מתחות תריין נקבין. נפיק חד חורחא ובערא אשסק בההוא אחרא ומליא מהמי גיבא ומסאי גיבא שגרה בתקילא שלום סוחרניה דההוא אורחא תקונא רביעיה מתתקן שערא (ונחית) תחות פומא מרישא חדא לרישא חדא בתקניה שלום תקונא חמישהא תחות פומא נפיק תרהח אחרא בשקולא דאחרא דלעילא ורלין. תריין אחרין רביעין על פומא מכאן ומכאן. תקונא שתישאה מתתקן שערא וסליק ונביק מלרע לעיל לרישא דכומא ורפי בתקרבתא דביסמ' עבא עד רישא דפומא דלעילא ונחית שערא לרישא דפתחא דאורחא תתא דפומא. תקונא שביעיהא פסיק שערא ואסתוזן תריין פסוחין בתקרבתא דבוכמא עבא ספיקן ויחון לזמין. בנייטיון ארקיס עלמא הס"ד (משלי י"ז) צבור פני מלך חיים. תקונא תיזנאה נפיק חד חוטה דשערי סוחרני דדיקנא ותליין בשקולא עד פבורא. תקונא תשיעיהא מתערי ומתעריין שערי דיקנא עס אינון שערי דתליין בשקולא (דהליון) ולא נפקי דה מן דא. תקונא עשיראה (מה-רבין) נחיתן שערי תחות דיקנא ורפיין בגרונא תחות דיקנא תקונא חדסר דלא נפקין נימא מן נימא ומתשערן בשיעורא שלום. תקונא תריסר דלא תליין שערי על כומא וזמא אסתפי מכל ספריו ויאן שערי סהור סהור ליה. תקונא תליסר דתליין שערי בתחות דיקנא מכאן ומכאן ביקרא יתה ביקרא שפירא. מהפיון עד פבורא. לא אסתפי (ס"ה לאסתוחס) מכל הנפי תקרבתא דבוכמא צר אינון תכוחין שפירין היורין דמפקין מיין לעלמא ומחויין חדו לזעיר אפינ. בתליסר תקונין אפינ נגדין ונפקין תליסר יביעין דמשה רבות ונגדין לכל איכין דלתתא. ונהרין בההוא משהא. וישיחין מההוא משהא דבתליסר היקונין אפינ בתליסר תקונין אפינ חמריש דיקנא יקירא סהימאה דכלא דעתיק דעתיקין. מתרי פסוחין שפירן דאנפי כהירין אפוי דזעיר אנכין וכל חוור (ס"ה חוור) וסובן דאשתכחן לתתא כהירין ומתלספין מה-רוח כהורא דלעילא תקונין תליסר אפינ אשתכחו דיקנ' ובשלימות דיקנא בתקוניו חתקרי צ"כ נאמן. דכל דמתי דיקניה תלי ביה מהימנותא תאנא בנייעותא דספרא תליסר תקונין אפינ דתליין דביקרא יקירא בשביעיהא (מנהון) משתכחי בעלמא ומתפתחי בתליסר תרעי דחמי מאן דאוביש ידיה לאומאה ככמאן דאמי בתליסר תקוני דיקנא האי בהריך חפין. בזעיר אפינ ככמה איר לר' ינחא קוב בקיומך וסבלל בשלכא דתקונא דמלכא (ס"ה דביקנא) קדישא הס"ד יתתקון קס

קס רבי ילחק פתח ואמר (מיכה ו) מי אל כמות נושא עון וגו' ישוב ירחמנו וגו' תתן אמת ליעקב וגו'. תלמוד תליסר מחילין אמתיון הכא וכלסו נפקין מתליסר מצוין דמשה רבות דתיקוני דיקנא קדישא עתיקא דעתיקין סמירא דשמיין סמירא תנא תיקונא דדיקנא שמיין וסתיס עמיר ולא עמיר סמיס ולא סמיס בתקוניו ידוע ולא ידוע תקונא קדמא סה תנין דכל שערא ושערא וכל נימא ונימא לא מתדבקא להצרתה ושחרין ימיין דדיקנא לאתקנא מתקונא דשער רישא הכא אית לאסתכלא אית כל נימין דשער רישא ונימין דדיקנא יקריא עלאה בחד נימא אהכללו. (ס"א בחד מתקלא אהקלו) אמאי אלין אריכין והלן נא אריכין. אמאי (ק"ג) ימיין דדיקנא לא אריכין כולי הכי יקשיין. ואלין דרישא לא קשיין אלא שעיין. הלא כל נימין שקלין דרישא ודיקנא דרישא אריכין על כתיפין למינד לרישא ודיא מרישא) (ס"ב מרישא לרישא ימיין דועיר אבין מהסוה מסיבא דמיחא למוחא דליה ובגיני כך לא הו קשיין וע"ד אהתון למהו רכיבי תלמוד תלמוד אמאי (ק"א רבא רבא) דכתוב (שמי"ה) חכמות בחוך תרנה ולבסוף כתיב ברמזות תתן קולה הכי קרע לחו רישיה סיביה ולחי סיפיה רישיה אלא חכמות בחוך תרנה כד נניד ממוחא סתימאה דאריך אבין למוחא דועיר אפין בהיגין ימיין כאלו מתתברין לבר תרין (הה"ה ת"ה ב' ת"ה) ימיין יאסתביד הד מוחא בגין דליה קיומא למוחא תתיה אלא בקיומא דמוחא עלאה וכד נניד מהאי להאי כתיב תתן קולה חד. ובגין דנניד ימוחא לזימא בזיגין נימין (כאלו מתתברין לבר תרין מוחין והתעביד חד יזוהא בזיגין נימין) היגין לא אסתכחו "קשיין מ"ס משום דאי אסתכחו קשיין לא נניד הכיזתא למוחא בזהו בגיני כך לית הכמתת נפקא חבד נש דאיהו קשייה (ס"ב קשיא) ומאריה דרונזה דכתיב (היל"ט) דברי חכמים בנות נשיעיה ומכא חונינא מאן דשגרי דרישיה קשיין לאו הכיזתא מתיבא עמיס וע"ד היגין מריכי למימי תיעלתא לכלא מאי לכלא למיעל על חוסיא דשדרה דמתקנין מן מוחא. ובג"ד לא תלי שערא דרישא על שערא דדיקנא. דשערא דרישא תלי וסליק על א' דנין לאהורוי ולא תלי על דיקנא משום דלא אפשריך לאתגרמא אלין באלין. דכלהו מתפרשן בשרחייסו. תלמוד כלהו שגרי זין דרישא זין דדיקנא כלהו חורוי כהכלל תלמוד איכא דדיקנא קשייתא כלהו. מ"ס. משום דאנין תקיפה דתיקופין לתתין (ס"א לאתחא) איגון י"ג מילין יעתיק דעתיקין והכי מילין יקמי אודני שריין והכי מילין סתימן איגון דלא יתגרזין באתרין (ס"א דאתחייבו לתתא והכי תנינא ייקויי אודני שריין שערי משום דבליודייטו איגון ולא אתערבו באתרין) ואי תיירא דליה אתרין כותייסו. לא דתיה תליסר מילין דרחמי מעתיקא קדישא מי אל כיון חד. (ז"י) נושא עון תרי. ועובר על פשע תלת לבארית נחלתו ארבע לא הויק לעד אפו חיים. כי חפך חסד הוא שית. ישוב ירחמי שבעה יכבוש עונותינו תמינה ותשליך בזמנות יס כל חטאתי תשעה. תתן אמת ליעקב עשרה. חסד לאברהם חסד אשר נשבעת לאבותינו תריסר. מיימי קדם תליסר לקביל דא אל רחום וחנו וגומר ואיגון לתתא ואי תיירא חסד ארך לא אמר הלן עלאין. (ק"ה) אלא חסד לא תשריך אלא לאתר דיינא אסתכח וצאתר דדינא אסתכח לא צעי הכי למימר. ומסה לא אמר אלא בעידנא דישאל חסדו ודינא סוה תלייא ובגיני כך לא אמר ישה אלא באתר דדינא אסתכח. אבל בסיי אתר סודא דשבתא דעתיק יומין מסדר

נביאה ואיגון תליסר תקינן דדיקנא עלאה קדישא סמירא דשמיין תקיפין לתתרא ולתכפייא כל גורי דינין. מאן חמו דיקנא עלאה קדישא סמירא דשמיין דלא אכסיף (ק"ג) (ס"א) לתכסי מניה ובג"כ כל שערי קשיין ותקיפין בתקוניו. ואי תיירא אי הכי סה שערי דלתתא איגון אוכמי אחאי לא סו דה כדא. דתניא כתיב (ז"י) קוונתיו תלתיה שחורות כגורב. וכתיב (ד"ה) ושער רישיה כעמר נקא. לא קשיא סה דדיקנא עלאה סה דדיקנא תתאה. וע"ד כד אתייסיבת אורייתא לישראל אתייסיבת בראש שגורס על גבי אש לבנה ועקרא דתלה משום דהכי שערי בגין דמוחא אסתכחו לתתתכח לזוחא לתתא ואיגון לעילא מן דיקנא דיקנא בלחודוי סיה. וכל תיקוניו בלחודויסו אסתכחו. דיקנא בלחודוי. ושערי בנהודייסו תקונא קדמאה תקונא דשמיין מריש' דשערי דרישא ותלמוד כל תיקוני דיקנא לא אסתכח אלא (מחומה דניי) ממוחא דרישא (ס"א) מתקוני דרישא) והכי לא פריש הכי דהא לא הו. אלא תקונא דא דנחיה זין רישא דשערי דרישא הכי אסתכח. (הסר כאן) ומחאי דיקנא אסתמודע כל מה דהו ברישא דאלף עלמין דתימין (ס"א) אלף עלמין תתימין בנזקא דדכיה עוקא דכליל כל עוקין אורכא דכל שגרא דנחית מקמי אודניו לא הו אריכא ולא אסתכח דא ברא ילה (ס"א) דכלא) כתיבין. אלין שערין מכד נגדין דתימין (ס"א) אלא מכד נחתיין אלין שערין נגדין דתימין ותלמוד שריתא תקונא קדמאה תלמין וחד קוני שקלין אסתכחן עד רישא דפומא. תלת מאה יתשנין ימיין אסתכחו בכל קונא וקונא תלמין יחד קוני שקלין דהו בתקונא קדמאה תקיפין לתכפייא לתתא כחושבן א"ל. מהו א"ל תקיף יכול וכל קונא וקונא מתפרשין הלמין וחד עלמין תקיפין שלשין לתתיינא. (ס"א) לתתשעא) (ס"א) לתכפייא ותתשעא) (ס"א) בזהו אסר וליא בזהו אסר וכל עלמא ועלמא מניה יתפרסם אלף עלמין דכסיין לעדוהא רבא וכלא סתיס ברישא דדיקנא דכליל תקיפא. וכליל בזהו א"ל ועס כל דא סהי א"ל לתכפייא לרהמי. דרחמי דעתיק יומין (הה"ה) ואתכלל יתתשע זיה אחאי עד פומה משום דכתיב (ס"א) דינא יתיב וספרין וגו' מחי דינא יתיב. יתיב לאתריה דלא שלש' אה"ד (ה"ה) פלא יועד אל גבור אל דהא גבור ואתתתס בדיקנא (ס"א) דדיקנא) קדישא דעתיק יומין. ורוא דכתיב מי אל כיון בעתיק יומין אתי בתקונא קדמאה דדיקנא קדישא עלאה. עלמא קדמאה דנסיק מתקונא קדמאה שליט ונחית וסליק אלף אלפין ורביא רבין מחרי תריסין. ומניה מתתחדין בקסא בעוקא רבא עלמא תנינא דנסיק מהאי תקונא שליט ונסיק ונחית וסליק לשבעה והו זין אלף רבין מחרי דיבבא ומתחדן מניה לתכפייא בקודלא בחיורא (ס"א) בחיורא) עלמא תליתאה דנסיק מהאי תקונא שליט ונחית וסליק לניו אלבין מחרי דילס ומתחדן מניה בבוכישיא לקיבשיגרא (ס"א) בבוכישיא לקיבשיגרא) ומחאי תקונא מתכפין כלהו ומתכבמן במריא דדמעין דמתכסמין זימא רבא יתא חמי תקונא דא דדיקנא קדישא עלאה יקריא דלא אכסיף זניה מאן חמי סמיריתא (ס"א) יקרייתא) דקולין דשגרי דתליין מהאי סבא יתיב בעישרא דעשרין דכל דעשרין עשרין דלא אסתכללו בעשרין עשרין דלא כשאר עשרין עשרין דעשרין דלתתא מתחדן מ"סו ובגין כך סה תקינן איגון תקיפין דלתתא מניגן מתחדין תקוני דלתתא דאנשריך להתכבא מאן דצעי ברכס דכל תקינן דלתתא בקבולסין.

ברכאן

ברכאן משתכחין (לקבליון) ואתעביד מה דאתעביד. כלל כול ביה תקונין. כלל וקפן לקבליה תקונין דמלכא תקיפ' עתיק' סתימא דכלל. וכלהו אתכסין מתיוקין אלין (דמלכא עתיקא) תלגא חי עתיק דעתיקין קדישא דקדישין לא אתתקן בתלין תקונין. לא אתתכחו עלאין יתתאין. וכלל הוי כלל הוי. ותניא עד כמה זסירין אלין (ס"א אתתקן בתלין ל"ג) תקוני דדיקנא. עד תלישר (דלתתא) וכל זינא דתלישר אלין משתכחין זסירין אלין דלתתא. וכלל בחושבנא דאלין תלישר. אכתבה דיקנא דמלכא עתיקא יקירא מכלל כלל צמד איהו סמימא ויקירא בגין דליהו יקירא וסמימא מכלל לא אדכר ביה צאתר דאורייתא (ס"א לא חדכר באורייתא) ולא אתגלייא. ומס דיקנא אתגלייא דיקנא דכהנא רבא עלאה. ומסאי דיקנא נחית לדיקנא דכהנא ביה דלתתא ומאי דיקנא דכהנא רבא דיקנא דכהנא רבא בתמימא תקונין אתתקן. ובגין כך תמימא תקונין לככה כלל מסתא נחית על דיקנא סה"ד (תמימא ק') כשמן המיב על הראש יורד על סוקן וגו'. ומ"ל דכתיב שבת אריה גס יהוד גס לרבות כסן גדול דלתתא דכל זמנא דכהנא רבא דלתתא ימימא דכהנא רבא כביכול כסן גדול דלגילא משמש כביניה רבא. דא תקונא חד דדיקנא דתיקת סתימא דכלל. א"ל רבי שמעון ימות אנת ר' יתח למחוי ציקירא דתקוני דדיקנא וסבר אפי דעתיק יומין עתיקא דעתיקין. זכאה חולקד זכמה חולקי שמכון בעלימא דתי

תקונא תמימא מתתקן שגרא מרישא דפומא עד ריבא אחרא דפומא בתקונא סקול קיס ר' חזקיה וקאים בקייודין ואוקיר יקרא דתיקנא דא דדיקנא קדישא. קס ר' חזקיה שא"ל ואמר (כ"י) אנו לדודי ועלי חזקתו מי גרס כתי לדודי משום דעלי תבוקתי משתכל היינא יארו חיות נהירא יקירא דבזינא עילאה נהיר וסליק לתלמ מאה והמשה ועברין עיבר וחד השך הוה אתסתי צהסו נהורא כמאן דלתתיה צהסו נהורא. עתיקא דמחוי מתפלגין ונהרין ונגדון לכל עיבר ממה דעלוי. וסליק הוה נהורא צהסו דמא עילאה עתיקא דכל פתיין עבין ויקירין צהסו פתתא תתפתח. אנה שילי מהס (כ"א מהו) פשרא דחמיס. פתחו ואמרו כושא עון חמיתא חזר דא הוה תקונא תמימא יתיב. א"ר שמעון האינדא אתקשר (ס"א ארבעס) עלמא צירך אנת רבי חזקיה לטתיקא דעתיקין אמר ר"ש כללו בזינין הצרין דתתיין צהאי עוקא קדישא אסהדנא עלי סמימא עלאין דעלאין וארעא קדישא עלאה דעלחה. דאנא חמי פתתא מה דלא תתא צ"ג מיומא דסליק משה זמנא תמימא לשורא דביני דאנא תמימא אכפאי נהירין כנהירא דשמא תריפא דומין למיפק באסוהא לעלמא דכתיב (יחזיק ג) ונחה לכס יראי שמי שמש לרקס ומרשא ככפיה ועוד דאנא ידענא דאנפאי נהירין ומס לא ידע ולא אסתכל סה"ד (שמוס לז) וימס לא ידע כי קרן עור פניו ועוד דאנא חמי ציני תלישר מכילין נלינין קמאי ונהירין כבזינין. וכד אתפריש כלל מייבו ממומיכון אסתליק ואתתקן ואתגשר ואתשמר צממיותא דתקוני דדיקנא כל אתרנין אשתאן ובעוד דכל חד מתפרס צמומיכו כהיר ואתעשר ויתיב כמלכא צנו חילי. וכד אסתים לאתפרסא סליק ואתעשר צעטרא קדישא ואתתקן יתשמר ויתיב צתקוני דדיקנא קדישא וכן לכל חד וחד. אודרוו הצרין קדישין דא צקיומא דא לא יסא עד דיימי מלכא מסיחא. קוס ר' חזקיה תמימא. ואוקיר מיקונא תלימאס דדיקנא קדישא תנא. עד לא קס ר' חזקיה קלא

תקונא המיטאה נכיק אורחא אחרא מתחות פוזא הס"ד (מיכה ו) לא החזיק לגד אפו. קוס רבי יוכי קס ר' ייסי פתח ואמר (תהלים קמ"ד) אשרי העם שככה לו אשרי העם שכיו אלהיו אשרי העם שככה לו מהו שככה לו כד"א (אסתר ו) והמת המלך שככה שכיך ירונויה ר"ח שכיך ברונויה הס"ד (כידבר יא) ואם ככה את עישה לי הרגני לא סרוג דא הוא דינא דדייני אשרי העם שיי' אלהיו. רחמי דרחמי. ד"א שככה שמה דכליל כל שמהן. וקב"ה מצבר רונויה ואנח ביה לזעיר אנכין ומצביר על כל איגון דלבר דתניא ארחה עלאה דדיקנא קדישא (עלאה עתיקא דעתיקי) דליבו נתיב (בדיקניס) תחות ניקבי דהופמא דעתיקי. והכי ארחה דלתתא שקילן איגון בכלא. דא לעילא ודא לתתא לעילא עובר על פטע לתתא לא החזיק לגד אפו. ותנין לא החזיק דלא אית חתר למיטב. כמה דלעילא יסיב אחרא לאעבדה כך לתתא יסיב חתר לאעבדה תנא בכל חתר דבהאי עתיקא סניורא דכלא ארחה תגליית טב לכלסו דלתתא דהא ארחהו עיטא למעבר טב לכלא מאן דסתיה ולא תגליית לית עיטא ולית מאן דידע ליה אלא הוא בלחודו. כאם דערן עלאה לית דידע ליה אלא הוא עתיקא דעתיקי ועל האי כתוב (תנ"ך ע"ג) מה גילו מעשיך יי' מחוד עמך מהשבותיך. אר"ה יתתקון עוברך לעלמא דאתי מעט עתיקא דעתיקון. תקונא שיתתא מתתקן שטרא וסיק מלרע לעילא וחפי תקריבתא דבוסתא טבא עד רישא דפויא דלעילא. ונתיב שטרא (דריבה) לריבא דפתחא דלרחה תתא דפומא קוס ר' ייבא יתתקן תקונא דא קס ר' ייבא פתח ואמר (יב"ה ד) והסדי מהתך לא ימוש. וכתוב ובהסד עולם רחמתך. הני קר"ה קשיין אהרדי ולא אקשו דתנין אית הסד ואית חסד. אית הסד דלגו ואית הסד דלבר חסד דלגו הא דארזן דעתיקא דעתיקון והוא סתים בסטרא דא דדיקנא דהקרי פתח הזקן. ולא צני צ"ג לחבלא האי סכרא משום האי חסד דלגו דעתיק יומין ובצ"כ בכסן דלתתא כתוב ביה (ויקרא יח) לא יקרהא קרה בראשם ופאת זקנם לא יגלחו מ"ס בגין דלא לחבלא אורחוי דחסד דעתיקא דכהן מסערה דא קא ארו. ותאנא בניעווא דספרא בכלא אנטריך חסד לאתרבאה וליצני ולא לקטעא ליה ולא אשתני משלמא והאי דכתוב והסדי מהתך לא ימוש. חסד דעתיק יומין. ובהסד עילא. חסד דהקרי חסד עולם והאי הוא אחרא דז"א דכתוב (תנ"ך ע"ג) חסדי עולם חסד יבנה והאי חסד דעתיק דעתיקון הא חסד דקאיש וחסד דקאיש לאו צחי גופא אחרא אלא צחי דנשמהא. ובצ"כ כתוב (יב"ה ו) כי חפך חסד הוא. דא הוא הקונא שתיאה דדיקנא יקרא דעתיק דעתיקי. תקונא שביעה פסיק שטרא ותתחון צ' תפוחין בתקריבתא דביסתא שכירן ויאן למחוי. כחח ר"ה ואמר (ג"ג) כתפות צעני היער וגומר מה תפוח זה כליל בתלת גיני. כך קב"ה תרין תפוחין כליל ביתא גוינא ותרין תפוחין אלין דלוינו תקונא ז' איגון כללא דכל שיתא תקונין דלוינא. ובגיטתון ארתיקוס (משי ע) צבור כני מלך הייס ותאלא מכה תפוחין כפקין חיון לעלמא ומחויין חידו לעזיר אכין כתיב (נבדל ו) יאר יי' פניו אליך וכתוב צאור פני מלך חייס. צאור פני מלך אלין חיון תרין תפוחין דהקר ברא דבוסמא דלוינא. יאר יי' פניו אליך פניס דלבר רדו נהרין מתברך עלמא. ותאנא כל זמן דהני בלויני דלבר נהרין. כל עלמא מתברך ולא אשתכח רוגזא בעליוא ומה אי הכי דלבר כך תרין תפוחין דנהרין דתירא דהלאן תירא עאכ"י. תנא כד אפגליין תרין תפוחין אלין אשהו זעיר אפין בחדותא וכל

חיון בלינין דלתתא בחדותא. וכל איגון דלתתא נהרין וכל עליון חדאן ושלימין מכל שלימותא. וכלא חדאן ונהרין. וכל סיבו לא פסיק. כלסו ארמלין בשעתא חדא. כלסו חדאן בשעתא חדא. ס"ת פניס דלבר אית זמן דנהרין ואית זמן דלא נהרין ובצ"כ כתוב יאר יי' פניו אליך. (תנ"ך ע"ג) פניו אתו. סלס. ומכלל דלא הוי תירא אלא כד תגליין תפוחין דלעילא. תאלא אלין תפוחין דסתמין נהרין ותרין תירא. ומנהון נהרין לתתא מאה ושבעין עיבר. וכל שיתא תקונין קדמאין דדיקנא בים כליון. הס"ד (מיכה ו) ישוב ירחמו. ישוב מכלל דוזינן שמירין וזמין תגליין הכא הוא יסיב ירחמינו. ובהאי דלתתא הוא ואמת. דא הוא תקונא שביעא דכליל שיתא בתרין תפוחין דעתיקא דעתיקון. תקונא שביעא נפיק חד חוטא דשערי סחריס דדיקנא ותליין בשקולא עד עבדא. קוס אלעזר צרי ארמון תקונא דא קס רבי אלעזר (צריס) פתח ואמר הכל תלוי במזל ואפילו ס"ת בהיכל. מלס דא אוקימנא בספרא דנניעווא ובהא אית לאשכחלא ובי הכל תלוי במזל ותנין ס"ת קדש ונתקון קדש וההיכל קדש. וכתוב (ישעי' ו) וקרא זה אל זה ואמר קק"ק הא תלת איגון. וס"ת לקבלסון גרתיקא קדש וההיכל קדש והוא קדש. והסורה נתנה צ"ג קדושות. בשל מיעלות בימים שלש שכניה בשלם לוחות וארון וסוכל בש"ת תליא ואיתו תלייא במזל וכתוב (יב"ה י) ומחותם השמים אל תחתו. מאן דליבו בקדושות הללו להוי תליא ביזולא. אלא הכי איקימנא בסבדא דנניעווא האי חוטא יקרא קדישא דכל שערי דדיקנא תליין ביה ארמון מול. מ"ס משום דכל קדשי קדושין דקדושיא ביהי מולא תליין. וס"ת אפי"ג דליבו קדוש לא חל עליה עשר קדושין עד דעייל להיכל. כיון דעייל להיכל התקרי קדוש צעשר קדושות. כגונא דלעילא דלא ארמון היכל אלא כד ארמון עשר קדושות. ותאלא הכל תלוי ביזול דליבו האי חוטא יקרא קדישא דכל שערי תליין ביה. אמאי ארמון מול. משום דמניה תליין מולי ומולי מניה עלאין ותתאין. ובצ"כ איהי תלייא. וביה תליין כל מני דעלמא עלאין ותתאין. ואפילו ס"ת שביכל דמתעשר בשל קדושות לא נפיק מכלליה עס שער קדושין וכלסו תליין ביהי ומאן דחמי להאי תקונא אהכבשן מושיבין מקמיה ומתכניין הס"ד (מיכה ו) יכבש עונותינו. א"ל ר"ה צריך צרי לקודשא דקדישין עתיק מכלא.

תקונא שביעא מתערבין שערי עם איגון שערי דתליין ולא נפקין דא מן דא. קוס ר' אבא. קס ר' אבא ואמר אלין (אי"ו) שערי דמתערבין עם איגון דתליין ארמון מנולות יס משום דנפקין מיומרי מיהא ומיהא אחרא רמיו כל יארי דתבעין חבי דבני נשא ומתכניין אר"ה צריך תתא לתיק יומין תקונא שביעה נהתין שערי תחות דיקנא והכין צברוגא תחות דיקנא קוס ר' יהודה. קס ר' יהודה פתח ואמר (ישעי' נח) וצאו בזמרות לזרים ובחמילות עפר מפני פחד יי' וגו'. מכני כהד יי' הא אהידע דמאן דהיבו לצר פחד יי' ארמון ומחדר גאווה גאווה איגון שערי תחות דיקנא ארמון סדר גאווה. הרי. תיקונא עשיראה (מיכה ו) תתן חמת ליעקב. ומד סר. דלא נפקא עימא מן עימא. חסד לאברהם:

תקונא דתריסר דלא תליין שערי על פומא ופומא אשתני מכל סערין ויאין שערי חסור סחור ליה. בגין דלא חשתכח סרחתא. כיה דל'ארפין סרחתא במאי קא מיירי. דינא באתר (ג"א בתי) דינא סרחתא אשתכח. וכי שערי דדיקנא ערחה איגון או דינא איגון. ובה כלל רחמי ארמון. אלא

אלא דלא אפרסח בישובא (כ"ו בנכסבא) דרישא דזעיר אפינ . דתאנא מהאי פומא קדישא עלאה קדש קדיש נשבה רוחא . מהי רוחא רוחא דאיתרק (כ"א דאתרבק) ביה דמתלבש ביה (כ"א דאתקן ומתלבש ביה) ז"ר אפינ ומהאי רוחא מתלבשין כל אינון דלתתא וכד הוה רוחא נפיק אפרסח לתתין ושבעה אלף עיבר . ואפשט (כ"א דאתפרשא) כל חד בלמודי לאתריה וכל זמן דהתחיו לאתלבשא זינייה אתלבש . ועל דא שערין לא אסתכח על כמא קדישא מסוס דרוחיה נפיק ולא בעי מלא אחרת לאתערשא ביה ולקרבא בהדיה . ודא הוה שמירתא דכלא דלא אדבק לא לעילא ולא לתתא . והוא סתים בכתימא דסתמין דלא ארדע . דא הוה דלא ארתקו ולא הוה ביה פקווא ונבין כך רוח דנכיק לבר (כ"א) דנפקי מהוה דלבר ומתלבשין ביה נביאי מהימני ארתקו פה י"י אבל בהאי עתיקא דעתיקין לא אפרש . ולית זמן דידע ריחיה בר איסו . ובגין כך ישרי שקילין סוחריה דפריא ופומא אפני מכל סריו . ובהאי אחרוניו אבהתא לאתלבשא בהאי רוחא דיתפשט לכמה עיברין באתר דכל סריו שקילין בסיחרוני (הוא הוה דכתיב (ישעי' ו) אשר נשבעת לאבותינו) ודא הוה תקווא קדישא עלאה דתריסר דמכאן אשתלשלו י"ב תחמין לעילא . י"ב תחמין לתתא י"ב תחמין ל"ב שבני אבהתא . הס"ד אשר נשבעת לאבותינו תקווא דתליסר תליין סריו דתחית דיקנא ייבין ומכאן ביקרשה יאה וביקרא ספירא והפיין עד סבורא ולא ארתחין מהנפי תקרובתא דבוסמא בר אינון תפמיין ספירן חורין א"ר שמעון זכאס חולקיה דזמן דאסתכח בהאי אדרא קדישא עלאה דלגן ציה . זכאס חולקיה בעלמא דין ובעלמא דהתי . דלגן יתבין בקדושה עלאה אשא עלאה אסחר לן (כ"א בן אשא עלאה דאסחר לן) והא כל תקונין עלאין (ולדיוקנא) דדיקרא קדישא אסתקבו ואתערבו ואסחרו לדוכתייהו והאי תקווא דתליסר היא תקווא יאה דביה אחידן כלא כלבי מתכספין למזוק רישא לביליה מניה תליין כל אינון דזעיר אפינ אחידן . מניה תליין עלאין ומתאין וכל גזון עלאין ומתאין נבויין ביה וביה כלילן . ואיסו מולא דמתולי מניה כלא דא הוה תקווא שלימתא דאשלים לכל תקונין דא אשלים לכלא :

תאנא אלין תקונין אקרין ימי קדם יומין קרואין דקדמאי . ואינון דאשתכחו בזעיר אכין אקרין ימי עולם ותאנא אלין ימי קדם כלבו מתתקנן בתקווא דדיקנא דעתיקא דעתיקין . שמירא דשמירין (כליל בבו) והאי דתליסר כליל להון כמה דאתמר ודא יורא לא אסתכיל בהדיהו אלא הוה בלי כלא ובהוה זמנא דאתר עתיק יומין בתקונין דלעילא הוה אסתקרי יום אחד דביה זמין לאוקיר דיקניה דא הוה וכתיב (ויכ"ה יד) יום אחד הוה ידע ליי"י . הוה בלחודי יזיר מכלא הוה דכליל כלא הוה דאתקרי בשמא ידעא דעיקן באתר דלית יום אית ליליה דלית יום בלא ליליה . ומסוס דהוה זמנא זמן יאה דיקרא דיקנא . והוה בלחודי יסתכח לא אסתקרי לא יום ולא ליליה . דלית יום אקרי אלא מססרת דיקן ולית ליליה אקרי אלא מססרת דילן . ומסוס דהאי תקווא כליל כלא לא ארדע ולא ארתחיו מניה ומניה נגיד מסחא דרבותא לתליסר עיבר מצועין לכל אינון דלתתא דנכרין בהוה מסחא (אתתקני) בתליסר תקונין אילין אסתקנא דיקנא קדישא עלאה ואילין תקונין דבהאי דיקנא שסתקנן ונחתן לכמה עיבר . ולא אסתחן היך מתפשטין ויך נפקין מכלא אסתחיו ומכלא אסתמרו . לית דידע אתר להאי

עתיקא בפשיטותא דלהון כלהון כלילן כמה דאתמר ארדע ולא ארדע עיבר ולא עמיר . עליה ארתקרי (ישעי' מג) אני יי"י הוה שמי וכבודי לאחור לא אתן . וכתיב (ירמיה ק) הוה עשנו ולא אנחנו . וכתיב (דניאל ו) ועתיק יומין יתיב . באתריה יתיב ולית דידע ליה . יתיב ילא שכיט וכתיב (תנאים קיט) אודך על כי נוראות נפליתי וגו'

אמר ר"ש להבירייה כד אפרסח פרישא דא דלתין תמאן עלנא אלא חמינא דנתתו כל תקונין בגוה ינסיירו באתר דא וחד פריכתא בזינא דקצ"ה (כ"א בזינא קדישא) פרישא באתר סמכין לארבע עיבר . סמכא חד הוה יתיב מתתא לעילא וחד מגרופיא בדיה ובמגרופיא ארבע מפתחי שנין (כ"א שניין) מכל סריו . ומתאחדן פרסא ינתחין לה מעילא לתתא וכו' להכיכא תנינא ותליהא ורביעאה . ובין סמכא לסמכא חמין תמיסר דגלי דסמכי ומתנהרין בזינא דגליכא (כ"א בזינא דגליפין) בהוה פריסח וכן לדי עיבר וחזינא אלין תקונין דנכרין עלה והיי מחכאן מלי דפמא לאתגרשא ולאסתלקא כל חד בהתייה וכד הוה מתתקנן מפוריא כל חד וחד סליק ואתערש יתתקן בהוה תקנא דמתקן אלא מכל (כ"א בצבל דכל) פומא דחד מיני . ובשעתא דחד י"ג פתח פתח פתח לתקנא בהוה תקווא . הוה תקווא הוה יתיב ומחשכא למלא דנכיק מכומוכין וכדין סלקא בדוכתיה ואחלבר וכל סמכין מכאן ומכאן חדן על דשניין מה דלא ידע . וזמין לקליכין כמה דתיבין קייזין סכא בגיטיכין . זכאין ארון לעלמא דתתי דכלאי זמין דנכיקי יפמיכין כלשו מלין קדישין ילי כשין דלא אסתחן לימנא ילשאלא קצ"ה חדי ליכישע יניית להני מלי עד דהוה אגמר (כ"א אגמר) דינא די לעלמא דתתי תימון זמנא אסתא כל הני מלי קדישין . עלייכו כתיב (שד"ו) וזכך כין השוב וגו' דובב שפתי ימיני מחי דיבב שפתי ימיני דהפלו לגלמא דתתי מרחבן שפתייכו אורייתא קמיה . השתא ארתקנו ואסתכינו דעתא למתקן תקוני דזעיר אפינ היך יתתקן ויך יתלבש בתקוני מתקוני עתיק יומין קדישא דקדישין שמירא דשמירין שמירח מכלא דהשתא חובתא (כ"א בהשתא) עלייכו למגזי דינא קישטאה יאה ושפירא ולארתקנא כל תקונין על בורייה תקני דזעיר אכין מתקוני דארך אכין התקנו . ואסתכסא תקוני מכאן ויכאן כהיו צ"ג לתלבשא (כ"א ומשלפא) ביה רוחא דשמירא דכל עיברין צנין לזיתב על כורסייה דכתיב ועל דמית הכסא דמות כורסיה הדס עליו חלזעלס . כמראה הדס דכליל כל דיוקנין כמראה הדס דכליל כל שמחן כמראה הדס דביה סב"ן כל עלמין עלמין ותתאין . כמראה הדס דכליל כל רוי . ויתחתירו ואתקנו עד דלא אברי עלמא ואת"ג דלא ארתקינו

תאנא בלנישומא דספרא . עתיקא דעתיקין עד לא זמין תקוני באתי מלכין כנס מבין (ג"ה ריח) גליף מלכין) וישער מלכין ולא הוה מתקיימין עד דדמי (כ"א דתנא) לון ואלנע לון לבתר זמנא סה"ד (כ"א ריח) ואלה ה ליכס אחר מלכו בחרך אדום בחרך אדום באתר דכל דינין מתקיימין תמן . וכלבו לא ארתקינו עד דרישא חורא עתיקא דעתיקא ארתקן . כד ארתקן תקין כל תקווא דלתתא תקין כל תקונין דעלמין ומתאין . מכאן אוליפנא כל רישא דפמא דלא ארתקן הוה בקדמיתא לית עמא מתתקנא . ואי איסו מרתקן כללי מתתקנן . ואי איסו לא מתתקן בקדמיתא לא יכלין עמא לאתתקנא . מכלן . מעתיק יומין . דעד לא ארתקן הוה בתקוניו לא ארתקנו כל אינון דגעו לאתתקנא וכלבו עלמין

דרך אמת א שערותיו הם נמשק. ככ"ו ב ביארטו ימיני: ב בונה מניכס ומעמידם .

עלמין אתחזבי סה"ד (ש) וימנך בלדוס בלע בן בעור . וימנך בלדוס ר ת חדא (ס"א יקרא) סא . אפר דכל דינין מתקשרין תיז ורליין מתין בלע בן בעור תאנא סיא גזרת דינא תקיפא דתקיפין דבנייסי מתקשרין אלף אלפין מארי דיבבא ויללא וסא עירו דהבבא מאי דהבבא כלומר דין הבבא כד"א לגוקה סתי בנות סב סב כיון דסליק לאתשבא ביה לא קריס ולא סוד יכול למיקס וכלאו עלמין אתחזבו . מאי טעמא זמס דלדוס לא אתתקן דהקוגא דהרס דדייקיגה כליל כלל ויכול כלל לאתחזבא ביה ובגין דתקנא דה דלדוס לא אשתכח לא יכילו למיקס ולא תשבא ותחבטו יתחבטו ס"ד . וסא כללו בלדוס אתכלילין . אלל תחבטו ותחבטו יתחבטו תקיפא עד דיימי תקוגא (ס"א דייקנא) דלדוס וכד אתא סאי דיוקנא אתגלפו וס"א אתכללו) כנס ותחזבו לקיימא אחר מנהון אתחבטו (ס"א מנהון תחבטו ולא אתחבטו) . ויינהון לא אתחבטו כלל . ואי תימא יסא כתב ויית וייית . דאתחבטו לגזרי . לאו סבי . אלל כל מאן דנתיב מדרה קדמא דסו ביה . קארי ביה מיית כד"א (בגין) ויית מנך ייריב דנתיב מדגנא קדימא דסו קס ביה . וכיון דאתתקן אדא אתקרון בשחון אררין ותחבטו בקומא ביה וקיימין בזוכתייהו . וכלאו אתקרון בשחון אררין מן קדמין בר הכו דכתיב ביה וסא אשו מסיבבא ביה מפרד בת מי זכר . מ"ש . משום דהני לא תחבטו כסאר אררין משום דהיה דב וקובא כהאי תורה דלא סלקא אלל דבר וקובא ובג"כ שעתא דאשתכחו דבר וקובא לא כתיב ביה מיית כאתרין ואתקיייו חבל לא אתיבבו עד דאתתקן דיוקנא דלדוס . וכיון דאתתקן דיוקנא דלדוס אתחזבו ואתקיימו בקומא ארר ואתיבבו

תאנא כד סליק ברעומא דרישא חזרא למעבד יקרא ליקריס תיזן וזמין ותסיק מביטיכא דקדינתא חד גינולא (כבז ביה אתתקן (ס"א אתתקן) וסליק רעומי) ואתחבט להילת מואה ושבעין עיבר וגינולא קריס ושחרי נפיק הייתה דינא ומתגלגלא כבז ביה אתתקן ולפיך חד גולגלתא תקיפא ואתחבט לארבע סערין ובהמי תורה דינא אשתחזב גינולא ואתחזב וכליל (ס"א ואתכליל) ביה . ביה ס"ד . מלח אתשער ביה . ובגין כך סאי גולגלתא תחבט בשערין . וסאי איירא הוא טייר דשמיירין דשתיק וימין ברוחא דגניו בהי גולגלתא אתחבטו אשא מספר חד ואוירא יתספר חד . ואוירא דינא קריס עיבס מהאי ספר ואשא דינא קריס מהי ספר . מהי אשא הכא אלל לאו הוא אשא . חבל בזניגא דה (ס"א גינולא) דאתכליל בחיירא דינא כד למתן ושבעין עלמין ודינא חבטו אשתכח . ובג"ד סאי גולגלתא התקן גולגלתא תקיפא . בגולגלתא דה יתבין תשעה אלפי רבוא עלמין דנפלין עלוי וסמכין עלוי . בהאי גולגלתא נפיק פלח מרישא חזורה דתתלי מניה תדיר . ויהאי עלא דהגער מרישא זמין מיימא לאחייאס והוא פלח דתתכליל בהי גוני מספרא דרישא חזורה חזור בגוויס . (ס"א בגיניס) דכליל כלאו חזורי (וכלאו חזורי) חבל כד תחזבן בשמי רישא דעיר חבין אתחוי ביה סומקא כהמי בזולתה דחיה חזור ואתחוייט גונא סומקא בגונא חזורה . ובגין כך כתיב (ד"א י) ורביס מיסי דמת עפר יקולו אלה לחיי עולם ואלא לתרפוס לדראון עולם . לחיי עולם בגין דאתחזאו להסוא חזורה דלמי מספר דשתיק וימין אריכא לאנפין . לחרפית ולדראון עולם בגין דאתחזאו להסוא סומקא דעיר אפין . וכלל כליל בהסוא פלח סה"ד (ש"א י) כי פל ארוס פלך . אורות תרין וסוא פלח דנסיף . נסיף כל יומא

להקלא דתפוחיס כניוני חזורה וסימקא . סאי גולגלתא אררי כתי גוני להאי ספר ולהאי ספר ומהאי אירא דינא אתחבט מגולגלתא לאנפוי ק"ג רביא עלמין ובגין כך אתק ועיר אפין ובשעתא דאלשריך אתחבטו אררי ואתריבין בהסוא ומ"א בגין דאשנא באנפוי דשתיק דשתיקין והייס לגילא . ומהאי גולגלתא נפיק חד עיבר לכל אינון לתתא ללמא הגר אורחורא לנפיק ויזין כד עלמין בחושבנא תחות שרביטא . ולקביל דה בקע לגולגלתא לתתא כד עלמין בחושבנא . וסאי בקע אגר אורחורא אשתכח מניה לעתיק וימין בתלליה דגולגלתא (ס"א בגולגלתא דה) ג' חללין אשתכחו דשרייא יתיה בבו וקרומא דקיק חפייא עלייס . חבל לא קרומא קייבא סתימא כעתיק וימין . ובגין דה סאי מוחא אתחבט וס"א (נפיק) לתלמין ותרין שביילן סה"ד וסר יולא מעדן ומתאא בלתי חללין דגולגלתא מוחא שרייא מהללא חד מתבקע (ס"א ומתבקע) חד מבועא לד' סערין ונפיק מהסוא מוחא דשרייא בהאי חללא תלמין ותרין שביילן רוחא דתחיתא מחללא תנייגא מתבקע ומתבקע חד מבועא אהרא ויתפתחין ו' תרעין חללין ו' תרעין אתחזבין ו' וימין דאורייתא ו' סנין דייבולא ו' חלף דרין דומין קב"ס לתבא רוחיס ליב ולשרייא ביה . מחללא תלייתאס . נפקין חלף אלפין אררין ואכסדראין דעמא שרייא עלייסו ודרי בבו . וסאי חללא שרי חלליס (ס"א מדוריס) בין סאי חללא ובין סאי חללא יתמליין מתרין סערין . כל אינון אררין סה"ד (משני דה) ודעתא חרריס ימלאו . חללין ג' מתחבטין בכל גופא להאי ספרא ולהאי ספרא . וסאינון אחיד כל גופא ותהיז בהי גובא חלל סערין . וכלל גופא אתחבטן ואשתכח . תאנא בגולגלתא דרישא תליין חלף חלפי ברא ורבוט רבוון קוני דשערי אוכמן ומתחבטין דה ברא ומתערבין דה ברא . וליס חושבנא לגימין דכל קוגא וקוגא דהרין ביה . דכין ומסבין . ומכא תתחזקן עמי אריייתא דכדיא דתחבטא בכל חזון סערין דאינון דכין . בכל אינון סערין דחזון מתבבן . יתבי קוני מתחבטין ומקיפין . מנהון שערין ומנהון הקיפין יבכל קוגא וק"ג יתבין מוחא תלין על תלין . מתלהבן ותליין כגיבר תקיף מהי נח קרבין . בתקוגא יסא בתקוגא שירא תקיפא (בחור כחריס) דרביין ומקיפין . סה"ד (שי ס) בזור כחריס מתתקן קוני דשערי ותליין תלין על תלין מהאי ספרא להאי ספרא על גולגלתא סה"ד (ס"א) קוונתיו תתליס ותאנא יתבין חלי תלין . משום דמשיבין מבזעין סניאין דתלת רהסי מיהת . מבזעא לחללא חד גולגלתא מתחבטן שערי במשיכותא ומתעבדין תלין דתליין מכהס מבזעין דאתחבטן מהסי חללא . מהללא תנייגא נפקי חזבין מבזעין ואתחבטן שערי מאינון מבזעין במשיכותא ואתעבדין תלין דתליין ומתערבין בקיפין אררין . מהללא תלייתאס נפקי חלף חללין אררין ואכסדראין . ואתחבטן שערי במשיכותא מכלאו (ומתעבדין תלין על תלין ומתערבין בקיפין אררין) . ובגין כך אינון קיפין תלין על תלין וכלאו משיבין דאתחבטן מנ' תליין דמוחא דגולגלתא וכל אינון קיפין וכל אינון קוני . תליין וחסין לספרא דארדין ובגין כך כתיב (ד"א י) סהס חלפי אוקר ושמע . ובהאי תלין . תליין (ס"א ובהאי תליין) ימנא וסחאלא כהורא וסביא רחמי ודינא . וכל ימנא וסחאלא תלי בהאי ולא בעתיקא . בפלגותא דשערי אסתא חד אורחא דקיק דמתחזב מהסוא אררא דשתיק וימין . מהסוא אררא אתחבטן סיה מוא ותליבאר אררין דאתפלגין באררין דפקודי דאורייתא . דכתיב (תב"ס) כל אורחות יי חסד ואמת לגולרי בריתו ועייתיו תאנא

תאנא בכל קולא וקולא מתארדן אלף אלפין מארי דיבבא
 ויללא דרליין בכל קולא וקולא מאינון תקיפין. ומאיון
 שטיין מארייון דמתקלא (ס"ה) מארייון דרחימותא ויאיו
 מתקלא בנייבו) בנין כך אית ייזנא אית זאלא.
 מצחא דנילגלחא. אשגחתיא דאשגחתיא. ולא מתגנייא בר
 ההוא זמנא דלריכין חייבא לאתבקדא ולעיינא בעובדיהון.
 ותאנא כד ארגלייא האי זמנא אשגחא כל מארייון דדינא.
 וכל עלמא דינא אשגחא. בר ההוא שעתא כד סליקו
 ללותהון דישראל לקמי עמיק יומין ובעי לרחמא על בניו גלי
 מלחא מרעוא דרעיון ונסיך דהאי דועיר אפיין ואשגחין
 דינא. דהאי זמנא נפיק חד (פיקודי רבא) שגרא דיתפרס
 ביה זמנא דאסיק חמשין פרעין. וכד ארפסא דיתפרס
 מחא דאשגחתיא לחייבא עליא לאינון דלא מתכספי בעידיהון
 סה"ד (ימיני ג) ומנא אשה זונה הוה לך מאנת הכלל. ומניא
 שגרא לא קאים דהאי אחר דזמנא בנין דארגלייא לאינון
 דחייפין בחובביהו. ושגרא דמתבר קב"ה לאתפשטא עס
 לדיקיא כהירין אנפסי דעמיק יומין באנפי דועיר אפיין
 ומתגלייא זמניה וכאיך להאי זמנא וכדין אשגחי עמ רלון
 וכל שעתא ושעתא דינא תלי והאי זמנא דועיר אפיין
 ארגלייא. ארגלייא זמנא דעמיקא דעמיקין ואשגחין דינא
 ילא אשגחין דהאי זמנא אשגחתיא זמנא דאפיין אפיין
 דומיקי דאשגחין ביה וכלילין ביה וכד ארגלייא זמנא
 דועיר אפיין אית רשותא לכלהו דארגלייא וכד ארגלייא זמנא
 דרעוא דרעיון דהאי זמנא אית רשותא כדן לכלהו זמנא
 (קב"ה רב) ומניא עשרין וארבע בני דינא זמנא דהאי
 זמנא וכלהון אקרון נלח (ס"ה) זמנא וכל חד אקרי נלח
 וזמנא דרעיון (דלפין) הוא מלח. ואית מלח ואית נלח
 דאינון נלחיס. והיינו דתנו נלח נלחיס. וחיינו בזמנא
 ומתפשטן זמנא דאשגחתיא דעמיק יומין דהאי זמנא
 (שג"ל מ טו) וגם נלח ישראל לא יבקר ולא ינחם כי לא
 אדם הוא לנחם. והאי זמנא דאשגחתיא כל ההוא נלח
 דאשגחתיא דאשגחתיא דאשגחתיא דאשגחתיא דאשגחתיא
 ולא עבד דינא אי חייבין מ"ס משום דקאי בזמנא דאשגחתיא
 אדם ויכיל לאתפשטא הכל אי באחר דאשגחתיא ראש (בדאי
 זמנא) אשגחתיא וארגלייא האי נלח לאו הוא עידן וזמנא
 לאשגחתיא. מ"ס משום דלא הוא זמנא דאשגחתיא דאשגחתיא
 לא תגליא פ"ל זמנא דאשגחתיא אלא זמנא דאשגחתיא. וזמנא דלא
 אשגחתיא פ"ל זמנא דאשגחתיא אלא זמנא דאשגחתיא. וזמנא דלא
 להנחם כנלח דאשגחתיא תקיני גופא.

ושאר עמין שלפין עליהו. וזמנא דאשגחתיא עמין יתסחן בעינא
 עבא ורחמי על ישראל ואשגחתיא (ס"ה) ואשגחתיא עינא ועבד
 נוקמין בשאר עמין. סה"ד (ע"ה) העירם וסקולא סגירה
 לאתשגחתיא דהאי חורא הקינא למעבד נוקמין לאינון דאפיין
 לן. עינו כד אשגחתיא חמחון שפירין כהני וניס בזמנא
 ואיכס וירוק חור לא ארגלייא אלא זמנא דאשגחתיא בעינא
 עבא ויתסחתיא כל אינון גוויין בהוא חור מאינון גוויין
 דמתגליין נפקין שבעא עיינין דאשגחתיא. דנפקי מאוכמא
 דעינא סה"ד (ויכ"ה ג) על אבן אחת כגס עיניס. מאי
 אבן אחת. אוכמתיא דעינא שמוקא נפקין שבעא "מרישין
 דמחין (ג"ה דסחרן) לסער שמאלא ומתלפין באשא דלסער
 לפון ומתלפין לאתשגחתיא בעלמא לנלח אחרין דחייבא סה"ד
 (ע"ה ד ימי ד"ט) שבעא אלה עיני יי סמא משיפסיס בכל
 הארץ. מירוקא נפקין שבעא עינין (ס"ה) גהירין) דאשגחתיא
 דלסער (ס"ה) רשיפין דסחרן לסער) דומא ומתלפין
 לאתשגחתיא בעלמא לנלח אחרין ועובדין דבני נשא בין שב
 בין בים דמתיב (אי"ב יד) כי עיניו על דרכי איש וגו'. וכד
 אשגחתיא בחורא זמנא דאשגחתיא לכלהו לאשגחתיא לכל מארי קשום
 לאושבא עלמא בנייבין וכל אשגחתיא דהוא חורא הוה לשב
 על ישראל ואשגחתיא בזמנא דאשגחתיא דאפיין להו סה"ד (ש"ה ג)
 רחא רחמי. אלא לאושבא לון. רחמי לנקחא לון מדלקין
 לון. ובנין כך כתיב (תהלים מד) עירם ליה תישן יי הקינא
 אל זמנא לנחם עורה והקינא תרי אשגחתיא. תרי פקידין.
 תרי עבן. רחמי ונוקמין. גווינא קדמא שמוקא זמנא
 שמוקא כליל וסתיס כל שמוקין מקמי. לא חמחון.
 סוחרים דהוא שמוקא אשגחתיא דאשגחתיא זמנא דאשגחתיא
 גווינא תניינא אוכמא כאשגחתיא דנפיק מתהומא חד זמן
 דאלף שנים זמנא רבא. וכד נפיק האי אשגחתיא רבא
 ותפסא על ימא. וקליא דימא יגלגלייא אולין. ואשגחתיא
 לנונא רבא דאשגחתיא ליתן. ונפיק מתהומא. והאי אשגחתיא
 מתגלגל בתוקפא דימא ונפיק לבר. והאי אוכמא דכל
 אוכמין סתימין קמיס (ס"ה) וזמנא דאשגחתיא דכל אורחין סתימין
 קמיס) וכך היא חוכמותא דעינא אוכמא דכליל וסתיס כל
 שאר אוכמין. יסוחרים דהוא אימא אשגחתיא דאשגחתיא
 שמוקא (ס"ה) לסער חד) ואקיף להוא אוכמא. גווינא דאשגחתיא
 ירוקא דירוקי דכליל וסתיס כל ירוקין. וזמנא דאשגחתיא דהוא
 ירוקא אשגחתיא דאשגחתיא דאשגחתיא דאשגחתיא דאשגחתיא
 חוסא אוכמא לסער חד. ואקיפין להוא ירוקא. וכד
 אשגחתיא (ס"ה) ארגלייא) חורא ואשגחתיא עינא כל אינון גוויין
 לא מתשגחתיא ומתשגחתיא לתתא (שמוקא ירוקא אוכמא) לא
 אשגחתיא בר ההוא חורא דנחם מעתיק יומין. ונסיך מניס
 כל אינון דאשגחתיא (ג"ה ס"ה). ולית גווינא אשגחתיא בר ההוא
 חורא דאשגחתיא. ובנין כך אשגחתיא כל מארייון דשמוקא
 ואוכמא דאינון תלומין כדאשגחתיא. סה"ד (ב"ד) שניך כער
 הקנזות שגלו מן הרחם שכלם מתאימות. מאי מן הרחם
 מההוא אשגחתיא דעינא קדישא עלאה. שכלם מתאימות
 מתגרבין דאשגחתיא דאשגחתיא דאשגחתיא דאשגחתיא דאשגחתיא
 הקנזות ואם אחרת שכלם מתאימות. כלומר חורא דלחון
 דהוא חורא דעינין כד אשגחתיא דעינא עלאה דאשגחתיא
 זמנין למנדע דיקינא. לחמו כדאשגחתיא כד"ה (י"ש)
 (יד) כי עין בעין יראו. אימתי כזב יי' לון. וכתיב
 (במדב"ד) אשר עין בעין נראה אתה יי' וכדין פקידותא
 דעינין לשב. ואית פקידותא דעינין לשב ואית פקידותא
 דעינין לביס. לשב כמס דכתיב (דניאל ט) פקח עיניך וראש

שמומפטי

שימוחיתו וכו'. ודא הכא נכח. ולביש. וכתיב (ישעי נב) שיך תראנא ירושלם נוח שאנן אהל כל ילען כל יסע יהדותא לנחא הא סכא לכח ולכין דלא חתוביד דא בלא דא תנא בננישיתא דספרא חסו עיניך תרהנ: ירושלים כוס שאנן. יכי ירושלם ניה שאנן היא יסא כתיב (ס) נדק ילון צה. ובאתר דרשכחה נדק לאו שקים ולא שאנן היא. אלא שיך תראנא ירושלם כוס שאנן. כוס שאנן לעתיק יומין אתיר. (דכיה באלין סינין) דהווא עינא שקים שאנן. עינא דרתיי עינא דלח נסיל מאסחיתא דא להסתרוא חתרא. ובגין כך כתיב (זכ ג) שיך תרהנסי חסר יוד ולא עיניך. ומה דאתר ירושלם ולא ליון. הכי אלשריך. לאכפייא לדינא דהשכחה בה ולדחוא פלה. והאנא כתיב (דכיי יא) עיני ס' אלהיך בה מרשית השנה ועד חרות שנה (סכ"ד ג"ה א) נדק ילון צה דבה השכחה גורי דתיין יתיר מכל שארי אתרי) (א דכתיב נדק ילון צה דבה אשכחו גורי דינין יתיר מכל שאר אתרי. ותאנא כתיב ע"ג י"י אלהיך בה מרשית השנה ועד חרות שנה. השמא עיני יי אלהיך בה וכדין פקחותא דטיינין צה לכח ולביש בגין דאית בהו ימינא וסחלה דינא ורחמי) ולזנא דאתי ישרה צה עינא חד דרתיי. עינא דתיקא דעתיקן סכ"ד (סג ד) וברחמים גדולים תקבך. כיון דאתר רתיי מהו גדולים אלא אית רתיי ואית רתיי. רתיי דתיק דתיקן אינון איתון רתיים גדילי. רתיי דעיר אכנין אקרון רתיים סתם (ס"א יא) הוה משיס דאית ציה ימינא ובמאלא דינא ורחמי) ובג"כ וברחמים גדולי תקבך דתיק יומין תאנא ברני עיינין בתרין גוויין מנייבו בתיקא ואוכחא שאנן תרין דעינין. וכד צעי ק דשא קידשין לרחמא על יב"אל אחית תרין דעין לתאבטייא בימא רבא. מאן ימא רבא. ימא דהכיתא עלאה. כיומר דיתסון בנתרא (ס"א בבורא) בוציעא דנכין מהכיתא רבא ומרחס להו לישראל הושתמא תהנא בנניעותה דסכרא חוסמא דעיר אכנין בחוסמא אשתמודע כרניפא בהאי חוסמא אשתפשא מהו דכתיב (שוי"ג כ) עלה עשן באפו וגומר. עלה עשן באפו בהאי חננא אשתכללו אשא ונהלי דירא דלית (ס"א) בחוסמא אשתמודע פנושא הלל בלהובין ייתוקדין בתיקבו מהאי חוסמא אשתפשא תלת גוויי הננא ואשא ונהלי דירא דכתיב עלה עשן באפו ולית) חננא בלא אשא ולא אשא בלא תנא. וכלהו אשתליקו (ס"א אשתליקו) וכקין מחוסמי. והאלא כד אשתברו תלת אלין דכליין בהתי חננא דנשיק מה שאו. אשתקמס חוסמא וכשיב וכשיק חננא אוכחא וסומקא. ובין תרי (נ"א בתרי) גוויי. וקרינין ליה אף והימא ומשחית ואי תימא אף והימא כתיב (דכיי ט) כי יגורתי מפני האף והמהו דלינין חננא אוכחא וסומקא. משחית מ"ל. דכתיב (כ"א יג) לפני שחת יי את סדום ואת עמורה. שחת הסחית בנורא דליק מוקדא. ותא"י חוס גבוראן חוין צהתי זעיר אכנין ואשתלקו לאף וארבע מאה גבוראן. ומתפשטאן בחוסיין. בנומא. בדרעוי. בידין. באכנעין. ובג"כ כתיב (הגייס ק) מי ימלא גבורות יי גבורת כתיב כתיב סכא גבורות וכתיב (ד"ה אכ"ג) לך יי הגדול והגבור. אלא הכי תאנא כד אשתבראן כללו גבוראן כחדא אשתקרי גבורה סדא. וכלהו גבורן שריאן לנחתא מחוסמי. ומהאי תליין אלף (אלפיין) וארבע מאה רבוא לכל חד מנייבו ובהאי חננא דאפיק מחוסמי תליין אלף (אלפיין רבוא) וארבע מאה (וחמש) דספר גבורה דא. וכלהו גבוראן תליין מהאי חוסמא דכתיב (זכייס קמס) דור לדור ישכם מעשיך וכו'.

וכד שארי גבורה דא. כללו גבוראן מתלסן וששאן. (נ"א ונהתי) עד דנתתן ללהס סחרב המתפשטת. כתיב (נראשיה יט) כי משחיתים אכחני את המקום הזה. וכתיב (סג יג) לפני שחת יי את סדום ואת עמורה. וכתיב (סג יט) ויי המסיר על סדום ועל עמורה. אלא הכי תאנא לא דיין להשטיס וכו' אלא דמתפכי מ"ר למ"ה והאך מהפכי והא כתיב (מחאי ג) אחי יי לא שיתי. אלא בכל זמנא דעתיק דעתיקי רישא חוררא (א"ג י"א) דעווא דעווא אשתליין רחמין רבדין אשתכחו בכלא ובשעתא דלא אשתליין כל זיינין (ס"א דינין) דעיר אכנין זמינין וכשיביל רתיי עביר דינא סווא עתיקא דכלא דתינא כד אשתלייא עתיקא דעתיקין רעוא דרעוין כללו בוגיני דאשתקרון בשמא דא נהירין. ורחמי אשתכחו בכלא ובשעתא דלא אשתלי עמירא דשמירין ולא אשתהין אלין בוגיני. מתגרין דינין ואשתביר דינא. מאן גריס להאי דינא רעוא דרעוין דלא אשתלי ובג"כ מהפכין חיבישא רחמי לדינא. ומה דאתר סכא חמא יי מן סחייס בוציר אכנין אתיר. ומשיע דכתיב מן סחייס אש ומי אש רחמי ודינא לאפקא מאן דלית ציה דינא כלל. תאנא האי חוסמא זעיר וכד שארי חננא לאפקא. נפיק בבהילו ואשתבד דינא. ומאן מעכב להאי חוסמא דלא יפיק חננא חוסמא דעתיקא קדישא דהוה אקרי אכנין אכיס מכלא. ויינין רוא דתינין יי יי פסק פעמא בגוויייהו. בכלהו אתר דשאר דאכר כתיב זמני פסיק טעמי בגוויייהו בגין אכרס אכרס יעקב יעקב שמואל שמואל כולהו פסיק טעמא בגוויייו חין מיסה משה דלא פסיק טעמא בגוויייהו. י"ג אכרס אכרס בתרא שלים קדמא לא שלים דהשת' שלים בלש נסייני. ובגין כך פסיק טעמא בגוויייהו דהשת' לא הוה איהו כדקדמיתא. יעקב יעקב בתרא שלים קדמא לא שלים דהשת' אשתבד ביסק ושראת עלים שכינתא ועיד דהשת' אשתלים בלשע אילנא קדישא כנוינא דלעילא בתריסר החוין בשבעין עכנין מה דלא הוה בקדמיתא. ובגיני כך בתרא שלים קדמא לא שלים ופסיק טעמא בגוויייהו. שמאל שמואל טעמא פסיק בגווייהו. מ"ס. בתרא שלים קדמא לא שלים דהשת' הוה נביאה וקודם לכן לא הוה נביאה. אלא משה משה לא אשתקט טעמא בגוויייהו דמיומא דאמליד שלים הוה דכתיב (במיו"ג) והרא אוסי כי פוז הוא. אף הכא יי יי פסיק טעמא בגוויייהו קדמא שלים בתרא שלים בכלהו. ומשה באתר דינא אתר לנחתא לון מעתיקא קדישא רחמין לזעיר אכנין דהכי תנין כמה הילא דמשה דאית מילין דרתי לתתא. וכד אשתלי עתיקא בוציר אכנין כלל ברחמי אשתון וחיבתא השכיך ואשא ותננא לא נפיק כד"א (ישעי מח) ותלתי אשתס לך. ותאנא תרין נוקבין דחוסמא בחד נוקבא נפיק חננא להיס ושתקעא בתיקבא דתהומא רבא. ומחד נוקבא נפיק אשא דאוקיד בשלחוביו ומהלשפא (בארבע אלף) באלף וארבע מאה עלמין דבספר שיאלא ומאן דגריס לקרבא בהאי. אקרי אש יי אשא דלכלא ואוקיד כל שאר אשין. והאי אשא לא חתבסס הלא באשא דירדבהא. והאי חננא דנפיק מוקבא ואחרא לא אשתבסס אלא בתננא דקרבנא (דמדבחה) וכלא תלייא בחוסמא בגין כך כתיב (נראשיה ח) ויהו יי את ריש היתחא דכלא בוסומא תליין לאררא האי חוסמא פנננא ואשא סומקא. ובגין כך אשתקבל ברעוא. והאי (הוא) דכתיב (נעודני יב) ויחר תף יי. (דכיי יא) וחרה אף יי. (במיו"ג) וחרה אפי. (דכיי י) פן יחרה אף יי כלל בוציר אכנין אשתר ולא בעתיקא. תאנא כתיב (דניאל ט) הסס אלהי אונק ושמע הוי (ס"א תאנא בלניעותא דספרא

אחרת. כד אסתכל וידע מה כתיב יי פעלך בקרב שנים
 חייסו. האי לעתיק יומין ארמ' ויכל אחר דישתחא יי יי'
 בירד ה"א תרי זמני חו זאלך דלי'ת וירד ה"א מד לזעיר
 אפי' ומד לעתיקא דעתיקין והע"ג דכלסו מד. ומד שמש
 אקרו. ותנינן לימתי אקרי שם מלא. בזמנא דכתיב יי'
 אלהים דהאי הוא שם זולא. דעתיק דכלא ידועיר אנכי.
 וכלא הוא שם מלא אקרי. ושאר לא אקרי שם מלא. כמא
 דאוקימנא (ר"ש ז' י"ט) ויטע יי' אלהים שם מלא דנפישת
 גמא. ויכל אחר יי' אלהים אהק' שם מלא. יי' יי' כלא
 הוא בכללא. וההיא זמנא אהרין ארמין רחמין בכלא. יי' פעלך
 בקרב שנים חייבו לטתיק יומין חתור מאי פעלך זעיר חכי'
 בקרב שנים. אינין שנים קדמוניות דאקרו יי' קדם ולא
 אקרו שנים עולם שנים קדמוניות אינון ימי קדם. שנות
 עולם אלן ימי עולם. והכא בקרב שנים מאן שנים. שנים
 קדמוניות חייבו למאן. חייבו לזעיר אפי'. דכל נהירו
 גליה זאינון שנים קדמוניות אהרין יי' ובג"כ אמר חייבו.
 ברזו רחם תזכור. להסו חסד עלאה דעתיקא דעתיקא
 דביה אהר רחמין לכלא למאן דבצי לרחמא ולחאן דיה
 לרחמא תאנא אר"ש אהרנא עלי שמיא ולכל אלן דעלנא
 קיימין. דהאן מלין אלן בכלבא עלמין. והאן בלבאי מלי
 ובזו פירכא עלאה דפריכא עלנא מתשמרין וכלקון וגניו לא
 עתיקא דכלא גניו וסתים מכלא וכד שרינא למלא לא הוו
 ידעין חברייה דכל הני מלין קדישין מתערין כה. זכאה
 חולקיון חברייה דכהא. זכאה חולקי עמכון בעליה דין
 ובעלמא דחתי. "שפת ר"ש ואמר (דכ"ה ז') וחתם הדבקים
 ביי אלהים וגו'. זאן עמא קדישא כישראל דכתיב ביה
 (ש ג') אשריך ישראל מי כמוך דכתיב מי כיוכא בחלוא יי'
 משום דאתדבקוהא דליון הוא בשמא קדישא בעלמא דין
 ובעלמא דחתי יתיר מהכא. דהתם לא מתפרשן מניה מההוא
 נירא דנריין ביה נדיקא סה"ד וחתם הדבקים ביי' ולא
 כתיב הדבקים ליי' אלא ביי' מוש. תאנא כד נחית מן
 דיקא יקרא עלאה דעתיקא קדישא כתיב ועמיר מכלא
 מבחא דרבות קדישא לדיקנא דזעיר אפי' דהתין דיקא
 גליה בשעשה תקוין ובשעתא דכסיר דיקא יקרא דעתיקא
 דעתיקין דהאי דיקא דזעיר אפי' נגדין תליכר יי' גנין
 דמשה עלאה דהאי דיקא יי' שבתחין ביה עשרין ותרין
 תיקוין ומניה נגדין עשרין ותרין תיון (ס"א דליו' ז') דמיה
 קדישא (תחתי' מסוף קל"ט) (ג"א ובעלמא דחתי. משום
 דאתדבקוהא דליון היא בשמא קדישא בעלמא דין ובעלמא
 דחתי יתיר זכאה דהתם לא מתפרשן מההוא נירא דהיי
 דלירין ביה נדיקא סה"ד וחתם הדבקים ביה ביה מוש
 עליכו כתיב אשריך ישראל מי כיווך עם נוטע ביה' וכתיב
 מי כיוכא בחלוא ה' רשתא אהרין דעתא לאוקורי למלא
 ולאוקיר יקרא דדירנא קדישא דמלא. תנא מתתין דיקא
 עלאה דיקא קדישא בע תיקוין דא חסו דיקא דז"א וכד
 נחית מן דיקא יקרא עלאה דעתיקא קדישא דכתיב דיקא
 דז"א נגדין י"ג חזעין דיישחא עלאה דהאי דיקא ומשתכחין
 ביה כ' תיקוין ימניה נגדין כ"ג אהון דשיחא קדישא).
 ואי' דיקא לא אשתחא ולא אחר שלמ' אלא לחיו (ולא
 קרי דיקא) אלא הכי חגיגא דלעיתא דסברא כל מה
 דאשמר וגניו ולא אדכר ולא רתגלייה הוא מלא הוי עלאה
 ויקרא מכלא (ח"ס) ובג"ד ה' אחר סתים וגניו ויקרא משום
 דהו' שחא ילימותא ויקריהא מכל גרופא גנייה קרא ולא
 התגלייה ותאנא חמי דיקא דהיו שלימותא דגרופא
 וסכירותא

דאפרא דרנא (ס"א זקומא) עתיקא למשיע שב וביס ודא חיוה)
 אודנא דאתעביד תחות עשרי ושערי תליין עליה. (ואודנא
 סו' נמשע) ואודנא דאתעביד ברשומי רשומין לגאו. כמה
 דעביד (ס"א דכתיב) דרנא דעתיקא (להאי ולהאי) מ"ס
 בעתיקא (ס"א בנין דיתעכב קלא לאעלא ביוהא ויבחיין ביה
 מוחא ולא דכיליו) (בנין למשמע שב וביס) ותחנא מהאי
 עתיקא דבנו אודיין תליין כל אינין מארי דנדפין דכתיב
 ביה (ק"ה ז') כי עוף כסיים יוליך את הקול ובעל כנפים
 יגיד דבר. בנו אודנא כסיף מג' חללי דמוחא להאי וקבא
 דאודיין. ומסהיא כגיפא עייל קלא דההוא עתיקא ואתריף
 דההוא כגיפא בין שב ובין ביס. שב דכתיב (ד"ה ס') כי
 שומא אל אהיונים יי' ביש דכתיב (במד' י') וישמע יי' וימר
 אפו ותבער ביה אש יי'. והאי אודנא סתים לבר ועתיקא
 עייל לגי לההוא נוקבא דנשיפתא מן זוחא בנין למכנס קלא
 לגאו דלא יפק לבר ויהא נסיר וסתי זכל ספרוי בג"כ
 הוא רוא ווי להאיא דמגלי ריון דרין דמגלי ריון כחילוי
 אכתיב תקוהא דלעילא דאתתקו לייכנס ריון ולת יפקן לבר
 הניא בשעתא דנוהין ישראל בעתקא ושגרי מתגליין זעל
 אודיין כדון עייל קלא באודיין דההוא נוקבא דנשיף מיוחא
 וכנס (ס"א ובס' במוחא) ונשיף דנוקבי דהוסי' ואחזער
 חוסי' ואתחזס (ג"א ואתחזס) ונשיף אשא ותנא חוסי' ונשיף
 נוקבין ומתערין כל גביראן יעביד ניקמין ועד לא נשיףין
 מאי וי נוקבין אשא יתנא סליק ההוא קלא לעילא ובס' ש
 ב יתא דמוחא (ס"א ברשעא במוחא) ונגדין תרין דמעין מעיין
 ינפק מנהירו תנא ובהא דההוא קלא דנגיד לון לבר דההוא
 קלא דעייל זא דנין התשכחן ומתערין (ס"א מתערבין) כולי
 האי בנין כך כתיב וישמע יי' וימר אפו ותבער ביה אש יי'.
 דהאיא שמיטה דההוא קלא אהר מוחא (ג"א). תנא כתיב
 ססה אלהי אונך כליזר ארכין. (כ"א אודיין) שית זאה אלף
 רבוא אינון מאריהון דנדפין דתליין בליון אודיין. וכלא
 אהקרו אונ' יי' ומא דאתמר בס' יי' אונך. א קד בועיר
 אפי' אהמר. מסס"א דהד הללא דמוחא תליין אודיין
 ומחמין תרעין דנכקן מההוא הללא דה' הוא (ס"א אית) תרעא
 חד דגיד. וכתיב יתשפתר דההוא נוקבא דאודנא דכתיב (א"י
 ג') כי און מלין תבחן וכתיב (תה"ס ז') ובוחן לבות וכליות.
 ומסס"א דאתפשטותא דההוא הללא דחמין תרעין דאתפשטו
 בגובה. דאתר דלכא שארי מתפשט ההוא הללא דחמין
 תרעין ואודנא קרי ביה במוחא ובלבא קרי ביה בריכה.
 משום דמתר הד מתפשטין (ס"א דההוא נ"בא דאודנא
 יתסס"א דאתפשטותא דהאיא הללא דחמין תרעין מתפשט
 בגופא דאתר דלכא שארי יעל דא באודנא קרי ביה בריכה
 ובלבא קרי ביה בריכה דכתיב כי און מלין תבחן וכתיב
 ובוחן לבות וכליות ומשום דזאתר הד מתפשטין) תאנא
 דלעיתא דסכרא כמה דאודנא דא אהן בין שב ובין ביס
 כך כלא. דזעיר אפי' אית סערא דשב וביס ימיה
 ושחאלא. רחמי ודיכא. והאי אינא כלי' ביוחא ומשום
 דאתכלל במוחא ובהללא חד. אתכליל בקלא דעייל ביה.
 ובאודנא קרי ביה שמיטה. ובשמיטה אתכליל ביה שמע
 כלימר סגן אשתכח (ס"א ואשתכח) דכלא דחד מתקלא
 אהקל. ומלין אלן למאריהון דחתי' אהיבן למשמע
 ולאשתכלא ולמנדע. ת"ח כתיב (תקו' ג') יי' שמעתי שמעך
 ירחמי וגו'. האי קרא אשתמודע דכד נביאה קדישא (ס"א
 מהימנא) שמע ואשתכל וידע וקאיש על תקוין חילין כתיב
 ירחמי תמן יאות הוא לדחלא ולהתבר קמיה הוי זעיר אפי'

דרך אמת א י' כ"א תחמיל מכלן עד שופר ו' ודק קלס א :

וספרותא דזעיר אפין נפיק מאידני ונחית וסליק וספי בתקובא דבוסא זאי תקיבא דבוסא כד"א (ס"ה) להיו כלונת הבוס (ולה ערונות) בתשעה תקונין אתתקין האי דיקנא דגורא אנכי בשערי (הדיקנא) אכתי אתתקנא בתקוני שפיר. כגבר תקיף שפיר לתחוי דכתוב (ס"ו) בהור כאלוים תקינא קדישא אתתקן שער מלגלא יניקו היא נילולא (ג"א-ס"ה) כי בינינא דקדישיתא יניקו מכללא דאירא דכיא יבשש בתחום שער דריבא מתחת קיני דעל ארתינ ונחית תקיני כחא דהודני נמי על נמי עד רישא דשייח תקונא פנייה נפיק שער וסליק מרישא דפומה עד ריבא אררא דפתחא דפייה ונחית מתחת פומה עד ריבא אררא נמינ על נמינ בתקונא שפירא. תקונא פליתאה מאתנישאה דתחת חסינא מתחת תרין נוקבין נפיק חד אררא ושערין זעירין תקיפין מליין להסוף אררא ישאר שערין מליין מהאי גיבא ומהאי גיבא סוהרניס דהוא אררא. ואירא לא תתחוי לתת כלל אלא הוא אררא דלעיל דנחית עד ריבא דשפתינ ותחן שקעא היא אררא תקונא רביעאה נפיק שער ואתתקין וסליק וחיי צלעיו דתקובא דבוסא. תקונא המבאה פסוק שער' ותתחויין תרין תכומין מאלן ומאלן סומקן כהוי ודרא כומקא ויתלשטן בזאתן ושטעין תליין דמתלשטין תחתן (ס"א מ"ג) תקונא שפיטאה נפק שער כחד חסא כסחרי' דדיריה ותינין עד ריבא דמעיו ולא נחית עד שפירא תקונא כזעאה. דלא תליין שער על פומה ופיחא תכתי מכל סערי ויתכין שערין בתק"ו סחור סחור ליה תקונא תינהיה. דנתתין שרי בתחת דיקנא דמתכין קדלא תתחוי כסו שער דיקין נמינ על נמינ מליין מכל סערי תקונא כזעאה (תענין שרי ע"ג תינ) דמתכרין (א"ה תתכרין) שער כללו בשקול' מעלי' (ס"א מ"ה) עד (א"ה ע"ה) איני שרי דתליין כללו בשקול' שפיר כרד גיבר תקיף מארי כח קרבין בתשעה סקין ארין נגדין ונתקין ש מצועין דמס רבות דלעיל' ומריה מס רבות נגדין לכל אינון דלתת. ס' תקונין ארין אסתכחו דיקנא דא וצלמיית תקונא דדיקנא דא ארקרי (כד נס לתת) גיבר תקיף דכל מלן דחוי דיקנא קייחא בקיימיה תנייה ביה גבורא תקיבא עד כלן תקונא דדיקנא עלאה דזעיר אכין

ית'ח רחא דמס דבכל אתר דלדבר חדס הכה לא דלדבר אלא בשחא קדישא דכתי תתחוי מחסו דנא אקרי (ס"ה) חדס אלא בזה דלתתוי ליה. ומאי תתחוי ליה. שמא קדישא. דכתיב (ג"א-ס"ה) ויילך יי' אליהם את הארץ בשם מלך דהוא יי' אליהם כמה דלתתוי ליה יבגין כך הכה לא דלדבר חדס אלא בתיא קדישא. ותנא כתיב מן המלך קרתי יש עניי בירחב יש תרי זמני י"ס י"ה לקביל תרי עלעוי דשערי אתתקין כסו. ומתחא דשערי אתתכחין ותליין. שארי וארז יי' לא אירא. יי' לי בצוורי צשיח דלא חסר. בשמא דהוא קדישא. ובשמא דא דלדבר חדס ויה דארז מה יעשה לי חדס הכי הוא. דתנא כל הינון כתרין קדישין דמלכא כד אתתקין בתקונין אתתקין ארס. דיקנא דכליל כלל ומה דמלכא כסו אתתקין בזה אתתקין קדישא ותערא ומה דביה אתתקין יוד' ואתתקין ארס בכללא דתערא ומה דביה (ס"ה) ומה דלתתוי מתערא אתתקין שמא קדיש'. תערא ומה דביה ואתתקין יוד' אתתקין ארס בכללא תערא ויה דביה. ואלין תשעה תקונין דחמר דוד הכה ללכנא שארי בגין דיראן דלחיד דיקנא דמלכא ודוקור ליה ביקורי עילאה כל מה דכתי מן מלכא מלכא עזיד בנייה מ"ס דיקנא ולא גופה אלא גובה אויל בטר דיקנא ודיקנא לא אויל בטר גובה (ס"ה) דדיקנא אינו עיקר כל גיבא וכל הדורא דגובה בטר דיקנא אויל וכלא דדיקנא (תיחא) (י"ג נ"ג ודקא ע"ג גופה) ובת י גוי תתי האי חושבנא חד כדקאמין. תרין מן המלך קרתי יש חד. עניי בירחב יש תרי. ס' לי לא אירא תלת מה יעשה לי חדס ארבע ס' לי בשערי חסו ואני ארעה בשואי ביתא. טוב לחסות בה' שבעה. מצעות בארס תינייא טוב לחסות ביי מצעות צנדיבוס תשעה וכ"ה טוב לחסות בה' מצעות בארס זי טוב לחסות בה' מצעות צנדיבוס ז' מן המלך קרתי יי' מהי קא ייירי אלא דוד כל מה דארז הכה על תקינא דדיקנא דא קאמר (כ"ה) יכודא ארז מן המלך קרתי יש מארז דשאר דיקנא להתפשטא דהוא אתר דתיק מקמי כתיב דלודנין מילא תרות שער דרישא ובג"כ אמר יי' ויה תרי זמני ובאתר (ס"ה) דאתשט דיקנא ונחית מאידני ושארי להתפשטא אתר ס' יי' לא אירא דהוא אתר דלא דחיל (ס"ה) דתיק) וכל האי אלשריך וכו'. (ארס אתתקין ועל התפשטא האי אלשריך) דוד לאכנע תתייה מלכין ומיין בגין יקרא דדיקנא דא. ותנא כננישוא דכפרה כל מיין דחיי צלמייה דדיקנא דכ"ג עלאה לחיד בידיה חו דאויש ידיה ליה. ינדע דשליס הוא עם עלאי וארמיה תתייה חיינ דמעריין ליה. תנא מתתקין דיקנא עלאה בתשעה תקינין והוא דיקנא דזעיר אכין צט תקינין מתתקין תקונא קדמאה מתתקין שער מעילה ונפיק מקמי כתיב דהודנין מתחית קוני דתליין על אידני ונחית שרי נמיין על נמיין עד ריבא דפומה תתנא כל ארין נמיין דדיקנא תקיפין יתיר מכל נמיין דקינין דשערי דרישא ושערי דרישא אריכין (וכפיין) והני לאו אריכין ושערי דרישא מנסין שיעי ומנסין קישיין ובשערא דאתתכחין שער חורי דעתיק יומין לשערי דגורא אכין כתיב (ע"ג) חכמות בחון תרנס. מאי בחון. כהאי זעיר אפין. דמתכחין תרי מייח תרי מוחי ס"ד אלא אימא ארבע מוחי. תלת מוחי דהוי בגור אכין ואסתכח בתלת יתללי דגולגלתא דרישא וחד מוחה סקס על צוריה דכליל כל תלת מוחי. דלתמך מניה מטיבן כלילן שקילן בשערי חורי. להאי זעיר אכין לתלת מוחי דביה ומסתכחן ארבע מוחי כהאי זעיר אפין. בגין כד אלכינו

דרך אמת א פין סס כפרדס כסגל פנטות וכלים.

אלמינו ארבע פרשיית דכתיבין בתפילין דאתכליל בהו שמה קדישא דעתיק וימין עתיקא דעתיקין חפיר אפיין. דהאי הוא שלימותא דשמה קדישא. דכתיב (דברי-כה) וראו כל עמי הארץ כי שם יי נקרא עליך ויראו מורך. שם יי. שם יי ממש דאינון ארבע רשימי כתי דתפילין. ובג"כ (קהל ב רסג ה) חכמות בחיך תרנה (פ"א דהכא עתיקא כו' חסיד דהיא חכמה כו') דהכא יסתמין דהא עתיקא דעתיקין סתימא דסתמין לא תסתה ולא ימין חכמה דליה חסיד דהיא דהיא חכמה סתימא דכלא ולא אתפרש. ובגין דאתברו ארבעס יומין זכאי זעיר אפיין אתחשבן ארבע יומין מניה לארבע עיבר. ואתפרשן מהד מצועא דנפיק מכלהו ובג"כ אינון ארבע. ותאנא דהו חכמה דאתכלילא בארבע אתחשבא בהני שערי דאינון תליין תלין על תלין. (פ"א יומ) וכלהו קיין תקיפין. ואתחשבי ונגידו כל חד לאשערי. ואלף אלפיין ורביא רבן תליין מנייהו דליהון בחושבנא הס"ד (פ"א קיימותו תלתלי תלי תלי) וכלהו קיין ותקיפין להתחברא כהאי הלמיש תקיף. וכהאי סגרה דאיהי תקיפא עד דעבדין נוקבין ומצועין מתחות שערא ועבדין מצועין תקיפין לכל עיבר ועיבר לכל ספר וספר ובגין דהני סגרי אוכחי ומסוכן כתיב (ויי"ג) מגלה עמוקות מי חך ויולא לאור ללמית. ותנא הני שערי דיקנא תקיפין (בלהודי) משאר שערי דרישא חסיד דהני בלחדייהי מתפרשן ומסתכין וליין תקיפין בחירתייהו. אחאי תקיבין אי תימא משום דכלהו דינא לאו הכי דהא בתקונין אלין חסתכו רחמי (ודינא) ובשעתא דנחתין תליסר מצויה נהדי דמשחא אלין כלכו רחמי אלא תהנה כל הני שערי דיקנא כלכו תקיפין. מ"ס כל אינון דרחמי בעיין ליהוי תקיפין לתכפייא לדינא וכל אינון דאינון דינא רח תקיפין אינון. ובגין כך ויין כך בעיין ליהוי תקיפין מתרין סערין. כד בעי עלמא רחמיין רחמי תקיפין ונחמיין על דינא. וכד בעי דינא דינא תקיף וכלה על רחמי ובג"כ בעיין ליהוי תקיפין מתרין סערין דכד בעו רחמי. שערי דאינון ברחמי קיימין ומתחזיא (פ"א ומתחזיא) דיקנא באינון שערי וכלא הוי רחמי כד בעיית דינא אתחזיית דיקנא באינון שערי. וכלא תתקייס דיקנא. וכד אתגליית דיקנא קדישא חוורא. כל הוי מתחזיית דינא ומסתחין מכאן דאתחתי בנהרע עתיקא מיה דהו' ביה ואתחיימו כלכו ברחמי וליה דינא אשתכ' וכל הני תשע' כד נסרין כהד' כלכו אתחייין ברחמי. ובג"כ אחר משה זמני אסר' (נמדנני יג) יי ארך אפים ורב חסד. ואלו אמר לא קאמר. משום דרוח דמלא אינון תשעה מכיין דנהרין מעתיק יומין לזעיר אפיין וכד אחר משה זמנא תניינא תשע' תקויין אחר וליכיה תקוי דיקנא דמתחתי בוגיר אפיין ונחתין מעתי' יומין ונהרין ביה ובג"כ אית תלייה בעתיקא יסתחא לא אחר משה זמנא. תנא שערי דרישא דזעיר אפיין כללי קשישי תלין על תלין. ולא שיעיין דהא חזינא דתלת מוחי בתלת חללי משתכחין בים ונהרין מוחא סתימא ומשום דמוחא דעתיק יומין שקיף ושכיך כחמר סב על דורדייה שערי כללי שעיעיין ומחייין במשחא סב ובג"כ כתיב ראשה כעמר נקא וכהו דזעיר אפיין קשישין ולא דהא כלכו תליין ולא מתקמי ובג"כ חכמתא נגיד ונפיק אצל לא הכיחה דתכמתא דאיהי שכיבא ושקיפא דהא תנינא דליה דידע מוחיס דעתיק יומין בר איבו והאי דכתיב (ויי"ג) אלהים הנין דרכה וסוף ידע את מקומה (ה"ג ב) דזעיר אפיין אתמר אחר רבי שמעון בריך ברי לקב"ס בעלמא דין ובעלמא דאזי. תקונא תניינא נפיק שערא וסליק מרישא דפומא עד רישא אחרא דפתחא דפומא ונחית מתחות פומא עד רישא אחרא

נימין על נימין בתקונא ספיר קוס ר' אבא קס ר' אבא פתח ואמר כד תיקונא דדיקנא דא יסתקן בתקונא דמלכא (פ"א בתקוני מלכין) (פ"א כד תיקונא דא יסתקן דיקנא דמלכא אתחזי) כגבר תקיף ש"ר לזמני רב ופליג הס"ד (ת"ל"ס קמי) גדיל אדונינו ורב כה וכד ארבעס בתקונא דיקנא יקירא קדישא וישנה ביה אקרי בנהרעו דליה אל רחמי וגו' והאי תקונא תניינא אתתקן כד נהיר בנהרעו דספיין יומין אקרי רב חסד וכד משכילי דא בדה אקרי בתקונא אחרא וזמנא דהא נהיר אנטפס (פ"א דהו' נהיר דתשעין) ותאנא נושא עון אקרי דא תקינא תניינא כגוינא דעתיקא קדישא אצל משום דהוא אורחא דנפיק בתקונא תלתאה תחות תרין נקבין דחושמא ושערין תקיבין זעירין מליין לשהו אירחא. לא אתקרון כהא נושא עון ועובר על פשע ואתקיימי באתר אחרא. ותניא תלת מחה ושבעין וחמש חסידים כלילין בהסד דעתיק יומין וכלהו חקרון חסדי קדמייה דכתיב (פ"א ב) איה חסדיך הראשינים וכלכו כלילין בהסד דעתיקא קדישא סתימא דכלא. וחסד דזעיר אפיין אקרי חסד עולם ובשפ"ק דנניעותא (שמי קטו ב) קרי ביה להסד קדמאה דעתיק יומין רב חסד. ובזעיר אפיין חסד סהס ובג"כ כתיב כהא (שמי יד) ורב חסד וכתיב (פ"א) נוגר חסד לאלפים סהס ואוקימנא דהו רב חסד משה כלפי חסד לנהרע ליה ולאדלקא בזוני דתני דהו חורחא דנחית תחות תרין נקבין דחושמא ושערין זעירין מליין לשהו אירחא לא הקרי יהוה ארחה עובר על פשע דליה אחר לעברא ליה בתרי גוויי חד משיס שערי דתסתחא ביהוה ארחה יוא אחר קישא לאעבדא. ויה חסיד דנחית אעברא דהיא ארחה עד רישה דפומא ילא יתיר. וע"ד כתיב (פ"א ב) שפתי יו שפתיים סומקין כורדא נישכות מור עובר סומקא תקיף ורחי אירחא דהא בתרי גוויי לא (פ"א בתרי גוויי אגויה ילא) אתבסס. מכאן מאן דזעי לאגומא תרי זמני בעס זידיה ביהו אורחא

תקונא רביעאה נפיק שערא ואתתקן וסליק ומפי בעילעיי בתקרבחא דביסומא. האי תקינא יאה וספירא לאתחזיא הוד והדר הוא. (פ"א הוד עלאה) ותניא הוד עלאה נפיק ואתעבר ונגיד לאתחזיא (פ"א לאה דעלעין) בעלעיו ואתקרי הוד זקן ומחיה הוד והדר. תליין אלין לבושי דאתלבש בהו וחינון פירכירא יקירא דמלכא דכתיב (ת"ל"ס קמי) הוד והדר לבשת תקונין דאתלבש בהו ואתתקן ביהו דיוקנא דאדס יתיר מכל דיוקנין יתאנא דהו כד אתנהר בנהרעו דיקנא עלאה (פ"א דא) ואתפסש בשאר תקויין נהירין. האי הוא נושא עון מהאי גימא ועובר על פשע מהאי גימא ובג"כ לחיינו כתיב. ובלגעייתא דספרא אקרי הוד והדר יתפארת דהא תפארת הוא עובר על פשע ש"א ותפארתו עובר על פשע. אצל האי תפארת לא אוקימנא אלא בתקונא תשיעאה כד"א ותפארת בחורים כחם ותמן אקרי תפארת. וכד אתתקל. (פ"א אסתכל) בתתקלא חד סלקין. אחר ר"ס יאות אנת ר' אבא לתפארתא מעתיקא קדישא דכל כרכאן נפקין מניה תקונא חמישה פסיק שערא ואתחזין תרין תפוחין מכאן ומכאן סומקין כהאי ורדא סומקא ומתלבשן במחאן ושבעין עלמיין. הני תרי תפוחין כד נהרין (מתרין סערי) מנהירו דתרין תפוחין קדישין עילאין דעתיקא אתמסק סומקא ואתי חוורא ביהו כתיב יאר יי פניו אליך ויהקך וכד נהרין מתברך עלמא. ובשעתא דאתעברו סומקא כתיב ישא יי פניו אליך כלומר יתלק ולא יסתכח רוגזא בעלמא. תאנא כלכו נהרין דאתנהרן מעתיקא

משיקא קדישא אהקרון חסדי קדמאי. ובנין אינון. כהרין כל אינון חסדי עולם. תקונא בתימאה נפיק שערך כחד חושא דשערי בשחרניא דיוקנא. (ס"א ותליין עד רישא דמעו ולא נהית עד שביבא תנא תקונא דא הוא דלקרי) פאת הזקן ואיסו חד מחמש פאין דתליין בחסד (ובכרמיי) ולא אבעי להבלא האי חסד כמה דתמר. ובנין כך לא תשמית את פאת זקנד כתיב:

תקונא שבימאה דלא תליין שערך על פומא ופויא אחסני מכל סערוי ויתבין שערין בתקונא חסור סחור ליה קיס ר' יסורא. קס ר' יסורא פתח ואמר (ד"ה י"ז) בניורת עירין פתגמא כמה אלק רבבן מפנשן (ס"א מתישבן) ומתקייין בהאי פומא יתליין מניה. וכלהון אקרון פה. הס"ד (הג"ה ג) וברוח פיו כל לבאס. ומשהו רוחא דנפיק מפומא. מתלבשן כל אינון דלבר. תליין מהאי פומא ומהאי פויא (ס"א רוחא) בר תפשט האי רוחא מתלבשן ביה כמה כביו מהימנא וכלהו פה י"י אהקרון ובאתר דרוחא נפיק לת אתערבא מלה אחרא וכלהו (פיות) ממכאן לאתלבשא בהאי רוחא דנפיק. והאי תקונא שליטא על כלהו שיתא משוס דהכא מתקיימן כלהו ומתחדן ובנינו כך שערוי שקילין סוחרני' דפויא והתפני מכל סערוי והאי תיקונא שליטא על כלהו משוס דהכא מתקייין כלהו ומתחדן. אחר ר"ש ברין אנת דמשיקא קדישא. תקונא תימאה דנחתי שטי בתחות דיוקנא מרביין קדלא דלא אחחוי. דתניא אין למעלה לא ערף ולא עפוי ובזמנא דאגה (ס"א דנחתי) קרבי אחחוי משוס לאחזאה גזרתא דהא תנינא אלק עלמין אהתחדין מניה הס"ד (ג"ר) אלק המגן תלוי עליו כל שלטי הגבורים ואלף המגן רוח הוא. בנינושאת דספרא כל שלטי הגבורים דחוי מסגר גבורה חד מאינון גבוראן. תקונא תיעושה דאתישבן (ס"א דמתחדן) שערי בשקלא מליא עס אינון שערי דתליין כלהו בשקולא שפיר כחד גיבר תקף מארי נחנן קרבייא משוס דלהו שערי אתמשכן בתר אינון דתליין. וכללא דכלהו באינון דתליין. וכלא אתמשך (חכ"א). ועל דא כתיב (יש"י י) תפארת בחורים כחם. ונגראה עליו הים כבחור טוב הס"ד) כתיב (ג"ר) בחור כארויס כגיבר עביד גבוראן ודא הוא תפארת מילא ובזמנא ורחמי

תנא אר"ש כל הכי תקונין וכל הכי זלין בעינא לגלאה למאריהון דאתקלו ביהתקלא ולא לאינון דלא עאלו (י"א) (ס"א ויא) דעאלו ולא נפקו) אלא לאלין דעאלו וכקן. דכל יאן דעייל ולא נפיק עב ליה דלא אברי. כללא דכל מלין. עתיקא דעתיקין וועיר אפיין כללא חד כללא הו כללא יאה. לא יפתי ילא מחתיי ולא שגא אהתין אהתקונין אלין. אשתלים דיוקנא דכליל כל דיוקנין. דיוקנא דכליל כל שמהן דיוקנא דאתחוי בגויי כהאי דיוקנא (י"א בגוייס כל דיוקנין) לאו האי דיוקנא הו אלא כעין האי דיוקנא. בר אתהדרן עשירין וכתריין כדון הוא אשלמותא דכלא בנין דיוקנא יאדס. הו דיוקנא דעלאין ותפאין דאתכללו ביה. ובנין דהאי דיוקנא כליל עלאין ותפאין. אהקרון עתיקא קדישא תקוניו דהקנא דועיר אנפין כהאי דיוקנא ותקונא. ואי תימא מה בין הכי להאי כללא הוא ביהתקלא חדא אבל מכאן (י"א מנין) אהפירשן ארחוי. (י"א אהפשטן רחמי) ומכאן (י"א ומנין) אשתכח דינא. ומסערא דיין הו שנין דא מן דא. ויזין אלין לא אהתחדו בר למחדי הקלא קדישא. וכתיב (ה"י) סוד י"י ליראיו. כתיב (ג"ה"י) ויאלר י"י אלדים את האדס בתיי יודין. אשלים תקונא גו תקונא שצקנא

דנשפנקא. ודא הוא ויאלר. תריין יודין למס. רוח דעתיקא קדישא ורוח דועיר אפיין. ויאלר מאי לר. לר לורה בגו לורה (ודא הוא ויאלר) ומסו לורה בגו לורה. תריין שמהן דאתקרי שס מלא י"י אלהים. ודא הוא רוח דתריין יודין דוויבר דלר לורה גו לורה. תקונא דשמא שלים י"י אלהים ובמה אתכלילו דיוקנא עלאה דא דלקרי אדס. דכליל דכר ונוקבא. ועל דא כתיב את האדס דכליל דכר ונוקבא. את לאפקא יליסני

זינא דנפיק מניה (מדכר ויקבא). עפר מן האדמה. ייקבא בגו דיוקנא. ויפח באפיו נשמת חיים שצקנא דנשפנקא גו בנין. וכל דא למא בנין לאשפלא ולעיילא ביה סתים דסתימא עלאה עד סופא דכל סתימין. (הס"ד) (ס"א) ויפח באפיו נשמת חיים) נשמתא דכל חיי דעילא ותתא תליין מההיא נשמתא ויתקיימו בה. ויהי האדס לנפש חיה להתקנא ולעיילא בתקנין בנינושא דא ולאשפלא להיא. (י"א ירהיא) נשמתא זריגא דלרגא גו סופא דכל דרגין. בנין דיהי סהיא נשמתא משהכחא ככלא ומתפשטא ככלא. ולמהו כלא ביחודא חד ומא דפסיק האי יחודא מן עלמא כחאן דפסיק נשמתא דא. ומחוי דחית נשמתא אחרא בר מהאי ובנין כך ישתני הוא ודוכרייה מן עלמא לרדי דיון. בהאי דיוקנא דהדס שארי ותקין כללא דכר ונוקבא. בר אתתין האי דיקנא בתקוניו שארי מהדוי מבין תריין דרועין באתר דתליין שערי דיוקנא דאתקרון (י"א דתקרי) תפארת. ואתפשט האי תפארת יתקין תריין חדין אשליף לאחוריי. עבד גולגלתא דנוקבא כלא סתימא מכל סערוי בשערא בשנינושא דרישא ובכללא חדא אהתעידו בהאי תפארת. יאקרי אדס דכר ונוקבא הס"ד (י"א) כתפארת אדס לשבת בית

בר אתצרי פנינושא דרישא דנוקבא תלייא חד קולא דשערי מאחורוי דועיר אפיין ותלי עד רישא דנוקבא ואתערו שערי ברישה כללו סומקי דכללן בגו גוויי הס"ד (ג"ר) ודלת ראשך כארגמן. מהו ארגמן גוויי דכלילן בגו גוויי. תאנא אהפשט האי תפארת משיבוא דלצא ונקיב ואתעבר בנישא אחרא ותקין כרנושא דנוקבא עד שבורא ומשיבוא שארי ובשבורא שלים חו אהפשט האי תפארת ואתקן מעוי דדכריא ועייל (ואתתקן) בהאי אתר כל רחמין וכל סערא דרחמי. ותאנא בהני מעין אהתחדן שית מהא אלק רבא מארי דרחמי. ואתקרון בעלי מעין. דכתיב (י"א) על כן המו מעי לו רחם ארחמנו נאם י"י. תאנא האי תפארת כליל ברחמי וכליל דרינא. ואתפשט רחמי דכורא ואתעבר ונקיב (ס"א יכהיר) לספר אחרא ותקין מעוי דנוקבא ואתתקנו מעהא בסערא דינא. תאנא אתתקן דכורא בסעריס במאתן ותימא ותרבעין תקונין דכלילן ביה מנסון לגו ומנסון לבר. מניהן רחמי. ומנסון דינא כללו דרינא אהתחדו דדינא דאחורוי דנוקבא אהפשטת תמן ואתחדו אהתפשטו בסעריס ותאנא חזשה ערייתא (י"א תיקונין) אתגליין בה בסערא דינין חמשה. ודינין ה' (י"א בסערא דינא ודינא) אהפשטן במאתן וארבעין ותמנא אהתין והכי תאנא קול באסה ערוה שער באסה ערוה סיק באסה ערוה יד באסה ערוה. ככל באסה ערוה. דאע"ג דתריין אלין לא שניסו בהנרא ותריין אלין יתיר מערוה אינון. ותאנא בנינושאת דספרא אהפשט דכורא ואתתקן בתיקוניו אהתקן תקונא דכביתא דכ"י והאי הויה איה דכ"י ארכיס דהיא אמה מאתן יארבעין ותמינא אהתין וכללו תליין בפויא דחיה דאתקרי י"ד וכיון דאתגלייא י"ד פומיה דחיה אהתגלי חסד עלאה. והאי איה חסד הוא. דאתקרי ותלי (י"א) והאי חסד הוא תלי) בהאי שוס אמה. ולא אקרי חסד עד דאתגליא י"ד דוס אמה

ומ"ח

ות"ח דלא חתרי אברהם שליט בהאי חסד עד דאתגליא
 יו"ד דאמא. וכיון דאתגלי חתרי שליט ה"מ (כנ"ח"ט יו")
 התהלך לפני ויהי תמים תמים ממש. וכתוב (שמו"ג כ"ג)
 ואהיה תמים לו אשתמרה מעוני. מאי קא מיידי רישא
 ויפסא אלא כל דגלי האי יו"ד ואשתמר דלא עייליה ליו"ד
 ברשותא החרא. ליהו שליט לעלמא דתתי ולהו נריר ברירא
 דחיי מאי ברשותא אחרא. דכתוב (יחזק"ג) ובעל בת אל
 נכר. וזנין כך כתוב ואהיה תמים לו דכיון דהוא תמים
 בגליה דיו"ד. ואשתמרה מעוני. וכיון דאתפשט אמא דא
 אתפשט סער גבורה מיונין גבוראן (בשמאלא) דנוקבא
 ואשתקע בנוקבא באתר חד וארשט בערייתא כתיבא דכל
 גופה דנוקבה ובהאי אתר חתרי ערוה דכלה אתר לאנטיה
 להסוה אמא דחקרי חסד בנין לאתבסחא גבורה דא דכליל
 חמש גבוראן. בהאי חסד דכליל בהי"ח חסדין. חסד ימינא
 גבורה שמאלא. אתבסס דא בדהו וחקרי ארש כליל מתרין
 ספרין וזנין כך בכלהו כתרין חים ימינא ושמאלא דניא
 ורחמי תאנא עד לא זיון תקוני דמלכא. עתיקא דעתיקין
 בנה עלמין והתקין תקונין לאתקיייא הה"ח נוקבא לא
 אתבסמא. ולא אתקיימו עד דכתיב (יש"ג) חסד עלאה
 והתקיימו. והתבסמו תקוני נוקבא. בהאי איזה דחקרי חסד
 ה"מ (כנ"ח"ט). ואלה המלכים אשר ילכו בדרך הדום
 אתר דכל דיין משתכחין תמן (ואזינו תקוני אתתא אשר
 היו לא כתיב אלא חסד ילכו) ולא אתבסמו עד דאתקין
 כלא ונסיק האי חסד. ואיכ"ש בפרש"א דאמא ה"מ יומת
 וימת דלא אתקיימו ולא אתבסמו דניא בדינא. ואי תימא אי
 הכי דדינא כלהו והא כתיב וימולך תחתיו שול מרובות
 הנגר והא לא אתהוי דינא דתינן רחובות הנגר איזה
 בינה דמינא מרובותין המשן תרעין דנהורין ויבלינין לבית
 ספרי עלמא תאנא כלהו דינא בך מחד דאתקייא בתראת
 והאי שול מרובות הנגר דא היא חד ספרא דאתפשט
 ונפיק מרובות הנגר וכלהו לא אתקיימו לא תימא דאתבסמו
 אלא דלא אתקיימו בהאי מלכו (דכסטר נוקבא) עד דאתערו
 ואתפשט האי בתראת יכלהו דכתיב וימולך תחתיו הדר מאי
 הדר חסד עלמא ושס עירו כעו מאי כעו ברחי כעו בר
 נס דוכי לרוחא דקדושה. ושס אתתו מוסיבאל כתיב
 אתבסמו דא בדהו וחקרי השמו. מה דלא כתיב בכליה
 דשמאלא אתבסמותא דא בדהו ב"מ משד. תקינין דמסר
 גבורה. בת מי וזב אתבסמו ואתכלילו דא בדהו מי וזב
 רחמי ודינא כאן אתדבקו אתתא בדכורא. בספריו אתפרשן
 בדרושין בטיקין. דרוגין דכורא הד ימינא חד שמאלא
 דרוחא קדמאה (ס"א קדישא) תלת קשרין אתקשרו ביה
 ואתכלילו ב' דרושין ואתכלילו ס"ד אלא ג' קשרין בימינא
 ג' קשרין בשמאלא. ג' קשרין דימינא אתכלילן ב' קשרין
 דשמאלא וז"ל דרושא לא כתיב אלא חד אבל ימינא לא
 כתיב ביה זרוש אלא (שמו"ט) ומיך י"י ימין י"י התקרי
 ב' קשרין דאשתתא דאחסינו לחולקיון. ואי תימא הא חתרי
 חללין מוהא דיגוללתא משתכחין תאנא כולהו ג' מתפשטין
 ומתקשרין בכל גופא וכל גופא אתקשר בהי תלת ומתקשרין
 בדרושא ימינא וזנין כך כתוב דוד ואמר (הלים ק"ו) שב
 לימיני משוך דהוא אתחבר עמהון דאשתתא ויתבי תמן
 לכרסיהא שלימתא. וזנין כך כתוב (ש"ס ק"ח) אבן מאסו
 הכיבית וכו' משום דיתבי לימינא הייני דכתיב (דניאל י"ג)
 והנה ותעמוד לגורלך לקץ הימין כלומר כמאן דוכי
 לחיביותא דמלכא. וכאה חולקיה דמאן דפריש מלכא ימיניה

דרך אמת א פ"ל ט"ו פ' כנ"ח"ט תיקון קי"א כ"ג

וקבל ליה תחות ימיניה. והאי ימינא כד יתיב קשרין
 אתפשטא. ודרושא לא חסיס ידיה וס"א יקשרין לא אתפשטו
 ודרושא לא אושט יתיב בתלת קשרין דאמין. וכד מתרין
 חייבין ומתפשטין בגלמא מתערין תלת אחרנין דאזינו דינא
 קשיא יתיב דרושא. וכד אושט דרושא יד ימינא הוא אבל
 חתרי זרוש י"י זרושך הנטויה. (ס"א תלת קשרין אתקשרו
 ביה ואתכלילו תלת קשרין דימינא ותלת קשרין בשמאלא ב'ג'
 קשרין דאשתתא דאחסינו לחולקיון. ואי תימא הא ב'ג' הללי
 מירא דיגוללתא משתכחין תאנא כלהו ג' מתפשטין ומתקשרין
 בכל גופא וכל גופא אתקשר בהי תלתא ומתקשרין בדרוש
 ימינא והאי ימינא כד יתיב קשרין לא אתפשטו ודרושא לא
 אושט יתיב בתלת קשרין דאמין. וכד חייבין מתערין
 מתרין תלת אחרנין דאזינו דינא קשיא. ואשט דרושא
 ואתקרי זרוש י"י זרושך הנטויה) בומא דג' אלין אתכלילן
 ב'ג' אחרנין חתרי כלא ימינא ועבד דינא ברחמי דהא הוא
 דכתיב ומיך י"י נאדרי בכה ומיך י"י תרען אייב בנין
 דמתערין רחמי ביה. ותאנא בהאי ימינא מתאחדן תלת מאה
 ובצעין אלף רבוא דחקרי ימינא ומאה ומתנין ומסאה אלף
 רבוא מזרוע דחקרי זרוש י"י. מהאי ומאה תליא זרוש ימא
 והאי חתרי תאנא דכתיב (יש"ג) מולך לימין משה הא
 ימינא זרוש הא שמאלא דכתיב (ש"ס) זרוש תפארתו דה בדהו
 ותאנא בידא שמאלא מתאחדן הרבע מאה ומיכין רבוא מארי
 תריסין ומתאחדן בכל אנבעא ואלבעא. ובכל אנבעא ואלבעא
 עשר אלבין מארי תריסין משתכחין פוק והשיב כמה אזינו
 דבדהו והאי ימינא חתרי כתיב קדישא דחיי מדרושא
 דימינא מתלת קשרין. (ואע"ג דחקרי ד' הוה כיעטא) דכתיב
 (ג"א וכתוב) (שמו"ג כ"ג) והנה ידי עמד ואתאחדן מהי"י.
 אלף יארבע רבוא ומיכיא וממש יאה אלפין מאריהון דסייעין
 בכל עליא וחקרי ד' י"י עלאה יד י"י תתאה ואלע"ג
 דככל אתר יד י"י שמאלא זכו ימין י"י. התכליל ידא בדרושא
 והוי כיעטא וחקרי ימין יאי לאי יד י"י תתאה תאנא כד
 מתערין דינין קשיין לנחהת בעלמא כתיב (הלים כ"ג) סוד
 י"י לירמיו. ותאנא בניגמותא דסכרא דכל דינין דמשתכחין
 מדכורא תקיפין ברשא ונימין בסופא וכל דינין דמשתכחין
 מניקבא נייהון ברשא ומקיבין בסופא. ואלמלא דאתעבדו
 כחדא לא יכלין עלייא למבבל עד דעתיק דעתיקי סתימא
 כלא פריש דא יין דא יחבר לין לאתבסמא כחדא וכד פריש
 ביהו אביל דירמיטא לועיר אבין ופריש לניקבא מאחורי דסערין
 ואתקין לה כל תקונא ואנבעא ליומא דליה למיתתא לדכורא
 ה"ד (ר"ש"ט כ"ג) ויפל י"י אלהים תרדמה על הארס וייסן מהי
 וייסן האי הוא דכתיב (ג"א מד) עורה למה תיסן י"י. ויקח
 אחת מגלגותיו מאי אחת. דא היא ניקבא כד"א אחת היא
 יונתי תמתי וסלקא ואתתקא. ובאתרבה שקיע רחמי וחסד
 ה"מ (ר"ש"ט כ"ג) ויסגור צער התחנה וכתבי (תיק"י י"ג)
 והסירתי את לב האבן מצערס ונתמי לכם לב צער.
 ובשנתא דבעא למיעל סבא סוה כרי רומין וכדון יעלשולין.
 ועד לא כייס לון. אתת יסרוניתא בתקונאה ותיבת קיזיה.
 בשעתא דתיבת קמיה אכח לון לאזינו ברייתאן ולא התגליין.
 כיון דמסרוניתא יתבת עם מלכא ומתחברו אפין באפין מאן
 ייעיל ביניירו מאן הוא דיקרב בהדיירו (בגין כך סתימא
 דמלא עונתן של ת"ח דיועין רוא דא משבת לבבת) וכד
 אתחברו ארבעסו דא בדהו יוורא דכלל התבסס ביה וזנין
 כך אתבסמו דינין דא בדהו ואתקני עליין ורמיון יתאנא
 בליעיותא דספרא בעא עתיקא קדישא למחוי אי ארבעסו
 דינין

דינין

דיין והתדבקו תרין אלין דא דלא. ונפק מספרא דנוקבא דינא תקיפה (דלא יכיל עלמא למסבל) דכתיב (נחמיה ד) וההרס ידע חת הוה השמו ותסר יתלד את קין ותאמר קיטי וגו' ולא סוה יכיל עלמא למסבל מיבוס דלא התבססת והויה תקיפא אפיל בה זיהמא דוינא קשיא. ובג"כ לא סוה יכיל לאתבסמא. וכד נפיק דה קין מספר דנוקבא נפק תקיף קשיא תקיף דינוי. קשיא דינוי. כיון דנגק אתרלסת יאתבסמית בחר דא אפיקת אחרא בסימא יתיר. וסליק קדמאה דהוה תקיפא קשיא וכל דיין לא אתערבו (ס"א) אתערבו קזיח (ס"א) וכל דיין (לא) אתערבו (מיה) ת"ח מה כתיב ויהי בהיותם צדקה צדקה דהסתיוודע לעילא בצדק דלקרי שדה דתפוחים ונגח האו דינא לתחיה משום דהוה קשיא מיה ואכפיהה ושארירי תחתיים עד דתתערב בהו קב"ס ואלצריה מקמיא וקביה בנוקבא דתה מא רבא. וכליל לאחוי בשקיעא דימא רבא דמבסס דמעין עלאין ומנהו נחמין נשמתין לעלמא אינש לפום אורחוי ואע"ג דשמירין סינון מתפשטין דא ברא ותהלבידו נוכח חד ומהאי גופא נחמין נשמתין דרשועייה הייבא תקיפי רוחא מתרוויסון כהדא ס"ד הלא דא לבטרוי ודא לבטרוי. וכאין סינון לדיקיא דמשלפי נשמתון מהאי גופא קדישא דלקרי אדם דכליל כלא אחר דעטרין וכתרין קדישין מתהבראן תמן בצרורא דהקלא (ס"א) דהתכלא) וכאין אינון נדיקיא (ס"א) אתון חבריית) דכל הני מלין קדישין דתתמרו ברוה קדישא עלאה ריח דכל קדישין גלאין אתכללן ביה התגליין לכו מילין דעלאין ותתאין נייסין להו זכהו תתון מהריסון דמארין מהגרי הקלה דמלין אלין תגדעון ותסתכלון בהו. ותגדעין למאריכון אפיין בלאין עינא בעינא ובהני מלין תזכון לעלמא דתוי סה"ד (דנריס ד) וידעת הוה יבצות אל לבצך וגו'. יי' עתה יומין. הוא האלהים וכלא הוא חד בריך שמה לעלם ולעלמי עלמיה אמר ר"ש רמיכא עלאין לתתא ותתאין לעילא עלאין לתתא דיוקנא דאדם דהוה תקוני עלאה כללא דכלהו (והבר) התנא כתיב (מש"י) ונדיק יסוד עולם דכליל סיה אבקרטיפא כהדא. והאי הוא דכתיב שקוין עיווי שש. ותאנא בניגועותא דספרא. בצדק אתכלילו כתרין עלאין בכלל ובפרט. ובאדם אתכלילי כתרין תתאין בפרט וכלל כתרין עלאין בכלל כמה דתתא דדיוקנא דכל הני תקונין. (ס"א) דיוקנין) בפרט באלבען דידן המש כנל חמש כתרין תתאין. באבעין דרגלן דאינון פרט וכלל דהא גופא לא אתחזי בסדיהו דאינון לכר מנופא. ובג"כ לא היו בנופא גופא אעדיו מנייהו אי הכי מאי (ויגריה יד) ועמדו רגליו ביה סהו. אלא רגליו דנופא מאריהו דדיין (ס"א) דמארין) ליעבד נוקמין ואקרין בעלי רגלים ומנהו תקיפין ומתאחדן מאריהו דדיין די לתתא בכתרין תתאין תאנא כל הנין תקוני תקוני דלעילא דנפישא קדישא (בדכר ונוקבה) כללא דאדם אתמשך דא מן דא ויתאחדן דא ברא ואשקין דא לרא כמה דאתמשך דימא בקטפין דירידין לרא ולרא. להכא ולהכא מתתא דא לתתא אחרא ואינון משקין (ס"א) קסטין) דנוכח (ס"א) לגיפא) השריין דא לרא מנהריין דא לרא עד דאגיערו כללו עליין ומתברכין בגיטיהו תאנא כל אינון כתרין דא לגביהו למנדע מכהו מלין. תאנא מאי תיאובתא דיליהו לגבי תלמודי חכמים. אלא משום דהמן בהו נוכח קדישא ולהתכללא בהו בהא גיפא. וכי תימא אי הכי הא מלאכין קדישין וליתהוין בכללא דנופא. לא דהו אי ליסוון לכר מכללא דנופא קדישא לא הו קדישין ולא מתקיימ. וכתיב (דניאל י) וגיייתו

כת"ש וכתיב (יחזקאל ח) וגבותם מלאות עינים. והאיס גביתהו כלבו בכללא דאדם. בר מהני דליתהוין בכללא דנופא דמינון מסבין ומסבין כל מאן דיקרב בסדיהו. ותאנא כלבו מריחא דשמאלא דלא אתבסס בצדק משתכרין ונפקו מכללא דנופא קדישא ולא אתדבקו ביה ובג"כ כלבו מסבין יאלין וסבין עלמין ועיילין בניקבא דתבומא רבא לאתדבקה בהוה דינא קדמאה דלקרי קין דנפיק בכלל דנופא דלתתא. ובאשין ופארין כל עלמא ופרחן ולא מתדבקתן בכללא דנוכח ובגני כך אינון לכר מכל ישראל לעילא ורהח. מסבין אינון בהו כתיב (יקרי י) מרין למחנה מיבבו. וצרוהא דלקרי הכל דתבסס יתיר בכללא דנופא קדישא. נפקין אחרין דמבסמן יתיר ומתדבקו בנופא ולא מתדבקו. כלבו תלין (י"ד) בחורא ונפקין מאי כללא דאלין מסבין. ובמעין מה דשמעין מעילא. ומנייהו ידעי לתתא דקאמרי להו ותאנא בניגועותא דספרא כיון דתבסמו לעילא לראש דאדם גופא קדישא דכר ונוקבא. התחברו זמנא פליתאה ונפק התבסמיתא דכלא ואתבסמו עלמין עלאין ותתאין. ומלאן השתכלל עלמא דלעילא ותתא מספרא דנופא קדישא ומתברכן עלמין ומתאחדן דא ברא ואתעבדו חד גופא (ובגין דכלבו חד גופא שכינתא לעילא שכינתא תתא). קב"ס לעילא. קב"ס לתתא (ומשלטא רוחא ועיילא בחד נוכח. ובכלבי לא אתהו אלא חד (ישיהו א) קק"ק יי' נבחות מלא כל הארץ כבודו דכלא הוא חד גופא. תאנא כיון דתבסמו דא ברא (= כתיב (י"ד) תורי זהב נעשה לך עש נקודות הכסף) אתקשרו דינא ורחמי (ס"א) אתבסמא דינא ברהמי) והתבסמא נוקבא בדכורא ובגני כך לא סלקא דא בלא דא כהאי תמר דלא סלקא דא בלא דא. יועל האי תנין מאן דאפיק נרמיה בהאי עלמא מכללא דאדם לבתר כד נפיק מהאי עלמא לא עייל בכללא דאדם דלקרי גיפא קדישא. אלא באינון דלא אקרין אדם ונפיק מכללא דנופא. תניא תורי זהב נעשה לך עש נקודות הכסף דתבסמו דינא ברהמי. ולית דינא דלא הו ביה רחמי. וכל האי כתיב נאו לחייך בתורים נווארך בתורים. בתורים כמו דכתיב תורי זהב נעשה לך וגו'. בחוריה כמה דכתיב עש נקודת הכסף נווארך בכללא דנוקבא. דא משריותא. אשתכח בי מקדשא דלעילא וירושלם לתתא (ס"א) הוא מקדשא דכלא) ומקדשא. יכל דא דמתבסמת בדכורא ואתבכיד כללא דאדם ודא הוא כללא דמהימנותא מאי מהימנותא. דבגויס אשתכח כל מהימנותא (י"ד) ג' י' ת"י) ותאנא מאן דלקרי אדם וכשמחא נפקת מניה ומיה אכיר למיבת ליה צביחא למיעבד ליה לינה על ארעא משום יקרא דהאי גוכא דלא יתחזי ביה קלנא דכתיב (תהי"ט) אדם ביקר בל ייין אדם דהו יקר מכל יקרא בל ייין. מ"ס. מ"ס. דאי יבדון הכי נמשל כבשמות דדמו. מה בעירי לא הו בכללא דאדם ולא אתחזי בהו רוחא קדישא אוק הכא כבעירי גוכא בלא רוחא והאי גופא דהו יקרא דכלא לא יתהו ביה קלנא. ותאנא בניגועותא דספרא כל מאן דעביד לינה להאי גופא קדישא בלא רוחא עביד פנימותא בנופא דעלמין דהא בגין דא לא עביד לינה באתרא קדישא באתרא דלדק ליין בה (ס"א) לכתרא קדישא דמלכה באתרא דכתיב לך ליין בה) משום דהאי גופא יקרא דלקרי דיוקנא דמלכה. ואי עביד ביה לינה הו כחד מן בעיר' (הס"ד) (תהי"ט) נמשל כבשמות (ט"ז) דמו). תאנא (גרהש"י) ויראו בני האלהים את צנות האדם. (ס"א) בני האלהים) אינון (ס"ד) דאשמרו ופלו בנוקבא דתבומא רבא את צנות האדם (האדם סידוע). וכתיב וילדו להם כמה הנבזרים אשר מעולם וגו'. מספא דלקרי

דרך אמת מ נקבר אמת : ב ג ספומין על כתיב ועל ר"ל דמספיק עינים נמשח ותחתיים למעלה וכדי שלא לנטות מלתא דתמיא יואלם כסימניו

דאקרי עולם. כדתינין ימי עולם אנשי הסם מנהון נפקו רוחין ושרין לעלמא לתדבקא ברשיעייא הספיליס היו בדרך לא קא אלן חמרין דלא הוו בדרך הספיליס. עזא ועזאל הוו בדרך בני האלים לא הוו בדרך וזוא הוא. וכלא אתמר כתיב (ס) וינחם יי כי עשה את האדם בדרך לאפקא חסד לעילא דלא הוי בדרך וינחם יי האי בזעיר אפיין אתמר. ויפתגב אל לבו. ויעבז לא נאמר. אללא ויפתגב. איבו אפתגב דביה הילא מלתא לאפוקי מחאון דלא אפתגב. אל לבו בלבו לא כתיב אלא אל לבו כמאון דאפתגב (ויחג) למאריה דחזוי האי ללכא דכל לבין ויחמר יי אמרה את האדם אשר בראתי מעל פני האדמה וגו'. לאפקא ארע לעילא ואי יומא ארע דלתתא בלחודיו לאו לאפקא כנל. משום דלא קאים דא בלא דא יאלמלא חכמה סתיוא דכלא כלא אפתגן כדרישא. סה"ד (רשי"ח) אפי הכזה סכנתי עריה אל תקרי סכנתי אלא (ס"א) סכנתי. סכנתי ואלמלא האי תקונה דארע לא קאים עלמא. ס"ה דכתיב (ג"ג) יי בחכמה יסד ארץ וכתיב (בראשית) ונח מלא חן ביעני יי. ותאנא כלהון מימי הליון בהאי מוחא. זהכמה הוא כללא דכלא הוא ודא חכמה סתיוא דבה אפתקיף ואתתקן תקונה דארע לאתייבא כלא על תקינים כל חד באתריה סה"ד (קתי"ו) הסכמה תעון לחכס מוגרס שליטיה דאיון תקונה שלימא דארע. וארע הוא תקונה דלבו מייה קאים רוחא (והס"ד) (שמואל א') כי האדם יראה לעינים ויי יראה ללבב דאיבו בלבו לבו. ובהאי תקונה דארע סתיוא סתיוא סתיוא תא דכלא דקאים על כורסייא דכתיב (יהיק"א) ודמות כמרחה ארע עליו מלמעלה וכתיב (יהיק"א) וארו עס עכני שיחא כבר אינש אחי היה ועד עתיק יומיא משא וקדמויה הקריבוהי עד כחן סתיואן מלין. וזכרין פעמין זכאה חולקיה דחאון דילד וישמח ביהו ואלא פשי ביהו. דמלין אלן לא אתיבוי חלא למארי מחאון ומוחלי חקלא דאלו נפקו. דכתיב (יהושע) כי יכריס דרכי יי וגדוקים ילכו בס ופושעים יכשלו בס. תאנא בבה ר"ש ואריס קליה ואמר אי במלין דילן דאתגליין הכא אתגניא חכמייא באדרע דעלמא דאתי ואסתלקו מהאי עלמא יאות ישביר הוי בגין דלא אתגליין לחד מזבי עלמא סדר ואמר הדרי בי דהא גלי קמים דעתיקא דעתיקא סתיוא דכל סתיוא דהא לא ליקרא דילי עב ד"א ולא ליקרא דילא אלא לא ליקרא דחכמייא אליו אלא בגין ולא ישעון בראחוי בלית ועלון בכסא לתרעי פלשרוי ולא ימוחו בידיון. זכאה חולקי עמהון לעלמא דאתי. סגא עד לא נפקו חכמייא מהסוא דארע מיסו (ר"ש) ע"א) רבי יוסי ברבי יעקב ור' הקויה ורבי יוסא וחמו חכמייא דהוו נפלין לון מלאכין קדישין בהסוא פרכא ואר"ש מלא ואסתככו לוח ואמר סמא ח"ו גורה אתגור עלנא לאתעכשא דאתגלי על ידנא מה דלא אתגלי מיומא דקאי. משה עב ד"א דסיני דכתיב (שמות) ויהי שם עם יי ארבעים יום וארבעים לילה וגו'. מה אנה הכא אי בגין דא אתענסו שמע קלא זכאה אנה ר"ש זכאה חולקך והכרייא אלן קדימין בסדך דהא אתגלי לכון מה דלא אתגלי לכל חילא דלעילא אכל ת"מ דהא כתיב (יהושע) בצכורו ייסודה יבלעירו יליב דלמיה. וכ"ש דברעו סני ותקיף אדרבוק נפשתהון בשעתא דא דאתגביבו. זכאה חולקאן דהא בשלימותא אסתלקו. (דלא הוי כן לאיון דהוו קמייסו חמאי מילת). תאנא בעוד דאתגליין מלין חתרגיבו עלאין ותתאין (דהיון רתיבין) וקלא אפתר במאתן וחמשין עלמין דהא מלין עתיקין לתתא אתגליין ועד (י"ח יעוד) דאלין מתבסמן כשמתייסו בליון מלין. נפקא כשמתייסו

בנשיקא ואתקשרו בהסוא פרכא ונפלן להו מלאכי עלאי. וסלקין לין לגילא. ואמאי אלן משום דעאלן ולא נפקו זמנא אחרת מן קרית דנא וכלהו חמריי עלאו ונפקו אר"ש כמה זכאה חולקין דהני תלתא וזכאה חולקנא לגלמא דאתי בגין דא. נשק קלא תנינות ואמר (דגריס) ד) ותסת הדבקים ביי אלהיכם חיים כלכם היום קמו ואלו בכל אתר דהוו מסתלי סליק ריחין. אר"ש שמע מנה דעלמא מתברך בגינן. והוו נסרין אנפוי דכלאו ולא הוו יכלין בני עלמא לאסתכלא בהו תאנא עשרה עילי ושבע נפקו וסוה חדי ר"ש ורבי אבא עניב יומא חד הוי יתיב ר"ש ורבי אבא עמיא אר"ש ילה. וחמו לאלין תלתא דהוו מיימין להון מלאכין עלאין ומוחזין להו נגימין בהדרין דלגילא בגין יקרא דלהון. והוו עיילי לן בשורה דאפרסמונא דכייא. נח דעתיס דרבי אבא תאנא מהסוא יומא לא אעדו חכמייא מבי ר"ש וכד הוי ר"ש מגלה רזין לא משתכחין תמן אלא אינן. והוי קארי להו רבי שמעין שבעה אפי עיני יי דכתיב (ויכרי) ד) שבעה אלה עיני יי ועלן אתמר. א"ר אבא אפי שיתא בזוגי דהסרין משביעאה הגת הוא שביעמה דכלא דהא לית קיומא לשימא בר משביעאה דכלא הלי פשיעאה. רבי יהודה קא"י ליה שבת דכלאו שיתא מייה מתברכין דכתיב שבת ליי קודש ליי. מה שבת ליי קודש ארץ ר"ש שבת ליי קודש. אר"ש תוהבא על הסיא חגיר חרנן מאריה דעשרי אמאי לא אשתכח בבי אדרע דילן ב"מנא דאתגליין מלין אלן קדישין. אדכיה תתא אליהו ומלת בקעשורי נהירין באנפיי א"ר ר"ש מ"ס לא שכיח מר יבקרדושא (ס"ה קרש"א) גליפא דמאריה ביומא דהלילא א"ל חייך רבי שבע יומין אתחייבו קמי קוב"ה כל אינון דייתון וישתכחן עמיס עד לא עיילתון בבי אדרע דלכין. ובגיא לאשתכחא זיון קביר בכתבי (ס"ה) (ל' שן) וזאת ה' י"ח תמן ובעי' א קתיס נבשתתא וקדין קתי" נכש"י) ותאנא הוי ובעינא קתיס לאשתכחא זמין תמן וקדין קביר בכתבין) ולא יכלנא דהסוא יומא שדרי קב"ה למעבד כסין לרב סמונא סבא וחכרין דאתחכרו (בראשית) (ס"ה בקריו"א) דמלכת וארמישא להו בנסא דרמינא להו כיתלא דהיכלא דמלכא ואתקשרו בקשרוי דמיתו א"בעה ומחזה פ"דשכי. ואפיקנא לרב סמונא וחכרין ורמינא (א"א ואלוינא) לון לבקעת א נו ואשתיובו. וומינא קמייסו כהמח ומיא דלא אכלו תלתא וימין. וכל הסוא יומא לא בדילנא מנייסו וכד תבנא אשתכחא פרכא דנטלו כל אינון מסוכין ותלת מן חכמייא עלה ושאילנא לון ואמרנו חולקא דקב"ה מהלולא דר"ש וחכרין זכאה אנה ר"ש וזכאה חולקך וחילקא דאינון חכמייא דיתבין קמך כמה דרגין אתתקי לכון לגילא דאתי כמה בזמנין דהסורין ומינין לנכרע לכו. ות"מ יומא דין בגיך אפתערי חמשין כתרין רבי פנחס בן יאיר חוורן ואנא חילג' עמיס בכל אינון כררי דסורי דאפרסמונא דכ"א והוא בריר דוכריה ואתתקן (ס"ה) ואנא הא חוינא דהא בריר וכו') א"ל יקסורין לדיקיא בקרשיפא דעשרין בריס ירהי בזמני ושכתי יתיר מכל שאר ומיין חיל וחק כל אינון דלבר דכתיב (ישעי"ס) והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו וגו' ואי אלן אתיין כ"ש נדיקייא. מדי חדש בחדשו. למס משום דמתערי אבהתא רמיכא קדישא. ומדי שבת בשבתו. דמתעטר שביעאה דכל אינון שיתא יומין דכתיב ויברך אלהים את יום השביעי וגו'. והנה הוא ר"ש שביעאה דשיתא תתא מתעטר ומתקדש יתיר מכלא. ותלת עזונין דמתכחין בשביעאה ומינין חכמייא אלן לדיקייא לאתעדנא בגיך לגלמא דאתי. וכתיב (ס) (יח) וקראת לשבת ענג לקדוש יי מכבוד מאן היא קדוש יי דא ר' שמעון בן יוחאי דאקרי מכובד בעלמא דין ובעלמא דאתי עד כאן האדרא רבא קדישא

דרך אמת א חנוך עתים והוא אנוני ד"ל שנאמר בו וישם מתינו וגו' והיה רשבי המהים על שלח בל לאידרא זו: ב גילויין ג כיוצאין וסודות עינוות של הארון ית' ומנח קדישעא פירוש מיני מאכלים מליידיס וכן לבושם מליידיס והכל נפי עניינו: ד כסילא וארמון ספקן: ה גרים ו ספק ופריחת ז קבורי' הדיקים בלרוד הספרות הם השמות ר"ג בבורג נשמות

תנו רבנן כשהלך רשבי עאלי לקיזי ר' פנחס ור' הייה ור' אבה א"ל מאן (דסוף) קיימא דעמ' שכיב חמר לון לא בי דינא דלעילי מליינין בדינחי דהא הנה הוי דניא חנא מתייבב למלאכא ולדיינא דלעילא דאנא לאו כשאר בני נשא אלא האו דינא דילי קב"ה דייניא ולא בדיניא וסייני דאמר דוד בצניטיא קיזי ספטי אלהים ויביה ריבי וכן שלח איר לעסית משפט עבדו היא בלחודיי ולא אחרא דהא חנן כשחרס שכיב בי דינא דלעילא יסתכלין בדיניי אית מנסון טיטין לכף זכות דחייין וכתיב דבר נש וחית חסדון דניטין לכף חובה דלחייין חוביה דבר נש ולה נפיק חניש מדני' כחש דהוא בעי אבל מאן דדאין מלכ עלאה דשליש על כילא הוא סב ולא יכל איניס לחייי בזהוהו דינא בר סב מ"ס דהא חנן מכילי דמלכא עלאה נמו לוכיחא דתיר וסוף כוליה נד דמצימית' ובידו לבסקא חשאין ואבין סה"ד כי עמך הסליחה למען תורח עיך וכל סד חתייבט עד דחיו רבני במעין איהו ממלל חלין ולא סו חזאן אחר' בר מניה לבתר עידן אחר לין ר"ש חמיתון מידי א"ל ר' פנחס לא הלא כולנת תוהיין על דלא חייגה לך בני מרעך זמן רב וכד חמיתא לך סליק לן ריהו דבוסמין דגברא דעדן ובגמ' קלא ממלל ולא ידענא מאן חזיל עיך אחר לחי ולא שמעתון מלה אחרא בר מדירי אמרו לא אמר לין לית חנן הוין למחיו סבר אפיין דגמיק יומין אחר לון אימא לכו מלה תויהנא על ר' פנחס דלא חמא דאנא חמית ליה כען בעלמא דחתי לתחא מניה דרבי אלעזר ברי וכו', סדרו בדיני מלגילא ואחזין לי אחר דיקויא לעלמ' דחתי ולא חתייבט בלבתי דוכתיא בר עס אחיה השילוני ובידינא דוכתיא ודתי עיזי נשיי גדיי' ויעילי מיזון דכתיב דדיקויא אה"ר דהוא יתיב גבאי ויהו ממלל עמי ובעא דלא ארגיל חוביה לכל עלמי' בר סה"ר דאמר אורייתא בגיניא וארכסי בזהוהו הלנא דנגחא דעדן ואנא חמי' ליה דהא חרבי' וכ"ה כבר גלו) גלו אחר סה"ר דגליין בהרבי' ביטיהו ספור אבל שאר בני עלמא לא מ"ס דחם קב"ה על יקריה ולא בעא לפרסומי חוביה אלא בזהוהו אילנא דאכיל מניה וקב"ה גלי ליה ברזא קודש' לבחרינא חברייא דלא יסתעו אינון בהדיהו ביטיהו ולא לרוויי חברייא ולהינין דיתון לעלמא והיא מלה דלא בעי כל איניב ובעי ביה לאו מסיס חובתא דחב אלא משום יקרא דשמי' עלאה דבני נשא לא זכירין ביה וכתיב זה שמי לעלם ויתין לכתבא חס דלא לריך לון והיינו דכתיב פן ירכסו אל ה' לרחות וככל ממני רב הרב נופל ונתפס בראשו עון הכי זרינא והיא חברייא דאורי' במא קדיש' הוא כפל ואיתא בזהוהו חובא יתיר מתייהו דכתיב וספל ממני רב הרב נופל ונתפס בראשו עון קריב לגבי ר' הלעזר בריה א"ל אבל מה אנא סה"ר ברי דלא תדזכר סה"ר אבל בזהוהו עלמא דוכתיא דידי ודיך בירנא זכאין חנן עס אינון לדיקויא דומיין לשבחה לרארי עלמא דאינון מלאכיה דמשתמשין קמיה סה"ר אך לדיקויס יודו לשמך .

תאנא בסקוה יומא דר"ש בעא לאסתלקא מן עלמא

והוא מסדר מילוי אהכנאי חבירי לבי ר"ש וסו קמיה רבי אלעזר בריה ורבי אבה ושאר חברייא והוא מליא ביתא . זקיף עיניו ר"ש וחירא דאחמלי ביתא . בכה ר"ש ואמר בזמנא אחרא כד סיינא בני מרעו הוה רבי פנחס בן יאיר קמאי ועד דבירינא דוכתיא יאוריכו לי עד השתא יוכד תבנא אחרא אשא מקמאי ויעלמין לה אסתפק ולא הוה עאל בר נש אלא ברשותא והשתא חמיתא דאסתפק והא אחמלי בינא עד דהיו יתבי כחם עיניו ר"ש והוא מה דחמא ואסתרא אשא בבייתא נפקו כלהו ואסתראו רבי אלעזר בריה ורבי אשא ושאר חבירי יתבו אכתיי רבי אלעזר בריה כוק חזי אי הכא רבי יתב דאנא מערענא ליה אימא ניה דיסדר מלוי יתיב לבחתי זכאה חילקיה קס ר"ש ויתב וסיך וסדי אמר אן אינון חברייא קס רבי אלעזר ואביל לון יתבי קמיה זקיף ידיו ר"ש ומגלי לליחא והוא חדי ואמר אינון חברייא דאסתכחו בני אדרא יודמין סה"ר נכפי כלהו ואסתראו רבי אלעזר בריה ורבי אבה ורבי יתב ורבי וסי ירבי הייא אדככי עאל רבי יתב א"ל ר"ש כמה יאת חילקך כמה חידו בני לאזיכופא לך בהאי יומא יתיב רבי אבה בתי כחשוי ורבי אלעזר קמיה אר"ש הא הסתא שעתא דרעיתא היא ואנא בעינא למיעל בלא כסוכא לעלמא דחתי והא מילין קדישין דלא גליזין עד הסתא בגי'א לנלאה קמי שכינתא דלא יימרון דהא בגרעיתא שחל נה מעלמא ועד כען עיזין סו בלבאי למיעל וכו לעלמא דחתי וכך אסדרנא לבי רבי אבה יתבז ורבי אלעזר ברי ילעו ושאר חברייא יתבזין בלביתו קס רבי אבה מכתב כתפוי ויתב רבי אלעזר בריה קמיה א"ל קוס ברי דהא אחרא יתיב בזהוהו חתר קס רבי אלעזר . אסתפק ר"ש ויתב כחא ואמר (תיב ק י) לא חמיתס יכללו יה ולא כל יודי דומה לא חמיתס יהללי יה סני סוף ודחי אינון דאקרון מתים דהא קב"ה חס אקרי והוא סארי בין אינון דאקרון חיים ולא עס אינון דאקרון מתים וסיפיה דקרא כתיב ולא כל יודי דימס וכל אינון דחמיתן לדומה בגיניא יסתראון סאני אינון דאקרון חיים דהא קב"ה בעי ביקריוון . אר"ש כמה שניא שעתא דהא חבירא . דבאדרת אורמין קב"ה ורתיכו והסתא דא קב"ה סכי ודתי עס חמיין דדיקויא דבגנתא דעדן מה דלא ארגשו באדרתא וקב"ה בעי ביקריוון דדיקויא יתיר מיקרא דלגיה כיה דכתיב בירבעם דהוא חקשר ומפלח לג"ג וקב"ה אוריך ליה וכיון דאושיש ידיה לקבלי דעדו נביאה חתייבט ידיה דכתיב (מנכיס א יג) ותיבש ידו וגו' ועל דפלה לג"ג לא כתיב אלא על דאושיש ידיה לעדו נביאה והשתא קב"ה בעי ביקרא דילן וכלהו חתאן עמיה . איר הא רב המונא סבא כחא ובחריניה עי' דדיקי גליכן בעיטרין מנהרין כל חד חד חייסרה דיווח דעתיקא קדישא סתימא דכל סמיוון . והיא חתי ליישימ' בהדויתא חלין מלין דאנא חמיתא עד דהוה יתיב אמר הא רבי פנחס בן יאיר סבא אחקינו דוכתיא אודעונו חברייא דהיו תיין יקרו ויתבו בסיפולי ביתא . ורבי אלעזר ורבי אבה אסתכרו קמיה (יא עמיה) דר"ש . אר"ש בהדרא חסתכרנא דכל חברייא סו אמרי ואנא עמאון הסתא חמיתא א"ל בלהודאי . וכלהו ייתחן לתלוי עלאין ומחזין זכאה חילקי יומא דין פתח ר"ש ואמר (סיד ז) אני לדודי ועלי תבוקרו . כל יומין דאסתכרנא בהאי עלמא בחד קמירא אסתכרנא ביה בקב"ה ובנ"כ השתא ועלי תשוקתו . דהוא וכל סיעתא קדישא דיליה חתו למשמע בהדוס מלק סמיוון ושבחה דעתיקא קדישא . סתימא דכל סמיוון . פריש ואסתפרא

ואתפרש מכלא ולא פריש. דהא כלא ביה מתדבקן והוא מתדבק בכלא הוא כלא עתיקא דכל עתיקין סתימא דכל סתימין אתתקן ולא אתתקן. אתתקן בנין לקיימא כלא ולא אתתקן בנין דלא שכיח. כד אתתקן אביק ס נהרין דל-סין מניה מתקוניו והיונין נהורין מניה מתנהרין ומתלספין ואזונין ומתפשטין לכל עיבר. כבוליא דאתפשטין מניה נהורין לכל עיבר. והיונין נהורין דמתפשטין כד יקרבו למנדע לון לא שכיח אלא צוטיגא בלמודיו כך הוא עתיקא קדישא (הוא) צוטיגא עלאה סתימא דכל סתימין ולא שכיח בר אינון נהורין דמתפשטן דמתגליין וסמיין. ואינון אקרונ שמא קדישא ובג"כ כלא חד ומה דאתרי הצרנא בצספרי קדמאי דאינון דרגין דאתבריאו ועתיקא קדישא אתגלי ביה בכל חד וחד משום דאינון תקונין דעתיקא קדישא לאו השתא עינדא להני מילין דהא אמרי' לון "בחדר' קדישא. וסתימא מה דלא ידענא הכי ועד שהא אסתים בלכאי מה. והשתא אגא בלמודאי אסידנא קמי מלכא קדישא וכל הני זכאי קשום דתמו למשיע מלין אלין: גולגלתא דרישא חורא לאו ביה שירותא וכוונא קולשאר דקשפוי אתפשט והתנהיב ומנה ירתון דיקיאי ד' מהא עלמין דכושפין לעלמא דלתי. מהאי קולשאר דקשפא דהוי גולגלתא חורא נסיף שא לא כל יומא לשהא ועיר אגפין לתר דאתרי שמים זביה ומינין מיתייא לאחייא לזמנא דלתי דכתיב (בראשית יז) ויתן לך האלהים משל שמים. ואתמלייא רישיה ומההוא זעיר אפיין נסיף לחקל תפוחין וכל חקל תפוחין נהירין מההוא פלא. האי עתיקא קדישא עמיר וגניו. ומכתא עלאה סתימאה בההוא גולגלתא מסתכח ודאי ביהאי עתיקא לא אתגלייא אלא רישא בלמודיו בנין דהוי לכל רישא. חכמתא עלאה דלתי רישא ב' סתיים ואקרי מוחא עלאה. מוחא סתימא. מוחא דשכיך וסקים ולית ידע ליה בר אינון: תלת רישין אתגלפן דא לנו מין דא. ודא לעילא מן דא רישא חדא חכמתא סתימאה דאתכסייא ולא מתפתחא ומכתא דא סתימאה רישא לכל רישיה דשאר חכמות. רישא (רישיה קמי ח) עלאה עתיקא קדישא סתימא דכל סתימין. רישא דכל רישא רישא דלאו רישא ולא ידע ולא אתידע מה דהוי ברישא דא דא אתדבק בחכמתא ולא בסיכלתנו. ועל האי אקרי (במדבר כד) ברה לך אל מקומך (יחזקאל ח) והשית רלוא ושוב. ובנין כך עתיקא קדישא אקרי און. דביה תלייא און. וכל אינון שערי וכל אינון כימין מוחא סתימאה כפון (תליין) וכלאו ישיעין (ס"א יתבין) בשקולא. ולא אתחוי קדלא כלא הוא. בנין דהאי עתיקא קדישא בחד הוי. כלא חתירו ולא שניא מרמחי לעלמין בחד עשר מכילן דרמחין אשתכח. בנין דהאי חכמתא סתימאה דביה מתפרש תלת זמנין לארבע ארבע. והוא עתיקא כלי לון ושלום על כלא חד אחרא דנהיב בפלגותא דשערי דנפקי ממוחא הוא אחרא דנהירין ביה דיקיאי לעלמא דלתי דכתיב וארח לדיקים כאור נוגה וגו' וע"ד כתיב (ישעיה יח) אז שתענני עלי' ומהאי אחרא מתנהרין כל שאר ארחין דתליין בעיר אגפין האי עתיקא סכא דבנין. כהרא עלאה לעילא דמתעשרין ביה כל עשרין וכתרין. מתנהרין כל צוטיגין מניה ומתלספין (ומתנהרין) והוא הוא צוטיגא עלאה סתימא דלא אתידע. (וכל שאר צוטיגין מניה מתלספן ומתנהרין). (ר"ב ע"ג) האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא. וההוא (נ"א והוא) רישא

עלאה לעילא לעילא. ובנין דעתיקא קדישא אתרשים בתלת און הכי כל שאר צוטיגין דנהרין מניה כליין בתלת עד עתיקא אתרשים בתרין. כללא דעתיקא בתרין הוא כהרא עלאה דכל עלאין רישא דכל רישי. וההוא דהוי לעילא מן דא דלא אתידע כך כל שאר צוטיגין סתימין בתרין עוד עתיקא קדישא אתרשים ואסתים בחד והוא חד וכלא הוא חד כך כל שאר צוטיגין מתקדשין מתקדשין ויוספדרין בחד ואינון חד מצוחא דתגלי צוטיקא קדישא רגון אקרי דהא רישא עלאה דא סתיים לעילא דלא אתידע פשיט דה' סתימא יאה דאתכליל צוטימא וצנין דהיוו (ה' דהוא) רעוא דכל רעיון אתתקן במחא ואתגליא בצוטיקא (ס"א אתגליף בצסימא) האי מוחא הקרי רגון וכד רגון דא אתגלייא רעוא דרעיון אשתכחו בכלהו עלמין וכל נלותין דלתתא מתקבלין ומתנהרין אנפוי דזעיר אגפין. וכלא ברחמי אשתכח וכל דינין אתשמרן ואתפייין בשבתא בשבתא דללותא דמניה דהוא עידן דכל דינין מתערין אתגלייא האי מוחא ואתפייין כל דינין ואתכחו רחמין בכלהו עלמין. ובג"כ אשתכח שבת בלא דינא לא לעילא ולא לתתא ואפילו אשא דגיהנס אשתקע (ס"א אשתכח) בחרהי וניחין חייבוי. וכל דא אתוסף בשבתא דחדו בשבתא וצנין דא למחוי בתלת סודתי דשבתא דהא דהו דהוימנותא וכל כללא דמהימנותא ביה אשתכח וצנין דא לסדרא פתורא וליוכל תלת סודתי דהוימנותא ולחדוי ביה. אמר רבי שמעון אשהדא עלי לכל אלין דהכא דהא מן יימאי לא בשילנא אלין ג' סע דתי ובגיהונן לא אגפריכנא לתעניתא בשבתא ואפילו צימאי אחרני לא הנפריכנא כ"ש בשבתא דמחוי דזכי ביה וזכי למהימנותא שלימתא. חד סודתא דמפרותא. יחד סודתא דמלכא קדישא וחד סודתא דעתיקא קדישא סתימא דכל סתימין ובההוא עלמא יוכי ביה לאלין. האי רגון כד אתגלייא כל דינין אשתפייין משילבליין תקונא דעתיקא קדישא אתתקן בתקונא דכל כללא דכל תקונין והיא הכיחא עלאה סתימאה כללא דכל שאר והאי הקרי עון עלאה סתימא והוא מוחא דעתיקא קדישא והאי מוחא הכתשע לכל עיבר מניה אתפשט עון אחרא ומהאי עון התגלף וההוא רישא סתימא דברישא דעתיקא דלא אתידע כד פשיט דה סורכא (ס"א נווגא) דהוא מתתקן לאתנהרה בשש ביהאי מוחא (נ"א מוחא) ואתגלף ואתסיר צביה נהירין ואפיק וארשים כבוישיא דא ביהאי מוחא ואתרשים ביה חד נהורא דאקרי רגון והאי רגון אתפשט לתתא דדיקנא עד סהא אחר דמתישבא דדיקנא ואקרי חסד עלאה ודא אינון גולג' הסד ובהאי רגון כד אתגלייא מסתכלין מארי דדינא ויתכביין.

דרך אמת א בחד הקדוש אשר בו היו מתאספים הכהנים רבני' וסבירין לגלות סודי סודות פסי' לפיל כאיזרדא דמיר ע"כ: ב קליטת הדיבור שנתפשט ומאיר מטרד עולם האלינות וקיס' הוא מלת דיבור וקיסו' ב חלקים וכיום ועליוס אמרי שערך וסג ריפון לסוד פלא. ד יתן ענין. ח שלגן עטרס ותכשיט:

דהא בחימא תליין תאורו דליכא. האי עינא כד אשגח בזעיר אשפין (גמיון). (ס"א ח"ר ה"פ ס' כלהו גמיון) אהרן כללו בחדו. עינא דא הוא כלל ימינא לית ביה שמאלא עיינן דתתא ימינא ושמאלא תרי דברי גוונין. בנניעותא דספרא אוליפנא דהא י' עלאה י' תתאה ס' עלאה ס' תתאה ו' עלאה ו' תתאה. כל אלין עלאין בעתיקא תליין. תתאין בזעיר אשפין חינון. לחי תליין אלא אינון ממש ובעתיקא קדישא תליין. דהא שרא דעתיקא אהכסויי' מכלא ולא אשתכח. אבל אלין אהוון דתליין בעתיקא בגין דיתקיימון אינון דלתתא. דאי לאו הכי לא יתקיימון. ובגין כך שמה קדישא אשפין וגלייא סהוא דתמים לקבניא דעתיקא קדישא סתימא דכלא. והסוא (ה"פ י"א ג' י"א דתיי) (ס"א דתתא) בגיני דהוא (דאתגלייא) דתלייא) בזעיר אשפין ובגין כך כל זיכאן בעיין כתיב וגלייא אלין אהוין סתימן דתליין (בעתיקא קדישא תליין אהוי תליין ו' לקיימא ו' דלתתא) (ס"א דאי בגולגלתא במוחא בעיינן תליא ו' (ס"א תתא) אהא תלייא לקיימא ל' דלתתא):

הומומא ביהו חומומא יבוקבא דפרדסקא דביא נשיב דורא דהי לזעיר אשפין. ובהו חומומא בוקבא דפרדסקא תלייא ס' לקיימא ס' אהרן דלתתא ודא רוחא נפיק ממוחה סתימאה ואקרי רוחא דהי יבאהו רוחא זמיון למנדע חכמתא בזמנא דמלכא ישיאה. דכתיב (י"ג י"א) וכהו עליו רוח יי' רוח חכמה ובינה וגו'. האי חומומא חין מכל ספרין מדו שלימא. נהת רוח. אהייתא. ברושיא דזעיר הכיב (כ"א י"א מ"א) כתיב (שזול ג' כ"א) עלה עשן באפי וגומר. והכא כתיב (י"ג י"א) ותהלתו אהרן לך. ובהפרה דאגדתא דבי רב ייבא סבא אוקיב ס' בבייחא והכא נא ייתקיימא הכי ולא אהרשפא (ס"א אלשריכנא) אה"ג דצהה סלקא אלא ביה דינא הליא ודינא בחומומא תלייא דכתיב עלה עשן באפו. ואי תיית ס' כתיב ואש מפיו תאכל עקרה דריגוא בחומומא תלייא כל תקיבין דלתיקא קדישא במוחה שקיב וסתים מתתקין וכל תקיבין דזעיר חנפין בחכמה תתא מתתקין דכתיב (ז' י"א קד) כלס בהכ"ה עשית וס' כללא דכלא ודאי מה צין ס' לה' ס' דהכא דינא אהער מנה ודככא רחמי נו רחמי

בדיקבא דעתיקא קדישא תלייא כל יקירו דכלא. מולא דכלא אקרי. מהאי דיקבא מולא יקירותא (כ"א מהאי מולא יקורה) דכל יקורה מולי עלאי והתחי כלסו חנפיומין להסוא מולא. ביהו מולא תלייא היי דכלא מוויי דכלא. ביהו מולא תליין שמייא וארעא. נשחין דרעוא. ביהו מולא אגרוותא דכלא. ביהו מולא תליין כל חיילין עלאין ותתאין תלת עשר נביעין דמשה דרביבא סבא תליין בדיקבא דמולא יקורה דא וכלסו נכקין לזעיר חנפין לא סימא כלסו אלא תשע מניסו משתכחן צו"א לאכניית דינן (וכד) סהי מולא תלייא בשקולא עד שצורה כל קושי קדושין דקדושה ביה תליין. ביהו מולא פשיס יפסוטותא דקושרא עלאה סהוא רישא דכל רישין דלא אהידע ולא אשתמודע ולא ידעין עלאין ותתאין. בגין כך כלל ביהו מולא תלייא בדיקבא דא ג' רישין דאמינא מהפססן וכלסו מתחברן ביהו מולא ומשתכחין ביה. ובגין כך כל יקירו דיקירותא ביהו מולא תלייא כל אלין אהוון דתליין ביהו עתיקא כלסו תליין ביהו דיקבא ומתחברן ביהו מולא ותליין ביה לקיימא אהוין אהרין דלמלא לא סליק אלין אהוון בעתיקא לא קיימין

אלין אהרין ובגין כך אמר משה כד אלטרין יי' א' תרי זמרי ופסיק עמא בגווייכו דהא במולא תלייא כלל. מהאי מולא מתכספי עלאי ותתאי ומתכספין קמיא. זכאה חולקיה מאן דזכי להאי. האי עתיקא קדישא סתימא דכל סתימין לא אדכר ולא אשתכח. ובגין דהיו רישא עלאה לכל עלאין לא אדכר צד רישא חדא בלא גופא לקיימא כלל והאי (כ"א דכל סתימין (ס"א גיין דהי) רישא עלאין לכל עילאין לא אדכר אלא רישא חדא בלא גופא לקיימא כלל וס"א עמיר וסתים וגניו מכלא. תקיניי אשתקנן ביהו מוחא סתימאה דכלא דתתשט ואתתקן כלל ונפיק חסד עלאה והתא והסד עלאה אהשט ואתתקן ואתכליל כלל במוחא סתימאה דהא כד אהתקן חוורא דא בנהירו דא בשט מאן דשט ביהו מוחא ואתנהיר ותליא ממולא יקירא מוחא אהרן דתתשט וכיר לתתין ותריין שזלין כד התנהיר כיר ממולא יקירא אהנהירו ג' רישין עלאין תריין רישין ודא דכליל לין ובמולא תליין ואתכלילן ביה. ייבאן שארי לאתגלייא יקירו דדיקבא דהיו מולא סתימאה. ואינון מתתקין כמה דעתיקא קדישא תלת רישין מתשטרין ביה סבא כלל בתלת רישין. וכד אהנהרן תליין כלסו דא בלא בתלת רישין תריין מתריין סטרין ודא דכליל לון. ואי סימא מאן עתיקא קדישא. ת"ח לעילא לעילא אהא דלא אהידע ולא אשתמודע ולא אהרשים והוא כליל כלל ותריין רישין ביה כלילן (ס"א תליין) וכדין כלל (חדא) הכי אהתקן והסוא לאו במיינא ולא בכללא ולא בחושבן אלא ברעותא דלבה על דא אהת" (ד"א י"ט) אהרתי אהמרה דרכי מהמא בלשוני אהת" דשירותא אשתכח מעתיקא קדישא דאהנהיר ממולא סהא כהירו דהכמתא דתתשט לתתין ותריין עיבר ונפקא מהסוא מוחא סתימאה מנהירו דביא. ומה דעתיקא קדישא כהיר בקדמיתא (ס"א בחכמתא) דא סיא. ושירותא ממה דאתגליית (הוי) ואתעביד לתלת רישין. ורישא חדא כליל לון. ואלין תלת מתשפטן לזעיר חנפין. ומאלין נהרין כלל אתגליף הוי חכמתא ואפיק חד נהרן דניד ונפיק לאשקחא בנתא. ועייל (כ"א ועיילן) ברישא דזעיר אשפין ואתעביד חד מוחא ומתמן התמשך וגניד בכל גופא והסקי כל חינון נשעטאן סה"ד (ברז"א ג') ונהר יונא מעדן להשקות את הין וגו' מי אתגליף סהי חכמתא ואתמשך ועייל ברישא דזעיר אשפין ואתעביד מוחא אהרן. (הסוא אהרן) סהוא נהירו דאתשכח מניה אלין תריין חנפין אתגליבו מתחברן צד רישא דעתיקא דבירא דכתיב (מ"ג ג') בדעתו סהומוס נכקעו ועייל ברישא דזעיר אשפין ואתעביד מוחא אהרן וייתין התמשך ועייל לנו גופא ומלייא כל אינון אהרין ואכסדרין דגופא סה"ד (ש"ג) ובעת חדרים יילאו ואלין נהרין מנהירו דהסוא מוחא עלזה סתימאה דנהיר צוילא (עתיקא קדישא) וכלל דא צדא תליין. ואתקשר דא צדא ידא צדא עד דישתמודע דכלל חד יכלל סיה עתיקא ולא אהרש מניה כניס אלין תנת נהרין נהרין לתלת חנפין דהקרון חכמן ואלין נהרין לבגין וכלל כהיר מתחד חד כד אתגלייא סהי עתיקא רגווא דרעין כלל כאיר וכלל אשתכח בחדו שלימותא. האי חכמה אקרי עדן והאי עדן אהימשך מעדן עלאה סתימאה דכ סתימין ומאי עדן אקרי שירותא דעתיקא לא אקרי ולא סיה שירותא וסוימא ובגין דלא סוי ביה שירותא וסוימא לא אקרי אהא. בגין דאתכסיא ולא אתגלייא וקרי סיה ומאתר דשירותא אשתכח אקרי אהא וקרי אה' דכתיב ישעיה

דרך אמת א. נקב סתרון וכנ"י בארתי לנין כהכ"ה כראשית בריש ספרא דלניעותא פ"ג. ב פשיטות קשר סתרון. ג עיין פ' מאמר ז' כהכ"ה כשער אה"כ סהוא כהכ"ה ס' רו ע"ג

ויפיק אקרי עלמא דאמי. דאמי תדיר ולא פסיק וסאי
 הוא עדונא דלדיקוא לזכאה להאי עלמא דאמי דאשקי תדיר
 לגנתא ולא פסיק עליה כתיב (ישיה טו) וכחונא מיס
 אשר לא יכזבו מימיו. והוא עלמא דאמי אביו ציוד
 הס"ד (גנאית ג) ונסר יולא מלון להסקות את סנן. ו'
 כליל תרין אריון ו'ד באגדתא דבי רב ייבא סבא טינן
 אמאי ו'ד כלילן ציוד אלא נסיעה דגנתא (ס"א י"ד) דא
 אקרי ו' אית גנתא אחרא דמיה ד' ומסאי ו' הסתקייס ד'
 (דלויסי ארבעה) (ס"א ראשי) והיינו רוא דכתיב ונסר יולא
 מלון וגו' חאן הו' עדן דא חכמא עלאה ודא ו' להסקית
 את הן דא הא ו' ומסאי יפרד ויהי לארבעה ראשי. דא
 הו' ד וכלא כליל ציוד ונגין כך אקרי אב לכלא. חב
 לאבן שירותא דכלא (אקרי) ביתא דכלא) דכתיב בחכמה
 יבנה בית (מסאי י"ד שירותא וסיימא דכלא וכתיב (תהי
 זה) כולם בחכמה עשית באתים לא אתגלייא ולא אהודע
 מדלחצבר בתחא אחריוו באמא. ובגין כך אחא כללא
 דכלא בה אהודע ובה אחריוו. שירותא וסיימא דכנא
 (הכמא אקרי) דבה סתים כלא. כללא דכלא שחא קדישא
 עד הסתא רחיונא ולא רחיונא כל חלון ויוון יסאידנא
 מתגלפין שרין ו' כליל בהאי חכמא ה' דא הוא אקרי
 בינה ו'ה אלון תרין בגין דמתעסקן מאריא. הוא טינן
 דבינה אתכליל חכלא ו' ד דמתחברא בתחא ומסקין בן
 וסייני בינה א"ב וא"ס דאינון י"ה בן בגוייסי הסתא הית
 לאסתכלא בינה ואקרי תבינה אחאי אקרי תבונה ונה בינה
 אלא תבנה אקרי בשגמא דנקא לתרין בגין צ"ן וב"ס דחיין
 ו'ה וסאי שגמא אקרי תבונה. דכלא כליל באלין
 חתיון צ"ן וב"ס חתיון ו'ה. וכלא חד כללא וסייני
 תבונה בספרא דרב הסמונא סבא ואור דשגמא מלא
 תקונא קדושה דגלי ואור (ג"ר) סך יפה רעיון מאאי
 הו' יתקנא תניינא חקרי כלה דחיאי ניקבא דלתתא
 ואינון דאחרי דתרווייהו להאי נקבא דלתתא חתיון. לאו
 הכי דס"א קדושה לא אקרי כלה וס"א בתרסה אקרי
 כלה לחתיון ידעין (לוחין סגיאין) דס"א חתיון סגיאין
 חתיון דדכורא לא אסתבר עיה ואסתלק מינה בהסוה
 זונא כתיב (וי"ד י"ח) ותל אשה בנות עוונתה לא תקרב.
 בבעתא דלתדכא נקבא ודכורא בעי להסתברא עמה כיון
 אקרי כלה ככלה מיס אמייא (אבל) האי איא לא
 אפסיק רעיתא דתרווייהו לעליין בחד נפקין בחד שרין לא
 אפסיק דא מן דא ולא הסת'ק דא מן דא ובגין כך
 כתיב ונה- יונא מעדן. יונא תדיר ולא אפסיק. דא
 הוא דכתיב וכמונא מיס אשר לא יכזבו מימיו. ובגין
 כך כתיב רעיתי ברעותא דחחיה שרין. באהודתא שלימיתא
 הצל הכא אקרי כלה דכד אתא דכורא לאתחברא עמה
 היא כלה ככלה איחי אהיוו חחש ובגין כך תרי (ויי
 רש) תקינן דניקבי פריש שלמא תיקנא דקדמיתא סתיוח
 בגין דמיה סתיוח ותקונא תגינא פריש יתיר ולא סתים
 כולי חחי ולבת- תלייא כל שבהא בהסאי דלעילא דכתיב
 (ג"ר) אחת היא אהמא ברס היא לילותה ובגין דלויסי
 אחא מתעשרא בעשרא דכלא ורעותא דיו"ד לא אפסיק
 מנה לעלמן אהיובו ברשותא דכלא חירו דעבדן. כל
 חירו דכלא כל חירו דהייביה לדכאה לכלא דכתיב
 (וי"ד י"ח) כי ציוס הוה יכפר גליכס וכתיב (ס"ד)
 וקדשתס את שנת הסמשים שנה יובל היא מאי בל כמה
 דאת אמר (יכסי י"י) ועל יובל ישלם שריו. מיסס הוא
 נסר

(ישיה טו) כי אתה אבינו באגדתא דבי רב ייבא סבא
 כללא דכלא ועיר אפנין אקרי אתה עתיקא קדישא דאתכסייא
 אקרי הוא וספיר והסתא קרינן באתר דא דשירותא אסתכר
 אתה אב"ג דאתכסייא. מניה הו' שירותא ואקרי אב הוא
 אב לאבן. והאי אב נפיק מעתיקא קדישא דכתיב (א"ב ג)
 והסתא מלון תתא ובג"כ לא אסתודע. ת"ח כתיב (ס"ד)
 אלהים סגין דרכה. דרכה זמס אבל והוא ידע את מקומה
 מקומה ממס. וכ"ס דרכה (ס"א) מקומה זמס ולא דרכה.
 חקמה ממש וכ"ס דרכה) וכ"ס הוא חכמה דסתיוח ביה
 בעתיקא קדישא האי חכמה שירותא דכלא מניה מתפשטן
 תלתין ותרין שילין (שבילין ולא חתיון) ואורייתא ביה
 אתכלילת בעשרין ותרין חתיון ועשר חתיון האי חכמה אב
 לאבן ובהאי חכמה שירותא וסיימא אסתכר ובג"כ חכמה
 עלאה חכמה תתיה כד אסתש חכמה אקרי אב לאבן
 כלא לא אתכליל אלא בהאי (ס"א) ע"ד כד מתפשט
 חכמת אקרי אב לאבן כלא לא אסתכלל אלא בהאי
 דכתיב (ת"לס ד) כלה בחכמה עשית. זקף ר"ס יהוי ויהי
 אמר ודאי עיק הוא לגללה וכלא אלעריך בשעתא דא
 יתגמא בשעתא דעתיקא קדישא סתיוח דכל סתיוח בעא
 לאתקנא כלא חתיון כיון דכר וניקבא באתר דאתכלילו דכר
 וניקבא לא אקרייחי אלא בקיומא אחרא (ס"א) כיון דכר
 דכר וניקבא והאי חכמה כללא דכלא כד נפקא ואתגהיר
 מעתיקא קדישא לא אתגהיר אלא בדכר וניקבא. דהוי
 חכמה אסתשש ואשיק מינה בינה וסתכח דכר וניקבא
 הוא. חכמה אב בינה אב חכמה ובינה בחד מתקלא
 חתקלי דכר וניקבא ובגיינוו כלא חתקייס בדכר וניקבא
 דתמלי האי לא מתקיימין שיר תא דא אב לכלא אב לכלו
 חכמה אסתברו דא בלא וסרור דא בלא (חכמה חב.
 בינה חס דכתיב (ישיה ג) כי אב לבינה תקרא) כד
 אסתברו חולידו יאסתששט מהימונא באגדתא דבי רב
 ייבא סבא הכי תאני יהו בינה אלא כד אסתבר דא בלא
 יו"ד בה"א אסתבר ואשיקת בן וחילית ובג"כ בינה
 אקרי. בן י"ה שלימותא דכלא אסתכחו תרווייהו דיתסתבן
 יבן בגוייסי כללא דכלא בתקניייהו אסתכח בלימיתא (ס"א)
 בן י"ה דתרווייהו אסתברן יבן בגוייסי. שפך טייה השתכח
 שלימותא דכלא כללא דכלא אב וס"א בן וסת מלין חתיון
 לא אהייבבו לגללה בך לקדישי עליונן דעאלו ונכון
 יודעין ארחוי דקב"ה דלא סעאן בהו לימינא ולשמאלא
 דכתיב (ישיה יד) כי יסרים דרכי יי' וגדוים ילכו בם וגו'
 זכאה חילקיה דמאן דוכי למנדע אורחי ולא סכו ולא יעטי
 בהו דתין חלין סתיוח חתיון וקדישי עליונן נהירין בהו
 כמאן דנסיר מנסירו דבוגינא לא חתיוו מלין חתיון
 אלא למאן דעאל ונפיק דחון דלח עאל ונפק עב ליה דלא
 אסתברי דס"א גליא קמי עתיקא קדישא סתיוח דכל סתיוח
 דמלין חתיון נסרין בלבאי באשלמיתא דרחימותא ודחילו
 דקב"ה וחלון בני דהכא ודג"ה בהו דס"א עתלו וכפקו
 ואסתיוחן באלין חתיון ולא בכלסו והסתא אסתהירו בשלימותא
 כמה דאלעריך. זכאה חילקי עמהו בהסוה עלתא המ-
 ר' שמעון כל מה דחיינא דעתיקא קדישא וכל מה דאי יונא
 דועיר אבנין כללא חלא הוא חד מלא. לא תלייא
 ביה פירודא בריך הו' בריך שזיה לעלא ולגלמי עלמן
 ת"ח שירותא דא דאקרי אב אתכליל ציוד דתלייא ממזלא
 קדישא ובג"כ יו"ד כליל חתיון אחריון ו' סתיוח דכל
 חתיון אחרן. ו' רישא וסיפא דכלא והוא נסר דנגיד

דבר אמת א ע"י נפידס רמזים מהמ"ק שגל ח פקל יו 97 ח. ב פ' בעדלס רמזים מהמ"ק שגל ח פ"ג

הכי הוא. ועד רשתתא הוי מתכסין אלן מלין דחילנא
 לגלגלא והשתא חתגליין. וגלי קמי (י"ג) עתיקא קדישא
 דהא לא ליקרר דילי ורביא אבה עבידנא אלא בגין דלא
 חישול בכסופא קמי פלסריו עבידנא יעוד הא המינא.
 דקב"ס וכל הני זכאי קשום דהכא משתכחן כלהו מסתכחין
 על ידי. דהא חמינא דכלהו חדהן בהאי סלולא דילי
 יכלהו זמינן בההוא פלמח בהלילא דילי זכאה חילקי
 אייר ר' אבה כד סיים מלה דא זונינא קדישא זונינא
 עלאה ארוב ידיו וזכא וחייך בעא לגלגלא מלה חנה
 אחר צולא דא ארבערנא כל יומאי ורשעה לא יבין
 לי רשותא אהתקן ויתב ורמיש צשפוטמיה וכגיד סלת
 זמינן ולא הוה יכול צ"ב לאסתכלא בארתיה כ"ס ציה.
 ואמר פומא פומא דוכית לכל התי לא אנגיבו מצוטר.
 מצוטר נפיק ולא פסק עלך קרינן (נ"א) ונהר יולא
 מערן וכתיב (ישעי' יח) וכמונא מיה אשר לא יכזבו מימיו
 האידנא חסדנא עלי לכל ימין דקאימנא תאיננא למחמי
 יומא דא (י"ג רשימא לגלגלא רזא דא) ולא סליק ברשותי
 (י"ג צידי) צר האידנא דהא צעפרא דא מתעטר סלי
 יומא. והשתא בעינא לגלגלא מלין קמיא דקב"ס דהא
 כלהו מתעטרן צרישי. והאי יומא לא יתרחק למיעל לדוכתיה
 כויירא אהרא דהא כל יומא דא ברשותי קיימא והשתא
 שרינא לגלגלא מלין בגין דלא חישול בכסופא לעליא דהתי
 והא שרינא חייא כתיב (ת"ל פ-) נדק ומשפט מכן כהאך
 חסד ואמת יקדמו פניך. מאן חמינא יסתכל בהאי לרזמין
 אורחיי (י"ג דינו) דקדישא עלאה דינך דקשום דינך מתעטרן
 בכתרי עלאין. דהא חמינא דכלהו זמינן נהרין מצונינא
 עלאה שמירא דכל שמירין כלהו דרגין לאתנהרא (י"ג) וכלהו
 אינון דרגין לאתנהרא) ובההוא נהורא דכל דרגא ודרגא
 אהגלייא מה דתתגלייא. וכלהו נהרין אחידן נהורא דא
 נהורא דא ונהורא דא נהורא דא ונהרין דא דא ולא
 מתעטרן דא מן דא. נהורא דכל זונינא זונינא דאקרון
 תקינא מלכא כתרי מלכא. כל חד וחד נהיר ואלויד צהיה
 נהירא דלגו לנו ולא מתעטרן לבר. ובג"כ כלא צהד דרגא
 אסתלק יכלא צהד מלה אהעטר ולא מתעטר דא מן דא
 אירו ושזיה הד כוא נהורא דתתגלייא אקרי לבושא
 דמלכא נהירא דלגו לנו (בההוא נהורא ס"ה) נהורא כתיב
 וציה שריא יהוא דלא אהפרס ולא חתגלייא וכלהו זריאי
 וכלהו נהרין נהרין יעתיקא קדישא סתיורא דכל סתימין
 זונינא עלאה. וכד מסתכין כלהו נהרין דאתפשטן.
 לא השכחא צר זונינא עלאה דאשחר ולא חתגלייא. צלינון
 לציטין דיקר לבויה קשום תקוני קשום זונינא קשום אסתכחו
 תרין זונינן תקונא דכורסייא דמלכא ואקרון נדק ומשפט
 ואינון שירותא וסלימותא בכל מהימותא ובהני מתעטרין
 כל דינין דלעילא ותתא וכלהו כתיב צמשפט. ולדק מהאי
 משפט אפון ולזמינן קרינן לה (נ"א) ומלכי נדק
 מןך שלט כד מתעטרין דינך ומשפט כלהו רהמי כלהו
 בשלימו דהאי משפט לאחי נדק ודינך מתתקנין וכלהו
 נחתין לגלגלא צשלימו צרחיין וכדין (אקרי) שעתא דמתעטרן
 דבר וניקבא וכל עלמין כלהו צרחיין ובהדוותא וכד אסגיא
 חובי עלמא ואסתהצת מקבא ידנורא אהרחק מן נוקבא
 יהויא תקיבא שריא לאתערה ווי לעלמא דמתין בההוא
 זינא מהאי נדק כמה חזילי שריקין מתעטרין בעלמא
 כמה זכחין מסתלקין מעלמא וכל כך למה בגין דאתרחק
 דכורא מן ניקבא ומשפט לא קרב צלדק דא ועל האי
 כתיב

נכד דאמי ונגיד ונפיק יאחי תדיר ולא פסיק. כתיב
 (שלי ג) כי אם לבינה סקרא לתבינה התן קולך כיון
 דאמר כי אם לבינה סקרא אחיה לתבונה אלא כלא
 כמה דאמינא. הי מניינא עלאה. צינא עלאה
 חסדינא ציה אב ואם וצן. י"ג אב ואם. וצן בגווייהו.
 תבונה כלא כללא דבין צן וצת ו"ה ולא אשתכח אב
 יאם חלה צימא. דאמינא דהאי (י"ג) אלא צבינא וצתבינא
 ודאי חיימא) רביעא עלייהו ולא חתגלייא אשתכח דכלנא
 דברין בגין אקרי תבונה. וכלא דאב ואם וצן אקרי צינא
 וכד צני לאכללא כלא. צהמי אסתכליל והאי אב ואם וצן
 אקרון חכמה צינא דעת בגין דהאי צן נשיל סימין צן
 דאבוי ואחיה אקרי דעת דהוא סהדותא דתרווייהו. והאי צן
 אקרי צוכרא דכתיב (ש"ה ד) צני צכירי ישראל וצנין דאקרי
 צוכרא נשיל תרין חולקין וכד אהרבי צעס יי נשיל תלת
 חולקין. וצין כך וצין כך תרין חולקין ותלת חולקין כלא חד
 מלה והאי והאי הכי (ס"א חד) הוי ירותא דאבוי ואחיה
 ירית מאי ירותא דא אסתכחא דאבוי ואחיה ותרין עשרין
 דהו גניוין בגווייהו ואחיסנו צן דא. מסערא דאבוי והוה
 גניו בגווייהו חד עשרא דאקרי חסד. ומסערא דאמינא
 חד עשרא דאקרי גבורה. וכלהו מתעטרין צרישיה ואחיד
 לון וכד נהרין אלן אב ואם עליה כלהו חקרון תפילין
 דרישא וכלא נשיל צן דא וירית כלא ואתעשש ככל
 גופא. והאי צן יהיב לברתא. וברתא מניה ארזן ועכ"פ
 מחלן צרא ירית ולא צהרא. צרא ירית להביי ולאהמי
 ולא צהרא ומניה ארזן צהרא כמה דכתיב (ד"ה ד)
 ומיין לכלא ציה. (ואי חיימא כל האי והאי אקרון נדק
 ונדק צהד אינון וחד כלא) הני אב ואם כלילין ומתעטרן
 דא צהרא ואב שמיר יסיר. וכלא אריד מטתיקא קדישא
 ותליא ממולא קדישא יקירי בכל יקירין. ואלין אב ואם
 מסקנין ציהא כמה דאמינא דכתיב (י"ג) צחכמה
 יצנה בית וצתבינא יתכונן וצדעת חדרים ימלאו כל הון
 יקר ונעיש וכתיב (ס"ג) כי נעיש כי תשמרה צמשנך
 והני כללא דכלא כמה דאמינא ותליין ממולא קדישא
 יקירא) א"ר שמעין באדרא לא גלינא כלא וכל הני
 מלין שמירין צלחתי הוו עד השתא וצעינא לאתערה לון
 לעלמא דהתי משיס דתמן שאלתא שאיל לנא כמה דכתיב
 (ישעי' ג) והיה אמינא עתך חוכן ישיעום חכמה ודעת
 וגו'. והכמה צעיין מיני והשתא רעותא דקב"ס צהמי.
 הא צלא כסופא איעל קמי פלסריו. כתיב (ש"ה א ג) כי
 אל דעתי יי דעות ודאי. הוא הדעת צדעת כל פלסרי
 אהגליין דכתיב וצדעת חדרים ימלאו. (ובגין כך) דעת
 אהרא לא חתגלייא דהא שמירא חזיל בגווייהו והסתכליל ציה
 דעת נהיר צמוחין ואתפשט צמוחא כלא (וצהורא צגינא
 כלא כי אל דעתי יי). צהפרא דהדעת הנינון כי אל
 דעתי יי אל תקרי דעות רלא עדות דהיא סדווא דכלא
 סהידתא דתרין חולקין כד"א (י"ג) ויקס עדיה ציעק
 ואפ"ג דהאי מלה אוקמוס צהפרא דניעוואה צגינא אהרא
 הנה צאתים שלט הכא כלא שפיר וכלא הוי כד
 אסהיס מלה האי אב ואם כלהו צכו כלילן כלא צכו
 סתימן ואינון סתימן צמוחא קדישא עתיקא דכל עתיקין
 ציה סתימן ציה כלילן כלהו הוה כ"א הוי צריך הוא
 צריך שמיא לעלם ולעלמי עלמין כל ימין דהד ה יאות
 וכלהו מלין קדישין מלין דלא ס"חן ליינוה ונצחאלא
 כלהו מלין דסתמין ואהגליין לאינון דפלו ונפקו וכלא

כחיצ (פשלי יג) ויש נספה בלא משפט דמשפט אחרקא מהאי נדק ולא אהבסחא ולנדק ינקא מאחר אחרל. וע"ד אחר שלמה מלכא (ק"י) חת הכל ראיתי בימי הבלי הכל חדרא מהבבל דלעילא דליקרון אפי מלכא ודא איהו מלכותא קדישא דכד היא מתערא דדינוי כתיב יש נדיק איבד צנדקו מ"ש חסיה דמשפט אחרקא מנדק וצב"כ הקרי ויש נספה בלא משפט. ת"ח כד אשתכח זכאה עלאה בעלמא רימוח דקב"ה אפילו כד אהער נדק בלחודוי יכול עלמא לאשתכח צניייה וקב"ה צניי ציקריה ולא מהכפי מן דינא וכו' יהוא זכאה לא קיימא צקיימיה ומכתי אפילו ייחשפט ולא יכול למיקס ביה. כ"ב צנדק דוד מלכא בקדמיתא אחר (תהי"ב) צחניי יי יכתי דהא אנה לא מהכתיגה מכל דינוי אכילו מהאי נדק וכ"ש דלחודנא ביה מה כתיב (ע"י) אפי צנדק החזה כניך צלדק ודאי. לא מהכתיגה למיקס דדינוי צהר דחב אכילו מיחשפט מהכפי דכתיב (ע"י) ולא תבא בצחשפט את עבדך ת"ח כד מתבסויה יהו לך משפט כדון הקרי נדקא ועלמא מתבסמא בחדד ואתמלייא מניה דכתיב (ע"י) אוהב. דקה ומשפט הסד יי מלאה הארץ. אההדנא עלי דכל יומאי הוינא מנסב על עלמא דלא יערע דדינוי דנדק יל' יוקיד עלמא בשלחובוי כמה דכתיב (י"ג) אכלה יימחה פיה מכאן ולהלאה כפוס כל חד כפוס בירא עמקה והא בדרא דא אית ביה זכאין וזעירין אינון דיקומון לאנא על עלמא ועל עלמא מארבעה זיוין. (כ"ה) על עלמא ועלמא צעייין) ע"כ ארזין מלי דא ברא ימתפרשין מלין דהתימין צעתיקא קדישא סתימא דכל סתימין וכיך אהידן אלין צאלין מכאן ולהלאה מלין דזעיר אנפין אינון דלא אתגליין באדרא. אינון דהו סתימין צלצאי. ויתמן לא חתקבו (עד כאן סתימין מלין) אשתא אשתקנו ואתגניין וכלהו מלין דהתימין צעירין כללו זכאה חולקי ואינון דירתו ירותא דא דכתיב (תהי"ב) אשרי העם שכה לו וגו' האי דליקויינא אב ואם צעתיקא אהידן צתיקוי סבי הוא. דרא ממוחא סתימאה דכל סתימין תליין וי"א נפקין) ומתחדן ביה (ואע"ג דעתיקא קדישא אשתקן בלחודוי) וכד יסתכלון (בכל) מלי. כלא הוא עתיקא בלחודוי הוא הוי והוא יהא. וכל הני תקויין ביה (כ"י) לא מ"א אהידן ביה סתימין לא מתכרבן מניה. מהא סתימאה לא אתגליא ולא תליא ביה) א"ב וא"ם מהאי מיחא נפקו אסתכלילו ציזולא וביה תליין וביה אהידן. ועיר אנפין צעתיקא קדישא תלייא ואחיד. והא דוקימנא מלי באדרא זכאה חולקיה דמאן דעאל ונפק וינדע אהידן דלא יספי לימינא ולשמאלא. ומאן דלא עאל ונפק עב ליה דלא אצרי וכתיב (הוב"ט) כיו ישריה דרכי יי' אחר ר' שמעון מסתכל הוינא כל יוייא אפי קרא דכתיב (תהי"ב) ביי תהלל נפשי ישישו עניים וישמחו והאיודנא אהקיים קרא כלא ביי תהלל נפשי ודאי דהא נשמתי ביה אהידא ביה להטא ביה אהדבקת ואשתדלת ובאשתדלותא דא תסתלק לאתרהא. ישמעו עניים וישמחו כל הני דליקויא וכל בני מתיבתא קדישא וכו' דהתימין השתא עס קב"ה כלהי שמעין מלי והדאן בנין כך. (ע"י) גדלו לוי' אתי וירומיה שמו יחדיו. כתח ואמר כתיב (נבא"י) ואלה המלכים אשר מלכו בצלך אדם הס"ד והאי

כי הנה המלכים נועדו עברו יחדיו נועדו צאן אחר צלך ארוח באחר דיינון יתאדרין יתן עברו יחדיו דכתיב וימת יימולך יחתייו. המס ראו כן תמסו יצבולו נהפזו דלא אתקיימו צאתרייהו בנין דתקויין דילכא לא חתקבו וקרתא קדישא ובורוי לא אודמנו. דהא הוא דכתיב כלאש שצ"ג. כן ראינו יגו' דהא כללא לא אתקיימו והיא אתקיימת השתא צספרא דדכורא דשריא עמה דהא הא דכתיב וימולך יחתייו דהר ושס עירו פשו ושס אשתו מהיבשאל בת משרד בת מי זכ"ב. מי זכ"ב ידאי יכמה דאוקימנא באדרא (והא) צספרא דא. דהא דר"ב המנונא סבא אחרז וימולך יחתייו דהר והר ודאי כמה דהא אחר (ויקרא י"ג) פרי עץ הדד י"ס אשתו מהיבשאל כמה דהא אחר כבות תמרים וכתיב נדיק כחמר ישרא דאיהו דכר וקובא האי אתקריאת בת משרד בת מההוא אחר דסרדין כלא לאתדבקא ואקרי אב וכתיב (י"ג) לא ידע אינש ערכה ולא תמלא צארץ החיים דרא בת מאימא דמספראה מתאחדין דינון דסרדין כללא בת מי זכ"ב דינא צמקין אנפין דנהירא בתין גויין. צחסד וצדינא. עד לא אצרי עלמא לא היו משניחין אנפין צאכין. ובנין כך עלמין קדמאי אסתכבו ועלמין קדמאי בלא תקונא אשתכדו וסהוא דלא הוה צתקויא אקרי ויקון ננוון יכאהי אומא מרנפא (כ"א מרנפא) כד אכתש במנא (נבא"י ק"י) דפרזלא אפיק ויקון לכל עיבר ואינון ויקון דנפקין נפקין להיפין וכעירין ודעכין לאחרא וחלין אקרון עלמין קדמאי יבנין כך אסתכבו ולא אתקיימו עד דאתתקן עתיקא קדישא וכתיב אומנא (ד"א מאנא) לאומנותיה. ועל האי תנינא צמתיתא דיין דנינונא אפיק ויקון (כ"י) ד"ב נבא"י ק"י נ"א ציקין) (א"א דצולנא אפיק ויקון נילולין) לתת מאה ועשרין עיבר והינון ויקון עלמין קדמאי אקרון ומימי לאתער. לבתר נפיק אימנא (כ"א מאנא) לאומנותיה ואתתקן צדכר וקובא והני ויקון דאתדעכו ומימי אשתא אתקייס כלא. ימבונינא דקדיונותא נפק ינונא פשישא אקריא דבשס ואפיק ויקון עלמין קדמאי ומתערבי (ד"א מתדכי) באירא דכיא ואתבסמו דא ברא כד אהתבר אב"א ואימ"א וסהוא אב הוא מרותא דגניו צעתיק וימין ביה אתגניו האי אורא ואכליל לנינונא דנפק מבונינא דקדיונותא דגניו צעיו דאימא וכד אסתכבו תרו יייו ואתכלילו דא ברא כתיב נולגלתא חד תקיפא ואתבשס צספרי דא צספרא דא ודא צספרא דא. כמה דעתיקא קדישא הלא רישין אשתכחו צחד כך כלא אודמן צבלת רישין כמה (ע"י) דהמינא. צה"י נולגלתא ד"א נסיף בלא מריבא חורא (ואחיד ליה) ויהוא פלא אהמיו צתרי גויי ומינא מתין חקלא דתפרין קדישין ומימי עלה דגיל לתא דא סתנין מנא לנדיקויא לעלמא דהתי וביה זמינן חתייא לא-רייא ולא אודין מנא דנפל מהאי פלא צר יהוא זיננא צומנא דאולו ישראל צמדברא חן להו עתיקא דכלא מהאי אחר. ית דלא אשתכח לבתר הס"ד (שמות ט) הנני מחזיר לכם לחם מן השמים. כד"א (נבא"י) ויתן לך החלבים מסל השמים וגומר האי צההוא זמנא. לזמנא אחרת תינן קאים מוינותיו של אדם קתי קב"ה והא צמולא תלייא צמולא ודאי וע"כ צפי הוי ומימי לאו ציתא תלייא מלתא אלא ציזולא תלייא מלתא וכלא תליין צראי מולא כמה דאוקימנא תשעה הלכין רביא עלמין נשלין ובסמין על האי נולגלתא והאי

דרך אמת א כמו שפירו באדרא דגויז לעיל ע"פ ב כאותן טרף נפושא סאלינות ג ביאר והו לעיל ריש דף ע"ט פ"א כ"ל

והאי אירא דכיא התביל בכלא מיון דהוא כליל מכנה וכלה אתכליל ביה התביל אכיו לתרין ספרין בתרי נהורין כליון מכלא. וכד אתכללו אכיו באגפין דעתק קריבא כלא ארך אפיס אקרי מאי חרך אכיס (חרין) אפיס חבני ליה. הלא הכי תנין בגין דארין אכיס להיביא אבל ארך אכיס אסוימא דהנפין דהא לא אשתכח אסוימא בעלמא אלא בזמנא דאשגהין הנפין באגפין "בהזדרא דנולגתא נהורין תלת חורין ימי תימא תלת. ארבע אינון כזה דהמינא אשתכחיה דאכיו ואחיה ודרין גניוין דילין דמתעשרין כלהו ברביסיה ואינון ספלין דרישא לבתר מתעברין בסאריו ונהרין ועליון בתלת חלוי דנולגתא יכרון כל חד בסאריו ומתעשרין בכל גופא ואלין מתעברין בתרי מוסי ומזוח תייתיה כליון לון והמיד (ו) יתנין תליון דרישא ואלין מתעברין בתרי מוסי ומזוח תלייתיה כליון לון ונהרין ועליון בתלת חלוי דנולגתא לבתר נפקון כל חד בסאריו ויתעשרין בכל גופא והאי מיהא תלייתיה אחיד) כהאי ספרא ובהאי ספרא ומתעשרין בכל גופא ואתעביד מניה תרי גווי כליון כהדא ומהאי הכיר אנפיו ואסביד באבא ואימא גווי דאגפיו. והוא הקרי דעת דעת (ס"א דרא) כתיב (שמואל ב') כי אל דמות ה' וגו' בגין דאיו בתרי גווי לו נתכחו עלילות. אבל לעזיקא קדישא סמימא לא נתכחו. מ"ס נתכחו להאי בגין דיקית תרין חולקי וכתוב (ס"ב) עט חסיד תתחד וגו'. ורא בקאוס חוקימו חביריא דכתיב (נחש"ו) ויגד יעקב לרהל כי אחי אביה הוא ויגד הא חוקימו דכלא הוא דהכתמא. וכי בן רבקה הוא בן רבקה ולא כתיב בן יצחק רמו וכלא רמיא דהכתמא וכל האי אקרי שלים בכלא יביא אחיו והימניה ובג"כ כתיב ויגד יעקב ולא כתיב ויאמר. הכי גווי כזה דנהרין בעשרא דרישא ואליון בחלוי דנולגתא. הכי מתעשרין בכל גופא ונבא אשתחיד בסו. לעזיקא קדישא סמימא לא נתכחו ולא ייאן ליה דהא כלא כזה דהשתכח חידו לכלא היי לכלא לא תלייא ביה דינא אבל כהאי לו נתכחו עלילות ודאי בגולגרתא דרישא תליין כל אינון רבון ואליון מקולי דשערין תליין איכיון. ומתעברין דה צדא אריון דה צדא דהאריון כהאי עילא דמערר ברישא מאבא וחייתיה דאתסיד מאבא לבתר נפקון נימין על נימין מנהירו דמתערר בריסיה מימיה ומשאר מוסי. וכלהו אחידן ומתעברין באינון שערין דהאריון מאבא בגין דאינון מתעברין דה צדא ומתעברין דה צדא וכלהו מוסי אחידן בגולגתא במימא עלאה. וכלהו משיבן אמתשכך מתלת חלוי דמוחא אחידן במוסי מתעברין דה צדא דכיא בהשתכח. בכל אינון שערין וריון סמימין ויתעליון ובג"כ כלהו מוסי רמיין (ב' י"א ס"א) באכיו י"י אלהיך וכו' כמה דנהרין בעשרא דרישא ועליון בחלוי דנולגתא כל אינון קוין חוכיין חבין ותליין לבשרא דאריון יבא אוקימנה דבג"כ כתיב בסה י"י אונק וכתע. מנהו אוקימנה מאן דבעי דריבין מלכא אודניה לקבלים יסבלל בריסיה דמלכה ויפנה שערין מכל אודניו וישר ליה מלכא בכל מה דבעי בפלגותא דשערין יתהדרה חד אירחא בהרוא דעתיק וימין ומתעברין מניה כל אירחוי דפקודי אורייתא (יאמתין עלייהו) כד מאריסין דיבבא וילל תליין בכל קונא וקונא ואינון מתעברין רשתא להיביא דלא ידעין אינון אריון סה"ד (ס"ג) דרך רשעים כאפלא וכל אליון תליין בקולין תקיפין

ובג"כ כלסו תקיפין ואוקימנה באינון שערין מתעברין מאריסין דמתקלא (ס"א דרהימא) דכתיב (תהי"ב) כל ארחות י"י הסד ואמת וכל כך בגין דמשכין מוסיין סמימין דריסיה דמוחא ובג"כ מתעברין כל חד כפוס אורחוי מחד מיהא באינון קוין שערין מתעברין מאריסין דמתקלא דכתיב כל ארחות י"י הסד ואמת מוסימא תניינא באינון קוין תקיפין מתעברין ותליין מאריסין דיבבא וילל דכתיב ב"ו דרך רשעים כאפלא לא ידעו בזה יכשו מיה קה מיירי. אלא לא ידעו כלומר לא ידעין ולא בעון למנדע בזה יכשו אל תקרי בזה הלא במימא יכשוו בחיון דיותהדין בספר דאימא מאי ספרא דאימא. גבורה תקיבא מינס מתעברין מאריסין דיבבא וילל מוסימא תלייתיה באינון קוין דמינון באמתשכח ותליין מאריסין דמידן (ד"א) ואקרון אפין נהרין ולא נהרין. ובג"כ כתיב (ת"י ד) פלס מעגל רגליך וכלא השתכח באינון קוין ושערי דרישא. מצדא דנולגתא מנחא לאתפקה (ס"א לאתפקה) מייביא על עובדיהו וכד האי יזלחא אתגלייא מתעברין מאריסין דריין להיון דלא מתעברין בעובדיסון הכי מלחא סומקא כוירדא ובשטתא דאתגלייא מנחא דעתיקא כהאי מלחא אתהדרת חוורא כתלגא והידי שבתא עת רבין אקרי לכלא. בספרא דאגדתא דבי רב יבבא שבתא חזיר מנה זכי מנה מנחא דעתיקא ואי לאו אשדי ח' בין תרין אסתון כד"א (כמדבר כד) ומחך פלתי מואב יחוקימנה דאקרי נכה באסתון רלוסין. וכמה נכחיה סו. והג"כ דננה אחרא (באיתיה) בננה אחרא אסתלק ומיה נכחיה אהרין דמתעשרין בכל גופא ובגין דשבתא בשערה דנליתא דמנחה בגין דלא יתער דיין גליא עתיקא קדישא מנחא דיליה. וכל דיין אמתשכח ואשכחו ולא אמתעברו. כהאי מנחא תליין כ"ד בתי דיין לכל אינון דחלוסין בעובדיסון כזה דכתיב (תהי"ב) ואחרו איכס ידע אל ויש דעה בעליון. והא שפריס מוסי. ד' למה לקבליון דד' מיתות בית דינא לתתא דתליין מלעילא ואשתתרו עשרין ובג"כ לא מעשיסין בי דינא עילאה עד דישלים (א' עשרין) וסלקא לכ' שנין לקבליון דכ' בתי דיין במתניתא סמימא דילן תנין לקבליון דכ"ד ספרים דאתגליין בחוריותא

עיינין דרישא אינון עיינין דלא מסתמין מנייהו מייביא עיינין דנימין ולא נימין ובג"כ אקרו (ב"ר) עיניו כיוסין מאי יוניס כד"א (ויקרא) ולא תוכו איש את עימיתו. וע"ד כתיב (תהי"ב) ויאמרו לא ידאש י"ה וגו' וכתיב (כ) הנוטע און הלא ישמע וגו' תקונא דעל עינא שערין דמתעברין בשעורא שלים מאינון שערין תליין אלף ו' מאה מארי דאשגותא לאבא קרבא וכדין קיימי כלבי ייס לב ירון ומתפקהו עיינין כסותא דעל עיינין גבינין מתעברין כהו ותלך רבין מארי תריסין מתעברין כהו ואינון אקרון כסותא דעיינין וכל אינון דאקרון עיני י"י לא פקין ולא התערו בר צימא דאלין כסותי גבינין מתעברין אינון תחאי מעלמי. ובשטתא דמתעברין גבינין תחאי יוללוי ויהבין אהר לאשגוח מתפקהו עיינין ואתהו כחון דאתער משימית' אשתתרו עיינין ומחא לעיבא פקוחא ואשתתן בחוורא דיליה וכד אשתתין אמתשכחין מאריסין דריין לישראל ובג"כ כתיב (כ"ג) עורס למה חיסן י"י הקניה וגו'. ארבע גוויין אמתשכחין באינון עיינין מאינון נהרין

7

ד' בתי דפילין דנהרין ברהיסי מורא ז' דאקרון עיני ה' ואגרוואת נפקי מגוון חוכמא דעינא כמה דלוקימנא בחדר' דכתיב (דברים ג) על אבן אחת שבעה עינים. ואינון גוויני מתלשין בספרייהו מסומקא נפקין אחרנין מארי דלשגמותא לדינא. ואינון אקרון (ד' כ' ע"ו) עיני יי' משוספות בכל הארץ משוספות ולא משוספים בגין דכלבו דינא. מירוקא נפקין אחרנין דקיימין לגלגה עובדין בין סב ובין ביש דכתיב (איוב לד) כי עיניו על דרכי איש. ואלין אקרון עיני יי' משוספים. משוספים. ולא משוספות בגין דאינון נתיין ספרין לשב לביש. מחוורא נפקין כל אינון רחמי כל אינון סבאן דמשמתיי בעלמא לאופסח להו לישראל וכדין אסתחין (י"א אסתחין) כל אינון תלת גוויני לרהמא עליהו הלן גוויני מתעבדין דא ברא יאחדקו דא ברא. כל חד חייף להבריה מגוויני דיליה בר מחוורא דכלהו כליגן ביש כד אסתריך וכוה חפי על כלא. כל גוויני דלתתא לא יכלין כל בני עלמא לאסתרא לון חוורא לאוכמא לבימקא וליריקא. וסכא בהגהותא חד חד אסתחין ואסתחין בחוורא. גבינוי לא משתככיין בר כד בעיין גוויני דחוורא לאשגחא בגין דגבינוי יהדין אתר לאשגחא לכלהו גוויני. יא אינון לא יסני את- לא יכלין לאשגחא ולאסתכלא. גבינוי לא קיימין ולא משתככיין שמתא חדא שלימותא אלא פקחין וסתמין סתיין וקרוין מאס עינא פקחא דקאי עלייהו וע"ד כתיב (יחזקאל ה) והסוות רלוא וסב וסא חיקומנא כתיב (ישיה יג) עיניך תראה ירושלם נוס שאן וכתיב (דברים יא) תמיד עיני יי' אלהיך בה מרשית השנה וגו' דהא ירושלם בעיא כן דכתיב לך ילין בה ובג"כ ירושלם ולא ייין דכתיב (ישיה ה) ייין בחשפש תפדה וגו' דכלא רחמי. עיניך עיך כתיב עינא דעתיקא קדישא סתימא דכלא השתא עיני יי' אלהיך בה לשב ולביש כמה דלתתוי (לסיפא ולירוקא והכא בלשחומתא חדא כגוה אסתחין ואסתחין בחוורא גבינוי לא משתככיין כד בעיין גוויני לאשגחא) בג"כ לא אסתקיימו בקיומא תדיר והתם עיניך תראינה ירושלם כלל לשב כלל בהמחיס דכתיב (ס' לד) ובהמחיס גדולים אקבך תמיד עיני יי' אלהיך בה מרשית השנה מרשית חסד א' כתיב ואלא ראשית באלף מאן היא היא דלתתא ולעילא כתיב (איוב ג) הסליך שמים ארץ תפארת יש אל מים השליך שמים ארץ מבוס דכתיב (ישיה ט) אלביש שמים קדרות ועיינין בקדרותא בגוונא אוכמא אסתפו. מרשית השנה מאן אתר מסתכלין ציריכלא אלין עיני יי' חזר ופירש מרשית השנה דהוא דינא בלא אלף ודינא אסתחד בספרהא אע"ג דלהו הוא דינא ממש ועד אחרית שנה אחרית שנה ודאי דינא אסתחד דהא כתיב (ישיה ה) נדק ילין בה דהיא אחרית השנה. ת"ח א' בלחודי אקרי רחשין דבר באלף סתיס וגניז מה דלא אהידע כד אסתבר האי אלף באתר ההרא הקרי ראשית ואי תימא דאסתברא לא אלא תגלויא ביה ויהיר ליה וכדין אקרי ראשית ואפילו בהאי ראשית לא השנה ציריכלא דלמילא סות בהאי אסתקיימת תדירא חבל מראשית כתיב. ולגלמא דתאי כתיב (ס' מ"א) ראשין לניון סנה סנה וגומר. חוטמא דזעיר אנפין תקווא דפרטובא. כל פרטובא ביש אסתחיע. וסומחא דא לא חוטמא דעתיקא קדישא סתימאיה דכל סתימין. דתימא דעתיקא חייס דחייס (לכלא) דהא מתרין נוקדין נפקין רומין דחייין לכללא. בהאי זעיר אנפין כתיב (שמואל ב' כג) עלה עשן באפו וגו'. בהאי תננא כל גוויני (י"א תרי גוויני) אסתחין ביה בכל גוונא וגוונא

אסתחין כמה מאריהו דדינא קשיא. דאסתחין בההוא תננא (ובגין כך) ולא מתבסמין כלבו אלא בהננא דמדבחה דלתתא. וע"ד כתיב (ב' א' א' ח') וירח יי' את ריח הניחה מהו הניחה אסתבמותא דמרי דינא נחת רוח וירח יי' את ריח הניחה את ריח הקרבן לא כתיב אלא את ריח הניחה. דכלאו גברין דאסתחין בחיטמא וכל דהתאחדן בסו כלאו מתבסמין וכמה בצוראן מתאחדן כחדא דכתיב (פסלים קו) מי ימלל בצורות יי' ישמיע כל תהלתו והאי חוטמא מחד נוקבא נפק חסא דכללא כל שאר אשין מחד נוקבא תננא והאי והאי אסתחין בלשחא ותננא דמדבחה ואסתגליא התי עתיקא קדישא ואסתחך כלל. היינו דלחזר (ישיה ח) ותהלתי אחשש לך הוסיף דעתיקא קדישא ארץ ומתפסס וחקרי הרך אשים והאי חוטמא זעיר. וכד תננא שרי נפיק בצהילו ואסתבד דינא. ומאן מעבד להאי חוטמא דעתיקא וכלא כתיב דהמינא בהדרה ואסתרוו חביי"ח ובספרא דרב סזוטא סא אוקוס הני תרי נוקבי מחד תננא וסא. ומחד ייחא רוחא פבא. דלית ביה ימינא ובזאלא (ס"א דמיני) וכתיב (הושע ד) וריח לו כלבנון. ובניקבא. כתיב (יר' י) וריח אפך כתפוחים. ומה בנקבא הכי כל שכן ביש. ושפיר קאמר. ומה דלחזר וירח יי' את ריח הניחה הניחה ספרי חד ייחא דהתגליית עתיקא קדישא סתימא דכל סתימין דהאי הוא נייחא ואסתבמותא לכלא וחד אסתבמותא דלתתא בההוא תננא ואשא דמדבחה ובגין דהיו מתרין ספרין כתיב ניחא וכלא צועיר אנפין אסתחין תרי אודנין למשמע סב וביש ופרווייהו סלקין לחד דכתיב סה"י אוקך ושמע אודנא לגו צנו דיליה תליית צרשייין עקיימין בגין דיתבבז קלא להעלא במוחא ויבהין ביה מוחא ולא צהילו דכל מלה דהיו צהילו לא הוה בהמחא שלימותא מאודנין אלין תליין כל מאריהו דגדפיין דנפלין קלא מעלמא וכלאו הכי אקרון אזני יי' דכתיב בסו (ד' ה' י) כי עוף השמים יולך את הקול וכו' כי עוף השמים יולך את הקול האי קרא קשיא השתא מהי קול איכא הכא. דהא רישא דקרא כתיב גם צדועך מלך אל תקלל צדועך כתיב ובחדרי משכבך וכו' מהי פעמא כי עוף השמים יולך את הקול והא ליכא הכא קלא אלא ודאי כל מה דחשיב בר נש וכל מה דיתכלל בלבו לא עביד מלה עד דאפיק ליה בשפוחיה וכו' לא אסתחין ביה וההוא מלה דאפיק מתבבקע צהי"ח ואולא וסלקא וסכא בעלמא ואסתבד מיני קלא וההוא קלא נפלין ליה מארי דגדין וסנקין ליה למלכא ועייל בצאודניו סה"ד (דברים ס) וישמע יי' את קול דבריכס (ג' ד' י"א) וישמע יי' ויחר אפו. ובג"כ כל גלותא ובעותא דבעי בר נש מקמי קצ"ס בעי לאפקא מלין בשפוחיה דאי לא אפיק לון לאו גלותא כלותא ולהו בעותיה בעותא וכיון דמלין נפקין מתבבקעין בצוירא וסלקין וסכין ואסתבדו קלא וגעיל לין מאן דנעל ואחיד לין לאסתרא (י"א לכתרא) קדישא צרישא דמלכא. מתלת חללי דמיחי נפיק נפישא להודנין וההוא אקרי חל כרית כדרא (מגיל' ה' י') נהל כרית כלומר כריתא דלודנין וקלא עייל בההוא עיקמא ואסתחב בההיא נהרא דההוא נפישא. וכדין אסתבבז תיין ומתבסמין בין סב לביש סה"ד (איוב יד) כי חזן מלין תסכן. ומ"ס און מלין תסכן. משוס דלתתא קלא בההוא נהרא דנפישא בעיקומתא דלודנין ולא עייל בצהילו. ובגין כך אסתבסין בין סב לביש וסך ישעס לאביל מ"ס חך ישעס לחכול בגין דיתעבב תמן ולא עייל בצהילו בגופא וע"ד יפסס ויפתח בין עתיקא למירוי. בההי

בהאי תליא, ובגין דא סהדותא הוא בכלל כמה וכמה מארי תריסין מהפאן להני גויי מפאן להני גויי כד נהרין גווי כל עליון כלהו בחדו. צוזא דנהיר חורא כלא אחשוו בההוא גווא וכו' אחמו צוזוקא כלא הכי אחשוו בההוא גווא באגין תקרובין דבוסחא. שארי דיקא לאתחאה מרישא דאודנין, ינחית וסליק בתקרובא דבוסחא

שערין אימיין דדיקא בתקיעא יאה שפיר. כגיבר תקיף שפיר משהא דרביא דדיקא עלאה דעתיקא בהאי דיקא דזעיר אנפיין אחמו ונסיר שפיר דהאי דיקא עב' תקויין אשכחא וכד משחא דרביא דתלת עב' נביעין דדיקא דעתיקא קדישא נהיר בהאי דיקא אשכחו כ"ג תקויין. וכדן מתברכיין כלהו. וישראל סבא יתברכא בהאי וסימן (ג'אשית זח) בך יבדך ישראל. כל תקויין דדיקא דא איקוימנא באדרא קדישא דכלשו מתיקויין דעתיקא קדישא אהקנו וסבא צעינא לגלגא מה דלא אהגלי תמן בגין למיעל בלא כסופא. (הא על תקויין דדיקא אימ' א' יבנה תקויין ד' קא עתיקא קדישא איקוימא באדרא קדישא) ביתא אינין ס' אקרין תקוינא קדמאה נפק הסוא ניכונא צוינא דקרדיניהא ובטס צהרות שערא דרישא מתחות קוגין דעל אודנין ונחת מקמי פתחא דאודנין עד רישא דפומא הא תקוינא דא מעתיקא קדישא לא אשכחא אלא כד נגיד מולא דעתיקא קדישא. ותליא מניה הסוא ירבעא דהכמתא (זכר) כד אימא אהתבטא ואתכלילת באוירא דכיא הסוא חורא נקיש אימא. (זכר) וניכונא עאלת ונפקת ואתאחד דא צרא ואתעבדא חד תקינא וכד אלשריך סלקא דא על דא ואתכביא חד מקמי הדא. ובג"כ כלא אלשריך חד למעבד נוקיין חד לרחמא ועל האי תאיב להאי דיקא דוד מלכא ביתא רבון דאוקוימנא. בהאי דיקא ס' תקויין אשכחו ביתא רבון דתליין צבו ויחפששין בכל גופא יאלין ביתא דתליין תליין בשערי דתחית תקרובא דבוסמין תלת מהאי סגרא ותלת מהאי סגרא וביקרייתא דדיקא תליין תלת אחרנין. חד לעילא בששוין ירין באינון שערין דתליין עד סבורא וכל הני ביתא ג' מלאן ונ' מהון אמישין ותליין כלהון באינון שערי דתליין ומהתפשטין בכל גיפא. בגין דהני תלתא אינין דיקא דדיקא יתיר מכלשו כהוב צבו שחא קדישא דכתיב (זכר) מן המנר קראתי יי. וי' לי לא מירא והא דאוקוימנא באדרא מן המנר קראתי יי מאתר דברי דיקא להתבטשא דהוא המנר (כ"א דתיק) רחיק מקמי אודנין שפיר היא. ובספרא דהגדתא דבי רב ייבא סבא הכי אמר ואוקיס דשירותא דדיקא מייחד עלאה דכתיב (ד"ה א' יי) לך יי הגדולה והגבורה יתשאלרת ונ'. וכלא הוא וסכי בארי. ותשעה אהמשכן ותליין דדיקא יוקיין אודנין הכי שארי. וקיומא לא מתקיייזין אלא באחר אהרא כמה דאוקוימנא וכד אלשריך עלמא לרחמי אתגלייא יוזלא קדישא וכל הני תקויין דדיקא יקרא דזעיר אנפיין כלהו רמי משתכחי. וכד אלשריך לרינא מתחוייא דינא וכדן עבדין נוקמיין לשגליהון דישאל לוינין דעקין לכו כל יקויין דדיקא באינון שערי דתליין אינכו משוס דכלא בהאי תליין כל הני שערי דדיקא דזעיר אנפיין כלהו קדישין תקיפין משוס דכלשו אהתכפיין לוינין בשעתא דמולא קדישא אהגלי וכד צעא לאגמא קרבא בהאי דיקא אחמו כגיבר תקיף מארי גלחן קרביא וכדן מריש יאלן דמריש ואלגיש טאן דהגליש. הני תשעה תקויין ארין משה ומנא מנינא

בהאי ניקבא דאודנין תליין ניקבין אחרנין. נוקבא דעיינין. נוקבא דפומא. נוקבא דהוישא מההוא קלא דעיל בנוקבא דאודנין אי אנשריך עייל לנוקבי דעיינין ובשעין דמעין. מההוא קלא אי אלשריך. עייל לנוקבא דהוישא דפרדקא ומסקי תננא ואשא מההוא קלא סה"ד ישמע יי ויתר אפו יתבער בס אש יי וחי אלשריך עייל הסוא קלא לנוקבא דפומא ומליל וגור מלין (א' זרין מההוא קלא. כלא מההוא קלא דאודנין. עייל בכל גופא ואחרניש מניה כולא (כ"א כיה תלייא) תלייא בהאי אודנא. וכאה מואן דנשיר מלי ע"ד כתיב (תהלים ג') נלור לסוך מרע ובפתיך ידבר מרמס הרי אודנא קרי ביה שמיעה. ובשזיעה מתכלילן אינין יוחי חכמה אתכליל ביה דכתיב (שמים א' ג) ונתת לעבדך לב שומע בינא כמה דאת אמר (שמואל א' ג) דבר כי בויע עבדך (תהלים ג' י) כי שומעים אהמו (ובהני תליין כלא) דנת כד"א (שלי ד) שמע בני וקח אהרי (שם ב' ו) ונתתי תפסון אתך הא כלא תליין בא דנין בהאי אודנא תליין גלויין ובשעין ופקיחא דעיינין הדא הוא דכתיב סה"ד יי אונך ושמע פקה עיניך יראה הא כלא ביה תלייא. בהאי אודנא תליין ריזן עלאהן דלא נשקין לבר. בגין קך היא עקימא לגו. ורוא דריזן סתייין ביה ווי להסוא מנלס ריזן ובגין דהאי אודנא כניס ריזן ייקיייחא לגו כסיל לון לא גלי ריזן לאינון דעקימין בארתיסו אלא לאינון דלא עקימין סה"ד (תהלים כה) סוד יי ליראוי ובריתו לסודיעס דנפלי ארחוי ונסיל מלין. ואינון דעקימין בארתייסי נשלין מלין ועיילין לון צבסילו ולית צבו אחר לאתעבא וכל נוקבין אחרנין מהתפתחין ביה עד דנשקין מלין בתיקבא דפומא ואלין אקרי הייבי דרא שניאי דק"ס. ביתניתא דינן תנן. כאלו קעיל נוצרין וכאלו פלח לע"ז וכלא בחד קרא דכתיב (ויקרא י"ט) לא תלך רכיל צעמך לא תעמוד על דם רעיך אני יי מאן דעבר על האי רישא דקרא כאליו עבר על כלא זכאה חולקיהון דלדיקייא דעלייסו כתיב (שלי י') ונאמן רוח מכסה דבר. נאמן רוח ודאי דהא רוחא דיהון מאתר עלאה קדישא אשתליף וב"כ נאמן רוח אקרין וסימן דא אוקוימנא הסוא דינלס ריזן בידיע דנשמתיא לא איסו מנישא דמלכא קדישא ובג"כ לית ביה רוא ולא מאתר דרוא סוא וכד תיפיק נשמתיא לא אהדבק בנפשא דמלכא דהא לא אהריה היא ווי להסוא צ"ג ווי ליה ווי נשמתיא זכאה חולקיהון דלדיקייא דמכסין ריזן כל שכן ריזן עלאהן דקוב"ה. (ריזן עלאהן דילכא קדישא) עלייהו כתיב (י"ה י"ט) ועמך כלם נדיקיס לעולם ירכו ארץ

אנפוי כתרין תקרובין דבי"ה (כלשו) סהדותא על מה דהמינא דהא סהדותא צהין תליא. ובכלא תלייא סהדותא. אכל הני תקרובי דבוסחא חורא וכימקא סהדותא לאבא ואימא סהד תא להתבטא דירית ואחד גין והא צמתניסא דילן אוקוימנא כמה פריס בין חורא לכומקא יאהכלילן ביה כחורא צספרא דחורא. כד אהתנדין מן נהירו דחורא דעתיקא הפייל הסוא חורא על כומקא וכלא צנהירו אשכחא וכדן כתיב יא' יי פניו אליך וכד הייבין סיניין תליין דינון בעלמא אשכחא סירותא בכלא (כ"א בעלמא) וכומקא אהתפשט באגין: הפייל כל (כ"א על) חורא. וכדן כלא אשכחא צדינא. וכדן כתיב פני יי בשמי רע (בגדי קלסא כפיס בגדי נקס) וכלא

תניינא בשעתא דאנטריך לאהדרה לון כלשה רחמי דאפינ' דהליכר תקונין לא אמין הסתא בכוינה תלייה מילתא דהא לא ייעול בהני תקונין לאדכרה אלא בזמלא אחכוין ואדכר ליה סה"ד (נמדנר יז) ועתה ינדל נא כח יי' מאן כח יי' סהוא דהקרי מזולא קדישה סתימא דכל סתימין. דהילא דא ינהירו דא מוזלא תלי. וכיון דאמר משה דא ואדכר דא יאחכוון ביה אחר הני תעסה תקונין דתליין בועיר אכפין בגין דינהירו כלשו ולא ישתכח דינא. וע"ד כלא בזמלא תלי. האי דיקנא כד שראן שערי (ס"א לאתערבא) נאחערא (א לאתא כח) אתחוי כניצר תקיף כניצר מארי ננה קרביין. בהאי דיקנא נגיד משה דרבות מעטיקא סתימאה כד"א (תהיסי יל) כשמן העוב על הראש יורד על הזקן וזקן אהרן אליו שערי לא חפיון על שפון. ושפון כלשו סומקין כורדא דכתיב (עי ס) שפתותיו שוכינה שפון מרחשן גבורה. מרחשן חכמתא. באינון שפון תליין טב וביס חיי ומזרא. מאלין שפון תליין מאי-היון דאחעוהא דכד מרחשין אליון שפון מתערין כלא למגור (מארי) דינא בכל בתי דינין (דמדוריסון בסי). ובג"כ דחקרין עירין דכתיב (ד"ה ד) בגירת עירין פתגמא ובמאזר וגו' מאי עיר צב רח דאחעוהא כד"א (שתימא אכח) ויהי ערך דמתערין דינין לאינון דלא אהרמינו לעילא בג"כ מתערין אליון דהינון מארי ועבו וס"א (הי) (דכלסי) ועכ"ד בתרי גוויי ברחמי דינא וע"ד אקרין עיר וקדיס דינא ורחמי ובאלין שפון אתחוי כורא כד התפתח. רוחא דנפיק מן פומא ביה מתלבשן כמה הלך ורבען וכד אכתבש מתלבשין ביה נביאן מהיוני וכלאו פה יי' אקרין. כד מנין נפקין מן פומא ומתרחשין בשפון מתערין לכלשו תמתי כרי אליון עלמין עד דמתקשרין כלשו כהדא בתמיסר הירחין ושבילין דאשתמדען וכלא חכאלן פימא דא (בדה) בליסן מחלל דרבען דביקשרא דשיכרא בעישרה וע"ד כתיב (עי ס) חכו מתקרב מתקרב ודאי חלי חכו כד"א (הי יז) וחדך יטעס לאכול. וכלי מהמדיס אש ויזיס אשא ומייה מתתקין (ס"א ומדנדי ויה) ויהן בנייוריי דהא גוויי מתחברין כהדא. חכו באהוין רשויון דדית לבן בעטרי גלדי אהי"ע בנרין ח' דשריד מלכין וזאעדה מלכין ויהיקא מלכין ח' דשריד ונחות וסליק וע"ד כתיב באשא גלדי ברואה ח' יקוקא דהיחא סטיר לטיקבא תעפשע לטוקבא רבא בתיובתא דקרתא קדישא דמתקשרא ארתיין דא דא כד"א (עי ד) ה"ר המיר גבעת הלבושה ע' ישיכרא דשיפשא גליפא בשיכסא רישין דענכין מתאחדן לעשרוי לרוחין גליפין והא ברוי דאהוין דשליה מלכא אתעטרו הליון אהיון ד' בד' ניק"ק בהוך כד"א והוך יטעס לאכול (יזי ו) היאכל תפל מבלי מלה וגו' וכתיב (ישיס לב) והיס מעשה הנדקש שלוש (תהי ס"א) ומהך מוכז רב ומתוקיס וגו'. מתוקיס ודאי דוד מלכא אמר גס עבדך מוסר בהס וגו' אההדנא עלי דכל יומא אההדנא בכו דלא לחטשא בכו בר ייזרא חד ידעשיכרא עטרי מלכא ביערתא דמרינא וחוינא בוינא דאחא ויהלשעא האפומיא דשורניא (א"ה דאחעוהא) ואודעווענא מההיח ייזרא אודעווענא ביערתא בכו ולא שביקנא לון כל ייזרא זכאה חולקיס מא. דא דכד במתיקא דמלכא וטעיס בכו דכחוי על דא כתיב (עי גי) טעמו ורעו

דרך אמת א ניקבד הו רות בעיסוד סתעטער למענה. ב בתקוקיס כתיבוי גוודיס ונקאפוס מהדעס אל סגלוי. ג יזור ה ס רות תקוק בשעיס והיא רמו לנשמות סתמות כנורסם כבוד כח סנפס סכאס ליעקב סעטס כבוד הליון ועפיו. ד הייתי מעטר עטרי יימוד וקיסוד סענין נעפרס סכך נכפר ערנינה. ה על כל פני ערנינה ופומ"ה סוא מלשון מנא וסכל לפי עינו: ו ז פ כפרס רמזיס מהרמ"ק סג"ה סכ"ד

עד העולם ארז אבא לא סייס בזינא קדישא למימר
 חייס עד דאשתכחי זילי ואנא כתבנא סברנא למכתב
 ספי ולא שמענא ולא זקופנא רישא דהקורא סוס סני
 ולא סוס יכילנא לאסתכלא דהרבי אודוענא שמענא קלא
 דקארזי ואמר (משי ג) אורך ימיס ובטית חייס וגו'. כל
 שמענא קלא חסרא (זריס כל) חייס שחל מרזך וגו'. כל
 סהיא יומא לא אכסיק אבא מן ביתא ולא סוס מאן
 דרזי לגביה דלא יכיל דנהורא ואשא הוס בסיחריגיה כל
 סהיא יומא נפילנא על ארעא ונעינא בחר דאזיל אשא
 המינא לבזינא קדישא קדש הקדשים דחסהלך ין גלמא
 אדעטף סביז על ימיניה ואפוי חייכין קס ר' אלעזר
 ברבי ונשיל ידיו ונכסי לון ואנא להיכנא שפרא דחוס
 רנלו צנו סברייא למכזי ולא יכיל למלא שאר סברייא
 צבסיה ורזי אלגזר ברבי נפיל תלת זמנין ולא יכיל
 לתפתח פתייה לבתר כמה וארז אבא אבא תלת
 סוי חד אחרורו. השתא תניד חייסא לפראן סאסין
 משתקטן בזקבאן דימא רבא וסברייא כלסו סתיין דמא.
 קס רבי חייא על רנלו יומא עד השתא בזינא קדישא
 ססתכל (ס"א משתדל) עלן סהתא לאו הוס עדן הלא
 לאסתדלג זיקריס. קס רבי אלעזר ור' אבא. נפלי ליה
 צסיקרא דסיקלא מאן חמא (ס"א - עורא וערוביה) דחברייא
 וכל ביתא סיה סליק ריחין סליקו ציס צפורייה ולא
 אשתמש ציס אלא ר' אלעזר ור' אבא אמו "סריקין
 ומארזי תריסין דכבר וסרדא צסו (ס"א) דלפרי וסרדא
 (ואו) צני ירוקא נווהין צקסירין דחשיצו דלא יסרבר
 תמן בחר דנפך ספרייה הוס סליק צבורא ואשא
 הוס להיש קמיה שמי קלא עילו ירתו יאחכבו
 להילולא דרבי שמעון (ישיע טו) יבא סלוס ינחו על
 משכבותא כד עאל למערתא שמעו קלא צמערתא זס
 סאוס מרעיס סארך מרניו ממלכות כמה פסרין צקיעא
 מסתככין וס"א (מסתחין) ציומא דין צניקן דא רשבי
 דמארזי מסתבא ציה צכל יומא זכאה חילקיה עילנא
 ותאז כמה גניין עלאין מסתמין ליה עליה אחרז (דמ"א)
 י' יתה לך לקן ותנוס יתעמוד לגורלך לקד הימין

וכל תיאובתא דכירא לגבי ניקבא צהאי יסוד עיל לנוקבא
 ל מר דחקרי גיין דהסס סוא אחר ססוא דיקבא כצית
 ררס לאתתא יבגין קך י' נצאות חקרי יסוד כתיב
 (תפילי ק"ג) כי צמר י' צליון אור למיטב לו כד אדפדפת
 מסרוניתא סהצברת צמלכא אנסין צנא ין צרעלי צבתא
 אדעביד כלל חד נוכח יכדון יתיב קודשא צירך הוס
 צכורסיה יחקרי כלל סיא סליס סתא קדישא צירך
 -מיה לעלס ולעלמי עלמין כל הלין מלין סליקנא צד
 יומא דא דאדעסר צבו לענמא דחסי יסבתא אסגליין
 סכל זכאס רולקו סהי מסרוניתא כד אדפדפת עס
 מלכא כל עלמין יתצרכן יאסתכחו דריותא דכלל כחא
 דכורא כליל סתלתא וסירותא סתלתא כך כלל סבי וסיויה
 דכל נוכח סבי ומסרוניתא לא יתצרכא אלא צכללא
 דתלתא הלין דאזינו ננח סוד יתצבסמא ומתצרכא
 צאתר דחקרי קדש הקדשים דלתתא דכתיב (תריס זג)
 כי סס ליה י' את סצרכה דהא סרין דרגין אזינו
 לעילא וסחא. ובג"כ ליה רשותא למיעל תמן צר כהנא
 רבה דחסי מן סררא דחסד צנין דלא עייל להסוד אחר
 דעילא אלא סהא דחקרי סהד ועייל בקדש הקדשים
 ומתצבסמא סוקבא ומתצרכא סהי קדש הקדשים צנו לנו
 אחר דחקרי גיין. גיין וירושלם סרין דרגין אזינו חד
 דחסי וחד דינא גיין דכתיב (יב"א ז) גיין צמסס תפדס
 י' סליב דכתיב (ע"ג) נדק גלין צס כחא דחיקומא וכל
 סיאובתא דכירא לגבי נוקבא ככא סוא וקריג סהו
 צכס דתתמן נכקי צרכן לכלסו עליון וכלסו מתצרכן
 ראי אחר חקרי קדש וכל קדשים דכירא עיילי תין
 צהסוא דרגא דאמינא וכלסו אתיין מריבא עלאה דוגלגלתא
 דכורא מסשרא דיחוי עליה דסרין ציס ונגיד סהוא סכס
 צכל סייסי נופא עד אזינו דחקרין לנאות וכל סהוא
 נגידו דאסנגיד מכל נופא מתככבי תין וע"ד חקרון
 נצאות דכל לנאות געלאן ותתאין תין נכקין יססוא
 נגידו בחר דאסתכס תין סרין דהוס סהד עייל לקדש
 כלל הורא צניב חקרי סוד וססוא סהד עייל לקדש
 הקדשים דכתיב כי סס ליה י' את סצרכה חייס

עד כאן האדרא וזמא קדישא